جګړه او سوله

دریم ټوک

لیف نیکولایوویچ تولستوی
ژباړن:
دوکتور لطیف بهاند

مسکو
۲۰۱۲

Ketabton.com

۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پیژندنه:

د کتاب نوم: جګړه او سوله
لیکوال: لیف نیکولایوویچ تولستوی
ژباړن: دوکتور لطیف بهاند
ټوک: دریم
طرحه او ډیزاین: سپین سهار
خپرندوی او مالي لګښت: د میدان وردګو ولایت والي محمد حلیم فدایي
چاپشمېر: ۱۰۰۰ ټوکه
چاپکال: ۱۳۹۱ل/ ۲۰۱۲ز
د خپرونو لړ: (۳۹)

(c) ketabton.com: The Digital Library

جـګړه او سوله

لومړی برخه

۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱

د ۱۸۱۱ کال په وروستيو وختونو کې د لوديزې اروپا د پوځي قوتونو سفري برى او ځاى پرځاى کېدل پيل شول او په ۱۸۱۲ کال کې ددغو پوځونو شمېر (له هغو لوژستيکي وګړو سره چې د دوى د خوړو، کالو او لېږدولو دنده يې لرله) له څو ميليونو تنو نه واوښته. دغه پوځ له لوديزه ختيځ ته روان او د روسيې پولو ته يې مخه کړه. او دې ته په ورته توګه په همدې ۱۸۱۱ کال کې د پولو له بلې خوا د روسيې پوځونو ځان د پولو په اوږدو کې ځاى پر ځاى کاوه. د جون په ۱۲ مه د لوديزې اروپا په خوښه د روسيې پولې ماتې او جګړه پيل شوه. يعنې هغه څه پېښ شول چې د بشري تعقل او ټول انساني طبيعت ضد دى، په ميليونو وګړو د يو بل په ضد دومره بې اندازې شرارت وکړ. دومره دوکې، دومره خيانت، بربريت، دومره يې د يو بل پر شتمنيو تالان ګډه کړ، په بې ساري توګه يې يو بل ته جعلي اسناد او کوټه روپۍ جوړې کړې، داسې چورونه يې وکړل، دومره اورونه يې واچول او دومره وژنې يې وکړې، هسې خيانتونه او جنايتونه وشول چې تر هغه څه نه واوښتل چې د يوې پېړۍ په اوږدو کې د نړۍ پر خلکو تېر شوي وو، خو هغو وګړو چې دغه جنايتونه يې کول، ځانونه يې جاني نه ګڼل.

دغه غير معموله پېښې ولې رامنځ ته شوې؟ د هغو علتونه څه وو؟ مورخين په ساده باور وايي چې ددغو پېښو علتونه د الدنبورګ پر شهزاده ستم، پرسيمې، له لاسبرو قوانينونه سرغړونه، د ناپليون واک

(c) ketabton.com: The Digital Library

پالنه، د الکساندر ټینګار، د ډیپلوماتانو تېروتنې او نور وو...

په دې توګه، که میتېرنیخ او رومایانځوف یا تالیران د کومې مېلمستیا کتنې په اوږدو کې د زړه له کومې د پلټون لپاره د یو لیک لیکلو تکل کړی وای او په غوره توګه هڅه شوې وای او یا هم ناپلیون الکساندر ته لیکلي وای:

- زما وروره ټولواکه! زه چمتو یم د الدنبورګ سیمې بېرته د هغه څښتن ته وروسپارم. که دا شوي وای، جګړه به پېښه شوې نه وای.

دا څرګنده ده چې د هغو همهالو ته هر څه همدا ډول بربښېدلي وو، دا ښکاره خبره ده چې د ناپلیون لپاره د جګړې علت (لکه هغه شان یې چې د سنت هلن په وچه کې ویلي و) د انګریزانو دوکې وې. دا هم ښکاره ده چې د انګریزانو د پارلمان غړو به د جګړې علت د ناپلیون واک پالنه ګڼلې وي، د الدنبورګ شهزاده ته د جګړې علت په ډاګه دده پر وړاندې شوی زور زیاتی بربښېده، سوداګرو ته به د جګړې علت د اروپا پر وچې هغه لاسبری قانون بربښېده، چې اروپا یې ړنګوله، کېدای شي زړو سرتېرو او جنرالانو ته به د جګړې تر ټولو غوره علت دا بربښېدلای و چې په دې چاره کې د دوی هنر ته اړتیا لیدله کېږي، د هغه پېر (زماني) لژیتیمیانو (د شاهي واک هغه پلویان چې د بوربن کورنۍ ته د واک د بېرته ستنېدو غوښتونکي وو) د پخواني نظم او قوانینو بیا راژوندي کول، د جګړې علت ښکاره شوی وی، د هغه وخت دیپلوماتانو ته کېدای شي د دې ټولو پېښو د رامنځ ته کېدو علت له ناپلیونه د روسیې او اتریش، د ۱۸۰۹ کال د تړون راز، په پوره توګه پټ نه وی ساتل شوی او د ۱۷۸ شمېره یادښت په ترتیب کې له پوره څېرکتیا نه کار نه وی اخیستل شوای. دا څرګنده ده چې دغه او نور بې شمېره بېلابېل علتونه، چې شمېر یې د هغه وخت د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو د اندونو د شمېرې په اندازه دي، هغه علتونه چې د هغه وخت او زمانې د وګړو لپاره د جګړې د پیل علت بلل شوی وی، خو زموږ لپاره، د هغې زمانې د خلکو د پاتې شوونکو لپاره، چې د هغې سترې پېښې د پېښېدو جرړې په غوره او ځېرکتیا څېړو، د هغې ساده خو وحشتناکه معنې تل ته ورکېوزو، د هغه د پیل لپاره پاس یاد شوي دلایل پوره نه دي. هغه زموږ لپاره د پوهېدو وړ نه دي چې په میلیونونو، عیسویان دې له دې امله یو بل ووژني او وزوروي، چې یا ناپلیون پر واک مین دی یا الکساندر په هر څه تېنګار کوي، یا انګریزان ځېرک او دوکه مار دي یا هم د الدنبورګ شهزاده خوابدی شوی دی. دا د پوهېدو وړ نه دي چې د دغه حالت او په ډاګه د وژنو او زورزیاتي تر منځ څه اړیکي شته دي؟ ولې د دې په پایله کې چې د الدنبورګ شهزاده خوابدی شوی دی، د اروپا له هغه پلوه په میلیونو وګړي راشي د سمولینسک (روسي ښار) او مسکو د ولایاتو خلک ووژني او هر څه یې تالان کړي. موږ، او سنیو څېړونکو لپاره چې تاریخ لیکونکي، نه، یو او د څېړنې سودا مو نه بې لارې کوي، د سلیم عقل له برکته مو سالم عقل، له تنتوالي راوتلی، نو زموږ لپاره د جګړې علتونه په بې توګه بې شمېره دي. هر څومره چې په خپله علتونو کې ژوربېږو، له دا سې نورو نویو علتونو سره مخامېږو، چې د هغو هر یو یا یو شمېر، په ځانګړې ډول موږ ته رښتیني یا د پېښې د پرتم پر وړاندې په یوه کچه ناسم بربښي او د خپلې کمې اغېزې له امله یې (د نورو هممهاله علتونو له اغېزه پرته) د دغې سترې ډرامې په رامنځ ته کولو کې ونډه لرلې نه ده. زموږ د اند له مخې د لهستان د ویسلا نومې سیند له غاړونه د ناپلیون له خوا د خپلو پوځونو د شاته کولو او د الدنبورګ خانانو ته د هغو د جایدادونو له بېرته سپارلو نه د غاړه غړولو علتونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

.. د جګړې په پيل کې په هماغه اندازه ونډه لري ،لکه يو فرانسوي پوځي مشر، چې له خپلې دندې سر غړولای وای. په فرانسوي پوځ کې که يوه مشر له سر تېرې نيولې ،تر دلګۍ مشره، بيا تر پايه له خپلې دندې سرغړولی وای، بيا به په هغه پوځ کې چا د هغه واک ته غاړه نه ايښوده او په دې توګه به د هغه پوځ ورځ په ورځ کم شوی وای.

که ناپليون د ويسلا له سينده ،شا تګ ته د روسانو وړانديز منلی وای او خپلو پوځونو ته يې د پرمختګ قومانده ورکړې نه وای، جګړه به پېښه شوې نه وای. .. که د الدنبورګ خان نه وای، که الکساندر هره چاره ځانته سپکاوی نه ګڼلی، که په روسيه کې استبداد واکمن نه وای، که په فرانسه کې انقلاب نه وای شوی. .. او نور ډېر. که نه وای. . جګړه به پېښه شوې نه وای. که ددغو علتونو هر يو په خپل ځای نه وای،دا پېښه به رامنځ ته شوې نه وای. .. په مليياردو علتونه او دلايل سره يو ځای شول، چې دغه پېښه، پېښه شي، خو په دې علتونو کې د دغې پېښې د رامنځ ته کېدو لپاره يوه هم غوره والی نه لاره، ځکه دغه پېښې ځکه بايد پېښې شوای وای چې بايد پېښې شوې وای.

په ميليونو وګړي بايد له خپلو انساني احساساتو او خپل عقل نه انکار کړی وای، له لوديزه، ختيځ ته تللي وای، ځان ته ورته، وګړي يې وژلي وای. هماغه شان چې څو پېړۍ مخکې د وګړو سترې پرګنې له ختيځه،د لوديز لور ته تللې وې او خپل ځان ته ورته وګړي يې وژلي وو. د ناپليون او الکساندر کړه، چې ګواکې د هغو پرېکړو د جګړې بهير تاکه، دومره بې اغېزې وې لکه د هغو سرتېرو کړه چې د هغو له خوښې پرته ،د پچې(جلب) پر دود او زور پوځ ته لېږل شوي وو او له دې پرته بله لاره يې لرلای نه شوه. دې چارې بله چاره نه لرله، ځکه د دې لپاره چې د ناپليون او الکساندر پريکړې(يعنې د هغو کسانو اراده چې جګړه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغو پریکړو پورې اړه لرله) عملي شي، دې کار ډېرو نورو هغو بې شمېره پریکړو پورې چې د هغو له اغېزه پرته دغه پریکړې ناشونې وې، اړه پیدا کوله. ددې لپاره اړتیا لیدله کېدله چې په میلیونو نه تنه، هغه وګړي چې رښتیني واک یې درلود لکه هغه سرتېري چې ډزې یې کولې یا خواړه.. کالي وسلې، توپونه او نور مهمات یې رسول، باید د دروغجنو واک لرونکو واک ته غاړه ایښې وای..

په تاریخ کې تقدیر ته ځان سپارل د غیر منطقي پدیدو (یعنې هغه پدیدې چې عقل سره اړخ نه لګوي) د آرامۍ لپاره حتمي کار دی. څومره چې هڅه کوو د تاریخ دغه شان پدیدې د عقل په تله وتلو، په هماغه اندازه هغه زموږ لپاره غیر منطقي او ناپېژندلې پاتې کېږي. هر انسان د ځان لپاره ژوند کوي، د خپلو ځانګړو موخو لپاره خپلې خپلواکۍ نه ګټه اخلي او په ډاګه دا احساسوي چې اوس کوم کار کولای شي وکړي او کوم کار نه شي کولای، خو همدا چې دا کار یې وکړ هغه کار په یوې ټاکلې شېبه کې سرته رسېږي، هغه بیا د تاریخ یوه برخه او نه راګرځېدونکې ده، نور یې نو د عملي کېدو امکان نه شته بلکې د تاریخ په یوه پخوانۍ پېښې بدلېږي.

د هر انسان ژوند دوې برخې لري:

یوه یې د ژوند خپله ځانګړې برخه ده، چې څومره له نورو سره له اړیکو نه لرې وی، هومره آزاده وي او بله هغه، له نورو سره په اړیکو او ټولنیز ژوند کې ده، چې په هغه کې دده ژوند، د هغو کړو تر اغېز لاندې دی، چې پر ده زغمل کېږي. انسان په آګاهانه بڼه د ځان لپاره ژوند کوي، خو په ناآګاهانه توګه بې له هغه چې پوه شي، د انساني ټولنې د اهدافو د سرته رسولو لپاره یوه وسیله ګرځي. انساني کړه بېرته راستنېدونکي نه دي. د هغه کړه د نورو میلیونو وګړو له کړو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېښېږي او نور نو تاريخي ارزښت پيدا کوي. انسان چې په ټولنيز ژوند کې څومره لوړ دريځ او له زياتو وګړو سره اړيکې ولري، په هماغه اندازه يې د واک اندازه زياته او په هماغه کچه يې د کړو اغېز او موخه څرګندېږي. يو روسي متل دی چې وايي:

د ټولواک زړه د خدای په لاس کې دی.

ټولواک د تاريخ مريی دی.

په بله وينا ، تاريخ يا د وګړو ناآګاهانه، ډله ايزګله ايز ژوند ، د ټولواکانو د ژوند هره شېبه د خپلو موخو د لاس ته راوړلو لپاره لکه يوه وسيله داسې په کاروي.

که څه هم ناپليون هغه وخت، په ۱۸۱۲ کال کې تر بل هر وخته داسې انګېرله چې (لکه هغه شان چې الکساندر په خپل وروستني ليک کې هغه ته ليکلي و) د خپلو خلکو وژل يا نه وژل دده په واک او اراده کې دي،خو تر بل هر وخته د هغو ناليکل شويو قوانينو په منلو محکوم (ده خپله تصور کاوه خپلواک دی) او دې ته اړ و چې د بشريت او د هغه د تاريخ لپاره هغه څه تر سره کړي چې بايد تر سره شي. .

کله چې يوه مڼه پخېږي، هغه رالوېږي، د هغې د رالوېدو علت څه دی؟ له دې کبله چې د ځمکې جاذبه يې راکشکاږي؟ يا له دې کبله چې د هغه ډکی وچ شوی او ماتېږي؟ له دې امله چې مڼه درنه شوې، له دې کبله چې باد يې راغورځوي، يا له دې کبله چې تر هغې لاندې ولاړ ماشوم غواړي هغه وخوري؟

له دغو دلايلو نه يو هم د مڼې د رالوېدلو علت نه دی. دغه ټول،يوازې د هغو شرايطو مجموعه ده چې د هغو تر اغېز لاندې طبيعي ژوند خپل بهير وهي. هغه باغوان چې هيله مند دی، مڼه د هغې د ډکي د حجرو د خوسا کېدو يا نورو دغه ته ورته دلايلو له امله

(c) ketabton.com: The Digital Library

راولوېدلې ده، په هماغه کچه برحق دی، لکه هغه ماشوم چې تر هغې لاندې ولاړ دی او دعا یې کړې چې منه دې راولوېږي، چې دی یې وخوري...

په تاریخي پېښو کې تش په نوم سترې څېرې، یوازې هغه کسان دي چې ځانونه یې د دغو پېښو اتلان ګڼلي او د وی هغه اتلان دي چې له بل هر چا نه کم دغې پېښې پورې اړه لري.

د هغو هر کړه، چې د دوی په تصور په خپلواکه بڼه تر سره شوي، د تاریخ په بهیر کې خپلواک نه دي بلکې د تاریخ د ټولنیز بهیر اړوند او له ازله یې د هغه تکل شوی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲

ناپليون د مې د مياشتې په ۲۹ مه نېټه له دريزدين نه، چې دوې اونۍ يې د درباريانو، خانانو، شهزادګانو، ټولواکانو او آن يو امپراطور په منځ کې هلته تېرې کړې، وخوځېد.

دغه ټولواک، تر دريزدين نه د مخه، هغه شهزادګان، پادشاهان او امپراطور چې ځان يې د ستاينې او پالنې وړ ښودلي وو، ونازول، هغه پادشاهان او شهزادګان چې دا وړتيا يې نه وه ګټلې، وغندل، داترېش ملکې ته يې مرغلرې او الماس (چې په زور يې پادشاهانو نه اخېستي وو) ډالۍ کړل، د فرانس د امپراطور له لور ماری لوييزيې، نه يې غېږ تاو کړه، (د هغه د تاريخ ليکونکي په وينا) همدغه ماری لوييز، د هغه بېلتانه سخته خواشينې کړې وه، ځکه که څه هم بناپارت بله ښځه لرله، خو په پاريس کې پاتې وه او ماری لوييز ځان د هغه مېرمن ګڼله او داسې يې ښودله چې د هغه د جدايۍ زغم نه لري.

که څه هم ديپلوماتان لا د سولې ټينګښت ته کلکه هيله لرله او په خورا مېړانه يې دغه ارمان ته کار کاوه. د دې سره سره ناپليون لا په خپله الکساندر ته ليکونه ليکل او هغه يې، زما وړور ټولواک باله، د زړه له کومې يې هغه ته ډاډ ورکاوه چې د جګړې تکل نه لري او د تل

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره به هغه ورته ګران او د درناوي وړ وي، خو بیا هم له خپل پوځ سره یو ځای شو او په هر ځای کې به یې له لودیزه، ختیځ ته د پوځونو د چټکې خوځېدا سپارښتنې ورکولې. هغه په خپله صحرایي ګاډۍ کې چې شپږو آسونو ځغلوله سپور و. غلام بچګانو، یاورانو او یوې سترې ډلې چوپړانو بدرګه کاوه او د هغې لارې نه چې د پوزین، تورن او دینیځک نه کورنیګزبیرګ ته رسېدله، مخکې روان و. له دغو ښارونو نه، په هر یوه کې په زرګونو وګړو په زغم او خوښۍ هغه ته هرکلی وایه.

پوځ له لودیزه د ختیځ پلو روان و او هغو شپږو آسونو چې دده ګاډۍ زغلوله، مزل په مزل بدلیدل، دی یې هغه ځای ته رساوه چې تکل یې شوی و. د جون په لسمه دی له خپل پوځ سره یو ځای شو او شپه یې په یوه کور کې چې د یوه پولندي ګراف له خوا ورته برابر شوی و او د ویلوویسکی په جایداونو کې پروت و، تېره کړه. بله ورځ ناپلیون تر خپل پوځه هم مخکې شو، پولندي پوځي دریشي یې واغوسته او په ګاډۍ کې سپور د نی یه مان د سیند غاړو ته د سیمې د کتنې لپاره ووت.

د سیند پر هغې بلې غاړې په پرتې سترې دښته کې، چې د مسکو سپېڅلی ښار یې په منځ کې ولاړ و، قزاقي سرتېری ولیدل، دغه ښار چې د لرغونو ساکانو ځمکو ته ورته و، د پراخه هېواد پلازمېنې ته پاتې کېده، چې ده ته یې آسکندر مقدوني ور په یاد کړ او د ټولو د تصور بر خلاف یې، د ستراتیژیکو او دیپلوماتیکو خیالاتو بر خلاف د پرمختګ فرمان ورکړ او بله ورځ یې پوځیانو له نی یه مان نه اوښتل پیل کړل.

د جون په دولسمه سهار د وخته، له هغې کېږدۍ نه چې د نی یه مان د سیند پر ځوړنده او سر ښکته غاړې ورته درول شوې وه راووت او په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوربین یا لرلید کې یې د خپلو هغو سرتېرو ننداره پیل کړه چې د ویکوویسکي له ځنګل نه لکه مست سیند راوتل او د نی یه مان، پر سیند چې پر دریو جوړو شویو ببړنیو پلو، آپلو او بښتل. پوځیان چې سیمه ته د خپل ټولواک له راتګه خبر و، په ځیرو سترګو یې هغه لټاوه او چې هغه یې د غونډۍ پر سر د خپلې کېږدۍ په مخکې، د هغه له ملګرو نه په توپیر لرونکو جامو او ځانګړې خولۍ کې ولید، خپلې خولۍ به یې پورته اچولې او چیغې به یې وهلې:

- تل دې وي ټولواک!

په یوې یو ستوی بڼه، لکه بې پایه سیند له هغه ستر ځنګله چې تر هغه وخته پورې یې لکه پټه خزانه دا سې پټ ساتلی و، راوتلې او په درې ځانګو کې د پلو له سره آپلو تېریدل.

د ټولو سرتېرو له زلمو نه تر پخو او له پخو نه نیولې تر زړه پورې له هرې خوا نه اوریدل کېده:

- دا وار سفربرې پیل شوه! روانېږو!

کله چې یې خپله د چارې تکل کړی دی، هر څه کېږي.. زه به سر ترې نه ځار کړم... خپله دی دی، ښه ورته وګورئ، خپله دی دی! ژوندی دې وي ټولواک!.. هغه دې هغه آسیایی دښتې.. مګر بده خاوره ده، د خدای په امان المانه! د مسکو تر ټولو ښکلې ماڼۍ به درته وساتم، د خدای په امان، بریالی اوسئ! تا ټولواک ولید؟ هورا! که زه د هند والي شم، تا به د کشمیر وزیر کړم، هغه دی، وګوره ټولواک هغه دی! تا ته وایم وینې یې؟ ما هغه دوه واره دا سې ولید، لکه تا ته چې ګورم. دا د ټیټ ونو مشر (فرانسویانو په خپل منځ کې ناپلیون په دې نامه یاوداوه) ما یو وار کله چې هغه، یوه بوډا ته مډال ورکاوه ولید... هورا، هورا! ژوندی دې وي ټولواک!

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو ښرو کې يو ګډه نښه او هغه هم د جګړې د پيل له امله چې له پخوا ورته سترګې په لاره و، راڅرګنده او له هغه چا سره لېوالتيا او له هغه نه د سرڅاريدنې شوق او جذبه په هر چا کې ليدل کېده، چې خړې جامې په ځان د غونډې پر سر ولاړ و.

د جون په دیارلسمه یې ناپلیون ته یو اصیل وړوکی عربی آس راوست، هغه پرې سپور شو او د مستو کېوونکو چغو او په شراوشور کې، (چې ښکاريده دی دا ټول ځکه زغمي چې نه یې شو کولای د خپلو پوځیانو مینه او ناز، ونه مني) يرغه د نی يه مان، د يوه پله پلو ته لاړ. دغو چغو هرپلو هغه بدرګه کاوه او دده پام يې د جګړېزو تکلونو نه چې له پوځ سره تر يو ځای کېدو نه وروسته، ده د هغه پريکړه کوله، بل پلوه اړاوه. هغه سپور پر يوه پله، چې په موقتي ډول پر جالو دريدلی او پرله پسې خوځېده او ربړېديده، د سيند بل پلو واوښت، په چټکۍ او ناڅاپه کين پلو ته وګرځېد او په يرغه توګه د سوی کاونو پلو ته لاړ او د هغه ښکاري سواره ګارډ پوځيانو پسې چې له خوښۍ او جذبې نه الوتل، مخکې روان او ده ته يې په خپله ګڼه ګوڼه کې د تلو لاره پرانسته، وړاندې لاړ. همدا چې د ويلنا پراخ سيند ته ورسېد، د پولندي اولان نومي غونډ تر څنګ چې د سيند پر غاړه مېشت شوی و، ودريد.

پولنديانو هم د فرانسويانو په شان په ولولو خوشالي کوله، د هورا نارې يې وهلې، ژوندی دې وي، چغې يې وهلې، يو بل يې کېښکودل او خپلې کرښې يې ددې لپاره ماتولې چې هغه ووينې.

ناپليون د سيند ترنندارې وروسته، له آسه راکوز شو او د يوې ونې پر ګنډې چې د ساحل پر غاړه پرته وه کېناست. هغه پرته له هغه چې څه شونډو پرانزي، اشاره يې وکړه او ده ته يې لرليد (دوربين) سره ورکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ده، دغه دور بين، د هغه چوپړ پر شا چې په مستۍ لېوالتيا ده ته ورنېږدې شوی و، کېښود او د ويلنا د سيند د بل ساحل په څارنه بوخت شو. تر هغه وروسته يې د نقشې په کتنه چې پر ګنډې غوړول شوې وه، پيل وکړ او بيا يې چې له هغه نه سر پورته کړ، کوم څه يې وويل او دوو تنو ياورانو په څغاسته د پولنډي اولانانو (پوځيان) خواته ورمنډه کړه.

له دغو دوو تنو نه، اولانو ته د هغه لومړی کس په رسېدو سره، له ټولو کربښونه يو غږ پورته شو چې وې ويل: څه يې وويل؟ څه يې وويل؟

سپاربښتنه شوې ده چې ګودر پيدا او بل ساحل ته ورواړوو، د پولند د اولانانو مشر يوه زړه راښکوونکی بوډا و، چې له ګبښې نه په قار شو، وبنګېد او وې ويل:

-آيا اجازه شته، سړی خپله له ګودره پرته، له سيند نه واړوي؟

له ورايه څرګندېده چې خورا پريشانه ده، کېداې شي دده غوښتنه ونه منل شي، لکه يو ماشوم چې په زار زار يو هڅه کوي، پر آس سپور شو، ده هم غوښتنه کوله چې ده ته اجازه ورکړل شي د ټولواک په مخکې پر څپو ورودانګي، ياور ورته وويل:

- تصور کوئ چې د ټولواک به دده، دغه زړورتيا خوښه شي؟

همدا چې ياور دا خبره وکړه، زوړ بريتور افسر چې څېره يې له شوقه غوړېدلې او سترګې يې له نيکمرغۍ نه ځلېدلې، خپله توره پورته ووهله او پر خپلو سړيو يې غږ وکړ چې ده پسې ودانګي، خپل آس يې په خپله پونده، پر ډډه وواهه او د رود پلو يې چو کړل. کله چې د رود غاړې ته ورسېد، اوبو ته ورکوز شو، داوبو د تل هغې برخې ته، ورغی چې ژورې او مستې څپې يې وې. په سلګونو اولانان هغه پسې ورغلل. اوبه سړې، ژورې او چټکې وې. اولانان يو بل ته لاس تر غاړې شول، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبو چټکو څپو تر هغو لاندې،آسونه وړل، ځینې آسونه او یو شمېر خلک ډوب شول او پاتې هغو هڅه کوله چې په چټکۍ ځان بل ساحل ته ورسوي. که څه هم ګودر ته نیم ورست لاره پاتې وه، خو بیا یې هم په دې ویاړل چې د هغه چا پر وړاندې چې په ساحل کې پر کنده ناست دی او آن دوی ګوري هم نه،دوی له څپو سره غېږې لګوي، وړاندې درومي او یا هم ډوبېږي، کله چې یاور ناپلیون ته راستون شو او په یو شېبه کې یې زړه نازړه وخت پیدا کړ، چې د ناپلیون پام هغو پولندیانو تـه ور واړوي، چې دده د قدمونو په وړاندې دده په ویاړ سرښندني کوي. دغه خړجامې، کمکی سړی پاڅېد او جنرال یې بیرته، خپلې خواته وروغوښت، د رود پر غاړه یې له هغه سره قدم وهل پیل کړل، هغه ته یې سپارښتنې ورکړې او کله ناکله به یې دده پام ،په نارضا غلچک هغه اولانانو ته چې له څپو سره یې غېږې لګولې، وراړاوه او طبیعت به یې ورخټه کړ.

د هغه لپاره دا نوې خبره نه وه، چې په هر ګوټ کې له افریقا نه نیولې د مسکو تر جلګو او شیلو پورې،دده دیدن، په یو ډول پر خلکو داسې اغېز کوي چې عقل یې له سره والوزي او داسې یې سرسامه کوي، چې ځان ترې هېروي.

هغه سپارښتنه وکړه چې دده آس راولي او دی خپلې قوماندانۍ ته لاړ شي.

کـه څـه هـم د ډوب شـویو مرستـې تـه، جالۍ ولېږل شـوې ،خـو تـر څلویښت پورې اولانان ډوب شول. د هغو زیات شمېر بېرته د ساحل دې غاړې ته راستانه شول،خو یو څو تنو د ډګروال په مشرۍ، له دېرو ستونزو او هلـو ځلـو وروسـتـه ځانونـه د سـاحل هغـې غـاړې تـه ورسول،مګر همدا چې له اوبو نه ووتل، له لمدو کالیو سره چې اوبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې څڅېدلې او هغه پلو ته يې چې څو شېبې مخکې ناپليون پـه کې ولاړ و ،خو اوس هغه هلتـه نـه ليـدل کېده، هـورا او شـر او شـور پيـل کـړ ،بيا هم دوى هغې خوا تـه کتـل او ځـان يې پـه هغې شـېبه کې نيکمرغـه ګانه.

هغه مابښام ناپليون د هغـو دوو فرمـانونو تـر منـځ، چې يـو د روسـي جعلي پيسـو د چټکو رسـولو پـه اړه چې پـه روسـيې کې دې بيـا خـورې شي او بل د هغه ساکسوني سرتېرى پـه اړه چې لـه هغـه سره د فـرانسـوي پوځونو د ځايونو په اړه ليک پيدا شـوى و، يـو بـل فرمـان هـم لاسليک کړى و او هغه پولندي ډګروال ته چې بې لـه هـر ډول اړتيـاوو يـې ځـان د سيند څپو ته سپارلى و، د لژيون دونـو د نښـان (هغـه نښـان چې دى پـه کې انځور شوى و) د ښېلو فرمان و.

هر هغه څوک چې وژني عقل ترې اخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

اوس نو يوه مياشت کېده چې روسي ټولواک، په ويلنا کې ژوند کاوه او په دې موده کې يې، کتنې او تطبيقات کول. د جګړې لپاره چمتوالی چې ټول ورته سترګې په لاره او ټولواک په هغه کې د ګډون لپاره،له پترزبورګه پولند ته راغلی و ،هيڅ پته نه لګېده. د جګړې ټوليزه کړنلاره نه يوازې جوړه شوې نه وه ،بلکې د وړاندې شويو کړنلارو نه يوه هم غوره شوې نه وه، که څه هم ټولواک له يوې مياشتې راهيسې دلته و ،خو تر ټولو نه د غوره کړنلارې غوره کول خورا ګرانه وه. د روسيې درې پوځونو، هر يوه خپل قوماندان لاره ،خو د ټولو د لارښوونې ستر قوماندان لا ټاکل شوی نه و او خپله ټولواک هم دغه مشري او دنده نه اخېسته. هر څومره چې په ويلنا کې د ټولواک د پاتې کېدو وخت زياتېده په هماغه اندازه د هغې جګړې لپاره چې انتظار کېده چمتوالی کېده. له ټولواکه د ټولو چاپېر شويو ،ټولې هڅې د دې لپاره وې چې پر هغه وخت ښه تېر شي او په د غو خوښيو کې وکولای شي دغه رارسېدونکې جګړه هېره کړي.

وروسته له هغه چې د پولند د چارواکو او درباريانو له خوا او هم د ټولواک په خپل هستوګنځي کې د سندرو ،موسيقي او نڅاوو ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

بندارونه جوړ شول. د جون په میاشت کې د پولند یو جنرال یاور ته دا خیال پیدا شو چې د ټولواک د پولندي ځانګړو یارانو له خوا د هغه په ویاړ د نڅا یوه ځانګړې مېلمستیا جوړه کړي. ټولو د دغه خیال خورا تورد هرکلی وکړ. ټولواک هم خپله خوښه څرګنده کړه. جنرال یاور د پیسو راټولولو لپاره یو نوم لیک جوړ کړ. دوی له هغه چا نه چې تر ټولو زیات د ټولواک پر زړه ښه لګېده هیله وکړه، چې کوربه شي. ګراف بینیګسین ته یې چې د ویلنا د ولایت یو ستر ځمکوال وړاندیز وکړ چې دغه جشن دی، دده په کلیوالـه ماڼۍ کې جوړ شي. د جون دیارلسمه نېټه د دغې مېلمستیا لپاره چې نڅا ،سندرې،اورلوبې او د سیند په جالو کې ګرځېدل په کې کېدونکي و ، وټاکله شوه. دغه ټول څه ،باید د دغه ګراف په زکرات نومي کلیوالي کور کې ترسره شوي وای.

هماغه ورځ چې ناپلیون د نی یه مان له سیندو، د اوښتو فرمان ورکړ، دده پوځ د روسي قزاقانو پوځ پر شا وتمباوه، هغه یې د روسیې له پولو واړاوه. الکساندر همدغه شپه د ګراف بینیګسین په کلیوالـه ماڼۍ کې تېروله او ددې بندار په خوښیو او مستیو کې یې هر څه هېر کړي و.

له خوښیو او شر او شوره ډک جشن و ،په جشن کې مخورو ګډو نکوونکو ،ویل چې ډېر داسې کم په یاد لري، چې په یوه بندار کې دې دومره ښکلې راټولې شوې وې. ګرافینه بېزاوخوفا ، د نورو روسي میرمنو په ډله کې چې له پترزبورګه، ټولواک پسې، دلته ویلنا ته راغلې وې، په دې بندار کې ګډون درلود. هغې په خپلې درنې، روسي نومې ښکلا د پولندي ښکلاوو بازار مات کړی و. په دې بندار کې د ټولواک هغې ته پام شو او له هغې سره یې په نڅېدا ،هغه ویاړمنه کړه. باریس دروبتځکوی چې خپله ښځه په مسکو کې پرېښې وه لکه ده چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپله ویل د یو وزری (مجرد) په توګه په دې بنديار کې ګډون درلود ،که څه هم هغه د جنرال یاور نه و ،خو د دې بنديار په خرڅ کې یې ښه ونډه پرې کړې وه. هغه اوس خورا بډای،د واک لوړپوړو ته رسېدلی او نور د چا ځانګړې ملاتړ پسې نه ګرځېد. هغه د خپلو همزولو په منځ کې تر ټولو غوره دریځ خپل کړی او له ټولو سره یې سیالي کوله.

د شپې دولس بجې وې، خو نڅا دوام درلود. ایلین چې هېڅوک یې له ځانسره د نڅا وړ نه ګڼل،خپله یې باریس ته وړاندیز وکړ، چې له هغې سره د مازورکا نڅا وکړي. هغوی د نڅا لپاره دریمه جوړه وه، چې د نڅا د پیل په هیله څنګ په څنګ ناست و. باریس په خورا زغم،له زربخون کمیس، د پراخې زرې اوبدل شوی غاړې نه د هغه د راوتلو بربنډو ځلېدونکو اوږو ننداره کوله. له هغې سره یې د پخوانیو ګډو اندیولانو او آشنایانو په اړه خبرې کولې،خو سره له دې هم بې له هغه چې دی خپله پوه شي،یا د بل چا ورته پام شي، یوه شببه یې هم د ټولواک له څارنې نه چې همالته و سترګې نه لرې کولې. ټولواک نه نڅېده، هغه د وره مخې ته ولاړ و ،کله به یې یو او کله به یې بل دراوه او په داسې ښکلو او خوږو خبرو به چې یوازې ده کولای شوې، هغه نازول.

د هغه ،د مازورکا د نڅا په پیل کې دې ته پام شو ،چې یاورجنرال بالاشوف د ټولواک یو له نبږدې محرمو کسانو نه، هغه ته ورغی او د شاهانه دود او دربار له ادبه لرې، هغه ته ډېر نبږدې ودرید ،ټولواک،له یوې پولنډۍ ښځې سره د زړه خواله کوله او په پوښتنیزه غلچک یې هغه ته(ټولواک) وکتل. هغه له ورایه په دې پوه شو چې د بالاشوف له نزاکت دا لرې کړه، هرومرو کوم مهم دلیل لري. له درناوی سره مل په یوې خوځېدا له پولنډۍ مېرمنې رالرې شو او بالاشوف ته یې مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورواړاوه، همدا چې بالاشوف هغه سره خبرې پېل کړې، د ټولواک پر بشرې د حيرت نښې راخورې شوې، بالاشوف يې له متې راونيو او له هغه سره مل د تالار پای ته لاړل. بې له هغه چې دده پام شي مېلمانه له دواړو خوا نه د درې ساژانو (يو ساژان= ۲/۱۲) په اندازه هغو ته لاره پرانسته، باريس وليدل چې بالاشوف ته د ټولواک د ورنېږدې کېدو په وخت کې د آراکچييوف په څېره کې څنګه د ګېنې نښې راڅرګندې شوې. اراکچييوف چې ترسترګو لاندې ټولواک ځاره، خپله سره پزه سغوله، هغه د مېلمنو له منځه د باندې راووت، داسې برېښېده چې ټولواک دی هم ځانته ور وغواړي. باريس په دې پوه شوی و، چې آراکچييوف، بالاشوف سره رخه کوي، ځکه هغه خبر چې خورا ډېر مهم دی، له ده پرته د بل چا له لارې، ټولواک ته رسېدلی و.

خو ټولواک او بالاشوف، اراکچييوف ته له پاملرنې پرته، د وتلو د دروازې له لارې ځراغان شوي باغ ته ور ووتل. آراکچييوف چې خپله توره، لږ پورته خوځوله له غضبه په ډکو غلچکو، دې خواته، هغې خوا ته کتل او همداسې تر شلو قدمو پورې هغې پسې ورغی.

باريس چې لا د مازورکا نڅا ته دوام ورکاوه، خو يوه شېبه يې دا خيال له خياله نه لرې کېده چې بالاشوف به ټولواک ته څه ډول خبر راوړی وي او دی بايد څنګه تر ټولو نه د مخه له هغه خبر شي.

باريس په داسې يوه شېبه کې چې بله مېرمن يې د نڅا لپاره خوښوله، د ايلين په غوږ کې وويل چې، ګرافينه پوتوځکايا چې ګواکې، بالکن ته وتلې وه، ځانته خوښه کړې، دالان ته په رسېدو سره، د دروازې خوا ته لاړ او د باغ پلو وخوځېد، خو وې ليدل چې ټولواک او بالاشوف برنډې ته راوختل، دی يوه شېبه ودريد. ټولواک او بالاشوف د دروازې پلو خوځېدل. باريس داسې ګامونو تند کړل چې ګواکې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل وخت په دې نه دی بریالی شوی، له هغه ځایه تېر شي، هغه په دروازې ډډه ولګوله او په درناوي يې سرښکته وا چاوه.

ټولواک د هغه چا غوندې چې ګواکې ښه سپک شوی دی، په ګېنې دا خبرې کولې:

- د جګړې له اعلانه پرته، د روسيې له پولو راتېر شوي ! تر هغه پورې چې يو وسله وال دښمن د روسيې په خاوره کې پاتې وي، زه روغه ونه منم.

باريس ته داسې وبرېښېده چې ټولواک د دغو خبرو له ويلو خوند اخلي. هغه د خپلو خبرو او خيالاتو له ځرګندولو نه خورا راضي خو له دې چې باريس اوريدلي، خورا ناراضي برېښېده.

هغه تندی تريو او زياته کړه:

- هېڅوک بايد ، له هېڅ شي نه خبر نه شي.

باريس په دې پوه شوی و ،چې د دې خبرې موخه دی، دی. ځکه يې سترګې پټې کړې او په کراره يې سر ښکته خوا ته وښورو. ټولواک بېرته تالار ته ننوت او نيم ساعت نور هم د نڅا په بنډار کې پاتې شو.

باريس لومړنی څوک و چې د نی يه مان، له سينده د فرانسوي پوځ له را اوښتو خبر شوی و او د دې خبرتيا له برکته و چې څو تنه مخورو چارواکو ته وښيي چې دی له ځينو داسې خبرو نه خبر دی، چې نور يې تصور هم نه شي کولای. ...

د نی يه مان،له سينده د فرانسويانو درا اوښتلو خبره په ځانګړې توګه هم د پام وړ و چې د يوې مياشتې انتظاره وروسته، هغه هم د نڅا د بنډار په وخت کې رارسېدلی و.

الکساندر، د خبر د اوريدو په لومړيو شېبو کې د حيرت او ده ته په سپکاوي شوي حالت کې داسې کلمات پيدا کړي وو ، چې وروسته ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پام وړ شوي او دده هم خورا خوښېدل. دغه کلمات په دده ډېره ښه لګېدل.

ټولواک چې کله د شپې په دوو بجو د نڅا له بنډاره کورته ستون شو، یو څوک یې خپل منشي شیتکوف پسې ولېږل او سپارښتنه یې وکړه چې د وسله وال پوځ ټولو قطعاتو ته ولیکي او فیلډ مارشال شهزاده سالتیکوف ته فرمان ورکړي. هغه دا غوښتنه هم وکړه چې هرومرو به دده دا خبرې هم په کې لیکي:

- تر هغه پورې چې د فرانسې یو وسله وال سرتېری د روسیې په خاوره کې پاتې وي، دی به روغه ونه مني.

بله ورځ د ناپلیون په نامه دا سې لیک ولیکل شو:

زما ورور ټولواک ! پرون خبر راورسېد چې زما له خوا ،ټولواک ته د ورکړل شوې ژبې، د وفادارۍ سره سره، بیاهم د هغه پوځونه د روسیې له پلو را اوښتي دي. همدا شېبه له پترزبورګه ما ته خبر راورسېد ،چې ګراف لوریستن د همدې تېرې له کبله څرګنده کړې ده چې تاسو اعلیحضرت له هغې شېبې نه چې ګراف کوراکین بېرته د خپل اګریمان غوښتنه کړې ده، له ما سره ځان لیکل شویو تړونونو ته اړ نه وینئ. هغه دلایل چې د هغه له مخې شهزاده باسانو له خپلو چارو نه د ډډه کولو لپاره وړاندې کړي دي، هېڅکله به زما لپاره د منلو وړنه وي. زه به دا ونه منم چې زما د سفیر دغه کړه د روسیې پر خاورې د یرغل لپاره پلمه شي. البته لکه هغه شان چې هغه خپله هم څرګنده کړې ده، هغه هېڅکله ددغه شان کړو د سر ته رسولو اجازه نه لرله او ما له دې پېښې نه د خبریدو سره سم، له هغه نه خپله ناخوښي څرګنده او هغه ته مې سپارښتنه وکړه چې په خپله دنده کې پاتې شي. که ټولواک ددې تکل نه لري چې ددغې راز یوې تېروتنې له کبله دې، د فرانسویانو او

(c) ketabton.com: The Digital Library

روسانو ویني تویېږي شي او چمتو دی چې خپل پوځونه، د روسیې له خاورې په شا کړي، زه چمتو یم چې په شویو چارو سترګې پټې کړم. په دغه ډول زموږ تر منځ د یوې روغې امکان شته دی او کنه زه به اړ وزم چې پر د هغه یرغل مخنوی وکړم چې بې له دلیله پر موږ کېدونکی دی. تاسو اعلیحضرت لا دا وخت لرئ چې بشریت د نوې جګړې له بدمرغیو وژغورئ.

الکساندر

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴

ټولواک الکساندر، د جون په دیارلسمه د شپې په دوو بجو بالاشوف ځانته وروباله، هغه لیک یې ورته ولوست چې د ناپلیون په نامه یې لیکلی و. هغه ته یې سپارښتنه وکړه چې لیک به وړي او خپله به یې د فرانسې ټولواک ته سپاري.

ټولواک د بالاشوف د لېږلو په وخت کې خپله دا خبره یو ځل بیا تکرار کړه چې ویلي یې و، دی به تر هغه وخته پورې روغه ونه مني، چې د دښمن یو وسله وال سرتېری د روسیې په خاورې کې پاتې وي. هغه بیا ټینګار وکړ چې دده دغه خبره به هرو مرو ناپلیون ته ووایي. ټولواک دا خبرې ځکه په لیک کې نه وې لیکلې، چې هغه د خپلې ځانګړتیا له مخې دا احساسوله، په هغه وخت کې چې د روغې لپاره وروستۍ هلې ځلې کېږي، ددغه شان تورو لیکل په لیک کې، غوره نه دي، خو بالاشوف ته یې سپارښتنه وکړه چې هغه به هرومرو ناپلیون ته وایي.

بالاشوف د جون په څلورلسمه شپه له یوه ټرمچي او له دوو تنو قزاقانو سره په سپېده داغ کې ځان د ریکانتي په کلي کې د نی یه مان د رود پرغاړه د فرانسوي پرتو پوځونو لومړیو کرښو ته ورساوه. هغه د فرانسوي سپرو پیره دارانو له خوا دریش کړل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جګړه او سوله

د فرانسوي پوځ سواره بريدګي چې ګلابي ډوله دريشي يې په ځان او لوړه وړينه خولۍ يې پر سر وه، پر هغه يې بيا د دريدو غبرګ، خو بالاشوف پرته له هغه چې غبرګه پام وکړي، وړاندې تګ ته دوام ورکړ. بريدګي په قهر شو، هغه ته يې ورمنډه کړې او خپل تېرۍ د هغه د آس اوربوز ته وربرابر کړ، توره يې راوويسته او په ښکنځلو، ښکنځلو يې پر روسي جنرال ورچغه کړې:

-کوڼ يې که څنګه چې دريش نه اورئ. بالاشوف ځان ور وپېژاند او بريدګي يو سرتېرى د خبر لپاره خپل افسر ته ورولېږه.

فرانسوي بريدګي پرته له هغه چې روسانو ته پام وکړي، خپلو ملګرو سره يې د غونډ په اړه خبرې پيل کړې.

بالاشوف، چې تل يې په لوړو او پرتمينو دريځونو کې کار کړى و، په تېره بيا چې درې ساعته مخکې يې له ټولواک سره خبرې اترې لرلې، په ټوليز ډول ددې چارو له درناوي کولو سره روږدى کړى و، له دې امله هک پک شو چې په خپله خاوره کې له داسې تربګنۍ سره مخامخ او سپکاوى ورته کېږي.

لمر تازه د وريځو له شا نه د راوتو هڅه کوله هوا هم د شبنم له برکته تانده تانده وه. له کلي نه په راوتلې لارې صحرا پلو ته يو رمه روانه وه.

مرغۍ په ترانو ترانو، داسې لکه چې پر ډنډونو حبابونه راخوره وي، همداسې هوا پلو الوتلې.

بالاشوف چې خپلې شاو خوا ته کتل، له کلي نه د افسر راتګ ته سترګې په لاره و. روسي قزاق ترُمچيان او د فرانسوي پوځي سواره سرتېري ټول خاموش پاتې او کله ناکله به يې يو بل ته سره وکتل.

د سواره پوځ فرانسوي ډګروال چې دوو تنو بدرګه کاوه او داسې بربنډه چې ګواکې هماغه شېبه له بړستنې راپاڅېدلى دى، پر يو خړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګي ښکلي ماړه آس سپور له کلي راووت، د افسرانو سرتېرو او د هغو د آسونو له کش او پش نه څرګندېده چې ټول خورا غوره او ځانستاینه کې دي.

دا لا د جګړې د پیل هغه لومړۍ شپې او ورځې وې، چې قطعات لا د روغې د وختونو په شان منظم، په پرېټ ډوله جامو کې د پوځي ځانښودنې په بڼه، کره وړه یې له لېوالتیا ډک او آن کله ناکله له تربګنۍ نه ډک وو.

فرانسوي ډګروال په سختۍ د خپل اربړمي مخه نیوله، خو بې ادبه نه و او داسې برېښېده چې د بالاشوف پر لوړ دریځ یې سر خلاصېده، هغه یې د خپلو سرتېرو له څنګه د لومړۍ کرښې شاته بدرګه کړ او ورته وې ویل چې له ټولواکه سره دده د لیدو هیله به ځکه ژر پوره کړي چې دده په تصور، د ټولواک قوماندانې همدلته نېږدې چېرې پرته ده.

... نورنو لمر راختلی و او پر شنو شنیلیو ځلېده. همدا چې پر غونډۍ له پرتې کافۍ نه واوښتل، وې لیدل چې یو ډله د غونډۍ له لمنې نه د دوی پلو مخ پورته راروانه ده. د دغې ډلې تر مخې یو جګ ونی سړی چې پر تور آس سپور او خورجین یې تر لمر لاندې ځلېدله روان و. د هغه تورې کړۍ کړۍ څڼې د هغه له څټه پر اوږو راخورې وې. په بڼکو ګاڼل شوې خولۍ یې پر سر او سرې جامې یې اغوستې وې. خپلې اوږدې پښې یې د فرانسوي پوځیانو په دود، وړاندې را اچولې وې، دغه سپور چې په تراټ د بالاشوف پلو راغی، د خولۍ خوځېدونکې بڼکې، ګاڼې او وسلې یې د جون د میاشتې تر رانه لمر لاندې ځلېدل.

بالاشوف ددغه سواره نه چې په بشره کې یې د برې ځانښودنه او غرور څرګند او پر ټټر، مړوند او په غاړه کې یې، توره، کتار او نور

(c) ketabton.com: The Digital Library

واړه او غټ شیان راڅرګند وو ، نور نو دوه آسه زیات واټن نه درلود چې والنر ، هماغه ډګروال چې دی یې بدرګه کاوه ، په غوږ کې ورته وویل:

- د ناپل شاه !

په رښتیا هم دغه سپور مورا ، و چې اوس یې د ناپل د شاه نوم ګټلی و. که څه هم دا څرګنده وه چې ولې او په کوم دلیل هغه د ناپل شاه په نامه نومول شوی و ، خو دی خپله هم په دې باور و چې په رښتیا د ناپل شاه دی او له همدې امله اوس تر هغه وخته ، چې دغه نوم یې نه درلود ، شاه ډوله او پرتمینه ډوله بڼه یې غوره کړې وه ، هغه په رښتیا دومره پر خپلې واکمنۍ باور درلود ، چې کله یې پرون له ناپل نه د خوځېدو په درشل کې د هغه ښار په کوڅو کې له خپلې ښځې سره چکر واهه ، څو تنو ایتالویانو د هغه په لیدو چغه کړې وو:

- ژوندی دې وي شاه !

هغه له خواشینۍ نه په ډکې موسکا خپلې مېرمنې ته کتلي او ویلي یې و:

- ددغو بدمرغونه ، یو هم نه پوهېږي چې سبا ته له هغوی نه جلا کېږم.

که څه هم هغه پوره ډاډمن و چې د ناپل شاه دی او له دې کبله له هغوی نه جلا کېږي ، پر خپلو خلکو یې زړه خوږېده ، خو په دې وروستیو وختونو کې چې ده ته پوځ ته د ستنېدو سپارښتنه شوې وه ، په تېره بیا په دانترنګ کې له ناپلیون سره تر کتنې وروسته ، د هغه په خول ویاړمن اوښي یې (دښځې ورور) (مورا په ۱۸۰۰ کال کې د ناپلیون له خور سره واده کړی و) ده ته ویلي و چې:

- ته په خپله خوښه او توان شاه شوی نه یې ، دا زه وم چې له تا نه مې شاه جوړ کړ ، چې زما په شان واکمني وکړې !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په ډېرې خوښۍ د خپلې خوښې کار پیل کړ او لکه ښه موړ، خو نه څورب او نه تنبل آس، چې ځان ګاډۍ پورې تړلی احساس کړي، غاړه وغړوي او په نڅا راشي. هغه به قیمتي جامې واغوستې، په ډول ډول ګاڼو به يې ځان وګاڼه، په خوښۍ به يې پولند ته پر تلونکي واټ، پرته له هغه چې پوه شي چېرې ته او د څه لپاره روان دی، لکه آس په منډو شو.

د روسي جنرال په لیدو يې خپل سر چې کړی کړی ځنې یې له څټه پر اوږو راخورې وې، په شاهي پرتم لوړ کړ او په پوښتنيز غلچک یې فرانسوي ډګروال ته وکتل. فرانسوي ډګروال په خورا درناوي د هغه شاهانه پرتم ته په پام ،په ویاړ د بالاشوف (چې نوم یې سم یادولی نه شو) د استازیتوب د غوره والي په اړه حضرت مورا ته یادونه وکړه.

مورا ، د خپلو غوڅو پریکړو له برکته، پر هغو ستونزو چې ډګروال د هغه آواری نه شو کولای، بریالی شو او وې ویل:

- ها !دوبالماشو !

او په یوې خوځېدا یې چې د شاهانه انداز ننبې په کې ښکاره وې، وې ویل:

- ښاغلیه جنراله، له تاسو سره له پېژند ګلوۍ نه خوشاله یم.

خو همدا چې شاه په ځېره ژبه او لوړ آواز خبرې پیل کړې، شاهانه پرتم یې یو په یو تری تم شو او بې له هغه چې خپله یې پام شي، په ساده او زړه خوږه ژبه وغږېده، په خورا خواخوږۍ یې د بالاشوف د آس پر غاړه لاس ورواچاوه او وې ویل:

- ښه جنراله !داسې برېښي چې د جګړې زیری خوربږي !

د هغه ژبه او خبرې هغه چاته پاتې کېدې چې ګواکې افسوس کوي نه شي کولای د دغه حالت په اړه قضاوت وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بالاشوف وویل:

-ښاغلیه اعلیحضرتا ! لکه هغه شان چې ګورئ زما والاحضرت، د روسانو ټولواک د جګړې غوښتونکی نه دی. ..

که څه هم مورا ،کله چې ښاغلي بالاشوف ته غوږ غوږ و، په څېره کې یې د حماقت نښې له ورایه څرګندې وې، خو بیا هم شاه و او لکه هغه شان چې د شاهي دریځ، غوښتنه کوي،د ناپلیون د یوه غوره مل په توګه باید د الکساندر له استازي سره د سیاسي خبرو په اړه خبرې کړې وای. لـه آسـه راکـوز شـو او د بالاشـوف متـه یـې راونیولـه. لـه خپلـو ساتونکو نه چې په درناوي ده ته سترګه په لاره وو، څو ګامه لرې شو، دا خوا ، هغه خوا په ګرځېدا شو ،هغه په ډېره غوره کې خبرې کولې. هغه یادونـه وکـړه چـې ټولـواک ناپلیون د الکسـاندر لـه هغـه ګوانښـه چـې فرانسوي پوځونه، باید له روسیې نه ووزي خوابدی شوی دی. په تېره بیا لـه دې کبلـه چـې لـه دغـه ګوانښـه اوس ټول هېوادونه خبر شوي او د فرانسوي دریځ ته ډېر سپکاوی شوی دی. بالاشوف وویـل، چـې پـه دې غوښتنه کې هېڅ ډول سپکاوی نـه شـته، ځکـه چې. .. او مـورا یـې خبـره پریکړه او د زړه له کومې،خو په یوې احمقانه موسکا یې وویل:

-نو تاسو ددې پېښې علت ټولواک الکساندر نه بولئ؟

بالاشوف وویل:

هغه په رښتیا فکر کوي، چې جګړه ناپلیون پیل کړې ده.

مورا بیا د هغه خبره پریکړه او وې ویل:

-ډېر ښه جنراله ! زه د زړه له کومې هیله لرم چې ټولواکان سره جوړ شي، او دغه جګړه چې زما لـه ارادې پرتـه پیـل شوې ده، ژر تـر ژره پـای ته ورسېږي.

د هغـه د غـږېدا ژبـه هغـو چوپړانـو تـه پـاتې کېـده چـې د بـادارانو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیالۍ او دښمنۍ سره سره بیا هم غواړي سره دوستان واوسي. هغه خبره په بله واړوله او د مشر والاحضرت شهزاده څارووېچ د روغتیا پوښتنه یې وکړه او له هغه سره یې په ناپل کې د خپلو خوښیو او ګډو عیاشیو د تېرولو یادونه را تازه کړل... بیا ناڅاپه، ګواکې هغه ته بیا د خپل پاچاهتوب دریځ وریاد شوی وي، وویل:

- ښه جنراله نور به مو نه ځنډوم، ستاسو د بریالیتوب هیله کوم !

هغه چې د سره بالاپوش د لمنې چورمې او د لوړې خولۍ ښکې یې تر لمر لاندې ځلېدلې، د خپلو هغو چوپړانو خواته ور روان شو، چې ده ته په خورا درناوي سترګه په لاره ولاړ وو.

بالاشوف وړاندې لاړ او په دې هیله لکه هغه شان چې مورات یې تکل کړی و، چې ژر تر ژره یې له ناپلیون سره کتنه وشي، خو له ناپلیون سره د کتنې هیله ځنډنۍ شوه او د دې کتنې پر ځای، په بل کلي کې د پلي پوځونو د مارشال داوو، د مخکښو سرتېرو هغه د لومړې کربښې د پېرې په نامه تر ډېرو پورې ودراوه، د پلي پوځ قوماندان یاور راوبلل شو او هغه یې په کلي کې مارشال داوو، پورې بدرګه کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵

مارشال داوو، د ټولواک ناپليون لپاره هغه دريځ لاره، لکه چې آراکچييوف د الکساندر لپاره. د ناپليون آراکچييوف د الکساندر تر هغه نه زړور، خو په ځارنه او ساتنه کې د هغه په کچه بې رحمه او خپل ټولواک ته سربښند نه او تر هغه ځاريدنه يې هغه ته. له نورو سره په همدې بې رحمۍ کې ځرګندوله.

په دولتي جوړښت کې د دغه شان سړيو شته والی ته په هماغه اندازه اړتيا ليدله کېږي، لکه لېوه ته، په طبيعت کې. دغه کسان تل و او هر څومره چې د هغو شتوالی، د ولس مشر په شا او خوا کې بې ځايه وبرېښي، بيا هم هغوی شته او هلته پاتې کېږي. ددغه شان سخت زړو، بې رحمو او بې روزنې اراکچييو د شته والی او اړتيا علت چې د بريتورو پوځيانو (په روسيه کې يو ډله لوړ وني بريتور پوځيان و چې د ټولواک په کارډ کې د ښکلا لپاره روزل کېدل) بريت يې په ګوتو شکول، درباري ځانګړتياوو نه بې برخې و، د ناتوانو اعصابو له امله يې د غم زغم نه لاره، خو بيا يې هم دغه شان بې پايه واک لاره او کولای شول، د الکساندر غوندې زړور، مهربانه او نرم طبيعت ټولواک تر څنګ پاتې شي، هيڅ څوک نه شي ويلي چې هغه څنګه دلته پاتېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بالاشوف له مارشال داوو سره، په يوه کليوالي سرای کې، چې پر يو لوی قوطي ناست و، په ليکنې لګيا و او حسابونه يې کول. مخامخ شو ؛ ياور يې ترڅنګه ولاړ و. دا کار شوني و چې د مارشال داوو، لپاره تر ډېرو نه خورا ښه ځای پيدا شي، خو دی د هغو کسانو له ډلې نه و چې په لوی لاس يې غوښتل دغه شان ناسم ځای او ناسم حالت کې، ځان ناسمه وبريښوي. دغه د زورولو لېوال، دې هم دې حالت له کبله تل ګبڼې اخېستي او بوخت دي، د هغوی د بشرې ښې وايي:

-څنګه کولای شو، د ژوند د نيکمرغيو په اړه فکر وکړو؟ نه وينئ، چې زه په يوې ناولې کوټه کې پر يوه ناولي قوطی ناست يم او لګيا يم کار کوم؟ د هغو د ژوند تر ټوله غوره خوند په دې کې دی چې کله نيکمرغه خلک ويني هغوی ته سمدلاسه د خپل بدمرغه او زورونکي ژوند تصوير انځور کړي. کله چې يې بالاشوف داوو ته بدرګه کړ، هغه د همدغه شان يو خوند انځور د بالاشوف مخې ته کېښود. کله چې روسي جنرال دده کوټې ته رارسېدو، هغه لا په خپل کار کې ډوب شو، د خپلو عينکو له شا يې د بالاشوف، د سهار له مستو وړمو او د مورات له مرکې نه تاند او تازه شوي مخ ته وکتل، ونه دريد او آن ونه ښوريد، لا يې تندی تريو او د ملنډو زهر لړلې موسکا يې پر شونډو راخوره شوه.

خو کله چې يې د خپلو دې کړو غبرګون د بالاشوف په بشره کې وليد، داوو سر راپورته کړ او په سړه ژبه يې وپوښتل:

- څه غواړئ؟

بالاشوف تصور وکړ، چې له ده سره د داوو داسې کړه، کېدای شي له دې کبله وي چې هغه نه پوهېږي، چې دی د ټولواک الکساندر ياور دی او آن د هغه په استازيتوب له ناپليون سره د خبرو لپاره راغلی دی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ځکه يې ژر تر ژره خپل ځان او د خپل راتګ په اړه ورته وويل، خو داوو، دده د خبرو تر اوريدو وروسته لا پسې تندی تريو او خبرې ترخې کړې او وې ويل:

- چېرې دی، ستا ليک چېرې دی؟ هغه راکړئ چې ټولواک ته يې ورولېږو.

بالاشوف وويل: ماته سپارښتنه شوی دی چې پيام په خپله ټولواک ته ورکړم.

داوو ځواب ورکړ:

- ستاسې د ټولواک سپارښتنې به ستاسې په پوځ کې ترسره کېږي، دلته به هغه څه کوئ چې تاسو ته يې سپارښتنه کېږي.

او ددې لپاره چې وښيي بالاشوف، اوس څومره دده د بې واکه واک تر اغېز لاندې دی، خپل ياور ته سپارښتنه ورکړه چې نوکريوال پسې ورشي. بالاشوف هغه ليک چې د ټولواک پيام په کې ليکل شوی و، راوويست او د هغه تر مخې يې پر ميز کېښود. (د هغه ميز له هغې ماتې دروازې نه جوړ شوی و چې چپ راسونه يې ځړيدل او پر دوو قوطيو ولاړ و) داوو ليک راواخېست او د هغه سرليک يې ولوست.

بالاشوف وويل:

- تاسو په خپلو کړو کې پوره خپلواک ياستئ چې ماته درناوی کوي يا يې نه کوي، خو يوازې غواړم يادونه وکړم چې زه د ټولواک د حضور د جنرال ياورۍ وياړ لرم.

داوو، هغه ته په چوپه خوله ځير ځير وکتل او د بالاشوف په څېره کې د لږې ګېنې او هيجان ،د پيدا شويو نښو نه خوند اخېست.

هغه وويل:

- تاسو ته به هغه درناوی وشئ، چې تاسو يې وړتيا لرئ، ليک يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جیب کې کېښود او لاړ ووت.

یوه دقیقه وروسته د مارشال یاور، ښاغلی دوکامتري راغی او بالاشوف یې هغه ځای ته چې ورته ځانګړی شوی و، بدرګه کړ. بالاشوف په هغه ورځ له مارشال داوو سره په هماغه سرای کې د هماغه ماتې دروازې پر جوړ شوی میز سهارنۍ وخوړله.

داوو، بله ورځ سهار د وخته لاړ، بالاشوف وروغوښت او په ګواښمنه ژبه یې ورته وویل:

- دی، له ده نه هیله کوي چې همدلته پاتې شي، له ښاغلي دیکاستري نه پرته به ،له بل هېڅ چا سره خبرې نه کوئ. ..

بالاشوف تر څلور ورځې زغم، خواشینۍ او پر خپلې ناتوانۍ له پوهېدو وروسته. . . د مارشال له بار او کوچ او فرانسوي سرتېرو سره چې هغه ټولې سیمې یې لاندې کړې وې، تر څو مزله وروسته د ویلنا د هماغه تنګو لارو له لارې نه، چې اوس د فرانسویانو لاس ته ورغلي وي، بېرته له هغه ځایه راووت چې، دی څلور ورځې د مخه له هغې لارې نه ورغلی و.

بله ورځ د ناپلیون ځانګړی یاور، ښاغلی دیتورن، بالاشوف ته راغی او هغه ته یې د ټولواک هغه هیله چې غواړي دی حضور ته ومني، وویله.

تر دې څلور ورځې د مخه، د پرابراژنسکي د غونډ سرتېري د دغه ودانۍ شااو خوا ځارنه کوله، خو نن د فرانسوي ځانګړي پوځ سرتېري چې د شنو بخنو دریشو ټېرونه یې پرانستي وو، هلته ولاړ وو. د هغوی لوړې پوستیني خولۍ چې ښکې په کې تمبل شوې وې، پر سر وې. د سواره پوځ یوې ډلې،د ټولواک ځانګړي چوپړان او ساتونکي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاورانو، اولانان او جنرالان چې ځلېدونکې او غوړې جامې یې اغوستې وې، د ټولواک د آس او د هغه، له یوه غلام سره چې روستان نومېده ده شاوخواته ولاړ او د هغه وتلو ته سترګه په لار وو. ناپلیون بالاشوف د ویلنا د ښارګوټي په هغه ودانۍ کې ومانه چې الکساندر دی له هغه نه، ده ته رالېږلی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٦

که څه هم بالاشوف د دربار له پرتم او رسمیاتو سره ښه آشنا او عادت و ،خو د ټولواک ناپلیون د دربار پرتم او قیمتي ښکلا دی حیران کړ.

ګراف تیورین،هغه د انتظار یوې لویې کوټې ته چې ډېر جنرالان، یاوران او پولندي بډاي مخور هلته ناپلیون ته سترګه په لاره وو ،بدرګه کړ. بالاشوف له دغو کسانو نه زیاتره هغه د روسیې د ټولواک په دربارکې لیدلي وو. دیوروک، وویل چې ناپلیون به چکر ته ،تر تګه مخکې روسي جنرال ومني.

تر څو دقیقو انتظاره وروسته،د انتظار لویې کوټې ته یو نوکریوال یاور، راننوت، بالاشوف ته یې د درناوي په توګه سر خم کړ او هغه ته یې بلنه ورکړه.

بالاشوف،د انتظار یوې وړې کوټې ته چې دربار ته یې دروازه ورخلاصېده ورننوت. د دربار هماغې کوټې ته چې روسي ټولواک دی، دې استازیتوب ته لېږلی و.

بالاشوف، یو دوې دقیقې انتظار پاتې شو ، د دروازې له شا نه د ټینګو قدمونو غږ واورېدل شو ، په چټکۍ دروازه راخلاصه شوه، هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاور چې دروازه پرانسته په ویاړمن ډول په انتظار ودرید، شا او خوا چوپتیا لاس برې شوه او د دربار له کوټې نه د لا ټینګو او درنو ګامونو غږ واوریدل شو. دا ناپلیون و. هغه همدا شیبه د سورلۍ لپاره د خپلو ځانګړو کالیو له اغوستو نه وزګار شوی و. هغه شنې جامې (دریشی) او تر هغه لاندې سپین واسکټ چې دده ګرده ګېډه پوښلې وه، اغوستې وو. سپین تنګ پطلون ډوله پرتوګ چې څورب ورنو نه یې تر کرتۍ لاندې په هغو کې تنګ بربښېدل، داسې ښکاریده چې لنډې څنګې یې همدا اوس ږمنځ شوي وي، خو کوده ویښته یې ښکته د هغه د پراخ تندی په منځي برخه کې راشېوه شوي وو. د هغه سپین او پړسېدلی څټ د دریشۍ د تور بخونې غاړې له چپې خوانه راوتلی و، له هغه نه د ښې کلونیا بوی راته. د هغې له څوربې او لا ځوانې بشرې نه چې د ټولواکۍ پرتم ترې بربښېده، د ښکلا نښې څرګندې وې.

هغه راووت، چټک روان و، په هر ګام کې یې سر شاخواته خوځاوه او ټول ځان یې خوځېده. د هغه په ټوله لنډه خو لږ څه څوربه ونه، پراخوا و څوربو اوږو، دده له ارادې پرته راوتلې ټټر او ګېډه کې، یو ډول ځانګړې ځانښودنه چې د څلویښت کلونو وګړو ځانګړتیا ده، څرګنده وه. له دې ټولو خبرو سره سره داسې بربښېده چې د هغه طبیعت نن خورا جوړ دی. هغه د درناوی په ښه د بالا شوف خمېدو ته سر وښوراوه، د هغه خواته ورغی او د هغو کسانو په شان چې د خپل وخت د هر دقیقې ډېر درناوی کوي، ځان په دې نه عذابوي چې غږیدا ته مخکې له مخکې ځان جوړ کړي او په دې ډاډه وي چې هر وخت، چې هر څه ووایي، ویلی یې شي. سمدلاسه په غږیدا راغی:

- سلام جنراله! ما هغه لیک ولید چې د ټولواک الکساندر نه مو راوړی و، ډېر خوشاله یم چې تاسو وینم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خپلو غټو غټو سترګو يې په ځير د بالاشوف مخ ته وکتل او په هماغه شېبه کې د هغه نه آپلو وړاندې، يو ټکی ته په کتو شو.

داسې بريښېده چې د بالاشوف شخصيت ته هېڅ پاملرنه نه لري، دا څرګنده وه چې د هغه لپاره يوازينۍ څه، چې ارزښت لري، هغه څه دي چې دده په زړه کې تېرېږي، ټول دده په ارادې پورې اړه لري، هغه وويل:

- زه، نه د جګړې غوښتونکی وم او نه يم، خو زه يې دې ته اړ کړم. زه همدا اوس (پر همدا اوس يې ټينګار وکړ) چمتو يم، هرې هغې خبرې ته چې په دې اړه کېږي غوږ شم. هغه په لنډه او په ډاګه د روسي له دولته د خپلې خوابدۍ د علتونو په ويلو پيل وکړ.

بالاشوف د فرانسې د ټولواک له ډاډمنې، آرامې او مينه ناکې ژبې نه په دې پوه شو چې هغه د سولې او روغې هيله لري او چمتو دی چې خبرو ته کيني. کله چې ټولواک ناپليون خپلې خبرې پای ته ورسولې، په پوښتنيز بڼه يې بالاشوف ته سترګې وروا ړولې او هغه څه يې چې له پخوا په زړه کې ساتلي و، وويل:

- اعلحضرتا ! معظم ټولواکه زما !...

خو د ناپليون ځير ځير کتو چې مخامخ يې دده سترګو ته کتل، دی لږ وارخطا کړ. ناپليون د بالاشوف دريشي او توره وڅارله او په يوې پټې موسکا يې غوښتل چې هغه ته ووايي چې څومره ګډوډۍ اخېستی يې، لږ آرامه شه ! بالاشوف بېرته زړه آرامه او خپلو خبرو ته يې دوام ورکړ او وې ويل:

- ټولواک الکساندر د کوراکين له خوا د پاسپورت غوښتنه د جګړې د پيل لپاره پوره دليل نه بولي. د پاسپورت غوښتنه کوراکين په خپله او له ټولواک سره بې له کومې مشورې کړې ده. الکساندر، نه د جګړې تکل لري او نه له انګريزانو سره کوم ځانګړې اړيکې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپليون د هغه خبرې پرې کړې:

- لا تر اوسه يې نه لري.. ګواکې ډاربېږي د خپلو احساساتو تر اغېز لاندې راشي، تندی يې تريو کړ، سر يې په نرمۍ وښوراوه او بالاشوف ته يې څرګنده کړه چې کولای شي خبرو ته دوام ورکړي. بالاشوف وروسته له هغه چې هغه ټولې ويل شوې سپارښتنې هغه ته وويلې، زياته يې کړه:

- الکساندر د روغې هيله لري. هغه به هغه وخت روغې ته کينې چې، دده دا شرط...

په دې وخت کې د ټولواک الکساندر هغه خبرې وريادې شوې، چې په ليک کې يې ليکلې نه وې، خو په هغو يې ټينګار کړی و، چې هرومرو به هغه فرمان کې راوړئ چې د سالتيکوف په نامه ليکل شوې وې او بالاشوف ته امر شوی و چې هغه به ناپليون ته وايي. بالاشوف هغه خبرې وريادې کړې:

- تر هغه پورې چې يو وسله وال دښمن د روس په خاوره کې پاتې وي.. خو کوم ناڅرګند احساس، د هغه مخه ونيوله. که څه هم هغه د هغو خبرو د څرګندولو هيله لرله، خو نه يې شو کولای هغه ووايي. بالاشوف په چرت کې لاړ، په شک کې شو، خو وې ويل:

- په دې شرط چې فرانسوي پوځونه ببرته د نې يامان له سيند نه واوړي.

ناپليون ددې وروستيو خبرو د ويلو په وخت کې د بالاشوف ګبنې او پريښانۍ ته پام شو. د هغه مخ وربږيد او د کينې پښې ورون يې په منظمه بڼه په خوځېدا شو. پرته له هغه چې له خپل ځايه وښوري، تر پخوا په لوړ آواز او تُندې ژبې يې خبرې پيل کړې. بالاشوف د وروستيو خبرو په وخت کې څو وارې سترګې ښکته واچولې او بې له ارادې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپلیون د کیني پښې د ورانه خوځېدا ته چې دده د خبرو د لوړېدو سره چټکېده، ځیر شو.

ناپلیون خبرې پیل کړې:

زه تر الکساندره زیات د روغې جوړې هیله مند یم، خو آیا دا زه نه یم، چې له اتلسو میاشتو راهیسې هڅه کوم، دغه روغه وشي؟ زه اتلس میاشتې کېږي چې څرګندونو ته سترګې په لاره یم.

په دې وخت کې یې وروځې برنډې شوې، خپل وړوکی سپین څورب لاس یې په چټکۍ وخوځاوه او وې پوښتل:

- او اوس د روغې د خبرو د پیل لپاره له ما نه څه غواړئ؟

بالاشوف وویل:

- ټولواکه، د نې یه مان له سینده ستاسو پوځونه بېرته اوښتل.

ناپلیون تکرار کړه:

-د نې یه مان له سینده؟

- هغه چې مخامخ د بالاشوف سترګو ته ځیر و، تکراره یې کړه:

-ښه، اوس تاسو غواړئ چې د نې یه مان له سینده بېرته راواوړو، یوازې د نې یه مان له سینده اوښتل؟

بالاشوف د تایید او درناوي په نښه سر خم کړ.

څلورمیاشتې پخوا له ده غوښتل شوي و، چې د یومیراني سیمه پرېږدي او اوس یوازې د نې یه مان له سینده اوښتل دي. ناپلیون په چټکۍ راتاو او په کوټه کې په ګرځېدو شو.

- تاسو وایې چې د روغې د جرګې د پیل لپاره د نې یه مان له سینده واوړو، خو دوې میاشتې مخکې پورې په همدې ډول له ما نه د اودېر اد فیسلو له سیندونو نه د بېرته اوښتلو غوښتنه کېده. په دې شرط تاسو له ما سره خبرو ته چمتو یاستئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په چوپه خوله د کوټې له یوه کنجه بل کنج ته راغی او بالاشوف ته مخامخ ودرېده. داسې برېښېده چې بشره یې په تېره بدله شوې وي او د کینې پښې ورون یې تر پخوا نه لا په چټکۍ ورپېده. ناپلیون چې د خپل کین ورون د غړو په رپېدو او خوځېدا خبر، و، وې ویل:

- زما د کینې پښې خوځېدا د ستر جشن زیری دی.

ناپلیون داسې چې ده یې هم انتظار نه درلود، چغه کړل.

د اودر د سیمې پرېښودل او د ویسلا له سینده اوښتل، هغه وړاندیز دی، چې تاسې کولای شئ، هغه د عثماني امپراتورۍ شهزاده بادنسکي ته وکړئ، نه ماته ! که ما ته پترزبورګ او مسکو هم راوبښئ زه به د غه شرط ونه منم. تاسو وایي چې جګړه ما پیل کړه؟ خو لومړي چا پوځ ته پناه ورووړه؟ دا تهولواک الکساندر و، نه زه؟ تاسو ما ته هغه وخت د مرکې وړاندیز کوئ، چې ما په میلیونونو خرخ کړی دی او تاسو له انګریزانو سره یو ځای شوي یاستئ. هغه هم هغه وخت چې ستاسو حال ډېر خراب او ګډوډ دی. تاسو چې ما ته د روغې او مرکې وړاندیز کوئ نو بیا له انګریزانو سره ولې یو ځای کېږئ؟ انګریز تاسو ته څه درکړي دي؟

ناپلیون تند تند غږېده، داسې برېښېده چې د هغه تکل دا نه و چې د سولې او روغې ستاینې وکړي، بلکې د هغه یوازینۍ هیله دا وه، چې خپل حقانیت، خپل زور او د الکساندر تېروتنې او ناحقتوب ثرګند کړي.

د خبرو په پیل کې د هغه موخه دا وه چې څرګنده کړي، د پوځي لاس بري سره سره دی روغې ته چمتو دی، خو کله چې یې خبرې پیل کړې، څومره چې د هغه خبرې زیاتېدې، په هماغه کچه یې نه شو کولای د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې ژبې مخه ونيسي. داسې بربښېده چې اوس نو د ټولو خبرو موخه داوه چې د ځان ستاينه او د الکساندر سپکاوی وکړي. هغه څه چې د خبرو په پيل کې يې غوښتل، خو بيا يې هم خپلې خبرې اداره کولای شوې، هغه وپوښتل:

- اوريدلي مې دي چې له ترکانو سره مو روغه کړې ده؟

بالاشوف د (هو) په نښه سر وښوراوه او وې ويل:

- د روغې تړون لاسليک شوی دی. . .

خو ناپليون هغه ته دغږېدا وخت ورنه کړ، داسې ښکاريده، دی خپله غواړي وغږېږي او غږېدا ته يې دوام ورکړ، هغه هم په داسې ټُندې، نا اړونده ژبې او عصبيت چې ځېنې نازولي کسان غږېږي.

- پوهېږم چې تاسو له ترکانو سره پرته له هغه چې مولداويا او والاشي تر لاسه کړئ روغه کړې ده، حال دا چې دغه دوه ولايتونو ما، بايد ستاسو ټولواک ته وربښلی وای، لکه هغه شان چې فنلند مې وروبانښه، هغه دوام ورکړ:

- هوکې ! ما له ټولواک الکساندر سره ژبه کړې وه او په خپله ژبه ولاړ وم، ملداويا او والاشي مې هغه ته ورکول، خو اوس به هغه له دغو دوو ښکلو ولايتونو نه بې برخې وي، هغه کولای شول دغه دوه ولايتونه خپلې امپراتورۍ پورې وتړي او د خپلې واکمنۍ لمنه د بوتني له سمندرګی نه د دانيوب تر غاړو پراخه کړي. . .

هغه د خپلې ژبې ټُوندوالی لا ټُونداوه، هغه چې په کوټه کې ګرځېده راګرځېده، هماغه خبرې يې چې په تيلزيت کې خپله الکساندر ته کړې وې، ټولې اوس بيا بالاشوف ته تکرارولې، هغه وويل:

- سترې کاترينې به هم له دې نه زيات څه نه وای ګټلي، هغه به له ما سره د دوستۍ له برکته دا ټول تر لاسه کړي وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څو ځله تکرار کړه:
څه واکمني به وه، څه واکمني! هو کې څه واکمني!
وډريد او خپله د سرزرو تنباکمروړه يې له جيبه راووېست او په ژوره توګه يې هغه بوی کړه.
د الکساندر واکمني به څه پرتمينه شوې وای!
هغه په خواشينۍ سره بالاشوف ته وکتل او همدا چې بالاشوف بيا د څه ويلو تکل وکړ، په چټکۍ يې د هغه خبرې پرې کړې او وې ويل:
هغه به څه غوښتل او لټول، چې زما په دوستۍ کې به يې موندای نه شول؟
ناپليون، د شک او ګمان په نښه خپلې اوږې کښېکودې او وې ويل:
-خو، نه، نه، هغه زما تر ټولو نه ستر دښمنان پر ځان راټول کړل، هغه هم څه کسان؟ هغه هم لکه شتاينوف، ارمفيلدوف، فينځينګېرد، بينيګسينوف. شتاينوف له خپل وطنه د خيانت په تورشړل شوی دی، آرمفيلدوف يو هوسباز دوکه مار دی، فينيځينګېرد د يو فرانسوي کډوال او بينيګسينوف يو څه تر نورو ښه پوځي (خو بيا هم ناپوهه سړی دی) په ۱۸۰۷ کال کې د هغه هيڅ له لاسه ونه شول او الکساندر ته بايد ترخه يادونه وريادکړي.. هغه دوام ورکړ.. يوازې باګراتيون د مېړانې او جګړې سړی دی، که څه هم هغه ځيرک نه دی، خو د ښې تجربې خاوند دی، هغه ښه سنجش لري او د غوځ تکل سړی دی.. يوه اونۍ کېږي چې جګړه پيل شوې ده، خو تاسو آن ددې توان نه لرئ چې د ويلنا ساتنه وکړئ. په آسانۍ مو وکولای شو، چې پوځ مو په دوو برخو جلا کړئ، د پولند نه مو وباسو او د پوځ غړ مو هم پورته نه شو.
بالاشوف په خوراسختۍ، هغه څه ياد ته وسپارل چې ده ته ويل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدل او تر هغه نه يې لا په سختۍ کولای شو نور نو د غو خبرو ته غوږ ونيسي، هغه وويل:

- اعليحضرتا ! زما پوځيان د جګړه له مستۍ نه..

ناپليون د هغه خبره پرېکړه:

- زه په هر څه پوهېږم ! زه په هر څه خبر يم، زه ستاسو له پوځي ټوليو نه په هماغه شان پوره خبر يم لکه له خپلو نه. ستاسو د پوځ شمېر دوه سوه زرو ته نه رسېږي، خو زما د هغه درې برابر سرتېري دي. تاسو ته قسم خورم او په ډاګه وايم.. او هغه هېر کړي و چې د هغه قسم خوړل هيڅ اعتبار نه لري، قسم خورم چې د ويسلا د سيمې په شا او خوا کې پنځه سوه ديرش زره پوځيان لرم. ترکان هېڅکه ستاسې مرستين کېدای نه شي، هغه مو هېڅ په درد نه خوري. هغوی دا خبره له تاسو سره د روغې د تړون په لاسليکولو په ډاګه کړه، خو سويدنيان ! د هغو قسمت خدای داسې پيدا کړی دی، چې لېوني ټولواکان ولري، د هغو ټول پاچايان لېونيان وو. برنادت يې پاچا کړ، خو هغه همدا چې پر تخت کېناست لېونی شو. يوازې لېوني سويدنيان کولای شي، له روسانو سره ملګرتوب وکړي. ناپليون له زهره ډکه وموسېد او بيا يې تنباکمروړه پزه ته ونيوله او بوی يې کړه.

بالاشوف د ناپليون هرې خبرې ته ځواب لاره، غوښتل يې او کولای شول،

چې څه ورته ووايي خو هر وار يې ناپليون خبرې پرې کولې. بالاشوف، د ناپليون ددې دعوا په وړاندې چې سويدنيان لېوني دي، غوښتل ووايي چې سويدن د روسيې په ملګرتيا هغسې و چې پاتې کېږي، چې د هغه ايل کولو خورا ګران دی، خو ناپليون په خواشينۍ سره ددې لپاره چغه کړل، چې د هغه آواز خاموشه کړي، ناپليون د

(c) ketabton.com: The Digital Library

عصبانیت هغه حالت درلود چې په هغه کې سړی د دې لپاره باید وغږېږي، وغږېږي او وغږېږي او تر هغه وغږېږي چې ځان لپاره دا ثابته کړي چې دی برحقه دی. بالاشوف ته ګرانه تمامېده، هغه د روسي ټولواک استازی و، له دې کبله ډاریده چې دی به په چوپتیا خپل دریځ ته تاوان ورسوي. هغه سخته دا وړتیا احساسوله چې ځواب ووايي، خو د یوه انسان په توګه یې له دې کبله چې سیال یې بې دلیله داسې له حاله وتلی دی، ځان په لوی لاس له ناندریو نه ژغوره. هغه په دې پوهېده، هغه څه چې اوس ناپلیون هغه وايي، هیڅ اهمیت نه لري او په دې یې هم باور درلود، چې لکه ناپلیون لږ څه په حال شي له خپلو د غو خبرو نه به خپله شرمېږي. بالاشوف ودرید، سترګې یې ښکته واچولې، د ناپلیون د څوربې پښې خو ځېدو ته یې کتل، خو هڅه یې کوله خپل غلچک له هغه سره مخامخ نه کړي. ناپلیون ویل:

-ښه نو، نو ستاسو ملګري چې هر څوک دي، وي دې، هغه څه معنا لري؟ پولندیان له ما سره دي، شمېر یې اتیا زرو ته رسېږي، داسې جنګېږي لکه زمریان او کېدای شي شمېر یې دوسوو زرو ته هم ورسېږي.

هغه چې دا وویل، کېدای شي دی خپله، خپلې دې خبرې ته حیران شوی وي، داسې بریښېده چې هغه رښتیا نه دي ویلي، کله چې یې بالاشوف تر دې خبرې نه وروسته چوپه خوله او آرام ولید، واک یې له لاسه ورکړ، په چټکۍ او نابېره شا ته راوګرځېد، مخامخ بالاشوف ته ودرید او تر مخې یې ودرید، خپل سپین لاسونه یې په خورا چټکۍ او قهر خوځول او چغې یې وهلې:

- پوهېږئ! که پروس زما په وړاندې ولمسوي او هغوی راوپاروي، د هغو نقشه به د اروپا له نقشې نه پاکه کړم!

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې خبرې د ويلو په وخت کې يې رنګ تک سپين الوتی و، پر ځبرې يې د قهر کرښې راخورې وې او خپل ښکلی لاس يې پر بل لاس ټکاوه:

- تاسو هم د دونيا او دنې پير له سيندو نه آپلو شاه ته تمبه کوم، بيا مې تر مخې پوله جوړوم، هغه پوله چې اروپا د هغه د جوړولو ځيرکتيا نه درلوده او جنايت يې وکړ چې هغه پوله ورانه کړي. له تاسو سره بايد دغه شان معامله وشي. دا هغه ګټه وه چې زما له لرې کېدو نه مو تر لاسه کړې وه، ده دا خبرې کولې، څو واره په کوټه کې تاو راتاو شو، خپل د سرو زرو تمباکمروړه يې په جيب کې کېښوده، بيا يې هغه راووېسته، څو واريې پزې ته ورنږدې کړه اوبيا بالاشوف ته مخامخ ودريد. هغه چوپ شو، په ملنډو د بالاشوف سترګو ته ځير شو او په کراره آواز يې وويل:

- او تصور يې وکړئ چې ټولواک مو کولای شول څه ښکلې واکمني ولري !

بالاشوف چې ځواب ورکولو ته سخته اړتيا ليدله، وويل چې روسي ټولواک حالاتو ته داسې په خواشينۍ نه ګوري.

ناپليون چوپ پاتې شو او همداسې په ملنډو بالاشوف ته ځير و. داسې برېښېده چې اصلاً د بالاشوف خبرې نه اوري. بالاشوف وويل چې په روسيه کې ټول د جګړې د برې هيله لري.

ناپليون په درناوي سروښوراوه، ګواکې غواړي ووايي:

- پوهېږم ! تاسو دنده لرئ او سپارښتنه درته شوې ده چې داسې ووايئ، ولې خپله په دې پوهېږئ په هغه څه باور نه لرئ چې خپله يې وايئ، تاسو زما پر خبرو باور لرئ.

د بالاشوف تر خبرو وروسته ناپليون بيا خپله تنباکمروړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووښسته، هغه يې بوی کړه او په کومه ننښه يې دوه واره، پښه پر ځمکه ووهله. د ځمکې د ډبولو سره دروازه راپرانستل شوه او يو ياور په ډېر درناوي د هغه خولۍ او دستکش هغه ته راوړل او يو بل ياور هغه ته د هغه دستمال ورووړاندې کړ. ناپليون پرته له هغه چې هغو ته وګوري خولۍ يې واخېسته او بالاشوف ته يې وويل:

- زما له خوا ټولواک الکساندر ته ډاډ ورکړئ، چې د پخوا په شان هغه ته وفاداره يم. ... هغه ښه پېژنم او د هغه ښېګڼو ته درناوی لرم. نور نو تاسو نه ځنډوم، تاسو به د ټولواک په نامه زما ليک ترلاسه کړئ او ناپليون په چټکۍ د دروازې پلو لاړ. ټول هغو کسانو چې په تالار کې و، وړاندې وځغاستل او په چټکۍ پر زينو ورښکته شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷

تـر ټولـو هغـو خبرو وروسـتـه چې نـا پليون هغـه تـه ويلې وې، د دغـه غضبناکه حالته، وروسته له هغو ترخو خبرو او سړو نـه چې ده تـه شـوې وې:

- جنراله ! نور نو تاسو نه ځنډوم، د ټولـواک پـه نامـه بـه زمـا ليـک تاسو ته درکړي.

نور نو بالاشوف پوه او پـه دې ډاډه شو چې ناپليون نـه يـوازې د هغه د ديدن لېواله نه دی، بلکې هڅه کوي چې د دښمن دغـه خوابدی استازی په تېره بيا دده د غضب او قهر شاهد ، ونه ويني، خو پـه تعجب او حيرت يې د ټولواک له خوا د ديورک له لاسه هغه بلنليک تر لاسه کړ چې هماغه ورځ له ټولواک سره ډوډۍ ته وربلل شوي و.

هغې غرمنۍ ته، بس ير، کولن کور او بيرتيه هم وربلل شوي وو.

ناپليون په ورين تندي او خوشالۍ د بالاشوف هرکلی وکړ. د هغه په کړو وړو کې نه يوازې د هغه د سهارني غضب نه ډکو خبرو څه شرم او پړتيا نه ليدل کېده، بلکې هڅه يې کوله چې له بالاشوف سره خوا خوږې وښيي. هغه له پخوا نه په دې ډاډمن شوی و چې دی له تيروتنو خالي او هر هغه څه چې کوي د ستاينې وړ دی، ځکه د هغه لپاره ټول هغه څه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده کول، نه له دې کبله ښه و چې د ښو او بدو له معیار و سره سم، بلکې له دې کبله چې ده سرته رسول.

ټولواک ناپلیون له دې کبله په بې ساري توګه خوشاله و چې د ویلنا په ښار کې دده د ګرځېدو په وخت کې خلکو ډله په مینه دده تود هرکلی او بیا بدرګه کړي و. د ټولو هغو کوڅو نه چې دی تېرېده کړکۍ یې په قالینو ګاڼل شوي وې، بیرقونه په کې رپېدل، دده ځانګړې نښې په کې راځړونده وې او پولنډي ښځو د ستمال په لاس ده ته لاسونه ښورولي وو.

د غرمنۍ په وخت کې هغه بالاشوف تر خپل څنګه کېناوه، له هغه سره یې نه یوازې په ناز او خواخوږۍ خبرې کولې، بلکې هغه یې ګواکې د خپلو هغو درباریانو له ډلې ګاڼه چې دده کړنلارې یې احساسولې او باید دده له بریو نه خوشاله واوسي. د خبرو اترو په لړ کې هغه د مسکو په اړه هم وغږېد او له بالاشوف نه یې د روسیې د پلازمېنې په هکله پوښتنې وکړې، خو نه د یوه ځیرک او پلټونکي سیلاني په توګه چې د کوم ښار د کتنو تکل لري بلکې داسې چې بالاشوف لکه د یو روس په شان باید په دې وویاړي چې دده له هېواد سره داسې لېوالتیا ښودل کېږي. ناپلیون وپوښتل:

-په ماسکو کې څومره خلک اوسئ؟ څه شمېره کورونه لرئ؟ آیا دا رښتیا دي چې مسکو سپېڅلی ښار ګڼل کېږي؟ په مسکو کې څومره کلیساوې شته دي؟

د هغه ځواب په وړاندې چې په مسکو کې له دووسوو زیاتې کلیساوې دي، هغه وویل:

- ولې دومره بې شمېره کلیساوې؟

بالاشوف ځواب ورکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- روسان خورا دیندار خلک دي.

ناپلیون چې د خپلو خبرو د تصدیق په هیله پرله پسې، کولین کور ته ورکتل وویل:

- البته د کلیساوې او صومعو زیاتوالی تل د خلکو د ببرته پاتې والي نښه ده.

بالاشوف په درناوی ځانته اجازه ورکړې وه، د فرانسوي ټولواک دا خبره ونه مني او وې ویل:

- هر هېواد خپل ځانګړی دود د ستور لري.

ناپلیون وویل: خو د اروپا په یوه هېواد کې ده ته ورته څه نه وینو.

بالاشوف وویل:

اعلیحضرتا ! زه ستاسو له حضوره بښنه غواړم، خو له روسیې نه پرته، په هسپانیا کې هم دې ته ورته صومعې او کلیساوې شته دي.

بالاشوف چې دغه ځواب یې په هسپانیا کې یې د فرانسویانو وروستۍ ماتې ته اشاره وه، کله چې یې بیا د الکساندر په دربار کې د هغه کیسه کوله د خورا ستاینو وړ وګڼل شو، خو د ناپلیون په غرمنۍ کې اوس له هغه سره لېوالتیا ونه ښودل شوه او هسې په بې پروايۍ تېر شو. د ښاغلي مارشالانو له بې پروایۍ او نه پوهېدنې نه داسې بربښېده چې هغوی هغې نازکې کنایې ته چې د بالاشوف په وینا کې راغلې وه، پام شوی نه دی او یا پرې پوه شوی نه دي. په بشره کې یې دا له ورایه څرګنده وه چې وایي:

- که په رښتیا دغه شان یو اشاره وه ،موږ پرې پوه شوي نه یو، یا بالکل هسې د نه اوریدو خیال و.

د بالاشوف دا ځواب هسې نااوریدلی پاتې او ناپلیون آن هغه ته پاملرنه هم ونه کړه او په سادګۍ یې له هغه په دې اړه وپوښتل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو ته رسېدونکې لارې له کومو ښارونو نه تېرېږي. بالاشوف چې دغرمنۍ په ټوله موده کې په ځیرغوږ و ځواب یې ورکړ:

- هماغه شان چې متل دی او وایي، ټولې لارې پر روم ورخېژي، همداسې هم ټولې لارې مسکو ته رسېږي. یعني ډېرې لارې او د هغو له ډلې نه هغه لاره چې له پالتاوا نه تېرېږي او دا هماغه لاره ده چې دولسم شارل ټاکلې وه.

بالاشوف له خپل دې ځواب نه خوند واخیست او ناڅاپه لږ په قهر هم شو، خو د خپل ځواب وروستې کلمه یې لا نه وه ویلې چې کولن کور، د پترزبورګ نه مسکو ته د تلونکې لارې د خرابۍ په اړه خبرې پیل کړې او خپلې هغه خاطرې یې رایادې کړې چې په پترزبورګ کې پرې تېرې شوې وې.

تر غرمنۍ وروسته د قهوې د څکلو لپاره د ناپلیون کوټې ته راغلل. څلور ورځې مخکې دا کوټه د ټولواک الکساندر د ناستې کوټه وه. ناپلیون کېناست او هممهاله یې د خپلې قهوې پرچینایي پیالې چې پاریس ته نېږدې په سور نومي ښارګوټي کې د چینایانو له خوا جوړه شوې وه، لاس واهه، بالاشوف ته یې په خپل څنګ کې د ناستې بلنه ورکړه.

په انسان کې د ډوډۍ تر خوړلو وروسته یو معلوم روحي حالت پیدا کېږي چې د بل هر عقلي دلیل نه اغېزمن او قوي دی چې بې له ارادې نه هغه دې ته اړ باسي چې له ځانه پوره راضي او خوشاله واوسي او نور ټول هم خپل دوستان وګڼي.

ناپلیون هم له همدې کبله په دغه حالت کې و. هغه ته داسې برېښېده، چې دی له ده نه چاپېر شویو خلکو ته تر لېونتوبه پورې ګران دی. هغه دا باور هم لاره چې تر غرمنۍ وروسته، بالاشوف هم دده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګری او لېوالو دی. ناپلیون چې خوړه، نرمه او ځیرکه اوله ملنډو سره مل موسکا یې پر شونډو خوره وه، بالاشوف ته مخ ورواړاوه او وې ویل:

د هغو وینا له مخې چې ماته یې ویلې دي،دا هغه کوټه ده،چې ټولواک الکساندر په کې اوسېده، عجیبه ده، همداسې نه ده جنراله؟

هغه دا خبره په داسې یوه ژبه وکړه چې باوريې لاره هغه د بالاشوف خوښه شي، ځکه هغې دا معنا لرله چې دا پر الکساندر د ناپلیون د بري دلیل دی.

بالاشوف نه شو کولای د هغه ځواب ووایي او په پټه خوله یې سر وښوراوه. ناپلیون چې هماغه له ډاډ او ملنډو مل موسکا یې پر شونډو خوره وه، زیاته کړه:

-هو کې،ثلـــوروځې دمخه،دلتـــه پــــه هـــم دې کوټـــه کې،وینځینګېرداوشتاین الکساند ر سره غږېدل،خو په یوه څه زه نه پوهېږم. هغه دا چې ځنګه الکساندر زما ستر دښمنان پر ځان راټول کړي دي. په دې خبره.. زما سر نه خلاصېږي. هغه بیا بالاشوف ته مخ ورواړاوه او وې پوښتل:

- خو هغه دا فکر نه دی کړی، چې زه هم همداسې کولای شم؟ او همدې خبرې، ده ته د سهار هماغه له قهره ډک حالت، چې په خیالو کې یې لا ژوندی و، ور په یاد کړ.

ناپلیون پاڅېد ، له خپلې مخې یې خپله د قهوې پیاله لرې کړه، او وې ویل:

- پرېږده چې هغه پوه شي،چې زه هم همداسې کولای شم،زه به د هغه ټول خپل خپلوان له جرمنې نه وباسم،د ورتمبرګ،دبادینسکي او ویمارسکیان،هو کې د هغه خپلوان،ټول خپلوان به وباسم، پرېږده چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا ټولو ته په روسیې کې ځای ورکړي.

بالاشوف سرښکته وا چاوه، داسې بریښېده چې غواړي کوم شي او یوازې هغه له دې کبله غوږ و نیسي چې نه شي کولای هغه څه ته غوږ نه شي چې ده ته یې وایي.

ناپلیون د غه حالت احساسولای نه شو، هغه له بالاشوف سره نه د دښمن د یو سفیر او استازي په توګه، بلکې د داسې یو چا په توګه چې چور دده نه ځان ځاروي او د خپل پخواني بادار په سپکاوي او بربادۍ خوشاله شي.

- ټولواک الکساندر ولې د پوځ مشري واخېسته؟ دا ولې؟ جګړه زما مسلک دی او د هغه مسلک پاچاهي کول دي، نه د پوځ قوماندانې. ولې هغه داسې یو دروند پیټی جګ کړی دی؟ناپلیون بیا تنباکم وړه را واخېسته، څو ځله پټه خوله په کوټه کې وګرځېد او ناڅاپه بالاشوف ته وروړاندې شو او نرمه موسکایې پرشونډو خوره شوه، په چټکۍ، سادګۍ او په دې ډاډ، چې بالاشوف ته نه ګواښ، بلکې غوره کار کوي، خپل لاس یې د هغه څلویښت کلن روسي جنرال مخ ته ورپورته کړ، هغه یې له غوږ نه راونیو او په داسې حال کې چې موسکا یې یوازې پرشونډو کې پاتې وه، په کراره یې د هغه نیولی غوږ کېښکود. په فرانسوي دربار کې د ټولواک په نازکو لاسونو د غوږ کېښکودل د ناپلیون له خورا وړیا منو مهربانیو نه ګڼل کېدل.

ناپلیون وویل: ښه، دا څنګه او ولې پټه خوله یاستئ او څه نه وایئ، تاسو خو د الکساندر د دربار یو مخور او د هغه پالونکی یاستئ. د هغه ژبه داسې وه، چې د هغه په مخکې له ناپلیونه پرته د بل چا پالولنه، له چا سره لېوالتیا او یا ستایل خورا د ملنډو وړ بریښېدل.

هغه بالاشوف ته د درناوۍ په نښه سر لږ ښکته کړ او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د جنـرال لپـاره آسـونه چمتـو شـوی دی؟ زمـا د آسـونو نـه يـې ورتـه ورکړئ، هغه لرې روان دی.

د بالاشوف په لاس راوړل شوی ليک، د ناپليون له خوا الکساندر ته وروستی ليک و. په هغه کې هغه ټولې وينا وې راغلې وې چې ويل شوي وې. او جګړه پيل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸

سرداراندرې په مسکو کې له پېير سره تر کتنې وروسته، لکه هغه شان چې ده خپلو خپلوانو ته ويل د ځېنو چارو د سرته رسولو لپاره پترزبورګ ته وخوځېد ، خو په اصل کې هغه غوښتل چې له شهزاده اناتول کوراګين سره چې ده يې ليدل دځان لپاره ډېر وړ بلل، وګوري.

سرداراندرې، چې کله پترزبورګ ته ورسېد ،کوراګين د هغه له راتګ نه مخکې له ښاره وتلی و. پېير خپل اوښي (کوراګين) ته خبر ورکړی و چې سرداراندرې دده په لټه پسې راروان دی. اناتول کوراګين د دفاع وزير له خوا مقرر او په ملداويا کې سرحدي قطعې ته تللی و. سرداراندرې په پترزبورګ کې خپل پخوانی قوماندان کوتوزوف، چې تل يې له ده سره خواخوږي لرله، وليد. کوتوزوف چې د ملداويا د پوځ قوماندان ټاکل شوی و ، له ده هيله وکړه چې له هغه سره هلته لاړ شي. سرداراندرې چې د غه ټاکنه تر لاسه کړه، د کوتوزوف ستر قوماندانۍ ته ولېږديد او ترکيه ته لاړ.

سرداراندرې، ځانته دا ښه نه ګڼله چې کوراګين ته ليک وليکي او هغه ته د دويل بلنه ورکړي. هغه تصور کاوه که د وروستۍ پېښې له امله هغه دويل ته وغواړي، دا به ګرافينې رستوفې ته سپکاوی وي،نو ځکه مخامخ له کوراګين سره د ليدو په لټه و ،چې د هغه په لړ کې د دويل لپاره نوې شخړه او پلمه پيدا کړي. سرداراندرې په ترکيه کې هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ونه شو کولای،د روسیې په مېشتو پوځونو کې کوراګین پیدا کړي،ځکه چې ترکیې ته د اندرې تر راتګه وروسته هغه بېرته روسیې ته ستون شوی و. سردار اندرې په نوي هېواد او د ژوند په نویو شرایطو کې ژوند ښه زغمه. د کوژدنې تر بې وفایۍ نه وروسته چې څومره ده پر دغې بې وفایۍ سترګې پټولې، په هماغه اندازه د دغه درد زغم ورته ګرانېده.. څومره به چې د هغه پخواني یادو ته تتېدل،هومره به دده له او سني ژوند سره مینه زیاتېده. دا سې تصور یې کاوه چې دغه بې پایه او لرې آسماني ګنبد چې پخوا به یې پر سر ولاړ و، ناڅاپه په یوه ټیټ او تپاکلي چت بدل شوی و ،چې هغه تر هغه لاندې ځان کېښکودلی احساساوه.

هغه د کوتوزوف په قوماندانۍ کې د جنرال په بست کې په خورا مینې او لېوالتیا کار کاوه. کار ته دده پاملرنې او لېوالتیا کوتوزوف هم حیرانا وه. کوراګین یې په ملداویا کې هم پیدا نه کړ،ځکه هغه ملداویا ته د سردار په رسېدو سره هغه بېرته روسیې ته تللی و. سردار دا هم ښه نه ګڼله چې هغه پسې روسیې ته ستون شي.. هغه دا هیله لرله، چې یو ورځ نه یو ورځ به هغه ووینې او دویل ته یې وروبولې. دده تلوسه دداسې یوه چا لورې ته ورته وه چې له لورې مرګ ته نېږدې وي، ډوډۍ ووینې او په لېوالتیا ځان پرې وانه چوي. دهغه په زړه کې لا د غېچ اخېستو او کرکې وینه ایشېده...

په ۱۸۱۲ کال کې چې له ناپلیون سره د جګړې خبر بخارست ته ورسېد(کوتوزوف له دوو میاشتو راهیسې هلته مېشت او شپه او ورځ یې له خپلې معشوقې سره تېرول) سردار اندرې، له هغه هیله وکړه چې دی لودیز جبهې ته وګماري. کوتوزوف چې د بالکان په سیمه کې له خپلو کړو نه ستومانه شوی و ، ډېر ژر یې سردار اندرې ته چې د هغه پر

(c) ketabton.com: The Digital Library

هڅو او هاند ښه خبر و ، اجازه ورکړه چې هتله وګمارل شي.
سردار اندرې، مخکې تر هغه چې د مې په میاشت کې د دریسا ، په سیمه کې په لودیز پوځ کې مېشت شي، په خپله لاره کې، یو وار لیسه ګورې ته چې د سمولینسک د لارې په درې ورستې کې پرته وه، ورغی. هغه د ژوند په تېرو درې کلونو کې ډېرو بدلونونو شاهد و او له لودیزه ختیځ ته په سفر کې یې خورا زیات څیزونه لیدلي او بې ساري احساسات یې په زړه کې رالمسېدلي وو ، خو لیسه ګورې ته په رارسېدو کې یې پام شو ، چې دلته په هماغه اندازه هر څه، تر خورا ورو شیانو پورې په خپل ځای او بې بدلونه پاتې دي. د هغو په ژوند کې هېڅ بدلون نه و راغلی. هغه دې حالت سخت حیران کړی و. کله چې هغه خپل جایداد و ته پر داسې واټ چې دواړو خوا ته یې ونې ولاړې وې، ور روان شو د تیږو نه جوړې دروازې نه ورتېر شو ، داسې یې احساس کړه چې یو کوډ کړل شوې او خوب وړې ښارته ورننوتلی دی. په کور کې هماغه درناوی، هماغه پاکې او سپېڅلوالی، هماغه چوپتیا ، هماغه میزاوڅوکۍ، هماغه دیوالونه، هماغه آوازونه، هماغه بوی، هماغه ویرونکې او خواشینې څېرې، خو لږې زړې شوې، ټول ټول هماغه وو. د شهزادګۍ ماریا ، ټوله هماغه شان ویرونکې ناښکلې، زړه پېغله، په ډار او ابدي ریاضت او په خپلو اند ېښنو کې ډوبه وه او د خپل ژوند خورا ښکلي کلونه یې بې ګټې او بې لذته تېرول. بوري ین، هماغه د ېخوا په شان مسته، چټه او زړه وړونکې وه. هغې چې د ژوند له هرې شېبې خوند اخیست. زړه یې له غوړونکو هیلو ډک واو نازونه یې کول. هغه په دې ډاډه شوې وه چې د اندرې تر سترګو تر پخوا ښه بریښي. دوسال، هغه روزونکی چې ده له سویس نه د خپل زوی د روزنې لپاره له ځانسره راوستی و ، له روسي چوپړانو سره یې ګډه وډه روسي ویله،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه روزونکې، هماغه شان، په هر څه پوه، اندېښمن او مهربانه پاتې و. بوډا سردار هم چې هماغه و، هماغه پاتې و، خو په دې تو پیر چې بشره یې له دې کبله بدله شوې وه چې د هغه دلویدلو غاښونو ځایونه د خولې له کنجه ښکاریدل، طبیعت یې د پخوا په شان و، خو یوازې یې کرکه او بدګمانۍ د هغه څه په وړاندې چې په نړۍ کې تېرېدل، زیات شوي وو. د دغو ټولو په مینځ کې یوازې نیکولای جان غوړیده او پرېړیده، مخ یې سور، څنې یې توري او ګونځې ګونځې او د هغه پاسنۍ شونډه د مو سېدا او خندا په وخت کې بې له هغه چې دی خپله پوه شي، کټ مټ لکه د هغې د خدای بښلې مور، کمکۍ شهزادګۍ د ښکلې خولې د پاسنۍ شونډې په شان پورته کېده. یوازې دی و چې د دغه کوډو کړل شوي او خوب وړي ښار له قانونه یې سرغړونه کوله. که څه هم د هر چا او هر څه بڼه هماغه د پخوا په شان و، خو د دغو خلکو معنوي کړه وړه له هغه وخته چې سرداراندرې هغوی نه ولیدلي، خورا بدل شوي و. د کورنۍ غړي په دوو ډلو ویشل شوي وو، چې په خپل منځ کې یې پردیتوب او دښمني کوله، خو دده تر مخې به یې د خپل ورځني ژوند بهیر دده لپاره بدلاوه. مشر بوډا سردار، بوري ین او معمار په یوه ډله کې وو او شهزادګۍ ماریا، دوسال، نیکولای جان، ټولې مینځې او چو پړان په بله ډله کې وو.

په ټوله هغه موده کې چې هغه په لیسه ګورې کې و، د کورنۍ ټولو غړو یو ځای ډوډۍ خوړله، خو د هغو ناآرامي په هر څه کې څرګند و. سرداراندرې هم داسې انګېرله چې په خپل کور کې مېلمه دی او دده تر مخې ټول دده له کبله د ژوند بهیر بدلوي. نو ځکه یې خپل شتوالی د ټولو پر اوږو پېټی ګاڼه. سرداراندرې لا لومړې ورځ په غرمنۍ کې دغه حالت بې له ارادې احساس کړ، خو چوپ پاتې شو او بوډا سردار د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر دغې غیر طبیعي چوپتیا پوه شو. هغه هم په خواشینۍ او کاږه اوربوز چوپ پاتې و او تر غرمنۍ سمدلاسه وروسته پاڅېد او خپلې کوټې ته لاړ. سردار اندرې چې کله مازدیگر قضا له خپلې کوټې نه، د هغه دیدن ته ورغی او له هغه سره د خبرو د پیل په پلمه د جگړې په اړه وغږېد، د ځوان گراف کامنسکي د پېښې کیسې یې هغه ته وویله، بوډا سردار د هغې خبرې پرې کړې او ناڅاپه یې د شهزادگۍ ماریا په اړه خبرې پیل کړې، هغه یې د هغې د موهوم پالنې، له بوري ین (دده په وینا دده یوازینۍ رښتینې پالونکې او خواخوږې) سره د دښمنۍ له کبله سخته غندله.

بوډا سردار وویل:

- که هغه ناروغه دی، یوازې د شهزادگۍ ماریا له لاسه دی، هغه په لوی لاس دا زوروي او خپه کوي یې، هغه په خپلو بې ځایه نازولو او احمقانه وینا او کمکی نیکولای هم خرابه وي. بوډا سردار په دې ښه پوهېده چې خپله لور زوروي، د هغه ژوند کړکیچنه وي، خو په دې هم پوهېده چې نه شي کولای هغه ونه زوروي، ځکه هغه خپله لور د زوریدو وړ گڼله. بوډا سردار په زړه کې ویل:

- دا سردار اندرې چې دا ټول په خپلو سترگو ویني، ولې د خپلې خور په هکله له ما سره نه غږېږئ؟ څه فکر کوئ؟ هغه څه وایي چې زه ظالم او زوړ احمق یم، چې له کوم دلیله پرته، خپله لور له ځانه لرې کوم او دا فرانسوي نجلۍ ځانته رانږدې کوم؟ هغه نه پوهېږي، نو ځکه هغې ته باید په ډاگه شي، ورته وویل شي، باید، چې هغه واوري، هغه لږ فکر وکړ او په دې یې پیل وکړ چې ولې نه شي کولای، د خپلې لور موهوم اخلاق وزغمي.

سردار اندرې پرته له هغه چې پلار ته وگوري (دا لومړی ځل و چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرداراندرې خپل پلار په ډاګه غندنه) وویل:

- که تاسو له ما غواړې چې په دې اړه وغږېږم، ما نه غوښتل چې په دې هکله څه ووایم، خو اوس چې تاسو له ما پوښتئ، غواړم په ډاګه ددې ټولو په اړه وغږېږم او ووایم:

-که تاسو او د ماشې (شهزادګۍ ماریا) ترمنځ کومه خوابدي یا ګمان شته، زه په هېڅ ډول هغه ګناهکاره نه ګڼم. زه په دې پوهېږم چې تاسو هغې ته څومره ګران او تاسو ته څنګه درناوی لري. که تاسو له ما پوښتئ..

(له قهره په ډکه ژبه، په دې وروستیو وختو کې هغه تل په قهریده)

سرداراندرې له قهره په ډکه ژبه دوام ورکړ:

- کولای شم یوازې یو څه ووایم، که ستاسو ترمنځ کومه خوابدي شته، د هغه دلیل دغه سپکه او ناسیاله ښځه ده، دغه بوري ین، چې باید له پیله زما د خور خورلنډه نه وای.

بوډا سردار لومړی په ناخوځېدونکو سترګو زوی ته کتل او د یوې لاسې موسکا له امله یې خوله وازه شوه، داسې وازه چې له ورایه یې د لویدلو غاښونو ځای راښکاره شو، هغه ځایونه، چې سرداراندرې یې لا لیدو سره عادت شوی نه و.

- کومه خورلنډه ګرانه؟ اخ؟ فکر کوم زیات وغږیدلې، پوه شوئ؟

سرداراندرې په سپین سترګۍ او له ملنډو په ډکې موسکا وویل:

- پلارجانه، ما نه غوښتل قضاوت وکړم، خو تاسو په خپله دې کار ته وهڅولم او ما هم درته وویل او تل به یې درته ووایم، چې شهزادګۍ ماریا ګناهکاره نه ده... او ګناهکاره دغه فرانسوي ښځه ده.

بوډا سردار په کرار او هغه شان چې سرداراندرې ته وبرېښېده په شرم ډوله آواز وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-هو، قضاوت دې وکړ، قضاوت !

-خو هغه،ناڅاپه ودانګل او چغه یې کړل:

- ځه ورکېږه !وځه ورکېږه !چې ارواح دې هم دلته ونه وینم.

سرداراندرې غوښتل چې هماغه شېبه لاړ شي،خو شهزادګۍ ماریا له هغه هیله وکړه چې یوه ورځ نور هم پاتې شي. سرداراندرې په هغه ورځ له پلار سره چې له خپلې کوټې نه راوت ونه لیدل، ځکه هغه له پېغلې بورې ین او تیغون نه پرته بل څوک ځانته نه ورپرېښودل، خو څو ځله یې وپوښتل آیا زوی یې تللی او کنه؟ بله ورځ سرداراندرې د خپل زوی دیدن ته ورغی. دغه رک روغ او د مور له خوا ګونځ څېی ماشوم دده په ځنګنو کېناست، سرداراندرې هغه ته د شین ږیرې مشر، نقل راپیل کړ،خو هغه یې لا پای ته نه و رسولی چې په چرت کې لاړ، هغه په دې وخت کې نه د ماشوم په اړه چې په ځنګنو یې ناست و،بلکې د ځان په اړه یې فکر کاوه. هغه له ځانه پوښتنې کولې،خو په حیرانۍ پوهېده چې د پلار له عصبي کولو پښیمانه نه دی. هغه په دې هم پښیمانه نه و چې د لومړي ځل لپاره له پلار سره تر نانډرۍ وروسته او خپه له کوره ځي،خو تر ټولو نه په زړه پورې لا دا وه چې هغه خپل زوی چې په ځنګانه یې کینولی و،نازوه یې،مګر هغه پخوانۍ مینه او خواخوږي یې نه شو پیدا کوله.

زوی یې ویل: ښه، نو نقل راته کوه....

سرداراندرې د هغه ځواب ونه وایه، هغه یې له ځنګنو نه پاځاوه او له کوټې نه ووت.

سرداراندرې همدا چې له خپلو ورځنیو چارونه وزګار شو، هغه ته پخواني یادونه ورياد شول،په تېره بیا چې هغه ته د خپل پخواني ژوند بهیر، هغه بهیر چې دی په کې نیکمرغه و،وریاد شو،د ژوند غمونو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

هماغه خپل پخواني قوت له هغه چاپیرشول، نو ده له همدې یادونو نه د تېښتېدو په هیله غوښتل چې ژر تر ژره کوم یو کار پیل کړي.

خوریې ترې وپوښتل:

اندرې !تا ، نو په غوځه پریکړه کړې ده، چې ځئ ؟

سرداراندرې وویل:

- د خدای شکر دی، چې تلای شم، خو افسوس کوم چې ته نه شې تلای.

شهزادګۍ ماریا وویل:

-ته ولې داسې وایې؟ نه، ته ولې داسې وایې، هغه هم په هغه شېبه کې چې ته دې وحشتناکې جګړې ته روان یې او هغه هم داسې عمر خوړلی دی.

-پېغلې بوري ین وویل چې هغه دې ځو ځله پوښتنه کړې ده.

هغه وویل:

او خدایه !اوه زما خدایه !

او بیا یې په قهر چې شهزادګۍ ماریا یې حیرانه کړه وویل:

-کله چې فکر کوئ، ځوک، څنګه او کوم سپک خلک کولای شي، د خلکو د بدمرغۍ سبب شي.

او شهزادګۍ ماریا په دې پوه شوه چې د سپکو خلکو نه د هغې د ورور د یادونې موخه، نه یوازې پېغله بوري ین و چې دا یې (شهزادګۍ ماریا) بدمرغه کړې وه، بلکې هغه سړی هم و چې دده نیکمرغۍ یې هم وژلې وه. ماریا په ناز ورور ته لاس وروړ، او له سترګو یې ځلېدونکې اوښکې را تویدلې، هغه ته په کتوکتو کې وویل:

- اندرې،زه له تا نه یوه هیله لرم،زاری درته کوم، زه په تا ښه پوهېږم (شهزادګۍ ماریا سترګې ښکته واچولې) فکر مه کوه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلک د غم راوړونکي دي، خلک يوازې د خدای د خوښې سرته رسوونکي دي.

هغې د سرداراندرې له سره لږ پورته ځای ته په داسې ډاډ من او عادي غلچک ځيره شوه، لکه چې څوک کوم آشنا تصوير ته ګوري،

- غم د هغه د ارادې زېږنده ده، نه د خلکو د کړو پايله. خلک د هغه د خوښې د سرته رسولو وسيله دي، هغه ملامت نه دی. که تا ته بريښي چې څوک د تا په وړاندې ملامته دي، هغه هېر کړه او وې ببښه. موږ د چا د جزا ورکولو حق نه لرو، وبښه او بيا د ښښنې په نيکمرغۍ پوه شه.

سرداراندرې وويل:

- ماريا! که زه ښځه وای، ما به دا کار کړای وای، دا د ښځو خواخوږي او زړه سوی دی. خو نارينه نه بايد څوک وبښي او نه يې کولای شي.

که څه هم هغه تر دې شېبې پورې د کوراګين په اړه فکر نه کاوه، خو ناڅاپه د هغه په ګوګل کې کرکجنه کرکه راولمسېده او په زړه کې يې وويل:

- که شهزادګۍ ماريا غواړي ما په دې قانع کړي، چې هغه وبښم، ما بايد له وخته هغه ته ښودلي وای، چې يو من څو پتيرۍ کېږي. هغه د شهزادګۍ ماريا ځواب ونه وايي او د هغه شېبې له کرکې او قهر نه يې خوند اخېست چې دی به له کوراګين سره مخامخ کېږي، هغه کوراګين چې دی پوهېده چې په پوځ کې دی.

شهزادګۍ ماريا خپل وروړته زارۍ کولې چې يوه ورځ نور هم پاتې شي، هغې ورته ويل که پلار سره له پخلاينې پرته لاړ شي، پلار به زر مات او بدمرغه شي، خو سرداراندرې ځواب ورکړ:

- شايد ډېر ژر به، بېرته له پوځه راستون شي، هرومرو به پلار ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیک ولیکي او اوس چې څومره دلته زیات پاتې کېږي، په هماغه اندازه به دغه خوابدی لا زیاتیږي.

هغه له خپلې خورنه د مخه ښې په شېبه کې دا خبرې واورېدې:

- د خدای په امان اندرې ! خو دا په یاد لره چې بدمرغی له خدایه راځي او هېڅکله په دې کې خلک ګناهکاره او ملامت نه دي.

سردار اندرې چې د لیسه ګورې نه پر وتلي و اټ روان و ، له ځانسره سره وویل:

- افسوس ! پر هغې افسوس !

بوډا ښه پوهېږي چې ملامته دی، خو نه شي کولای ځان بدل کړي، زما زوی هم رالوېږي، هغه له ژوند نه خوند اخلي، هغه به په دې ژوند کې د ټولو په شان یا غولېږي یا به دی نور غولوي. زه پوځ ته روان یم، ولې؟ زه خپله هم نه پوهېږم او هیله لرم هغه سړی، چې خوار او سپک یې ګڼم پیدا کړم، هغه ته وخت ورکړم چې ما ووژني، په ما ملنډې ووهي او وخاندي. د ژوند شرایط پخوا هم همدغه شان و ، خو په دې توپیر چې پخوا هر څه په خپل منځ کې سره غوټه کېدل او اوس سره شلېږي . اوس ټولې او له هر ډول اړیکو نه پرته پېښېږي، په پرله پسې توګه د سردار اندرې تصور ته ورتللې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹

سردار اندرې د جون د میاشتې په پای کې د سترې قوماندانۍ قرارګاه ته ورسېد. هغه لومړنۍ قطعه چې ټولواک او د هغه ملګرو د هغه څارنه کوله، د دریسا د رود پرغاړه په یوه ټینګه کلا کې ځای پر ځای شوې وه. دویمه قطعه چې ویل کېده، اړیکې یې د فرانسوي پیاوړې پوځ له خوا له لومړې هغې سره پرې کړل شوي و، د شا ته تګ په لړ کې یې هڅه کوله، بیا له هغه سره یوځای شي. په روسي پوځ کې ټول له ټولو جګړېزو کړو نه ناراضه و، خو بیا هم چا داسې تصور نه شو کولای چې د دښمن له خوا د روسیې د ولایاتو د لاندې کولو ګواښ شته دی او آن د چا په خیال کې هم دا نه ګرځېده چې جګړې دې د پولند لودیزو ولایاتو ته ورخوره شي.

سردار اندرې چې د بارکلي دوتولي، په قوماندانۍ کې ټاکل شوی و، هغه یې د دریسا رد سیند پرغاړه وموند. له دې کبله چې د مېشته پوځ په شاوخوا کې هېڅ کلی او لویه آبادي نه وه، یو زیات شمېر جنرالان او درباریان چې له ټولواک سره جبهې ته راغلي وو، په یوه سیمه کې چې لس ورسته له دې ځایه لرې و، د کلی په خورا ښو کورونو یا د رود پر هغه غاړه مېشت شوي وو. په هغه کور چې بارکلي دوتولي، په کې مېشت شوی و، د ټولواک د آستوګنځي نه یې څلور ورسته واټن

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاره. هغه د بالکونسکي ډېر سوړ هرکلی وکړ او په خپله جرمنۍ لهجه يې هغه ته وويل چې دی به دده د ټاکنې په اړه له ټولو اک سره وغږېږي، چې ده ته ټاکلې دنده وټاکل شي او ده نه يې هيله وکړه چې تر دغې ټاکنې پورې دده په قوماندانۍ کې پاتې شي. اناتول کوراګين چې سرداراندرې د هغه د پيدا کولو هيله لرله، په پوځ کې نه و او پترزبورګ ته تللی و. بالکونسکي ددغه خبر له اوريدو نه خوشاله شو. د لويې جګړې په اړه فکر کولو د هغه ټول خيالونه بوخت کړي وو او په دې خوشاله و چې په دې توګه به يو څه موده له کوراګين نه چې دده ټول خيالونه يې ترې اخېستي و، لرې کېږي. په لومړيو څلورو ورځو کې چې هغه ته هېڅ چېرې اړتيا نه ليدله کېده، بالکونسکي په ټوله قشله کې وګرځېده، د خپلې پوهې له برکته او له خلکو سره د غږېدا له لارې يې هڅه کوله د حالتو پوره او بشپړ معلومات تر لاسه کړي، خو د سرداراندرې لپاره دا خبره چې دا قشله ښه ده او که بده، هماغه شان ناآواره پاتې شوه. د خپلو جګړيزو تجربو نه په دې پوه شوی و چې کله کله د جګړې خورا ډېرې ښې نقشې چې په خورا ځير جوړې شوې وي، په درد نه خوري. (ده ته دا تجربه د اوسترليځ په جګړه کې شوې وه). د هغه لپاره ټول دې پورې اړه درلود چې څنګه د دښمن د ناڅاپي بريد مخه ونيول شي يعنې هر څه دی پورې اړه لرله چې د جګړه لارښود نه څنګه او د چا له خوا کېږي. . .

هغه وخت چې ټولواک لا په ويلنا کې و ،وسله وال پوځ په درې برخو ويشل شوی، وو:

دلومړي پوځ ،مشري بارکلي دوتولي کوله،باګراتيون ددويم پوځ قوماندان و او د دريم پوځ لارښوونه تورماسوف،ته سپارل شوې وه. خپله ټولواک له لومړي پوځ سره و ، خو نه د قوماندان په توګه. په هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمان کې چې په دې اړه ټولواک ليکلی و، راغلی و چې پوځي چارې به دده تر څارنې نه تر قوماندې لاندې سره کېږي. دی به دغه پوځ قوماندان وي، هلته ليکل شوي و، چې دی به له لومړي پوځ سره وي. دغه راز ټولواک داسې قوماندانې چې دده وړتيا ولري هم نه درلوده، بلکې هغه قوماندانې خپل کارد و. ددې ځانګړي پوځ قوماندانی جنرال شهزاده والکونسکي کوله چې د ټولو ياورانو قوماندان هم و، دغه پوځ، له جنرالانو، پوځي ياورانو، ځانګړو ياورانو، د ډيپلماسۍ د چارو له مشاورانو او بې شمېره بهرنيانو نه جوړ و. دغه راز د دفاع پخوانی وزير اراکچييوف، درستيزوال ګراف بينيګسين، والاحضرت شهزاده څيسارووېچ، کانستانتينوويچ پاوولويچ، د دفتر مشر ګراف رومانيڅوف، د پروس پخوانی وزير شتاين، سويدني جنرال آرمفيلډ، د جګړې د غوره کړنلارې خاوند پفول، مشاور جنرال پاولوچي، فولځيګين او نور ډېر مخور ددې ډلې غړي وو. که څه هم دغو کسانو هېڅ ډول رسمي دنده نه لرله، خو د خپل ټولنيز دريځ او نامه له کبله د خورا ډېر اغېز خاوندان وو. او د پوځ زياتره قوماندانان او کله ناکله خو ستر قوماندان په دې نه پوهېده، چې د ساري په توګه بينيګسين يا والاحضرت، يا اراکچييوف، يا شهزاده والکونسکي د کوم دريځ او واک له مخې، له دوی پوښتنې يا سپارښتنې کوي، هغوی په دې نه پوهېدل چې د هغوی سپارښتنې د دوی خپلې ځانګړې دي او يا د دوی دغه سپارښتنه د ټولواک ده، چې دوی يې هغو ته اوروي... خو دا د خبرې ظاهري بڼه وه او د درباريانو له نظره (هر چېرې چې تولواک وي هلته ټول درباريان کېږي) هر څه په ډاګه او څرګند و. ټولواک اعلی قوماندانې نه منله، خو په اصل کې ټولو پوځونو د هغه فرمانونو ته کتل، مل کسانو يې له هغه سره مرسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوله، آراکچییوف د نظم ځارونکی او د هغه ځانګړی ساتونکی و. بینیګسین د ویلن د ولایت د والي د دربار کوربه و، داسې بریښېده چې د ټولواک او د هغه د ملګرو د هرکلي دنده یې لرله. خو هغه په حقیقت کې ځیرک سردار، پر کار پوه او یو خورا ګټور مشاور و او ټولواک هغه تل د دې لپاره چمتو ساتلی و چې د اړتیا په وخت کې یې د بارکلي دوتولي پر ځای وګماري. ستر شهزاده ځکه هلته و چې د هغه په خپله ګټه وه. پخواني وزیر شتاین ځکه هلته و، چې ښه مشاور و او ټولواک د هغه ځانګړو ځانګړتیاو ته درناوی درلود. آرمفیلد له ناپلیون سره د سختې کرکې او په ځان ډاډمن جنرال چې تل یې پر الکساندر اغېز لاره. پاولوچي، هلته ځکه و چې زړور و او په ډاګه یې هر څه ویل. یاور جنرال ځکه هلته و، چې چېرې ټولواک و، هغه تل او هرومرو هلته و او تر ټولو لا غوره پفول ځکه هلته و، چې هغه د ناپلیون په وړاندې د جګړې خریطه او کړنلاره جوړه کړې او پر ټولواک یې دا منلې وه چې دده وړاندیز تر ټولو ګټور منطقي او غوره دی، نو ځکه دی د جګړې لارښوونه کوي. ولځوګین له پفول سره و. هغه د هغه خیالونه او اندېښنې په خورا غوره او سپینه توګه او آن تر پفول نه هم ښه څرګندول. مګر پفول یوازې په کوټو کې دا مهارت درلود او هم یې د نورو په سپکاوي کې خبرې کولای شوې.

دغه کسان، له روسانو تر پردیو پورې چې یاد شول (په تېره بیا پردي او بهرنیان چې دوی ته یې په ناآشنا چاپیریال کې په خورا زړورتیا هر ورځ نوي خیالونه او افکار وړاندې کول) بې شمېره نور کسان هم په پوځ کې و چې تر دوی نه یې کمه غورتیا لرله، خو د جبهو مشري یې کوله.

سرداراندرې د ټولو دغو اندېښنو او عقیدو نه چې په دغو لویو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناکراره او غوره ډلو کې یو لـه بل سره راټول او پـه سیالۍ کې و ، جلا جلا بهیرونه او ډلې پېژندلې.

لومړۍ ډله، د پفول او د هغـه د ملګرو ډلـه وه چې د جګړې د پـوهې ډله وه. هغوی په دې باور درلود چې جګړه ځانتـه قـانون لـري او دا پوهـه خپل نـه بدلیـدونکي اصـول او هغـه د پـوهې او څرګندونې او دې تـه ورته نور قوانین دي. پفول او ډله یې د غوره قوانینو پر بنسټ، خپلې خاورې تـه ورانـدې د ننه،د شاتګ غوښتنه کوله او د خپلې جګړېزې پـوهنې لـه مخې یې، له خپلو نظریو نه اوښتل د وحشت، بربریت او جهالـت نښې ګڼلې. شـهزاده ولځوګین او وینځینګیـورد او نـور چې پـه ختـه آلمـاني وو ، له دغې ډلې نه ملاتړ کاوه.

دویمه ډله، د لومړنۍ هغـې پـه وړانـدې سیاله ډلـه وه، لکـه تـل چې همداسې وي، د یو تند لارې په وړاندې د بل اړخ تندلارې راپیدا کېږي. د دغې ډلې پلویانو ویل چې د پخوا نه د کومې جوړې شوې خریطې او کړنلارې نـه پرتـه، باید لـه هماغـه ویلنا نـه پـر پولند یـو تـالانګر یرغـل وشي. دوی نه یـوازې زړورتیـا سـتـایله، بلکې ناسیونالسـتـه هم وو ، نـو ځکه دوی په خبر و اترو کې پېیلي (طرفدار) غرېدل. دا ډلـه روسان وو. باګراتیون او یرمولوف چې تازه یې پېژندګلوي پیدا کوله او ځینې نـور د همدې ډلې غړي وو. پـه هغـو شپـو ورځـو کې د یـوې ټـوکې آوازه خپـره شوې وه چې ویل یې، یرمولـوف هسـې لـه ټولـواک نـه هیلـه کړې ده چې هغـه تـه ویـاړ وروبښـي او هغـه د المـاني پـه نامـه وپېژني. د دغـې ډلـې پلویانو د سوروف یادونې کولې او ویل یې چې پـه جګـړه کې وخت او تفکر باید هېر نه شي، نقشې ونه ګنډو ، باید پـه مېړانه سربښندنه وشي، د دښمن لښکر مات شي،د روسیې خاورې ته یې د راننوتلو مخه ونیول شي او د پوځ مورال خرابه نه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دربېمه ډله چې ټولواک له بلې هرې یوې نه پر هغه زیات باور درلود، هغه درباریان وو. دوی د دوو لومړنیو ډلو د نېږدې والي غوښتنه یې کوله. ددې ډلې زیاتره غړي غیرپوځي کسان و، اراکچییوف هم له همدې ډلې نه و. دوی هغه کسانو ته ورته و چې ډېرې عادي خبرې یې کولې، هغه شان خبرې، چې عادي خلک یې کوي، هغه خلک چې عقیده نه لري، خو هیله لري داسې وښیي چې لري یې. هغوی ویل چې بې شکه جګړه هغه هم له دغه شان نابغه لکه بناپارت (هغو بیا هم هغه د بناپارت په نامه یاداوه) سره، د جګړې په پوهنې کې له ژور تفکر، غوره پوهې او ځیرکتیا نه پرته، ناشونې ده. او په دې برخه کې پفول خپله یو نابغه دی. نو له دې سره سره نه شو کولای ونه وایو چې تیوریتیکان زیاتره وخت یو اړخیزه فکر کوي. دهمدې دلیل له مخې باید په پټو سترګو هغو ته کارونه ونه سپارل شي. د هغو مخالفانو ته هم پاملرنه وشي، یعنې د پفول مخالفانو او نورو هغو کسانو ته چې د جګړې لپاره د عملي چارو پیاوړتیا په تېره بیا تجربه لري، غوږ ونیول شي. سمه او غوره لاره باید د هغو په منځ کې ولټول شي..

دخلورمې ډلې ترټولوغوره استازی ولیعهد والا حضرت څاریوویچ و چې یوه شېبه یې هم نه شو کولای د اوسترلیڅ د جګړې ماته هېره کړي.. هغه په دې جګړه کې د دښمن پر لښکر داسې وردانګلي و چې ته به وایې پریټ ته روان دی، هغه غوښتل چې په یوه شبخون دښمن تالان کړي، خو ناڅاپه د جبهې له لومړۍ کرښې راوتلی او په خورا سختۍ یې ځان له هغې بدمرغۍ او د تښتېدلو کسانو له منځه ژوندی راوېستلی و. ددې ډلې غړي په خپلو کړو او عقایدو کې صداقت او رښتینتوب او هم نیمګړتیاوې لرلې. هغوی له ناپلیونه ډاریدل. ناپلیون یې قوي او ځان یې کمزوری ګاڼه. دوی دغه خبره په ډاګه منله. هغوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ويل:

- دا جګړه له وير، غم، رسوايي او تباهۍ نه پرته موږ ته بل څه نه راکوي. ويلنا مو دښمن ته ورپرېښوده، ويتيبسک مو هم پرېښود. دريسار به هم هغو ته ورکړو. يوازينی ښه کار چې موږ اوس کولی شو، هغه د روغې د منلو لاره ده. هغه هم ژر تر ژره او مخکې له هغه چې موږ له پترزبورګ پسې وانخلي. دغه نظر د پوځ په لوړپوړو چارواکو کې خورا ډېر پلويان لرل. په پترزبورګ کې يې هم پلويان کم نه و آن روميانځوف د دفتر مشر، که څه هم د سياسي عقايدو له مخې د سولې او روغې غوښتونکی و، خو بيا يې هم د دوی پلوي کوله.

پنځمه ډله د بارکلي دوتولي پلويان وو، هغه او د هغه نظر ته، نه د يو مخور بلکې د دفاع وزير په توګه په درنه سترګه کتل کېدل. خلکو به ويل:

-هر څنګه چې وي (هغوی به خپلې خبرې داسې پيل کولې) هغه ښه او د ژبې سړی دی. او تر هغه ښه غوره څوک نه لرو. هغه ته رښتينی واک ورکړل شوی دی، ځکه جګړه تر رښتينيتوب او يوې مشرۍ نه پرته نه ګټل کېږي. هغه به وښيئ چې څه واک او مهارت لري لکه هغه شان چې يې په فنلند کې وښودل. هغوی په دې باور درلود ،که زما پوځ پياوړی او منظم دی او دا توان يې لرلی چې له مرګ ژوبلې پرته تر دريسا پورې شا ته لاړ شي،دا ټول، د بارکلي دوتولي له برکته دی. که اوس بينيګسين د هغه پر ځای قوماندانۍ ته وګمارل شي له ماتې او تباهۍ نه پرته به بل څه زموږ په برخه نه شي، ځکه بينيګسين خپله ناتوانۍ لا په ۱۸۰۷ کال کې ښودلې ده.

شپږمه ډله د بينيګسين پلويان وو او دا عقيده يې لرله چې د پنځمې ډلې د نظر برخلاف به يې ويل چې تر بينيګسين نه پياوړی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

تجربه لرونکی بل څوک نه شته. هغه هره چاره هر اړخیزه څېړي. تر هغه بل غوره څوک به څوک پیدا نه کړي. د هغوی د دلایلو له مخې تر دریسا پورې د پوځ شاته راتګ تر ټولو ستره بې ننګي او د شرم وړ ماتې ده چې د پرله پسې تېروتنې پایله وه. هغه به ویل:

- څومره چې دغه تېروتنې زیاتېږي، هومره ګټه لري، ځکه له دې لارې لږ تر لږه ژر پوهېږی چې داسې نور نو هر څه ناشوني دي. د دوی د پوځ د مشرۍ لپاره کوم یو سړی لکه بارکلي په کار نه دی، بلکې داسې یو سړی په کار دی لکه بېنیګسین، چې لا په ۱۸۰۷ کال کې خپله پیاوړتیا وښوده او خپله ناپلیون هغه برحقه وګڼه د پوځ مشري باید هغه چا ته ورکړل شي، چې ټول یې په خورا لېوالتیا واک ته غاړه کېږدي او دغه شان سړی یوازې بېنیګسین دی.

او ومه ډله هغه کسان و چې تل هر چېرې په تېره بیا د ځوان ټولواک او شهزادګانو په شاوخوا راټول وو. او د ټولواک الکساندر په شاوخوا کې خو داسې پریمانه وو چې مه کوه پوښتنه. هغه جنرالان او یاوران چې نه ټولواک بلکې په خپله له الکساندر سره، د هغه له صداقت او خواخوږۍ سره یې لېونۍ مینه لرله. لکه رستوف چې ۱۸۰۵ کال کې هغه ته د زړه له کومې درناوی کاوه، زړه یې پرې بایللی و، بلکې ټولې انساني ښېګڼې یې د هغه ځانګړې کولې. دغو کسانو که څه هم د ټولواک هغه کمیني چې د پوځ د سترې قوماندانۍ له منلو نه یې ډډه کوله، ستایله، خو په کمینۍ کې یې د هغه زیاتوالی نه مانه. هغوی یوه هیله لرله او پر هغې ټینګار هم کاوه او هغه دا چې د دوی د زړه خوښې ټولواک پر ځان بې باوري پرېږدي او په ډاګه ووایي چې دی د وسله وال پوځ ستر قوماندان دی. باید چې ستره قوماندانی جوړه او هر چېرې او له هر چا نه چې تجربه او وړتیا لري، مشورې واخلي، خپله د پوځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشري واخلي، چې د نورو د لېوالتيا او لمسون سبب شي.
اتمه ډله خو د شمېر له مخې تر ټولو نه ګڼ شمېره ډله وه، چې په سلو کې ۹۹ يې جوړوله. دوی هغه وګړي و چې نه د جګړې لېواله و او نه يې له روغې سره جوړه وه، نه د يرغل پلويان و او نه د دفاع غوښتونکي. نه يې د دريسا په سيمه کې د پاتې کېدو ورانديز کاوه، نه د بل کوم ځای. نه يې بارکلي د پوځ د مشري وړ ګاڼه او نه ټولواک، نه پفول او نه بينيګسين، خو هغوی يوازې د يو څه ډېر هيله مند او هغه خورا د اهميت وړ و، هغه د ځان لپاره ډېره ګټه، خوند او لذت و. د ټولواک په اداره کې د فساد، شوکو او دوکو داسې له تصور نه لوړې چارې تر سره کېدای چې په بل وخت او ځای کې يې چا تصور هم نه شو کولای. يو چا نه غوښتل خپل ګټور منصب له لاسه ورکړي، نن به د پفول تر څنګ ولاړ و او سبا به يې بيا د هغه د سيالانو خوا نيولې وه، بله سبا به يې بيا ويل چې په دې اړه کوم ځانګړی نظر نه لري، هغه هم له دې کبله چې کوم مسووليت ورواندوړي او د ټولواک مينه هم تر لاسه کړي. بل به ددې لپاره چې ګټه تر لاسه کړي بيا داسې چغې وهلې، چې ځانته د ټولواک پام وروا وړي. هغه څه به يې ويل چې ټولواک پرون هغه ته اشاره کړې وه. ټېر به يې ډباوه چې د ملت لپاره هرې سر ښندنې ته چمتو دی. دربيم به په شورا کې د سيالانو د ناسولې نه په ګټې اخېستو سره، د خپل خدمت ستاينه کوله او انعام به يې غوښته. هغه هم په داسې وخت کې چې پوهېده که همدا اوس کوم امتياز وغواړي، هرومرو يې ورکوي. څلورم به بيا هڅه کوله چې له ټولواک سره مخامخ شي او ځان له کارونو ستومانه وښيي. پنځم به بيا ددې لپاره چې خپل ارمان تر لاسه کړي، په حق او ناحق هڅه کوله له ټولواک سره په غرمنۍ کې په ټينګار سره د نويو پيدا شويو نظريو حق او ناحق ثابت کړي او ددې کار لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې فکر ډېر قوي دلایل او لږ څه قوي دلایل راوړل.

ددې ډلې غړي ټول د پیسو ،زرو ، منصبونو په لاس ته راوړلو اخته وو او د ټولواک لطف او مرحمت ته یې سترګې ګنډلې وې. دوی لکه د دربار خیرات خواره، دهغه د خیر وړمې ته کتل او چې پام به یې شو چې د رحمت پله بله خوا اوښتې، دغو خیرات خورو به ټولو په هماغه شېبه کې بل پلو مخ واړاوه، داسې اوښتل چې د ټولواک لپاره به داسې بدلون ګران و. په هغو ګډوډو پوځي حالاتو، ناڅرګندو او کړکیچنو پېښو کې، چې له هر څه نه ګواښ ورپېښ و، د دوکو او ځانغوښتنو په اړودوړ کې او د ټولواک پر شاوخوا د راټولو شویو کسانو د ګټو، خیالاتو او احساساتو په ټکر کې چې هر چا یو خیال او جلا ژبه لرله، دغې ډلې له خپلو ځانګړو ګټو نه پرته د بل څه په اړه فکر نه کاوه. هغوی، دغې بې شمېرې ډلې هر چیرې اوبه خړولې او د هرې چارې لارې یې بې لارې کولې. هر کله به چې هره نوې خبره راپاڅېده، پرته له هغه چې دوی پخواني شخړې آوارې کړې وای، دوی به لکه د میاشو یا مچیو په شان په خوړو، داسې شروشور جوړ کړ چې په خپل دغه شروشور کې به یې د رښتینو کسانو د زیار او د کار آوازونه تت یا چور چپ کړل.

کله چې سرداراندرې پوځ ته ورسېد ، ددغو ډلو تر څنګ یوه بله ډله هم راپیدا شوه، نهمه ډله، هغې هم خپل غږ راپورته کړ. په دغه ډله کې زاړه، هوښیار په دولتي چارو کې د تجربې لرونکي او ماهران و. دوی پرته له هغه چې د نورو ډلو سیالیو او نانندریو ته پام وکړي، د هغو ستونزو او خنډونو د آوارې لپاره هر هغه څه ښه څېړل چې په ستره قوماندانۍ کې تېریدل.

ددې ډلې پلویانو په دې باور لاره چې په پوځ کې د ټولواک او د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سلاکارانو حضور، د اړدوړ او بې نظمۍ سبب دی. دده حضور په پوځ کې هغه نالیکل شوې مشورې او خبرې دود کړې، چې په دربار کې د هغو اجازه شته، خو په پوځي چارو کې هغه پوځ ته خورا تاوان رسوي. ټولواک باید پاچاهي وکړي، نه د پوځ لارښوونه. ددې شخړې نه د ژغورنې یوازنۍ لاره دا ده چې ټولواک د پوځ نه ارګ ته لاړ شي. د هغه شته والی پوځ څکه شنډ کړی دی چې یوازې د هغه د ساتنې او پالنې لپاره پنځوس زره سرتېري په کار لګیا دي.

د پوځ خورا ناپوه قوماندان که په خپلو چاروا کو آزاد وي، تر هغه قوماندان نه چې د واک او ټولواک تر ځارنې لاندې وي، ښه دی.

هغه وخت چې سرداراندرې بې له کومې ګمارل شوې دندې، په دریسار کې وخت تېراوه، د ټولواک یو مشر وزیر شیتکوف او د دغې ډلې یو مشر، ټولواک ته یو لیک ولیکه. دغه لیک بالاشوف او آراکچییوف هم لاسلیک کړی و. هغه په دې لیک کې د هغه اجازې له مخې چې ټولواک ورته ورکړې وه، د چارو د ټولنیز بهیر په اړه خپل اند څرګند کړی و او په دې پلمه چې د ملت، د هېواد پالنې او په خلکو کې د جګړې د پارونې لپاره، دده حضور ته په پلازمېنې کې اړتیا لیدله کېږي، هغه ته په ډېر درناوي وړاندیز شوی و چې پوځ پرېږدي او پلازمېنې ته لاړ شي.

له هېواد نه د دفاع او د ملي ګټو د ستانې لپاره د خلکو او ملت هڅونه او لمسونه چاره ټولواک ته وسپارل شوه او همدغه هڅونه وه (څو ځله خو په مسکو کې دغه شان هڅونې او لمسونې د ټولواک په حضور کې تر سره شوې وې) چې د روسیې د برې اصلي علت شو. ټولواک هم د ببرته ستنېدو لپاره دغه وړاندیز ښه پلمه وبلله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰

ټولواک ته لا لیک سپارل شوی نه و چې بارکلي د غرمنۍ په وخت کې، بالکونسکي ته خبر ورکړ چې ټولواک غواړي، دی، د دې لپاره وویني چې د ترکیې د حالاتو جاج ترې واخلي،نو له دې کبله دی باید د ماښام په شپږو بجو د بینیګسین قوماندانۍ ته ورشي. په همدې ورځ د ناپلیون د نوې خوځښت خبر چې کېدای شو، د پوځ لپاره خورا ګواښمن وي، دربار ته رسېدلای و، خو وروسته څرګنده شوه چې دا خبر ناسم دی.

د هماغې ورځې پر سهار ډګروال میشو له ټولواک سره د دریسا په ښارګوټي کې، د سنګرونو او په هغه کې د استحکاماتو د کتلو لپاره تللی و. دغه ډګروال هڅه کړې وه چې دغه استحکامات چې د پفول د وړاندیزونو له مخې جوړ شوي او تاکتیکي شهکارونه ګڼل کېدل او د هغو د جوړونکي د وینا له مخې یې کولای شول د ناپلیون پوځ تالا والا کړي، یوه هسې خبره ګڼله او ویل یې چې دا به په خپله د روسیې د پوځ د ماتې سبب شي.

سرداراندرې د جنرال بینیګسین قوماندانۍ ته چې د سیند پرغاړه په یوه چندان نه لوی کور کې چې پخوا یې کوم خان پورې اړه لرله، ورغی. نه بینیګسین او نه هم ټولواک هلته نه و. د ټولواک یاور

(c) ketabton.com: The Digital Library

چورنیشوف د هغه هرکلی وکړ او ورته وې ویل چې ټولواک، جنرال بینیګسین او مارکي دوپاولو، چې په ګډه د دویم ځل لپاره د دریسا د مورچلونو د کتلو لپاره ځکه لاړل چې د دغو مورچلونو ګټورتوب ورځ په ورځ شکمن کېږي.

چورنیشوف، چې یو فرانسوي رومان یې په لاس کې و، د لومړنې کوټې د کړکۍ څنګ ته ناست و. داسې بریښېده چې دا کوټه پخوا کوم تالار و. په هغه کې یوه پیانو ایښې وه چې پر هغې څه قاییلینې پرتې وې او په یوه کنج کې یې، د جنرال بینیګسین سفري کټ هم ولاړ و. خپله یاور هم هماځته و. داسې ښکارېده چې د زیات کار او یا هم له زیاتو خوړو نه ستومانه شوی او په خپل غوچ او ټیټ کټ کې ناست او چرت یې واهه. دې تالار دوې دروازې لرلې، یوه دروازه یې مخامخ مېلمستون ته ورتله او بله یې ښي څنګ ته یو دفتر ته ورخلاصېده. د لومړې دروازې له شا نه په الماني ژبه د غږېدو او کله کله هم په فرانسوي ژبې د غږېدا غږ راته. څو تنه چې په دغو کړکیچونو حالاتو کې ټولواک د هغو د نظریاتو د اورېدلو لېواله و، خو نه د جګړېزې جرګه ګۍ په نامه (د ټولواک ناځرګند حالات خوښېدل) په پخوانی مېلمستون کې راټول شوي وو. دا پوځي جرګه نه وه، دا یو ډول لویه جرګه وه چې په هغه کې ځینې سپین ږیري او مخور د حالاتو د سپړنې او مشورې لپاره رابلل شوي وو. لویې جرګې ته دورته شورا غږي: سویدني جنرال آرمفیلد، یاورجنرال فالڅوګین، جنرال فینځینګیرود دي، چې ناپلیون هغه فراري کډوال بلل، میشو، چور غیر پوځي سړی، ګراف شتاین او په پای کې خپله پفول، لکه هغه شان چې سرداراندرې اورېدلی و د واک اصلي ستنه بلل کېدل. سرداراندرې وخت پیدا کړی و چې هغه ښه وګوري، ځکه ډېر ژر پفول ده پسې مېلمستون ته راغی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ودرید او یوه شېبه له چورنیشوف سره وغږېد...

پفول یو ټیټ ونی، خورا ډنګر خو غټ اډوکی و، تانده، خو له قهره ډکه څېره لرله.. بشره یې ډېره ګونځې او سترګې یې لویدلې وې. د هغه څنې پر تندي او پر شقیقو په تلوار ږمنځ شوې او پاکې، خو د څټ هغه یې جرې وږې وې. په پریشانۍ او خواشینۍ یې دې خوا هاخوا وکتل او کوټې ته راننوت. داسې بریښېده چې هغه په دغې لویې کوټه کې له هر څه نه ډاربږي. په یوې ناڅاپه خوځښدا یې خپله توره لرښاته پورته کړه او په الماني یې له چورنیشوف نه وپوښتل چې ټولواک چېرې دی. داسې بریښېده چې څومره ژر کېږي، سترې مشې خواره مشې پای ته ورسوي، له کوټې نه تېر شي، د نقشې مخې ته هلته چې تر بل هر ځای، نه ځان په کراره احساسوي کیني او خپل کار پیل کړي. په تلوار او د سر په ښوریدو یې، هغه څه ته چې چورنیشوف ورته ویلي و، ځواب ورکړ او ددې خبرې له اوریدو چې ټولواک ددې تر لاربښوونې او دده په خوښې جوړ شوي مورچلو نه کتلي، له ملنډو ډکه موسکا وکړه. په داسې ځیږه او ډډه ژبه لکه چې ځانستایونکي او په ځان ډاډمن المانیان غږېږي، له ځانسره وویل:

-حماقت، بلا ورپسې.. اوس به یې ګورئ..

سردار اندرې څه وانه وربدل او غوښتل یې وړاندې تېر شي، خو چورنیشوف هغه له پفول سره آشنا کړ، ځکه په دې پوه شو چې هغه له ترکیې راغلی او هلته جګړه په نیکمرغۍ پاتې ته رسېدلې ده. پفول سردار اندرې ته وکتل، خو هغه ته یې داسې کتل، چې ګواکې نه ده ته، بلکې د هغه نه شاته ګوري، وې خندل او په الماني ژبې یې وویل:

- دا هم باید همداسې وای، ښه تاکتیکي جګړه به وه.

په سپکاوی یې وخندل او هغې کوټې ته چې د غږېدا غږ ترې راته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړ. پفول چې تل ملنډو او قهریدو ته چمتو والی لاره، نن په ډاګه په قهر بربښېده، ځکه ځېنو ځان ته دا حق ورکړی و، چې دده له حضوره پرته،دده له خوا د جوړشویو مورچلو کتنه او بیا پر هغو قضاوت وکړي. سردار اندرې د اوسترلیځ له جګړې نه د خپلو یادونو په مرسته،له دغه سرې سره د لنډې کتنې په اوږدو کې،دځان لپاره د هغه د شخصیت یو تصور انځور کړ. پفول چې بدلون ته یې هېڅ هیله نه و، یو له هغو کسانو نه و چې په ځان ډاډ منتوب یې د شهادت د عذاب تر کچې رسولی و، هغه کار چې یوازې المانیان هغه شان کولای شي،ځکه یوازې المانیان دي چې په خورا ډاډ پر هغو وچو اند بښنو چې علم یا دیږي، ولاړه دي او د هغه له برکته، ځان د بشپړې ربښتیا خاوندان ګڼي.

فرانسویان ځان ځکه ډاډمن ګڼي چې هغوی نارینه او ښځې ځان له عقلي او جسمي پلوه په نه لاس ته راوړونکی ښه، زړه راښکونکي ګڼي،چې د هغه په وړاندې ټینګېدا ای نه شي. په انګریزانو کې پر ځان ډاډمنتوب احساس له دې کبله پیاوړی دی چې هغه په نړۍ کې د یوه نیکمرغۍ هېواد هېوادوال دي او هغه هم له دې کبله چې هغوی د انګریز په شان تل په دې پوهېږي، چې باید د یو انګریز په توګه څه وکړي، البته د یو انګریز په شان ډاډمن دي، چې هر څه کوي،هغه غوره دی. ایتالویان له دې کبله په ځان ډاډمن دي چې هغوی په خپلو احساساتو کې ډوب او په دې احساساتو کې هم ځان او هم نور هېروي. روسان له دې کبله په ځان ډاډمن دي چې په هېڅ نه پوهېږي او نه غواړي په څه پوه شي،ځکه هغه په دې ډاډ نه لري چې کله به په کوم شی پوه شي،خو د المانیانو پر ځان ډاډمنتوب ځکه تر ټولو ناوړه،تر ټولو د اند بښنې وړ او تر ټولو کرکجن دی چې هغوی تصور کوي چې ربښتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې مونـدلې ده، پوهـه یـې پیـدا کړې او یـوازې دوی پـورې اړه لـري او رښتیا ددوی لپاره مطلقه ده. داسې ښکاري چې پفـول هـم همدغـه شان یو المـاني ځان ګاڼه. هغـه پوهان و او د هغـه پوهـه د جګړېزې خوځېدا نظریات و چې د ستر فردریک د جګړو د تاریخ له څېړنې نه یې زده کړي وو، نو له دې کبله هر هغه څه سره چې په اوسنې پوځې تاریخ کې ورسره مخامخېده هغـه تـه بې معنـا، بربري، هسـې ګډوډ او لـه اخ او ډبـه ډک بربښېده. دغه جګړه، نور نو جګړه نه شوه ګڼل کېدای، ځکه هغـه دده د نظریـاتو پـه تلـه کې، تلـل(وزن) کېـدای نـه شـوه او پـه علمـي څېړنـو کـې ورتـه ځـای نـه پیـدا کېـده. پفـول پـه ۱۸۰۶ کـال کـې، د هغـې جګـړې د طراحانوله ډلې نـه یـو تـن و چې پـه یـونین او آورشت کې لـه مـاتې سره مخامخ شوه، خو د دغې جګـړې د مـاتې سره سره یې پـه خپلو نظریـاتو کې یو ټکی هم ناسم نه ګاڼه. برعکس، د جګـړې د بـایلودو علت هغـه دا ګاڼه چې روسانو دده نظریات په سمه توګه عملي کړي نه دي. لکـه هغـه شان چې دده د الماني ختې ځانګړتیا وه، په ملنډو ملنډو او خوښۍ یـې ویل:

- ما خو ویلي و چې هر څه به تالاوالا او خراب شي !

پفول له هغو نظریه جوړونکو نـه و چې خپلو نظریـو بـه دومـره ورتـه ارزښت لاره چې کله ناکله به یې له ډېر ګرانښته د خپلو نظریو موخه هم هېروله. هغه له خپلو نظریو سره د بې ساري مینې له کبله لـه هر ډول کړو سره کرکه لرله او نه یې غوښتل پر هغو یې سر خلاص شي. دی پـه دې لاره کې دومره تند لاری و چې د عملیاتو له ماتې او ناکامۍ نـه بـه ځکـه خوشالیده چې هغه د خپلو نظریاتو سموالی او له هغو نه سرغړونه بلله.

هغـه دروانـې جګـړې پـه اړه سـرداراندرې او چورنیشـوف سـره څـو خبرې وکړې، خو ژبـه یې هغـه چـا تـه ورتـه وه، چـې ګـواکې مخکـې لـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخکې پوهېږي چې کاروران او دی د هغه له بهیر نه ناراضه دی. پر ښځ جرې ګډوډې ځپې او پر شقیقو په چټکۍ ږمنځ شوي وینښته یې په ډاګه دده د دغه نیت څرګندونه کوله.

بلې کوټې ته لاړ او د تګ سره سم له هغه ځایه دده د ډډ او بړبړ غږ، غږ واورېدل شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱

سرداراندرې په کتـو کتـو کـې لا پفول بدرګـه کړی نـه و چـې ګـراف بينيګسين کوټې ته راننوت. بالکونسکي ته يې سر وښوراوه، پرتـه لـه هغه چې په کوټه کې تم شي، دفتـر تـه ورتېر شو. خپـل يـاور تـه يې څه سپارښتنې ورکړې. ټولـواک هغـه پسـې را روان و خو بينيګسين ځکه مخې ته تللی و چې هلتـه کـوم څه چمتـو او بيـا دده هرکلی تـه راووزي. چيرنيشوف او سرداراندرې برنډې ته وروتل. ټولـواک سـتړی سـتومانه له آسه راکوز شو. مـارکيز پـالوچي، ټولـواک تـه څه وويـل. ټولـواک سر کينې خواته واړاوه او په تريو تندي يې پالوچي، ته چې پـه خپلـې خـورا ځانګړې لېوالتيا غږيده، غوږ نيولی و. ټولواک پـه دې هيلـه چې خبرې پای ته ورسېږي، وړاندې وخوځېد، خو دغـه ايتـالوي چې خـورا ګبنهې اخښتی، احساساتي او په قهر و، له نزاکته لرې، بې له هغه چې خبرې پای ته ورسوي، هغه پسې روان و او ويل يې:

-د هغه چا لپاره چې د دريسا د پوځ وړانديز يې کړی و...

په دې وخت کې چې ټولواک زينو ته رسېدلی و، سرداراندرې تـه، چې لـومړی يې نـه و پېژنـدلی کتـل. پـاولوچي، چې نور نو لـه ګبنهې نـه سرسام و، دوام ورکړ:

- د هغه چا لپاره چې ددغه پوځ وړانديز يې کړی و، د ټولـواک لپـاره ښه وي چې هغه، هو زمـا پـه اند د هغـه چا لپـاره چې د دريسـا د پـوځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندېز يې کړی و ، يا لېونتون او يا هم په دار ځړول غوره کار دی.
خو ټولواک پرته له هغه چې د ايټالوي خبرې تر پايه واوري، يا يې اصلاً هغه نه اورېدې، بالکونسکي وپېژاند او په خورا ورين تندي او مهربانۍ يې ورته وويل:
- ستا له ليدو خورا خوشاله يم، هلته به لاړ شئ، هلته چې راټول شوي دي او ما ته به ستر ګه په لاره شئ. ټولواک خپل دفتر ته لاړ. هغه پسې شهزاده پيټر ميخايلوويچ، والکونسکي او بارون شتاين هم ورننوتل او دروازه يې ځان پسې وتړله. سردار اندرې د ټولواک د اجازې نه په ګټه اخېستنې له پاولوچي، سره يو ځای، چې د ترکيې له وختونو راهيسې يې پېژاند ، مېلمستون ته چې د شورا غړي هلته راټول و ، ورغلل.
شهزاده پيټر ميخايلوويچ والکونسکي د ټولواک په دربار کې ګواکې د لوی درستيز دنده لرله. والکونسکي له دفتره راووت، مېلمستون ته راغی، دهغه ځو نقشې يې په لاس کې وې، هغه يې پر ميز وغوړولې او راټولو شويو کسانو نه يې څو پوښتنې وکړې، دی دې پوښتنو په هکله د هغو د خيال او اند د پوهېدو غوښتونکی و. خبره په دې کې وه چې پرون شپه د ناپليون د نوې خوځېدا خبر چې کېدای شو د دوی پوځ ته ګواښمن واوسي، دربار ته رسېدلای و ، که څه هم وروسته ښکاره شوه چې هغه دروغ دي.
تر هر څه د مخه جنرال آرمفلد خبرې پيل او ناڅاپه يې د اوسنۍ ستونزې د آرامۍ لپاره چورنوی دريځ، چې په هېڅ ډول د منلو وړ نه و (ددغه دريځ د وړاندې کولو موخه دا و چې هغه هم کولای شي په دې اړه خپل دريځ ولري). د هغه د وړاندېز له مخې پوځ بايد په هغو لارو کې چې پترزبورګ او مسکو ته غځېدلي دي، لرې، لرې ځای پر ځای شي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نورپوځونه دې هم له هغو سره يو ځاى او هلته دې د دښمن د رارسېدو ثارنه وکړي.. دا يو له ميليونو ميليونو وړانديزونو او دريځونو نه و چې خپل سموالى يې درلود او د جګړې د بهير له پوهېدو نه وروسته کېداى شواى وڅېړل شي.

يو شمېر کسانو د هغه وړانديز ته څه ګوت نيوکې وکړې او يو شمېر هم د هغه ملاتړ وکړ. ځوان ډګروال تول، په خورا احساساتي توګه د سويدني جنرال وړانديز غانده او د خبرو په لړ کې يې له خپل ځنګيز جيب نه يو له پيل نه تر پايه ليکل شوې کتابچه راووېسته او اجازه يې وغوښته هغه ولولي. تول، يو بل وړانديز چې چور د آرمفلد او د پفول د وړانديزونو سره توپير درلود ، وړاندې کړ. پاولوچي، بيا دغه د تول، وړانديز د نه منلو وړ وګاڼه. هغه يو داسې وړانديز وړاندې کړ چې تصور يې کاوه دغه د مخ ته تګ وړانديز کولاى شي موږ له دغه نامعلوم حالات او اېښودل شوي دام نه (د هغه موخه د دام نه د دريسا استحکامات و) چې په کې راګير يو وژغوري. د دغو خبرو په اوږدو کې پفول او د هغه ژباړونکى ولځوګين (دغه ژباړونکى دده او دربار ترمنځ د اړيکو ساتونکى هم و) خاموشه وو. هغه (پفول) يوازې له ملنډو او سپکاوي نه په ډکه بڼه پخ وهل، شا اوخوا ته يې سر اړاوه او په دې توګه يې غوښتل وښيي چې هغه به ځان هېڅکله دومره سپک نه کړي چې ددغو چټياتو ځواب ووايي، چې دلته يې اوس اوري، خو کله چې د غونډې مشر، شهزاده والکونسکي له هغه نه د خپل نظر د ويلو غوښتنه وکړه، هغه دومره وويل:

- له ما نه څه پوښتنې کوئ؟ جنرال آرمفلد خورا ښه وړانديز کوي او وايي چې د پوځ شا پرته له هر ډول دفاع نه خالي کړئ، يا ددې ښاغلي ايتالوي د يرغل وړانديز ! خورا لوړ او پرځاى دى، يا چور شاتګ، دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم لوړ وړاندیز دی، له ما نه ولې پوښتئ؟ تاسو خو له مانه په هر څه خپله ښه پوهېږئ، خو کله چې والکونسکي په تريو تندي وويل چې هغه د ټولواک له خوا د هغه د نظر غوښتونکی دی نو پفول پاڅېد او ناڅاپه يې په خورا پياوړتيا او شور خبرې پيل کړې:

- هر څه يې سره خراب کړل، هر څه يې سره ګډوډ کړل، ټولو داسې ګڼله چې تر ما ښه او غوره پوهېږي، اوس راغلل او ما نه پوښتي چې څنګه يې راسمه کړو؟ د راسمېدو څه پاتې نه دي.

هغه چې په خپله نرۍ اډ کويزې ګوتې ميز ټکاوه، خبرو ته دوام ورکړ:

- ستونزه په څه کې ده؟ د ماشومانو لوبه. هغه نقشې ته ورنږدې شو، خبرې يې لا چټکې شوې، په وچو ګوتو يې نقشه ټکوله او دا يې ثابتوله چې هېڅ څه او کړه نه شي کولای د ديسار د مورچل سموالی له ګوابښ سره مخامخ کړي. په دې جبهه کې هر څه په هر اړخيزه ډول اټکل شوي دي. که دښمن له هغه د راتاوېدو تکل وکړ، هغه به خپله تالاوالا شي. پاولوچي، چې په الماني نه پوهېده، له هغه يې په فرانسوي ژبه پوښتنې پيل کړې. ولځوګين د خپل مشر مرستې ته ځکه ورودانګل چې هغه په فرانسوي نه پوهېده. د پاولوچي، خبرې يې هغه ته وژباړلې. هغه په ژباړه کې وروسته وروسته پاتې کېده، ځکه پفول ژر ژر خبرې کولې او ثابتول يې چې ټول او ټول، نه يوازې هغه څه چې پېښ شوي دي، بلکې هغه څه چې کېدای شي پېښ شي، ټول او ټول دده په وړانديز اټکل شوي دي او که اوس کومه ستونزه پيدا شوې وي، نو ټوله نيمګړتيا يوازې په دې کې وه چې ټول هغه شان چې بايد په بشپړه او ځير ترسره شوي وای، ترسره شوي نه دي. د هغه له ملنډو نه ډکه موسکا پرشوندو خوره وه، ثابتول يې او په پای کې يې په سپکاوی د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه رياضي پوه په شان چې له يوې لارې يوه معادله حل او له نورو لارو د هغې له حل نه ستر ګې پټې کړي، د خپلو دلايلو له ويلو لاس واخيست. ولخوګين د هغه پرځای ودريد او په فرانسوي يې د هغه د خبرو ژباړه پيل کړه، خو کله ناکله به يې هغه ته (پفول ته) مخ وړواړاوه او ورته وبه يې ويل: همدا سې ده جلالتمابه !

پفول د هغه سيال په شان چې کله کله په جګړه کې له خپلو ملګرو نه هم يو ګړز جګوي، له قهره چغه کړل او په الماني يې وويل:

- ځرګنده ده چې همدا سې ده، نو دا پوښتنې د څه لپاره؟

پاولوچي، او ميشو ، دواړه په ګډه په فرانسوي ژبه، ولخوګين تر بريد لاندې ونيو. آرمفلد په الماني ژبه له پفول سره غږيده. تول او شهزاده والکونسکي هر څه په روسي ژبې ويل. سرداراندرې په پټه خوله هر څه اوريدل او څارل، خو په دې ټولو کې تر هر چا نه زيات پفول، په خپل کرکجن، غوځ او پر ځان ډاډمن دريځ پر سرداراندرې اغيز کاوه. هغه د دغو ټولو راټول شويو کسانو په منځ کې پفول يوازنی ځوک ګانه چې د ځان لپاره څه نه غواړي، له چا سره د دښمنۍ په تکل کې نه دی، هغه يو شی غوښتل او هغه دا و چې هغه وړانديز چې دده د کلونو تجربو او رنځ پر بنسټ جوړ شوی دی، سم عملي شي. هغه د خندا وړ و او د خپلو ملنډو له کبله د کرکې وړ بريښيده، خو سره له هغه يې هم خپلو نظرياتو ته د وفادارۍ له امله په انسان کې ځان ته درناوی راپاراوه. ددې ترڅنګ له پفول نه پرته د ټولو ويناوالو، په ويناوو کې، يوه ځانګړتيا ، هغه ځانګړتيا چې لا ۱۸۰۵ کال راهيسې دود شوې وه او هغه د ناپليون له جګړيز نبوغ نه د هغو يو لېونی او پټ وحشت و، اوريدله کېده. ټولو د ناپليون له پلوه هر څه شوني ګڼل، له هرې خوا نه يې د هغه د راتګ ګمان کاوه او د هغه له نامه وحشت د دوی هر ډول

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړانديز برباداوه. يوازې پفول و چې ناپليون يې د نورو هغو کسانو په خبر چې دده له نظر سره تربګنې کوي، تالانګر او بربر ګاڼه. پفول د سرداراندرې په زړه کې نه يوازې درناوی راپاراوه، بلکې پر هغه يې زړه هم خوږېده. له هغې ژبې نه چې درباريان له هغه سره غږېدل، له هغه څه نه چې پاولو چې، په زړورتيا دده په اړه ټولواک ته ويلي و او له ټولو نه لابده دا چې د هغه ناهيلی نه چې د پفول په خپلو خبرو کې احساسېده، چې دی او نور ټول پوهېږي، چې د هغه د راپرزيدو ورځې رالنډې دي. سره له هغه ډاډه چې ده پر ځان لاره، سره له هغه الماني ځانګړتيا نه چې خبرې يې له ملنډو او سپکاوی نه ډکې وې، سره له هغو ګڼو او ږمنځ شويو څڼو نه چې د هغه پر شقيقو راخورې وې، بشره يې ډېره د زړه خوږی وړ وه. د هغه د خواشينۍ اصلي علت په دې کې و چې ټولې نړۍ ته يې په لوی عملي ډګر کې د خپلې تيوري د آزموينې يوازينی وخت له لاسه ورکاوه، خو بيا هم ده هڅه کوله هغه د قهر او سپکاوی تر پردې لاندې پټه کړي.

خبرې اترې ډېرې اوږدې شوې وې او څومره چې اوږدې دې په هماغه کچه ترخې کېدې، دومره ترخې چې خبرې چغو او نښکنځلو ته رسېدې او ددې امکان چې له هغو نه کومه پايله تر لاسه شي، دم په دم کمېده. سرداراندرې دغه شورماشور، وړانديزونو، پر يو بل سپکاوي او چغو ته غوږ نيولی او حيران پاتې و چې هغوی يو بل ته څه وايي. هغه خيالونه يې پر ذهن راخوره شول چې د خپل پوځي خدمت په موده کې يې تجربه کړي و، هغه خيالونه چې د هغو له مخې داسې وشي چې هغه جګړيز علم وګڼل شي، نه شته او نه شي کولای واوسي، نو له دې کبله داسې شي چې هغه جګړيز نبوغ وګڼل شي، هسې بابيزه خبره ده. او دغه خيال دم په دم دده په ذهن کې د يو ډاګيزه حقيقت په شان ځان

(c) ketabton.com: The Digital Library

راڅرګند او ه. په هغې چارې کې علم او تیوري له کومه پیدا کولی شو، چې شرایط او حالات یې ناڅرګند او نه شي کېدای هغه مخکې له مخکې څرګند کړل شي. له دې لا د پام وړ خبره داده چې په هغه کې د جګړمارو توان خورا ناڅرګند وي. نو بیا دلته څنګه څوک کولای شي د علم او تیوري خبرې وکړو؟ هېڅوک نه شي کولای په دې پوه شي چې زموږ او د دښمن پوځ به سبا ته په څه حال او چېرې وي، هېڅوک نه شو کولای په دې پوه شي، چې د دې یا هغې ډلې ځای به چېرې وي. کله خو کوم ډارن مخکې شي او نارې وهي:

- زموږ اړیکي پرې شوي دي!

او خپله وتښتي. یا برعکس یو خوشاله او زړور سربښندونکی ځوان وړاندې کېږي او چغه کوي:

- هورا!

یو پنځه زریزه ډله، بله هغه دیرش زریزه پیدا کوي، لکه هغه شان چې د شونګرابن په سیمه کې یې پیدا کړه او کله بیا پنځوس زري پوځ د دښمن له اته زریزه پوځه تښتي. لکه هغه شان چې او سترلیڅ کې همداسې تېښته وشوه..

آرمفلد، وایي چې زموږ اړیکي له هر چا سره شلیدلي دي، پاولوچي، بیا وایي چې دوی، فرانسوي پوځ له دواړو خواوو نه په لمبو کې راایسار کړی دی، میشو، بیا په دې باور دی چې د دریسا، مورچلو نه ځکه هېڅ د ګټې وړ نه دي، چې تر شاېې سیند تېرېږي، حال دا چې پفول، بیا همدا سیند د دې مورچلونو د امنیت او استحکام اصلي ښه والی ګڼي. تول، یو وړاندیز لري او آرمفلد بیا بله نقشه. ټول دغه وړاندیزونه هم ښه دي او هم بد. د یوه وړاندیز ښه والی او بد والی هغه وخت په ډاګه کېږي چې کومه پېښه پېښه شي، نو ولې ټول د

(c) ketabton.com: The Digital Library

جګړېز نبوغ په هکله خبرې کوي؟
آیا جګړمار نابغه هغه چا ته وايي چې خپل پوځ ته په خپل وخت ډوډۍ ورسوي او یا هغه چا ته چې ښۍ او چپې خوا ته لارښوونه وکړي؟ څېنو کسانو ته نابغه ځکه ویل کېږي، چې هغو ته ستر واک او پرتم وربښل شوی دی او نوردا چې غوړمان او ډارن د واک ستاینه کوي او د واک څښتن ته هغه ستاینې ورپیرزو کوي چې نه یې لري او بیا هغه نابغه ونوموي. برعکس هغه ښه جنرالان چې زه یې پېژنم، خورا احمق او پریشان حاله خلک دي. د هغو تر ټولو نه غوره هغه یې باګراتیون دی چې خپله ناپلیون هغه ته درناوی لري، پوهېږي خپله بناپارت. زما، د هغه په ځان ډاډمنه او ځان خوښوونکې څېره چې د استرلیڅ په دښته کې لیدلې وه، تر اوسه ښه په یاد ده. یو ښه جنګیالی نه یوازې نویو ځانګړتیاوو او نبوغ ته اړتیا نه لري بلکې هغه باید د انساني غوره ځانګړتیاوو لکه مینه، د شعر احساس، تاندوالی، فیلسوفانه شک او تردید نه هم باید بې برخې اوسي. هغه باید ډېر لنډ فکری او پر هغه څه چې دی یې کوي ډېر ډاډمن واوسي، چې دا ټول هغه، خورا اغېزمن دي، (کنه پرته له دې به دی د کارونو د پای ته رسېدلو حوصله ونه لري) یوازې په دغو حالاتو کې کېدای شي، هغه غوره جنګیالی واوسي. خدای دې نه کوي چې دغه شان څوک، په رښتینو انساني ښېګڼو ګاڼل شوی او څوک ورته ګران واوسي، یا یې پر چا زړه خوږ شي او یا خدای مه کړه د ښو او بدو یا عدل او ستم په اړه فکر وکړي. د تعجب وړ نه ده چې د نبوغ غیر واقعي تیوري له پخوا د دغه کسانو د خوشالۍ لپاره رامنځ ته کړل شوې ده، ځکه دغه شان کسان د واک اصلي څېرې دي. په جګړه کې بری یا ماته د هغو کار نه دی، بلکې د هغو نوم ورکو کسانو کار دی چې په ټیټو کرښو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدمت کوي، ډارېږي او چغې وهي: کرښې مو ماتې شوي، تښتئ ! یا هورا ! یوازې په دغو کرښو کې کولای شی پر ځان ډاډمن واوسئ، او کېدای شي ګټور واوسئ.

سردار اندرې ددغو سترو پوځیانو د خبرو اترو په وخت کې، په همدې خیالونو کې ډوب و او هلته را په حال شو چې پاولو چې، ورغږ کړ او دا هغه وخت و چې د جرګې غړي له غونډې نه وروسته سره وتل.

بله ورځ کله چې ټولواک د پرېتې ننداره کوله له سردار اندرې نه یې وپوښتل: ستا څه هیله ده چې چېرې خدمت وکړئ؟

هغه ددې پر ځای چې ووایي چې د ټولواک په دربار کې د خدمت غوښتنه وکړي، وې ویل چې هیله لري په پوځ کې خدمت وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲

رستوف (نیکولای) د جګړې تر پیله مخکې له پلار او مور نه یو لیک تر لاسه کړ. په دې لیک کې په لنډه توګه د ناتاشا د ناروغۍ او له سرداراندرې سره د هغه د کوژدنۍ د ختمولو (په دې لیک کې د دې ختمولو علت، د ناتاشې له خوا له دغو اړیکو سره ناهیله څرګنده شوې وه) خبر ورکړ شوی و. . په لیک کې له ده نه یو ځل بیا غوښتنه شوې وه چې له پوځ نه استعفا وکړي او کورته راستون شي.

نیکولای، چې دا لیک تر لاسه کړ، نه یې د رخصتۍ هڅه وکړه او نه یې استعفا وکړه. هغه، خپلې مور او خپل پلار ته په ځواب کې ولیکل چې د ناتاشا په ناروغۍ او له سردار اندرې سره د هغې د اړیکو په شلیدو خورا خواشینی دی او ډېره هڅه به وکړي چې د هغو هغه هیله چې دی له پوځه استعفا وکړي، تر سره شي. هغه سونیا ته جلا لیک ولیکه، هغه لیکلي و:

«د لمانځنې وړ د زړه سرې ! له ویاړ پرته، نه شي کولای، کلي ته د ستنېدو تکل وکړي. که د جګړې تر پیله مخکې مې خپله نیکمرغي د وطن له مینې ځار کړې نه وای، اوس به مې نه یوازې ځان د خپلو ملګرو په وړاندې بدمرغه ګاڼه، بلکې د وجدان ناآرامۍ به هم لېونی کړی وای، دا زموږ وروستی بېلتون دی. باور وکړه، هغه شېبه چې جګړه پای ته ورسېږي، که زه ژوندی پاتې شم، که زه لا تا ته ګران واوسم، هر څه پرېږدم او په خوښۍ خوښۍ به لکه مرغۍ دا سې ځکه درالوزم چې د تل لپاره تا په خپل اورني ګوګل کېکاږم.»

په رښتیا هم یوازې د جګړې پیل رستوف په پوځ کې ساته ،کلي ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې د هغه د ستنېدو مخنوی کاوه او نه يې پرېښودل چې له سونيا سره د راګرځېدو او واده وعده پرځای کړي. د اترا دنيا د کلي د منې ښکلا، د هغه په شاوخوا کې ښکار، ژمی، د نوي کال اخترونه، د سونيا مينه، د بډايانو له نيکمرغۍ، ارامۍ او خوشالۍ نه ډک کليوال ژوند يادونه چې ده پخوا هومره خوند نه ترې اخيسته، په زړه ورخوريدل. ده ته وريادېدل او اوس يې هم دی په يادونو کې د ځان خوا ته ورغوښت. هغه په زړه کې ويل:

- ديوې ښکلې او مهربانې ښځې او ماشومانو تر څنګ ژوند کول، لس دولس تازي سپيان، جايدادونه، ګاونډيان او چېرته په خوښه ويارمنه کار، دا ټول څه ښکلي دي، خو اوس جګړه پيل شوې ده او زه بايد په پوځ کې پاتې شم.

له دې پرته، بله چاره هم نه وه. نيکولای رستوف د خپل طبيعت له مخې هم له دغه شان ژوند نه چې په پوځ کې يې درلود راضي و او وې کولای شول، دغه ژوند د ځان لپاره لا په زړه پورې کړي.

د رخصتيو تر تېريدو وروسته چې راستون شو، ملګرو او انډيوالانو په خوشالۍ د هغه تود هرکلی وکړ. هغه يې کمکۍ روسيې (اوکراين) ته ولېږه او هغه له هغه ځايه بې ساري ښه آسونه چې هم يې ده ملګري خوشاله کړل او هم مشرانو وستايل، راوستل. د ده د غيابت په وخت کې هغه ته د تورن يې رتبه ورکړ شوه او کله چې غونډ سفربرۍ ته چمتو شو هغه بيا د خپلو پخوانو سورو مشر وټاکل شو.

د جګړې په پيل کې د هغه غونډ پولند ته ولېږل شو، دندې دوه برابره شوې، غونډ ته نوي افسران او سرتېري راغلل او د اسونو شمېر يې هم زيات شو، خو له ټولو نه غوره دا وه چې د جګړې د پيل خوښي او مستي هم پر پوځيانو راخوره شوه. رستوف سره له هغه چې ښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهېده، اول وي که وروسته، د پوځ پرېښودل یې تر مخه دي، خو په غونډ کې پر خپل ګټور دریځ ښه پوهېده او ځان یې ټول د پوځي خوندونو غېږې ته وسپاره.

پوځونو د بېلابېلو پېچلو دولتي، سیاسي او تاکتیکي دلایلو له مخې، د ویلنا له سیمې په شا شوي وو. د شاتګ هرګام په ستره قوماندانۍ کې د ګټو د کړکیچنو لوبو او د دلایلو له ټکر سره مل و، خو د پاولګراد سواره پوځ ته چې پوره خواړه او کالي یې لرل، دغه شاتګ د یوه ساده او ړني خوښ سفر بڼه لرله. پریشاني، خپتیان او دوکه ماري یوازې او یوازې په سترې قوماندانۍ کې وو، د پوځ په زړه کې ځوک په دې خیال کې نه و چې دا سفر چېرې او د څه لپاره دی؟ او که شاته تګ کومه خواشیني رامنځ ته کوله، له دې کبله و چې باید پرتمین کور پرېږدي او له نازولې نه جلا شي. که د چا طبیعت په دې خراب شوی وي چې جګړېزې چارې خرابې روانې دي، هغه یې کوله لکه هغه شان چې د زړورو پوځیانو او سردارانو ځانګړتیا ده، طبیعت جوړ او ځان خوشاله وښیي. د جګړې او پرخپلو ځانګړو چارو اخته شي.

لومړی هغو په ویلنا کې په خوښۍ ځای پر ځای و. د پولند له بډایانو او مشرانو سره یې ګوتې خوږې کړې. ټولواک او لوړپوړو قوماندانانو ته سترګې په لاره وو، خو بیا سپارښتنه راورسېده چې د سوینځین پلو ته په شا او هغه خواړه کالي چې نه شي کولای، له ځان سره یوسي، همالته له منځه یوسي. د سوینځین خاطره د سورو پوځیانو لپاره ځکه نه هېریدونکې وه، چې د دغه سیمې (د مستۍ د دېرې) په نامه پېژندل شوې وې. دا هغه نوم و چې همدې پوځیانو هغه ته ورکړی و. په سوینځین کې د پوځ له خوا، له ظلم نه د خلکو چغې اسمانو ته رسېدلې وې، ځکه هغوی د هغه فرمان د سرته رسولو لپاره چې د پوځ خواړه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالي باید پوره شي، په ګټې اخېستو سره، د پولندیانو، آسونه، ګاډۍ، فرشونه، کالي او شتمنۍ خپله شتمني ګڼله او پر هغوی یې تالان جوړاوه، خو رستوف ته د سوینځین سیمه ځکه د تل لپاره په یاد پاتې شوه چې هلته د لومړۍ ورځې په رسېدو سره یې، د سورو مشر بدل کړ او د هغو کسانو مخه یې ونه شوه نیولای، چې پنځه قطۍ (درجنه) شراب یې پټ کړي او ټول له نشې نه مست او لېوني وو. د ویلنا نه د شاتګ په وخت کې له سوینځین نه هم تېر شول او دریسا ته لاړل. هلته هم پاتې نه شول، همداسې یې تګ ته دوام ورکړ او د روسیې پولو ته نېږدې شول.

د جون په دیارلسمه د پاولګراد د سوروغونډ د لومړي ځل لپاره په جګړه کې کېوت.

د جون د دولسمې نېټې په شپې، یوه شپه د جګړې نه مخکې، سخت باد او باران او هوا په بې ساري ډول توفاني وه. د ۱۸۱۲ کال اوړۍ ټول همداسې له بادوباران او توفانونه ډک اوړی و.

دوسورو سرتېرو دکروندې په یوې ویالې کې، ځانونه پټ کړي وو، هلته د وربشو کودې د آسونو او نوروځارویو تر پښو لاندې، لاندې شوې وې. بې ساری بادو باران روان وو. رستوف له یو ځوان افسر سره چې ایلین نومېده، دده ملاتړ او ملګرتیا هم ورسره وه تر یوې څپرۍ لاندې چې په منډه یې جوړه کړې وه، پټ شوي وو. د غونډ، یو افسر چې ګڼ بریتونه یې تر غومبورو پورې رسېدلي، سترې قوماندانۍ ته تللی و او د راستنېدو په مهال له تالندې او باران سره مخامخ شوی و. د دوی څپرۍ ته راننوت. هغه وویل:

-ګرافه ! زه له سترې قوماندانۍ نه را روان یم، تاسو د رایوفسکي د سربښندنې کیسې اوریدلي دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د سالتانوکا، په سیمه کې یې د پېښې شویو پېښو کیسې، هغه شان پیل کړه لکه ده چې خپله د هغو په اړه په قوماندانۍ کې اوریدلي و.

رستوف خپل باران وهلي غاړه په اوږو کې خښه کړې وه او پرته له هغه چې هغه ته پام وکړي، خپل پیپ یې څښناوه او په څنګ کې ناست ځوان افسر ایلین ته یې کتل. دغه افسر یو شپاړلس کلن ځوان و چې نوی غونډ ته راغلی و، هغه نیکولای ته داسې کتل، لکه هغه چې اوه کاله مخکې یې دینیسوف ته کتل. ایلین هڅه کوله په هره چاره کې، د رستوف پېښې وکړي او لکه یوه ښځه په هغه مین شوی و.

د ګڼو بریتو خاوند افسر چې زدرژینسکي، نومېده په خورا خوند او رنګ او ځانښودنې یې ویل چې دغه تنګه، سالتانوکا د روسانو لپاره د لرغوني یونان د فرمو پیل (هغه تنګه دره چې تر وروستي پوځي پورې د هغه د دفاع لپاره ووژل شول) په تنګه بدله شوې وه. جنرال رایوفسکي خپله بې ساري زړورتیا د لرغوني یونان د پهلوانانو په څېر ښودلې وه. زدرژنسکي کیسه کوله چې رایوفسکي څنګه خپل دوه زامن، دښمن د ګوزارونو تر اور لاندې دغې تنګې ته بولي او په ګډه یې پر دښمن یرغل کړی و. رستوف د رایوفسکي د سرښندنو کیسو ته غوږ نیولی و، نه یوازې دا چې د زدرژینسکي د مېړانو په اړه یې څه نه ویل، بلکې د هغه حالت داسې و چې له ټولو هغو خبرو نه چې اوري یې، شرمېږي. رستوف د استرلیخ او د ۱۸۰۷ کال د جګړې د تجربو نه داسې پوهېده چې هغه کسان چې د جګړې په اړه کیسې کوي، تل زیاتې وایي..

د ایلین دې ته پام شوی و، چې د زدرژینسکي خبرې چندان د رستوف نه خوښېږي، وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- نور نو زه د دې زغم نه لرم، جورابې، کميس او ټول ځان مې لوند شوی دی، ځم، کېدای شي تر دې نه د پټېدو کوم ښه ځای پيدا کړم. داسې برېښي چې باران کرار شوی دی. هغه د باندې ووت او زدرژينسکي هغه هم پرېښود چې لړې شي.

پنځه دقيقې وروسته ايلين په خټو کې تر زنګنو ډوب خپلې وړې جونګړې ته راغی او وې ويل:

- هورا ! هورا ! رستوف، درځه ژر به ځو ! پيدا مې کړه، پيدا. همدلته سل دوه ګامه وړاندې يو قهوه خانه شته، زموږ هلکانو لا د وخته ځان ورسولی دی. لږ تر لږه ځانونه خو به وچ کړو، وای، ماريا ګنريخونا، هم همالته ده.

ماريا ګنريخونا، د غونډ د ډاکتر ښځه وه. هغه په خټه آلماني ښکلې ښځه وه چې دغه پولندي ډاکتر له هغې سره واده کړی و. ډاکتر يا له دې کبله چې د بې وزلۍ له کبله يې خپلې ښځې ته خرڅ نه شو رسولی او يا له دې کبله چې د واده په لومړيو وختونو کې نه شو کولای له هغې نه لرې پاتې شي، هغه يې تل ځانسره ګرځوله او هر چېرې به چې غونډ لېږديده، هغه به ورسره وه، خو له خپلې ښځې سره د ډاکتر رخه په ټول غونډ کې په يوه ټوکه بدله شوې وه.

رستوف کوټ په اوږو واچاوه، او لاورشکا ته يې غږ وکړ چې شيان يې ورسره واخلي او له ايلين سره وخوځېد. په تته تياره، خټو او د باران د اوبو په ډنډونو کې، کاږه واږه خوځېدل، کله ناکله به د تالندې او برېښنا رڼا راخوره شوه، ايلين به غږ وکړ:

- رستوفه چېرې يې؟

او رستوف به چغه کړل:

- دلته، وينئ، څه تالنده او برېښنا لګي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳

له هغې کافي نه چې د داکتر، ګاډی ګوتې یې ترمخې ولاړه وه، پنځه تنه افسران ورسره یو ځای شوي وو. ماریا ګنریخوفنا ځوربه، ژېړ څېرې الماني ښځه، ارت کمیس یې پرغاړه، خولۍ پر سر، په یوه ګوښه کې پر پراخې څوکۍ ناسته او مېږه یې، هغه ډاکټر، د هغې تر شا ویده و. رستوف او ایلین چې کوټې ته راننوتل، ناستو کسانو په خوښۍ او بې ساري لېوالتیا د هغو تود هرکلی وکړ، رستوف چې موسېده، وویل:

اې، هو کې، ښه مسته ډله مو ده.

- او تاسو چېري خوب وړي وئ؟

- ډېر ښه ! څنګه له هغه نه څاڅکي څڅېږي ! چې زموږ مېلمستون رالوند نه کړي.

څو غږونه یو ځای واورېدل شول:

- چې د ماریا ګنریخوفنا کمیس ورداغ نه کړئ.

رستوف او ایلین تلوار کاوه چې کومه څنډه پیدا کړي او پرته له هغه چې د ماریا ګنریخوفنا ،حیا ته بې حیایي وکړي خپلې لمدې شوې جامې، بدلې کړي. هغوی د پردې شا ته لاړل چې هلته کالي بدل کړي،خو د قهوه خانې په تحویلخانه کې چې ډکه وه،درې افسره پر یوه خالي صندوق ناست او د یوې شمعې رڼا ته یې قطعې کولې. هلته هېڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تش ځای نه و او د دغه افسرانو هم په هېڅ ډول د ځای د پر ېښودو تکل نه لاره. ماریا ګنریخوفنا هغو ته یوه لمن ورکړه چې هغه د پردې په توګه وکاروي او تر شا یې جامې بدلې کړي. رستوف او ایلین د دغې پردې تر شا د لاوروشکا په مرسته چې له دوی سره یې د هغو کالي راوړي و، خپلې لمدې جامې وويستې او وچې هغه یې وا غوستې.

د قهوه خانې په ماته بخارۍ کې یې اور بل کړ. یوه دړه یې پر ځمکه د آس په دو زینونو کېښوده، پر هغې یې د آس ځل آوار کړ، سماوار یې راوړ او چای یې سره دم کړ. نیم بوتل رم نومې شراب یې هم راوړل او له ماریا ګنریخوفنا ،نه یې هیله وکړه چې کوربنه او د میز مشره شي. ټول ترې راټول شول. کوم یو پاک دستمال یې هغې ته ورکړ چې خپل ښکلي لاسونه پرې پاک کړي، یو بل خپل جمپر یې د هغې تر پښو لاندې آوار کړ چې په خاورو نه شي، هغه بل بیا خپل کوټ هغې ته نږدې کړکۍ ته ځړوند کړ چې باد پرې ونه لګېږي او ځلورم یې د مېړه له مخه مچان شړل چې راويښ یې نه کړي.

ماریا ګنریخوفنا په خوښۍ او نیکمرغۍ، په احساس وویل: پرېږدئ، هغه د شپې تر شوګېرۍ او بې خوبۍ نه وروسته، داسې ښه ویده دی، راویښ نه شي.

افسر ځواب ورکړ: نه، نه ماریا ګنریخوفنا ،باید د داکتر خوا خوږي وشي، غم یې وخوړل شي، کېدای شي سبا ته زما لاس یا پښه هغه پرې کړي او په دې توګه د هغه زړه پر ما وسوځي.

ګیلاسونه درې دانې وو، اوبه داسې خړې او ناولې وې چې څوک نه پوهېدل چای ټینګ که نری دی. په سماوار کې هم له شپږو ګیلاسونو زیاتې اوبه نه ځایېدې، خو سره له دې هم د ماریا ګنریخوفنا د پاکو ،ځوربو، لنډو خو څه ناپاکو نوکونو لرونکو لاسونو نه، مشرکشر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته په پام سره د ګیلاس ترلاس کولو څه خوند کاوه. په هغه شپه داسې برېښېده چې ټول افسران په ماریا ګنریخوفنا مین دي. آن هغه افسران چې هلته یې پر صندوقونو په تحویلخانه کې قطعې کولې، خپله لوبه پرېښوده، د سماوار خواته راغلل او ځان یې د ټولو بنداره، طبیعت او مینتوب ته وسپاره او له ماریا ګنریخوفنا سره یې زړه راښکوونکې خواخوږي پیل کړه.

ماریا ګنریخوفنا، چې د غه ښکلې، مست او لېوال ځوانانو، د هغو خواخوږي او مهربانۍ ولیدلې، که څه هم د خپل خوبولي مېړه هرې خوځېدا هغه ناآراموله، خو بیا یې هم نه شو کولای، د هغه نیکمرغۍ ځلا او خوښي پټې کړي، چې دې ترلاسه کول.

سره له هغه چې قند پریمانه و، خو د چای کاچوغه یوه وه، هرڅا نه شو کولای، په خپل ګیلاس کې کاچوغه وښوروي، نو ځکه کوربنه دې ته اړېده چې په وار سره په ګیلاسونو کې کاچوغه وښوروي، رستوف ته چې د ګیلاس وار ورسېد، په چای کې یې لږ شراب ورګډ کړل او له ماریا ګنریخوفنا، نه یې هیله وکړه چې په هغه کې کاچوغه وښوروي.

هغه وموسېده، داسې برېښېده چې څه هغه وایي او نه وایي، خو د هغې ویلو د نورو له ویلو او ناویلو نه توپیر لري، د خندا وړ دی او له خپلې اصلي معنا نه کومه بله معنا هم لري، هغې رستوف ته وویل:

- هو کې، ستا چای خو بې قنده دی؟

- هو کې، زما لپاره قند په کار نه دی، زما لپاره چای همدا خوږه وي، چې ته خپلې ګوتې په کې وښوروې.

ماریا ګنریخوفنا ته دې خبرې خوند ورکړ او د کاچوغې په لټه شوه، ځکه هغه بل چا اخېستې وه.

رستوف وویل: کاچوغه ته اړتیا نه شته، که ته خپله ګوته په کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وښوروي، هغه به لا خوږ شي.
ماریا ګنریخوفنا چې له خونده تکه سره شوه وې ویل:
- ډېر سور دی.
ایلین پاڅېد د اوبو سطل یې راواخېست، څوڅاڅکي رم نومي شراب یې په کې واچول، ماریا ګنریخوفنا ته ورستون شو او له هغې نه یې هیله وکړه چې خپله ګوته په کې وښوروي، هغه وویل:
- دا زما ګیلاس دی، که یوازې خپله ګوته په کې وښوروې، زه به هغه ټول وڅکم.
کله چې په سماوار کې اوبه خلاصې شوې چای څکل پای ته ورسېدل، رستوف قطعې راواخېستې او ماریا ګنریخوفنا ته یې وړاندیز وکړ چې د پاچا وزیر لوبه سره وکړي. هغو پچه واچوله، چې څوک به له ماریا ګنریخوفنا سره لوبه کوي، د رستوف په وړاندیز هر هغه څوک چې پاچا کېده، باید د ماریا ګنریخوفنا لاس ښکل کړي، او هر چا چې بایلوده هغه باید د داکتر لپاره چې راویښېږي، سماوار را ډک کړي او هغه ولګوي.
ایلین وویل: او که ماریا ګنریخوفنا ملکه شي؟
- هغه اوس هم ملکه ده، او فرمان یې چلېږي.
همدا چې لوبه پیل شوه،د ماریا ګنریخوفنا له شا نه د داکتر جړو څڼو سر راپورته کړ. داسې برېښېده چې هغه له پخوا راویښ شوی او هغه څه چې افسرانو ویلي دي اورېدلي او څرګنده وه چې د هغو په کړو وړو کې یې د خندا ، یا خوښۍ او یا هم د خوند څه نه موندل. تندی یې تریو و ، پرته له هغه چې له چا سره سلام ستړی مشي وکړي، د باندې وتلو اجازه یې هم ځکه وغوښته چې دده د وتلو مخه یې نیولې وه. د هغه د وتلو سره سم، افسرانو په لالوړه او کړس کړس وخندل، خو ماریا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګنریخوفنا داسې تکه سره شوه چې نېږدې وه له سترګو يې اوښکې يې راتوېې شي، دې کار هغه د افسرانو تر سترګ،لاپسې ښکلې او زړه راښکوونکې کړه. داکتر چې بېرته راستون شو ،ښځې ته يې (نور هغه شان له خوښۍ نه نيکمرغه نه ځلېده، په ډار ډار يې مېړه ته کتل چې څه وايي) وويل چې باران وريدلی او ښه به دا وي چې خپلې څپرې ته لاړ شي، کنه، د هغه ټول شته به تالا والا شي.

رستوف وويل: دا څه وايي ډاکټره ! غواړئ دوه پېره دار به درولېږم.

ايلين زياته کړه: زه خپله به ورته پېره دار شم.

داکتر په تريو تندی له ښځې نه لرې کېناست او وې ويل:

- نه ښاغلو ! تاسو خو ټولو ښه خوبونه کړي دي، زه دوه شپې کېږي چې ويده شوی نه يم.

افسرانو چې کله د داکتر تريو تندی او ښځې ته له قهره ډک غلچک ته کتل، له مخکې نه لاپسې خوشاله او په ټوکو شول، ځينې خو لا د خپلو خنداوو مخنوی نه شو کولای او هڅه يې کوله د خپلې خندا لپاره پلمه ولټوي. کله چې داکتر لاړ، خپله ښځه يې هم له ځانسره بو تله. او په خپله څپرې کې ځای پر ځای شول، افسرانو هم هر يو خپل لامده کوټونه په سرواچول او هر يو يوې خواته ولويدل. تر ډېرو پورې هغوی ته خوب ورنغی. کله به سره غږيدل، د داکتر ډار او يا د هغه د ښځې له خوښۍ ډک او ورين تندی به يې سره رايادا وه او کله به يو چا د قهوه خانې تر زينو پورې منډه کړل او په هغه ځای کې له تېريدونکو پېښو نه به يې کوم يو خبر راوړ. رستوف چې سر په کوټ کې ومروړه، غوښتل يې چې ويده شي،خو بيا به د کوم افسر ټوکو د هغه خوب وتښتاوه، خبرې اترې به پيل شوې او يا به د ټولو هسې ماشوم ډوله او له خوښۍ نه د ډکې خندا آواز او کړسهاري خپور شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۴

د شپې تر دوو بجو نه اوښتې وې، خو هیڅ څوک لا یو څوک ویده شوی نه و. یو بریدګی راغی او ټولو ته یې د اوستروفانی سیمې ته د خوځېدا فرمان راوړ.

افسران هماغه شان په خندا ، خوشالۍ خو په تلوار پاڅېدل چې ځان چمتو کړي، هغوی بیا په سماوار کې هماغه مرداري اوبه واچولې او هغه یې ولګاوه، خو رستوف پرته له هغه چې چای ته سترګه په لاره شي، خپلو سورو ته ورغی. سپېدې لګېدلې، باران ورېدلی او وریځې په خورېدو وې. هوا تیاره او سړه وه، په تېره بیا له هغو لمدو جامو سره. رستوف او ایلین له قهوه خانې نه راووتل. دواړو د سپېدو په تته هوا کې د داکتر د ګاډۍ ګوتې خوا ته چې د باران او سپېدو له رڼا نه ځلېدله، په ګډه وکتل. د داکتر پښې د ربړینې پردې لاندې راوتلې وې، د ښځې خولۍ یې پر سپین بالښت له ورایه څرګنده او د ویدو شویو کسانو د سا ایستلو آواز تر غوږه کېده.

رستوف ایلین ته چې له ده سره یو ځای وتلی و، وویل:

- په رښتیا ، هغه خورا مهربانه او ښکلې ښځه ده !

ایلین د شپاړلس کلنۍ ځوانۍ په احساساتو ځواب ورکړ:

- څه ښځه ده، څه ښکلې !

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیم ساعت وروسته سواره بیا په کرښو کې ولاړ وو. د قوماندې غږ تر غوږه شو:

- سپاره شئ !

سرتېرو پر سر او ټتر صلیبونو وویښل او آسونه ته یې وروځغاستل. رستوف مخې ته شو او قومانده یې تر لاسه کړه: مارش، مارش

پـر لمـده ځمکـه د آسـونو د پښـو ټکهـاری او پـه هـواکې د تـورو شرنګهاری پورتـه شو. سواره چې کـرار کـرار یـو لـه بـل سره غږیـدل پـه څلور کسیزو کرښو کې ودریدل او پـه هغـه لارې چې دواړو خـوا تـه یـې چنارونه ولاړ وو، روانو، پلیو او توپونو پسې روان شول.

بادونه، سربخونې کنډک کنډک وریځې، چې د سپېدو لـه رڼا نـه لاپسې سره کېدې، تاوولې او راتاوولې. هوا کرار کرار رڼا کېده. ګونځ شوي وابنه او شینلې چې زیاتره د کلیـو پـه لارو کې، دا خـوا هغـه خـوا پراتـه وو، د پرونـۍ شـپې د اورښـت نـه لامـده شـوي وو ،لـه ورایـه ښکاریدل. د وحشي ونو له باده او بارانه په ډکو ونو بادونو لـوبې کـولې او راښه راښه څاڅکې ترې څڅېدل. د سرتېرو څېرې دم پـه دم د لیـدو او پېژندو کېدې. رستوف څنګ پـه څنګ لـه ایلین سره چې هېڅ نه ترې لرې کېده، پـه هغـه لاره چې د چنارونو د دووکتـارونو پـه منځ کې غځېـدلې وه، روان وو.

رستوف د عملیاتو پـه موده کې ځان تـه دا اجـازه ورکولـه، چې نـه د سـورلۍ، بلکې پـر خپـل قزاقي آس سپورشي. هغـه چې خپلـه د آس د سورلۍ لېوال، آس پېژندونکي او ماهر ښکاري و، څو موده پخـوا یـې، ځانتـه، یـو اصیل سپین یـالی، مهربانـه، خـو د اور پـه شان الوتـونکي (دونسکی = قزاقي) آس اخېستی و. کله بـه چې دی پـر هغـه سپور شو، بیـا نـو څوک پسې رسېدلی نـه شو. پـر دې آس سورلي د هغـه لپـاره پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوندونو کې زنګېدل و. هغه د آس، د شنه سهار او د داکتر د ښځې په خيالو کې ډوب و او د هغه ګوا ښ په اړه يې يو وار هم فکر ونه کړ چې ور د مخه و.

پخوا به تر جګړې نه مخکې د رستوف زړه ريږديده، خو اوس يې هېڅ ډول ويرې زړه ته لاره نه کوله. هغه نه له دې کبله چې اوس له اوره او ګوا ښ سره روږدی شوی و (ګوا ښ سره ځوک هېڅکله نه روږدی کېږي) نه ډاريده، بلکې له دې کبله چې هغه د ګوا ښ په وړاندې پر خپل روح لاسبری زده کړی و. هغه له دې سره روږدی شوی و چې کله جګړې ته ځي، له هغه ګوا ښ نه پرته چې ده ته تر مخې ده، بل د هر څه په اړه فکر وکړي. د خدمت په لومړيو کلونو کې به چې ځومره ده د خپل ډارنتوب له امله ځان ملامتاوه، بيا به يې هم نه شو کولای پر خپلې ويرې بريالی شي. ،خو د کلونو په تېريدو سره اوس دا کار خپله ترسره کېده. هغه اوس له ايلين سره اوږو په اوږو د چنارونو د کتارونو په منځ کې راون و، کله ناکله به چې د ونې کومه څانګه په مخه ورغله، پاڼه به يې ترې راوشکوله، کله به يې آس په پښه په ګېډه وواهه، کله به يې په خورا بې غمۍ او آرامۍ پرته له هغه چې شا ته وګوري، خپل ځښول شوی پيپ ده پسې راروان سواره ته ورکړ، چې ګواکې چکر ته روان دی. کله به يې چې د ايلين خواشينې او له ډاره ډکې ځېرې ته چې له غمه ډېر غړيده، وکتل، زړه به يې سخت پرې وخوږيد. هغه د خپلې تجربې نه د هغه ډار او عذاب او د مرګ د ګوا ښ اټکل کاوه، چې د غه ځوان بريدګی ورسره لاس و ګريوان و، خو له هغه سره يې هېڅ ډول مرسته ځکه نه شوه کولای چې د وخت له تېريدو پرته، د غه درد، بل دارو نه لري.

همدا چې د افق په لمنه کې د شنه آسمان په برخه کې لمر راوځلېده، باد آرام شو. دا سې برېښېده چې ويرونکې توفاني تورې شپې نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته هغه ددې توان نه لري چې دغه ښکلې اوړنی سهار خرابه کړي. ځاځکې له ځاځکو لا هماغه شان له ځانګو را ځځېدل او هر څه آرامه و. لمر ټول راهسک او د افق په لمنه کې راښکاره شو، د اوږدې نرۍ وريځې لاندې راغی، خو څو شېبې وروسته لمر په لا زړورتيا د وريځو برسر کې غاړه وغړوله او له پخوا نه لا ځلېدونکي وځلېد. هر څه رڼه او ځلېدونکي شول. دی همدې رڼا او ځلېدونکې ځلا سره مل، چې هر څه يې رڼه کړي و، ګواکې ددې په ځواب کې چېرته وړاندې د توپونو د ډزو غږ واورېدل شو.

رستوف ددې وخت پيدا نه کړ، چې فکر وکړي او د اورځای په ښنبه کړي، ځکه د ويتيبسک له سيمې نه د ګراف اوستيرمن تولستوی يو ياور دده خواته په يرغه راروان و او د قوماندان هغه، فرمان چې په هماغه لاره به پر مخ ځي، ده ته وسپاره.

د پلي پوځ څو سپاره خپله چټکې لا پسې زياته کړه، تر ټولو د مخه شول، د غونډۍ پر ټټر ورشېوه شول، هغوی له داسې يوې کنډوالې چې د ژوند نښه يې هم نه لرله وروا وښتل او بيا غونډۍ ته وروختل. آسونه يې له خولو لامده لامده او وګړي يې تک سره شوي وو.

د پوځ د لښکر د قوماندان غږ مخکې چېری واورېدل شو:

- پر کرښې دريش ! مخ وړاندې يو قدم !

قوماندان زياته کړه: چپه اوږه وړاندې ! يو قدم وړاندې !

سواره د پليو له څنګه تېر شول، چپې خوا ته لاړل او د اولانو شاته چې په لومړې کرښې کې ولاړ و، ودرېدل. د هغو ښي لاس ته د پليو د احتياط څو ډلې ولاړې وې. له هغو بر، پر غونډۍ د افق په لمن کې د سباوون په پاکې هوا کې، د لمر تر رڼو شغلو لاندې زموږ توپونه له ورايه ښکاريدل. وړاندې، د شېلۍ آپلو د دښمن پوځونه او توپونه ليدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدل. د درې په منځ کې زموږ د پوځونو کرښې څرګندې او د هغو د ډزو زړه خوښوونکي آوازونه اورېدل کېدل.

رستوف په زړه کې د دغو ډزو له آوازونو نه، داسې وپارېد او د خوښۍ احساس يې وکړ چې کله له خورا خوښۍ ببښونکې موسيقۍ نه، چې ډېره موده يې نه وي اورېدلې، خوند اخلي. ډزو ډوز، تړاق و تړوق، کله ژر او کله په ځنډ او کله هم پرله پسې اورېدل کېدل. کله به ډزې چوربندې شوې او کله به بيا څو پرله پسې داسې چاودنې تر غوږ شوې، چې ګواکې څوک په پټاقيو روان وي. سواره پوځونه د يو ساعت په اوږدو کې ځای پر ځای پاتې شول، توپونو هم په ډزو پيل وکړ. ګراف اوستريمن سره له خپلو چوپړانو د غونډ له قوماندان سره يو څو خبرې وکړې، بيا د سورو له شا تېر شو او د توپخانې پلو ته چې د غونډۍ پر سرځای پر ځای شوی و... ورو او ښت.

د اوستريمن تر تګه وروسته د اولانو له خوا د قوماندې غږ واورېدل شو:

- اوربل، پر پوځونو اوربل !

د هغو د مخې پلې ډلې ددې لپاره په دوو برخو وويشل شوې چې سورو ته لاره پرېږدي. اولانان وخوځېدل، د هغو د نيزو څوکې په ځلېدو شوې او په خورا يرغه او په چټکۍ د غونډۍ لمنو ته د فرانسوي سورو خوا ته ورښوه شول.

همدا چې اولانان، د غونډۍ لمن ته ورسېدل، سورو ته يې قومانده ورکړه چې د توپچي قوتونو نه د ساتنې په خاطر غونډۍ ته ورپورته شي. کله چې سواره د اولانانو په موضع کې ځای پر ځای شول، د دښمن خطا او لرې ويشتونکې ډزې، چې له ډزو يې غوږونه کڼېدل، دده له سره تېرېدې، د توپونه غړمباهارې چې ډېره موده يې نه وه اورېدلې، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

توپک له ترک و ترړوک چې تر دغو ډزو مخکې لوړې ورته بربښېدې، زيات د هغه په زړه کې د خوښۍ څپې راخورولې او هغه يې لا پسې پوځي مينې ته پاراوه. هغه غاړه لوړه کړه، ټټر يې ووبست او د جګړې ټولې اورنۍ لمنې ته چې دده شاوخوا او تر مخې غوړېدلې وه وکتل، ودريد، د هغه احساس د يرغل کوونکو اولانانو له احساس سره مل و. اولانانو د فرانسوي دراګانانو منځ ته لاره وکړه او هر څه په ګڼ لوګي کې ورک شول. پنځه دقيقې وروسته اولانان، بېرته په هماغه ځای کې چې ولاړ و، راستانه شول، خو نه پوره هغه ځای ته، بلکې لږ چپې خوا ته.

د نارنجي جامو اولانانو په منځ کې چې په سره بخونو آسونو سواره وو او د هغو شا ته د فرانسوي دراګانانو بې پايه ډلې چې شنې دريشی يې اغوستې او پر برګو آسونو سپاره وو، ليدل کېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۵

رستوف په خپلو ښکاري او ژر لیدونکو سترګو یو له هغو لومړیو کسانو نه و چې شین جامې دراګونان یې چې روسي اولانان یې پسې اخیستي و، ولیدل. ډله ډله اولانان او فرانسوي دراګونان چې پسې روان و یو بل ته نږدې کېدل.

اوس وګړي چې د غونډۍ په لمن کې واړه واړه برېښېدل، په څرګنده ډول لیدل کېدل او ښکاریدل چې لاس او ګریوان و، پر یو بل یې یرغل کاوه، یو له بله مخکې کېدل، خپل لاسونه یا توري یې ښورولې.

رستوف هر هغه څه چې ترمخې یې پېښېدل له خار ځایه، څارل. د هغه زړه ورته ویل چې که همدا اوس له خپلو سورو سره پر دغو فرانسوي دراګانانو یرغل وکړي، هغو به ځان ټینګ نه شي کړای، خو که یرغل کېږي باید سمدلاسه وشي. همدا شېبه او که نه بیا به ناوخته شوې وي. هغه خپل شاو خوا ته وکتل، یو بریدګی یې تر څنګ ولاړ و او کت مټ یې دده په شان فرانسوي سورو ته چې له ښکته خوا نه راروان و، کتل.

رستوف وویل: اندرې سیفاستیانیچ، ګورې به یې، موږ به هغوی وځپوو.

بریدګي وویل: ډېره به ښه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رستوف تر پايه هغه ته غوږ ونيو ، د آس له ډډه يې ګرځ پورته کړ او د نورو سورو تر مخې يې وړاندې ودانګل او قوماندې يې لا پوره ورکړې نه وه چې ټولو سورو چې هماغه شان دده احساس يې احساساوه ، لکه بريښنا ده پسې مخ ښکته ور ودانګل. رستوف خپله هم نه پوهېده چې څنګه او د څه لپاره يې داسې وکړل، داسې يې انګېرله چې ښکار ځای کې دی، نه يې په دې اړه فکر کاوه او نه يې دلايل ويل، هغه ليدل چې درګونان رانږدې او په ګډوډو کرښو کې وړاندې را روان دي. هغه پوهېده چې هغوی به ځان ټينګ نه شي کړای، هغه په دې پوهېده چې دی ټول يوه دقيقه وخت لري او بايد هسې يې له لاسه ورنه کړي، شا او خوا يې د ګوليو باران جوړ او د هغو شرنګهاری يې شور او مستي زياتوله، آس يې هم په لېونۍ مستۍ داسې وړاندې ځغاستل چې هغه يې راټينګولی نه شو. هغه آس يرغه کړ، هه يې کړل، قوماندې يې ورکړه او په هماغه شېبه کې يې د شا و خوا د خپلو سورو د آسونو هغه شان غږ اوريده چې د هغو منظمې کرښې خورېږي او په چټکۍ د غونډۍ له لمنې نه د دراګان خوا ته راخېژي، څومره چې د غونډۍ لمنې ته نږدې کېدل ،هومره چټکېدل.. دراګانان رانږدې شوي وو ،هغه څوک چې مخې کې و ، د سورو په کتنه او بېرته په راستنېدو شول او هغه څوک چې تر شا و ، ودريدل. رستوف په هماغه احساس چې په ښکار کې ،د لېوه د مخې د بندولو لپاره يې وړاندې دانګل، خپل اصيل دانځ نومي آس يې د دې لپاره يرغه کړ چې د فرانسوي بې نظمه شويو دراګانانو مخه بنده کړي، يو اولان ودريد ، بل هغه په وياله کې وغځېد چې د آسونو تر پښو لاندې نه شي، يو بې سواره پاتې آس له سورو سره يو ځای شو ، څه کم ټول فرانسوي دراګانان شا ته په تېښته شول. رستوف هغه يو تن چې پر آس سپور و ، په نښه او پسې ور، هه کړل. څه لوړ بوټي

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې په لاره کې په مخه ورغلل، خو د هغه اصيل آس پرې ورود انګل، د آس تر دې دانګلو وروسته چې نيکولاي بېرته په خپل زين ځان ټينګ کړ، پوه شو چې څو شېبې نور به خپل په نښه شوي آس ته ورسېږي. د دغه فرانسوي له دريشۍ نه داسې ښکاريده چې افسر وي. هغه پر خپل خر آس ورخم شوی و او د توري په ګوابنلو يې هغه چټکۍ ته هڅاوه. څو شېبې وروسته د رستوف د ټټر آس د دغه افسر د آس له ټټر سره ولګېد او نېږدې و چې هغه له پښو راوپرزوي. له دې سره همهاله پرته له هغه چې رستوف پوه شي ولې يې خپله توره پورته کړې، فرانسوي ته يې ګوزار ورکړ.

همدا چې ده فرانسوي ته ګوزار وکړ، په همدې شېبه کې ناڅاپه د رستوف ټوله لېوالتيا ورکه شوه. فرانسوي ولويد، خو د هغه لويدل هو مره نه د توري له ګوزاره بلکې چې د آس له ټکانه او د ځان له ويرې و. رستوف خپل آس راونيو او هڅه يې کوله د خپل دښمن څېرې ته وګوري او پوه شي چې پر چا يې برى موندلى دى. د فرانسوي دراګان افسر يو پښه په رکاب کې بنده وه او بله هغه يې پر ځمکه څنبېدله. له وحشته يې سترګې راوتلې وې او د بل ګوزار ويره يې لرله. هغه چې له ويرې په وحشت کې له ښکته پورته رستوف ته ورکتل، رنګ الوتى بشره يې، په ختو ککړه وه، مګر، ژيړې څڼې، ځلېدونکې شنې سترګې، د زنې مالګين غوچوړى، يوه يې هم د دښمنۍ نښه نه لرله او د جګړې او جګړه ماري سره يې نه لګېدله. د هغه ساده څېره زياته د کور د سړي ژوند ته ورته وه، مخکې له هغه چې رستوف پريکړه وکړي چې له هغه سره څه وکړي، هغه چغه کړې:- تسليم يم !

هغه تلوار درلود چې څومره ژر کېږي پښه له رکابه راخوشې کړي، خو نه يې شو کولاى. شنې رنې سترګې يې همداسې رستوف ته نيولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي. روسي سواره راورسېدل، د هغه پښنه يې راخوشې کړه او هغه يې بېرته پر خپل زين کېناوه. نور سواره په شا وخوا کې له دراګانانو سره لاس او ګريوان وو. يو تن ټپي و، له مخه يې وينې څڅېدې، خو خپل آس يې نه ورکاوه، بل تن د يوه سواره شا ته پر آس ناست و او خپل لاسونه يې د هغه تر له ملا نه کړې کړي وو. دربېيم بيا د يوه سواره په مرسته آس ته ورپورته کېده. فرانسوي پلي وړاندې رارروان او پر له پسې ډزې يې کولې. روسي سورو خپل اسيران راپورته کول او په تلوار بېرته ستنېدل. رستوف هم له نورو سره مل راستنېده، خو خوا يې خورا شنه وه. د دغه فرانسوي د ټپي کولو او اسيرولو نه وروسته يوه ناڅرګند او زورونکی خواشينی غم چې دی هېڅ نه پرې پوهېده زوراوه.

ګراف اوستريمن تولستوی، راستانه شوي سواره وليدل او رستوف يې ځان ته وروغوښت، له هغه نه يې مننه وکړه او ورته يې ويل چې دده د غې مېړانې او سرښندنې خبر به ټولواک ته ورسوي او ده ته به د ګېورګي د نښان وړانديز وکړي. کله چې يې هغه اوستريمن ته سره وروغوښت، هغه ته وريادشول چې دده دغه يرغل خو د قوماندان له قوماندې پرته شوی دی، نو ځکه يې پوره باور درلود، چې هغه اوستريمن ځکه ورغوښتی، چې دده د دغو پر خپل سر کړو له کبله جزا ورته ورکړي، نو ځکه د غې مننې او د نښان وړانديز بايد دی خوشاله کړای وای، خو دی هماغه ناڅرګند زورونکی درد، هماغه شان زوراوه، کله چې له جنرال نه بېرته راستون شو، په زړه کې يې له ځانسره وويل:-

دا څه مې زړه زوروي؟ ايلين؟ نه هغه خو روغ رمټ دی. کوم بې شرمه کار مې کړی دی؟ نه، نه، کوم بېشرمه کار؟ نه، نه، کوم څه شوي دي. کوم بل شی مې زوروي، کوم د پېښمانۍ کار؟ يا د دغه فرانسوي افسر له لاسه، د هغه د څنګلې د ټپي کېدو له امله، ښه مې ياديږي چې پر

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه مې د ګوزار لاس پورته کړ، لاس مې همدا سې په نيمايي کې پاتې شو.

رستوف وليدل، چې اسيران کومې خوا ته بيايي، هغو پسې يې ورمنډه کړه، خو هغه غوښتل خپل فرانسوي او د هغه د زنې غوڅوړي ووينې، هغه چې عجيبه غريب دريشي يې اغوستې وه، ديوه سواره سره پر آس ناست او په ناآرامۍ يې خپل شاوخوا ته کتل. د هغه د لاس ټپ هسې ټپ نه و، هغه چې رستوف وليد هغه ته يې يوه لاسي موسکا وکړ او د سلام په نښه يې هغه ته لاس وښوراوه. رستوف هماغه شان نارامه او يو ناڅرګند څه زوراوه.

همدا او بله ورځ د رستوف ملګرو دې ته پام و چې هغه که څه هم خواشينى او غمجن نه دى، خو چوپ، چرتي او خيالونو کې ډوب دى. شرابو ته يې زړه نه کېده او هڅه يې کوله چې يوازې پاتې شي او تل چرتي برېښېده.

رستوف د خپلې دغې سرښندنې او مېړانه په اړه فکر کاوه چې ده ته يې د ګيورګي په نامه وياړمن نښان ور په برخه کړى و. هغه خپلې دغې سرښندنې ته چې دى يې په يو زړور سړي مشهور کړى و، حيران و او په کوم څه شي يې سر نه خلاصېده، له ځانسره يې ويل:

- ښکاري چې هغه تر موږ لا زيات ډارېږي! ښه نو! دا، همدغه هغه څه دى، چې مېړانه نومېږي؟ خو هغه د زنې له خپل غوڅوړي او شنو ځلېدونکو سترګو سره څه ملامت دى؟ څنګه هغه ډار شوى و! هغه فکر وکړ، چې زه هغه وژنم. زه ولې او په څه هغه ووژنم؟ لاس مې هسې په هوا کې وچ شو! او ما ته يې د ګيورګي نښان راکړ، نه پوهېږم په هېڅ نه پوهېږم!

نيکولاى چې لا په دغو خيالو کې ډوب و او نه يې شو کولاى د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه علت پیدا کړي چې دی دا سې په زورونکي ډول زوروي، په خدمت کې هغه نیکمرغه کړی، لکه هغه شان چې زیاتره وخت پېښېږي، دده په ګټه یې چورلیدل پیل کړي و. د آستروفنسکي تر جګړې وروسته یې رتبه لوړه شوه، هغه ته یې د سورو د کنډک قوماندانی ورکړه او هر کله به چې کوم زړور افسر ته اړتیا پیدا شوه، دده سپارښتنه به کېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۶

ګرافینې رستوفې چې د ناتاشې د ناروغۍ خبر ترلاسه کړ، خپله لا پوره روغه شوې نه وه، له پیتیا او د کورنۍ له نورو ټولو غړو سره مسکو ته راوخوځېده. د خپلې کورنۍ نور غړي یې هم د ماریا دیمتریوفنا له کوره راواخېستل او د مسکو په خپل کور کې مېشت شول.

د ناتاشا ناروغي داسې کلکه ناروغي وه چې د هغې د نیکمرغۍ او د هغې د کورنۍ د نیکمرغۍ په اړه او د ټولو هغو علتونو په اړه چې له کوژدنۍ سره یې ددې د اړیکو شلول وو، چور له ټولو هېر کړي و. هغه داسې کلکه ناروغه وه چې آن په دې اړه فکر کول چې هغه په دې پېښنه کې څومره ملامته ده، هم ناروا و او له دې کبله چې هغې نه څه خوړل، نه یې خوب درلود، له ورایه ښکاریده چې خواره شوې، ټوخېږي او لکه څنګه چې ډاکتر ویل له ګواښ سره مخامخ وه. یوازې په دې اړه فکر شوی و چې څنګه له هغې سره مرسته وشي. ډاکټران هر یو جلا جلا هغې ته ورتلل او بیا به ټولو په ګډه د هغې د ناروغۍ په اړه سره غږېدل. په فرانسوي، الماني او لاتیني یې خبرې کولې، یو د بل نظر یې نه مانه، ډول، ډول داروګان یې د هغو ناروغیو لپاره چې دوی پېژندل، لیکل، خو هغه ټول یوه څه زورول او هغه دا چې دوی کېدای شي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـې نـاروغـۍ پـه علت پـوه نـه شي، چې ناتاشـه پـرې اختـه ده. .. د دې ناروغـۍ د هغـو نـاروغـیو پـه ډلـه کـې نـه راځـي چې پـه کتـابـونو کـې یـې علاج راغلی دی. .. سونیا او ګراف به څه کولای شو، څنګه به یې کولای شول کیني او ډنګر شوې او خوارې شوې ناتاشې ته وګوري. .. ګراف به څنګه د خپلې ګرانې لور ناتاشې دا ناروغي زغملې وای.

مشرې ګرافینې څه کولای شول؟ هغـې نـه شو کولای ناتاشـه لـه دې کبلـه ملامتـه کړي چې ولـې د داکترانـو سپارښـتنې، ټولې نـه پرځـای کوي؟ هغې لور تـه ویل:

- که د داکترانو خبرو ته غوږ نه شي او خپل دارو درمل په خپل وخت ونه خورې، هېڅ کله به جوړه نه شې. ناروغي خو ټوکې نـه دي، خو تـه نـه پوهېږې چې د بدو ډو د یخ وهلو امکان شته؟. ..

سونیا نـو نـور څه کولای شول چې د دې د نـاروغـۍ پـه پیـل کـې یـې درې ورځې جامې له دې کبله نه بدلولې چې تل د داکترانو د سپارښـتنو پر ځای کولو لپاره چمتـو واوسي؟ آن خپلـه ناتاشـا کـه څـه هـم ویـل چې هـېڅ ډول دارو بـه یـې نـاروغي جـوړه نـه شـي کـړای، د ناروغـانو ټـولې خبرې هسې اپلتې ګڼلې، خو کله یې چې لیـدل، ټول د دې لپـاره زوربېږي او دې ته وایي چې دا هغـه دارو څنګـه او څـه وخت وخوري، خوشالـه وه او آن پـه دې هـم خوشـالېده چې دا خپلـه د داکترانـو خبـرې نـه اوري، او داسې ښودله چې خپله ناروغي هسې نه جوړېدونکې نـه ګڼـي او نـور لـه ژونده بېزاره شوې ده.

داکتر هره ورځ د هغې لیدو تـه راتـه، د هغـې د الـوتي رنګ او مـاتې بشرې سره سره یې د هغـې نـبض انـدازه کـاوه، ژبـه یې ورتـه کتلـه او لـه هغـې سره به یې ټوکې ټکالې کولې، خو کلـه بـه چې لـه کـوټې نـه ووت، مشره ګرافینه به هم په تلوار پسې ورووته، داکتر به ځان ډډ کړ، سر به

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې وښوراوه، چرتي به شو او ويل به يې، که څه هم ګوانښ پاتې دی، خو بيا هم دی ددغو وروستيو درملو اغېز ته هيله مند دی، بايد صبر وکړو او وګورو، ځکه دا ناروغي زياتره روحي ناروغي ده او...

ګرافينې د سرو زرو سکه، دا سې د داکتر لاس کې ورکېښود له چې ګواکې خپل دغه کړه د هغه او ځان نه پټ کړي او بيا به تر خپل دغه کار نه وروسته په آرام زړه بېرته ناروغې ته راستنه شوه.

د ناتاشې د ناروغۍ نښې دا وې چې هغې لږ خوړل، خوب يې لږو، ټوخېده، او تل مړاوې وه. داکترانو ويل چې ناورغ بايد بې طبيو مرستو پاتې نه شي، نو ځکه يې هغه د ښار په تنګه او ناولې هوا کې ساتله. او له همدې کبله د رستوف کورنۍ د ۱۸۱۲ کال په اوړي کې کلي ته نه لاړل.

د خورا ترخو ګوليو، شربتونو، په بيلابيلو کوتيو کې د پودرونو تر څنګ، چې دمېرمن شوسن، خوښېدل او ناتاشې ته ورکړل شوي وو، سره له هغه چې ناتاشا د کلي له پاکې او سپېڅلې هوا نه چې دا ورسره عادت وه، بې برخې شوې وه، د ناتاشا عمر او ځوانۍ خپل اغېز وکړ او د داکترانو پر کوډو بريالی شوه. د ناتاشا غمونه او اندېښنې کرار کرار د ژوند دا غبېر تر لاندې پټېدل، نور نو بې سارو غمونو دهغې پر زړه منګولې نه خښولې او دا دردونه په پرون او هېر شويو زمانو بدلېدل او د ناتاشا ځان بېرته تاندېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷

ناتاشا که څه هم آرامه وه، خو خوشالي تري کډه شوې وه، هغې نه یوازې ځان له ټولو خوشالیو، د نڅا له بنډارونو، له چکرونو، کنسرتونو، او تیاتر نه بې برخې کړی و، بلکې هېڅ وار یې هم داسې نه و چې وخاندي او په هغه کې غم، د غم او ښکې او زوریدنې ښې ځرګندې نه وي. هغې نور نو سندرې ویلې نه شوې. که به هغې وخندل او یا کله چې به یې په یوازیتوب کې آواز سندریز کړ، د هغې خندا او یا سندریز غږ به په اوښکو کې ډوب شو. د پرېښانی اوښکې، د سادګی او معصومیت د هغه وخت د یادولو اوښکې چې نه راګرځېدونکی وې، د قهر او خواشینی اوښکې، د هغه قهر او خواشینی اوښکې چې، د خپلې ښکلې ځوانی د بربادولو له امله راتویدې، سندرې او خوشالی دې ته پر خپل غم ملنډې برېښېدې. د نازو نخرو په اړه یې یو وار هم فکر نه و کړی، نو ځکه یې د هغه د مخنوي هڅه هم نه کوله. هغې ویل چې هغه اوس ټول نارینو ته په هغه سترګه ګوري، لکه دې چې د خپل پلار، مینځې اناستیسیا ایوانوا، ته کتل. د هغې په وړاندې د هر ډول خوښی ټولې لارې تړلې وې. هو کې او له ژوند سره د هغې د ټولو پخوانیو لېوالتیاو نه هم څه پاتې نه و، د هغې د پېغلتوب د بېغمی نه چې ژوند ته یې په هیله مندو سترګو کتل، یوه ښه هم نه لیدل کېده.. تر هر څه زیات او په خورا خواشینی هغې ته، د منې د فصل بادونه، په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اترادنيا کې د نيکولای تر څنګ ښکار، کاکاجان او د نوي کال جشنونه وریادیدل. هغه چمتو وه، ټول هغه څه ددې بدل کې ورکړي چې د پخوانيو خوږو ورځو نه يو ورځ بيا ددې په برخه شي،خو دا ورځې د تل لپاره تللې وې او بېرته نه راستنېدې. هغې دا احساسوله او دې احساس دا نه دوکه کوله چې هغه آزادۍ، مستۍ او ټولې خوښۍ بيا نه راګرځېدونکې دي، هسې ټوکه نه ده، خو ژوند بايد دوام پيدا کړ ی وای.

دهغې اوس هم،دپخوا په شان دا نه خوښېده چې تصور وکړي چې هغه، نه تر ټولو غوره بلکې بده او تر ټولو بده ده، دا لا څه چې هغه په دې پوهېده او له ځانه يې پوښتل:

ښه نور څه؟ خو نور څه نه و.

ژوند له ټولو خوښيو بې برخې او تېريدونکی و. داسې برېښېده چې ناتاشا هڅه کوله،د چا د اوږو پېټی نه شي، چا ته خنډ نه وي، خو دځان لپاره يې د هېڅ شي هيله نه لرله. له کمکي ورور نه پرته يې، د کورنۍ له ټولو غړو نه يې ځان لرې کاوه، هغې يوازې له پيتيا سره ځان آرام ګاڼه. هغې هڅه کوله تر نورو نه زيات وخت له دغه ورور سره واوسي، آن تر دې چې کله به هغه له ورور سره و، خندل به يې هم. هغه هېڅ له کوره نه وتله او دهغو کسانو له ډلې نه چې هر څوک ددې ديدن ته راتله، يوازې د پيير ،له ديدن نه خوشالېده.. تر پيير بيزاو خوفه،له هغې سره څوک، ښه، مهربانه او مينه ناکه او هم مهالـه جدي نه وه. ناتاشا پرته له هغه چې دې خبرې ته زيات پام وکړي، دغه مهرباني او خواخوږي احساسوله او د هغه له زړه خوالې نه يې خوند اخېست،خو هغې د هغه له دغې خواخوږۍ نه د مننې تکل نه لاره. هغې ته داسې برېښېده چې د پيير په کړو وړو کې کوم ځانګړي څه چې د قدردانۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره وي، نه شته، ځکه هغه له ټولو سره په کړو وړو کې همداسې دی. ناتاشا دا احساسوله چې هغه کله ناکله له دې سره په خبرو کې ځکه چوپېږي چې کومه داسې خبره چې د دې د شرمېدو سبب شي، د دوی په خبرو کې رایاده نه شي، هغه هم په هغه وخت کې چې هغه به دې ته کوم ښه څه کول، چې ناتاشې ته به د ترخو خاطرو د ورياديدو سبب شوی وای. وروسته له هغو خبرونه چې د ناتاشې په پريشانه او غمجنو شپېو کې يې بې ارادې هغې ته ويلي و، که دی آزاده وای، د دې په وړاندې به ځکه په ګونډو شوی وای، چې دی په خپله د ځان لپاره د هغې ريبار شي، د واده او مينې غوښتنه وکړي. پيير، نور هېڅکله د ناتاشې په وړاندې د خپل احساس په اړه نه غږيده، ناتاشا په دې باور درلود چې پيير دې ته په هغو ترخو شپېو کې د غه خبرې يوازې له هغې سره د خواخوږۍ له امله کړې وې او هغه خبرې يوازې هسې د هغو په هوا تلليو خبرو په څېر دي، چې څوک يې د يوه ژړېدونکي ناآرامه ماشوم د آرامۍ لپاره کوي. دې هېڅکله دا تصور هم نه شو کولای چې له پيير سره د دې اړيکې د دې له خوا له هغه سره په مينې بدل شي او په زړه پورې لا دا چې د پيير له خوا د دې سره د مينې څرګندول او يا د ښځې او نارينه ترمنځ په داسې خواخوږۍ او شاعرانه کړو وړو پای ته ورسېږي، چې هغې يې څو بېلګې پخوا ليدلې وې. د دې دا نه تصور، نه له دې کبله و چې پيير ښځه لرله، بلکې د هغه اخلاقي او روحي حجاب له امله و چې د ناتاشې او پيير ترمنځ ولاړ و. هغه څه چې دې د ځان او کوراګين ترمنځ نه ليده.

د پتروفسکو د روژې (روسان څلوېښت ورځې روژه نيسي) په پای کې د اترادنيا په کلي کې د رستوف د کورنۍ ګاونډۍ، ګرافينا ايوانوفنا بيلوفا، د سپېڅلو زيارتونو د ليدو لپاره مسکو ته راغله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې له ناتاشې هیله وکړه چې له دې سره زیارتونو ته د دعاګانو لپاره لاړه شي.

سره له هغه چې داکترانو، هغه منع کړې وه چې له کوره ووزي، خو بیا هم ناتاشا د هغې دغه بلنه په ورین تندي ومنله. ناتاشا په دې ټینګار کاوه چې دعا او لمانځنه باید په غوره توګه، نه هغه شان چې دوی یې په کور کې کوي، تر سره شي. درې واره په کور کې دعا ولوستل شي. نه یوازې دوی ورته غوږ شي، بلکې دعا او لمانځنه باید داسې وي، لکه چې ګرافینه ایوانوفنا یې کوي. ټوله اونۍ هره ورځ درې واره، سهار، غرمه او ماښام کلیسا ته ځي او د سهار، ماسپښین او ماښام په لمانځنه او دعا کې ګډون کوي.

مشره ګرافینه، له مذهبي کړوور سره د ناتاشې له دغې لېوالتیا نه خورا خوشاله شوه او په زړه کې یې وویل چې د داکترانو د هغو ناکامو هڅو نه وروسته، د دعا له لارې خدای ته پناه وروړل به خورا اغېزمن وي. که څه هم د ډاکترانو له ویرې نه یې دا خبره له هغو پټه کړه، د لور خبره یې ومنله او هغه یې ګرافینا ایوانوفنا بیلوفنا، ته وسپارله. ګرافینا ایوانوفنا به هره شپه درې بجې د شپې راتله او له نیکمرغه به یې لیدله چې هغه ویښه ده. ناتاشا به ډاریده چې خوب یې یو نه سي او د سهارنۍ لمانځنې نه بې برخې نه شي. هغه به مخ او لاس پرې مینځل او له کمینۍ نه به یې خپل خورا زوړ او بدرنګه کمیس واغوست، تر ټولو نه په خورا زاړه شال کې به یې سر ومروړه او پر اوږو به یې هم یو زوړ شال واچاوه. ناتاشا به له تشو کوڅو چې د سپیده داغ پلوشو رڼا کولې تېریده. ناتاشا د ګرافینا ایوانوفنا په سپارښتنې د خپل کور نېږدې کلیسا ته نه تله، بلکې هغې کلیسا ته بو ورتله چې د هغې د وینا له مخې یې پاپ خورا پرهیزګار او په دیني چاروکې خورا ټینګ سړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

و. په کلیسا کې به خلک تل کم و. ناتاشا او ګرافینا ایوانوفنا به د سپېڅلې مریمې د شمایل په وړاندې چې د دعا لوستونکو تر شا راځړوند و، په خپل ځای کې دریدل. ناتاشا به چې په هغه شنه سهار کې، د سپېڅلې مریمې سپېڅلي خړ رنګه شمایل ته چې د سپېده داغ پلوشې به له دریڅو پرې رالویدې، کتل او د دعا ویونکو سندریزو دعاوو ته به یې غوږ نیو او هڅه یې کوله د هغو د دعاوو په کلمو ځان پوه کړي. کله به چې د دعا په کلمو پوه شوه، د دې ځانګړي احساسات به له دعا سره ګډ شول او کله به یې چې د دعا د کلماتو په معنا سرخلاص نه شو، احساس به یې لا په زړه پورې و، نو ځکه به یې په زړه کې ویل:

- پر ټولو څه د پوهېدنې هیله، د کبرخبره ده او زموږ د ناقص عقل لپاره د هغو پوهېدل ناشوني دي، یوازې پر خدای باید ایمان راوړ او هغه ته تسلیم شو. دا هغه څه و چې په هغو شېبو کې به هغې احساسوله او لوی خدای ته به یې ځان سپاره. هغې به پر ټټر او تندی صلیب ووېست. د شمایلو په وړاندې به یې سرټیټ کړ، کله به چې د کلماتو په معنا او موخه پوه نه شوه، د خوارۍ احساس به یې کاوه، له خدای نه به یې بښنه غوښته، د ټولو ګناهانو، د ټولو په خاطر بښنه. د دعاګانو په منځ کې به دې، تر ټولو نه زیاته د پښېمانۍ او توبې دعاویله. هغه به چې هر شین سهار له کلیسا نه راستنېده، د کارګرو او له هغو کسانو نه پرته چې د کورونو مخې یې پاکولې بل څوک به په لارو کوڅو کې نه وو، د خلکو د کورونو څراغونه به ځکه مړه وو، چې ټول به لا ویده وو، دې به په زړه کې د ځان د سپېڅلتیا نوی او تازه آزمایښت احساساوه، له عیبونو او ګناهانو نه د نوي ژوند لپاره، د ژغورنې احساس دا سې احساس چې د پاک او نیکمرغه ژوند احساس و، احساساوه.

اونۍ ټوله په دې شان تېره شوه او دغه احساس ورځ تر ورځې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې کې زياتېده. له خدای سره د بيا وعدې، د ګرافينا ايوانوفنا په وينا، له پاک پروردګار سره د دې ټينګو اړيکو لپاره ور پرانستنه، د هغې لپاره دومره سپېڅلي او ستر برېښېدل، چې هغه به د دغې نيکمرغۍ له نيکمرغۍ نه ترراتلونکې سپېڅلې يکشنبې (د روسانو د روژې وروستی يکشنبې) پورې ژوندی پاتې نه شي.

خو دغه د نيکمرغۍ ورځ راورسېده. کله چې ناتاشا د دې لپاره په دغې نه هېرېدونکې يکشنبې په سپين جالۍ نازک کميس کې له لمانځنې نه راستنه شوه، هغې تر ځو مياشتو وروسته د زړه په تل کې د آرامۍ احساس وکړ او نور ژوند، د هغې لپاره پر اوړو بار پېټی نه و.

ډاکټر چې په هغه ورځ د هغې کتو ته راغی، د هغې تر کتنې نه يې وروسته يې سپارښتنه وکړه، هغه پودر چې دوه اونۍ د مخه ده، هغې ته ليکلی و، يو وار بيا تکرار کړي. هغه چې له خپلو کړو نه خورا ډاډه او راضي برېښېده وويل:

- هرومرو به يې د نسخې له مخې، سهار او ماښام هغې ته ورکوئ، خو تر پخوا لا په زيات پام سره. مشرې ګرافينې چې د سرو زرو سکه دهغه په رغوي کې ورکېښوده، هغه په خورا ځيرکتيا او مهارت يې ځای پر ځای کړه او بيا يې په ټوکيزې ژبې وويل:

- ډېر ژر به بيا په سندرو او نڅاوو راشي. هغه وروستي دارو يې چې ورکړل شوي دي، خورا اغېزمن او ګټور دي. هغه خورا تانده او تازه برېښي.

ګرافينې، د خپلو ګوتو نوکانو ته وکتل (روسان د شوګون په بڼه، له دې کبله نوکانو ته ګوري او بيا لاړې تو کوي چې خدای دې خير کوي چې نيـر نه شي) لاړې يې تو کړې، او په خورا ښه طبيعت او موسکا مېلمستون ته راستنه شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸

د جولای د میاشتي په سر کي د جګړي د پیل ګوابنمني آوازي په مسکو کي ورځ تر ورځي زیاتيدي. ولس ته د هېواد د ساتني د بلني او له پوځ نه مسکو ته د تولواک دراستنيدلو په اړه د خلکو په منځ کي خبري رواني وي. د ملت په نامه جګړي ته د بلني وينا لا د جولای تر یوولسمي نه وه رسيدلې، نو ځکه د هغي او د جګړي په اړه ډولاډول مبالغي خوريدي. ځينو ويل چي تولواک ځکه له پوځ نه راستون شوی دی چي پوځ له ګوابښ سره مخامخ دی. ويل کيدل چي د روسيي د سمولينسک ښار لا د وخته تسليم شوی دی. آوازي وي چي د ناپليون د پوځ شمير يو ميليون تنه دی او ويل کيدل چي يوازي يوه معجزه کولای شي روسيه وژغوري.

د جولای په يوولسمه د شنبي په ورځ وينا راورسيده. خو لا خپره شوي نه وه، پيير چي د رستوفيانو په کور کي ميلمه و، وعده وکړه چي سبا ته د يکشنبي په ورځ، د غرمنی لپاره راستون شي، له ګراف راستوپچين نه د تولواک خپره شوي وينا راواخلي او له ځانسره يي راوړي.

په هغي يکشنبي رستوفيان د رزموفسکي کره لاړل چي د دود سره سم د هغوی په ځانګړي کليسا کي په په ګډه لمانځنه وکړي. د جون د مياشتي يوه معمولي توده ورځ وه. لا د سهار په هماغه لسو بجو چي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

رستوف د کورنۍ غړي د کليسا تر مخې له ګاډۍ نه راښکته شول، په هغې تودې او سوځوونکې هوا کې او د سوداګرو له شروشوره نه په ډکه ګڼه ګوڼه کې د خلکو په نريو اوړنيو او رنګينو جامو کې، د واټونو د ونو په دوړو وهلو پاڼو کې، د يوه پوځي کنډک د سرتېرو موزيک انګازه کوله او د سرتېرو د سپينو پطلونو په شغهار کې، په پرېټ روان وو، پر واټ د فرش شويو تېږو ترسوځونکې لمر لاندې د ګاډيو او کراچيو د خوځېدا شروشور، په هرڅه هرڅه کې د اوړي سستي او ناتواني نغښتې وه، دغه خوند او ناخوندي په تېره بيا د ښار په هغه لمر او ځلېدونکې توده هوا کې ښه محسوسېده. د رزموفسکي د کورنۍ په کليسا کې د مسکو له پېژندلو شويو مخورو او د رستوف د کورنۍ له آشنايانو نه ډکه وه (سږ کال خورا ډېرې بډايې کورنۍ د کومې پېښې د پېښېدو د ګواښ له امله په مسکو کې پاتې شوې وې) ناتاشا او مور يې چې د ځانګړو جامو يو چوپړ پسې چې د خلکو په ګڼه ګوڼه کې يې لاره پرانستله، روان وو، هغوی د ناتاشا په اړه د يو ځوان پټه پټه غږېدا، چې هومره هم کراره نه وه، اوريدله:

- دا هماغه رستوفه ده، په خپله هغه..

- څنګه ډنګره شوې، خو بيا هماغه شان ښکلې...

هغې وا اوريدل يا يې داسې تصور وکړ چې چا د کوراګين او بالکونسکي نومونه ياد شول، لنډه دا چې هغې ته تل داسې برېښېده، هغې ته تل داسې برېښېده چې کله څوک دې ته ګوري، ټول يوازې په دې اړه فکر کوي چې هغې ته څه ورپېښ شوي دي. ګڼه ګوڼه تل د هغې لپاره روحي عذاب و. ناتاشا چې ځيګري وريښمين کميس يې اغوستی و او توره چورمه او پټارې يې پرې ګاڼلې وې، د تل په شان داسې د ګڼې ګوڼې په منځ کې په آرامو نخرو روانه وه چې يوازې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځې کولای شي هسې روانې شي. هر څومره به یې چې زړه غم لړلی او روح ناآرامه و، په هماغه کچه به یې تنګ آرامه او پرتمین بربښېده. هغه پوهېده او تېر وتلې نه وه چې هغه ښکلې ده، خو اوس دې خبرې هغه د پخوا په شان نه یوازې نه خوشالوله، بلکې هغه یې په دې وروستیو وختونو په تېره بیا د ښار د اوړي په دې تودو لمریزو ورځو کې لا پسې زوروله او په عذابوله. هغې ته وریادېدل چې تېره یکشنبې هم همدلته وه، په زړه کې به یې ویل:

- بیا هم یوه بله یکشنبه ! یوه بله اونۍ هم پای ته ورسېده، هماغه ژوند چې مرګ ته ورته دی، هماغه پخوانی حالت چې ژوند په کې خوند او آرامه و ! هغې به ویل:

- هو کې، ښکلې یم، ځوانه یم او اوس مهربانه یم، مخکې ساده وم خو اوس مهربانه یم، پوهېږم ! او په دې ډول مې د ژوند خورا ښکلي کلونه، هسې تېرېږي او هېڅ چا ته یې ګټه نه رسېږي.

د مور تر څنګه یې ودریده او خپل یوه آشنا ته یې، چې هغوی ته نېږدې ولاړ و، سر وښوراوه، هغې د عادت له مخې د ټولو ښځو جامې ښې څارلې، په زړه کې یې د هغې تر څنګ د ولاړې ښځې په صلیب ابستلو چې د زړه له کومې نه و، نیوکې وکړې، خو بیا په خواشینۍ وریاد شول چې نور بیا ددې پر کړووړو نیوکې او قضاوت کوي، دا هم له نورو نه توپیر نه لري، خو ناڅاپه یې د دعا د غږ په اوریدو د ځان له خوا نورو ته په سپکو کتنو او له دې کبله چې پخوانی سپېڅلوالی یې له زړه وتلی و، وحشت وکړ.

مهربان او زړه راښکونکي غمرخوړلي پاپ په داسې اخلاص او په داسې نرمۍ او پرتم لمانځنه تر سره کوله چې د ټولو لمنځګذارو زړونو ته یې آرامي ښښله. د هغه محراب دروازه چې پاپ په کې ولاړ و، پورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوه او پردې يې په آرامۍ او کرار کرار راښکته شوې،د دروازې له شا نه چې د ويل کېدونکې دعا ،چې په رازمنه ډوله ويل کېده غږ اوريدل کېده. د ناتاشا لپاره نه پوهېدونکي، اوښکې د هغې د زړه پر سر ولاړې وې، ګوګل يې تنګي کوله، د خوښۍ او عذاب په احساس سره يې خپله ګېډۍ احساسوله،هغې په زړه کې له خدای سره ويل:

- رازده کړه ،راوښيه، څه وکړم؟ راوښيه څنګه ژوند وکړم؟ څنګه د تل لپاره ځان د خدای لارې ته سم کړم؟ د تل لپاره !

د پاپ مرستيال د موعظې محراب ته ودريد ، په پراخو منګلو يې خپلې لوړې ګڼې څنې يې د خپل اوږده کميس له غاړې رااوويستې، پر ټټر يې صليب وکيښ، په پرتم او لوړ آواز يې د دعا په ويلو پيل وکړ:

- په سپېڅلو زړونو د لوی خدای لوی دربار ته دعا کوو !

ناتاشا په زړه کې وويل:

- ټول په ګډه په پاکو زړونو له دنيايي ګټو پرته، له ناولتيا او شر نه په پاکو زړونو ، په وروګلوۍ يو ځای لاس پورته کوو او دعا کوو.

- خدايه ! زموږ ناولي زړونه په آسماني رڼاوو ، روښانه کړې او زموږ دغه خوار روح وژغوره !

ناتاشا په زړه کې ويل:

-د ښاپېرو ملکو او ملکوتي ارواحو عالم ته مې ورلوړ کړه !

کله چې دعا جنګيالانو ته ورسېده ، هغې ته نيکولای او دينيسوف ورياد شول، کله چې هغه لامبوزنو پوځيانو او مسافرانو ته لاس پورته کړل، هغې ته سرداراندرې وروپه زړه شو ، اندرې ته يې دعاوې وکړې او ځان ته يې له لويه خدايه د هغو بديو له کبله ښښنه وغوښته چې دې د سرداراندرې په حق کې کړې وې. خدای ته يې زارۍ وکړې، چې دا وبښي. کله چې وار هغو کسانو ته ورسېد چې موږ ورته ګران يو ، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنۍ غړي، مور او پلار او سونيا ته يې دعا وکړې او د لومړي ځل لپاره په دې پوه شوه چې دې د هغو په حق کې بدۍ کړې دي، دا د هغو د حق پوروړې ده او د خپلې مينې احساس يې د هغو په وړاندې احساس کړ او کله چې يې باید خپلو سيالانو او دښمنانو ته دعا کړې واى، ځان ته يې دښمنان وانګېرل چې هغوى ته دعا وکړي، هغه د خپل پلار پوروړي يا هغه کسان چې په يو ډول نه يو ډول يې د دې له پلار سره کار درلود ، د پلار سيالان يې ګڼل،هر وار چې به يې خپل دښمنان او هغه کسان چې کرکه يې ورسره لرله وريادول، دې ته به اناتول وريايده. هغه اناتول چې دې ته يې دومره بد مرغي ورپه برخه کړې وه. که څه هم اناتول له هغې سره کرکه نه لرله، خو دې هغه ته په خورا خوښۍ د دښمن په توګه دعا کولې. يوازې د دعا په وخت کې هغې کولی شو ، چې سردار اندرې او اناتول په پوره او آرامه توګه وریاد شي، ځکه هغه احساس چې دغو دواړو په دغه وخت کې دې په ګوګل کې راپارو ، د هغه احساس تقوا او سپېڅلتيا په وړاندې له هېڅ سره برابر وه چې د دعا په وخت کې دې ته پيدا کېده. کله چې به يې سلطنتي کورنۍ ته دعا کوله، هغه په ځانګړې توګه تر وختنه زياته خمېده او پر ټټر او تندې به يې صليب وېست. په زړه کې به ويل چې که په ځينو خبرو نه پوهېږي، هېڅ پروا نه لري هغه د زړه له کومې روحانيونو ته دعا کولې. کله چې د دعا پاى ته ورسېده، د پاپ مرستيال، هغه پټاره چې د يوه شال په شان يې تر غاړې تاو کړې وه، پر ټټر لکه صليب داسې راتاو کړ او وې ويل:

- خپل ځان او خپله ټوله هستي، ټول د حضرت مسيح خداى ته بښم !

ناتاشا د زړه له کومې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هرڅه له خپله خدايه غواړم، لويه خدايه خپل ځان ستا ارادې ته سپارم، نه څه غواړم، نه د څه هيله لرم، لويه خدايه ! ما ته لارښوونه وکړه، چې څه وکړم، خپله اراده چېرې او په څه کې وکاروم؟ خدايه زما اختيار او واک ستا په لاس کې دی. ما هرڅه تا ته سپارلي دي.

هغه په ګوګل کې په نه آرامېدونکې بې صبرۍ غږېدله، پر ځان يې صليب نه وېسته، خپل نري لاسونه يې ځړولي وو، داسې برېښېده چې هغه يو ناڅرګند واک وروا خلي او له ځان نه له خپلو هيلو، له خپلو پښېمانيو، له خپلو عيبونو او خپلو ځانګړتياوو نه وژغوري.

مشرې ګرافينې د دعا په لړ کې څو واره، د خپلې لور څېرې ته چې د ايمان له رڼا او د زړه له خواخوږۍ نه ځلېده وروکتل او له خدايه نه يې شکر وکړ، چې له هغې سره يې مرسته کړې ده.

د دعاکوونکو له ډلې نه يو چوپړناڅاپه، د لمانځنې او دعا د مراسمو له دوده پرته هغو مراسمو چې ناتاشا له هغو سره ښه آشنا وه، يوه وړه لنډه څوکۍ، هماغه څوکۍ چې د لمانځنې او مذهبي جشن په وخت کې يې تر پښو لاندې ږدي، وړاندې راوړه او د محراب تر مخې يې پر ځمکه کېښوده، پاپ چې ګلابي بخملي خولۍ يې پر سر وه رانووت، تر اوږو پورې اوږدې ځنې يې راسمې کړې او په خورا سختۍ يې پر دغې وړې څوکۍ ګونډه ووهله. ټولو د هغه پېښې وکړې، خو په حيرت يې يو بل ته کتل. دغه کار د هغې دعا د ويلو د مراسمو لپاره شوی و، چې هماغه شېبه د روحانيونو شورا جوړه او د دښمن له يرغل نه يې د روسيې د ژغورنې هيله کوله.

پاپ په درانه، ځېږ، زړه راښکونکې او څرګند غږ چې د ارتدوکسه کشيشانو ځانګړتيا ده او په حيرانوونکې ډول د روسانو پر زړه اغېز کوي، دعا پيل کړه او وې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- لويه خدايه ! د قدرتونو ربه ! زموږ د ژغورنې خالقه ! نن په خپلې مهربانۍ او بې پايه رحم د خپلې دغې زمانې پرېښانه بندګانو ته، چې موږ يو ، نظر وکړه او بندګانو ته د مهربانۍ له مخې زما زارۍ واوره، پر موږ ورحمېږه او موږ ته پناه راکړه. دغه بد مرغه تور دښمن چې ستا پر ځمکه شر خپروي او فساد کوي، نړۍ سوځي، پر موږ رادانګي، دغه ياغيان چې ستا د نعمتونو د لاندې کولو لپاره راپاڅېدلي، ستا سپېڅلی کور، پاکه روسيه دا زموږ د ايمان ځاله ورانوي، د هغه سپېڅلي بريدونه ناولې کوي، ستا د لمانځنې سپېڅلي ځايونه راپرزوي، زيارتونه ته يې بې احترامي کوي، په خپل برکت دا له موږ نه واخله. لويه خدايه ! تر څو به دغو ګنهکارانو ته نيکمرغي ور په برخه کوئ ؟ تر څو به هغو ته د قانون د ماتولو توان ورکوئ؟

پروردګاره ! زموږ غږ او نارې چې له نياز او اړتيا سره ستا دربار ته وړاندې کوو واوره ! تا ته زارۍ کوو چې زموږ له با تقوا، ستر واکمن همايوني ټولواک الکساندر پاولوويچ نه خپل رحم مه سپموه. هغه ته خپل سپېڅلی قدرت او پياوړتيا وروبښه. خپله مهرباني، او محبت پر خپلو بندګانو چې موږ يو پيرزو لره او د خپل رحمت سيوری د هغه له سره مه لرې کوه. د هغه پرېکړې مبارکې، متې يې پياوړې او واک يې په خپل پياوړي واک سره بريالی کړه، لکه هغه شان دې چې موسی پر عماليق او جدعون دې پر مديان او داوو دې پر جالوت بريالي کړي..

ای زموږ د پلرونو پروردګاره ! موږ ته رایاد کړه چې خپل د رحمت او نعمتونو بې پايه باران دې له پيل نه په موږ ورولی او تر ابده پورې به يې ور ورو ي. موږ له خپله درباره مه شړه، موږ په بد مرغيو کې يوازې مه پرېږده ! او په خپل بې پايه رحمت سره موږ بد مرغه ګنهکاران وبښه، زموږ زړونه په خپل ځلېدونکي نور پاک او په موږ کې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتينولۍ روح راوپاروه او زموږ ايمان پرځان لاپسې ټينګ کړه ..

پاکه پروردګاره ! موږ په تا ايمان لرو ، هيله مو تاسو ته ده ، له خپلو ګناهونو نه موږ شرمېدلي ، له خپل رحمته مه بې برخه کوه ، له موږ نه د خپلې ياري او ملاتړ نښې ښکاره کړه چې زموږ سيالان او هغه کسان چې زموږ له پاکې وعدې نه سرغړوي ، شرمساره او تالاوالا شي .. پاکه خدايه ! نن دې خپله د رحمت ملکه پر موږ رانازله کړه ، له موږ نه د روغتيا نعمت مه سپموه ..

په هغه حالت کې چې د ناتاشا روح مننې ته چمتو و ، دغې دعا پر هغه خورا ښه اغېز وکړ .. هر څه يې د زړه په غوږو اورېدل ، په خورا کمينۍ او د زړه له کومې يې د خدای دربار ته لاسونه پورته کول ، خو په دې سمه نه پوهېده چې له خدای نه يې څه وغوښتل. هغې په ټول خلوص په زاريو غوښتل چې روح او روان يې د رحمت په رڼا روڼ او د رښتيا زړۍ يې په زړه کې زرغون ، ايمان يې ټينګ او ځان يې په مينه کې ډوب اوسي ، خو هغې نه شو کولای داسې دعا او ښېرا وکړي چې په هغه کې د ښمنانو پرزيدل ، او تر پښو لاندې کولو کې له نورو سره يو ځای شي ، ځکه خو شېبې مخکې هغې له خدايه غوښتي و ، چې شمېر يې زيات شي ، چې دا هغوی ته دعا وکړي او وکولای شي هغوی ورته ګران واوسي.

د تقوا او پرهيز ډار ، هغه د ګناهانو له جزا په تېره بيا د خپلو ګناهانو له جزا ، د هغې په زړه کې ډار پيدا کاوه. له خدای نه يې د ټولو بندګانو او له هغه ډلې نه د ځان لپاره بښنه غوښته ، هغې هيله لرله چې پر ټولو خلکو او پر دې هم د ژوند آرامۍ او نيکمرغۍ پيرزو شي او داسې دې ته بربښېده چې خدای يې هيلې او غوښتنې منلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹

له هغې ورځې چې پېير د رستوفيانو له کوره راوتلی و، دناتاشا له مننې ډک غلچک ورياديده، په آسمان کې يې هغه ولاړ رڼا ځړونکی لکۍ لرونکی ستوري ته وکتل، داسې يې وانګېرله چې هغه ته څه نوي ورپه برخه شوي دي او نور نو هغه، هغه عذاب او درد نه احساساوه چې د دنيايي چارو په اړه له پوښتنو ده ته پيدا کېده. هغه ويرونکې پوښتنې، ولې؟ چې پخوا د هرې چارې په منځ کې ورته پيدا کېدې، سره له هغه چې نه يې ځواب پيدا کړی او نه يې بلې پوښتنې ته ځای پرېښی و، هغه د ناتاشا خيال او تصور و. کله به يې چې چا ته غوږ نيوه يا به يې خپله له چاسره خبرې پيل کړې، يا به د چا د دوه مخۍ او حماقت نه خبر شو، يا به له ده نه کومه ناوړه چاره ترسره شوه، نور يې نو د پخوا په شان اور نه اخيست، وحشت يې نه کاوه او نه به يې ويل:

-دا خلک ولې داسې په تلوار او ګېنۍ کې دي، حال دا چې دا ژوند داسې لنډ او مرموزه دی؟ هغه ته به ناتاشا ورياديده، هغه شان به ورياديده، لکه وروستی ځل يې چې ليدلې وه، ددې لپاره همداسې وه، همدا ياد و، چې د شک لمنه يې له زړه ورټوله، هغه هم نه له دې کبله چې ناتاشې د هغه ټولو پوښتنو ته ځواب وايه، چې دی ورسره مخامخېده، بلکې له دې کبله چې د هغه خيال او تصور د هغه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیالونو څپې او شېبې بدلولې. هغه یې د رڼا او روحي آرامۍ پلو ورباله او په یوه شېبه کې هغې دنیاګۍ ته رساوه چې په هغه کې د ښه او ناښه پوښتنې نه وې. هلته ښکلا وه، مینه وه، هغه څه چې ژوند هغه ته ښېښل ارزېدل. که به کله په ورځني ژوند کې کومې سترې ناځوانۍ او دغلۍ سره مخامخ شو، له ځانسره به یې ویل:

- څه وکړم چې پلانی د دولت او باچا شتمنۍ غلا کوي، دولت او ټولواک ددې پر ځای چې هغه ته جزا ورکړي، هغه لا پسې پالي، لویه وي یې، پریږده، پریږده کوي دې.

هغه فکر وکړ:

-زما یې پر هغو څه ! هغې پرون شپه ما ته وخندل او له ما نه یې هیله وکړه چې ددې کورته راشم، هغه ماته ګرانه ده. داسې ګرانه ده چې هېڅوک به هېڅکله له دې مینې نه خبر نه شي.

پېیر هماغه شان د اعیانو بنداونو ته تګ راتګ کاوه، ډېر یې څکل، او وخت یې همداسې، په جشنونو او کله کله په غفلتونو کې تېراوه. پرته له هغه وخته چې ده د رستوف په کورنۍ کې تېراوه، دې ته اړ کړل شوی و چې له مسکوي ژوند سره، د هغو له دود سره، ځان رږدی او له هغو آشنایانو سره تګ راتګ وکړي چې ده په دې ښار کې پیدا کړي وو، خو په دې وروستیو وختونو کې چې د جګړې ګواښمن خبرونه ورځ په ورځ زیاتېدل، له بله پلوه د ناتاشا د روغتیا د ښه کېدو هیله زیاتېده او دده په زړه کې یې د هغې په وړاندې د رحم او زړه خوږي احساس نه راپاروه، خو په دې کې تر هغه نه لا ناڅرګند او کړکیچن خیالونه راپارېدل. هغه داسې انګېرله چې دغه حالت به زیات دوام ونه کړي. هغه رارسېدونکې بدمرغي احساسوله، داسې بدمرغي چې دده د ژوند ټول بهیر به بدل کړي، هرې خوا که یې د دغې بدمرغۍ د

(c) ketabton.com: The Digital Library

رارسېدو نښې لټولې. پيير ته يو ماسون له يوحينا نه د هغه فال خبرې په ډاګه کړې، چې د ناپليون په اړه يې راوېستلې وې.

د يوحناد ديارلسم څپرکی، په اتلسمه آيه (شعر) کې راغلي دي:

«دلته حکمت دی، نو که هر څو درک او عقل لري، هغه دې وحشي شمېر وشمېري. ځکه شمېره انسان دی او شمېره يې شپږ سوه شپږ شپېته ده».

پنځم آيه هم په دې اړه داسې ده:

«او هغه ته خوله ورکړل شوه، چې په کبر او کفر وغږېږي او هغه ته يې واک ورکړ چې دوه څلوېښت مياشتې کړه وکړي».

که د فرانسوي تورو الفبې ته هم د عبري الفبې په شان، شمېرنه ورکړو (ابجد) نهه لومړي شمېر نه يې يو ګړي او دويمه لسيزه هغه يې په ډول دو ګړي دي:

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u v w x y z
۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۲۰ ۳۰ ۴۰ ۵۰ ۶۰ ۷۰ ۸۰ ۹۰ ۱۰۰ ۱۱۰ ۱۲۰ ۱۳۰ ۱۴۰ ۱۵۰ ۱۶۰

که د Empereur Napoleon د کلماتو د حروفو اړوند شمېر وشمېرې، ټول ۶۶۶ کېږي او په دې توګه د ناپليون نوم، هماغه ځناور ښاروی دی چې په يوحنا کې يې اټکل شوی و.

دغه راز که د quarante deux (دوڅلوېښت) نه هم شمېرنه وکړو (او دا هغه موده ده چې ځناور ته د کبر د ويلو واک ورکړ شوی دی) بيا هم ۶۶۶ کېږي. پايله يې دا ده چې دا ټول ۱۸۱۲ کېږي او دا هماغه کال دی، چې د ناپليون د بخت ستوری بايد ولوېږي او په دې کال دی ۴۲ کلن کېږي. دغه اټکل په بې ساري توګه د پيير حيرت راوپاراوه، هغه تل په دې اند ښنه کې و چې څه شی به د دې سبب شي چې دغه ځناور يعنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپليون راوپرزوي. هغه د همدې شمېرونو د الفبې د تورو او د هغه په بيا بيا شمېرنې هڅه کوله، چې خپلو پوښتنو ته ځواب پيدا کړي. د دې ځواب د پيدا کولو لپاره يې د «ټولواک الکساندر» او د «روس ملت» کلمې هم په دې ډول وشمېرلې، د هغو شمېر يې وشمېره، خو هر وار د هغو شمېر يا له ۶۶۶ نه ډېر زيات او يا هم خورا لږ و... له ناتاشې سره لېوالتيا ،د دجال (ناپليون) پيدا ايښت، د بناپارت د پوځ له خوا د روسيې لاندې کول، د لکۍ لرونکي ستوري پيدا ايښت، د ۶۶۶ شمېر... دا ټولې، په ګډه هغه څه وو، چې د وخت په تېرېدو سره کرار کرار بايد پاخه شوي واى. دا سې پاخه، چې دده په ژوند کې په يوه بدلون او چاودنې بدل شوي واى، چې هغه يې د مسکو له لند پارې، کوډ کړل شوي او سپک کړل شوي چاپېريال نه چې ځان يې په هغه کې راګير شوى ګاڼه، ځان يو لوى نيکمرغه او د سترې برى لارې ته برابر کړاى واى.

د تېرې يکشنبې په درشل کې، چې په کليسا کې دعا او لمانځنه تر سره کېده، پېير رستوفيانو ته وعده ورکړه وه ،چې له ګراف راستوپچين، د مسکو له قوماندان نه، د ټولواک هغه وينا راوړي چې د ملت او د نه د مسکويانو لپاره خپره شوې وه، دغه قوماندان دغه وينا پېير ته ورکړه. پېير ددغه ويناوو او سپارښتنو د لوستلو په لړ کې، وليدل، چې هلته د مړو ، ټپيانو ، ترفيع کړو او نښانونو د ګټونکو نومونه راغلي وو ، ده هلته د نيکولاى نوم وليد. نيکولاى د استروفسکي په جګړو کې د مېړانې او سرښندنې په خاطر د ګيورکي ۴ درجه نښان ګټلى و. په همدې پاڼو او فرمانونو کې يې لوستل چې اندرې بالکونسکي د ښکاري غونډ قوماندان ټاکل شوى و. هغه نه شو کولاى د رستوف پر مورو پلار او کورنۍ زيرى ونه کړي، چې زوى يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نښان اخیستی دی، ویناوې او د ټولواک سپارښتنې یې له ځانسره پربښودې، خو د نیکولای د نښان اخیستو فرمان یې سمدلاسه هغو ته ورولېږه...

په نورو ویناو کې، د جګړې هغه آوازې چې جاسوسانو خپرولې هم راغلې وې، هغه دا چې ناپلیون خپلو پوځونو ته وعده ورکړې ده چې تر مني مخکې د روسیې دواړه پلازمینې لاندې کړي...

پیېر له ډېر پخوا نه هیله لرله چې پوځ ته لاړشي، که ده دوه ستونزې نه لرلای، ده به دا کار کړی وای. یوه ستونزه دا چې، هغه د فراماسون له ډلې سره ژبه وه. دغې ډلې د ابدي سولې او د جګړې د نابودۍ خبره کوله او بله د هغو مسکویانو یاد و چې پوځي جامې یې اغوستې، د هېواد پالنې خبرې یې کولې، خو پرته له هغه چې پوه وی، بیا شرمېږي، خو پوځ ته دده د تګ اصلي علت دا و چې دده نوم روسي بیزاو خوف د کلمې د شمېرنې شمېر هم د وحشي ځناور د شمېر ۶۶۶ سره برابریده. بله دا چې د هغه وندې ددغه ستري چارې یعنې د وحشي ځناور د واک د پای ته رسېدو په چاره کې چې په کبر او کفر غږېږي، له ازله ټاکل شوې وه، هغه حق نه درلود په خپل سر کوم کار وکړي. نوځکه هغه، هغه څه ته سترګې په لاره و، چې باید تر سره شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰

د رستوف په کورنۍ کې دبلې هرې يکشنبې په شان يو نيم آشنا غرمنۍ کوله.

پيير، خورا وخته ځکه راغی، چې هغوی يوازې ووينې.

پيير، سږ کال نورهم خورب شوی و، که د هغه جګه ونه، پراخ ستر تټر، سوروې اوږې او قوت نه وای، چې د هغه ددې سترې خوربۍ پيټۍ يې وړی وای، هرومرو به يې اندام خورا بد بربښېدای. هغه چې پر زينه خوت، تر شونډو لاندې يې کوم څه ويل او بنګېده. ګاډيوان چې نور نو له هغه نه، نه پوښتل چې هغه ته ستړګو په لاره شي او کنه؟ ځکه هغه په دې پوهېده چې کله پيير، د ګراف رستوف کورنۍ ته د غرمنۍ لپاره راځي بيا تر نيمو شپو پورې هرومرو همالته پاتې کېږي. چوپړانو په خورا خوشالۍ د هغه هرکلي ته وروډانګل. چا کوټ ترې اخېست، چالکړه او چا خولۍ. هغه د عادت له مخې خپله لکړه او خولۍ په دالان کې پرېښودل.

د رستوف د کورنۍ له غړونه لومړی څوک چې پيير يې وليده، هغه ناتاشا وه. مخکې تر هغه چې دی هغه ووينې، ده لا په دالان کې د کوټ د ايستلو په وخت کې د هغې آواز واورېد. هغې په تالار کې سولفژ (د موسيقي آله) غږوله. پيير په دې پوهېده چې ناتاشا تر ناروغۍ وروسته، بيا سندرې نه وې ويلې، نو ځکه د هغې د آواز په اورېدو هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشاله شو او هم يې تعجب وکړ. د تالار دروازه يې په کراره را خلاصه کړه، هغه يې په هماغه ګلابي کميس کې چې په کليسا کې يې اغوستی و، وليده. هغه په تالار کې ګرځېده او آواز يې وايه. کله چې پيير دروازه خلاصه کړه، ناتاشا د هغه خوا ته را روانه وه، خو کله چې هغې ناڅاپه مخ راواړاوه او د هغه ځوربه او حيرت وهلې څېره يې وليدله، تکه سره شوه او په چټکۍ هغه ته ورنږدې شوه.

هغې وويل:

- غواړم بيا سندرې ويل وآزمايم.

داسې چې ګواکې له هغه نه بښنه غواړي، زياته يې کړه:

- دا هم يو کار دی.

- خورا ښه کار دی.

ناتاشې، په هماغه پخوانۍ لېوالتيا، هغه ته، چې له ډېرې مودې راهيسې نه وه ليدلی، وويل:

- پوهېږئ څنګه، څنګه خوشاله شوم چې تاسو راغلې. نن ډېره نيکمرغه يم. پوهېږئ! نيکولای د ګيورګي په نښان وياړمن شوی دی. زه په هغه وياړم.

- هو کې، پوهېږم څنګه نه پوهېږم، خو ما د هغه فرمان تاسو ته رالېږلی و.

هغه زياته کړه:

-ښه، نور نو مزاحمت نه درته کوم.

هغه غوښتل چې مېلمستون ته لاړ شي.

ناتاشا هغه ودراوه او وې پوښتل:

- ګرافه! دا خو به ډېره سادګي نه وي چې زه سندرې وايم؟

تکه سره شوه او په پوښتنيز غلچک يې پيير ته وکتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- نه، څه وایئ، ولې ساده ګي وي؟ برعکس.. مګر دا پوښتنه ولې له ما نه کوئ؟

ناتاشا په چټکۍ ځواب ورکړ:

- زه خپله هم نه پوهېږم، خو ما به هیله لرلای هېڅ هغه څه ونه کړم، چې ستاسو نه خوښېږي. زه په هر څه کې په تاسو باور لرم. تاسو نه پوهېږئ چې زه څومره تاسو ته درناوي لرم، تاسو څومره له ما سره مرسته کړې ده.

ناتاشا ،ژر ژر غږېده ،خو دې ته یې پام نه شو ،چې پیېر د دې خبرو په اورېدو څنګه تک سور شو. پوهېږئ په هماغه پاڼه کې ،هماغه د نیکولای د فرمان په پاڼه کې مې ولیدل ،چې هغه، بالکونسکي (هغې په چټکۍ خو بنګن ډول دا کلمه وویله) بیا په روسیه کې دی او پوځ ته تللی دی. په تُندو ژبه او په تلوار غږېده، داسې چې ګواکې ډارېږي، د دې ټولو خبرو د ویلو لپاره یې زور نه شته، هغې وویل:

- تاسو څه فکر کوئ؟ داسې وخت به راشي چې هغه ما وبښي؟ آیا داسې وخت به راشي چې له ما نه کرکه ونه لري؟ تاسو څه فکر کوئ؟ تاسو څه فکر کوئ؟

پیېر وویل:

- زه فکر کوم.. د بښنې ور څه نه شته، که زه د هغه پر ځای وای..

هغه په یوه شېبه کې د خپل خیال مرغه، هغو وختونو او پلو ته والوزو، چې د دې د آرامۍ او دلاساینې لپاره یې ویلي و:

که زه هغه څه چې یم، نه وای، او د نړۍ تر ټولو ښه سړی او آزاد وای، زه به ستا په وړاندې ګونډه شوی وای، ستا ریباري به مې کړی وای، او له تاسو نه به مې د واده هیله کړې وای.

او هماغه د رحم احساس او د مینې د مهرباني یې په څېره کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وځلېده او هماغه خبرې یې پرشونډو راخورې شوې، خو ناتاشا وخت ورنه کړ، چې هغه څه وو ایي، هغې وې ویل:

- هو کې، تاسو، تاسو، هغې په یو خوند او ذوق د «تاسو» کلمه وویله او زیاته یې کړه:

- تاسو، تاسو بله خبره ده.

دوام یې ورکړ:

- زه تر تاسو پاک زړی، لوړ، مهربانه او ښه سړی په نړۍ کې نه پېژنم او نه شته. که تاسو هغه وخت او اوس نه وای، زه نه پوهېږم، په ما به څه شوي وای، ځکه..

او ناڅاپه یې له سترګو نه اوښکې راشېوه شوې، هغه بېرته ستنه شوه، د موسیقۍ یادداښت را واخېست او سترګو ته یې ونیو، سندرې یې پیل او بیا په تالار کې په ګرځېدا شوه.

په دې وخت کې له مېلمستون نه په منډه منډه پیتیا راووت. پیتیا اوس پنځلس کلن ښکلی او تک سور زلمی و او ناتاشې ته ورته څوربې سرې شونډې لرلې. هغه پوهنتون ته د تګ لپاره چمتوالی کاوه، خو په دې وروستیو وختونو کې یې له خپل او بولبنسکي نومي انډیوال سره سواره پوځ ته د ورتګ پریکړه کړې وه.

پیتیا، خپل هم نامه ته (پېیر ته) د دې لپاره ورمنډه کړل، چې په دې اړه ورسره وغږېږي. هغه له هغه نه و پوښتل چې آیا دی به، دوی په سواره پوځ کې ونیسي.

پېیر چې مېلمستون کې روان و، د پیتیا دا خبرې یې وانه اورېدې.

پیتیا، د دې لپاره چې د پېیر پام ځانته راواړوي، هغه یې له لستوڼي نه راونیو او وې ویل:

- ښه زما کار څنګه شو؟ پیتر کیریلوویچ، د خدای لپاره! زما هیله

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوازې تاسو ته ده.
- هوکې، هوکې، ستا کار ! غواړئ چې سواره پوځ ته لاړ شئ؟
کېږي، درته وایم، وایم نن به درته وو ایم.
مشر ګراف راورسېد او وې پوښتل:
- ښه ګرانه ! نو څه دې وکړل؟ څه خبرې؟ وینا دې پیدا کړه؟ زما نازولې ګرافینې خو د رزموفسکي دوی کورته د دعا او لمانځنې لپاره تللې وه، نوې دعاګانې شوې دي، وایي چې خورا ښې دعاګانې وې.
پېیر ځواب ورکړ:
- هوکې وینا مې پیدا کړه، را مې وړه، ټولواک سبا ته راځي. د مشرانو جرګه جوړېږي، وایي چې سرتېري ټولوي، له هرو لسو زرو تنو نه لس تنه لېږي، ښاغلیه ګرافه ! مبارکي درته وایم.
- هوکې، هوکې ! د خدای شکر دی، مننه، د پوځ په اړه څه اورئ؟
پېیر ځواب ورکړ:
- زموږ پوځ بیا په شا راروان دی. وایي د سمولینسک دښارڅنډو ته رارسېدلی دی.
مشر ګراف وویل:
خدایه ! خدایه، وینا چېرته ده، تاسو ته وایم وینا ؟
-د ټولواک وینا یادوې؟
او د خپلو جیبونو په لټول یې پیل وکړ، خو هغه یې پیدا کولای نه شوه. په داسې حال کې چې خپل جیبونه یې لټول، د راغلې ګرافینې لاس یې ښکل کړل او په خواشینۍ یې دا خوا هغه خوا ځارل او داسې ښکاریده، چې د ناتاشا د راتګ لاره څاري. ځکه نور نو نه د هغې آواز راته او نه لا مېلمستون ته راغلې وه.
پېیر وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- خدای پوهېږي چې وینا مې څه کړه؟

ګرافینې وویل:

- هو کې، تل هر څه ورک کوئ.

ناتاشا په نرمۍ، خو ګبڼې اخېستې بڼه راننوته، کېناسته او په چوپه خوله یې ځیر ځیر پيير ته کتل. د ناتاشا د راننوتو سره د پيير څېره چې تر اوسه یې هم جیبونه لټول، وغوړېده، څو ځله یې ناتاشې ته وکتل.

- خدای ښه پوهېږي فکر کوم، ښکاري چې په کور کې مې هېره کړې ده، باید بېرته لاړ شم...

- ناوخته ده، غرمنۍ ته رارسېدای نه شې.

- اخ، ګاډی هم تللی ده.

خو سونیا چې د کاغذونو لټول یې پیل کړي و، هغه په دالان کې د پيير په خولۍ کې پیدا کړل. وینا په خورا ځیر مروړل شوې او په خولۍ کې ایښودل شوې وه. پيير غوښتل هغه ولولي، خو مشر ګراف چې غوښتل له هغې لا ښه خوند واخلي، وویل چې لومړی به غرمنۍ وخورو او تر هغه وروسته به بیا دا وینا واورو...

په غرمنۍ کې جامونه پورته شول او دا جامونه ټول، د ګیورکي د ښسان د نوي ګټونکي نیکولای په ویاړ پورته کېدل. د غه راز شینشین، د ښار وروستي خبرونه رایاد کړل او د ګرجي زاړه شهزاده د ناروغۍ خبره یې وکړه او وې ویل چې میتیا له مسکو نه لا درکه شوی دی. هغه دا هم یاده کړه چې راستوپچین، ته یې یو الماني راوستلی، چې دا جاسوس دی(شینشین، ټینګار کاوه چې دا په خپله دراستوپچین خبره ده) خو راستوپچین ویلي، چې هغه پریږدئ چې لاړ شي، ځکه هغه خلکو ته ویلي چې دا جاسوس نه دی، هسې زوړ عمر

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوړلې مرخېړې دي.

ګراف وويل:

- نيول، نيول پيل شوي دي، خدای دې خير کوي، ما هم ګرافينې ته وويل چې فرانسوي مه غږېږئ، اوس په فرانسوي ژبې د غږېدو وخت نه دی.

شينشين وويل:

- اورېدلي مو دي او کنه؟ شهزاده ګوليڅين ته يې د روسي ژبې ښوونکی ګمارلی دی، روسي زده کوي، په کوڅو کې فرانسوي غږېدل، خورا خطرناکه شوي دي.

بوډا ګراف پيېر ته مخ ورواړاوه او وې ويل:

- ښه ګرانه پيټر کيريليېچ! کله چې عمومي جلب پيل شي، تاسو هم بايد ځان ته آس پيدا کړئ.

د دغې غرمنۍ په اوږدو کې، پيېر چپ او په خيالو کې ډوب و او هېڅ يې نه ويل، خو کله يې چې له ګرافه دغه پوښتنه واورېده، ګواکې چې په خبره يې پوه شوی نه وي، رډ رډ يې هغه ته وکتل، هغه وويل:

- هو کې، هو کې جګړه! نه، نه زه او جګړه، خو عجبه ده، د دنيا چارې هم عجبې دي، هېڅ مې سر نه خلاصېږي، نه پوهېږم. زه د جګړېزو چارو نه خورا لرې پاتې شوی يم، خو نن، سبا څوک د ځان واک لري؟

ګراف تر غرمنۍ وروسته پر خپلې څوکۍ کې ښه ځان جوړ کړ او په خورا زغرده يې له سونيانه، چې ټول پوهېدل چې هغه د لوستنې لويه ماهره ده وغوښتل، چې وينا ولولي.

- د مسکو، زموږ د لرغونې پلازمينې او سېدونکو!

دښمن له خپل لوی لښکر سره، د روسيې پر پولو تېری کړی دی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه غواړي چې زموږ ګرانه مېنه په کنډوالو بدله کړي.

ګراف سترګې ترلې وې، غوږ غوږ و او ساړه اسویلي یې وېستل.

ناتاشا نیغه ناسته وه، کله به یې پلار او کله به یې هم پییر ته کتل.

پییر د هغې کتل احساسول او هڅه یې کوله، هغې ته ونه ګوري. ګرافینې د وینا دهرې پاروونکې جملې په اورېدو، په قهر او غندنې سر ښوراوه، هغې په ټولو دې جملو او خبرو کې یوه خبره موندله او هغه دا چې هغه ګواښې، چې د دې زوی ورسره مخامخ دی، دا سې ژر پای ته نه رسېږي. شینشین په یوې ملنډیزې موسکا شونډې کېښکودلې وې او داسې برېښېده چې د دې لپاره ځان چمتو کوي چې کومې وړې خبرې یا د سونیا پر لوستلو، یا د ګراف پر څرګندونو او یا هم که کومه پلمه پیدا نه شي، د وینا په کوم یو ټکي وخاندي.

سونیا وروسته له هغه چې د وینا هغه ټکي چې روسیې ته د ګواښونو او هغه هیلې چې ټولواک له مسکو، په تېره بیا د هغه د اعیانو او مخورو نه خبرې په کې راغلې وې ولوستل، داورېدونکو دزیاتې پاملرنې نه یې آوازپه رېږدیدو شو، خ د وینا وروستي ټکي یې داسې یاد کړل:

- موږ به ډېر ژر په خپله، څه په دې پلازمېنه کې او څه د خپلې امپراطورۍ په نورو برخو کې، له ټولو جنګیالو سره د خبرو اترو او جرګو لپاره د خلکو مینځ ته ورشو، او له هغو جنګیالیو یوځای شو، چې همدا اوس د دوکمار او ظالم دښمن په وړاندې ولاړ دي او سرښندنه کوي او یا هغه چې په راتلونکې کې سره راټولېږي او پر دښمن وردانګي،. هوکې د هغو درناوي ته وردرومو. نه یوازې په دې هیله چې ټول په ګډه، د هغې بدمرغۍ مخنوی وکړي چې پر موږ یې د راوستلو لپاره تکل شوی، بلکې بېرته دغه بلا پر هغو وروپرزوي، چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر نړۍ یې د راوستلو تکل کړی دی، دغه جنګیالي باید اورپا له مریبیتوبه وژغوري او د روسیې نوم ستر او ویاړمن کړي.

مشر ګراف چې له او ښکو ډکې سترګې پرانستې او په داسې غږ چې ګواکې چا د هغه سپږمو ته د خورا تندی سرکې بوتل پرانستی دی، په ساندو ساندو پرې پرې وویل:

-آفرین، شابس! زموږ لپاره همدا بس دی چې ټولواک شونډې وښوروي، موږ خپل هر څه ترې ځارو او هیڅ شي نه ترې سپموو.

شینشین د ګراف پر هېواد پالنې د چمتو شوې ټوکې د ویلو لپاره څکه وخت پیدا نه کړ چې ناتاشا له ځایه پاڅېده، د پلار خواته ورغله او هغه یې ښکل کړ او وې ویل:

- دغه ته پلار وایي! زموږ پلار جان جوړه نه لري. او بیا یې په هماغې پخوانۍ له ناز ډکه ادا او زړه راښکون غلچک پییر ته وروکتل.

شینشین وویل:

- دغه ته هېوادپالنه وایي، وګورئ، هېوادپالنه!

ناتاشا په خواشینۍ ځواب ورکړ:

- د څه شي هېوادپالنه، خبره د هېوادپالنې نه ده.. خو تاسې هم، په هر څه ملنډې وهې، خو اوس د ټوکو او ملنډو وخت نه دی.

ګراف وویل:

- د څه شي ټوکې! که ټولواک یوه خبره وکړي، موږ ټول خوځېږو، موږ خو څه.. المانیان نه یو..

پییر وویل:

-ستاسو پام شو، چې په وینا کې څه راغلي دي؟ د جرګې لپاره څه ویل شوي دي..

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هر څه چې وي، مور ورته چمتو يو. ..

په دې وخت کې پيتيا ، چې هېڅچا هغه ته پام نه کاوه، راوړاندې شو ، په تکه سره بشره، په ډډ او مالګين آواز وويل:

- پلار جانه ! اوس نو په ډاګه او په غوځه وايم، مور ته مې هم همدا اسې وايم، پرې مې ږدئ چې پوځ ته لاړ شم، ځکه نور نو نه شم کولای. .. بس همدا. .. هوکې همدا وايم. ..

ګرافينې سترګې آسمان پلو پورته کړې، له خورا ناهيلۍ يې لاسونه وښورول، مېړه ته يې مخ ورواړاوه او وې ويل:

- ورته ګوره، زړه يې تش کړ.

خو ګراف په هماغه شېبه کې پر خپلې ګېنۍ لاسبری او آرام شو ، وې ويل:

-دا دی يو بل جنګيالی ! سادګي پرېږده، ته بايد زده کړې وکړې.

-سادګي نه کوم پلار جانه ! ته ګوره فديا او بالکونسکي چې تر ما کمکی دی، جګړې ته روان دی. او بيا که وو ايو ، ددې خبرو وخت تېر شوی دی، تاسو خپله وو ايئ، په دې حال کې زده کړې کېږي؟ پيتيا تر دې خبرو وروسته يوه شېبه چپ شو ،تک سور و اوښت، خولې يې پر بشرې راماتې شوې او زياته يې کړه:

-په هر حال کله چې هېواد ته ګواښ ورپېښ دی، زه نه شم کولی، زده کړې وکړم.

-دا پوره، پوره حماقت دی.

-تاسو په خپله همدا اوس وويل، چې هر څه له هېواد ځار وو.

ګراف چې پرله پسې ،خپلې رنګ الوتې او ګېنۍ اخېستې ښځې ته چې خپل کمکي زوی ته چرت وړې وه، کتل، چغه کړل:

-پيتيا تا ته وايم چپ شه !

(c) ketabton.com: The Digital Library

-زه هم وايم، او راځئ دا پيوتر کيريليېيچ وپوښتئ. ..

-درته مې ويل، ملنډې مه وايه، سادګي مه کوه، تر اوسه يې لا له خولې نه د شودو بوی راځي او دی غواړي جګړې ته لاړ شي. پرېږده، درته و مې ويل چې خوله بنده او چوپ شه !

ګراف وينا پاى ته ورسوله، چې ګمان کېده، يو وار بيا يې په خپله کوټه کې په کراره لوستل غوښتل، پورته کړې، د دروازې پلو وخوځېد او وې ويل:

-پيوتر کيريليېيچ درځه چې، سګرټ وو هو.

پيير پرېښانه او زړه نازړه و، ددې علت د ناتاشې سترګې وې، چې ده ته يې په غير عادي ملال او خوند خوند ورکتل او په بې ساري توګه يې دی د خپلو غلچکو په غېږه کې نازاوه.

پيير وويل:

- نه، نه، ښکاري زه به کور ته لاړ شم. ..

ګراف وويل: څنګه؟ ښکاري چې کور ته لاړشئ، تاسو خو ويل چې ماښامنی به له موږ سره تېره کړې، دا زما نازولې. .. په مهربانۍ يې ناتاشې ته اشاره وکړه او وې ويل:

- يوازې هغه وخت خوشاله وي، چې ته زموږ په کور کې وې.

پيير په تلوار وويل: ما هېر کړي وو. .. زه بايد هرومرو لاړ شم، يو څه کارونه دي. .. کارونه. ..

ګراف چې له کوټې نه وت، وې ويل: چې دا سې ده، تر ليدو پورې !

ناتاشې، چې له بلنې نه په ډک غلچک د پيير سترګو ته کتل وې ويل:

-ولې ځئ؟ ولې دا سې ناآرامه ياستئ؟ ولې؟

پيير غوښتل وو ايي: له دې چې راته ګرانه يې !

خو پر ته له هغه چې څه وو ايي، تـک سور شو او په سترګو کې يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکې را پيدا شوې، هغه وويل:

-له دې چې بايد تاسو کره لږ راشم، نه، نه، يوازې له دې کبله چې کار لرم.

ناتاشا په ټينګه وويل: نه، ولې، ووايه، رښتيا ووايئ، ولې؟

خو ناڅاپه چوپه شوه، دواړو په ويرې او ګښنې يو بل ته کتل، پيير هڅه کوله ومو سېږي، خو وې نه شو کولای، په موسکا کې يې غم نغښتی و. په چوپه خوله يې د هغې لاس ښکل کړ او ووت.

پيير له ځانسره خپله پريکړه وکړه، چې بيا د رستوف کورته لاړ نه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱

وروسته له هغه چې د پيتيا وړانديز په غوڅه چا ونه مانه، خپلې کوټې ته لاړ، ځان پسې يې دروازه وتړله، په کوټه کې پټ او په ساندو ساندو يې وژړل،خوکله چې تر دې نه وروسته، هغه په تريو تندی له ژړا نه په سرو سترګو او له خبرو سترې، د چای لپاره راغی، ټولو داسې وښودله چې هغه نه چا ليدلی او نه يې اوريدلی دی.

بله ورځ ټولواک راورسېد ، د رستوف د کورنۍ څو تنو چوپړانو اجازه واخېسته د پاچا د ديدن لپاره ورشي. پر دغه سهار پيتيا ډير وخت په کالوا غستلو ،د څنو په جوړولو تېر کړ او د کميس غاړه يې لکه د لويانو په شان ولاړه او جګه جوړه کړه. د هينداري تر مخې ودريد ،په تريو تندي او بړوسې څېرې يې، په هينداره کې وکتل، اوږې يې پورته پورته واچولې او پرته له هغه چې چاته څه ووايي،په پای کې يې خولۍ پرسر کړه او د دې لپاره چې د چا ورتـه پـام نـه شي، د ودانـۍ د شا د دروازې له لارې د باندې ووت. هغه پريکړه کړې وه، مخامخ هغه ځاي ته چې ټولواک مېشت شوی و، ورشي او په خپله په ډاګه د هغه د کوم يوه ياور ته (پيتيا داسې انګېرله چې له ټولواک سره مل څو تنه ملګري وي) ووايي چې دی،ګراف رستوف که څه هم تر اوسه پورې خورا زلمی دی، غـواړي وطن ته د خدمت په هيله پوځ ته لاړ شي. دی هغـوی تـه ووايـي چې ځـواني او زلميتـوب بايـد لـه وطنـه،د هغـه د ځاريـدنې او سرښندنې خنډ نه شي. پيتيا خپل دغه کار ته د چمتو کېدو په وخت کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ویلو لپاره خورا ښې کلمې جوړې کړې چې بیا یې یاور ته وواییې. هغه له ځان سره تصور کړی و، چې د ټولواک په وړاندې به دده د خبرو ځکه ښه ملاتړ وشي چې دی یو تنکی زلمی دی. (آن دا تصور یې هم کړی و چې دده زلمیتوب به ټول حیران کړي) خو له دې سره سره یې خپل ګریوان، څټ او آن خوځېدا ځکه ښه جوړ کړل، چې وښیي چې دی ښه ځوان دی، خو څومره چې به وړاندې تـه او د کرملین خواتـه تلونکو خلکو ته به یې کتل، مشرانو تـه بـه یې د خپل ورتـه تګ، کالو او څټو حال هېراوه، کرملین ته چې ورسېد، نور نو په دې غم کې و چې تر پښو لاندې نه شي او په غوڅه یې خپلې څنګلې دې تـه اړم کړې، چې د ګڼې ګوڼې مخه ونیسي، په پوځي ډوله او جنګیالي تګ چې د هغـه د ټینګ تکل څرګندونه یې کوله، وړاندې روان و. خو د یوې کوڅې پـه ګرځنې کې هم د خلکو په دا سې یوې ګڼه ګوڼې کې چې دده پـه ګوګل کې د هېوا د پالنې له را الوتلې توفان نه خبر نه و، او دا ګڼه ګوڼه پـه دې نه پوهېده چې لـه سپېڅلو هیلو سره د کرملین پلو روان دی. دی، خلکو داسې د کرملین دیوال ته ور کېښکوده چې دده د ټولو هلو ځلو او غوڅ تکل سره سره یې پریکړه وکړه، غاړه کېږدي او ددې لپاره ودرېږي چې کرملین ته د روانو ګاډیو لپاره چې لـه چت لرونکو دروازو لاندې یې تېرېدو انګازې خپرولې، لاره پرېږدي. پیتیا د یوې ښځې، د هغې د چوپړانو او سوداګرو او پیره دارو سرتېرو په منځ کې را ایسار شوی و. په ګرځنې کې تر څو شېبو درېدو وروسته، پرته لـه هغـه چې د رسمي ګـاډیو تېریدو تـه سترګه پـه لاره شـي، هڅـه وکـړه تـر ټولـو د مخـه وخوځېږي، د خپلو څنګلو پـه خوځېدو یې پـه ګڼه ګوڼه کې ځان تـه د لارې د پیدا کولو تکل وکړ، خو هغـه ښځه چې دده ترڅنګه ولاړه وه، تر هر چا نه لومړۍ د پیتیا له څنګلو نه په عذاب شوه او پـه خواشینۍ یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چغه کړل:

-څه درشوي زلمیه ! څه زورونه وهئ ! ټول ولاړ دي، کومې خواته ځئ؟

چوپړ هم خپلې ځنګلې وخوځولې، ځانته يې د لارې د پیدا کولو هڅه وکړه او وې ویل:

-ټول همدا اسې زورونه وهي ! او پیتیا يې په یو وار پورې وهلو د دروازې یو ګوښې پلو، چې یو خوسا بوی ترې راته، ورکېښکود.

پیتیا هغه خولې چې پر مخ يې راروانې وې، په لاس پاکې کړې او د کمیس هغه غاړه يې چې په کور کې په خورا زیار د مشرانو په څېر جوړه کړې وه او اوس د خولو له لاسه لمده او ګونځه شوې وه، بیا جوړه کړه.

داسې يې انګېرله چې ښه نه ښکاري او پرېښانه و، که په دې حال یاورانو ته ور نېږدې شي، هغه به څوک ټولواک ته ورپرې نهږدي، خو ګڼه ګوڼه داسې بې سارې وه چې هغه نه ځان جوړولې شو او نه کومې بلې خوا ته تلای شو.. همدا چې ګاډۍ ټولې تېرې شوې، خلک په خوځېدا شول او د ګڼه ګوڼې په څپو کې يې پیتیا هغه لوی ډګر ته یوړ چې له خلکو ډک و، نه یوازې ډګر بلکې د هغه په شا وخوا غونډیو، د کورونو پر بامونو او په ټولو ځایونو کې د خلکو د ګڼې ګوڼې، د غږېدا شروشور او د کلیسا زنګونو انګازې کولې او ده په ښه توګه د خلکو له خوښۍ نه ډک غږونه او د زنګونو آوازونه اوریدل. په کومه شېبه کې يې داسې وانګېرله چې مخه يې پرانستل شوې، خو ناڅاپه ټولو خولۍ له سره لرې کړې او وړاندې يې ودانګل. پیتیا يې داسې سره راایسار او کېښکوده، چې ساه يې هم اېستلې نه شوه، خو خلکو چغې وهلې:

-هورا ! هورا ! هورا !

پیتیا د پښو پر منګلو دریده، پورې وهل کېده، کېښکودل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېده ،خو خپلې شا و خوا ته يې Tولاړو خلکو د ګڼې ګونې له کبله هېڅ څه ليدلای نه شو. په ټولو څېرو کې يوه ګډه ننبه او يو احساس، له ټولو اک سره د مينې او لېوالتيا احساس ليدل کېده. يو کسبګره ښځه چې د پيتيا تر څنګ ولاړه وه، ساندې يې وهلې او اوښکې يې له سترګو را څڅېدې، هغې ژړل او په ګوتو اوښکې پاکولې،هغې ويل:

-زموږ پلار ! زموږ ملکه، زموږ بابا !

له هرې خوا نه چغې نارې وې: هورا !

د يوې شېبې لپاره دا د خلکو څپه ځای پر ځای ودريده، خو وروسته بيا يو ځای وړاندې وخوځېدل.

پيتيا ،خپله خپل ځان نه پېژاند ، غاښونه يې سره کېښکودل او سترګې يې لکه د ځناور راووتې، لاسونه او څنګلې يې وهلې او چغې يې پورته وې.

-هورا !

-هغه داسې چغې وهلې، چې ګواکې چمتو و ،په هغه شېبه کې ځان او نور تر هر څه ځار کړي،خو د هغه له څنګ او شا وخوا نه، ده ته ورته نورو وګړو هم له وحشته په ډکو څېرو همداسې چغې او نارې وهلې او ويل يې:

- هورا !

پيتيا له ځان سره ويل:

-دې ته وايي ټولواک ! نه، نه هغه ته ورتګ، وروړاندې کېدل، زما کار نه دی، دغه کار خورا زړورتيا غواړي، پيتيا ددې خبرو سره سره بيا هم هماغه شان په ناهيلۍ وړاندې زور واهه او هڅه يې کوله د خلکو په ګڼه ګونه کې ځان ته د مخ تګ لاره پيدا کړي. تر ده نه وړاندې ډلې،ترشا يې يو ځای تش وليد ،په يوه شېبه کې يې د پراخې ځمکې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سورو الی تر سترګو شو، خو په دې وخت کې د خلکو څپه وخوځېده او د شا پلو وتمبول شوه. (پولیسو خلک چې ټولو د ټولواک پلو یو بل پورې وهل، شا ته تمبه کړل او ټولواک له خپلې ماڼۍ نه د او سپینسکي کلیسا ته ورغی). په دې وخت کې ناڅاپه د پیتیا پر ککرې څو سوټي او ګوزارونه ولګېدل او داسې سرسام شو چې سترګې یې تورې او بېسده شو. کله چې بېرته په سد شو، یو روحاني سړی یې پر سر ولاړ و، هغه چې اوږدې خړې کوڅۍ یې له څټه ښکارېدې، اوږد ځانګړی شین بخون کمیس یې پر غاړه، ګمان کېده چې د پاپ مرستیال و. دغه سړي په یوه لاس هغه، ترتخرګ لاندې ونیو او په بل لاس یې د خلکو د پورې وهلو مخه بنده کړه. دغه سړي وویل:

- دا زلمی مو لاندې کړ. دا څه حال دی، ترپښو لاندې شو، سا به یې وخېژي !..

ټولواک د او سپینسکي کلیسا ته لاړ، د خلکو ګڼه ګوڼه بېرته لږ آواره غوندې شوه. هغه روحاني سړي، پیتیا چې سخت یې رنګ الوتی او په سختۍ یې سا اېستله، د هغه توپ خواته چې د کرملین ماڼۍ ته نږدې ولاړ و (شاه توپ) یووړ. د یو څو تنو په پیتیا زړه خوږ شو، خو ناڅاپه د ټولو خلکو پام ورو اوښت او د هغه شاوخوا ته لویه ګڼه ګوڼه جوړه شوه. یو څوک چې نږدې ورته ولاړ و، د هغه لاس راونیو او یو چا یې د کالیو تنۍ خلاصولې. هغه یې پر توپ کېناوه او د نامعلوم دښمن په نامه یې کوم چا ته چې دغه زلمی یې ترپښو لاندې کړی و، ښکنځلې پیل کړې.

یو چا ویل:

- هېڅ نه پوهېږئ چې څه کوئ؟ دا خوارکی ماشوم یې لاندې کړی.. دا څه حال دی، وژل دي.. ورته ګوره ! رنګ یې سپین تښتېدلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیتیا ډیر ژر په سد شو، اننګو ته یې وینه راورسېده. دردونه یې کم شول او ددې رنځونو په بدل کې یې د لوی توپ پر سر یې ښه ځای پیدا کړ، هغه ځای چې له هغه نه یې غوښتل ټولواک چې اوس باید ببرته له کلیسا نه راستون شوی و، وګوري. پیتیا نور ټولواک ته د خپل وړاندیز د وړاندې کولو حال هېر کړی و، د هغه ټوله نیکمرغي په دې کې و چې لږ تر لږه یو وار ټولواک ووینې..

د اوسپینسکي په کلیسا کې د ټولواک د راتګ په ویاړ ځانګړې دعا او له ترکانو سره د روغې د تړون له امله د شکر او مننې پر ځای کولو په وخت کې خلک لږ څه، خواره واره شول. د کوآس (د اوربشو او ډوډۍ نه جوړې شوې شربت) او پتېرو خرخوونکي، چې د پیتیا هغه ډېرې خوښېدې، په لوړ اواز د خرڅلاو غږ کاوه او کرار کرار لرې کېدل. یوې ښځې خپل څېرې شوی شال ښوده او ویل یې چې هغه یې خورا په لوړ بیه اخیستی و.. بل ویل چې وریښمینې ټوټې خو هسې هم ډېرې ګرانې دي. د پاپ مرستیال، چې پیتیا یې ژغورلی و، د هغه ورځې د لمانځنې په اړه خلکو ته غږیده.. او څو ځله یې په خپلو خبرو کې داسې کلمې ادا کړې، چې پیتیا نه پرې پوهېده..

ناڅاپه د رود له غاړې نه د توپ د ډزو آواز واورېدل شو. (دا ډزې له ترکانو سره د روغې په ویاړ کېدې) د خلکو څپه په تلوار او ګبنۍ سره د رود د غاړې پلو ور وخوځېده او ټولو دې ته کتل، چې توپونه څنګه ډزې کوي. پیتیا هم هغه خوا د دانګلو تلوسه وکړه، خو د پاپ مرستیال، چې هغه یې تر څارنې لاندې نیولی و، هغه پرې نښود. د توپونو ډزې لا همداسې روانې وې چې افسران، جنرالان او یاوران په چټکۍ له کلیسا نه راووتل، تر هغه نه وروسته ځینې نور کسان، خو نه چندان په چټکۍ هغو پسې راووتل او هغه خلک چې د توپونو د ډزو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نندارې ته تللي وو، بېرته راستانه شول. او په پای کې څلور تنه نور کسان، چې دريشي يې اغوستې او پر ټټر يې نښانو او صليبونه ځړوند وو، له کليسا نه راووتل او بيا يې نارې يې وهلې:

- هورا !هورا !هورا !

پيتيا چې غږ يې ساندو اخېستی و، له هغو کسانو نه چې دده شاوخوا ته ولاړ وو، وويل:

- کوم يو دی؟ کوم يو دی؟ خو چا ځکه ځواب نه ورکاوه چې ټول د ټولواک د ليدو په خيال کې ډوب وو. پيتيا چې سترګې يې د خوښۍ له اوښکو ډکې وې، د اوښکو د تتې پردې له شا نه يې يو تن ځانته د ټولواک په ګمان په نښه کړ، که څه هم هغه ټولواک نه و، خو خپله ټوله لېوالتيا يې وروبښله او له شوق او لېوالتيا نه يې چغې وهلې:

- هورا !هورا !

هغه داسې چغې وهلې چې نور يې غږ خپل غږ ته ورته نه و، هورا يې وبستلې او پريکړه وکړه چې بل ورځ به هرومرو پوځ ته ځي.

د خلکو څپې ټولواک پسې منډې وهلې، هغه يې تر ماڼۍ پورې بدرګه کړ او بيا سره خواره واره شول. که څه هم وخت ناوخته و، خو پيتيا لا څکه هم نه وه کړې، خولې يې له سروځان نه څڅېدلې، هغه کورته نه لاړ او له هغو خلکو سره که څه هم څه يې خواره واره شوي وي خو د پاتې شويو شمېر هم لا کم نه و، د ماڼۍ تر مخې، هلته چې ټولواک د غرمنۍ لپاره ننوتلی و، ودريد او همداسې چې ګواکې کوم څه ته سترګه په لاره وي، د ماڼۍ کړکيو ته کتل...

د غرمنۍ په وخت کې وليبوف، له کړکۍ نه د باندې وکتل او وې ويل:

- خلک لا ددې هيله مند دي چې ستاسو مبارک حضور ووينې !

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرمنۍ پای ته ورسېده او شاه چې یوه پتیره یې په لاس کې وه، خوړه یې او برنډې ته ووت. خلک او د هغو په ډله کې پیتیا د برنډې خواته ورودانګل.

خلکو او له هغو سره پیتیا نارې وهلې:

- زموږ ملکه ! زموږ پلاره ! هورا باباجانه !

او بیا ښځو، څو تنو نارینو چې په زړه نرې وو او پیتیا له نیکمرغۍ نه وژړل، د تولواک په لاس کې د پتیره یوه لویه ټوټه چې ماته شوې وه، دغه پتیره د هغه له لاسه د برنډې په کټارې او له کټارې نه پر ځمکې ولویده. و اسکټ پرغاړه ګاډیوان چې تر نورو نه نېږدې برنډې ته ولاړ و، هغې خواته ورمنډه کړل، تولواک چې دا حال ولید، هیله یې وکړه چې د پتیرو قاب راوړي او هغه یې له برنډې نه ښکته واچولې،د پیتیا سترګې لکه وینې دا سې سرې شوې وې، که څه هم دې ویرې چې بیا تر پښو لاندې نه شي پسې اخښستی و، خو بیا یې هم پتیرې پسې ورودانګل. هغه خپله نه پوهېده ولې، خو بیا یې هم دا غوره ګڼله چې د تولواک د لاس پتیره تر لاسه کړي. هغه چې ودانګل، هغه د یوې بوډۍ پښه تر پښو لاندې کړه چې هڅه یې کوله، پتیره تر لاسه کړي. که څه هم ښځه پر ځمکې لویدلې وه، بیا یې هم د پتیرې د لاس ته راوړلو هڅه کوله. پیتیا په زنګانه د هغې لاس پورې واهه، پتیره یې راپورته کړه، او ګواکې له دې ډاریده چې بېرته پاتې نه شي، بیا یې په رمباړو چغې کړل: هورا ! هورا !

تولواک لاړ او تر دې نه وروسته، د خلکو زیاتره شمېر خواره واره شول. له هرې خوا نه د خلکو بېلابېل او په لوړ آواز غږونه اوریدل کېدل:

- ما خو ویل چې باید صبر وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیتیا که څه هم ډېر نیکمرغه و، خو کورته د تګ او دې خیال چې د هغې ورځې نیکمرغۍ پای ته رسېږي، دده پر زړه د غم څپه راخوروله. نو هماغه و چې د کرملین نه وروسته دی، نه خپل کور بلکې د خپل انډیوال ۱۳ کلن ابولینسکي چې غوښتل یې پوځ ته لاړ شي، ورغی. خو کله چې خپل کورته ورسېد په ډاګه یې وویل که دی څوک پوځ ته پرې نه ږدي، دی به له کوره وتښتي. بله ورځ ګراف ایلیا اندریوویچ سره له هغه چې لا پوځ ته د زوی غوښتنې یې پوره نه وې منلې، په دې لټه کې شو چې پیتیا د پوځ په داسې ځای کې، چې ګواښ یې لږ دی وګماري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۲

د ربیمه ورځ د میاشتې په ۱۵ مه نېټه د سلابود سکي ماڼۍ تر مخې بې شمېره ګاډۍ ولاړې وې.

د ماڼۍ صالونونه ټول ډک وو، په لومړی تالار کې په رسمیو دریشیو کې اعیان راټول وو، په دویم تالار کې شین جامي رېږور سوداګر چې ټټرونه یې نښانونو ګاڼلي و، د اعیانو او مخورو په تالار کې خوځېدا او شروشور ډېر وو. لومړي کچه لوړ چارواکي، د ټولواک ترانځور لاندې، یوه ګرد میز شاوخوا ته په داسې څوکیو چې لوړې شایې لرلې ناست وو، خو د دغې ډلې زیاترو هغو په تالار کې چکر واهه.

ټول اعیان، هماغه کسان چې پېير هره ورځ، یا په کلو کلو بیا هغه لیدلي وو، ټولو رسمي جامې اغوستې وې، ځېنو یې د ایکاترینې د دربار، ځېنو یې د پالاسکي د دربار، یوې ډلې بیا د الکساندر د زمانې او چا هسې درباري کالي اغوستي و. دغو یو ډول رسمي جامو (ټولو رسمي جامې اغوستې وې) ددغو سره ناورته او په عمر کې زیات توپیر لرونکو خو ټولو سره آشنا خلکو پرغاړه، هغو ته یو عجیب او پارونکې بڼه وربښله. د عمر خوړولو څېرې تر ټولو نه په زړه پورې وې. یو ړوند، بل بې غاښو، بل بیا تک شین سر، د بل تن بیا تکه ژیړه څېره، هغه دبل بیا پړسېدلې، خو رنګ الوتې بشره، یو نیم یې ډنګر او

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ یې ګونځې ګونځې وو. د دوی زیاتره ناست او چپ وو، یو نیم به ګرځېده راګرځېده او تر ځان نه له ځوانانو سره به غږېدل. دلته هم د ټولو په څېرو کې، لکه هغه شان چې پیټیا له کرملین سره د ولاړو خلکو په څېرو کې لیدلي وو، یو ډول حیرانوونکی تضاد څرګند و. د کومې عمومي رسمي یا عادي پېښې د پېښېدو انتظار یا د باستون د لوبې د پرونۍ بایلودې خبره، یا د آشپز پتروشکا غمونه، یا د زینایید ا د روغتیا خبرې او یا هم...

پییر هم له سهاره، هماغه د سردارۍ جامې چې نور نو ورته تنګې برېښېدې اغوستي وې او دده آزاده خوځېدا یې آزاروله، په هماغه تالار کې ګرځېده راګرځېده. هغه خورا ګډوډۍ او ناآرامۍ پسې اخېستی و... د هغه پام، ملت ته د بلنې په وینا کې، دې خبرو ډېر وراړولی و، چې په کې لیکل شوې وې:

-ټولواک ددې لپاره پلازمېنې ته راځي چې له خلکو سره خبرې اترې وکړي.

د هغه دا خبره ډېره خوښه شوې وه. هغه د یوې سترې پېښې، پېښېدو ته سترګه په لاره و، هغه چې د ملت په نامه د ټولواک وینا ولوستله شوه، شروشور ګډ شو او بیا ټول خواره او ډله ډله شول، هر ډلې په جلا توګه خبرې اترې پیل کړې. پییر، ټول هغه څه چې ویل کېدل، اورېدل. له ورځنیو خبرو چې تېر شو، دا خبره هم څېړل کېده، چې د ټولواک درانتو تلو په وخت کې د اعیانو مشران چېرې ودرېږي، د هغه په ویاړ جوړېد ونکی د نڅا بنډار باید په کومه نېټه جوړ شي، مېلمانه باید په څو ډلو وویشل شي یا د مسکو ټول سرداران او مخور په یوه ځای کې ودرېږي او داسې نورې نورې خبرې... خو کله چې به خبره د جګړې شوه، د هغه څه لپاره چې اعیان او مخور راټول شوي وو، ټول به

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپلو څرګندونو په څرګندولو کې حیران پاتې کېدل او یا به یې په خپلو خبرو کې شکمن او نا ټاکل کېدل، نو له دې کبله به دوی زیاتره هیله کوله و نه غږېږي او یوازې غوږ و نیسي.

د منځنـي عمـر یـو سـړي، مېړنی،ښـکلی چـې د سـمندري پـوځ د متقاعد افسر دریشي یې اغوستې وه، په یوه تالار کې ناست و، غږېده او پـر هغـه خلـک ورټـول شـوي وو. پېیـر همـدغې ډلـې تـه ورنـږدې او هغوی ته غوږ شو. ایلیا اندریوویچ چې د ایکاترینې د زمانې ځانګړې جامې یې پرغاړه وې ،له ټولو سره آشناو او د خلکو پـه منځ کـې ښـکته پورته ګرځېده، خوږه موسکا یې پرشونډو وه، همدې ډلې تـه ورنـږدې شو، همالته ودرید او د خپل عادت له مخې یې په وریـن تندي او خوږه خندا د اوریدونکي خبرو ته غوږ ونیو ،دمنني په نښه یې سر ښوراوه. د سمندري پوځ متقاعد افسر پـه زغـرده او زړور غږېده، دغـه حالت نـه یـوازې د هغـه د اوریـدونکو لـه بشرو نـه څرګند و، بلکـې د ځېنو هغـو کسانو له حالته چې پېیر په آرامۍ هغو ته کتل او هغوی په کرار یا مخ ترې اړاوه او یا تـرې تلل هم لـه ورایـه ښـکاربده. پېیـر د خلکـو پـه ګڼـه ګوڼه کې وړاندې لاړ. په خورا ځیر یې هغه ته غـوږ ونیـو او پـوه شـو چې ویناوال د لیبرال په اړه د هغـه تصورنه چې ده درلـود، بـل ډول رښـتیني لیبرال دی،دغه د سمندري پوځ متقاعد افسر په خپل سندریز صاف غږ چې اعیان یې لري، په هغې خوږې غږېدا چې د «ر» توری لږ څه غـوړ ادا کوي او ځېنې بیواک غږونه لنډوي غږېده. هغه شان چې دوی پـه کـافي یـا هوټـل کـې سپارښـتنه کـولې: (چـای مـې راوړه – پیـپ مـې ولګـوه) او داسې نور. هغه په پیاوړي غږ او سندریزې بڼې چې دده خپـل عـادت و، غږېده او ویل یې:

- زموږ یې څه چې د سمولینسک خلک ټولـو اک تـه سـړي ورکـوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

مګر د سمولینسک خلک زموږ برخلیک تاکي که څنګه؟ که د مسکو نجیب اعیان وغواړي، کولای شي خپله سرښندنه په بل ډول ټولواک ته څرګنده کړي. آیا موږ د ۱۸۰۷ کال د جنګیالو ټولول او لېږل هېر کړي دي؟ یوازې کشیش (هغه کشیشان په دې نامه یادیدل چې د سړو په ټولولو او جګړې ته لېږلو کې یې ګډون درلود) غله او تالانګران په دې بهیر کې خپلې مزې او ګټې کوي.

ایلیا اندریوویچ چې خوږه موسکا یې پرشونډو خوره وه، د منني په نښه یې سر ښوراوه.

- اوس نو ستاسو دغو داوطلبو جنګیالو سړو دولت ته څه ګټه رسولې ده؟ هېڅ ! څه ګټه، هغوی یوازې او یوازې زموږ اقتصاد تالا والا کړ. تر هغو نه همدا خپل جلبیان ښه دي. ستاسو دا داوطلب جنګیالي چې بېرته راستنېږي، هغه به نه سرتېري وي او نه رعیت، یاغي باغي به وي او چورو تالان به جوړوي. زموږ اعیان او مخور دې ته چمتو دي، چې تر خپل ټولواک نه ځان ځار کړي. موږ خپله ځو او نوي سرتېرو راجلبوو، په خورا لېوالتیا او مینې یې وویل:

- ټولواک دې موږ ته یوه اشاره وکړئ ،موږ ترې ځارېږو !

ایلیا اندریوویچ په خون،خوندلاړې تر ستونې تېرې کړې. پېیر یې پورې واهه، خو پېیر غوښتل خپله څه ووایي. هغه لږ وړاندې لاړ، مګر لا نه پوهېده چې ولې او له څه نه ځان پیاوړی احساسوي او څه ووایي. همدا چې هغه خوله پرانسته چې څه ووایي، یو سناتور چې یو غاښ یې هم په خوله کې نه و او دده تر څنګ ولاړ و او خبره یې ځیرکه او خواشینی ښکاریده، د پېیر خبرې پرې کړې. داسې بربښېده چې په اداره، خبرو اترو، لارښوونو، سپارښتنو، پوښتنو او ځوابونو کې پوره تجربه لري. هغه چې خوله یې له غاښو تشه وه، په آرام خو اوریدونکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غږېي وويل:

- ښاغلی جنابه ! زه داسې تصور کوم چې او سنيو شرايطو ته په پام، موږ ددې لپاره دلته نه يو راغلي چې د دولت د ګټو په اړه وغږېږو او په دې هکله وغږېږو چې د کوم پوځ جوړول ښه دي، د داوطلبو جنګيالو، که د عادي جلبي سرتېرو؟ موږ دلته راغلي يو چې ټولواک ويار رابښلی او موږ يې رابللي يو. پريکړه او قضاوت په دې اړه چې د پوځ پياوړتيا له کومې لارې او څنګه وشي، هغه خبره ده چې هغه بايد لوړو چارواکو ته پرېږدو.

پيير، د خپلو تلوسو لپاره د څرګندولو لاره پيدا کړه او پرسناتور يې چې د اعيانو، ويناوو لپاره يې لاره جوړه کړې وه او غوښتل خپلې تند لارې اند ښښني پر نورو وروتپي، ورودانګل، وروړاندې شو او د هغه خبرې يې پرې کړې. پيير خپله هم نه پوهېده چې څه غواړي وو ايي، هغه چې خپلې کتابي روسي سوچه خبرې کله ناکله له فرانسوي سره ګډولې او په خورا شوق يې خبرې پيل کړې:

- جناب عالي به ما وبښي !

(پيير د غه سناتور ښه پېژاند، خو دلته يې ښه وګڼله چې په خورا رسمي بڼه هغه ياد کړي) که څه هم زه د دغه ښاغلي دا خبرې نه منم (لږ وځنډېد، ځکه غوښتل يې وو ايي، تر مانه د مخکې ښاغلي ويناوال) له دغه ښاغلي سره چې د هغه د آشنايۍ ويار نه لرم، موافق نه يم، خو په دې باور يم چې موږ يوازې د خواخوږۍ او د احساساتو د څرګندولو لپاره دلته نه يو رابلل شوي، بلکې بايد هغه خبرې وڅېړو چې څنګه د خپل هېواد د ژغورنې لپاره د مرستې لارې ولټوو، هغه په لا لېوالتيا دوام ورکړ:

- زه داسې انګېرم چې ټولواک به خپله له دې راضي نه وای چې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ د رعیت او شتمنیو خاوندان یو ازې هغه ته سرې برابر کړو ، هغه ته یې وسپارو ، توپونو ته یې غوښه برابره کړو ، بلکې ده ،موږ مشورې ته راغوښتي یو.

د دغې ډلې ډېرو اوریدونکو چې د سناتور له ملنډو ډکه موسکا ولیدله، د پېیر خبرې یې خورا آزادې وګڼلې،کرار کرار خواره شول، خو یوازې ایلیا اندریوویچ د پېیر خبرې خوښې کړې، هماغه شان چې د سمندري پوځ د ماڼو خبرې یې خوښې شوې وې. د سناتور خبرې یې هم خوښې شوې وې، ځکه هغه د هر ویناوال، د وینا وروستې خبرې د خپل طبیعت سره برابرې ګڼلې.

پېیر دوام ورکړ:

- زه په دې باور یم،مخکې له هغه چې د دې خبرو په اړه وغږېږو ، له ټولواک نه هیله وکړو ، په خورا درناوي له ټولواک نه پوښتنه وکړو چې زموږ د پوځ او سنی شمېر او حالت موږ ته ځرګند کړي او بیا هغه وخت..

خو پېیر خپلې خبرې ځکه پای ته ونه شوې رسولې، چې ناڅاپه له هرې خوا تر غندنې لاندې راغی. تر ټولو نه زیات پر هغه د هغه پخواني ملګري، د باستون د لوبو ښه ماهر، ستیپان ستیپانوویچ اپراکاسین، سخت ګوزارونه کول. هغه، تل له هغه سره ښه اړیکي او خواخوږي لرله. په هغه ورځ هغه رسمي دریشي اغوستې وه. هغه د دغې رسمي جامو او که د بل کوم څه له امله، داسې بدل شوی و چې پېیر په هغه کې د پخواني ملګرتوب یوه نښه هم پیدا کولای نه شوه. د ستیپان ستیپانوویچ پر څېرې د زړښت ګونځې او د قهر پرده راخوره شوې وه او پر پېیر یې همداسې چغې وهلې:

- تر هر څه لومړی ستاسو حضور ته غواړم ځرګنده کړم، موږ دا حق نه لرو چې له ټولواکه پوښتنه وکړو. دویم دا چې که د روس اعیانو او

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخورو دا حق لرلای، ټولواک نه شو کولای موږ ته ځواب راکړي. پوځ تل په خوځښدا کې دی. د هغه خوځښدا د دښمن، خوځښدا پورې اړه لري، وژل کېږي، ټپي کېږي او نوي قوتونه ورته راځي. ..

یو بل غږ، داسې د ځلوېښتو کالو د یوه منځني ونې سړی، چې پېیر، هغه پخوا هم د جتهانو په کور کې لیدلای و، په دې پوهېده چې هغه د پانهو په لوبه کې خورا سست دی، اوس یې رسمي جامې اغوستې او په ناپېژندونکي بڼه یې کره وړه بدل شوي دي، د پېیر خواته راوړاندې شو، د اپراکسین خبرې یې پرې او په لوړ آواز یې وویل:

- هوکې ! اوس د خبرو اترو وخت نه دی، اوس د کړو وار دی. جګړه روسیې ته راننوتلې ده. زموږ دښمن د روسیې د وژلو په تکل راروان دی، راروان دی چې زموږ د پلرونو ادیروته سپکاوی وکړي، راغلی دی چې زموږ ښځې او ماشومان یرغمل او وتښتوي.

هغه خپل ټټرو ډباوه، د سترګې کاسې یې داسې سرې وې چې تا به ویل له وینو ډکې دي، هغه چغې وهلې:

- موږ به ټول پاڅو ! ټول به د پښو پر ځای پر سر وخوځېږو، ټول د ټولواک بابا په خاطر !

یو څو داسې آوازونه چې دغه خبرې یې منلې، له ګڼه ګوڼې نه واوریدل شول:

- موږ روسان یو او خپله وینه، ځان او سر له ایمان، تخت او هېواد نه ځارو. که موږ رښتیا د خپلې مېنې رښتینې بچیان یو، باید اپلتې پربږدو او ټولې اروپاته وښیو چې روسیه څنګه له روسیې نه ځان ځاروي، پاڅېږي او ساتنه یې کوي.

پېیر، غوښتل چې ځواب یې ووایي، خو ونه یې کولای شو یوه کلمه هم ووایي. هغه داسې وانګېرله چې د هغه د وینا غږ، هره غوښتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په کې ونغښتل شي، د دغه اعيان تر لېو الټيا نه ډکو ويناوو نه به سند ريزه او لوړه نه وي.

ايليا اندريوويچ، د دغې ډلې شاته ولاړ و او هماغه شان يې د ويناوال خبرو ته د منني په نښه سر ښوراوه، ځېنو خو په خورا زړورتيا د ويناوال پلو ته مخ وررااړاوه او تر هرې خبرې نه وروسته به يې چغې کړې: سمه ده، همداسې ده !

پېير، غوښتل وو ايي چې دی چمتو دی خپله شتمني، خپل ځان او خپل وګړي او هر څه هر څه ځار کړي، خو د دغو مرستو لپاره لومړی بايد پوه شي، حالات څنګه دي، خو هغه چا نه پرېښود وغږېږي. دې سره هممهاله ډېرو خلکو چغې وهلې او خبرې يې کولې، لکه هغه شان چې ايليا اندريوويچ نه شو کولای ټولو ته سر وښوروي. خلک د دې ډلې خوا ته راټوليدل او بېرته خوريدل، بيا ټوليدل او بيا خوريدل، خو په پای کې د يو ستر شرو شور نه وروسته د خوځېدو په يوې چټکۍ ځپې د هغه لوی ميز خواته چې په لوی تالار کې اېښودل شوی و، ورغلل. پېير نه يوازې خپله هغه خبره چې غوښتل يې وکړي، ونه شو کړای، بلکې هر وار به يې چې د خبرو تکل وکړ، په تربګنۍ به يې د هغه خبرې پرې کړې او په کرکه کرکه به يې مخ ترې واړاوه.. تر هغه اعيانه وروسته ډېرو ويناوالو وينا واورولې او ټولو په هماغه ژبې او د هغه په ملاتړ يې خبرې کولې. د هغه زياترو خورا ښې او ځېنو خو ډېرې نوې خبرې کولې.

د «روسي ويستنيک» د مجلې مدير ګينکا، (چې ځېنو هغه پېژندلی و، ځکه د خلکو له منځه د غږونو انګازه شوه، چې ناري يې وهلې: ليکوال، ها ليکوال !) وويل: د دوزخ ځواب بايد په دوزخ ورکړو او يادونه يې وکړه چې ماشوم د تالندې د برېښنا ليدو ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشالېږي او خاندي، خو موږ به د هغه ماشوم په څېر ونه اوسو.

د تالار په وروستيو کتارونو کې چا تکرار کړه: سمه ده، سمه ده، تالنده، د تالندې غږ !

د خلکو څپه، لوی ميز ته چې رسمي دريشي کړي سپين ږيري، عمر خوړلي مخور او ياکلن چې څه کم د ټولو پر ټټرونو نښانونه يا صليبونه راځړوند وو، ناست وو. پيير نبږدې ټول يا د هغو په کورونو کې، يا له خپلو نوکرانو ياورانوسره، يا په کلوب کې او يا د باستون په لوبه کې ليدلي او پېژندل. د خلکو څپه نور چور ميز ته ورنبږدې او شروشور همداسې دوام درلود. وينا وال يو په بل او کله هم په ګډه غږېدل. شا ته ولاړو ځېنوکسانو به چې کله د وينا والو غږ وانه وريد او يا به پوه شول، چې خبره سمه ويل شوې نه ده، په تلوار به يې د وينا وال ناويل شوې يا ناسمه خبره تکرار کړه.. پيير سخت په قهر او ګبنهۍ اخېستی و.. هغه که څه هم له خپل خياله منکر نه و، خو په زړه کې يې ځان ګنهکار انګېره، مګر بيا يې هم ځان برحقه ګانه. هغه داسې چغه کړه، چې ګواکې غواړي د نورو غږونو او چغو په منځ کې خپل غږ، ترخلکو پورې ورسوي او وې ويل:

- زما موخه يوازې دا وه چې، که موږ په اړتيا و پوه شو ،زموږ د شتمنيو او سرځارول به لاګټور وي.

هغه ته نبږدې يوه بوډا هغه ته وکتل، خو سمدلاسه يې هغه بل غږ ته پام وروا ړاوه چې د ميز له بله سره راپورته شو. يو بل چغې وهلې:

- مسکو به تسليم شئ ! مسکو به د خپلو ګناهانو کفاره ورکوئ.

بل بيا چغې وهلې:

- هغه د بشر دښمن دی ! اجازه راکړئ خبره مې وکړم. هغه لا پسې چغې کړې ! ګورئ ! او ښاغلو ! پښو لاندې مو کړم !

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۳

په دې وخت کې ګراف راستوپچين، چې جنرالي دريشي پر غاړه وه، صليب يې پر ټټر و، پليټونه او ستوري پر اوږو، په برند څير څير غلچک او په چټکو ګامونو د اعيانو په ډله کې، چې لاره يې ورته پرانسته رانتوت.، هغه وويل:

- ټولواک به اوس راورسېږي ! زه همدا اوس د هغه له حضوره راغلم. زه داسې تصور کوم، په هغه حالت کې چې اوس موږ يو، ډېرو خبرو ته اړتيا نه شته.

راستوپچين زياته کړه:

- ټولواک وياړ رابښلی، موږ او سوداګر يې رابللي يو.

هغه چې د سوداګرو دا ټول شوي تالار ته اشاره کوله، وې ويل:

- له هغه پلوه په ميليونو نو پيسې راځي،زموږ دنده دا ده چې سړي او دا وطلب ورکړو او سر او مال له هغه نه ونه ژغورو. لږ تر لږه دا هغه څه دي چې موږ يې کولای شو.

خبرې اترې يوازې د هغو بوډاګانو ترمنځ چې د ميز شاوخوا ته ناست وو، پيل شوې، دغه مشورې او خبرې له هغه څه نه چې امکان يې لاره ،په چوپتيا او کرارۍ کې وشوې. دغو مرکو ځکه غمجنه بڼه لرله، چې تر کوم غږ او شور نه وروسته به، کله ناکله کوم بوډا په لړزيدلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

آواز وويل:

-زه يې منم !

هغه بل به بيا ګواکې د نوښت لپاره غږ وکړ:

-زه هم داسې انګېرمه ! او داسې نور نور..

منشي تـه سپارښـتنه شـوې وه. داسې پريکـړه ليـک وليکـي چـې، مسکويان هم د سمولينسکيانو په څېر له هر زړو تنو نه لس تنه سرې، د هغـو د ټولـو اړو ړتيـا سـره ورکـوي. پـه غونـډه کـې ناسـتو کسـانو د هوساينې لپاره خپلې څوکۍ سره وړاندې وروسته کړې، پاڅېدل او ګواکې د شخې د وېستلو لپاره په تـالار کـې وګرځېدل، يابـه يـو بـل تـه سره نږدې شول، لاسونه به يې سره کېښکودل او خبرې به يې سره پيـل کړې.

ناڅا په په تالار کې ددې غږ انګازه خپره شوه:

- ټولواک ! ټولواک. او ټول د دروازې خوا ته وخوځېدل.

ټولواک په هغه لويه لاره چې اعيانو او مخورو د خپلو دوو کتارونو په منځ کې ورته پرانسته، تالار ته راننوت.

په ټولو څېرو کې د ويرې او هيله مندۍ ښنې ښکارې څرګندې وې. پيـر لـه ټولواکـه پـوره، لـرې ولاړ و او نـه يـې شـو کـولای د هغـه ټـولې خبـرې واورې، خو د هغو لږو خبرو نه چې هغـه اوريـدې، دومـره پـوه شـو چـې ټولواک له هغه ګواښه چې روسيه ورسره مخامخ ده او له هغو هيلو نه چې دی،د مسکو اعيان او مخوريې لري،لرې غږېږي.

يو چا ټولـواک تـه هغـه پريکـړه ليـک واوروه چـې څـو شـېبې مخکـې دغو اعيانو او مخورو ، ليکلی و.

د ټولواک ريږديدونکی غږ پورته شو او وې ويل:

- ښاغلو !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه شروشور چې په تالار کې خپور شوی و ، بېرته چپ او پېير د ټولواک له خونده ډک ، انساني او اغېزمن غږ په ښه توګه واورېد ، چې وویل:

- ما هېڅکله د روس د اعیانو او مخورو پر مېړانه شک نه لاره ، خو نن مېړانې ته ، ستاسو لېوالتیا تر هغه نه هم زیاته ده چې ما یې هیله لرله. زه د وطن په نامه له تاسو نه مننه کوم. ښاغلو ! د کړو وخت رارسېدلی دی. وخت سره زر دي. ..

ټولواک چپ شو او خلک ، لاپسې د هغه شاوخوا ته ورنږدې شول ، له هرې خوا نه د شعارونو نارې او غږونه پورته شول.

یو غږ د شا له کتارونو نه واورېدل شو:

-هوکې ! تر ټولو ګران څه ، د ټولواک خبرې دي.

ایلیا اندریوویچ ، هېڅ نه و اورېدلي ، خو په خپله ښه په هر څه پوه شوی و.

ټولواک د اعیانو له تالاره د سوداګرو هغه ته ورغی. هغه لس دقیقې هلته پاتې شو. هغه شان چې وروسته څرګنده شوې وه ، همدا چې ټولواک له سوداګرو سره خبرې پیل کړې وې ، اوښکې یې له سترګو راشېوه شوې او د ژړا په حال کې یې خپله وینا اورولې وه. پېير ټولواک هغه وخت ولید چې له دوو سوداګرو سره مل له تالاره وت. د هغو یو تن چې څورب ، خیټه ور و ، پېير پېژانده او بل هغه یې خوار ، ډنګر ژیړ مخی او داسې کوسه و ، چې ږیره یې یوازې د زنې پر سر وه. هماغه د سوداګرو د جرګې مشر و. دواړو وژړل. د ډنګر په سترګو کې اوښکې ښکارېدې ، خو څورب هغه لکه ماشوم داسې ساندې وهلې او همداسې یې ویل:

- ستاسو اعلیحضرت نه مو ، مال او ځان قربان دي !

(c) ketabton.com: The Digital Library

پيير په دې شېبه کې له دې احساسه پرته چې چمتو دی، هر هغه څه چې لري، ټول قربان کړي، بل څه نه احساسول. ځان يې د خپلې هغې وينا له کبله چې ځو شېبې مخکې يې کړې وه، لږ قانوني رنګ يې لاره ملامت ګاڼه او دې ته سترګه په لاره و چې د هغه کفاره وکړي. پيير چې د ګراف ماموټوف.له دې پرېکړه چې يو غونډ به ټولواک ته ښيي، خبر شو، همالته يې راستو پچين ته څرګنده کړه چې هغه زر تنه اربکي، د هغو له ټولو اړتياوو او خرڅ سره برابروي.

بوډا ګراف رستوف، نه شو کولای بې له ژړا او ساندو هغه څه خپلې ښځې ته ووايي چې اوريدلي او ليدلي و، او سمدلاسه يې د خپل زلمي زوی هغه هيله چې پوځ ته ځي ومنله او په خپله لاړ چې هغه په پوځ کې ځېره کړي.

ټولـواک بلـه ورځ لـه مسـکوه لاړ، اعيـانو ټېرتـه رسمي دريشـۍ او جامې ووېستې او ټېرتـه پـه خپلو کورونـو، بنـډارونو او کلوبونـو کې سره اختـه شول او لـه هغـه سره هممهالـه يې،خپلو سرو تـه د اربکيـو د راټولولو او لېږلو سپارښـتنه وکړه او خپلو هغـو کړو تـه هک حيـران و چې دوی ترسره کړي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم کتاب

دویمه برخه

۱۵۳۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱

ناپليون له دې کبله له روسيې سره جګړه پيل کړه چې هغه نه شو کولای د درزدين سيمې ته له تګه ډډه وکړي. هغه نه شو کولای د هغه وياړه مست نه شي، چې ده ته وربښل شوی دی، هغه نه شو کولای د پولينډ د پوځي دريشۍ له اغوستنې ډډه وکړي او د اوړي سهارنۍ کوډو ته غاړه کېنږدي او هغه نه شو کولای د کوراګين او بالاشوف، په وړاندې خپله کرکه ونه ښيي. ټولواک الکساندر، هېڅ ډول روغې ته ځکه غاړه نه کېښوده چې انګېرله يې ده ته سپکاوی شوی دی. بارکلي ديټولی، هڅه کوله په خورا ښه توګه د پوځ لارښوونه وکړي، خپلې دندې په ښه بڼه ترسره کړي او ځان ته د غوره پوځي قوماندان نوم او وياړنه وګټي. رستوف پر فرانسويانو په يرغل کې ځکه مېړانه ښودله چې نه يې شو کولای په آواره ځمکه او کراره ژوند آس يرغه کړي. په دې توګه په دې جګړه کې ټول بې شمېره ښکيل کسانو د خپلو ځانګړتياوو، ځانګړو عادتونو، خپلو موخو او شرايطو پر بنسټ خپلې هڅه کولې. هغوی ډارېدل، ځانښودنه او پېژند ګلوي يې غوښته، خوښۍ کولې، په قهرېدل، قضاوت يې کاوه او تصور يې کاوه چې هغوی په هغه څه پوهېږي، چې بايد پوه شي او په خپله خوښه خپلو اهدافو ته ور روان دي، حال دا چې دوی ټول د تاريخ په چوپړ کې بې ارادې وسيلې وې او هغه چارې يې سرته رسولې، چې دوی خپله هم نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرې پوهېدل، خو موږ ته، د اوسنۍ زمانې وګړو ته د پوهېدو وړ ده. دا د ټولو چاروا کو نه بدلیدونکې برخلیک دی. هر څومره چې هغوی د واک په لوړو کچو کې ولاړ وي. په هماغه اندازه یې آزادي او خپلواکي کمه وي.

اوس، د ۱۸۱۲ کال چارواکي، لا پخوا له خپلو چارو نه او دریځونو لرې شوي، د هغوی د خپلو ځانګړو ګټو آن کومه نښه هم پاتې نه ده، خو یوازې د هغې زمانې نه را پاتې پایلې زموږ مخې ته پرتې دي.

فرضا د اروپا وګړي باید د ناپلیون په مشرۍ د روسیې زړه ته ننوتلي وای. هلته مړه شوي وای او خپله یې پر ځان خپله بلا راوستې وای، د وګړو بې معنی او زورونکي کړه اوس زموږ لپاره د دغې جګړه د ګډونکوونکو نیت ښه څرګندوی. تقدیر ټول دغه خلک دې ته اړول، چې هممهاله د خپلو ځانګړو ارمانونو د لاس ته راوړلو تر څنګ یوې سترې پایلې ته د رسېدو لپاره هم هڅې وکړي، هغه پایله چې له هغو یو هم (نه ناپلیون او نه الکساندر او نه بل هېڅ یو، ددغې جګړې له ګډونکوونکو نه) د هغې نه هېڅ تصور هم نه درلود. نن موږ ته دا ښه په ډاګه شوې ده، چې په ۱۸۱۲ کال کې د فرانسوي پوځ د تالان او بربادۍ علتونه څه وو. هېڅوک له دې نه انکار نه کوي چې د فرانسوي پوځ د نابودۍ علت له یوې خوا خورا ناوخته، هغه هم بې له هر ډول چمتوالي په ساړه ژمي کې د روسیې په زړه کې د جګړې پیل و او له بلې خوا د روسیې ښارونو ته د اور اچولو اغېز او د هغه له کبله د خلکو په زړونو کې د دښمن په وړاندې د کرکې راپاریدل، و. خو هغه وخت نه یوازې چا دا اټکل نه شو کولای (هغه څه چې اوس څرګند دي) په نړۍ کې تر ټولو نه خورا ښه اته سوه زریزه، په غوره او ښو جنګیالو قوماندانانو سمبال پوځ به د روسیې پوځ په وړاندې، هغه خوار په جګړېزو چارو کې بې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تجربې، د شمېر له پلوه تر دښمنه دو واره کم او ناپوهه قوماندانو پوځ په وړاندې ماته وخوري او تالا والا به شي. نه یوازې هغه وخت چا دا اټکل نه شو کولای، بلکې د روسانو له خوا ټولې هڅې ددې لپاره وې چې یوازې یو برې او چاره ولري او هغه دا چې څنګه روسیه وژغوري. د فرانسویانو هڅې د هغو ټولې پوځي تجربې او ګوا کې له خپل پوځي نابغه ناپلیون سره سره، ټولې ددې لپاره وې چې د اوړي تر پایه مسکو ته راورسېږي، یعنې هغه څه وکړي چې د دوی پوځ تالا شي.

په هغو لیکنو کې چې د ۱۸۱۲ کال د تاریخي پېښو په اړه لیکل شوي دي،د فرانسوي لیکوالو دا ډېره خوښېږي چې ووایي، چې ناپلیون څومره دخپلو پوځونو د سیمې له پراخېدو نه ویره لرله، څومره د جګړې لېوالـه و او څنګه د هغه مارشالانو مشوره ورکوله، چې په سمولینسک کې پاتې شي. او نور دې ته ورته ډېر دلایل راوړي چې ثابته کړي، د جګړې ګواښ له هماغو لومړیو ورځو نه په هر څه لاس بری و. روسي لیکوال دوی نه لا زیات ددې لېواله دي دا ووایي چې د جګړې تګلوره له پیل نه د سکیفسکي، د قبیلو د جګړې په بڼه جوړ شوې و (د روس د دولت د جوړېدو نه د مخه د سکیفسکی قبیلو د اوسنۍ روسیې او اوکراین پر زیاترو سیمو واکمني لرله او واک یې د داړومارو ډلو په شان، د غلچکو بریدونو له لارو ټینګاوه) دا په دې معنا چې دښمن وغولوي او د روسیې زړه ته یې ننباسي او بیا یرغل پرې وکړي. څوک تګلوره د پفول، تګلوره ګڼي، څوک یې په خپله د ټولواک الکساندر نوښت بولي او آن د خپلو نظریاتو د تایید لپاره ځېنې سندونه او لیکونه هم وړاندې کوي، چې په هغو کې ددغو شان جګړو د پېښېدو نښه موندی شو.. خو که اوس د تاریخ بهیر بل پلو تللای وای او هغه څه چې پېښ شوي دي، نه وای پېښ شوي، نو دغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشارې او نښې به هم ټولې له مينځه تللي وای. هغه به هم د هغو زرګونو او ميليونونو اشارو او اټکلونو په څېر چې هغه وخت کېدې، نا سمې راوتلای او هېرې شوې وای. د پېښو د پېښېدو په اړه اټکلونو او اشارې تل دومره زياتې او ډولا ډول دي چې پايلې ته له پامه پرته چې هر څه وي، داسې کسان پيدا کېږي چې وايي، ما لا هماغه وخت ويلي و چې دا به همداسې وي، خو دوی دا هېروي چې د دوی د اټکلونو برخلاف هم بې شمېره اټکلونه وو.. خو واقعيتونو ټول د هغه څه برخلاف دي چې روسانو او فرانسويانو د هغو اټکل کاوه، ځکه نه روسانو د ټولې جګړې په اوږدو کې د روسيې زړه ته د دښمن د راوستلو تکل لاره، ځکه هغوی د روسيې خاورې ته د فرانسويانو د راننوتلو له هماغې لومړۍ شېبې نه هڅه کوله د هغو مخه ونيسي او ناپليون نه يوازې د خپلو پوځونو د سيمو د زياتوالي نه ويره نه لرله، بلکې د هغه برخلاف يې د خپل پوځ له خوا د هر نوي ګام خاورې د لاندې کولو په وياړ جشنونه او بنډارونه نيول او له هغو نه خورا خوښېده او دغه راز دا هڅه يې کوله چې د پخوا په شان له جګړو سره لاس او ګريوان نه شي.

د جګړې په پيل کې زموږ پوځ ټوټه ټوټه شوي او زموږ يوازينۍ هيله د هغو ټوټو يووالی و. هغه هم لږ تر لږه د دې لپاره چې په منظمه توګه شاته لاړ شو، خو که موږ غوښتي چې د دښمن پوځ د خپلې خاورې زړه ته راننباسو، نو د پوځ يووالی بې ګټې و. ټولواک هم د پوځ د لمسون او په سرتېرو کې د هېواد د مينې د را ژوندي کولو لپاره جبهې ته راغلی و، نه د دې لپاره چې هغوی شاتمبولو ته وهڅوي. که روسانو د پفول د تکل له مخې، هغه ټول مورچلونه د دريسا پرغاړه جوړه کړل، نه د شاته راتګ لپاره بلکې د شاتګ د درولو لپاره و. ټولواک خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوماندانان د هر ګام شاته تګ له امله ښکنځل او غندل. د تولواک په تصور کې خو آن د سمولینسک لاندې کېدل نه ځاییدل، بیا د مسکو سوځېدل خو څه کوې. کله چې پوځ یو والی پیدا کړ ،تولواک له دې کبله چې سمولینسک ، پرته له زوروري جګړې تسلیم شوی دی، سوځېدلی دی، سخته کرکه او نارضایت څرګند کړ.

تولواک داسې انګېرل، خو د روسیې قوماندانانو او د ټول روسیې ملت، شرم د روسیې زړه ته د پوځ د شاته راتګ له امله له دې هم زیات و. ...

ربښتیا او څرګنده خبره دا ده چې د مسکو پلو ته په خپل پرمختګ کې ناپلیون خورا لوی ګوابښ نه لیده، نه تولواک الکساندر او نه روسي قوماندانانو یوه هم. الکساندر او روسي قوماندانانو هېڅکه دا تکل نه لاره، چې ناپلیون وغولوي او د روسیې زړه ته یې راوهڅوي. د ناپلیون بې لارې کول او روسیې ته د هغه راننوتل، بې له هر ډول تګلارې او تکله ترسره شول (هېڅ چا د دغې پېښې د پېښېدو اټکل نه کاوه) بلکې دغه پېښه، د پېچلو لوبو ، کرکو ،هیلو په جګړه کې د خلکو د ګډون کولو د ارمانو پایله وه، د هغو خلکو او جنګیالو چې له هر هغه څه نه ناخبره و چې وړاندې به پېښېدل، هغوی یې په هېڅ ډول اټکل نه شو کولای او په دې نه پوهېده چې د روسیې د ژغورنې لاره کومه ده. هر څه تصادفا پېښېدل. د پوځونو ترمنځ اړیکې له هماغه پیله وشلېدلې او موږ په څرګنده له دښمن سره د نښتې او دهغه دیرغل د مخنوي لپاره د خپلو پوځونو د یووالي تکل کې شو ،خو دا چې د ښمن خورا زورور و ،موږ له جګړې مخ واړاوه او په چټکۍ شاته لاړوو او په دې توګه مو د سمیلیسک پلو ته د تګ لاره پرنسته. ...

... بارکلي دیتولی د روسي پوځ یو قوماندان له دې کبله چې بهرنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی په پوځ کې هومره ګران نه دی. .. باګراتیون د روس د دویم پوځ قوماندان له هغه نه کرکه لري. .. او د هغه له هغو سپارښتنو نه چې پوځونه دې سره یو شي، سرغړونه کوي، شاته راځي. ..

ټولواک جبهې ته راغلی چې په خپل پوځ کې د هېواد پالنې روحیه راوپاروي. .. په پای کې هغه په دې پلمه چې د پلازمېنې خلک هېواد پالنې ته وهڅوي له جبهې نه ځي او مسکو ته روانېږي. ..

روسان د راتلونکې جګړې لپاره په خپلو سیالیو، تکلونو، دوکو او چمتوالي بوخت دي، تر هغو چې هغوی، فرانسویان په هغو ځایو کې چې نشته لټوي، هغوی د نیکیفروفسکي پر قطعې برید کوي، هغه تالان او د سمولینسک دیوالونو ته رارسېږي.

باید د سمولینسک ناڅاپي جګړه ومنو، ځکه هغه ومنو چې لږ تر لږه د خپلو اړیکو رښتیاوالی ثابت کړو. په دې توګه جګړه پېښېږي او په هغې کې له دواړو خوا و نه په زرګونه خلک وژل کېږي او ژوند له لاسه ورکوي. سمولینسک د ټولواک او د روس د ټول ملت له ارادې پرته دښمن ته تسلیمېږي، خو د هغه ښار خلک چې پوهېږي د دوی والي دوی غولولي او دوکه کړې یې دي، په خپل لاس ښار ته اور ورته کوي، پر خوار او زار حالت، تش لاس په داسې حال کې چې د خپلې ماتې او ورکو په اړه فکر کوي، له دښمن سره د کرکې احساس سره مل د مسکو پلو راخوځېږي. ناپلیون وړاندې او موږ شاته درومو او هغه څه کېږي، چې ناپلیون باید د برې جنده رپولې وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲

سردار نیکولای اندریوویچ د خپل زوی تر تګه، یوه ورځ وروسته شهزادګۍ ماریا ځانته وروغوښته او هغې ته یې وویل:

- نو څنګه اوس دې زړه تش شو؟ له زوی سره دې واچولوم، خوشاله یې؟ ښه رضا یې؟ زړه مې خوږېږي، زورېږم. زه زوړ، ناتوانه او تا داسې غوښتل. ښه ده، ښه ده، اوس نو خوشالي کوه، خوشالي!

تر دې وروسته د یوې اونۍ په اوږدو کې بیا شهزادګۍ ماریا له خپل پلار سره ونه لیدل. هغه ناروغه و او له خپلې کوټې نه د باندې نه راوت.

د شهزادګۍ ماریا په حیرانۍ دې ته پام شو چې په دې موده کې مشر سردار، پېغله بوري ین هم نه ده منلې او یوازې چا چې کوټې ته تګ راتګ ورسره کاوه، هغه تیخون و.

تر یوې اونۍ وروسته سردار بیا له کوټې راووت، او بیا یې خپل پخوانی ژوند پیل او په تېره بیا د ودانیو د جوړولو ځارنه او باغوانې یې کوله. له پېغلې بوري ین سره یې تولې پخوانې اړیکې شلولې وو. له شهزادګۍ ماریا سره یې په خبرو کې ژبه سړه او دا ښې په کې څرګندې وې چې ګواکې وایې:

- ګوره وینې! تا زما په اړه څه خبرې څه جوړې نه کړې؟ تا مې زوی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرداراندرې په اړه څه دروغجنې خبرې ونه کړې، چې ګواکې ما له دې فرانسوي سره ګوتې خوږې کړې دي؟ له هغه سره دې خوابدی کړم، خو اوس ګورئ چې نه مې ته په کار یې نه هغه فرانسوي ګکې.

شهزادګۍ ماریا نیمه ورځ د خپل وراره، له نیکولای، جان سره په کوټه کې تېرولـه، د هغه سبقونه یې ښارل، خپله یې هغه ته د روسي ژبې او موسیقۍ زده کړې ورکولې، د هغـه لـه روزونکـي دوسـال سـره بـه غږیده او نیمه ورځ بـه یې خپـل کتابونـه لوستل، وخت بـه یې لـه بوډۍ مینځې او له هغو خدایي خدمتګارانو سره چې په پټه به د ودانۍ د شا له خوا نه، ددې دیدن ته راتلل، تېراوه. د جګړې په اړه شهزادګۍ ماریا هماغه شان فکر کاوه، لکه ټولې ښځې یې چې کوي. جګړې ته د خپل تللی ورور له کبله خورا خواشینې وه. هغه له جګړې او د هغې له وحشت نه ډاریده او په دې نه پوهېده او دې ته حیرانه وه چې څنګه خلک په بې رحمۍ د یو بل وژلو ته اړباسي، هغه ددې جګړې په اهمیت نه پوهېده او هغـه یې د پخوانیو جګړو پـه څېر یوه جګړه ګڼلـه. سره لـه هغـه چې دوسـال، د هغـه همیشـنی مرکچـي د جګړې پـه لېوالتیـا د جګـړې بهیـر ښاره، په خورا شوق یې د هغې په اړه خپل عقاید څرګندول، سره له هغه چې ددوی دیـدن تـه راتلونکي خدمتګارانو، پـه خـورا وحشت، هر یـو جلاجلا، په خپله بڼه د جګړې د آوازو او د پیدا شوي کـافر او عیسـویت ضد او روسیې ته د هغه د راتګ په هکله د خلکو خبرې او کیسې ورتـه کولې او سره له دې چې ژولۍ، چې اوس پـه شـهزادګۍ دروبتځکایا بدله شوې وه او بیا یې له دې سره خورلندې پیل کړې وه او دې ته یې له مسکو نه د هېواد پالنې نه ډک لیکونه لیکل، بیا هم دې ته جګړه جګړه وه، هېڅ اهمیت یې نه لاره او نه پرې پوهېده.

ژولۍ هغې ته لیکل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما ته ګرانې خورلنډې ! زه تاسو ته په روسي ژبه لیک لیکم، ځکه زه ټولو فرانسویانو او په هماغه اندازه د هغو له ژبې نه کرکه لرم. زه هغه نه ویلی او نه یې اوریدلی شم.

مور مسکویان د خپل ټولواک له مینې نه چې د لمانځنې او بې ساري درناوی وړ دی، د مینې د اور په لمبو کې سوځو.

زما خوار میړه د یهودانو په مسافرتونو کې د زوریدو او لوږو له زغم نه لېونی او سترې شوی دی. دا لا څه کوي ،هغه خبرونه چې ما ته رارسېږي له دې مې لا زیات په عذاب اخته کوي.

هرومرو به مو د اریوفسکی د میړانې او سرښندنې په اړه اوریدلي چې له خپلو دوو زامنو نه یې غېږ تاو کړې او ورته ویلی دي:

- له هغو سره به یو ځای مرم او بې پتې به نه منو.. او په رښتیا چې د دښمن قوت دوه برابره شو، خو موږ ورته سست نه شو. دا هم تېریږي خو د جګړې وختونه باید لکه د جګړې د وختونو په څېر ومنو او تېر یې کړو. شهزادګۍ ایلینا او شهزادګۍ صوفیا، ټوله ورځ راسره ناستې وي. موږ خوارې هغه کونډې یو، چې مېړونه مو ژوندي، خو موږ کونډې یو، په زغنو اوبدلو لګیا یو او په خوږو خوږو کیسو وختونه تېروو.

یوازې او یوازې زموږ تر څنګ ستاسو ځای تش دی.. او داسې او داسې نور دې ته ورته لیکونه. "

شهزادګۍ ماریا، ځکه د دې جګړې په اهمیت نه پوهېده چې بوډا سردار هېڅکله د هغې په اړه نه غږیده، هغه یې نه منله او کری ورځ به یې له دوسال سره چې میز ته به ناست و، او خدای خبر څه به یې ویل، خندیدل به او ژبه به یې داسې ارامه او ډاډمنه وه چې شهزادګۍ ماریا ته به د خبرو وخت نه پاتې کېده او د جګړې په اړه به یې د پلار جاج نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخیست.

د جولای د میاشتې په اوږدو کې بوډا سردار خورا ګرځنده او آن چې تاند و تازه و. د نوي باغ او چوپړانو ته د نوې ودانۍ جوړل یې پیل کړي وو. هغه یوازینی شی چې شهزادګۍ ماریا پرې زوریدله، هغه یې د پلار بې خوبي وه. هغه خپل دا عادت چې د خپل کار کوټه کې ویده کېده، بدل کړی و او هره شپه به یو بل ځای ویده کېده. یوه ورځ به یې سپارښتنه وکړه چې د هغه سفري پالنګ په لویه لاره کې کېږدئ، بله ورځ به د مېلمستون پر لویه لاستي لرونکي اوږدې څوکۍ پاتې شو او کله به د هرکلو په کوټه کې پروت و او پرته له هغه چې جامې وباسي سترګې به یې پټې کړې او د پېغلې بوری ین پر ځای به د هغه پتروشکا نومي چوپړ ،کتابونه ورته لوستل او همالته به هماغسې ویده شو. خو کله کله به یې بیا په خوړنتون کې شپې سبا کولې.

د اګست په لومړي نېټې د سردار اندرې دویم لیک راورسېد. په لومړی لیک کې چې د هغه تر تګ نه ژر وروسته رارسېدلی و، په خورا درناوي سردار اندرې له خپل پلار نه له دې کبله بښنه غوښتې وه، چې ځان ته یې اجازه وکړې وه ،له پلار سره مخالفت وکړي او له هغه نه یې غوښتنه کړې وه چې په ځان کې د پلار د مهربانۍ احساس راژوندی کړي. بوډا سردار د زوی لومړی لیک ته په خورا مینه ناکه ژبې ځواب لیکلی و او تر همدی لیکه وروسته و چې هغه، فرانسوي پېغله له ځانه لرې کړې وه. دویم لیک سردار اندرې د ویتبیک له څنډو ، لیکلی و ،هغه دا لیک، تر هغه وروسته لیکلی و چې دغه ښار فرانسویانو لاندې کړی و او د دغې جګړې په اړه یې په لنډه توګه هلته لیکلي او د هغه نقشه یې هم هلته انځور کړې وه. هغه د جګړې د راتلونکې په اړه هم خپل نظریات لیکلي وو. سردار اندرې په لیک کې پلار ته د هغو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستونزو په اړه چې د جګړې ډګرته دده د کور د نږدې والی له امله ده ته وړپېښې وې، هم یادونې کړې وې. ده د جګړېزو عملیاتو د نږدېوالي له امله ډېره خواشیني څرګنده کړې وه او پلار ته یې مشوره ورکړې وه چې مسکو ته لاړ شي.

هغه ورځ د غرمنۍ په وخت کې چې کله دوسال ویلي ویلي و چې:، د آوازو له مخې فرانسویانو ویتیبسک هم لاندې کړی دی. هغه د خپل زوی سرداراندرې لیک وریاد شو. هغه شهزادګۍ ماریا ته مخ وروا ړاوه او وې ویل:

- نن د سرداراندرې لیک راغلی دی، هغه دې ولوست؟

شهزادګۍ ماریا په ډار وویل:

- نه بابا جانه !

هغې نه شوکولای هغه لیک ولولي، چې هېڅ څوک یې آن له رارسېدو هم خبر نه و.

سردار له ملنډو نه په ډکې موسکا په هغې موسکا چې اوس د دغې جګړې په اړه د یادونې په وخت کې تل دده پر شونډو راخوریده، وویل:

- هغه د جګړې په اړه، د دغې جګړې په اړه لیکلي دي.

دوسال وویل: باید ډېر په زړه پورې وي، هغه خو خپله په جګړه کې دی.

پېغلې بوری ین وویل: اخ، هوکې، باید خورا په زړه پورې وي.

بوډا سردار مخ پېغلې بوری ین ته وروا ړاوه او وې ویل:

- پوهېږئ، د واړه میز پر سر، د اخبارونو تر دوسیې لاندې دي...

پېغله بوری ین په خوښۍ له خپله ځایه ودانګل.

بوډا سردار تندی تریو او چغه کړل:

- اخ، نه، نه ! میخائیل ایوانوویچ، ته لاړ شه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میخائیل ایوانوویچ پاڅېده او د هغه دفتر ته ورغی، خو همدا چې هغه ووت، بوډا سردار په خورا ناآرامۍ دې خوا، هغه خوا وکتل، کاغذي دستمال یې وارتېره، خپله لاړه او وې ویل:

- هېڅ څوک، هېڅ نه شي کولای. هر څه یې سره ګډوډ کړل.

دده تر راستنېدو پورې، شهزادګۍ ماریا، دوسال، پېغله بوری ین او آن نیکولای جان په چوپتیا چوپتیا کې یو بل ته سره کتل.

بوډا سردار مخکې او میخائیل ایوانوویچ پسې چې لیک او یوه نقشه یې په لاس کې و، په چټکو چټکو ګامونو راستانه شول. هغه لیک او نقشه یې پر میز، تر خپل څنګ کېښودل او د ډوډۍ تر پایه یې هغه چاته ورنه کړل، چې وې لولي. همدا چې مېلمستون ته لاړل، هغه لیک یې شهزادګۍ ماریا ته ورکړ او د نوې ودانۍ نقشه یې تر مخې وغوړوله، پر نقشې یې سترګې خښې کړې او لور ته یې سپارښتنه وکړه چې لیک په لوړ آواز ولولي. شهزادګۍ ماریا د لیک لوستل پیل او په پوښتنیز غلچک یې پلار ته وکتل.

ده خپله نقشې ته کتل، خو داسې ښکاریده چې په خپلو غمونو کې ډوب وي. دوسال ځانته دا حق ورکړ چې وپوښتي:

- سردار صاحب، تاسو په دې اړه څه فکر کوئ؟

بوډا لکه چې په بې خوندۍ له خوبه راویښ شوی و، پر ته له هغه چې د ودانۍ له نقشې نه سترګې بل پلو وغړوي، وویل:

- زه؟ زه؟ ډېر امکان لري، چې د جګړې کرښه دومره موږ ته رانېږدې شي چې...

سردار وویل:

- هه، هو، هه، د جګړې کرښه ! ما ویلي او اوس هم وایم، چې د جګړې ډګر په پولند کې و او دښمن به هېڅکله ونه شي کولای، چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نی مان له سینده راتېر شي.

دوسال، په حیرانۍ بوډا ته ځکه کتل چې هغه د نی مان نه د نه را اوښتلو خبرې کولې، حال دا چې د ښمن لا د وخته د نی پیر، سیند ته رارسېدلی و. خو شهزادګۍ ماریا چې د نی مان، جغرافیاوی موقعیت کې تېروتلې وه، داسې فکر کاوه چې پلار یې برحقه دی.

سردار چې برېښېده لا د ۱۸۰۷ کال د جګړو په خیالو کې دی او د هغې جګړې یادونه او پېښې ورته نوې برېښېدې، وویل:

- د واورو په ویلیدو سره به ټول د پولند په جبو کې ډوب شي، یوازې هغوی دي چې په دې خبره یې سر نه خلاصېږي. که بینیګسین، لا د مخه خوځېدلای او پروس ته ننوتلای وای او سنی چارې به په بل ډول وای.

دوسال په ویرې وېرې وویل:

- جنابه سرداره !

په لیک کې د وینیبسک خبرې کېږي او تاسو. . . .

سردار په خواشنۍ وویل: په لیک کې، هو ! هو ! هو کې په لیک کې.

د هغه بشرې له خواشینۍ نه ګونځې ګونځې او خواشینۍ بڼه یې غوره کړه او چپ شو او بیا یې وویل:

- هو کې، نو فرانسویانو د کوم سیند په څنډو ماته خوړلې ده؟

دوسال سترګې ښکته واچولې او په کراره یې وویل:

- جناب سردار ! په لیک کې هېڅ چېرې د فرانسویانو د ماتې یادونه نه ده شوې.

- آیا هغه نه دي لیکلي چې فرانسویانو ماته خوړلې ده؟ عجیبه ده ! نو ما خو، خپله داسې فکر نه شو کولای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او تول تر ډېرو پورې چوپ وو.

هغه ناڅاپه سر راپورته کړ، د نوې ودانۍ نقشې ته يې اشاره وکړه او وې ويل:

- ښه، ښه! ښه ميخائيل ايوانوويچه! راته ووايه، ته څنګه کولای شې دغه بدل کړې؟

ميخائيل ايوانوويچ نقشې ته ورنږدې شو، يو څو شېبې سردار له هغه سره د نقشې په اړه وغږيد، بيا يې برند برند او له قهره په ډک غلچک شهزادګۍ ماريا او دوسال ته وکتل. او خپل دفتر لاړ.

شهزادګۍ ماريا خپل پلار ته د دوسال له حيرت نه ډک او پريشان غلچک ولید، د هغه سکوت ته يې پام شو او خپله هم له دې نه په حيرت کې شوه چې څنګه يې پلار د اندرې ليک په مېلمستون کې د ميز پر سر هېر کړی و، خو هغه نه يوازې د دوسال د پرېښانۍ او سکوت د علت په اړه له هغه سره د خبرو نه، نه ويريده، بلکې د هغه په اړه فکر کولو نه هم ډاريدله.

ماښام، ميخائيل ايوانوويچ د سردار د سپارښتنې له مخې شهزادګۍ ماريا ته راغی او له هغې نه يې په مېلمستون کې د سردار اندرې د هېر شوي ليک غوښتنه وکړه. شهزادګۍ ماريا ليک هغه ته ورکړ.

که څه هم د هغې دا نه خوښېده، هغې ځان ته دا حق ورکړ چې ميخائيل ايوانوويچ نه وپوښتي، پلار يې څه کوئ؟

ميخائيل ايوانوويچ له درناوی نه په ډکې خو له ملنډو مل موسکا سره وويل:

- هسې خوځېږي راخوځېږي، دی د دې نوې ودانۍ له امله ډېر ناارامه دی. يو څه وخت يې کتاب ولوست او اوس... ميخائيل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایوانوویچ خپل آواز لږ ټیټ کړ او وې ویل:

- میز ته ناست دی. باید په خپل وصیت لیک لګیا وي (په دې وروستیو وختونو کې له کاغذو سره بوختیا د سردار یوه له خورا غوره بوختیاوو نه وه. هغه کاغذونه چې تر مرګه وروسته ده نه باید پاتې شي، هغه کاغذونه چې ده وصیت لیک نوماوه)

شهزادګۍ ماریا وپوښتل:

-آلپانیچ سمولینسک ته استوئ؟

- البته چې، له ډېرې مودې راهیسې سترګه په لاره دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

کله چې میخائیل ایوانوویچ له لیک سره دفتر ته راستون شو، سردار عینکې په سترګو، د عینکو کړۍ پر تندي د شمعې تر رڼا لاندې د میز شاته ناست و او له کاغذو (هغه کاغذونه چې ده وصیت لیک نومول او باید دده تر مرګه وروسته ټولواک ته لېږل شوي وای) سره اخته و، هغه یې له سترګو لرې نیول او په خورا خوند یې لوستل. کله چې میخائیل ایوانوویچ راننوت، د هغه سترګو د هغو خاطراتو له لوستلو نه وروسته له اوښکو ډکې وې چې ده په ځوانۍ کې لیکلې وې او اوس یې لوستې. هغه د میخائیل ایوانوویچ نه لیک واخېست، هغه یې په جیب کې کېښود، کاغذونه یې یوې خوا ته کېښودل او الپاتیچ یې چې ډېره موده ورته انتظار پاتې شوی و، ځان ته راوغوښت.

هغه پر یوې پاڼې هغه څه لیکلي و چې سمولینسک کې اړتیا ورته لیدل کېده، هغه په کوټه کې ښکته پورته ګرځېده او هر وار به چې د الپاتیچ له څنګه چې ده ته یې د دروازې تر څنګ انتظار وبست تېرېده، هغه ته یې خپلې سپارښتنې ویلې:

- لومړی پوستي کاغذ، تا ته وایم اورې، اته ګېډۍ، د دغې بېلګې له مخې، زرین رنګ، دغه بېلګه یې یوسه، چې کټ مټ هماغه واخلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا شرش، موم، هوکې د کاغذونو د مهرولو لپاره د میخائیل ایوانوویچ د وړاندې له مخې.

هغه په کوټه کې وګرځېد، خپلو یاددښتونو ته یې وکتل او وې ویل:
بیا به د سرتېرو د جلب دغه لیک، والي ته سپارئ..

الپاتیچ ته د سردار سپارښتنو دوه ساعته وخت ونیو، خو بیا هم هغه ته د سردار خبرې پای ته نه وې رسېدلې. هغه کېناست، چرت کې لاړ، سترګې یې سره ورغلې، ویده شو او الپاتیچ وښورید.

- نو، ځه خوځېږه، خوځېږه، که څه شی په کار و، در وبه یې لېږم.

الپاتیچ ووت. سردار بېرته خپل میز ته ورغی، خپل میز یې وڅاره، په خپلو کاغذونو یې لاس وواهه، بیا یې د خپل میز جعبه وتړله او د بل میز شاته کېناست او والي ته یې د لیک لیکل پیل کړل. کله چې یې لیک مهر کړ او پاڅېد، وخت له وخته تېر شوی و. هغه غوښتل ویده شي، خو هغه پوهېده چې خوب نه ورځي او ګډوډ له غمونو ډک خیالونه یې خوب ته نه پرېږدي. هغه تیخون ته ورغږ کړل او له هغه سره ددې لپاره بلې کوټې ته لاړ چې هغه ته وواېي، د هغه کټ چېرې کېږدي. هغه ګرد ګرځېده او کتل یې چې په کوم کنج کې یې کټ کېښودل شي. هره خوا هغه ته، ناوړه برېښېده، خو له ټولو نه ناوړه ځای د هغه د کار په کوټه کې ایښودل شوې لویه څوکۍ وه، چې پخوا دی پرې بیدېده. پر هغې څوکۍ بېدیدل، هغه ته په دې علت خورا وحشتناکه برېښېدل. دی له داسې خیالونو سره لاس او ګریوان شوی و، چې دی یې ډېر زورولی و. په هېڅ څه یې تنده نه ماتېده، خو تر ټولو ښه ځای هغه ته د پیانو تر شا ولاړ څوکۍ ښکارېده. هغه تر اوسه پورې هېڅکله هلته ویده شوی نه و.

تیخون د یو چوپړ په مرسته د هغه کټ راوړ او د هغه په جوړولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لګيا شو.

سردار چغې کړل:

- نه، داسې نه، داسې نه، خپله يې يو لږ څه له ديواله نه رادې خواته کړ او بيا يې بېرته څه ورنږدې کړ.

سردار له ځانسره فکر وکړ: بالاخره مې هر څه بدل او جوړ کړل، اوس کولای شم ويده شم.

ودريد چې تيخون جامې ترې وباسي.

له هغه عذاب نه يې تندی تريو شو، چې له ده نه د جامو وېستلو په وخت کې تيخون پر ده زغملی و، په پای کې هغه جامې ووېستې، په سختۍ په کټ کې پرېوت او په شک او ګمان يې خپلو وچو ژيړو پښو ته کتل. هغه په فکر کې نه و تللی، بلکې د هغه کړاو په وړاندې لږ کرار شوی و، چې د غه پېښې څنګه را پورته او په کټ کې وغځوي.

هغه په زړه کې ويل:

-اخ، اخ چې څومره ګرانه ده، اخ، چې اوس ژر، ژر تر ژره دا خواري او عذاب پای ته رسېدلای وای او زه مو په کراره پرېښی وای. هغه شونډې کېښکودې او د شلم وار لپاره يې هغه بيا کېښکودې او هڅه يې وکړه چې ويده شي، خو هغه لا سم په کټ کې غځېدلی نه و چې ناڅاپه، تر ده لاندې کټ په يوه ټاکلی ګذار، وړاندې او وروسته په خوځېدا شو، ګواکې دی په سختۍ سا باسي او دانګي. دغه حال هر شپه تکراريده. هغه خپلې پټېدونکې سترګې وغوړولې.

په خورا خواشينۍ يې خدا زده چاته په بنګېدو بنګېدو ښکنځلې کولې او ويل يې:

- ويديدل ناشوني دی، لعنت دې وي پر دوی ! کومه د پام وړ خبره وه چې ماښام ته مې، کټ ته مې پرېښې وه، د قفلونو خبره وه؟ نه، نه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

قفلونو چاره خو مې وکړه، نه، د مېلمستون. کوم شی خو و؟ شهزادګۍ ماریا وه چې کومه بې ځایه خبره یې وکړه. دوسال هم کومه څه وویل. دا احمق سړی! کوم څه مې په جیب کې کېښودل، پروا نه لري، نه رایادېږي!

- تیشکا ته وواییی، د غرمنۍ په وخت کې مو د څه په اړه خبرې کولې؟

- د سردار په اړه، د مخائیل په اړه...

سردار میز په سوک وواهه او وې ویل:

- چپ شه، چپ شه! هو کې پوه شوم، شهزادګۍ ماریا د سرداراندرې کیسه، هغه ته ولوسته، دوسال د ویتیبسک په اړه څه وویل. اوس به یې ولولم. سپارښتنه یې وکړه چې تیخون دده له جیب نه، لیک ده ته ورکړي، له وړوکي میزسره د لیمو شربت او شمعې دده د کټ خواته راوړي. عینکې یې په سترګو کېښودې او د لیک لوستل یې پیل کړل. هماغه وخت و چې د شپې په چوپتیا کې په داسې حال کې چې د چلچراغونو شنه رڼایي یې پر لاسونو خوریدله، ده لیک ولوست او د لومړي ځل لپاره په یوه شېبه کې د هغه په معنا او ارزښت پوه شو.

فرانسویان په ویتیبسک کې دي، او دا امکان لري چې تر څلورو ګرځنو وروسته سمولینسک ته ورسېږي او یا کېدای شي اوس هلته رسېدلي وي.

- تیشکا! او تیخون له ځایه پاڅېد. سردار چغې کړې:

- نه، نه، نه پوهېږم، دا ناشونې ده؟

لیک یې د شمعې تر ستنې لاندې پټ کړ، سترګې یې پټې کړې، دانیوب یې خیال ته راغی، او د لمر تر شغلو لاندې د هغه له نیبونو ډک ساحل، د روسي پوځ، د هغه ځوان جنرال، چې دی خپله و، هغه ځوان

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې يوه ګونځه يې هم لا پر تندي نه لرله، مهربانه و، سره، ځلېدونکې ښېره، چې د پاتيومسکين(روسي جنرال) کېږدۍ ته ورننوزي، هغه ته ټولو اکه،د خول خاونده مور،د روس دملت مهربانه اناۍ، تر نظره ورغله، داسې تر نظره ورغله چې هغه ټيټ ونې او ښوربه ده او ژېړ رنګه ښېره يې لرله، له هغې سره يې په خپله لومړۍ کتنه کې خپله خوږه موسکا، مينه ناکي او له خوا خوږۍ نه ډکې خبرې وريادې کړې. او بيا يې هماغه ښېره،تر تابوت لاندې لويه دړه چې د ګلو په درمندو کې ډوبه وه، ورياده شوه او بيا د تابوت تر څنګ له زوبوف سره د خول د ګرانې خاوندې د لاس د مچولو د لومړيتوب پر حق، نانذرې ور په ياد شوې. دا ټول او ټول سردار ته وريادېدل او وې ويل:

- ښومره به ښه وه چې هغه وختونه بيا راستانه شوي واى، کاشکې دغه ننني بې ننګه وختونه ژر تر ژره پاى ته رسېدلى واى او اى کاشکې بې زه آرام سره پرېښى واى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴

لیسه ګورې، د سردار نیکولای اندریوویچ بالکونسکي ځمکې او باغونه د سمولینسک په شپتیزه ورستي او مسکو ته د تلونکی واټ په دیرش ورستۍ، کې پراته وو.

په هماغه ماښام چې بوډا سردار، الپاتیچ ته خپلې سپارښتنې وکړې،دوسال، له شهزادګۍ ماریا نه هیله وکړه چې دی د ځېنو خبرو لپاره ومني. هغه په دې کتنه کې هغې ته وویل، له دې چې د مشر سردار روغتیا خورا کړکیچنه ده او دا د ځان د ساتنې او پالنې لپاره، هېڅ نه کوي او د سردار اندرې له لیکه هم ښکاري چې په لیسه ګورې کې پاتې کېدل، هم لوی ګواښ دی، نو هغه (دوسال) په خورا درناوي هیله کوي چې شهزادګۍ ماریا دې د والي په نامه یو لیک ولیکي. اوس چې الپاتیچ سمولینسک ته روان دی، هغه ته دې ورکړي، په لیک کې دې هغه ګواښ څرګند کړي، چې د دوی کورنۍ ورسره مخامخ ده. دوسال په خپله دغه لیک کې ولیکل،شهزادګۍ ماریا لاسلیک کړ، الپاتیچ ته یې وسپاره، ورته وویل شول چې هغه والي ته وسپاري او د ګواښ د زیاتېدو په وخت کې ژر تر ژره بېرته راستون شي.

آلپاتیچ چې دغه سپارښتنې او لیک تر لاسه کړ، د سپینو ښو نه جوړه شوې خولۍ (دا د شهزادګۍ ډالۍ وه) پر سر، ارباب ته ورته

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکړه په لاس د خپلې کورنۍ د غړو په بدرګه کې له کوره ووت، هغه ووت چې په هغه چرمینه ګاډۍ کې چې دوه سره بخون، توریاله او اوږد لکۍ، آسونه ورته تړلي وو، سپور شي.

د آسونو په غاړه کې زنګونه ځړول شوي وو .زنګونه بیا په کاغذونو کې مروړل شوي، مشر سردار چا ته اجازه نه ورکوله چې په لیسه ګورې کې، د زنګونو غږ پورته شي،خو الپاتیچ په لرو لارو کې د زنګونو شرنګهارۍ ډېر خوښېده. د الپاتیچ چوپړانو، دولتي استازي، منشي، دوې مینځې توره او سپینه (په روسیه کې تورې مینځې –کور پاکاوه او سپینې خواړه پخول) دوې بوډۍ، قزاق زلمی، ګاډیوان او د دربار نورو وګړو دی بدرګه کاوه.

د هغې لور، په چیټ پوښ بالښتونه، د هغه ترشا او تر پښو لاندې کېښودل. د هغې زړې ښینې،یو دستمال په پټه په ګاډۍ کې ومانده. یو ګاډیوان هغه ترتخرګ لاندې ونیو او هغه یې په ګاډۍ کې کېناوه.

الپاتیچ بنګېده، په ګاډۍ کې کېناست او د سردار په څېر، ژر ژر وغړېد او وې ویل:

-خدای مودې، ددې ترینده له دې شرو شور نه ساتي او خدای دې مور ته ددې ښځو غم نه راښیي.

وروسته له هغه یې د وړو کارونو په اړه، خپلو چوپړانو ته خپلې وروستنی سپارښتنې ورکړې. له خپل تک شین سر نه یې خولۍ پورته کړه (دده دا کار په هېڅکله د سردار کارونو ته ورته نه دی) او درې وار یې پر ټټر صلیب رسم کړ.

د هغه ښځې په لوړ آواز وویل:

- میاکوف الپاتیچ !که کومه خبره وه... ته او تا خدای راستانه شئ، پر موږ رحم ولري، د هغې د ښځې دغه زارۍ او هیلې له دې کبله

(c) ketabton.com: The Digital Library

وې، چې د دغې جګړې آوازې هر خوا خورې وې او لاپسې خورېدې.

الپاتیچ وخوځېد. دا خوا هغه خوا یې کتل او د شا خوا ته پرتې دښتې ننداره یې کوله. هغه تر شونډو لاندې وویل:

- ښځې، ښځې، خدای مو دې له ښځې ساتي !د هغو له غمونو او خیالونو !

د تګ په لاره کې، یو ځای اوربشې مخ په ژیړې وې او چېرې یې لا وربې شنه وو، چېرې لا ځمکه تکه او توره او نوی کرنه په کې بیا پیل شوې وه. الپاتیچ روان و او د فصلونو پر پریمانۍ یې شاباسي وایه. د اوربشو پټېیو او په هغه کې ولاړ فصل ته چې ځای ځای په کې لو پیل شوی و، کتل...

وروسته له هغه چې دوه واره یې په لاره کې آسونو ته وابښه ورکړل، د اګست په څلورمه ښارته ورسېد.

الپاتیچ په لاره کې، له پوځي کتارونو او ګاډیو سره مخامخ او یا هم تر هغو نه مخکې کېده. سمولینسک ته په نږدې کېدو سره له لرې لرې د ډزو غږ اورېدل کېده، خو د هغه له اورېدو یې تعجب نه کاوه، له هر څه زیات هغه دې خبرې حیران کړ چې پوځیانو د اوربشو په شنو پټو کې کېږدۍ درولې وې او سر تېرو دغه اوربشې د وښو په توګه خپلو آسونو لپاره کارولې، که څه هم دغه کار دده د تعجب وړ و، خو د هغه خپلو غمونو او خیالونو هغه بېرته په خپلو څپو کې ډوب او دغه حیرانتیا یې ترې هېره کړه.

دا دده دیرش کاله کېدل، چې د هغه د ژوند هر څه د هغه د ارباب، سردار د هیلو له مخې وو او هغه هېڅکله د هغه له ارادې پرته بل څه نه کول. هر هغه څه چې د هغه د سردار سپارښتنو پورې اړه نه لرله، نه یوازې نه تر سره کېدل، بلکې اصلا یې دده لپاره شتوالی نه لاره..

(c) ketabton.com: The Digital Library

الپاتيچ، د اګست په څلورمه ماښام سمولينسک ته ورسېد ، د دينيپر د سيند پر هغې غاړه کې د ګينچاسکي په سيمه کې لکه په دې وروستيو ديرشو کالو کې چې د هغه عادت شوی، په هغه مسافرتون کې، چې اوس يې فيرا پانتوف، پوري اړه لرله، واړاول. د غه فيرا پانتوف، چې پخوا سرايوان و ، دولس کاله د مخه دده په مرسته له سرداره يو ځنګلکوټی واخېست، د الپاتيچ د مهربانيو له برکته يې په هغه کې کار او ژوند پيل او دا دی اوس يې هلته يو کور، مبلمستون او د وړو خرڅولو يو دکان جوړ کړی دی. فيرا پانتوف يو څورب، تورڅنی، سور مخی څلويښت کلن کليوال و چې توري شونډې، پراخه وتلې پزه او همداسې پر تورو وتلو وروځو تندی او وتلې ګېډه لرله.

فيرا پانتوف، چې واسکټ او تر هغه لاندې د چيټ کميس يې اغوستی و ، د خپل دکان مخکې ته ولاړ و ، د الپاتيچ په ليدو د هغه خوا ته راغی او وې ويل:

- ياکوف الپاتيچ ! ټول خلک له ښاره تښتي او ته ښار ته راغلې.

الپاتيچ وويل:

- پوه نه شوم، څنګه له ښاره تښتي !

- زه هم وايم، خلک احمقه دي، ټول له فرانسويانو ډاريږي.

الپاتيچ وويل:

- د ښځو خبرې، د ښځو خبرې، د ښځو خبرې دي.

- زه هم همدا خبره کوم، ياکوف الپاتيچ ! پوځي فرمان را رسېدلی دی چې لاره نه ورکوو ، فرانسوي څوک نه پرېږدي، خلک داسې ګڼه پسې اخېستي دي چې هر يو د خپلې ګاډۍ لپاره درې روبله غواړي، نه عقيده پاتې ده او نه ايمان.

ياکوف الپاتيبچ، بې پروا هغه ته غوږ و. هغه سماوار او آس ته د

(c) ketabton.com: The Digital Library

وښو غوښتنه وکړه. چای یې وڅښه او ځملاست.

تر سهاره پورې دده د مېشت ځای په وړاندې په کوڅه کې پوځونه تېریدل. الپاتیچ بله ورځ هغه کالي چې له ښاره پرته بل ځای نه اغوستل کېږي، واغوستل او د خپلو کارونو د سرته رسولو لپاره ښارته ووت. لمر له سهاره ځلېده او د سهار له اتو بجو نه ورځ ښه توده وه. الپاتیچ په زړه کې ویل:

- دغه هوا د غنمو لولپاره ښه ورځ ده، خو لا له سهاره د ښار له ځنډو نه د ډزو غږ اوریدل کېده.

د سهار له اتو بجو نه د ټوپکو له ډزو سره د ټوپونو ډزې هم یو ځای شوې. په کوڅو کې د خلکو ګڼه ګوڼه وه، خو دا نه څرګندیده، چې چېرې او کوم پلو تلوار کوي. سرتېري هم ډېر لیدل کېدل. ګاډي هم بې شمېره وې، ښکته پورته روانې وې. سوداګرو او دکانداران د خپلو دکانونو مخې ته ولاړ وو او په کلیساوو کې لمانځې روانې وې. الپاتیچ د خپلو چارو د سر ته رسولو لپاره، د مغازو، ادارو، ډاګځي او ولایت خواته ورغي. په بازار، په دکانونو، په ډاګځای او هر هر ځای کې د پوځ او جګړې خبرې وې. د دښمن خبرې، چې پر ښار یې یرغل پیل کړی و. ټولو یو له بله پوښتنې کولې او ټولو هڅه کوله یو بل آرامه کړي.

الپاتیچ د والي د کور مخې ته سخته ګڼه ګوڼه ولیده، قزاقان، کارکوونکي، د والي ګاډیوانان، ساتونکي او نور ټول د هغه سرې او چوپړان. الپاتیچ د کور مخې ته دوه اعیان ولیدل، چې یو ده پېژانده. د هغه دغه پېژند ګلوی سړی د سیمې د پولیسو مشر و، چې خورا غوړ او ډډ ډډ غږیده او ویل یې:

- ګورئ ! دا څه ټوکې نه دي، اوس که یو څوک وای، یوازې وای،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه او ماشومان يې نه لرلای، يا هسې ګدا ،سوداګر او يا وږی وای، بيا يې هم پروا نـه لرلـه، يو سر يـو يـې غم، خو هغـه څوک چې د کـورنۍ غـړي يـې ديـارلس تنـه دي، لاس يـې هـم تـش، اوس بـه څـه کـوي؟ دا څـه چاروا کې دي، په خلکو يې څه راوستي دي؟ ټول داړه مـار او غلـه دي، چې دا خو يې په دار ځړولي وای !

بل وويل: څه وايې، نه پوهېږې چې...

د پوليس مشر وويل:

- زما يې څه، بلا پسې ! پرېږدئ چې واورئ ! تر موږه سپي هم ښـه دي

د الپاتيچ په ليدو يې زياته کړه: ياکوف الپاتيچ ته دلته څه کوئ؟

الپاتيچ په ويار سره سر پورته کړ، لاس يـې د تـل پـه شـان د سـردار د نوم د يادولو سره د تخرګ لاندې ونيو او وې ويل:

- د عـاليجناب پـه سپارښـتنه والـي تـه راغلـی يـم. سـردار سپارښـتنه کړې ده، اجازه راکړئ چې له حاله خبر شم.

هغه وويل:

- ځه لاړ شه، ځان خبر کړه، داسې حال يې راوستی چې يـوه کـراچۍ هم نه پيدا کېږي. هغې خواته يې اشاره وکړه چې د ډزو غږ ترې راتـه، او وې ويل:

- اورئ، دښمن له ښاره هومره لرې نه دی.

هغه زياته کړه:

- داسې حال يې راوستی دی، چې ټول به ووژل شي. غله، داړه مار !

دا يې وويل او پر زينو ورښکته شو.

الپاتيچ سر وښوراوه او پر زينو پورته وخوت. د انتظار په کوټه کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوداګر، دوکانداران، ښځې او مامورين هر څوک خورا بې شمېره وو. ټول چپ ناست او يو بل ته يې سره کتل. د والي د کوټې دروازه چې راخلاصه شوه، ټول پاڅېدل، او وړاندې ورغلل. له دروازې په تلوار يو مامور راووت، له سوداګرو سره يې څه وويل، يو ځوان مامور چې صليب يې پرغاړه کې پروت و، ځان پسې دفتر ته وروباله او بېرته د دروازې تر شا پناه شو.

له ورايه برېښېده چې ځان له هغو ټولو غلچکونو نه پناه کوي، چې خلکو هغه ته په ځير ځير او پوښتنيز ډول ورلېږل. الپاتيچ دروازې ته ورنېږدې شو. او کله چې دا وار دغه مامور بيا راووت، پاڅېد، خپل لاس يې د خپل ټټر په ترلې تڼۍ کېښود، مخ يې هغه مامور ته وروااړاوه، ليکونه يې هغه ته وروړاندې کړل، په لوړ خو ډډ آواز يې وويل:

- د جنرال آنشوف سردار بالکونسکي (په فرانسوي آنشوف يعنې مشر قوماندان) له خوا، جناب بارون آش ته.

غږ يې داسې پرتم لاره، چې مامور اړ شو هغه ته مخ ورواړاوي او ليکونه يې تر ې واخېستل. څو دقيقې وروسته، والي الپاتيچ ومانه او په تلوار يې ورته وويل:

- سردار او شهزادګۍ ته ووايې چې زه له هېڅ څه نه خبر نه يم. او ما د لوړو چارواکو د سپارښتنې له مخې دا کار کړی دی، مهرباني وکړئ.

هغه کاغذونه، الپاتيچ ته ورکړل او خپلو خبرو ته يې دوام ورکړ:

- خو له دې کبله چې د سردار روغتيا ښه نه وه، زما هغه ته مشوره دا ده چې مسکو ته لاړ شي. زه خپله همدا اوس خوځېږم، سردار ته هم ووايئ.. خو والي خپلې خبرې پای ته ونه رسولې. له سر تر پښو په خارو دوړو يو لړلی افسر راننوت او په فرانسوي ژبې يې والي ته څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وویل. د والي خبره له ډاره تکه سپینه شوه. سر یې الپاتیچ ته وښوراوه او هغه ته یې اشاره وکړه:

- ځه !ژر کوه !او له افسر نه یې پوښتنې پیل کړې. کله چې الپاتیچ د والي له کوټې راووت، د انتظار په کوټه کې د ناستو په تمه کسانو له ویرې او سترېانو ډکې هیله مندې سترګې ټولې هغه ته وروا وښتې. الپاتیچ پرته له هغه چې څک شي، نور د ډزو غږونو ته چې دم په دم زیاتېدل او رانږدې کېدل، غوږ و، په تلوار او ګړنۍ د مېلمستون پلو ته ستون شو. د پوځي اعلامیې هغه پاڼې چې والي الپاتیچ ته ورکړې وې، داسې په کې راغلي و:

- تاسو ته ډاډ درکوم چې د سمولینسک ښار لا هېڅ دول ګواښ سره مخامخ نه دی او دا ګمان هم نه شته چې ښار ته دې ګواښ ورپېښ شي. زه له یوې خوا او شهزاده باګراتیون له بلې خوا د ښار مخې ته سره یو ځای کېږو او دا یو ځای کېدل به د میاشتې په دوه ویشتمه نېټه تر سره کېږي. دغه دوه پوځونه به د دغه ولایتو د اوسېدونکو په ملتیا چې تاسو ته پرېښودل شوي دي، تر هغه وخته به دفاع وکړي چې دښمنان په شا تمبول شوي او مات نه وي او یا زموږ مېړني سرښندونکي تر وروستي هغه پورې ځان قربان کړی نه وي. نو له دې کبله دا خورا پر ځای خبره ده چې د سمولینسک او سېدونکو ته ډاډ ورکړ شي او ارام یې کړي، ځکه هغه کسان چې د ځان او دښمن د پوځ تر منځ د دوو پوځونو دغه شان کلک دیوالویني، باید په بري هم پوره ډاډ ولري.

(پوځي فرمان، د بارکلي دوتولي له خوا نه د سمولینسک والي بارون آش ته -۱۸۱۲)

خلک پریشانه، او په کوڅو کې لالهانده وو، خپل کېږي، میزونه، څوکۍ او د کور ټول څه یې په کراچیو بار له خپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورونو نه راوتل او په کوڅو کې ورانده تلل او ګڼه ګونه یې جوړه کړې وه. د فیراپانتوف آستوګنځي په ګاونډ کې څو کراچۍ ولاړې وې او دښځو غږ ترې راته. عذر زارۍ او زګېروی اوریدل کېدل. یو ډنګر سپی پرله پسې غپیده او د ګاډیو د آسونو مخې ته تاویده راتاویده. الپاتیچ له خپل عادت نه په چټکو ګامونو د مسافرخانې انګړ ته راننوت او مخامخ د آسونو طویلې ته لاړ، ګاډیوان ویده شوی و. هغه یې راویښ کړ، او ورته وې ویل چې آسونه چمتو کړي او خپله د کور دالان ته ورتېر شو. د مسافرخانې د څښتن له کوټې د یو ماشوم د ژړا، د یوې ښځې د ساندو د فیراپونتاف د چغو او غضب نه ډک آواز غوږ و ته راتلل. کله چې آلپاتیچ دالان ته راننوت، د آشپز ښځه له ویرې لکه ویریدلې چرګه ښکته پورته منډې وهلې.

- ښځه یې ووهله، داسې په مرګ یې ووهله، داسې یې ووهله او پر ډاګ یې کشوله.

الپاتیچ وپوښتل: ولې؟ د څه لپاره؟

- ښځې یې غوښتل چې له ده سره ګډه لاړه شي. د ښځو کار دی. هغې ټینګار کاوه چې دا هم له ځانسره بوزي، هیله یې کوله چې دا او ماشومان مرګ ته مه سپاره. هغې ویل:

- ټول لاړل، او موږ څه ګناه لرو؟ داسې داسې یې ووهله، داسې چې په ځمکه یې همداسې څښوله.

الپاتیچ، له هغه سره داسې سر وښوراوه، ګواکې ده د هغه خبره تایید کړې وه او خپله یې له دې امله چې نه غوښتل نور، نوڅه واوري. د مسافرخانې د خاوند د کوټې مخامخ کوټې ته چې خپل اخېستل شوی شیان یې هلته ایښي و، ورغی.

په همدې شېبه کې یوه ډنګره، رنګ الوتې ښځه، چې ماشوم یې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

غبرې کې نیولی و، د ستمال یې له سره لویدلی، لـه دروازې را ودانګل، انګـړ تـه تلونکـو زینـو پلـو یـې منډه کـړې او چغـې یـې وهلـې، ظالمـه، وژونکیه !

فیراپونتاف،د هغې پسې له کوټې راووت، خو همدا چې الپاتییچ یې ولید ،خپل واسکټ یې سم، لاس یې پـر څڼو تېر، ستړی ستومانه برېښېده. هغه پسې کوټې ته ورننوت او وې پوښتل:

- الپاتیچه غواړئ لاړ شئ؟

الپاتییچ، د هغه پوښتنې ته ځواب ورنه کړ، پرته له هغه چې هغـه تـه وګوري، خپل اخېستل شوی شیان یط راو اخېستل او وې پوښتل چې، کرایه یې څومره شوه؟

فیراپونتاف وویل:

- بیا به حساب کوو، څنګه والي ته ورغلئ؟ څه پریکړه وشوه؟

الپاتیچ ځواب ورکړ چې والي د پریکړې په اړه ده ته هېڅ ونه ویل.

فیراپونتاف وویل:

- دا ژوند او کار چې موږ یې لرو، آیا کولای شو لاړ شو؟ کډه کول خو څه ټوکې نه دي؟. تر دارا ګابوژ پورې اوه روبله کرایه غواړي. دا چور له لارې وتلی، ایمان یې په پیسو بایللی دی ! میلیوانوف، ښه اټکل کړی و، لا د پنجشنبې په ورځ یې خپله د وړوو بوجۍ په اوه روبله پر پوځیانو وپلورله. هغه زیاته کړه:

- ښه نو، ورکه وه یې، یو چای خو به وڅکې؟

تـر هغـه پـورې یـې چـې آسـونه، ګـاډیو پـورې تـړل، الپـاتیچ او فیراپانتوف چای سره وڅکه، د غلې دانې په اړه سره وغږیدل او په دې اړه یې غورې وکړئ چې هوا د فصلونو د راټولو لپاره خورا ښه ده.

فیراپانتوف چې درې پیالې چای یې وڅکه، پاڅېد او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ډزې څه بندې غوندې شوې، ښايي زموږ پوځ مخې ته لاړ، دوی ويلي دي چې دښمن به ښار ته نه پرېږدي، هرومرو به دوی پوهېدلي وي چې دومره زور لري چې دا سې خبرې کوي. ...

الپاتيچ خپله سودا راواخېسته، هغه ګاډيوان ته يې ورکړه چې کوټې ته را ننوت او د مسافرخای له خاوند سره يې حسابونه خلاص کړل. د خوځېدونکو ګاډيو، د آسونو د سمونو او د هغو د غاړې د زنګونو د آوازونه شرنګهاری د کور د دروازې نه د وتلو يادونه کوله.

له غرمنۍ نه څو ساعته اوښتي و، سيورې د کوڅې تر نيمايي پورې راوړاندې شوې و، خو په پاتې نيمايي کې لا تود لمر ځلېده. الپاتيچ له کړکۍ نه د باندې وکتل او د دروازې پلو ته ولاړ. ناڅاپه لرې بيا ديو عجيب و غريب غږ، بيا ګړز پورته شو او تر هغه وروسته د ښار په فضا کې دتوپ دمرميو د لويدو او دډز غړمبهاری خپور او هيندارې يې وربېږدولې. الپاتيچ کوڅې ته ووت. دوه تنو د پل خواته منډې وهلې. پر ښار د اوريدونکو مرميو، د هغو د لګېدو او چاوديدو غږونه له هرې خوا نه اوريدل کېدل، خو دغه غږونه د توپ د هغه غږونه په کچه چې له ښاره د باندې اوريدل کېدل او پر ښار يې مرمۍ راورولې، په هيڅ شمار وې. ددغو ډزو غږ د خلکو پام هومره ځانته نه وراړاوه، څه کم پنځه بجې ناپليون سپارښتنه کړې وه، چې ښار د توپو تر اور لاندې راولي، يو سلو ديرشو توپونو پر ښار ګولۍ ورولې. په لومړۍ سر کې خلک هک حيران او په دې ډزو يې سر نه خلاصېده.

هغه ګولۍ چې پر ځمکه لګېدې، چاوديدې، په لومړي سر کې د هغو چاودونو د خلکو پاملرنه راپاروله، د فيراپانتوف ښځې چې ژړا او زارۍ يې تر هغه وخته پورې د ننه له کوره اوريدل کېدې، چپه شوه، ماشوم يې په غېږ کې د کور د دروازې پلو لاړه. او په پټه خوله يې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو ننداره او د هغو غږ ته غوږ وه.

آشپز او دوړوو، پلورونکي کارګر هم د وره پلو ته راغلل. ټولو په خورا خوشالۍ او ځانګړې پاملرنې هڅه کوله د هغو په سر د تېرېدونکو ګولیو ننداره وکړي، خو په دې وخت کې څو تنه چې په خورا مستۍ غږېدل، د کوڅې له یوه ګرځنې نه راتاو شول.

یوه وویل:

- دغه ته زور وایې، بام او د کور چت یې تالاوالا کړل.

بل تن بیا غږ وکړ:

-ته ګوره چې ځمکه یې څنګه چول چول کړه.

دریم تن وخندل او وې ویل:

- ډېر ښه وشو، ډېر ښه وشو. ښه ده چې لږ دې شاته وړانګل کنه اوس به دې د غوښو ټوټې له خاورو او ایرو سره یو ځای وې.

خلک ټول په دلته راټول شول. هغو کیسه کوله چې څنګه تر دوی لږ وړاندې یوه ګولۍ په یوه کور کې ولګېده. په دې وخت کې هم ګولۍ پرله پسې د خلکو له پاسه تېرېدلې.. خو یوه هم دوی ته نږدې نه لګېده، الپاتیچ په کراچۍ کې سپور شو. د مسافر ځای خاوند د دروازې په خوله کې ولاړ و. پر هغې آشپزې ښځې چې لستوڼي یې بډ وهلي، سره لمن یې اغوستې، خپل بربنډ مړوندونه یې ښورول او د هغې ډلې خواته چې په یوه کنج کې راټول شوي وو، ددې لپاره ور روانه وه چې د هغو خبرو ته غوږ شي، غږ وکړ:

- چېرې ځئ؟ څه دې ورک کړئ؟

هغې وویل: عجیب سړی دی؟

خو همدا چې د خپل بادار غږ یې واورید، بېرته راستنه او خپله بډ وهلې لمن یې ښکته کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا یو دروند غږ خو دا وار دوی ته د پر نېږدې، لکه د یوه مرغه چې ځان ځمکې ته راوارتېږه، له آسمان نه راولوید. په کوڅه کې اور ولګېد. چاودونه وشوه او په کوڅه کې لوګی خپور شو.

د مسافرخای خاوند ، د آشپزې پلو ورمنډه کړه او چغه یې کړل:

- بې رحمې، ته دلته څه کوئ؟ دا څه و؟

دې سره همهاله د ښځو د ژړا او شروشور غږ له څو ځایه واورېدل شو ، یو ماشوم په وحشت سره چغې وهلې، خو خلک په چوپه خوله او الوتو رنګونو د هغې آشپزې شا وخوا ته ورټول شول. په دې ګڼه ګونه کې د دغې بدمرغې ښځې آواز تر ټولو نه لوړ و.

- اوی، ګرانو ، زما د زړه سرو ، ځارم شم، قربان مو شم، مه پرېږدئ، مه پرېږدئ چې مړه شم، زما زړه ته ګرانو !

پنځه دقیقې وروسته په کوڅه کې هېڅوک هم پاتې نه شو. آشپزه یې چې ورون یې د بم له ټوټې نه ټپی او مات شوی و ، پخلنځي ته یووړه.

الپاتیچ، ګاډیوان، د فیراپانتواف ښځه او ماشومان سره له څوکېداره پر ځمکې ناست او غوږونه یې ډزو اورېدو ته څک کړي وو ، د توپونو غړمبهاری، د ګولیو ټک او ټوک، د آشپزې زوروونکي زګیروي، چې په نورو آوازونو کې له ورایه څرګند و ، یوه شېبه هم نه آرامېدل. د مسافرځی د خاوند د ښځې ماشوم چې کله به ډېر ناآرامه شو ، په غېږ کې واخېست، هغه به یې ښوراوه او په خوږو خوږو او مهربانو خبرو به یې تسلاوه او کله ناکله به یې له هر هغه چا نه چې له کوڅې نه راته، د خپل مېړه چې په کوڅه کې پاتې و ، جاج اخېست. د وړو پلورونکو کارګر چې څمڅې ته راغی، هغې ته وویل چې بادار له نورو خلکو سره یو ځای د دې لپاره کلیسا ته تللی دی چې د مسیح

(c) ketabton.com: The Digital Library

معجزه ښودونکي شمايل له سمولينسک نه ولېږدوي.

ماښام د ټوپونو ډزې آرامې شوې. د الپاتيچ کورنۍ له ځمځې نه راووته او له دروازې سره ودريده. د ماښام پخوانی آسمان چې تک شين و، اوس لوګيو پوښلی و. سپوږمۍ راختلې وه او د دغو لوګيو د پردو په منځ کې يې په زړه پورې ځلا لرله. د توپخانې د ډزو له هغه وحشته وروسته ښار په داسې يوې خاموشۍ کې ډوب شو، چې يوازې د پښو د ښنبولو، د چيغو، ګامونو د اخېستو، زاريو او زګيرويو، د لرو لرو چغو او نارو او د اورونو د خرپهارې آواز هغه ماتوله. د آشپزې زګيروي اوس آرامه شوي وو. له دوو خوا نه د ټينګو اورونو، د تورو لوګيو کندکونه پورته کېدل او په هوا کې خوريدل. په کوڅو کې سرتېري، نه په منظمو کرښو بلکې د مېږتونو په څېر په ګډه وډه او ګڼه ګوڼه کې په رنګارنګو دريشيو کې له بېلابېلو خوا او تلل راتلل. د دغو سرتېرو څو تنو د الپاتيچ تر مخې، د فيراپونتاف انګړ ته ورمنډې کړې. الپاتيچ د دروازې خوا ته ورغی. د کوم ځېل شوي غونډ سرتېرو چې شاته تمبول شوي وو، لاره بنده کړې وه.

افسر چې هغه د دروازې په درشل کې وليد، ورته وې ويل:

- ښار ورته تسليموئ، تښتئ، ځئ ووزئ. او افسر پر سرتېرو غږ وکړ:

- زه به تاسو ته وښيم چې د خلکو کورونو ته ننوتل، څه معنا لري؟

الپاتيچ کورته راستون شو او ګاډيوان ته يې وويل چې ګاډی چمتو کړي. تر الپاتيچ او ګاډيوان نه وروسته د فيراپونتاف د کورنۍ ټولې ښځې هم راووتې، ښځې چې تر هغه وخته پورې، د لوګيو او آن د اورونو د شغلو په ليدو چې د تيارو په خوريدو لاپسې ښې ځر ګندېدې، ناڅاپه په ژړا او شروشور يې جوړ کړ. دې ته ورته ژړا او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساندې د کوڅې په بل سر کې چې ګواکې، له دوی سره د سیالۍ لپاره جوړې شوې، هم او ریدل کېدې. الپاتیچ او ګاډیوان چې لاسونه یې رېږدیدل، دآسونو افسارونو جړې او غوټه شوې لړۍ را خلاصولې. کله چې د الپاتیچ ګاډۍ د انګړ له دروازې نه وتله، هغه د فیراپونتاف د دوکان له خلاصې پاتې شوې دروازې نه ولیدل چې څنګه لس دولس تنه سرتېري د غنمو، وړو او آفتاب پرست له دانو نه بوجۍ ډکوي. له دې سره همماله فیراپانتوف له کوڅې نه راستون شو، د سرتېرو په لیدو یې غوښتل چغه کړي، خو ناڅاپه یې خپلې څڼې په منګلو کې ټینګې او په کړس کړس خندیدل یې پیل کړل. د هغه له خندا سره ساندې ملګرې شوې او وې ویل:

- هلکانو، وړیئ، تالان یې کړئ، دې ارمونو ته هېڅ څه پې نه ږدئ.

هغه خپله د وړو بوجۍ را اخېستې او کوڅې ته یې ور ارتېږلې. څو تنه سرتېرې چې ډار شوي وو، د باندې وتښتېدل، خو څو تنو نورو خپلې بوجۍ ډکولې. فیراپانتوف چې الپاتیچ ولید، هغه ته یې مخ ورواړاوه او غږ یې پرې وکړ:

- د روسیې حال خرګند شو !روسیه تالا شوه !زه خپله اوس اور ورته ورته کوم، روسیه تباه شوه !او فیراپانتوف کوڅې ته منډه کړه. په کوڅې کې د سرتېرو پرله پسې بهیر داسې روان و چې الپاتیچ نه شو کولای، آ پلو واوړي، هغه دې ته اړ و چې ودرېږي او صبر وکړي، د فیراپانتوف ښځه او بچیان هم په ګاډۍ کې ناست او دې ته سترګه په لاره و، چې لاره خلاصه شي.

شپه خوره او د تیارو لمن غوړېدلې وه. ستوري رابر شوي وو او ځوانۍ سپوږمۍ هم کله ناکله د لوګو شانه، سترګکونه وهل. د الپاتیچ کراچۍ او د فیراپانتوف د ښځې ګاډۍ، چې د سرتېرو د ډلو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګڼه ګوڼه او د نورو ګاډيو او کراچيو په منځ کې نور نو وړاندې رواني وې، دې ته اړوتې چې د دنيپر د سيند د ساحل پرغاړه تم شي. څلور لارې ته نبږدې چې لاره بنده شوې وه او ګاډي، ټولې ولاړې وې، په يوې کوڅې کې يو يو کوراو يوه دوکان اور اخېستی و، خو اور په مړ کېدو و. شغلې کله کراريدې او د تورګڼ لوګي په غبږ کې پناه کېدې او کله به يې ناڅاپه لوړې شغلې پورته او په څلورلارو کې د ولاړو خلکو په څېرو يې له ورايه حيراني راڅرګنده کړه.

الپاتيچ چې د څنډيدو له امله، له خپلې کراچۍ نه پلی شوی و، يوې تنګې کوڅې ته ورننوت، چې د اور ننداره وکړي. د اور اخېستل شوي کور تر مخې سرتېرو پرله پسې تګ راتګ کاوه، الپاتيچ دوه سرتېري وليدل، چې له هغو سره يو بل سړی چې شين بخون کوټ يې اغوستی و، د اور اخېستي کور نه اور اخېستی د ستک راباسي، د لارې آپلو کورته يې وړل او څېنو نورو بيا هغې خواته وابښه وړل. الپاتيچ يو ډله خلکو ته چې د اور د شغلو په مخکې ولاړ و، ورنبږدې شو، اور د غنمو د انبار لوړ ديوالونه، ترشغلو لاندې کړل او تر هغو نه لوړ يې لمبې وهلې، او د اور اخېستي چت لرګي د اور له کبله لاندې راولويدل. داسې ښکاريدل چې خلک دې ته سترګې په لاره وو چې چت ټول راولوېږي. الپاتيچ هم همدې ته سترګې په لاره و.

يو آشنا غږ راغي او بوډا ته يې غږ وکړ:

- الپاتيچ !

الپاتيچ چې په هماغه تېه تياره کې د خپل ځوان بادار غږ پېژندلی و، ځواب ورکړ:

- پلار جانه ! ښاغليه، عاليجنابه !

سرداراندرې چې پوځي کوټ يې پرغاړه او پر تور آس سپور و، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو له شانه الپاتیچ ته ځیر ځیر کتل او وې پوښتل:
- ته او دا ځایونه دلته څه کوئ؟
الپاتیچ چې سلګۍ وهلې ځواب ورکړ:
- ستاسو حضور عالیجنابه ! ستاسو حضور.. مګر موږ ماتې خوړلې ده؟ پلار جانه.. !
سردار اندرې بیا وپوښتل:
-ته دلته څه کوئ؟
په دې شېبې کې د اور لمبې لاپسې لوړې او زیاتې شوې او د الپاتیچ د ځوان بادار سترې او تکه سپینه څېره یې ښه ښکاره او څرګنده کړه. الپاتیچ هغه ته وویل چې څنګه سمولینسک ته استول شوی او په څه سختیو هغه تر دې ځایه راغلی دی.
هغه بیا وپوښتل:
-ستاسو حضور، څه فکر کوي، موږ جګړه بایلودې ده؟
سردار اندرې هغه ته ځواب ورنه کړ. هغه له جیبه د یادښت کتابچه راوویسته، په خپل زنګانه یې کېښوده، یوه پاڼه یې له کتابچې څیرې او په پنسل یې کوم څه لیکل پیل کړل.
هغه خپلې خور ته ولیکل:
- سمولینسک تسلیموي، یوه اونۍ وروسته به لیسه ګورې هم د دښمن لاس ته پریوزي، سمدلاسه مسکو ته وخوځېږئ،د خوځېدا سره سم یوریبار او سوباژ ته ولېږه، د خپل سفر حال سمدلاسه راته ولیکه.
کله چې یې لیک ولیکه او الپاتیچ ته یې ورکړ، هغه ته یې دا هم وویل چې څنګه د هغه د پلار سردار، د شهزادګۍ، کمکي سردار، د کمکي سردار ښوونکی، د تګ کړه وړه برابر کړي، څنګه د شویو کارونو په اړه ده ته سمدلاسه خبر ورکړي، خو هغه لا دغه سپارښتنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پای ته نه وي رسولې، چې د سورو پوځونو د قوماندانۍ یو افسر او د هغه څو سر تېرو په خورا تلوار ده ته ځان راورساوه.

افسر په بهرنۍ لهجې، خو سردار اندري ته آشنا غږ چغه کړې:

- تاسو ډګروال یاستئ؟ د تاسو په مخ کې کورونو ته اور ورته کوي، تاسو ورته ګورئ او هېڅ نه وایې؟ دا څه معنا لري؟ تاسو به د خپلو دې کړو ځواب ووایئ!

دا ببرګ و. ببرګ اوس د لومړي پوځ د کین اړخ، د پلي پوځونو د قوماندان مرستیال و. هغه خپل دا منصب لوړ او خورا غوره ګاڼه، سردار اندري هغه ته وکتل، هېڅ یې ونه ویل، له الپاتیچ سره یې خپلو خبرو ته دوام ورکړ او وې ویل:

- هیله ده هغو ته ووایې چې تر لسمې نېټې پورې ځواب ته سترګې په لاره یم، که تر لسمې پورې ستاسو د خوځېدا ځواب را ونه رسېږي، زه به دې ته اړ وزم چې هر څه پرېږدم او لیسې ګورې ته درشم.

ببرګ، چې سردار اندرې پېژندلی و، وویل:

- سرداره! زه دا خبرې ځکه کوم چې تل غواړم سپارښتنې پر ځای کړم، ځکه زه تل هغه په ټینګه سر ته رسوم، هیله لرم تاسو به ما وبښئ. دا ښکاره نه شوه چې هغه څه غوښتل.

د اورونو د شغلو له مینځه یو ګرز راپورته شو. شغلې د یو څو شېبو لپاره آرامې شوې. د لوګو تورې وریځې د چت لاندې راوختېدې، د اور له مینځه بل یو ډارونکی آواز واورېدل شو او یو غټ شی راولوېد.

د انبار د چت نه د رالوېدلې دویمې غټې ټوټې آواز، واورېدل شو او له انباره د سوځېدلو غنمو د ډوډۍ بوی راتـه. د خلکو د ګڼه ګونې له منځه د شروشور او زګیروي غږ اورېدل کېده. لمبو او د هغو شغلو د آسمان پلو سرو بسته او د خلکو حیرانې، ګونځې شوې او ګڼې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخیستې څېرې یې چې د اور ننداره یې کوله له ورایه څرګندولې. هغه سرې چې شین بخون کوټ یې اغوستی و، لاسونه پورته ټک وهل او چغه کړل:

- خورا ښه دی، خورا هر څه تالان شول. زلمیانو، هر څه تالان شول. یو څه غړ‌ونه پورته شول:

-د غنمو د انبار خاوند دی، په خپله دی دی. سردار اندرې، الپاتیچ ته مخ ورواړاوه او وې ویل:

- ښه ! ښه ! ټولې خبرې به همداسې چې ما درته وویل، همداسې به یې ورسوې.

او پرته له هغه چې ببرګ ته چې دده تر څنګه چوپه خوله ولاړ و. یوه خبره هم وکړي، وخوځېد، خپل آس ته یې متروکه ورکړه او په کوڅه کې پناه شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵

پوځونو ،له سمولینسکه،راوتلو ته دوام ورکړ او د ښمن هم هغوی پسې را اخېستي او وړاندې را روان و. هغه غونډ چې د سردار اندرې تر قوماندې و ، د اګست په لسمه په شا ته راتګ کې، د ونو منځ کې تېریدونکې لارې نه چې لیسې ګورې ته نږدې تېریده، مخکې روان و. دا دربیمه اونۍ وه چې تودوخې او د اوبو نشتوالي دوام درلود. هره ورځ په آسمان کې کنډک کنډک او څپه څپه وریځې اوښتې را اوښتې او کله ناکله به یې د لمر تبۍ هم پټه کړه، خو د مازدیګر او ماښام تر منځ به بېرته آسمان تک شین شو. او لمر به د افق د سرو لړو تر شا ښکته ولوید. یوازې د شپې به شبنم په هوا کې اټنونه جوړول او ځمکه ته یې سپېڅلتیا ښښله. ناریبل شوي غنم سوځېدل، وږي یې تویدل،. ډنډرونه یې وچېدل. څارویو ځکه له لوږې رمباړې وهلې، چې هغو په څړ ځایونو او په ځمکو کې نه شو کولای یو ډکی واښه پیدا کړي. هوا ډېره توده او یوازې یوازې به د شپې له پلوه، تر هغه وخته پورې چې شبنم به خور و ، په ځنګلونو کې به هوا لږه سړه وه،خو په هغو واټونو کې، په تېره بیا په هغو واټونو کې چې پوځیان به خوځېدل، آن په هغو برخو کې چې له ځنګلونو تېریدل، د کومې ښې هوا پته نه لګېده. شبنم به د سرتېرو له ګامونو نه.. د شګو او خاورو په پورته شویو دوړو کې ورکېده. همدا چې سهار وختي به د سرتېرو خوځېدا پیل شوه، د کراچیو او توپخانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کاروان څرخونه، تر نيمايي په دوړو کې لړلي او پلي کسان به تر ښنګرو پورې په دغو دوړو او خاورو کې ډوب روان وو. د دغو ريګونو او شګو د دوړو يوه برخه به په پښو او څرخونو او بله برخه يې پورته په هوا کې، له وريځو سره ګډه، پر پوځونو ولاړه او بېرته به د هغو خلکو پر سترګو، څټو، غوږونو، سپوږمو، په تېره بيا ګوګل او زړونو راپريوته چې په دې لاره روان وو. هرڅومره به چې لمر پورته کېده، د دغو دوړو لوړتيا لا پسې لوړېده او د دغو سوځوونکو دوړو د نازکې پردې له شا نه، کېدای شو په ساده سترګو لمر وليدل شي، لمر لکه د يوه لوی او ورين توپ په شان برېښېده. هېڅ ډول باد او ورمه نه لګېده او خلکو په دې تنګه هوا کې په منځنۍ کچه سا اېستله. هغوی خولې ترلې او پزه نيولې وړاندې روان وو او هر وخت به چې کليو ته رسېدل، ټولو به ځان څاګانو ته رساوه. په اوبو به سره ورټول شول او د هرې څاه اوبه به يې تر چيکړو پورې څکلې.

سرداراندرې، د غونډ قوماندان و. د غونډ چارې، د هغه د غړو څارنه پالنه او د فرمانو اخېستل او ورکول د هغه ورځنۍ چارې وې. د سمولينسک د ښار او را اخېستل او دښمن ته د هغه پرېښودل د سردار په ژوند کې يو ستر او نه هېرېدونکی پړاو و. د دښمن په وړاندې د کرکې نوی احساس دی دې ته اړ کړی و، چې خپل ويارونه هېر کړي. هغه ټول د غونډ په چارو کې ډوب او د خپلو سرتېرو او افسرو لوی خواخوږی او د هغو پالونکی و. په غونډ کې هغه، ټولو: زموږ سردار، په نامه ياداوه. په هغه وياړېدل او ورته ګران وو، خو د هغه خواخوږي او مهرباني يوازې دده سرتېرو او افسرانو يعنې تيموخين او نورلاس لاندې وګړو پورې اړه لرله. يعنې په غونډ کې نويو او يا له هغو کسانو سره چې ده يې نه پېژانده، خو کله به يې چې خپل کوم يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېوادوال، يا د قوماندانيو کوم آشنا وليد ،هماغه شيبه به هر څه بدل شول، تندى به يې تريو او ژبه به يې ترخه شوه. بيا هر هغه څه چې په دې کې به يې تېر وختونه رايادول،له هغه نه يې کرکه لرله. نه له دې کبله يو ازينى هڅه يې دا وه، چې د تېر ژوند په اړو تربګنى و نه کړي او لږ تر لږه د هغې په وړاندې خپل پور په صداقت پرې کړي.

خو رښتيا خبره دا وه چې سرداراندرې ته هر څه په يوې غم لړلې او خواشينې پردې کې نغښتي بريښېدل، په تېره بيا دغه حالت هغه وخت لا پسې غم لړى شو ، چې سمولينسک دښمن ته پرېښودل شو (هغه ښار چې د هغه په اند بايد ساتنه يې شوې واى). وروسته له هغه چې د اګست په شپږمه د هغه ناروغ پلار ، خپله د خوښې ليسه ګورې(هغه سيمه چې په خپلو لاسو يې ودانه کړې وه) او د هغه ګران اوسېدونکي، تالانګرو ته پرېږدي او د مسکو تښتېدو ته اړ وزي. سرداراندرې د خپل غونډ له برکته کولاى شول، نه دد غو شخړو ، نه د ځان ژغورنې لپاره ،بلکې د بل څه په اړه فکر وکړي او دغه څه دده غونډ و. د اګست په لسمه هغه پوځ چې دده غونډ هم په کې و ، ليسه ګورې، ته ورسېد. سرداراندرې دوه ورځې مخکې خبر تر لاسه کړ چې دده پلار ، خور او زوى مسکو ته ورسېدل. که څه هم سرداراندرې په ليسه ګورې کې هېڅ کار نه درلود ، خو د هغې تلوسې او د خپلو غمونو د ټپونو د تبلو لپاره ، بايد هلته ورغلى واى.

هغه سپارښتنه وکړه چې آس ورته زين کړي، چې دى لاړ شي او يو ځل د پلار مېنه وګوري. هغه ځاى چې دى هلته پيدا شوى و ،خاپوړې يې په کې کړې وې او هلته يې خپل ماشومتوب تېر کړى و. له چې سپور ،د کلي د چينو نه چېرې چې په لسګونو ښځو په مرکو جرګو کالي مينځل، تېر شو ، هلته يې هېڅوک نه ليدل. هغه دړې چې به تل

(c) ketabton.com: The Digital Library

له چينو سره وهل شوې وې او د اوبو مخې ته به ولاړې وې او س خلاصې شوې او د اوبو منځ ته تللې او تر نيمايي په اوبو کې ډوبې وې. سردار اندرې د ساتونکو د کوټې خواته ورغی. د تيرو ددروازې په خوله کې هيڅ څوک نه و او دروازه خلاصه وه. د باغ په لارو کې، شنه راپورته کېدونکي وو، آسونه او خوسکي په انګريز نومي پارک کې ګرځيدل. سردار اندرې ګلخونې ته ورننوت، د هغې کړکۍ او ښيښې هم ماتې وې. د ګلخونې د ځينو ګلدانيو، ګلان وبستل شوي او لاندې پراته وو او ځينې وچ شوي وو. هغه تراس، نومي باغوان ته ورغږ کړل، خو چا يې ځواب ورنه کړ. له ګلخونې ووت او وړاندې صفې ته ورتېر شو. وې ليدل چې لرګينې ستنې وهل شوي او تراشل شوي دي. او د زيتونو د راشکولو لپاره يې د هغې د ونو څانګې هم راماتې کړې دي. زوړ بزګر (هغه چې سردار اندرې به وړکتوب کې، د دروازې مخکې ليده) پر يوې شنه بخونې اوږدې باغي څوکۍ ناست و. هغه کوڼ و او د سردار اندرې په راتګ خبر نه شو. هغه پر هغې اوږدې لرګينې څوکۍ ناست و، چې د مشر سردار ناسته پرې خوښېده. سردار اندرې د کور خواته ورغی، وې ليدل چې په پخواني باغ کې هم د زيتونو څو ونې وهل شوي دي. يوه برګه آسپه، سره له خپل بيهان سره د سروګلو په منځ کې سرګردانه وه. کور ترلی و، خو د لاندې پوړ يوه کړکۍ خلاصه وه. د يوه چوپړ زوی د سردار اندرې د ديدن لپاره کورته ورمنډې کړل. الپاتيچ خپله کورنۍ کوم امن ځای ته لېږلې وه او خپله يوازې په ليسه ګورې کې پاتې شوی و. هغه په کور کې ناست و او سپېڅلی کتاب يې لوست. همدا چې د سردار له راتګ نه خبر شو، عينکې په پوزه پاڅېد، په داسې حال کې چې تڼۍ يې ترلې، له کوټې ووت، په چټکۍ د سردار خواته ورغی، او پرته له هغه چې څه ووايي د سردار اندرې زنګون يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته مچ کړ.

بیا یې مخ واړاوه، او له خپلې ناتوانۍ نه په شرم شرم کې یې، هغه ته د حال جاج وواېه. هر هغه څه چې قیمتي و او د ارزښت وړ و، باګوچاروو ا ته لېږدول شوي وو. په سلو کې څلورمه برخه غنم هم وړل شوي و. وچ وابنه او پسرلنۍ غلې داني (الپاتیج په وینا په هغه کال یې حاصل هم بې ساري و) سرتېرو لاشنه ریبلي او وړي وو. ولسي خلک تالاوالا او دیوالي شوي وو. ځینې باګوچاروو ا ته کډه شوي او ځینې هغه هم، خورا لږ شمېر همالته په لیسه ګورې کې پاتې وو.

سردار اندرې، تر پایه د هغه خبرو ته غوږ نه شو او وې ویل:

- څه وخت یې پلار او خور لاړل، او ښکاره خبره ده، چې څه وخت مسکو ته لاړل؟ الپاتیج تصور کاوه چې د سردار موخه باګوچاروو ا ته د هغو د تګ وخت پوښتی، وویل چې د اګست په اوومه او بېرته یې د جایدادونو، ځمکو او باغونو په اړه خبرې پیل او په دغو چارو کې یې د لارښوونې غوښتنه وکړه. الپاتیج وپوښتل:

- اجازه راکوئ چې د یاددښت په بدل کې سرتېرو ته وابنه ورکړم؟ له مورږ سره لا خورا ډېر وابنه پاتې دی.

سردار اندرې، ددغه بوډا تګ شنه سر ته چې د لمر تر شغلو لاندې ځلېده او د هغه د بشرې، حالت ته وکتل او په دې پوه شه، چې بوډا هم د خپلو پوښتو پر بې ځایتوب پوهېږي، خو بیا هم هغه یوازې د خپل غم د سړولو لپاره کوي، په زړه کې یې وویل:

-زه به هغه ته څه وو ایم؟

-ښه ده، ښه ده ور یې کړه !

الپاتیج وویل:

-که تاسو باغ داسې تالاوالا ګډوډ وینئ، په دې کې مورږ ملامت نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو ، هېڅ چاره نه وه ، پوهېږئ ، درې غونډه له دې ځایه تېرېدل او د شپې همدلته تم شول ، په تېره بیا درګانان. ما د هغو د قوماندانانو نوم او رتبه لیکلې ، چې ښښنه وغواړي.

سرداراندرې ترې وپوښتل:

-ښه ! اوس ته بیا څه کوئ؟ که دښمن راشي او دا ځای لاندې کړي ، بیا څه کوئ؟

الپاتیچ سرداراندرې ته مخ وروااړاوه ، هغه ته ځیر شو او په خورا پرتم یې لاسونه د آسمان پلو لوړ کړل او وې ویل:

-زما ساتونکی هغه دی ، هر څه چې د هغه اراده یې ، هغه به کېږي.

یوه ډله کلیوال او چوپړان چې خولۍ یې له سره پورته کړې وې ، په شنیلو کې مخ وړاندې را روان او سرداراندرې ته نږدې کېدل.

سرداراندرې د الپاتیچ خوا ته ورخم شو او وې ویل:

-ښه د خدای په امان ! خپله هم ځه ، هر څه چې وړې ، وړه یې او نورو خلکو ته هم ووایئ چې ووزي او لاړ شي ، یا دې د ریزان ښار ته لاړ شي او یا هم د مسکو څنډو ته. الپاتیچ د سرداراندرې پښه راونیوله او په ژړا شو. سرداراندرې هغه په نرمه پورې واهه ، خپل آس یې وخوځاوه او همداسې چټک او یرغه د باغونو پلو ورشېوه شو.

کانه بوډا هماغه شان له راغلي غم نه بې خبره ، لکه پر ګران مړی ناست مچ ، ناست و او مخې ته ولاړه ګُنده (د ونې ښخ) ته یې ګوزارونه ورکول.

دوو نجونو چې لمن یې له ګلخونې نه د راټولو شویو الوچو نه ډکې وې او له هغه ځایه لرې کېدې ، له سرداراندرې سره مخامخ شوې. مشره نجلۍ د سرداراندرې په لیدو سخته وډاره شوه ، د خپلې کمکۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورلنډې لاس يې ونيو او پرته له هغه چې له لمنې نه تويې شوې الوچې راټولې کړې، له هغې سره د چنار د ونې شاته پټه شوه.

سردار اندرې په چټکۍ له دې ډاره، له هغو نه مخ واړاوه چې هغوی پوه نه شي، چې ده هغوی ليدلي دي. دده پر دغو ښو، خو ډار شويو نجونو خورا زړه خوږ شو. هغه له دې ډاريده چې هغو ته ور وګوري، خو هم مهاله يې ډېر زړه کيده چې هغوې ته ور وګوري.

يو نوی خوښونکی او ارامه ونکی احساس پر ده لاس بری شو، يو چور پردی خو په هماغه کچه ده ته د انساني ګټو آشنا احساس، هغه څه چې دغو نجونو کول. دا څرګنده خبره وه، چې دغو نجونو يوه هيله لرله او هغه دا چې دغه شنې آلوچې وخوري او څوک هغوی ونه ويني. سردار اندرې له هغوی سره خوا خوږی و او په دې چاره کې يې د هغو بری يې غوښته. هغه نه شو کولای هغو ته ور ونه ګوري او بيا يې هغو ته وروکتل.

نجونو چې ځان له ګواښ لرې وګاڼه، له خپل ځار ځای نه راووتلې، په نازکو آوازونه يې مرکه پيل، لمنې يې په منګلو کې کلکې، په خورا خوښۍ، لوڅې بربنډې لمر وهلې پښې په شنيليو کې منډه کړل او له هغه ځايه لرې شوې.

سردار اندرې له دې کبله چې، د سرتېرو د تېريدو د لويې لارې له دوړونه لرې لرې شوی و، ځان آرامه احساساوه، خو کله چې له ليسه ګورې نه لرې لرې شو، بيا يې ځان دغې لارې ته ځکه برابر کړ چې لږ آرامه شي، ځان يې خپل غونډ ته چې په يوه دره کې د يوې چينې خوا ته ديره شوی و، ورساوه.

د ورځې يوه بجه او څو دقيقې وې، دلمر د سرې تبې شغلې له دوړو په نه زغمېدونکي ډول د خلکو پر تندی لګېدې او د هرچا شا يې ان د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالیو لاندې سوځوله، دوړې همدا سې زیاتې د ولاړو پوځیانو پر مرکو او غږېدا، کېږدۍ دروله وه، باد نه لګېده. سردار اندرې د اوبو د بند له څنګه د تېریدو سره، یو بوی احساس کړ او د ډنډونو سره هوا یې په څېره ولګېده. زړه یې غوښتل ولامبي، هېڅ پروا یې نه لرله چې اوبه څنګه ککړې وې. د سیند نه د راجلا کېدونکو اوبو ډنډ ته یې وکتل او هلته یې د لوړو خنداو کړسهارۍ او د چغو غږ واورید. د ککړو اوبو او د نهرو شنو اوبو لوړتیا د لامبووهونکو د شمېر د زیاتوالی له کبله لا لوړه شوې وه. د سرتېرو سپینو بربنډو ځانونه، د هغو لمر وهلي لاسونه، مخونه او څنګ نه، چې له دې امله تک سره شوي وو، له ورایه په اوبو کې ښکاریدل.

یو ځوان ژېړ څنګی سرتېری، چې د درېیم ټولي و، سردار اندرې هم هغه پېژانده. هغه چې د ښنګري نه یې تسمه تړلې وه، پر ټټر یې صلیب وو بست. ددې لپاره چې ښه ودانګي، شاته لاړ، منډه یې کړل او اوبو ته یې ورودانګل. یو بل افسر چې تورې، خو تل جړې پریشانه څنې یې لرلې او تر ملا پورې په اوبو کې ډوب و، خپل ځان یې کوږ وږ کاوه او په خپلو تر مړوندو تورو لاسونه یې پر ځان اوبه شیندلې..

افسر تیموخین چې سره پزه یې لرله، د نهر پرغاړه ولاړ و او ځان یې په ځان پاک وچاوه، که څه هم د سردار په لیدو وشرمېده، خو بیا یې هم وکولای شو، هغه ته مخ وروا ړوي او ووایې:

- سخت خوند کوي، حضرت عالي، مهرباني به مو کړې وای.

سردار اندرې تندی ګونځ کړ او وې ویل: ککړې دي.

- سمدلاسه به یې درته پاکې کړو.

او تیموخین چې لا جامې نه وې اغوستې، منډه یې کړل چې نهر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاک کړي، هغه وویل:
- حضرت سردار غواړي ولامبي.
ځو آوازونه پورته شول:
- کوم؟ زموږ کوم سردار؟
ټولو د بر تلوار او الـه ګوله جوړه کړه، چې سردار خپله اړوت په سختۍ هغوی په کرار کړي. هغه دا ښه وګڼله چې هماالته په سرای کې پر ځان اوبه واچوي. هغه چې خپلو بربنډو غړو ته وکتل، وربړدید، خو دغې ربړدیدا ته، نه د سړوله وحشت او کرکې، چې د ناځرګند حالته پر ده راخوره شوې، بلکې د هغو بربنډو ځوانانو له لیدو نه و، چې په هغو ککړو اوبو کې لمبیدل، هغه په زړه کې وویل:
- د توپونو د خولې غوښې !
د اګست په اوومه نېټه شهزاده باګراتیون له خپل تم ځای، د میخائیلو فسکي له کلي نه چې د سمولینسک پر لاره پروت دی، داسې لیکلي و:
- ښاغلی عالیجناب ګراف الکسي آراکچییوف ! (هغه لیکنونه د اراکچییوف په نامه لیکل، خو په دې پوهېده چې هغه هرومرو ټولو اک هم لولي، نو ځکه ده پوره هڅه کوله، چې هغه په خورا ځیر او پوره پاملرنې ولیکي).
- تصور کوم، چې وزیر به پر سمولینسک د ولکې د درول راپور ورکړی و. د غم او خواشینۍ وړ او پوځ خورا ناهیلی دی چې دغه شان غوره ښار په داسې آسانۍ دښمن ته پرېښودل شوی دی. ما په خپل وار سره هڅه وکړه، چې هر څنګه کېږي هغه په دې قانع کړم، آن ورته ومې لیکل، مګر هغه هېڅ خبرې او دلیل قانع نه کړ. زه په خپل وجدان قسم خورم چې ناپلیون هېڅکله داسې له ستونزو سره مخامخ شوی نه و او

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هغه خپل نیم پوځ هم قربان کړی وای، بیا یې هم نه شو کولای پر سمولینسک د اسې آسانه ولکه ټینګه کړي، زموږ پوځونه د اسې جنګېدل او د اسې جنګېږي، چې هېڅکله د اسې نه و جنګېدلي. ما له پنځلسو زرو سرتېرو سره، ۳۵ ساعته د دښمن د وړاندې تګ مخه ونیوله، او همد اسې مو د هغو مخه نیولې وه او جنګېدو، خو هغه ۱۴ ساعته هم د چا مخه و نه نیوله. دا زموږ د پوځ لپاره د شرم او بې ننګۍ خبره ده. ما ته د اسې بریښې چې هغه هم باید ژوندی پاتې نه شي. که هغه ویلي چې مرګ خورا ډېر و، دروغ وايي. کېد ای شي ۴ زره تنه وژل شوي وي، نه زیات، خو که مرګ ژوبله لسو زرو ته هم رسېدلای وای، رسېدلي دې وای، نو څه، جګړه ده، که زیات شوي وای د دښمن مرګ ژوبله به هم بې سارې شوې وای. څه کېده چې یو دوه ورځې نورې یې هم دفاع کړې وای؟ دا په ډاګه خبره وه، چې هغوی به خپله تېښتې ته اړ شوي وای. هغوی نه د څښلو او نه آسونو ته د ورکولو اوبه لرلې. هغه سهار ژبه کړې وه، نه به تسلېمږي، خو ناڅاپه یې سپارښتنه راورسېده چې په شا کېږي به. په دې حال جګړه نه شي کېد ای، که د اسې وي ډېر ژر به دښمن د مسکو په کوڅو کې وګورئ...

د اسې آوازې خپرې شوي دي، چې تاسو د روغې جوړې خبرې کولې، خدای دې نه کوي. تر دومره قربانیو او تر دومره، شرموونکي شاته تګ نه وروسته به روغه ټوله روسیه ستاسو پر وړاندې ودروي او موږ ټول به د پوځي دریشي له اغوستلو نه شرم کوو. او که په بله یې ووایو چې خبره د اسې شوه، نو باید وجنګېږو او تر هغه وجنګېږو چې روسیه او د هغې خلک د درید و توان لري.

مشري باید د یوه تن پر غاړه وي، نه د دوو تنو، ستا دا وزیر به کېد ای شي وزیر وي، خو هغه ښه قوماندان نه دی، نه یوازې ښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوماندان نه دی، بلکه ډارن او بد قوماندان دی. تاسو هغه ته د خپل وطن بر خلیک ورسپارلی دی، خو رښتیا خبره دا ده چې زه له غمه لېونی کېږم. تاسو به ما له دغو سپوغو او سپیرو خبرو نه چې لیکم یې وبښئ. دا ښکاره خبره ده چې هر هغه څوک چې سوله غواړي او همماله وزیر او ستر قوماندان واوسي، هغه ته نه یوازې تولواک ګران نه دی، بلکې چې موږ ټول به تالاوالا کړي. زه تاسو ته رښتیا رښتیا لیکم. تاسو اربکي چمتو کړئ، ځکه دا سې بربښې چې وزیر غواړي خپل مېلمانه په خورا ځیرکتیا ځان پسې، پلازمېنې ته راولي. د هغه یاور جنرال ولځوګین د ټول پوځ بد ایسي او شک پرې لري. خلک وایي چې هغه تر موږه زیات د ناپلیون خواخوږی دی، حال دا چې وزیر د هغه له مشورې پرته، بل هېڅ څه نه کوي. که څه هم زه تر وزیره مشر یم، خو په ټولو کړو وړو کې، د یو سرتېري په شان د هغه خبرې او سپارښتنې اورم. دا خبره خورا زورونکې ده، خو څه وکړم. ما ته مې خپل ټولواک ګران او بله چاره نه لرم. مګر دا د خواشینۍ خبره ده چې زموږ ټولواک دغه شان ویاړمن پوځ، دغه شان یو چا ته سپارلی دی. تاسو یې تصور کولای شی، چې موږ څه شمېر خلک یوازې له سترېیا نه له لاسه ورکړل او تر ۱۵ زرو تنو پورې مو، شا ته تګ ته اړ کړل. که شا ته تګ نه وای، دا یوه خبره به هم نه وه. ستاسو دې په خدای قسم وي، وواییئ، روسیه زموږ مور، زموږ وطن، که وینئ چې موږ دا سې په ډار او بې غیرتۍ، هغه دا سې یو شمېر احمقانو او لېونیو ته سپارو او د خپلو وګړو په زړه کې د کرکې زړې کرو، څه به ووایی؟ ولې او له چانه وډاربږو؟ زه ملامت نه یم چې وزیر، ډارن، ساده، وخت له لاسه ورکوونکی او تر ټولو بدې ځانګړتیاوې لري. ټول پوځ ژاړي او هغه ښکنځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶

د ژوند د ټولنيز بې شمېره ويش لپاره چې کومې ډلبندۍ په پام کې نيول شوي دي، يوه ډله هغه ده چې منځپانګه يې پياوړي او بله يې هغه ده چې په هغو کې اډانه او بڼه غوره وي. د پترزبورګ په تېره بيا د هغه د اعيانو ژوند کېداى شي، په دويمه ډله کې وشمېرل شي، ځکه د هغو ژوند د کليو، بانډو د ښارونو او آن د مسکو د بنډارونو د ژوند په کچه بدلون او پر مختګ نه لاره.

موږ له **۱۸۰۵** تر **۱۸۱۲** کاله پورې ځو ځله له ناپليون سره روغه وکړه او بيا سره ونښتو. اساسي قوانين مو ومنل او بيا مو بېرته لغو کړل. د اناپاولوفنا او د ايلين بنډارونو د يو دوو کالو پخوا په شان هماغه شان چې وو، هماغه دي. په هماغه شان د اناپاولوفنا، په بنډارونو کې د بناپارت له بريو کرکه ښرګندېده، د هغه برى او هغه ته د اروپا د شاهانو تسليمي او لاس په نامه درېدل، هغه لويه دوکه بلله کېده چې يوازينۍ موخه يې د هغه وګړو زورول او په قهرول و چې د اناپاولوفنا په مشرۍ يې له دربار سره اړيکي لرل. کټ مټ همدغه شان د ايلين په بنډارونو کې چې روميانخوف به ځان د هغه وړ او تل به په کې ښوريده، ايلين به يې بې سارې ښکلې او هوښياره ښځه بلله، په ۱۸۱۲ کال کې هم د ۱۸۰۸ کال په شان کټ مټ د ستر ملت، د ستر مشر په اړه غږېدل او له فرانسې سره يې د اړيکو په شلولو خواشيني ښرګندوله او له هغې سره يې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

روغې هیله لرله.

په دې وروستیو وختونو کې له جبهې نه د ټولواک تر راګرځېدو وروسته په دې دواړه ډلوکې څه ناآرامي پیدا شوې وه او دواړه خواوو یو بل غندل او څه سپکې سپورې یې سره ویلې وې، خو د هغو لارې هماغه چې وې، وې.

د اناپاولوفنې په کړیو کې یوازې تند لارو لیږمینانو لاس برې لاره. دغه راز په هغو کې د هېواد پالنې خیالات خورا پیاوړې، ژور او ویل به یې چې باید فرانسوي تیاتر ته لاړ نه شو، ځکه د یوه تیاتر ساتنه لکه د یوه پوځ د ساتنې په اندازه خرڅ غواړي. دوی د جګړې حال احوال په خورا ځیر څاره او د خپل پوځ په پلوي به یې آوازې خپرولې. د ایلین او رومیانڅوف په بنډارونو کې د فرانسوي پوځیانو د تالان او وژنې په اړه هومره خبرې نه کېدې، بلکې د هغه په پلوي، د ناپلیون د سوله ایز دریځ او د سولې لپاره د هغه د هلوځلو په اړه خبرې کېدې.. د بېلبېلو وینا چې د ایلین د کور همیشنۍ مېلمه و (اوس په پترزبورګ کې هر هوښیار او ځیرک سړي د ایلین کور ته د تګ راتګ ویاړ موندلی و) اوس خورا دود شوې وه. هغه ویلي و:

- اوس نه باروت بلکې د هغه مخترعین به د جګړو لارې ټاکي. په دې ډله کې له ټولواک سره د مسکویانو د لېوالتیا په خبره چې له ټولواک سره ګډه پترزبورګ ته رارسېدلي وو، په خندا، مګر په احتیاط ملنډې وهل کېدې.

د اناپاولوفنا، په ډله کې، برعکس په داسې خوښۍ د دغو چارو هرکلی کېده لکه پلوتارک چې د لرغونو زمانو نه کاوه. شهزاده واسیلي چې په دولتي چارو کې خورا لوړې چارې لرلې، د دغو دوو ډلو د پیوند کړۍ جوړوله. هم د خپلې آشنا اناپاولوفنا کورته ورته او هم د خپلې لور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ديپلوماتيک صالون ته. دغو دوو مخالفو بنډارونو ته تګ راتګ به دی کله ناکله زړه نا زړه کړ او په پريکړو کې به تېر وتو، چې چېرې کومه خبره وکړي. هغه د اناپاولوفنا په کور کې هغه ډول خبرې کولې چې باید د ايلين په کور کې يې کړې وای او یا هم برعکس.

پترزبورګ ته د ټولواک، ترراستنېدو نه لږ وروسته، شهزاده واسيلي د اناپاولوفنا په بنډار کې د جګړې په اړه د خبرو په لړ کې بارکلي دوتولي، ښه غندل، خو حيران پاتې شوی و، چې د هغه پر ځای څوک د جګړې ستر قوماندان وټاکل شي. له مېلمنو نه يو تن چې په خورا مخورتوب پېژندل کېده، وويل ده نن د خزانه دارۍ په ودانۍ کې د پترزبورګ د وسله والو اربکيو ټاکل شوی مشر کوتوزوف ليدلی چې د داوطلبو اربکيو د غونډې مشري يې کوله او څرګندونه يې کړې ده، چې هغه د دغې مشرۍ لپاره غوره ځانګړتياوې لري.

اناپاولوفنا، چې يو غمجنه موسکا يې پر شونډو خوره شوه، يادونه وکړه چې: کوتوزوف لا تر اوسه له بدناميو پرته ټولواک ته نور هېڅ کړي نه دي.

شهزاده واسيلي يې خبرې پرې کړې او وې ويل:

- ما د اعيانو په غونډه کې ډېر ټينګار وکړ، خو چا مې خبره وانه وريده. ما وويل چې د اربکيو د مشر په توګه د هغه ټاکل به د ټولواک خوښ نه شي. هغو زما خبرې وانه اورېدلې.

يوه شېبه حيران پاتې شو، آن هېره يې شوه چې د ايلين په کور کې باید د مسکويانو پر هېواد پالنې وخاندي او د اناپاولوفنا په هغه باید برعکس د هغو ستاينه وکړي. هغه زياته کړه:

- ټولې همدا د سيالۍ خبرې، خو دا سيالۍ له چا سره؟ خو په هماغه کې يې خپلې تېروتنې ته پام شو او زياته يې کړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-آیا د روسیې تر ټولو مشر او سپین ږیری جنرال ګراف کوتوزوف ته دا ښایي چې لاړ شي، په خزانه داری کې کیني او هلې ځلې یې هسې هدر لاړې شي؟ آیا دا امکان لري هغه څوک د پوځ ستر قوماندان وټاکل شي، چې پر آس هم کښناستی نه شي او د جګړې په جرګه کې یې خوب وړي؟ هغه څوک چې د خورا ناوړه اخلاقي ځانګړ تیاوو خاوند دی. ښه ده چې په بخارست کې یې ځانته ښه نوم ګټلی دی. زه نه غواړم د هغه د جنرالۍ د ځانګړتیاوو په اړه څه ووایم، خو آیا دا ښایي چې زموږ په اوسني حالت کې دغه شان عاجز او ړوند بوډا د ټولو پوځونو ستر قوماندان وټاکل شي؟ هوکې چور ړوند؟ ړوند جنرال چا لیدلی؟ هغه هېڅ شی نه ویني. هغه به د پټ پټوني لوبه کوي، ځکه هغه خو څه نه ویني، هېڅ چا له دې خبرې سره مخالفت ونه ښود.

د جولای په څلورویشتمه دا خبرې ټولې رښتیا وې، خو د جولای په ۲۹ کوتوزوف ته د شهزاده د نامه ویاړ ورو ښښل شو. کوتوزوف ته د شهزاده د نامه ویاړ ورښښنه، کېدای شوه ددې لپاره و، چې هغه لرې او پوځ ترې بې غمه کړي. که څه هم هغه په خپل نظر ټینګار نه کاوه، خو بیا هم د هغه په اړه د شهزاده واسیلي قضاوت دوام درلوده.

داګست په اتمه دفیلدمارشالانو جرګې د سالتیکوف، آراکچییوف، ویازمیتینوف، لوپوخین او کوچوبیه په ګډون غونډه وکړه او په هغه کې د جګړې پر بهیر خبرې اترې پیل شوې. ددغو خبرواترو او څېړنو پایله دا وه چې د جګړې د ماتې علت په قوماندانۍ کې، دوه واکیز او له کوتوزوف نه د ټولواک خوابدي وه، خو بیا هم تر لنډو څېړنو او خبرو اترو نه وروسته هغو کوتوزوف د پوځ د ستر قوماندان په توګه وټاکه. او په هماغه ورځ کوتوزوف د ټول پوځ د اعلی قوماندان او ټولو هغو سیمو مشر وټاکل شو، چې پوځ هلته مېشت و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اګست په نهمه سردار واسیلي، د اناپاولوفنا په کور کې بیا له هغه پېژندل شوي مخور سره مخامخ شو. هغه پېژندل شوي سړي هڅه کوله، ځکه اناپاولوفنا خوشاله وساتي چې غوښتل يې د ښځينه ښوونځی مدير وټاکل شي. شهزاده واسیلي په ورین تندی خوشاله او مست لکه د هغه نیکمرغه په شان چې خدای يې ټولې غوښتنې منلې وي، تالار ته راننوت او وې ويل:

- تاسو خبر شوئ، نوی خبر مو واورید، کوتوزوف فیلد مارشال شو. ټولې سیالۍ پای ته رسېدلي دي. پوهېږې څومره نیکمرغه او خوشاله یم.

هغه په تالار کې ټول ناست کسان په ځیر ځیر وڅارل او وې ویل:

- بالاخره هغه څوک مو چې غوښته پيدا شو. دغه هماغه څوک دی.

هغه پېژندل شوی مخور، سره له هغه چې د نجونو د ښوونځۍ مدیریت ته د رسېدلو لېوالتیا یې لرله، خو ونه یې شو کولای، سردار واسیلي ته د کوتوزوف په اړه د هغه پخوانۍ خبرې وریادې نه کړي. (دغه خبره هم د سردار واسیلي، هم د اناپاولوفنا او هم د کوربنې لپاره چې د کوتوزوف د خبر له اوریدو نه خورا خوشاله و، یو ډول سپکاوی و، خو بیا هم مخور سړي، ونه شو کولای، هغه ونه وایي).

هغه سړي ددې لپاره چې سردار واسیلي ته د هغه خبرې وریادې کړي وي، وویل:

- وایي چې هغه ړوند دی؟

سردار واسیلي په درانه ډډ غږ په تلوار او لاسي توخي، هغه ټوخي چې تل به يې د هغه په مرسته خپل دغه شان ستونزې آوارولې، وویل:

- دا چټیات دي، هغه پورهویني، باور وکړئ، پوره، هغه تکرار کړه:

- هو کې چټیات دي، هغه پوره ويني، هر څه ويني، باور وکړئ. او

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څه چې زما د لا خوشالۍ سبب کېږي، دا ده چې ټولواک هغه د ټول پوځ اعلی قوماندان او د ټولو هغو سيمو چې هلته پوځ مېشت دی، واکمن کړی دی. دا هغه واک دی، چې هېڅکله، هېڅ چا ته او يو قوماندان ته هم ورکړ شوی نه و. هغه خپلې خبرې له بريې نه په ډکې يوې موسکا پای ته ورسولې او وې ويل:

- هغه اوس يو مطلق سلطان دی.

اناپاولوفنا وويل:

- د خدای شکر ! د خدای شکر ! خدای دې د هغه ساتندوی واوسي !

پېژندل شوي سړي، چې ښکاريده نوی يې دغو بنداونو ته تګ راتګ پيل کړی دی او د دغو محافلو له کړووړو سره ناآشنا بربښېده، اناپاولوفنې ته په چوغلۍ چوغلۍ او د دې لپاره چې خپل پخوانی اند هم بدل کړي، وويل:

- سره وايي چې ټولواک زړه نا زړه دغه شان واک کوتوزوف ته سپارلی دی. ځکه وايي کله چې کوتوزوف ته دغه خبر ورکول کېده، چې ټولواک او هېواد ، دغه شان وياړ هغه ته وربښلی دی،د هغه پېغلوټې په شان تک سور شو ،چې د ژوکوند کيسه يې اوريدلې وي.

اناپاولوفنې ځواب ورکړ:

- دې خبرې کې به څه زياتی شوی وي.

سردار واسيلي په چټکۍ او خوند سره د اناپاولوفنا خبره تاييده او وې ويل:

- نه، نه، اوس ټولواک ته تر کوتوزوف نه نېږدې څوک نه شته. د سردار واسيلي په اند ، کوتوزوف نه يوازې په خپله بې ساري قوماندان و ، بلکې خلکو هم د لمانځنې تر کچې هغه ستايه. هغه زياته کړې ده:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- دا خبره ناشونې ده، هغه ته لا پخوا او تل ډېره پاملرنه لرله.
اناپاولوفنا وویل:
- شکر د خدای دی، زه او س له خدایه یوازې دا هیله لرم چې کوتوزوف په رښتیا ټول واک تر لاسه کړي او هېڅ چا ته دا حق ورنه کړي چې د هغه د چارو خنډ شي.
سردار واسیلي په هماغه شېبه کې پوه شو، چې د غه هېڅ چا، ځوک دی او په بنګهاري یې وویل:
- زه په دې پوره خبر یم، چې کوتوزوف د پوځ مشرۍ په دې شرط منلې ده، چې د ټولواک ولیعهد به په جبهه کې نه پاتېږي. پوهېږئ؟ هغه ټولواک ته څه ویلي دي؟ او د سردار واسیلي هغه خبرې یې تکرار کړې وې، چې کوتوزوف به ګواکې ټولواک ته کړي وې:
- که تېر وتنه وکړئ، زه نه شم کولای هغه ورته او که ښه کار وکړي، هغه ستایلی او ویاړلی نه شم.
شهزاده کوتوزوف، خورا ځیرک سړی دی، زه هغه له ډېر پخوا نه پېژنم.
هغه پېژندل شوي مخور چې لا د اعیانو په بندارونو کې له خبرو کولو سره آشنا نه و، وویل:
- ښاغلی مبارک دا شرط هم وړاندې کړی و چې خپله اعلیحضرت ټولواک دې هم باید جبهې ته نه ورځي.
همدا چې دغه خبره یې وکړه، په هماغه شېبه کې سردار واسیلی او اناپاولوفنا له هغه نه مخونه واړاول، په خواشینۍ او ساړه اسویلي یې د هغه سادګۍ ته د حیرانۍ په نښه یو بل ته وکتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷

هغه وخت چې په پترزبورګ کې د غه پېښې تېرېدې، فرانسویان له سمولینسک را او ښتل او کرار کرار د مسکو خوا ته رانېږدې کېدل. د ناپلیون مورخ، تېي یر، د ناپلیون د نورو مورخینو په شان چې د خپل اتل د کړو برحق والی هڅه کوي وايي چې د مسکو د دیوالونو زړه راښکون ناپلیون بې اختیاره د ځان لېواله کړی و. هغه د نورو هغو مورخینو په شان چې د تاریخي پېښو پېښېدل د یو تن د ارادې پایله ګڼي، په خپل د غه قضاوت کې برحقه دی. هغه د روسي مورخینو په شان چې وايي ناپلیون د مسکو زړه راښکون ته روسي سردارانو لېواله کړی و، برحقه دی. دلته له هغو قوانینو نه پرته چې ټولې پخوانۍ پېښې د او سنیو پېښو سریزې بولي، د پدیدو د خپل منځي اغېز ونډه چې هر څه سره ګډه وده وي، هم په کار ده. د شطرنج ښه لوبغاړی چې لوبه بایلی، د زړه له کومې ډاډمن دی چې د هغه د لوبې د بایلودو علت هغه تېر وتنه ده، چې د لوبې په پیل کې یې کړې ده، خو هغه دا هېره وي، چې د ټولې لوبې په بهیر کې د هغه په هر ګام کې د غه شان تېر وتنې وې او یوه خوځېدا یې هم بې له تېر وتنو نه وه، مګر هغه تېروتنه چې دی هغه ته پام ورا ړوي، هغه ده، چې سیال یې له هغه نه ګټه اخېستې ده.

خو د جګړې لوبه که څه هم په ځانګړو ښکاره زماني شرایطو کې روانه وي، خو تر دې هغې ځکه خورا پېچلې ده چې په شطرنج کې بې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځایه د یوه تن په ارادې، دانې وړاندې وروسته کېږي، خو په جګړه کې بې شمېره ارادې، د ګڼ شمېر ارادو په لار ښوونه سره ټکر کېږي.

ناپلیون، ترسمولینسکه وروسته غوښتل لومړی د دارګابوژ او یازوما د لاندې کولو او بیا په څاریوا -زایمشه کې له روسي پوځ سره وجنګېږي، خو تقدیر داسې راوسته چې روسان د زیاتو ډولاډولو ټکرونو تر اغېز لاندې، د بارادینا تر سیمې پورې چې د مسکو په یو سلو شل روستي کې پراته ونه شو کولای، له ناپلیون سره مخامخ شي. ناپلیون په یازوما کې خپلو پوځونو ته سپارښتنه او فرمان ورکړ چې مخامخ مسکو لور ته لاړ شي.

مسکو، ددغې سترې امپراتورۍ آسیایي پلازمېنه، د الکساندر د خلکو سپېڅلی ښار، مسکو له خپلو بې شمېره کلیساوو سره چیني معابدو ته ورته ښار، دغه مسکو د ناپلیون خیالونه زنګول او هغه یې ناآرمه کړی و. ناپلیون چې پر خپل توربخن سپین یال لرونکي آس سپور و، د ویازما له سیمې نه د څارو زایمیشو، د واکمنۍ پلو ته روان و. هغه، دهغه بې شمېره ګارډ، ساتونکو، یاورانو او پاژانو( )بدرګه کاوه.

د هغه د ګارد قوماندان جنرال بریته، ددې لپاره شاته پاتې شوی و، چې په خپله دهغه روسي اسیر پوښتنه وکړي چې د فرانسوي سورو منګلو ته ورغلی و، دهغه تر پوښتنې وروسته یې له خپل ژباړونکي (لونرم دیده ویل) سره ځان دناپلیون حضور ته ورساوه او په ورین تندي او خوشاله بشرې د هغه تر څنګ ودرید. ناپلیون وپوښتل:

- ښه، څه خبرې دي؟

د پلاتوف د پوځ یو قزاق وایي چې دده پوځي ډله غواړي، له لوی پوځ سره یو ځای شي. بله خبره دا ده چې ویل کېږي، کوتوزوف د پوځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعلی قوماندان ته اکل شوی دی، خورا ځیرک او باتو سړی دی.
ناپلیون وموسېد او وې ویل چې دغه قزاق ته یو آس ورکړئ او دده حضور ته یې راولي، هغه هیله ځرګنده کړه چې خپله دې ورسره وغږېږي. څو تنه یاوران یرغه ولاړل او یو ساعت وروسته لاورشکا، هغه چوپړ چې د ینیسوف نیکولای ته پرېښی و، هغه چې د ینشځکوی نومي جمپر یې پرغاړه، د فرانسوي سورو پوځونو پر یو آس سپور، په ورین تندی موسکا پرشونډو، چې په بشره کې یې د مستۍ او نشې نښې ځرګندې وې، ناپلیون ته راوستل شو. ناپلیون حکم وکړ چې د هغه تر څنګه روان شي او له هغه نه یې پوښتنې پیل کړې:
- تاسو قزاق یاست؟
- هو کې قزاق یم، جلالتمابه، مهربانه !
تې یر، ددې پېښې په اړه لیکي:
قزاق نه پوهېده، د چا په رکاب کې پر آس سپور دی، ځکه د ناپلیون بشره دومره ساده وه چې د ختیځ تخیل خاوند نه شو کولای، د هغه په دیدن تصور وکړي چې دا یو ټولواک دی. هغه په خورا ساده او خوږه ژبه له دغه قزاق سره د رښتني جګړې په اړه خبرې کولې.
رښتیا هم لاوروشکا، یوه ورځ د مخه پریمانه شراب څکلي و، سخت نشه شوی و، خپل ارباب یې وږی پرېښی و، بیا یې ښه وهل خوړلي او کلي ته د چرګانو د رانیولو لپاره لېږل شوی و. هلته دده د چرګانو د غلا کولو تکل کړی و او د فرانسویانو لاس ته ورلوېدلی و. لاوروشکا له هغو ځیرکو، چالاکو، دوکمارو چوپړانو نه و چې د ژوند ډېرې خوږې ترخې او کړکیچونه یې لیدلی و. دی د هغو کسانو له ډلې نه و، چې په هره چاره کې ځان دوکماره وي، له ټولو چارو نه خبر وي او د بادار د هرې سپارښتنې سرته رسولو ته چمتو اوسي،... خو کله چې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپليون سره مخامخ شو ، هغه يې ډېر ژر او په آسانۍ وپېژاند ،په هېڅ ډول ګېنې وانه خېست، هغه پوهېده او هڅه يې کوله چې خپلو نويو بادارانو ته ځان وښيي او دهغو پام ځانته وروا ړوي. هغه په دې ښه پوهېده چې دا خپله ناپليون دی،خو هغه شان چې له رستوف يا دلګی مشرنه ډارېده ،له ناپليونه ،ځکه نه ډاريده ،ځکه ده هسې څه نه لرل چې ناپليون به يا دلګي مشره به يې ترې واخلي.

هغه چې هر څه ويل دروغ و ، هغه به چوپړانو ته غوږ نيو او د هغو خبرې به يې بيا بيا کولې، اپلتې به يې ويلې،خو کله چې ناپليون له هغه وپوښتل، روسان څه فکر کوي، چې آيا ناپليون هغوی ماتولي شي او کنه؟ لاوروشکا سترګې ګونحې کړې او په چرت کې لاړ، هغه په دې پوښتنه کې يوه نازکه ځيرکتيا او دوکه وليدله، داسې چل او دوکه، چې د لاوروشکا په څېر خلک يې تل، هر چېرې او هر څه کې لټوي، لږ وځنډيد او وې ويل:

- څه ووايم، که جګړه پېيل شي، دا چټکتيا پورې اړه لري، دا همداسې ده، که سمدلاسه جګړه پېيل شي، تاسو يې ګټۍ او که درې ورځې تېرې شي او بيا جګړه پېيل شي، نو بيا به کړکيچ رامنځ ته شي.

ليولورګين ديلاديول،وموسېد او دا خبرې يې ناپليون ته داسې وژباړلې:

- که جګړه د درې راتلونکو ورځو په لړ کې پېيل شي، هغه به فرانسويان وګټي، خو که تر درې ورځو وروسته پېيل شي، نو خدای پوهېږي چې څه به پېښ شي.

که څه هم د ناپليون طبيعت خورا ښه و ، خو ونه موسېد او حکم يې وکړ چې دغه خبرې بيا ورته وژباړي.

د لاوروشکا دې ته پام شو ، خو ددې لپاره چې ناپليون وخندوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان یې په تګکې ووا هه چې ګوا کې ناپلیون نه پېژني او وې پوښتل، دا څوک دی؟

هغه زیاته کړه:

- موږ پوهېږو چې تاسو بناپارت لرئ، هغه ټوله دنیا لاندې او ماته کړه، خو باید ووایم چې زموږ خبره بله ده. او خپله هم پوه نه شو، چې خبرو یې په پای کې د هېوادپالنې رنګ پیدا کړ. ژباړن د هغه خبرې کټ مټ ناپلیون ته وژباړلې. او ناپلیون وخندل او دې ځوان قزاق ناپلیون دې ته اړ کړ، چې وخاندي.

ناپلیون څو ګامه وړاندې لاړ، مخ یې جنرال بیرتیه ،ته وروا ړاوه او وې ویل:

- غواړئ چې د دن (ښار) د دغه ځوان بچي هغه احساس ووینې، چې کله پوه شي، له ده سره خپله ټولواک غږېږي، هماغه ټولواک چې د هغه ابدي او تل له بریو سره مل نوم، پر ابدي اهرامونو لیکل شوی دی.

لاوروشکا ته یې وویل چې دی له ناپلیون سره غږېږي.

لاوروشکا چې پوه شو، دا کار هغوی د دې لپاره لاسي کړی دی چې دی حیران کړي (او ناپلیون تصور کاوه چې هغه یې حیران کړي) د خپلو نویو بادارانو د خوشالۍ لپاره، ناڅاپه وښوده چې حیران او هک پک شوی دی. سترګې یې وغوړولې او څېرې یې هغه بڼه پیدا کړه چې تل به یې د متروکو وهلو لپاره د وتلو په وخت کې پیدا کوله.

تې یر لیکلي: کله چې د ناپلیون ژباړن خبرې پیل کړې، قزاق هک پک شو. نور له خبرو پاتې شو. د تګ وړاندیز یې وکړ. سترګې یې د هغه چاله لیدو، نه چې نړۍ لاندې کړې وه او آواز یې د ختیځ له ډاګونو نه لرې، تر ده پورې رارسېدلې او پر دې یې اغېز کړی و ،برندې برندې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور يې له ناڅاپي هيبته خبرې نه شوې کولای او د هغه ټول احساس د سادګۍ په ستاينو او چوپتيا بدل شو. ناپليون هغه ته يوه ډالۍ ورکړه، ازاد يې کړ، داسې يې آزاد کړ، لکه هغه مرغه چې د خپلې لمنې غېږ ته ورالوزي...

ناپليون مخکې روان و. د هغه مسکو په خيالونو کې ډوب و، چې دده ذهن يې لاندې کړی و، خو هغه، لکه هغه مرغه چې د خپلې مينې غېږې ته پرېښودل شوی و، د روسي پوځ مخکنيو مورچلونو پلو ته يې ورودانګل. هغه، هغه داستانونه او کيسې جوړولې چې پېښې شوي نه و، هغه يې ددې لپاره جوړول، چې بيا يې خپلو اندېوالانو ته وو ايي. هغه د هغو څه نقل نه کاوه چې په رښتيا پېښې شوی و، هغه رښتيا نه و، هغه د ويلو وړ نه برېښېدل. هغه خپلو قزاقانو ته ورغی. هغه د خپل غونډ چې د پلاتونوف د پوځ برخه و، پوښتنه وکړه چې چېری دی. ماښام و چې خپل بادار، نيکولای رستوف يې چې د بانکووا په سيمه کې دريدلی و، پيدا کړ. رستوف په هماغه شېبه پر آس سپور شوی و، چې له ايلين سره د هغې سيمې کليو ته د چکر لپاره لاړ شي. رستوف لاوروشکا ته بل آس ورکړ او هغه يې هم له ځانسره بوت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸

دهغه څه برخلاف چې د شهزادګۍ ماريا وروړ، سرداراندرې تصور کاوه، دامسکو ته نه وه تللې او له ګوابنه ژغورل شوې نه وه.

لـه سمولينسکه د الپـاتيچ تـر راسـتنېدو وروسـته، مشـر سـردار ګواکې ناڅاپه له خوبه راويښ شوی وي، سپارښـتنه وکړه چې لـه کليو نه اربکي راټول او وسله ورکړ شي. هغه ستر قوماندان ته ليـک وليکـه، هغـه تـه يـې خبر ورکړ، چې ده پرېکړه کړې ده، تر پايه پوري د ليسه ګوري سـاتنه او د روس د يـوه ويـاړمن سپين ږيري پـوځي قومانـدان د اسارت يا وژل کېدو د مخنوي پريکړه يې هغـه تـه (ستر قوماندان تـه) پرې ايښې وه او خپلې کورنۍ ته يې هم سپارښـتنه وکـړه چې پـه ليسه ګورې کې به پاتېږي.

که څه هم دی خپله په ليسه ګورې کې پـاتې شـو، خو سپارښـتنه يې وکـړه چـې شـهزادګۍ ماريـا، دوسـال او کمکـی سـردار (دده لمسـی د اندرې زوی) بـه لـومړی باګوچاروا او لـه هغـه ځايـه مسـکو تـه لاړ شي. شـهزادګۍ ماريـا چـې د پـلار پـه تنـد او شـوګيرو نـه ډک طبيعت ښـه پوهېده او پـه دې هم پوهېده چې پلار يې په چارو کې هغـه پخوانۍ کراري پرېښې، نه شو کولای هغـه يوازې پرېږدي، نو لـه دې کبلـه پـه ژونـد کـې يـې د لـومړي ځـل لپـاره ځـان تـه اجـازه ورکـړه او دهغـه لـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپارښتنې نه يې غاړه وغړوله.

هغې له تګ نه ډډه وکړه، خو هماغه و چې د پلار د قهر او غضب ترسختو ښکنځلو او سپکو سپورو لاندې راغله. بوډا سردار هغې ته ټولې هغه ناروايې وريادې کړې چې ده خپله پر هغې کړې وې او ورته وې ويل چې شهزادګۍ په خپلو کړو هغه ډېره زوروي او عذابوي. هغې ته يې وويل چې هغې، دی له زوی سره خوابدی کړی دی. دا يې هم ورته وويل چې پر دې شک او ګمان لري او دا چې ده ته يې پرته له رنځ او ستونزو په ژوند کې بل څه نه دي رسولي. هغه يې له خپل دفتر نه ووېسته او ورته يې ويل چې که ځئ که نه ځئ، دا د ده لپاره هېڅ د پام وړ خبره نه ده. هغه دا هم وويل چې بيا يې اصلا نوم ونه واوري او ګوابښ وکړ چې هېڅکله بيا ورسره مخامخ نه شي. خو ښه دا و چې ونه يې ويل چې هغه له کوره وشړل شي او په زوره ولېږدول شي. شهزادګۍ ماريا، د دومره ملامتۍ له امله چې پردې راغلې، ډېره ډاريده چې له کوره يې ونه باسي، نو ځکه د دې خبرې په اوريدو چې بيا يې پر مخه ورنه شي، خوشاله شوه. هغه پوهېده چې د غه حال د دې ښودنه کوي چې پلار يې د زړه په تل کې په دې خورا خوشاله دی چې هغه له ده سره پاتې او تللې نه ده.

د نيکولای جان تر تګ نه يوه ورځ وروسته، بوډا سردار خپله پوځي رسمي دريشي واغوسته، ټول مډالونه او نښانونه يې پرې وټمبل او ستر قوماندان ته يې د تګ تکل وکړ. ګاډۍ لا د مخه چمتو شوې وه. شهزادګۍ ماريا، کتل چې څنګه يې پلار په پوځي جامو، نښانو او مډالونو کې له کوره، باغ ته ووت او د خپلو وګړو، ساتونکو، بزګرانو او چوپړانو چې ټول يې وسله وال کړي و، پريټ وګوري. شهزادګۍ ماريا په کړکۍ کې ناسته وه او د پلار هغه غږ ته چې له باغ نه يې، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوټو پلو انګازې کولې غوړوه. په دې وخت کې ناڅاپه څو تنه له وحشت او ډاره په ډکو څېرو د باغ په لاره کې په منډو راښکاره شول.

شهزادګۍ ماریا، برنډې ته او له هغه ځایه د ګلو په منځ کې له جوړې شوې لارې نه د باغ لارې ته ورمنډې کړې. ماریا ته مخامخ د اربکیو او د دوی د چوپړانو یوه ګڼ شمېره ډله را روانه وه او د هغو په منځ کې څو تنو، زوړ او ډنګر بوډا چې پوځې دریشي اغوستې، نښانونه او مډالونه پرې تمبلې و، د تخرګ او لاسونو نه نیولی راکشکاوی یې. شهزادګۍ ماریا هغه ته ورمنډه کړې خو د الوچو د ونو د ګڼو څانګو او پاڼو نه د لمر د شغلو په منځ کې یې چې دده پر څېره ځلېدله نه شو کولای د هغه د بشری بدلون ووینې. خو هغه یوازینې څه چې دې ولیدل هغه دا و چې د هغه په څېرې کې د هغه د پخواني جدي او غوښ حالت ځای، اطاعت او تسلیمۍ نیولی و. د لور په لیدو یې بې ځایه شونډې وښورېدې او په خرهاری شو، خو د پوهېدو وړ نه و، چې څه یې غوښتل. هغه یې له تخرګ او لاسونو ونیو او راپورته یې کړ، خپلې کوټې ته یې یووړ او پر هغه کټ یې وغځاوه، چې دی په دې وروستیو وختونو کې ډېر ترې ډارېده.

هغه ډاکتر، چې دده کتنې ته یې راوستی و، د هغه د مراندو تر کتنې وروسته یې وویل چې د سردار ښي پلو سکته کړې ده.

په لیسه ګورې کې ژوند شېبه په شېبه ګواښمن کېده. له سکتې یوه ورځ وروسته چې سردار یې باګوچاروواته یوړ. ډاکتر هم ورسره یو ځای و. کله چې هغوی باګوچاروواته راورسېدل، تر هغه د مخه، کمکی شهزاده او د هغه ښوونکی مسکو ته خوځېدلي و.

په هر حال، حال نه ښه او نه خرابېده او بوډا سردار درې اونۍ په داسې حال کې چې شنډ والي له خوځېدا اچولی و، په باچاګورووا کې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرداراندرې په نوی جوړ شوی کور کې پاتې شو. بوډا سردار بېسده او لکه مړی دا سې پروت و. هغه پرله پسې شونډو لاندې څه غوښتل ویل، کله یې وروځې ښورولې او کله یې شونډې ژولې، خو په دې پوهېدل ګران و چې هغه په دې پوهېږي چې څه کېږي او څوک ورته ولاړ دی، مګر یو څه ښکاره و او هغه دا و چې دی زوریده او هڅه یې کوله، چې لا هم یو څه ووایي، خو هغه څه وه ؟ هېڅ څوک په دې نه پوهېدل. دا څه و ؟ آیا د هغه ورځني نازونه او پلمې وې؟ آیا ورځنیو خبرو او چارو پورې یې اړه پیدا کوله یا د کورنۍ کومه خبره وه؟ هېڅڅوک نه پوهېدل.

داکتر ویل چې د ناروغ ناارامي او خوځېدا هېڅ معنا نه لري او د هغه د ناروغۍ علت دی، خو شهزادګۍ ماریا فکر کاوه چې (د هغه تر څنګ ددې شته والی هغه تل ناارامه و) دې ویل، هغه غواړي دې ته څه ووایي. خو دا ښکاره خبره وه چې د هغه ناآرامۍ، روحي او هم روغتیایي علت درلود.

د رغېدو تمه یې نه وه. وړل یې ناشوني و او که دا کار شوی وای او بیا په لاره کې مړ شوی وای، بیا څنګه کېدل؟ کله ناکله به شهزادګۍ ماریا فکر کاوه:

-دا به ښه نه وای چې هر څه پای ته رسېدلي وای، چور پای ته..

هغې شپه او ورځ، له خوب او ارامۍ پرته، د هغه څارنه کوله، ویل یې ګران دي، خو د هغې څارنه ددې په هیله نه وه چې د ښه والي او روغتیا نښه په کې ووینې، بلکې هغې هیله لرله چې په هغه کې د پای نښې ووینې.

که څه هم په شهزادګۍ ماریا کې ددغه احساس راپاریدل ګران و، مګر بله لاره یې نه لرله، نو ځکه یې دا احساس په زړه کې و، خو تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې نه شهزادګۍ ماريا ته وحشتناکه دا و چې د پلار د ناروغۍ له پيل نه (لا کېدای شو وو ايو تر هغه لاد مخه، آن هغه وخت چې د کومې پېښې سپينېدو ته سترګه په لاره، دواړه يوازې پاتې شوي وو) د هغې په زړه کې خپلې ځانګړې ويدې شوې هيلې او خيالونه په راو ښېدو شوي وو. هغه هيلې او ارمانونه چې کلونه ددې په خيال کې هم نه وو. د پلار له ابدي ډاره د آزاد ژوند خيال، آن د مينېدو او کورنۍ د جوړونې هيله او نور لکه شيطاني تلوسه ددې په زړه او خيالونو کې ځپې وهلې. هغې به چې څومره هڅه کوله، په دې اړه فکر ونه کړي، خو بيا هم دې خيالونو نه پرېښوده، چې تر دغې پېښې وروسته به خپل ژوند څنګه جوړوي،خو شهزادګۍ ماريا په دې پوهېدله، چې دا ټولې شيطاني وسوسې دي. هغه په دې پوهېده چې ددې رنح يوازيني دارو، دعا ده، خدای ته پناه وروړل دي. هغې هڅه کوله دعا وکړي، هغې به لاسونه پورته کول، سپېڅلو شمايلو ته به يې کتل، دعا به يې ويله، خو د زړه له تله به يې دعا کولای نه شوه. هغې داسې انګېرله چې اوس د هغې لپاره بل ژوند پيل کېږي،د ورځنی ژوند نوی بهير، د هڅې او هاند ژوند ، هغه ژوند چې ددې تر پخواني ژوند نه به چې په معنويت او روحانيت کې را ايساره وه، ډېر توپير لري. له هغې وينا نه چې د هغې هر څه پر دعا ولاړو، هغې نه دعا کولای شوه او نه يې ژړلای شو. د ورځني ژوند خورا ناوړو شيانو د هغې پر زړه اغېز کړی و، په باګوچاروواکې يې هم ژوند ناشونی او ګواښمن کېده. د فرانسې پوځيانو د رانږدې کېدو خبرونه او آوازې هر پلو خپرې وې. د باګوچاروواپه ۱۵ ورستې کې فرانسوي ډاره مارو د يوه خان کور تالا کړی و.

داکتر ټينګار کاوه چې سردار د جګړې له سيمې بلې خوا ته يوړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي. د ښار د اعيانو مشر، خپل استازی شهزادګۍ ماريا ته ورواستوه چې هغه دې، خپل پلار ژر تر ژره له دې ځايه بلې خوا ته بوزي. د سيمې د پوليسو مشر چې باګاچاروو ا ته راغلی و، هم په دې خبره ولاړ و او ويل يې چې فرانسوي پوځ د دوی ۴۰ ورستې ته رارسېدلی دی. هغوی په کليو کې د خبرتيا پاڼې خپرولې او شهزادګۍ ماريا ته يې خبر ورکړی و که د مياشتې تر پنځلسمې پورې له هغه ځايه لاړ نه شي او بيا کومه پېښه وشي. دوی به خپله ملامته وي.

بالاخره شهزادګۍ پرېکړه وکړه چې د مياشتې په پنځلسمه نېټه وخوځېږي. د هغې، پوره يوه ورځ سفر ته د چمتووالي او د هغو سپارښتنو په اورولو تېره شوه، چې ټول يې اوريدلو ته سترګه په لاره وو. له څلورلسمه، پنځلسم ته ټوله شپه هغې د تل په شان هماغه شان ورځنۍ جامې پرغاړه په هغې کوټې کې چې تر څنګ يې د پلار کوټه وه، تېره کړه، څو واره راويښه او د پلار ژګيروی يې واوريده، د پلار د ژګيروی تر څنګ د تيخون د ګامونه ښبهاری او د داکتر غږ چې دده پلار يې اړخ په اړخ اړاوه، راته. شهزادګۍ ماريا ويده کېدای نه شوه او څو واره د پلار د کوټې شا ته ورغله او غوږ غوږ شوه. هغې غوښتل چې کوټې ته ورننوزي، خو زړه يې نه شو کولای. که څه هم زوږ سردار غږيدای نه شو، خو شهزادګۍ ماريا په دې پوهېده او ليدل يې چې پلار له دې نه ډېر ناارامه دی چې نور د هغه له کبله ناآرامه وي. د شهزادګۍ دې ته ښه پام کېده، چې د پلار کوټې ته د هغې بې وخته او يا د شپې ورتګ څومره هغه ناآرامه وي.

د هغې هېځکله پر هغه داسې زړه خوږ شوی نه و، هغه، هغې ته هېځکله داسې وحشتناکه نه و... لکه د پلار له لاسه و تل. هغې ته له هغه سره خپل ټول ژوند ورياد شو، د هغه هره خبره، د هغه په هره خبره او

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرو کړو کې يې له ځانسره د هغه خپله مينه موندله. د دغو يادونو په لړ کې به کله ناکله ناڅاپه شيطاني تلوسې راوپاريدې، په هغو کې: هغه تصور چې د هغه له مرګه وروسته به د دې نوی ژوند څنګه شي؟ خپل خوار ژوند. هغې دغه شيطاني خيالونه،له دغو کرکو هغو سره د کرکې په ښودلو له سره وبستل. د سپيدو په لګېدو سردار آرام او شهزادګۍ ويده شوه.

شهزادګۍ هغه ورځ ناوخته راويښه شوه.. د راويښېدو سره يې غوږ پر دروازې کېښود ،د هغه د زګيرو او سا ويستلو غږ يې واوريد ،سوړ اسويلی يې وويست او په زړه کې يې وويل

- حال يې هماغه دی، چې و.

هغه په داسې حال کې چې له ځانه يې کرکه راتله چغې کړې:

- څه دې غوښتل؟ څه ته سترګه په لاره وې؟ تاسو څه ويل؟ څه وشي؟ د هغه مرګ دې غوښته؟

کالي يې واغوستل، ځان يې ومينځ، دعا يې وکړه او برنډې ته ووتله. د برنډې مخې ته يې آسونو او ګاډۍ ولاړې وې. په هغو کې يې يو رنګه کالي بارول. سهار تود ، خو خړ و. شهزادګۍ ماريا په برنډه کې ولاړه وه، هماغه شان له خپلو شيطاني خيالونو سره لاس او ګريوان وه، هغې هڅه کوله ناروغ ته تر تګ نه د مخه، خپل خيالونه او اندېښنې له سره جوړ کړي.

داکتر په زينو کې راښکته ،هغې ته ورنږدې شو او وې ويل:

- نن لږ ښه دی،زه تا لټوم. له هغه څه نه چې وايي يوه نيمه خبره يې د پوهېدو ده ،ذهن يې لږ څه سم دی،ورشه ،تاسو غواړي.

د شهزادګۍ ماريا ،زړه د دې خبر په اوريدو سخت خوږ شو ،د هغې رنګ والوت، نوځکه يې دروازې ته ډډه ولګوله چې ونه لوېږي. هغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ټول ګوګل او روان يې، په شيطاني ولولو او تلوسو لړ شوی و ، د خپل روح له ناولتيا نه په وحشت کې وه ، د هغه ليدل، درېدل او هغه ته کتل، نه يوازې هغې ته په زړه پورې نه و بلکې له هغه نه ډاريده هم.

شهزادګۍ ماريا د پلار کوټې ته ورننوته او د هغه کټ ته ودريده ، هغه لوړ پر شا پروت و. د هغه واړه اړوکيز لاسونه چې د مراندو نيلي رنګه غوټو پوښلي وو ، پر پټو (څادر) پراته وو. د هغه چپه سترګه مخامخ کوم ځای ته ځير او ښۍ هغه يې کږه شوې وه. وروځې او شونډې يې بې له خوځېدا پاتې وې، هغه ټول ډنګر، وړوکی او سخت د رحم وړ و. د هغه بشره تا به ويل چې يا وچه شوې يا ويلې شوې او ډېره وړه شوې وه. شهزادګۍ ماريا ورنږدې شوه او د هغه لاس يې ښکل کړ. پلار د هغې چپې منګولې ، د هغې لاس يې داسې کلک کېښکود چې ښکاريده ، له ډېره وخته ورته سترګې په لارې پاتې شوې دي. د هغې لاس يې د ځان پلو ورکش کړ. د هغه د شونډو او وروځو ښوريدا د هغه د زړه تنګۍ ښودنه کوله.

هغې په وېرې پلار ته کتل او هڅه يې کوله پوه شي ، له دې نه څه غواړي، کله چې هغې ځای بدل کړ او داسې ودريده چې څېره يې د پلار کينې سترګې ته برابره شوه. د سردار بشره ارامه او د څو شېبو لپاره يې له هغې نه سترګې لرې نه کړې. وروسته يې شونډې او ژبه وښوريدل، يو غږ واوريدل شو او هغه څه وويل، هغه، لور ته په خورا کمينۍ، زاريو او هيله منۍ ځکه کتل، چې ډاريده، کېدای شي، لور يې د دې په خبرو پوه نه شي.

د شهزادګۍ ماريا په ټول قوت هغه ته پام و او ورته کتل يې. شهزادګۍ د ژبې د ښورولو لپاره د هغه د بې ځايه او بې پايه هڅو زغم ونه شو کړای، سترګې يې ښکته واچولې او هغه ساندې او ژړا يې چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ستوني کې را ایسارې کړې وې، راڅرګندې او په ژړا شوه. سردار څه وویل او څو واره یې هغه تکرار کړل، خو شهزادګۍ ماریا نه پوهېده چې هغه څه وايي. هغې هڅه کوله د پلار د خبرو تصور وکړي او په پوښتنیزه توګه یې د هغه خبرې تکرارولې.

هېڅوک د هغه په خبرو نه پوهېدل. ډاکتر تصور وکړ، چې دی د هغه په خبرو پوه شوی دی او وې ویل، د هغه خبرې یې تکرار کړې او وې پوښتل:

- شهزادګۍ ډارېږي؟

هغه د (نه) په نښه سر وښوراوه او بیا یې هماغه څه تکرار کړل.

شهزادګۍ د خپل تصور له مخې وویل:

- زړه (روح) زړه زړه دی ،خوږېږي؟

د سردار له ګوګله، د هو غږ راپاڅېد. د هغې لاس یې راونیو او د خپل ټټر پر بیلابیلو ځایو یې داسې کېښکود، چې ګواکې غواړي تر ټولو غوره ځای ورته پیدا کړي.

وروسته له هغه چې په دې ډاډه شو، چې دده په خبرو پوهېږي تر پخوا نه ښه او څرګند غږېده، هغه وویل:

- زما ټول خیالونه د تا په اړه دي، خیالونه...

شهزادګۍ ماریا خپل سر د هغه پر لاسونو ورمښه او هڅه یې کوله خپله ژړا او ساندې پټې کړي.

هغه، د شهزادګۍ په څڼو کې منګولې ښورولې او وې ویل:

- ما ټوله شپه تا پسې نارې وهلې.

شهزادګۍ ماریا په ژړا ژړا وویل:

- کاشکې زه پوهېدای.. زه ډاریدم ستا کوټې ته راشم.

هغه د هغې لاس لاپسې کېښکود او وې ویل: ویده نه وې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزادګۍ ماریا وویل:

- نه، ویده نه وم. او د نه، په نښه یې سر وښوراوه. اوس یې بې ارادې پلار ته ورته غږېده، هر څه یې د هغه په شان داسې په اشارو او نښو ویل، چې تا به ویل هغه هم په آسانۍ ژبه ښورولی نه شي.

سردار وویل: د زړه سره ! زما روحه !

شهزادګۍ نه شو کولای پوره پوه شي، چې هغه څه وایي، خو د هغه د بشرې او کتو له حالت نه دو مره پوه شوه چې د نازولو او ګرانښت کومه خبره کوي، هغه خبرې چې هغه هېڅ کله نه کولې. هغه وویل:

- ولې رانغلئ ؟

شهزادګۍ ماریا وویل:

- او ما یې مرګ غوښت.

-او هغه چپ شو.

د هغه له سترګو اوښکې راشېوه شوې او وې ویل:

- له تا نه مننه ! لورکۍ، ګرانې، زما د زړه سره، له هر څه، له ټولو ټولو له هر څه نه... ما به وبښئ.. مننه، وبښه... مننه ! او همداسې یې له سترګو اوښکې راروانې وې. او ناڅاپه یې وویل:

- اندرې ته ورغږ کړئ.

او ددې هیلي سره هم مهاله یې په بشره کې ماشوم وزمه ناهیلۍ او نه ډاډ راخور شو. داسې برېښېده چې دی خپله پوهېده چې دده دا هیله بې معنا ده. که داسې نه وه، لږ تر لږه شهزادګۍ ماریا یې داسې تصور وکړ، چې همداسې ده.

شهزادګۍ ماریا ځواب ورکړ:

- ما ته یې یو لیک رالېږلی دی.

هغه په حیرانتیا خو ویرې وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هغه خپله چېرته دی؟
- پلار جانه ! هغه په سمولېنسک کې دی.
هغه ډېر ځند چپ و. سترګې یې پټې کړې بیا یې د تایید په نښه ګواکې خپل شک او ګمان ته ځواب موندلی، په هر څه پوه شوی او هر څه وریاد شوي، سر وښوراوه او سترګې یې پرانستې، هغه په ډاګه، خو په کراره وویل:
- روسیه قرباني شوه ! هغه یې سره ووژله !
هغه بیا په ساندو شو او اوښکې یې له سترګو راشېوه شوې.
شهزادګۍ ماریا هم، نورځان ټینګ نه شو کړای، پلار ته یې کتل او په ژړا ژړا یې ژړل.
سردار بیا سترګې پټې کړې. ژړا یې ودریده، په لاس یې د سترګو پلو اشاره وکړه. تیخون پوه شوه او د هغه اوښکې یې پاکې کړې...
هغه لور ته وویل:
- خپل سپین کمیس واغونده، زما هغه خوښېږي.
شهزادګۍ چې د پلار په خبره پوه شوه، لا پسې ژړا واخېسته، داکتر هغه له څنګلې ونیوله، له کوټې یې د باندې برنډې ته بدرګه کړه، هڅه یې کوله چې آرامه یې کړي او هغه ډاډه او سفر ته چمتو کړي. تر هغه وروسته چې شهزادګۍ ماریا د سردار له کوټې ووتله. هغه بیا د زوی، د جګړې او د ټولواک په اړه څه وویل. له قهره یې وروځې برنډې او تندې تریو کړ، خپل غږ یې چې خرپهاری یې کاوه، لوړ کړ او د هغه پر زړه دویم ګذار راغی او دا وروستی ګذار و. شهزادګۍ ماریا په برنډه کې ودریده، ټکنده غرمه و، لمر او تودخه وو، هغه د پلار له مینې پرته، په بل څه نه پوهېده، نه یې فکر کاوه او نه یې څه احساسول. هغې ته داسې برېښېده چې دې خپله هم دغه شان مینه نه پېژانده. په ژړا ژړا

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې د باغ پلو ته منډه کړل. له هغې نرۍ لارې نه چې سردار اندرې نوې جوړه کړې او دواړو خوا او وته يې د الوچو ونې کينولې وې، د دروازې پلو ته مخه کړه.

- هوکې، دا زه وم، زه، زه، زه... زه... زه وم. ما د هغه مرګ غوښت. هوکې ما غوښت چې ژر تر ژره هر څه پای ته ورسېږي. ما غوښتل چې زه ارامه شم... او س به څه کوم؟ او س چې هغه نه وي، زما آرامه به څه وي؟ له ځانسره په لوړ آواز بنګېده. هغه چټکه چټکه په باغ کې ګرځېده او په لاسونو يې ټټر ډباوه، هغه ټټر، چې په تلوار او ګڼهۍ ساندې ترې راوتلې. په باغ کې تر هغه پورې ګرځېده او راګرځېده، تر هغه چې بېرته کورته راورسېده. هغې وليدل چې دې ته مخامخ پېغله بوري ين (هغه په باګوچاروو اکې پاتې وه او له هغه ځايه يې د تګ تکل نه لاره) يو نا آشنا سړي سره راروانه ده. دا د سيمې د اعيانو د جرګې مشر و چې خپله شهزادګۍ ماريا ته دد ې لپاره راغلی و چې هغې ته له دې ځايه د هغې د سمدلاسي تګ اړتيا څرګندې کړي. شهزادګۍ ماريا د هغه خبرې اوريدې، خو په هېڅ څه نه پوهېده. هغه يې کورته بدرګه، چای يې ورته راوړ او له هغه سره کېناسته. بيا يې له هغه نه ښنه وغوښته او د پلار د کوټې خواته ورغله. داکتر په تلوار او خورا خواشينۍ ور وړاندې شو، د هغې مخه يې ونيوله او وې ويل:

- شهزادګۍ، اجازه نه شته، درځئ لاړه شئ!

شهزاده ماريا، بېرته باغ ته ستنه شوه. د غونډۍ په لمن کې د يوې چينې تر څنګ پر شنيلو، په داسې ځای کې کېناسته، چې چا نه ليده. هغه په دې نه پوهېده چې څومره وخت به هلته پاتې شي. د يو چا د پښو د ښځينه ګامونو د منډې غږونو هغه را په حال کړه. پاڅېده او وې ليدل چې دوينا شا، ددې ځانګړې مينځه دا لټوي او د هغې په ليدو ناڅاپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ودریده. داسې بریښېده چې د خپلې مینځې په لیدو هک حیرانه شوې وي.

مېنځې په ژړېدونکې مات غږ وویل:

- شهزادګۍ مهرباني.. سردار !

شهزادګۍ هغې ته وخت ورنه کړ، چې خپله خبره پای ته ورسوي او وې ویل:

- همدا اوس، درغلم. درغلم. هغې د کور پلو داسې منډه اخیستې وه، چې ګواکې دوینا شا یې هېڅ نه یې لیدلې.

د اعیانو د سیمه ایزو جرګې مشر، دروازې ته نېږدې د هغې مخې ته راووت او وې ویل:

- هر څه چې د خدای رضا وي، هغه به کېږي، تاسو باید هر څه چې له خدایه وي د هغو منلو ته چمتو واوسئ.

شهزادګۍ له قهره چېغه کړې:

- پرې مې ږدئ.. دا دروغ دي، اپلتې دي، د نه منلو وړ نه دي.

داکتر غوښتل هغه ودروي، خو هغې هغه پورې واهه، د پلار د کوټې پلو یې ورودانګل او له ځانسره یې وویل:

- دا خلک ولې داسې ګبنهۍ اخیستې او په ډار ما دروي؟ هېڅوک زما په کار نه دي. دوی دلته څه کوي؟ دروازه یې خلاصه کړه او په هغې کوټه کې چې څو شېبې مخکې نیمه تته وه، دلمر پیدا شوې ځلېدونکې رڼا د هغې سترګې وبرېښولې. هلته څو ښځې او ددې مېنځه ولاړ وو. هغوی ټول له کټه لرې او دې ته یې لاره پرانسته. هغه هماغه شان پر کټ پروت و. هغه، د پلار دڅېرې نه خوځېدا، خو تندوالي وویروله او له دروازې سره نېږدې ودریده.

شهزادګۍ ماریا په زړه کې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- نه، هغه مړ نه دی، دا ناشونې ده، مړ نه دی. هغه ته ورننېږدې شوه. په خپلې ویرې لاسبرې شوه او خپلې شونډې یې د هغه پر اننګو ورکېښودې، خو سمدلاسه ترې رالرې شوه. په یوې شېبه کې یې له هغه سره د مینې هغه پیاوړی احساس چې لاره، ترې تم شو او د هغه ځای، هغه وحشت ونیو چې د خپلو سترګو په وړاندې یې لیدلی و. هغې وویل:

- نه، هغه نور نو نه شته ! هغه نه شته، خو شته، پر هغه ځای چې څو شېبې مخکې و، یو پردی، دښمن، کوم وحشتناک، ډارونکی له ځانه شړونکی راز پروت دی.

پر لاسونه یې مخ پټ کړ او د داکتر پر لاس چې ده ته یې د مرستې لپاره راغځولی و، وررولویده.

د تیخون او داکتر تر مخې، ښځو، هغه څوک چې څو شېبې مخکې بوډا سردار و پریمینځه. د هغه سر یې د دې لپاره په دستمال وتاړه چې خلاصه پاتې شوې خوله یې وچه نه شي او د هغه پښې یې چې سره جلا کېدې په بل دستمال وتړلې. بیا یې هغه ته، د هغه پوځي دریشی ورواغوستنه، نښانونه، مډالونه یې پرې وروټمبل او د هغه وچه وړوکې ځنازه یې پر میز کېښوده. خدای پوهېږي چې چا او څه وخت دا ټول کارونه وکړل، خو دا ټول تا به ویل، په خپله تر سره شوي دي. د شپې د تابوت تر شا و خوا نه شمعې لګېدې او په سر یې شال وروغړاوه. پر ډاګ یې د هغې ونې پاڼې شېندلې وې چې ښه بوی یې خوراوه. تر وچ او وړوکی شوي سر لاندې یې چاپ شوې دعاوې کېښودې او په یو کنج کې یو پاپ ناست و او سپېڅلی کتاب یې لوست. لکه هغه شان چې آسونه له لویدلي، وژل شوي آسه مخ اړوي، ترهېږي، سره ټولېږي او شنهاری کوي، همدغه شان، د سردار د هرکلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کوټه کې خلک، خپل او پردي، د اعیانو د سیمه ایزو جرګې مشر، مخور او سپین ږیري، مشران او ښځې ټول په تابوت راټول او له وېرې په ډکو سترګو هک پک پاتې، په ډار ډار یې پر ټټر او تندي صلیبونه وېستل او په خورا درناوي یې د سردار وچ شوي او ساړه لاسونه ښکلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹

باګوچاروو ا ،تل او مخکې له هغه چې سرداراندرې هلته مېشت شي، د خاوندانو په غياب کې ښارل کېده او ددې سيمې او سېدونکو خلُق خوی د ليسه ګورې له هغې خورا توپير درلود. د دغې سيمې دخلکو هم خبرو، هم کالو او هم کړو وړو توپير درلود او هم يې هغه صحرايي ګڼل. هغوی به چې کله ليسه ګورې ته د فصلونو د ټولولو، د غنم لو، د ويالو د پاکولو، د نهرونو جوړولو ته راتلل. مشر سردار به د هغو کاراوزيار او لا زغم خوښېده، خو تندوالی او وحشت يې نه خوښېده.

سردار په باګوچاروو ا کې د خپلې استوګنې په لومړيو ورځو کې،هلته د ښوونځي او روغتون دجوړولو او پر بزګرو د بادار د ګټې او بېګارۍ کمولو له امله، هم ونه شو کولای،د هغوی دغه تندوالی او ځېږوالی بدل کړي،برعکس هغه څه چې مشر سردار ددغو خلکو صحرايي ترهېدل والی ګاڼه، لا زيات شوی و. تل به د هغو ترمنځ ډول ډول او عجيبې و غريبې آوازې خپريدې، لکه دا چې هغوی کومې نوې عقيدې پورې تړل شوي دي، يا ټول د قزاقانو قام ګڼل شوی يا د ټولواک د کومې ناڅرګندې وينا په اړه او کله لا په ۱۷۹۷ کال کې د اربابانو هغه ژبه چې پاول پتروويچ ته يې ورکړې وه (ويل يې چې د مرئييو آزادي، هغه وخت منل شوې وه، خو بادارانو ونه منله) او يا به يې ويل چې اوه کاله وروسته به پيترفيدرويچ بيا پر تخت کيني او ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرئيي به آزاد کړي او هر څه به آزاده او داسې ساده شي چې مې کوه پوښتنه. د جګړې او بناپارت او پر روسيې د هغه د يرغل آوازې د هغو تر منځ په داسې ناڅرګندو ويناوو لکه د ژوند پای، د دجال پيدا ايښت او پوره آزادي بدلې شوې وې.

د باګوچاروو اپه څنډو کې يو کلی و چې هلته يو شمېر مخور او ځينې هم بډايان مېشت وو. د هغو بډايانو شمېر چې په خپلو جايدادو کې مېشت وو، خورا کم وو، نو له دې کبله د هغو د چوپړانو او په هغو کې په لوست ليک د پوهېدو کسانو شمېر خورا کم و. هغه مرموز او ناڅرګند دودونه چې د روسيې د خلکو په ژوند کې وو او د هغو سرچينې او معنا د اوسنيو وګړو لپاره د پوهېدو وړ نه دي، تر نورو ځايو زيات د دغې سيمې د کليوالو تر منځ دود وو. ددغو خبرو په منځ کې يوه هغه اوازه وه چې شل کاله مخکې ددغو کليوالو په منځ کې پيدا شوې وه او هغه دا چې دوی د يوه تاوده سيند خواته ورکډه کېږي، خو دا څرګنده نه وه چې دغه سيند چېرته دی. د باګوچاروو اپه سلګونو کورنيو يوه ورځ ناڅاپه، خپله ټوله شتمنی او څاروي وپلورل او له خپلو ښځو او ماشومانو سره سهيل لوديز پلو وخوځېدل. دغو کليوالو لکه د مرغانو د کتارونو په څېر هڅه کوله، د سمندرګي په پلو چېرته سهيل لوديز ته، له ښځو او ماشومانو سره، هلته چې دوی يو هم تر اوسه نه و تللي، روان وو. د هغو ځينو، کاروانونه جوړ کړل او يا يوازې خوځېدلي وو. په هغو کې بيا ځينو ځانونه بېرته واخېستل او يو شمېر يې د جرمو په تورونو سايبريا ته وشړل شول. ډېرو يې د لوږې، تندې او سړو له لاسه په لارو کې ژوند له لاسه ورکړ او چا وکولای شول په خپله خوښه بېرته خپلو کليو کوڅو ته راستانه شي. د خوځېدا او کډو دغه بهير هماغه شان چې په خپل سر او له دليله پرته پيل شوی و،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هماغه شان په خپل سر او بې دليله ببرته کرار او چپ شو، خو په دغو خلکو کې ټولنيز پټ بهيرونه هماغه شان پاريدل او خوځيدل او دې ته چمتو کېدل چې کوم وخت په نوې پياوړتيا ناڅاپه او عجيب ډول لا په قهرجنه بڼه راڅرګند شي. په ۱۸۱۲ کال کې هر هغه چا چې له دغو خلکو سره نښېدې اړيکې او پېژندګلوي لرله، په دې پوهېدل چې دغه پټ خوځون به ژر بيا راښکاره او راولمسېږي.

الپاتيچ چې د مشر سردار تر مرګه ځو موده مخکې، باګوچاروو ته راغی، د خلکو دغه خوځون او لېوالتيا يې احساس کړې وه او دليسه ګورې، د کليو او بانډو برخلاف چې له دې ځايه شپېته ورسته لرې پرته وه دلته نه څوک تښتېدل، نه يې کورونه خرڅول، نه يې شتمنې پرېښودې او هر څه يې د قزاقانو تالان ته سپارل. ويل کېدل چې د باګوچاروو دڅنډو په دښتو کې، کليوالو، له فرانسويانو سره اړيکې پيدا کړې دي او ځېنې پاڼې د هغو تر منځ ويشل شوې دي او د نورو برخلاف يې خپل کلي نه دي پرېښي. هغه ته د خپلو هغو چوپړانو له خوا چې ده ته وفادار پاتې و، خبر را رسېدلې و، چې د کليوالو له ډلې نه يو څوک د کارپ په نامه يو چا د هغو په منځ کې يې ښه اغيز درلود، څو ورځې د مخه يې د يو دولتي کاروان مشري کړې او هغه يې خپل ځای ته رسولی دی، ببرته راستون شوی دی او خبر يې راوړی دی چې قزاقان کلي غلا او تالان کوي، خلک له هغو تښتي، او د دې برخلاف فرانسويان نه ولسي خلک او نه د هغو مالونو، له هېڅ شي سره کار نه لري. هغه په دې هم پوهېده چې د ويسلاوخوا په نامه يوه کليوال له يوه فرانسوي جنراله داسې يوه اعلاميه راوړې چې په هغه کې خلکو او کليوالو ته دا ډاډ ورکول کېده چې هغوی ته به نه يوازې کوم تاوان نه رسېږي، بلکې هر هغه څه چې دوي فرانسويانو ته ورکوي، دوی به د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیسې تر لاسه کوي. . له ټولو نه د پام وړ لا دا وه چې الپاتیچ پوهېده او خبر شوی و چې په هماغه ورځ چې ده د چوپړانو او ولسي مشرانو ته سپارښتنه کړې وه، د شهزادګۍ د کالیو او کډې د وړلو لپاره ګاډۍ برابرې کړې. دغه کلیوال سره جرګه شوي وو او پرېکړه یې کړې وه چې د هغې کالي ونه لېږدوي او دې ته سترګه په لارې پاتې شي او وګوري چې څه کېږي، خو وخت نه درېده، د سیمه ایزې جرګې مشر، د مشر سردار د مرګ په ورځ، د اګست په پنځلسمه ټینګار کاوه چې سمدلاسه وخوځېږي، ځکه حالات دم په دم ګواښمن کېدل. دغه چارواکي ویل چې که تر شپاړلسمې نېټې وروسته څه پېښ شي، دی به په هغه کې ملامت نه وي، سردار د مرګ د ورځې په ماښام هغه ته لاړ او وې ویل چې سبا به ځنازې ته راشي، خو بله ورځ هغه نه شو کولای راشي، ځکه هغه خبر تر لاسه کړ چې فرانسویان ناڅاپه راوړاندې شوي او هغه یوازې وکړی شول چې کورنۍ او ځینې قیمتي ګاڼې او شتمنۍ ولېږدوي.

څه کم دیرش کاله، د باګوچاروو ا مشري، د درون په نامه یو چا، چې مشر سردار له نازه درون جان باله، کوله.

درون، یو له هغو کلیوالي تکړه مېړنو نه و چې له زلمیتوبه ږېره پرېږدي او آن کله چې له شپیتو اویا کلونه هم واوړي، نه لاس پرې وهي او نه یې کوم ویښته سپینېږي او غاښونه یې بشپړ وي. دغه کسان په شپیته کلنۍ کې د دیرشو کلونو په شان وي.

درون د تودو اوبو د سیند پلو ته، تر هغه عجیب سفر نه وروسته، چې دی هم له کوډو بې برخه پاتې شوی نه و، په باګوچاروو ا کې مشر شوی و او له هغه وخته تر او سه پورې یې دادی پوره درویشت کاله دغه مشري کړې ده. کلیوال تر بل هر بادار نه، له هغه نه زیات ډاریدل. اربابانو، مشر سردار، د هغه زوی او نورو مشرانو د هغه درناوی کاوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په ټوکو ټوکو يې هغه وزير باله. درون د خپلې مشرۍ په ټوله موده کې نه يوه ورځ نشه کړې وه، نه ناروغ شوی و، نه د سختو شوګيرو نه وروسته ستومانه ښکاريده، تروروځنيو ګرانو کارونو وروسته هم همداسې و، هغه چې نه په ليک پوهېده او نه لوست، خو د خپلو پريمانه غلو دانو د خرڅلاو په حساب کې يې يو ټکی هم نه ترې زياتېده، نه کمېده، د باګوچاروو ا د کروندو، د غنمو يو دانه هم بې ځايه نه تله او د بادارانو په حسابونو کې يې هېڅکله تېروتنه نه کوله.

الپاتيچ چې کله د تالان شوي ليسه ګورې نه، باګوچاروو ا ته راغی، د مشر سردار تر خښولو يوه ورځ وروسته يې، درون ځانته راوغوښت او هغه ته يې سپارښتنه وکړه چې له باګوچاروو ا نه مسکو ته د شهزادګۍ او د هغې د شيانو د لېږدولو لپاره دولس آسونه او اتلس ګاډۍ چمتو کړي. که څه هم د باګوچاروو ا سړي مريي نه و، او هر کال يې بادار ته جبري حاصل ورکاوه، خو بيا هم الپاتيچ فکر کاوه چې د دغې سپارښتنې سرته رسول به، کومه ستونزه رامنځ ته نه کړي. ځکه د باګوچاروو ا کليوالو تر دوسوو پورې بارورونکي څاروي لرل او خوار هم نه وو، خو د هغوی مشر درون چې کله دغه سپارښتنې واوريدې، چپ شو او سترګې يې ښکته واچولې. الپاتيچ هغه کليوال چې پېژندل، نومونه يې ياد کړل او وې ويل چې ګاډۍ يې ترې واخلي.

درون ځواب ورکړ چې ددغو کليوالو آسونه په کار کې بند دي. الپاتيچ د نورو کليوالو نوم واخيست، خو درون ځواب ورکړ چې هغه آسونه نه لري. د درون د وينا له مخې د ځينو آسونه يې بېګاري ته ګمارلي وو، ځينې آسونه خوار او د کار توان يې نه لاره او ځينې هم وږي وو. هغه وويل چې نه يوازې د بار بلکې د ګاډيو لپاره هم نه شي کولای آسونه پيدا کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الپاتیچ په ځیر درون ته وکتل او تندی یې تریو کړ، که څه هم درون یو غوره کلیوال بزګر و او د هغو مشر و. الپاتیچ هم شل کاله د سردار د جایدادونو او حسابونو اداره کړې وه او په خپلو چارو کې به بې ساري توګه بریالی و. هغه له خلکو سره د خپل کار له برکت کولای شي، د هغو په نیت او روان ښه پوه شي. هماغه شېبه درون ته په کتلو پوه شو چې د درون ځوابونه، د هغه د زړه خبرې نه دي، بلکې د باګوچاروو او د ټولو کلیوالو د خیال خبرې دي، چې دی یې تر خپل اغېز لاندې راوستی. الپاتیچ په دې هم پوهېده چې اوس کلیوال له درون نه څکه بېزاره شوي دي چې بدای شوی دی. هغه په دې هم ښه پوهېده چې له دې کبله درون باید ددغو دوو ډلو تر منځ زړه نازړه واوسي. الپاتیچ ددغه شک او تردید نښې د هغه په سترګو کې ولیدې، تندی یې تریو کړ او درون ته وروړاندې شو او ورته وې ویل:

- ګوره ! درون جانه ! واوره ! ته ما ته اپلتې مه غړوه، د هغه حضور جناب سردار اندرې نیکولایوویچ ته سپارښتنه کړې ده چې ټول کلیوال باید وخوځېږي او پرې نه ږدو چې د دښمن لاس لاندې پاتې شي. د ټولواک فرمان هم همداسې دی. هر هغه څوک چې د ټولواک فرمان نه مني، هغه فرمان ته خیانت کوي، اورئ؟

درون چې سترګې هماغه شان ښکته اچولې وې، وویل:

- اورم !

الپاتیچ چې د درون دغه ځواب خوښ نه شو، سر و ښوراوه او وې ویل:

- واک او خوښه ستا سو ده.

الپاتیچ خپل لاس د تخرګ لاندې راووېست او په یوې ګوا ښمنې خوځېدا یې خپلو پښو لاندې ځمکه وروښوده او تکرار یې کړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-تا ته وایم، درونه ! پرېږده دا کارونه ! زه نه یوازې ستا د زړه بلکې ستا تر پښو لاندې تېرېدونکې حال باندې هم ښه پوهېږم.

هغه چې دا خبرې کولې د هغه پښو لاندې ځمکې ته یې کتل.

درون و شرمېد ، په سرګردانو سترګو یې الپاتیچ ته وکتل او بیا یې سترګې ښکته واچولې.

الپاتیچ وویل:

-ته دا دوکې پرېږده، ټولو ته ووایه چې چمتو شي، کورونه پرېږده او د مسکو پلو ته وخوځېږه. دا هم ورته ووایه چې سبا ته د شهزادګۍ د کور مخې ته ګاډي چمتو ودروي. او خپله هم نور نو هغو ته ورنه شي، وادې ورېدل؟

درون ناڅاپه د هغو پښو ته ورولوید او وې ویل:

-یاکف الپاتیچ ! ما له دندې وشړه، ومې شړه ! دغه کیلیانې واخله او د خدای په خاطر ما له دندې نه وشړه او رخصت مې کړه.

الپاتیچ په غوڅه وویل:

-پرېږده !او تکرار یې کړه: زه ستا تر پښو لاندې درې آریش (د اندازه کول حجم) دا یې وویل، ځکه پوهېده چې د انګبینو د غومبسو په روزلو ، د کرنې د وخت د الوچو د کینولو او شل کاله له مشر سردار سره د هغه جوړښت له برکته ده د کلیوالو په منځ کې د کوډګر نوم ګټلی و...

درون، له ځمکې راپاڅېد او غوښتل یې څه ووایي، خو الپاتیچ هغه ته وخت ورنه کړ:

-دا څه نخرې دې پیل کړې دي؟ څه فکر کوې؟ په موږ دې د څه ګمان کړی دی؟

درون وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-زه له دې خلکو سره څه وکړم؟ ټول له شرابو لېوني دي. هر څه چې وايم څوک يې نه اوري.

الپاتيچ په لنډه ډول وپوښتل: تصور يې مې کاوه، نشه کوي، که څنګه؟

-هو کې الپاتيچ ياکوف ! ټول مست دي، تر لېونتوبه پورې. دا دويم خم دی، چې دوی يې څکي.

-ښه ده، ما ته غوږ شه ! زه ځم، د پوليسو مشر ته ورځم، ته له هغو سره وغږېږه او هڅه وکړه چې سم شي، خپلې دا ملنډې پرېږدي او ګاډۍ چمتو کړي.

درون ځواب ورکړ:

-اطاعت کوم.

نور نو الپاتيچ ياکوف ټينګار ونه کړ، هغه کلونه کلونه د کليوالو اداره کوله او په دې ښه پوهېده چې د خلکو د ايلولو او اطاعت د پارولو لپاره تر ټولو غوره چاره دا ده چې هغوی په دې پوه نه شي چې د هغوی په ايل کولو کې شک لري.

کله چې له درونه، هغه د اطاعت کوم خبره واوريدله، الپاتيچ نه يوازې په دې شک لاره بلکې په دې يې باور لاره چې د ګاډيو ارابې به د وسلوال زور ه پرته ونه خوځېږي.

په رښتيا هم ماښام شو، خو د ګاډيو پته نه وه، کليوال بيا د کلي په ميخانو کې ګڼه ګوڼه جوړه او پرېکړه يې وکړه چې آسونه ځنګل ته خوشې او ګاډۍ بادار ته ورنه کړي. الپاتيچ پرته له هغه چې د دې پېښې په اړه شهزادګۍ ماريا ته څه ووايي، سپارښتنه يې وکړه چې خپل بارونه او پېټۍ چې له ليسه ګورې نه آسونه راوړي و، ښکته، آسونه يې د شهزادګۍ ګاډيو پورې وتړل او خپله پوليسو ته ورغي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰

د پلار تر خښېدو وروسته، شهزادګۍ ماریا خپلې کوټې ته لاړه، هغه یې ځان پسې وتړله او هېڅوک یې نه منل. د هغې یوه مینځه راغله او وې ویل چې الپاتیچ راغلی او د خوځېدو سپارښتنه یې کړې ده (دا خبره د الپاتیچ او درون ،تر خبرو اترو نه مخکې شوې وې) شهزادګۍ ماریا چې پر خپل کټ غځېدلې وه، راکښناسته او د هماغه تړلې دروازې له شا نه وویل چې هېڅکله، هېڅ چېرې نه ځي، او هیله لري چې دا په کراره پرېږدي.

د هغې کوټې کړکۍ چې شهزادګۍ ماریا پکې غځېدلې وه، د لودیز پلو پرانستل شوې وه. هغه پر کټ داسې پرته وه چې مخ یې د دیوال خوا ته او د چرمي بالښت تنې یې په ګوتو مښلې او ددې بالښت نه پرته بل څه یې نه لیدل. د هغه ټول خیالونه د مرګ په نه راګرځېدونکې لارې او د خپل تور روح په اړه ،په فکر کولو اخته وو. په هغه خیال چې دا لا تر هغه وخته له هغه نه خبره نه وه. دا یوازې د پلار تر مرګه وروسته پر هغه پوه شوه، زړه یې غوښتل دعا وکړي، خو ونه یې کړای شول. هغې ځکه دعا ونه شوه کړای چې روحي حالت یې دې ته چمتو نه و چې خدای ته پناه یوسي. هغه تر ډېرو پورې همداسې په همدې حال پر کټ کې پاتې شوه.

لمر د کور بلې خوا ته تللی و او د لمر لوید کږې وږې پلوشې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلاصي کړکۍ نه د ننه کوټې ته د چرمي بالښت په يوې برخې، چې دې هغې ته کتل، ځلېدې. د هغې د خيالاتو بهير ناڅاپه ودريد. هغه بې ارادې پاڅېده، څنې يې سمې کړې، وخوځېده او کړکۍ ته ورنږدې شوه او پرته له هغه چې دې يې تکل کړی وی، د ماښام سړه وږمه يې ګوګل ته تېره کړه.

هغې له ځانسره وويل:

- هوکې! اوس دې چې هر څنګه زړه غواړې کولای شئ، کولای شئ د ماښام له پرتم او ښکلاوو نه خوند واخلې. هغه لاړ، اوس بل هېڅوک نه شته چې ستا خنډ شي.

هغې پر څوکۍ ډډه ولګوله، سر يې ښکته ولويد او تندی يې د کړکۍ په تادرۍ کېښود.

کوم چا په خواږه او نرم او له خواخوږۍ نه په ډک آواز د باغ له خوا نه پر هغې غږ وکړ او څنې يې ورته مچ کړې. شهزادګۍ سر ورپورته کړ. هغه پېغله بوري ين وه چې د ماتم په پټارې ګاڼل شوی تور کميس يې اغوستی و. هغه په ارامۍ شهزادګۍ ماريا ته ورنږدې شوه، تر يو ژور اسويلي نه وروسته يې هغه ښکل او سمدلاسه په ژړا شوه. شهزادګۍ ماريا هغې ته وکتل، د هغې ټول پخواني کړه وړه، له هغې سره د دې رخه او ترخه يادونه ورياد شول. هغې ته دا هم ورياد شول، چې څنګه يې په دې وروستيو ختونو کې له دې سره د پلار کړه وړه بدل شوي وو او نور يې د پېغلې بوري ين د ليدو زغم نه لاره. هغې د خپلو کړو داسې پايله واخېسته چې دا د خپلې مينځې بوری ين په وړاندې په خپلو کړو وړو کې برحقه نه وه، په زړه کې يې وويل:

- ايا ما چې، ما چې د هغه د مرګ هيله لرله، دا حق لرم چې د کوم چا پر کړو قضاوت وکړم؟..

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر هغې يې زړه خوږ شو ، په خورا خوا خوږۍ او پوښتنيز غلچک يې هغې ته وکتل او لاس يې ور اوږد کړ. پېغله بوري ين، بيا په ژړا شوه، د هغې د لاس ښکلول يې پيل او د هغه غم او مصيبت په اړه يې خبرې کولې چې دی هم ځان په کې ګډ ګاڼه. هغې وويل:

-ددې د زړه يوازينۍ خوا خوږي به دا وي که شهزادګۍ ماريا ته حق ورکړي چې ځان له دې سره په دې غم او ماتم کې ګډه وګڼي. هغې دا هم وويل چې بايد تېرې خوابدۍ، دد غه لوی غم او ماتم په زوريدو او عذاب کې هېر شي. هغه د ټولو په وړاندې ځان پاک ګڼي او سردار له هغې دنيا نه ددې شاهد دی چې دا څومره له دوی سره خوا خوږي او حق پېژندونکې ده.

پېغلې بوري ين تر لږ ځنډ ه وروسته وويل:

- ستاسو حال دوه اړخيزه ګران او ستونزمن دی. زه پوهېږم چې تاسو نه شو کولای او نه کولي شي د ځان په اړه فکر وکړي، خو زه د هغې مينې له کبله چې له تاسو سره يې لرم، دنده لرم ستاسو په اړه فکر وکړم. .. الپاتيچ دلته تاسو ته راغی؟ هغه د تګ په اړه له تاسو سره وغږيد؟

شهزادګۍ ماريا ځواب ورنه کړ، هغه نه پوهېده چېرته، څوک بايد لاړ شي. ايا دا ددې وخت دی چې د کومې چارې يا سفر په اړه فکر وشي؟ ايا دا خبره زما د پاره بې تفاوته نه ده؟

پېغلې بوري ين وويل:

-ګرانې ماريا !آيا پوهېږئ !ايا پوهېږئ چې زموږ ژوند له ګواښ سره مخامخ دی؟ ايا پوهېږئ چې موږ فرانسويانو محاصره کړي يو؟ او اوس له دې ځايه وتل او خوځېدل ګران دي. که اوس موږ لاړ شو، کېدای شي اسير شو او خدای پوهېږي. ..

شهزادګۍ ماريا خپلې خورلنډې ته کتل، خو په دې نه پوهېده چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څه وايي.

-اخ، کاشکې څوک پـه دې پوهېـدای چې ټول، ټـول زمـا لپـاره بـې تفاوته دي. زه په هېڅ ډول د دې هیله نه لرم چې له هغه لرې شم.. الپاتيچ زما د تګ په اړه کوم څه وويل... ته خپله ورسره وغږېږه، زه، زه نه د څه هيله لرم او نه څه غواړم..

پېغلې بوري ين وويل:

-زه لـه هغـه سره وغږېدم او هیلـه لـرم چې سبا تـه وخوځېږو، خو زه داسې تصـور کـوم چې ښـه بـه دا وي چې اوس خو همدلتـه پـاتې شـو، ګرانې ماريا ! په لاره کې د فرانسوي يا ياغي کليوالو لاس تـه لويـدل، خورا ګران کار دی. او له خپلې لاسي کڅوړې نه يې د فرانسوي پـوځي جنرال رامو، يوه خبرپاڼه (د هغې کاغذ غير روسي او شهزادګۍ تـه ډېـر د پـام وړ و) راوويستـه. او هغـې تـه يې ورکـړه. پـه دې پاڼـه کې د کليـو اوسېدونکو ته ويل شوي و، چې خپل کورنو پرې نه ږدي او سپارښتنه شوې وه چې فرانسوي واک به له هغو سره لازمه مرسـته او د هغـو سـاتنه وکړي.

پېغلې بوري يـن دوام ورکـړ: زه داسې انګېرم، ښـه بـه دا وی چې لـه همدې جنراله د مرستې هیله وشي او زه هيله لرم، چې هغه به تاسو تـه د پام وړ درناوی وکړي.

شهزادګۍ ماريا خبره پاڼه ولوسته او پـر بشرې يې د غـم، او بې لـه اوښکو د ژړا نښې راڅرګندې شوې او وې ويل:

-دا خبرپاڼه تاسو ته چا رارسولې ده؟

پېغله بوري ين تکه سره شوه او وې ويل:

-کېدای شي له نامه نه مې پوه شوی يي چې زه فرانسوې يمه.

شـهزادګۍ چـې خبرپاڼـه يـې پـه لاس کـې وه، د کړکـۍ لـه څنګـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راپاڅېده، په الوتي رنګ له کوټې نه ووته، د سردار اندرې پخوانۍ کوټې ته ورغله او وې ويل:

-آدونياشا ! الپاتيچ يا دردنوشکا يا بل کوم يو ته ووايه چې ما ته راشي، خو چې کله يې د پېغلې بوري ين غږ واورېد، زياته يې کړه:

- خو اماليا کارلونا ته ووايئ چې ما ته رانه شي.

له ځانسره يې وويل:

-ژر تر ژره بايد لاړ شو. ژر تر ژره.

دې وحشتناکو خيالونو چې د فرانسوي پوځيانو منګولو ته ورشي او اسيره شي، سخته زوروله. بايد ژر تر ژره لاړ شو.

دې فکر، که سردار اندرې خبر شي، چې دا د فرانسوي واکمنو لاس ته ورغلې، دې خيال چې د سردار نيکولای اندريوويچ لور، ځي له فرانسوي جنرال ښاغلی رامو، نه مرسته او خواخوږي غواړي، او له فرانسويانو نه د پناه هيله کوي، دا سخته په وحشت کې اچولې وه. ددې حالت انګېرنې نه وربېږديده، تکه سره شوه، د قهر او وياړ داسې يوې څپې چې پخوا يې نه وه ليدلې، پرې راخوره شوه. ټولې سختۍ او تر هغه هم لا بد تره ځان ته سپکاوی، چې هېڅکله يې تصور هم نه کاوه، تر مخې وليدل. له ځانسره يې وويل:

-هغوی، فرانسويان، راځي او په دې کور کې مېشتېږي، فرانسوي جنرال ښاغلی رامو به د سردار اندرې په کوټه کې کېني، د خپلې ساتېرۍ لپاره به د هغه ليکونه او کاغذونه را اخلي او لولي به يې. پېغله بوري ين به د هغې هرکلی کوي او زموږ د باګوچاروو امېنه به هغو ته جلا جلا ښيي. او له ما سره د خواخوږۍ په نامه به کومه کوټګۍ ما ته راکوي، سرتېري به زما د پلار تازه قبر ددې لپاره رالټوي، چې له هغه نه صليب او نښانونه وشکوي، هغوی به ما ته پر روس د خپلو بريو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیسې کوي او د دوکمارو په څېر به له ما سره زما په ماتم کې خواخوږې ښيي.

شهزادګۍ ماریا اوس داسې فکرونه کول چې خپل یې نه و، هغې بې ارادې داسې احساسوله، چې اوس نو دې ته اړه ده چې د پلار او ورور په څېر د چارو په اړه فکر وکړي. اوس به یې، بې ارادې دا فکر هم کاوه چې که هغوی، پلار او ورور یې وای، اوس به یې څه کول او څه به یې ویل، دا هم باید هماغسې وو ایي او هماغسې وکړي. د سردار اندرې کوټې ته ورغله، هڅه یې وکړه، د هغه خیالات په ذهن کې ځای پر ځای او د حالاتو په اړه فکر وکړي.

د ژوند هغه اړتیاوې چې نور د پلار له مرګ سره هغې تالا والا ګڼلې، ناڅاپه او یو وار بیا، په نوي او ناپېژندل شوي قوت د شهزادګۍ ماریا تر نظر راڅرګندې او ددې پر زړه لاسبري شوې. کبنې اخیستې او تکه سره اوښتې په کوټه کې ښکته پورته ګرځېده، کله به یې الپاتیچ، کله به یې معمار میخائیل ایوانوویچ یا درون ځانته راوبلل. دونیاشا، مینځې او نورو نجونو یوې هم نه شو کولای ورته وو ایي چې تر کومې کچې پورې د پېغلې بوري ین خبرې سمې دي. الپاتیچ په کور کې نه و، ځکه هغه د سیمې مشرانو ته ورغلی و. معمار میخائیل ایوانوویچ یې چې رابللی و، په خوبولو سترګو راغی. خو، نه یې څه ویلی شو او نه یې کومه لارښوونه کولای شوه. هغه پوره هماغه شان د منلو له هماغې موسکا سره چې پنځلس کاله ورسره ربړدې او پرته له هغه چې خپله عقیده څرګندو کړي د مشر سردار د پوښتنو په وخت کې به یې پر شونډو خوریده، د شهزادګۍ ماریا پوښتنو ته یې هم ځوابونه وویل، خو د هغه له ځوابونو کومه ځانګړې معنا نه تر لاسه کېده. د سردار بوډا او ځانګړی چوپړ تیخون چې هم راغوښتل شوی و،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ماته او خوبولې خبره چې ټوله بشره یې په نه تسلا کېدونکي او ژور ماتم کې ډوبه وه، د شهزادګۍ ماریا ټولو پوښتنو ته یې یوازې، داسې ځواب وایه: په سترګو! له دې نه، پرته یې بل څه ځواب نه درلوده. یوازې او یوازې یې خپلې باداري شهزادګۍ ماریا ته کتل او د خپلې ژړا مخه یې نیولې نه شوه.

او په پای کې د کلیوالو بزګرو مشر درون هم کوټې ته راننوت، د شهزادګۍ ماریا چې په کوټه کې ګرځېده راګرځېده، ده غې په وړاندې تر ملا خم او د دروازې په خولې کې ودرید.

شهزادګۍ ماریا درون ته د یو رښتیني دوست په توګه پېژانده. دا هماغه درونوشکا جان و چې هر کال بل کال به یې د بازار په ورځو، د راستنېدو په وخت کې د ویازمو له لوی بازار نه، دې ته د دې د خوښې د زنجفیلو پتېرې راوړې، په خندا خندا به یې دې ته ورکولې، شهزادګۍ راغله او هغه ته یې وویل:

- درونوشکا! اوس نو، زموږ له دې بدمرغۍ نه وروسته.. هغې چې خبرې پیل کړې، داسې یې وانګېرله چې نور نه شي کولای، هغو ته دوام ورکړي.

درونوشکا ژوره ساه وویستله او وې ویل:

-زموږ ټولو همدغه لاره ده، دواړه یو خو شېبې چپ پاتې شول.

-درونوشکا! الپاتیچ چېرته تللی دی، زه له بل هېڅچا نه، نه شم کولای ،وپوښتم، دا رښتیا دي چې ما ته وایي، چې زه نه شم کولای لاړه شم؟

درون وویل:

- ولې نه شې کولای، لاړه شئ، حضرتې شهزادګۍ! کولای شئ لاړه شئ، خو وایي د دښمن له ګوابنه دا کار نه شي کېدای، د زړه سره،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوابښ دی، نه څه کولای شم او نه مې په څه سر خلاصېږي، زه یوازې او یوازې یم، هېڅوک له ما سره نه شته، زه غواړم یا نن شپه او یا سبا سهار د وخته هرومرو لاړ شم.

درون چپ پاتې شو او په ګوابښمن غلچک کې یې تر سترګو لاندې هغې ته وکتل او وې ویل:

- آسونه، نه شته، ما دا خبره یاکوف الپاتیچ ته هم کړې ده.

شهزادګۍ وپوښتل: ولې آسونه، نه شته؟

درون وویل:

- دا ټول د خدای اراده ده، خدای موږ ته زموږ د کړو جزا راکوي. یو څو آسونه وو، هغه یې پوځ ته بوتلل، څه په خپله له پښو ولویدل، سږ کال دا کال، کوم ډول بد مرغه کال دی، آن وابښه هم نه شته، چې آسان یې وخوري، نو ځکه، یو څو هغه یې له لوږې نه نور تلای نه شي. کله ناکله خو درې ورځې هم څه پیدا کولای نه شو چې هغوی یې وخوري، کادانو نه تش دي او موږ یې حیران او خوار کړي یو.

شهزادګۍ ماریا په ځیر سره هغه څه، چې دې ته ویل کېدل اوریدل. هغې وپوښتل:

-ښه، کلیوال بزګر خوار شوي دي او د خوړو څه نه لري.

درون وویل:

- هغه له لوږې مري او دوی له هغو نه آسونه او ګاډۍ غواړي.

-نو تا ولې هېڅ نه ویل، ګرانه درونوشکا ! موږ خو دلته یو ، مرسته مو ورسره نه شو کولای؟ زما چې هر څه له لاسه وشي، هغه به کوم..

شهزادګۍ ماریا ، نه شو کولای دا فکر وکړي چې اوس په دغه وخت کې چې دا په داسې غم او ماتم اخته ده، ځینې کسان بډای او ځینې خوار و اوسي، هغې دا تصور نه شو کولای چې بډایان دي، په داسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال کې لاس تر زنې کينې او له خوارانو سره مرسته نه کوي. هغې يوازې او ريدلي و چې ناداران غنم لري او هغه بيا کليوال بزګرو ته ورکوي، هغه په دې پوهېده چې نه به د هغه پلار او نه ورور په دې حال کې د دغو خوارو بزګرو کليوالو د اړتيا په پوره کولو کې، خپله مرسته سپمولې نه وای، خو هغه يوازې له دې ډاريده په هغو خبرو کې تېر وزي، چې د دغو غنمو د ويش په وخت کې يې له دغو وګړو سره کوي. هغه په دې خوشاله وه چې د دې په دې خواشينو او ماتمي ورځو کې دې ته يوه پلمه پيدا شوې چې له هغوی سره د هغو د ستونزو په اړه وغږېږي. هغه چاره چې دا د وجدان له عذابه پرته تر سره کولی شي. په دغې خواخوږۍ کې و کولای شي لږ څه خپل غمونه هېر کړي. هغې له درونوشکای نه د کليوالو د اړتيا او د بادار د ګوچاروو په ګدامونو کې د غنمو د اندازې او د هغو د ډولونو په اړه پوښتنې پيل کړې، هغې وپوښتل:

-ګوره، هغه د باداري، زما د ورور غنم خو شته.

درون په غرور وويل:

-د باداری تول غنم پر خپل ځای دي. زموږ سردار خو د هغو د خرڅلاو نه و ويلي؟

-ښه ده، وريې کړه، د هغو له ډلې چې هر څوک هرڅه اړتيا لري، هغوی ته يې ورکړه، زه د ورورله خوا تا ته وايم، چې هغه وويشه.

درون يوازې يو سوړ اسويلی وويست، خو ځواب يې ورنه کړ.

-دغه غنم هغو ته وروويشه، کاشکې د هغو اړتياوې پوره کړي، تول ورکړه.. او هغو ته ووايه چې زموږ هر څه د هغو دي. دا هم ورته ووايې چې موږ به له هغو نه خپل هېڅ شی ونه سپموو. همداسې ورته ووايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه چې په ځیر ځیر شهزادګۍ ته وکتل، نو ټرونسکي په ډېر ادب سره ګام واخیست او هغه ته مخامخ ودرېد.

-زما ادکې ! په خدای قسم درکوم، چې ما له دغه کاره لرې کړئ، دا کلی او قفل واخله او پرې مه ږدئ، چې خپل ژوند وکړم. درویشت کاله مې چوپړ وکړ، هېڅ بد مې نه دي کړي، اوس هیله لرم ما له دې جنجاله خلاص کړئ، او چا ته وواییې چې دغه کلي رانه واخلي.

شهزادګۍ ماریا په دې نه پوهېده چې هغه له دې نه څه غواړي او ولې هغه غواړي چې له دې کاره خلاص شي. هغې ځواب ورکړ چې هغه یوه شېبه هم د هغه په وفادارۍ کې شک نه لاره او هغه دده او د کلیوالو بزګرو لپاره هر ډول سربښندنې ته چمتو ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱

تر دغې خبرې يو ساعت وروسته، دونياشا شهزادګۍ ته راغله او ورته وې ويل چې درون او ټول کليوال بزګر ددې په سپارښتنه راغلي، د انبارونو تر مخې ولاړ دي او هيله لري چې له اغلې شهزادګۍ سره وغږېږي.

شهزادګۍ ماريا وويل:

-ما خو هېڅکله هغوی نه و راغوښتي، ما يوازې درونوشکا ته ويلي و چې هغو ته غنم ور وويشي.

دونياشا وويل:

-د خدای لپاره زما شهزادګۍ! ادکې! ورته ووايه چې هغوی له دې ځايه وشړي، چې ته هم په هېڅ ډول ور ونه وزې. دا ټولې دوکې دي. کله چې ياکوف الپاتيچ راشي، بايد لاړ شو، خو قسم درکوم چې تاسو ور ونه وزی..

شهزادګۍ ماريا په حيرانتيا وپوښتل:

-دوکې، دوکې يې لا څه وي؟ کومې دوکې!

-هوکې، زه خو پوهېږم، يوازې زما خبرې ومنه، د خدای لپاره، د خدای لپاره! لږ تر لږه له مينځو نه پوښتنه وکړئ، وايي چې تاسو سپارښتنه کړې ده چې کلی پرېږدئ، خو هغوی نه غواړي چې خپل شتنه او ژوند پرېږدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزادګۍ ماریا وویل:
-ته کوم بل څه وایې، ما هېڅکله چا ته د تګ سپارښتنه نه ده کړې، درونوشکا ته ورغږ کړئ !
درون راغی او د دونیاشا خبرې یې تایید کړې او وې ویل چې کلیوال بزګر د شهزادګۍ په سپارښتنې راټول شوي دي.
شهزادګۍ وویل:
-ما خو هېڅکله نه و ویلي چې هغوی دې دلته راشي، داسې برېښي چې تا هغو ته زما خبره بله ډول رسولې ده، ما یوازې دومره ویلي و چې ته هغو ته غنم وویشه.
درون، سوړ اسویلی وکړ، ځواب یې ورنه کړ او وې ویل:
-که تاسو ووایئ، هغوی به له دې ځایه لاړ شي.
شهزادګۍ ماریا وویل:
-نه، نه، زه خپله هغوی ته ورځم.
د دونیاشا او مینځې له ټینګار سره سره، شهزادګۍ ماریا برنډې ته ورووتله. درون، دونیاشا ، مینځه او میخایل ایوانوویچ هغې پسې روان وو.
شهزادګۍ ماریا فکر کاوه او له ځان سره یې ویل:
-کېدای شي هغوی فکر کوي، زه دوی ته له دې کبله غنم ویشم، چې هغوی دلته پاتې شي او خپله ځم. دوی فرانسویانو ته پرېږدم. زه هغو ته وعده ورکوم چې هغوی ته میاشتنی خرڅ وټاکم او د مسکو په څنډو کې یې مېشت کړم. زه په دې ډاډه یم، که سردار اندرې دلته وای، له دې نه زیاته مرسته به یې ورسره کړې وای. شهزادګۍ ماریا دغو خیالو کې په زنګېدو زنګېدو د لمر لوید د ماښامنۍ تیارو په منځ کې، هغې ګڼه ګونې ته چې د انبار تر مخې پټي کې ولاړه وه، ورننېږدې شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کليوال بزګر وخوځېدل، سره راټول شول، خولۍ يې له سره پورته کړې، شهزادګۍ په ښکته سر او له واکه وتلو ښو، چې په لمن کې يې نښتلې، هغوی ته ورنږدې شوه. د دغو خلکو ګڼه ګوڼه، زاړه واړه دومره زيات وو، څېرې يې دومره ډول ډول وې، چې مه کوه پوښتنه، ټولو هغې ته داسې کتل، چې شهزادګۍ ماريا نه شو کولای آن د يوه څېره هم سمه وپېژني، خو بايد له ټولو سره هممهاله وغږېږي، نه پوهېده، څه وکړي،نو بيا ورپه ياد شول چې دا د پلار او ورور استازې ده او همدې خبرې دې ته قوت ورکاوه، نو هغې په زړورتيا خبرې پيل کړې او وې ويل:

-زه ډېره خوشاله يم، چې تاسو راغلئ ! سر يې ښکته واچوه او زړه يې رېږدېده. هغې زياته کړه:

-ما ته درونوشکا وويل چې تاسې جګړې تالان او خوار کړي ياستئ. دا زموږ ګډ غم دي، زه به له ستاسو سره په مرستې کې خپل هيڅ څه ونه سپموم، زه خپله ځم، ځکه دلته نور نو ګواښ خورا ډېر شوی دی. دښمن رانږدې شوی دی... نو ځکه زه تاسو ته، هر څه درکوم، زما ملګرو. زه له تاسو هيله کوم چې ټول واخلئ، زموږ ټول غنم، تاسو بايد اړ نه شئ، او که چا تاسو ته ويلي وي چې زه تاسو ته له دې کبله غله دانه درکوم چې دلته پاتې شئ،دا خبره رښتيا نه ده. برخلاف زما هيله دا ده چې تاسو خپل هر څه، شتمنی او څاروي واخلئ او زموږ د مسکو په څنډو کې پرتو جايدادونو ته لاړ شئ. هلته زه تاسو ټولو ته د غنمو رسول په خپله غاړه اخلم او ژبه درکوم چې تاسو يو به هم اړ نه شئ. تاسو ته هلته خواړه او کورونه درکوي. شهزادګۍ ماريا چپه شوه، او د ګڼه ګوڼې نه له سرو اسويلو نه پرته بل غږ پورته نه شو.

بيا يې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-زه دا نه له خپل نامه، بلکې د خپل خدای بښـلي پلار لـه نامـه، چې ستاسـو ښـه بـادار و او زمـا د ورور او د هغـه د زوی انـدرې لـه نامـه نه،تاسو سره کوم.

هغه بیا چپ شوه او هیڅچا د هغې چوپتیا نه ماتوله.

هغې تر خپلې مخې ولاړو ښځو ته په کتو کتو کې وویل:

-زموږ غم یو غم دی، ګډ غم دی، هغـه بـه پـه ګډه زغمـو، زه چې څه لرم، هغه ستاسو دي.

ټولو هغې ته په یو ډول کتل، هغه کتل چې شهزادګۍ ماریا په هغې نه پوهېده، هغه نه پوهېده چې د صداقت او وفادارۍ کتل دي او که د وحشت او ډار؟ هر څه چې و، په ټولو بشرو کې یو ډول بربښېدل.

یو غږ له شا نه واورېدل شو:

-ستاسو له مهربانۍ نه ټول مننه کوي، خو زموږ د بادار غنم پـه کـار نه دي.

شهزادګۍ ماریا وپوښتل:

-ولې، ولې مو په کار نه دي؟

هېڅ چا ځواب ورنه کړ او شهزادګۍ ماریا ددغو خلکو ګونې ګونې ته پـه کتوکتـو کـې پـام شـو، دغـه سـترګې چې دا ورسـره غږېدلـه، ټـولې ښکته لوېدلې وې.

هغې بیا وپوښتل:

-تاسو نه پوښتم، ولې، ولې غنم نه غواړئ؟

او بیا چا ځواب ورنه کړ.

شهزادګۍ ماریا له دغې چوپتیا نـه، پـه حیرت او ناآرامـه شـوه، او هڅه یې کوله د هغو د کوم یوه،له سترګو سره سترګې مخامخ کړي. هغه بوډا ته چې د لرګي پر یوې لکړه یې ډډه لګولې او ددې تر مخ ولاړ و،

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ ور واړاوه او ترې وپوښتل:

-ولې نه غږېږئ؟ آیا تاسو فکر کوئ، چې تاسو څه ته اړتیا نه لرئ. همدا چې د هغه پام یې ځانته راواړه، زیاته یې کړه:

-تاسو ووایئ هر څه چې غواړئ، هغه به درته وکړو. یو بوډا ګوا کې چې له دې حاله لا پسې خفه شوی او په قهر شوی وی، سرښکته واچاوه او وې ویل:

-زه به څه ووایم، هغه ستاسو غنم دي، زموږ یې پرې څه.

د ګڼې ګونې له مینځه آوازونه راپورته شول:

-له موږه څه غواړئ؟ ولې خپل هر څه پرېږدو او لاړ شو؟ موږ نه غواړو، که څه هم پر تاسو مو زړه خوږېږي، خو نه ځو. که غواړئ چې لاړه شئ، ځئ یوازې لاړه شئ.

او بیا د ټولو پر بشرو هماغه یو رنګه حالت راخور شو، خو دا وار یو څه ځرګند و، چې دا وار یې د هغو په څېرو کې نه پلټنه، نه پوښتنه او نه حق پېژندنه، بلکې له هغو سره مل قهر را ځرګند و.

شهزادګۍ ماریا په خواشینې موسکا وویل:

-داسې تصور کوم چې زما په خبرو څوک پوره پوه شوی نه دی، ولې نه غواړئ لاړ شئ؟ زه تاسو ته ځای او خواړه درکوم، که دلته پاتې شئ، دښمن راځي او هر څه چې لري، هغه به تالا والا شي. ،خو د هغې غږ د هغو په شرو شور کې ورک شو.

-موږ نه غواړو، پرېږدئ چې تالان شي، خپل غنم دې، ستا وي، موږ هغه نه غواړو.

شهزادګۍ ماریا بیا هڅه وکړه، په ګڼه ګوڼه کې د کوم چا سترګو سره سترګې برابرې کړي، خو یو غلچک هم هغې ته ور وانه وښت. داسې برېښېده چې ټولو سترګو د هغې له سترګو نه ځان پناه کاوه. هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېرې او وحشت پسې اخېستې او پر زړه يې ګبنې ننوتـه. نـه پوهېـده څه وکړي. له هرې خوا نه رنګارنګ آوازونه اورېدل کېدل:

-بيا ورسره ځه، بيا يې مريې شه، کور او ژوند دې پرېږده، آزادي دې تالا والا کړه، ډوډۍ درکوي، ځای درکوي.

شهزادګۍ سر ښکته واچوه، د هغو له ډلې نـه راووتله او کورتـه يـې مخه کړه. خپله سپارښتنه يې بيا درون ته وويله چې سبا ته آسونه چمتـو واوسي. او بيا خپلې کوټې ته لاړه او په خپلو خيالونو کې له خيالو سره ډوبه شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲

شهزادګۍ ماريا هغه شپه تر ډېرو پورې د خپلې خلاصې کړکۍ خوا ته کېناسته او د کليو ، خوارو بزګرو کليوالو د غږېدا او شروشور راتلونکو آوازو ته غوږ و ، خو نور يې د هغو په اړه فکر نه کاوه. داسې يې انګېرله چې څومره د هغو په اړه فکر کوي، په هماغه اندازه دا نه پرې پوهېږي. هغې د يو شي، هغه هم د خپل غم او ماتم په اړه فکر کاوه ، هغه اوسنی غم چې تر لږ ځنډه وروسته، اوس پخواني شوی دی. هغې نور نو کولای يې شو هغه راياد کړي، کولای شو ، پر هغه غم اوښکې تويې کړي او يا دعا وکړي. د لمر لويد سره، باد هم ويده شوی و ، شپه کراره او هوا ښکلې وه. د شپې له پخېدو او نيمايي سره، د کليوالو بزګرو غږونه هم په کرار کرار په کرار شول. کوم چرګ آذان وکړ او دالوچو ددانو له شا نه سپوږمۍ سر راهسک کړ. سپين رنګو شبنم ورونکو لړو فضا ونيوه او د سکوت برېستن پر کليو او د هغې پر کور راخوره شوه.

وروستۍ نېږدې تېرې شوې پېښې يو په بل پسې هغې ته وريادېدې، د پلار ناروغي او د هغه د ژوند وروستۍ شېبې، هغې ته په خوښۍ ،خوله خواشينۍ سره په ګډه دغه تصويرونه له سترګو تېرول او په هغو کې يې يوازې د پلار د مرګ تصوير له هغه ځانه لرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوله، ځکه داسې یې انګېرله چې آن د ډار په دې خیال او د شپې په دې آرام او رازمن وخت کې هم د هغه د لیدو زغم نه لري. هغې ته ښه څرګند وریادیدل چې لومړی پلار څنګه سکته وکړه او هغه یې تر تخرګ لاندې نیولی او له باغ نه یې په کشولو کشولو کورته راوست. هغې ته دا هم وریادیده چې پلار یې هغه وخت هڅه کوله چې څه ووایي، خپلې سپینې وروځې یې سره ګونځې کړې او په ناآرامه او حیا یې هغې ته څه وویل. هغې په زړه کې وویل: آن هماغه ورځ هغه غوښتل ما ته هغه څه ووایي چې ده د مرګ په ورځ ماته وویل. هغه تل د هغه څه په اړه فکر کاوه چې ما ته یې ویل غوښتل. هغې د پلار له سکتې نه مخکې یوشپه د مخه پر پلار راتلونکې بلا احساس کړې وه او د پلار د خوښې برخلاف چې غوښتل یې دا له لیسه ګورې نه لرې کړي، هغه یې یوازې پرېښنبود. هغه شپه ویده نه شوه، نیمه شپه پاڅېده، د پښو د منګولو په سر ښکته لاړه، د هغې ګلخونې شا ته ورننېږدې شوه چې پلار یې هلته ویده و او د هغه غږ ته یې غوږ ونیو. پلار یې په ستړې، ستومانه او مات آواز له تیخون سره خبرې کولې. هغه غوښتل په هغه شپه د زړه خواله وکړي. هغه ولې په هغه شپه زه ورنه غوښتم؟ ولې هغه زه ورونه غوښتم او د تیخون پر ځای له ما سره ونه غږید؟ شهزادګۍ ماریا هغه وخت او اوس داسې فکر کاوه، نور نو هغه اوس او هېڅکله نه شي کولای، هغه څه ووایي چې هغه وخت یې په زړه کې و. بیا به هغه وخت هېڅکله راستون نه شي چې په هغه کې، هغه ما ته ټول هغه څه چې هغه یې د ویلو غوښتنه لرله، ووایي. زه خو تیخون نه یمه، ما به اورېدلي وای او پوه شوې به وای، ولې زه هغه وخت کوټې ته ور ننوتلم؟

هغې په زړه کې وویل:

-کېدای شو، هغه په هماغه ورځ غوښتل ما ته هغه څه ووایي چې ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرګ په ورځ ما ته وويل. هغه، هغه وخت له تيخون سره په خبرو کې دوه ځله زما نوم ياد کړ. هغه غوښتل ما ووينې او زه د دروازې تر شا ولاړه ومه. د هغه لپاره ګرانه او د خواشينۍ وړ و چې له تيخون سره، له هغه چا سره چې دده په خبرو نه پوهېده، د زړه خواله کوله. ښه مې يادېږي چې هغه له تيخون سره د دليزا په اړه داسې غږېده چې ګواکې ژوندی وي. هغه هېره کړې وه چې هغه مړه ده. تيخون هغه ته وريادہ کړه چې هغه نه شته. او هغه چغه کړل. احمقه ! هغه ته خورا ډېره ګرانه وه. ما د دروازې له شا واوريدل چې کله هغه پر کټ وغځېد ، په زوره زوره يې چغه وهلې: او زما خدايه !

ولې هغه وخت زه کوټې ته ورننو تلم؟ که ورننوتلې وای، څه به شوي وای؟ کېدای شي، هغه وخت به زما په ورتګ هغه کرار شوی وای، او ما ته به يې د زړه خبره کړې وای. شهزادګۍ ماريا په لوړ آواز هغه خوږې خبرې چې ده د مرګ په ورځ هغې ته کړې وې، تکرار کړې: زما نا.. ز.. ولې.. ! هغې دا خبره تکراره کړه، وې ژړل او په ساندو ساندو يې خپل زړه تش کړ. د هغې تر سترګو د هغه څېره همداسې ګرځېده راګرځېده. نه هغه څېره چې دې د خپل ياد ښت له لومړی شېبې نه په ياد وه، نه هغه څېره چې دې تل له لرې ليدله، بلکې هغه خواره، ډنګره څېره چې د ژوند په وروستۍ ورځې دا د هغه پر خولې ورخمه شوه چې هغه څه واوري، چې هغه غوښتل دې ته يې ووايي، او دا لومړی ځل و چې دې له نږدې هغه، د هغه له ټولو ګونځو او د زنې لاندې پيدا شويو غوښو سره يې وليد ، هغې بيا د هغه خبره وريادہ کړ:

-زما.. نا.. ز.. و.. لې ! زما.. رو.. حه

ناڅاپه يې په زړه کې دا پوښتنه وګرځېده، کله چې هغه دا خبره کوله، څه فکر يې کاوه؟ او اوس څه فکر کوي؟ او ددې پوښتنې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب کې یې د هغه، هغه څېره تر سترګو راڅرګنده شوه چې هغه په تابوت کې و ، ژامې یې تړلې وې، بیا یې پر زړه د هغه وخت هغه ویره او ډار ورننوت چې دې هغه مچ کړی و او پوه شوه، هغه څوک چې په تابوت کې دی، هغه نه یوازې د دې پلار نه دی، بلکې له رازونه ډک، له ځانه لرې کوونکی او نا آشنا څوک دی. هغې غوښتل د بل څه په اړه فکر وکړي، هغې غوښتل دعا وکړي، خو نه یې شو کولای. هغې په پرانستو غټو سترګو د سپوږمۍ شغلو او تیارو ته کتل او هره شېبه دې ته سترګې په لاره وه چې د هغه څېره ووینې او داسې یې احساسوله چې راخوره شوې چوپتیا ،کور په منګولو کې نیولی دی او پر هغه لاسبرې ده.

هغې تر شونډو لاندې وویل:

-دونیاشا !

او بیا یې په لوړ او رمباړ وزمه آواز چغې کړې:

- دونیاشا !

او په دې چغه یې د سکوت کړۍ ماتې او د مینځو د کوټې پلو ته چې چوپړانو او مینځو دې خواته منډې وهلې، ورودانګل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳

د اګست ۱۷ مه نېټه وه چې رستوف، ایلین او د هغو مل چوپړ، د سواره پوځ سرتیري لا روښکا تازه له اسارته راستون شوي و، له خپلې قوماندانۍ د یانکووانه، له سیمې چې د باګوچاروو ا په پنځلس ورستۍ کې پرته وه، د آسونو په سورولۍ د دې لپاره ووتل چې هغه آس و آزمايي چې ایلین نوی اخېستی و. دوی غوښتل دا پته هم ولګوي چې په شاوخوا کلیو کې واښه پیدا کېږي او کنه؟

په وروستیو درې ورځو کې، باګوچارووا، د دوو دښمنو پوځونو ترمنځ راغلې وه، هغه هم داسې چې، د روسي پوځ وروستۍ او د فرانسوي پوځ لومړۍ کرښې له دغه سیمې نه څه کم په یوې اندازې وې. دواړو پوځونو کولای شول چې په آسانۍ دغې سیمې ته ورننوزي، نو له دې کبله رستوف د یوې پیاوړي ځیرک اود خپل پوځ د سورو په غم کې لېوني قوماندان په توګه، غوښتل له فرانسویانو نه مخکې هلته ورسېږي چې کېدای شي په باګوچارووا کې څه واښه او خواړه پاتې وي.

رستوف او ایلین دواړه خورا خوشاله، تاند او تازه وو. د باګوچارووا په لاره کې، چې یو آباده، د شهزادګانو داوسېدو ا د بادارانو دکورونو سیمه وه، دواړو هیله لرله چې بې شمېره چوپړان او مېنځې به د ښکلو نجونو په ملګرتیا د دوی هرکلي ته راووزي. په لاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې يې د لاوروشکا نه هيله کوله چې د ناپليون کيسې ورته وکړي، پر هغه ټوکې وکړئ او پرې وخاندي او کله کله به يې د دې لپاره د آس زغلولو لوبه جوړه کړه چې د ايلين آس و آزمايي.

رستوف،نه پوهېده او تصور يې هم نه کاوه چې دغه کلي ته چې دی وررروان دی،هماغه او دهماغه بالکونسکي جايداد دی، چې دده د خور کوژدنی و.

رستوف او ايلين باګو چاروو ا تـه د تلونکي غونډۍ پر سر خپل آسونه د وروستي ځل لپاره يرغه کړل. رستوف له خپل سيال نه مخکې شو او تر هغه نه وړاندې د کلي کوڅو ته وررورسېد.

ايلين چې بشره يې له ځغاستې تکه سره اوښتې وه، وويل:

-تا وګټله !

رستوف پر خپل دون (د روسيې يو ښار دی) نژاده آس، چې له خولو نه لوند خيشت و، لاس تېر کړ او وې ويل:

-هو کې، هر چېرې يې ګټم، هم په دښته کې او هم دلته.

لاوروشکا چې له شا را روان و، وې ويل:

- که ستاسو درناوی نه وای ،ما بـه ددې خپل فرانسوي پـه مرسـته، له دواړو نه ګټلې وای (هغه خپل آس د فرانسوي په نامه ياداوه)

پـه کـراره د هغـو وګـړو خواتـه چې د غنمو د انبـارو مخـې تـه راټـول شوي وو، ورنېږدې شول.

ځېنو کليوالو له سره خولۍ پورته کړې او ځېنو هماغـه شان خولۍ پر سر د رانېږدې کېدونکو کسانو ښارنه کوله.

دوه بوډا لوړ وني کليوال چې مخونه يې ګونځې ګونځې او ږېرې يې کوسه وې له يوې ميکدې نـه راووتـل، کـاږه واږه او خنديدل، خوځېدل او په داسې حال کې چې يوه نه پوهېدونکې بې وزنـه سندره يې ويلـه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

افسرانو ته ورنږدې شول.

رستوف په موسېدو موسېدو وويل:

-آفرين، ګورئ وا ښه لرئ؟

ايلين وويل: څنګه ټول يو بل ته ورته دي.

يوه کليوال چې نيکمرغه موسکا يې پر شونډو خوره وه، دا سندره ويله:

-زما... ښا.. سينه... ام... ام..

يو کليوال بزګر چې له ډلې رابيل، د رستوف خوا ته ورغی او وې پوښتل:

-تاسو د کوم پوځ ياستئ؟

ايلين په خندا ځواب ورکړ:

-مونږ فرانسويان يو.. لاوروشکا ته يې اشاره وکړه او وې ويل:

-دا هم په خپله ناپليون دی.

کليوال بيا وپوښتل: ښه نو روسان ياستئ؟

بل کليوال چې لنډه ونه يې لرله، هغو ته ورنږدې شو او وې ويل:

-شمېر مو زيات دی؟

رستوف ځواب ورکړ:

-خورا زيات، خورا! اوس تاسو د څه لپاره دلته راټول شوي ياستی، اختر دی، جشن دی، که بل څه خبره؟

يو بزګر چې له هغو نه لرې کېده، وويل:

-نه اختر نه دی، دلته سپين ږيري راټول شوي دي، چې د کلي کار جوړ کړي.

په دې وخت په لاره کې د ارباب له کوره دوې ښځې او يو سړی چې سپينه خولۍ يې پر سر وه، راښکاره شول چې د افسرانو پلو ور روان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي.

ایلین دونیاشا ته چې په ټینګو قدمونو د دوی خواته راروانه وه، اشاره وکړه او وې ویل:

-هغې چې ګلابي کمیس اغوستی دی، زما ده، ورته ګورې به نه.

لاوروشکا ایلین ته سترګه کېښکو دله او وې ویل:

-زموږ به شي.

ایلین چې موسېده، وې ویل:

-څه دي، زما ښکلې، څه په کار دي؟

-شهزادګۍ سپارښتنه وکړه چې وپوښتو، تاسو د کوم غونډ او نومونه مو څه دي؟

-دا ګراف رستوف، د سورو پوځونو قوماندان او زه ستاسو خاورې ایلین نومېږم.

یو نشه بزګر چې هماغه نه پوهېدونکې سندره یې ویله.. ز.. ما.. ښه ک.. د زړه له کومې یې خندل، ایلین ته چې یوې نجلۍ ته یې کتل، په کتو و. د الپاتیچ چې له لرې نه خولۍ (روسان کله چې درناوی کوي، خولۍ له سره جګه وي) لا لرې له سره پورته کړې وه او تر دونیاشا وروسته رستوف ته ورنېږدې کېده، د درناوي په نښه یې لاس پر ټټر کېښود، په خورا درناوي خو په څه نه پرتمینې ژبې یې، چې هغه هم د رستوف د ځوانۍ له کبله و، وویل:

-ستاسو ښاغلي په اجازه، ځان ته حق ورکوم چې ستاسو د ناآرامۍ سبب شم، زما بادار، د همدې میاشتې په پنځلسمه د نومیالي جنرال سردار نیکولای اندریوویچ بالکونسکي لور دد غو خلکو له لاسه.. او کلیوالو ته یې اشاره وکړه، له سختو ستونزو سره مخامخ شوې ده، تاسو نه د مرستې هیله کېږي، غواړئ چې تاسو ،هغه ووینئ، او...

(c) ketabton.com: The Digital Library

الپاتیچ له خواشینۍ نه ډکه موسکا وکړه او وې ویل:
-که مهرباني وکړئ یو څو ګامه هغې خواته لاړ شو، څکه د دغو خلکو په مخ کې« الپاتیچ هغو دوو کلیوالو ته چې د دوی شا وخوا ته لکه مچ د آس په شا وخوا کې ګرځېدل راګرځېدل، اشاره وکړه» او دوام یې ورکړ:
-د دغو خلکو په مخ کې، خبرې کول ګراني دي.
بزګر چې د زړه له کومي خندیدل، ناري یې وهلې:
-آه، الپاتیچ، اها... او هوم. یا کف الپاتیچ ډېر غوره... د خدای لپاره ښښنه غواړو، خورا غوره...
رستوف دغو نشه یانو ته کتل، او خندل یې.
الپاتیچ وویل:
-څان ته حق ورکوم، تاسو ته عرض کوم، دغه بزګر کلیوال نه غواړي چې زما باداره له دې ځایه ووزي او دوی له ګاډیو نه آسونه خلاصوي، که څه هم لاسهار بارونه او آسونه تړل شوي و، خوشهزادګۍ نه شي کولای وخوځېږي.
رستوف چغه کړل:
- دا امکان نه لري.
الپاتیچ تکرار کړه:
-څه مې چې درته وویل، دا ټول رښتیا دي.
رستوف له خپل آس نه کوز شو او خپل آس یې خپل څاروان ته ورکړ.
هغه له الپاتیچ سره د کور خوا ته لاړ. کورته، تر رسېدو پورې یې له هغه څو پوښتنې وکړې. الپاتیچ د څو تېرو ورځو ټولې پېښې هغه ته وویلې... او زیاته یې کړه، چې په رښتیا کلیوالو ویلي چې څوک له کلي وتلی نه شي او کنه دوی به آسونه له ګاډیو راخلاص کړي... شهزادګۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

باید پرې ننښو دل شي..

په هغه شېبه کې چې رستوف، شهزادګۍ ماریا ته د ورتګ لپاره له دالان نه تېرېده، د زاریو او عذرونو غږ اوریدل کېده چې ویل یې:

-زما پلار جانه ! مورې دې ټول له تانه ځار شو، پاک خدای ته زمونږ ژغورنې ته رالېږلی یې.

کله چې رستوف، شهزادګۍ ماریا ته بدرګه کېده، هغه په سالون کې هکه پکه او حیرانه ناسته وه، هغه په دې نه پوهېده چې هغه څوک دی، څه لپاره راغلی او په دې به څه راځي. شهزادګۍ د هغه د روسي بشرې په لیدو، تګ او د غږیدا له لومړیو خبرو نه پوه شوه چې خپل سړی او ددې سیال کېدای شي. په ملال غلچک او ځلندو سترګو یې هغه ته وکتل او په لړزیدلي او ګېنګې اخښستي آواز یې له هغه سره خبرې پیل کړې. رستوف سمدلاسه په دغې کتنې کې، څه مینه ناکې شېبې پیدا کړې.

رستوف هغې ته په کتو کتو کې، غوږ هم ورته نیولی و او له ځانسره یې ویل:

-دا بې پناه نجلۍ، د پلار غم وژلې، یوازې، یو شمېر یاغي او ځیږو کلیوالو ته په لاس ورغلې، کوم عجیب و غریب قسمت زه ددې ژغورنې ته را استولی یم. ددې څېره، د هغې ادا څومره مهربانه او حالت یې څومره له خواخوږي نه ډک و.

کله چې هغې ویل چې دا پېښه د هغې د پلار تر مرګه یوه ورځ وروسته وه، آواز یې وربږدید، هغې مخ واړاوه او وروسته تا به ویل له دې نه ډارېږي چې رستوف فکر ونه کړي چې ددې دا خبرې د هغه د خواخوږۍ د راپارولو لپاره دي، هغه ته یې په ډار او پوښتنیزه ادا وکتل. د رستوف په سترګو کې اوښکې رانښکاره شوې. د شهزادګۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماریا دې خبرې ته پام شو او د هغې له مننې ډکې سترګې داسې وځلېدې، چې د هغې د بشرې نابښکلاوې یې په دغې ځلا کې ومروړلې.

رستوف پاڅېد او وې ویل:

-آغلې شهزادګۍ ! هېڅ نه پوهېږم په کومې ژبې درته وو ایم چې زه له دې نه ځومره نیکمرغه یم چې ناڅاپه قسمت دې خوا ته راوستی یم، غواړم وو ایم چې زه ستا هر چوپړ ته چمتو یم. هیله لرم، چې وخوځېږو او زه قسم خورم چې هېڅ څوک به ونه شي کولای ستا د تګ خنډ شي او یا تله اسو سره دښمني وکړي، خو په یو شرط چې اجازه راکړئ چې زه ستا د تګ کاروان بدرګه کړم.

او په هغه درناوي چې د شاهي کورنۍ دود وي، د هغه په وړاندې خم شو او د وره پلو وخوځېد.

داسې بربښېده چې رستوف، په دې درناوي او ادب غوښتل چې که څه هم له شهزادګۍ سره پېژندګلوۍ ته خورا درناوی کوي، ځان له دې امله نیکمرغه ګڼي، خو نه غواړي د هغې له دې خوارۍ او ناتوانۍ نه ګټه واخلي او له هغې سره ډېر نږدې شي.

شهزادګۍ ماریا هم په دې پوه شوه، د هغه د دې کار قدر یې وکړ او په فرانسوي ژبه یې وویل:

-زه له تاسو نه ډېره ډېره مننه کوم. او هیله لرم چې دا ټولې خبرې هسې یوه تشه تېروتنه او په هغه کې څوک ملامته نه وي.

شهزادګۍ ناڅاپه په ژړا شوه او وې ویل:

-ما به وبښئ !

رستوف تندی تریو کړ، یو ځل بیا د درناوي په نښه تر ملا ټیټ او له کوټې نه ووت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۴

ایلین چې د رستوف مخ ته کتل، وې وویل:
-نو څنګه ګرانه؟ نه وروره، هغه زما ګلابي رنګه خورا ښه ښکلې او نوم یې دونیاشا ده.
او وې لیدل چې د هغه د اتل قوماندان، حالت او خیالونه نور دي.
رستوف په قهر ایلین ته وکتل، پرته له هغه چې د هغه ځواب ووایي، په چټکو ګامونو د دروازې پلو روان شو او له ځانسره یې په بنګېدو بنګېدو وویل:
-زه به یې هغو ته وښیم، زه به یې حق ور کړم، دا غله او دوکمار !
الپاتیچ په پراخو، چټکو خو نرمو ګامونو په سختۍ ځان رستوف ته ورساوه، خو همدا چې ورورسېد، ورته وې ویل:
-د څه پریکړې، اجازه مو ورکړه؟
رستوف ودرید، سوکونه یې غوټه کړل او په ګوابښ ګوابښ یې الپاتیچ ته ور ودانګل او چغه یې کړل:
-پریکړه؟ کومه پریکړه؟ زړه ګنهګاره ! تا کومې خواته کتل؟ تا ته وایم؟ کلیوال بزګر پاڅون کوي او ته یې اداره کولی نه شئ؟ ته خپله خایین یې. له ټولو به پوستکی وباسم.. هغه ګواکې له دې وېریده چې د قهر لمبې یې سرې نه شي، الپاتیچ یې پرېښود او په چټکو ګامونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې لاړ. الپاتیچ د رستوف له ښکنځلو په خپتیان سترګې پټې کړې، په هماغه پراخو چټکو خو نرمو ګامونو رستوف پسې وخوځېد او هغه ته یې له هغو نه د اخېستل شوی غنچ جاج اوروه. هغه ویل چې دغه کلیوال بزګر سخت لمسېدلي او له وسلوال ملاتړ نه پرته به ښه نه وي، له هغو سره ټکر وشي. بیا یې وویل ښه به دا نه وي چې لومړی وسلوالو سړیو پسې خلک ولېږل شي؟

نیکولای چې له قهره لېونی او د دغه لېونتوب د هېرولو لپاره یې د ځناور په شان رمباړې وهلې او ژوره ژوره سا یې وېستله، هغه ته وویل:

-وسلوال سړي؟ زه خپله وسلوال یم؟ پرته له هغه چې پوه شي چې څه غواړي، په چټکو ګامونو په ټینګ تکل د ګڼه ګوڼې خوا ته ورغی. هر څومره چې هغو ته نږدې کېده، په هماغه اندازه الپاتیچ دا سې احساسوله چې د هغه بې تدبیره کړه به، خورا بد پای رامنځ ته کړي. کلیوالو بزګرو چې دغه شان چټکو، چټکو ټینګو او غوڅو ګامونو او تریو تندی ته کتل، د همدا سې بد پای تصور یې کاوه.

کلي ته د سورو د رسېدو او شهزادګۍ ته د رستوف د ورتګ سره سم، د کلیوالو بزګرو په منځ کې اړو دوړ او بې اتفاقي رامنځ ته شوه.. هغو ځینو ویل چې دغه نوي رارسېدونکي سړي، روسان دي، او که څوک د شهزادګۍ د تګ مخنوی وکړي، کېدای شي، دوی به په دې خپه شي. درون هم د همدې ډلې په شان فکر کاوه هغه همدا خبره وکړه، خو کارپ او څو تنه کلیوال بزګر د پخوانۍ مشرۍ (درون) په وړاندې ودرېدل.

کارپ چغه کړل:

-تا خو ټول تالا کړي دي، ته یې څه پروا لرې، خپلې پیسې دې کوټه کړې، را وبه یې باسې، لاړ به شې، زموږ که کورونه ورانېږي، ستا پې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه؟

یو بل چغې کړې:

-نظم باید وساتل شي، هېڅوک حق نه لري چې څوک یا کوم شي له کلي وباسي، بله خبره نه شته. همدا پریکړه ده.

یو زوړ خوار بوډا چې ناڅاپه د ننه راداننګلي و، وویل:

-اوس وار د تا د زوی دی، چې بیګار ته لاړ شي، خو ستا په خپل نازولی زړه خوږ شه، او زما په وانکای دې سر وخریه (پوځ ته دې ولېږه) اخ له تا سره خو به ټول تباه شو.

-هوکې ټول به مړه شو.

درون وویل:

-زه خو د کلیوالو روغه غواړم.

-روغه غواړې، له ټنډې ګېډې نه یې ښکاري.

دوو لوړونو مستو نشه نارینو، چې له چا سره یې څه کار نه لاره او خپلې خبرې یې کولې. همدا چې رستوف یې دا ایلین، لاوروشکا او الپاتیچ په ملتیا د خلکو خواته په تګ ولید، کارپ ګوته د خپل ملاوستې لاندې ومنډله او په داسې یوه موسکا چې پرشوندو یې ورکېده وړاندې لاړ. برخلاف درون، د خلکو د وروستیو کرښو پلو ته ورغی او ګڼه ګوڼه لا پسې سره راټول شوه.

رستوف په داسې حال کې چې په چټکو ګامونو ګڼه ګوڼې ته ورننېږدې کېده، چغه کړل:

-اها ! ستاسو مشر څوک دی؟

کارپ وپوښتل:

- مشر مو څه په کار دی؟

خو هغه لا خپله خبره پای ته نه وه رسولې چې له ککرې نه یې خولۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو خوا کړه شوه، او سر یې د ښپېړې له زوره بلې خوا ته وچورلیده.
د رستوف ځېر او په ټول توان لوړ غږ پورته شو:
-خولۍ مو لرې کړئ! خائینانو! مشر مو چېري دی؟
د هغه آواز د لېونتوب تر کچې بدل شوی و.
له څو ځایونه، داسې غږونه چې د اطاعت او غاړه ایښودلو نښې په کې څرګندې وې، پورته شول:
-مشر غواړي.. درون زاخارویچ چېری دی؟ درونه! ولې غږ نه کوئ؟
او خولۍ یې له سرونه لرې کړې.
کارپ وویل:
- دلته څوک یاغي شوي نه دي، موږ دلته یوازې نظم ساتو. او همهاله د ګڼه ګوڼې له وروستیو کرښو نه څو غږونه پورته شول:
-هر څه چې مشران وایي، دلته مشران ډېر شوي دي.
رستوف، کارپ له ګرېوانه راونیو او له قهره یې نه پوهېدونکې چغې وهلې:
-له ما سره ژبه کوئ؟ پاخون! تالانګر! خائینان! وتړئ! لاسونه یې سمدلاسه وتړئ!
همداسې یې چغې وهلې:
- وتړئ، خو له لاوروشکا او الپاتیچ نه پرته بل څوک نه و چې د چا لاسونه وتړي.
لاوروشکا د کارپ پلو ورودانګل، هغه یې له لاسونو راونیو او چغه یې کړل:
-غواړئ، لاړ شم او خپل سړي خبر کړم؟
الپاتیچ کلیوالو بزګرو ته مخ ورواړاوه، د دوو تنو نوم یې واخیست

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ورته وې ویل: چې د کارپ لاسونه وتړي، رابلل شوي کسان په داسې حال کې چې سرونه یې ښکته اچولي وو، لـه ګڼې ګـوڼې نـه راووتـل او د خپلو ملاوستو په پرانستلو یې پیل وکړ.

رستوف چغه کړل:

-مشر چېرې دی؟

درون، په الوتې بڼې او ګېڼې اخېستی ډول له ګڼې ګوڼې نه راووت.

رستوف داسې چغې وهلې چې ګواکې دده لـه سپارښـتنې ځوک سر نه غړوي!

-مشر ته یې؟ لاوروشکا وې ترِه! په رښتیا هم د هغې له سپارښتنې چا سر ونه غړاوه. دوه کلیوالو د مشر د لاسونو تړل پیل کړل او مشر هم له هغو سره د مرستې په نښه خپل ملا وستې، خپله خلاص کړ.

رستوف کلیوالو بزګرو ته مخ وروااړاوه او ورته وې ویل:

-ټول غوږ شئ! سمدلاسه به سرونه ښکته اچوئ، له شروشوره پرتـه به ځئ خپلو کورونو ته چې غږ مو وانه اورم.

له هرې خوا د ځان د ملامتیـ غږونه پورته و:

-موږ خو د بدیـ تکل نه لاره، هسې لـه حماقت او سـادګیـ نـه مـو دا کارونه کول... له اپلتو نه سترې شوي وو... او یو بل یې سره ملامتول.

الپاتیچ چې بیا خپل واک لیدلی و، وویل:

- ما خو تاسو ته ویل، ګورئ هلکانو! دا ښـه کـار نـه دی، بیـا غږونـه پورته شول:

-یـاکوف الپـاتیچ! زمـوږ حماقـت وو، او هغـه سـره مـل، ګڼـه ګوڼـه خوره او خپلو کورونو ته لاړل.

دوه لاس تړلـي یـې د بـادار کـره بوتلـل او دوه مسـت او نشـه کلیـوال هغو پسې روان و. ددغو نشیانو نه یو کارپ ته په کتو کې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-اخ ! چې همداسې مې درته کتلای !

بل ویل:

- آیا څوک خپل بادار سره داسې کوي، چې تا وکړل؟ تا څه فکر کاوه؟

لومړي وویل:

-احمق دی، په رښتیا چې احمق دی !

دوه ساعته وروسته ټولې ګاډۍ د بادار د کور مخې ته چمتو کتار ولاړې او کلیوالو بزګرو په خورا لېوالتیا د بادارانو شیان راوېستل او په هغو کې یې بارول او تړل یې. درون چې په یوه کوټه کې زنداني، خو د شهزادګۍ ماریا په سپارښتنه ببرته پرېښودل شوی و، د کور دانګړ په یوه کنج کې ولاړ او کلیوالو بزګرو ته یې سپارښتنې کولې، چې څه وکړي او څه ونه کړي.

یو تن چې لوړه ونه او ګرده خندنۍ بشره یې لرله او د یوې مېنځې له لاسه یې د ګاڼو صندوقچه اخېسته، وویل:

-دا ،داسې بې پروا مه ږده، ګوره پیسې پرې تللي. هسې یې ارتیږې یا یې رشمې پورې تړې، هغه خو له کاره لوېږي. زما داسې نه خوښېږي. انسان باید هر کار د زړه له کومې او دود سره سم وکړي. دغه شان یې باید وکړې، داسې یې ږدې، د پاڼو لاندې، وابنه یا پاڼې پرې اچوي، دغسې، اوس سم شو !

یو بل ته چې د سرداراندرې د کتابونو الماري را اخېستې وه، وویل: او، څه کوې؟ داسې یې مه جګوه، درانه دي، خو ګوری هلکانو، عجیبه کتابونه دي. هغه لوړ ونی کلیوال چې ګرده خندنۍ څېره یې لرله، سترګه یې کېښکوده او هغه سیند (قاموس) ته چې د ټولو کتابونو پر سر پروت و، اشاره وکړه او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-هو کې، بې ځایه یې وخت نه دی تېر کړی. کتابونه یې لیکلي دي.

رستوف د دې هیله نه لرله چې پر شهزادګۍ خپله پېژند ګلوي وروتپي، نو له دې کبله هغه په کلي کې پاتې شو، هغې ته ورنغی او هماغه د شهزادګۍ د ګاډي وراتګ ته انتظار پاتې شو. کله چې د هغې مل ګاډی راورسېدلې، رستوف تر هغه ځایه پورې چې د روسي پوځونو تر ولکې لاندې و او تر باګو چاروو ا پورې یې دو لس ورستي واټن درلود بدرګه کړې، کله چې هغو د یانکوا سیمې ته ورسېدل، د دغې سیمې د رباط په مېلمستون کې تم شول. همدلته رستوف په خورا درناوي له هغې سره مخه ښه وکړه او د لومړي ځل لپاره یې ځان ته اجازه ورکړه، د هغې لاسونه ښکل کړي.

د رستوف مخ چې تک سور اوښتی و او د شهزادګۍ ماریا د مننې په بدل کې چې هغه خپل ژغورونکی ګڼلی و (د هغه کړه یې خپله ژغورنه ګڼله) وویل:

-تاسو ولې داسې خبرې کوئ، که تاسو له هر ساتونکي نه دا هیله کړې وای، هغه به له تاسو سره دا مرسته کړې وای. که یوازې زموږ کلیوالو بزګرو په جګړې کې ګډون کړی وای، دښمن به دومره وړاندې زموږ خاورې ته نه وای رانښوتلای.

کله چې یې دا خبره وکړه، خدای زده له څه و شرمېده، هڅه یې وکړه چې خبره په بله واړوي، او زیاته یې کړه:

-زه په دې نیکمرغه یم، چې له ستاسو سره مې د پېژندګلوۍ ویاړ را په برخه شوه، د خدای په امان شهزادګۍ! ستاسو د نیمکرغۍ او آرامتیا هیله مند یم او د دې هیله لرم، چې بیا په کومه نیکمرغه او خوښه شیبه کې سره وګورو. که غواړئ چې زه له شرمه تک سور نه شم، له تاسو نه هیله کوم، چې د مننې خبرې پر بېږدئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم شهزادګۍ نور له هغه نه د منني يوه خبره هم ونه کړه، خو د هغې د ځلېدونکې څېرې حالت ټول او ټول د منني او درناوی ځرګندونه کوله .. شهزادګۍ په دې باور درلود که رستوف نه وای، هغه به يا د ياغي کليوالو بزګرو او يا د فرانسوي پوځيانو په اخ او ډب کې نابوده شوې وای. رستوف د دې لپاره چې هغه وژغوري، په ډاګه ځان د وحشتناک ګوابښ منګولو ته سپارلی و، دغه راز هغې په دې کې شک نه لاره چې رستوف د داسې عالي روح خاوند و، چې کولای شو د هغې غم او حالت په بشپړه توګه احساس او درک کړي.

کله چې شهزادګۍ د خپل وير په اړه له رستوف سره خبرې کولې، د هغه په سترګو کې اوښکې راشېوه شوې، دغه له اوښکو ډکې سترګې هغې نه شوې هېرولې.

شهزادګۍ ماريا چې له هغه سره خدای په اماني وکړه، ناڅاپه يې احساس کړه چې سترګې يې له اوښکو راډکې شوې دي او په همدې شېبه کې يو ځل بيا دا زورونکې پوښتنه په خيال ورغله چې آيا په رښتيا هغه ورته ګران دی؟

سره له هغه چې مسکو ته، په تلونکې لاره، د شهزادګۍ حالت د خوښۍ وړ نه و، خو دونياشا چې له هغې سره په ګاډۍ کې ناسته وه، څو ځله دې ته پام شو چې کله به يې د غم او کله به يې د خوښۍ موسکا پرشونډو راخوره شوه.

شهزادګۍ ماريا وويل:

-نو څه پروا به يې لرله، که هغه ما ته ګران وای؟

هغه له دې نه ډېره شرمېده چې د لومړي ځل لپاره هغه څوک ورته ګران شوی دی چې په ژوند کې به دا ورته ګرانه نه وي. هغې په دې خيالونو ځان آراموه چې هېڅوک به هېڅکله له دې نه خبر نه شي. که

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو وار هغه په چا مينه شوه، بيا به د ژوند تر پايه پر بل چا مينه نه شي، که د غه حال چا ته ونه وايي، دا کومه ګناه نه ده.

شهزادګۍ ماريا په زړه کې ويل:

- ولې هغه په دې وخت کې باګوچاروواته راغی؟ ولې د هغه خور زما د ورور کوژد نتوب پرېښود؟ دا به هم هماغه شان شي. هغې په دې ټولو پېښو کې د تقدير لاس ليده.

شهزادګۍ هم پر رستوف خورا په زړه پورې اغېز کړی و. نيکولای به چې هر وار هغه يادوله، پر هغه به د خوښۍ څپې راخورېدې. کله چې د هغه ملګري هغه ته په باګوچاروواکې له ورپېښ شوې پېښې نه خبر شول، رستوف ته به يې په ټوکه ټوکه ويل چې دی باګوچاروواته وښو پسې لاړ، خو هلته يې د روسيې تر ټولو بډايه ناوې ور په برخه شوې ده. هغه به په دې ټوکه خپه او په قهر کېده چې وښو پسې لاړ، خو هلته يې د روسيې تر ټولو بډايه ناوې په برخه شوه، اوله دې نه هم، هغه زيات په دې په قهريده چې له مهربانۍ او کمينې او د بې پايه شتمنې له خاوندې شهزادګۍ سره واده کولو خيالونو او هيلې بيا بيا د هغه خيال ته راتلل. خپله نيکولای هم تر شهزادګۍ ماريا د غورې او ښې ناوې هيله نه شوه کولای. له شهزادګۍ سره واده به نه يوازې دده مور مشره ګرافينه نيکمرغه کړې وای، بلکې د پلار اقتصادي ګډې وډې چارې به يې هم ورسمې کړې وای.

نيکولای دا هم احساسوله چې دغه واده به شهزادګۍ ماريا هم نيکمرغه کړي، خو سونيا؟ او هغه ژبه چې هغې ته ورکړ شوې وه؟ يوه له هغه ټوکو او خبرو نه وه چې کله به د رستوف ملګرو او انډيوالانو هغه ته وريادوله، دی به سخت پرې خپه کېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۵

کوتوزوف، چې د ستري قوماندانۍ قومانده تر لاسه کړه، هغه ته سرداراندرې ورياد او امر يې وليکه چې قوماندانۍ ته راشي.

سرداراندرې، په هماغه ورځ او په هماغه وخت چې کله کوتوزوف د څوريوا-زيمش په سيمه کې د لومړي ځل لپاره د خپلو پوځونو پريټ کوت، ستري قوماندانۍ ته ورغی. سرداراندرې، په کلي کې د پاپ د کور مخې ته چې د ستر قوماندان ګاډۍ ولاړه وه، کېناست. د کلي تر شا په ډاګ کې به کله ناکله د پوځي مارش او کله هم د ګڼې ډلې د هورا او ژوندی دې وي، ناري چې د نوي ستر قوماندان په وياړ ويل کېدې، واوريدل شوې. په همدې انګړ کې د دروازې مخې ته لس ګامه له سرداراندرې، نه لرې، د کوتوزوف دوه ساتونکي، يو ياور او يو چوپړ، د خپل قوماندان له نشته والي او تودې ورځې نه په ګټه اخېستنې، کرار ولاړ و. د سورو پوځونو يو توربخون، لنډ ونی ډګرمن چې بشره يې په ګڼو بريتو او ږيرې پوښلې وه، پر آس سپور و، د دروازې خولې ته ورنېږدې شو، سرداراندرې ته يې وکتل او وې پوښتل:

-آيا د والاحضرت کور همدلته دی؟ ژر به راشي؟

سرداراندرې ځواب ورکړ، دی د والاحضرت د قوماندانۍ د افسرانو له ډلې نه دی او خپله هم نوی دلته راغلی دی. سواره ډګرمن د کوتوزوف يو ساتونکي ته چې ښکلې جامې يې اغوستې وې، مخ وروا ړاوه، خو هغه د ساتونکو له ملنډو نه په ډکې ځانګړې ژبې ځواب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکړ:

-څه شی؟ والاحضرت؟ باید راشي، څه یې کوئ؟

ډګرمن د ساتونکي وینا ته له ملنډو نه په ډک غلچک وکتل، له آسه راکوز شو، آس یې خپل ساتونکی ته وسپاره او په درناوي، بالکونسکي ته ورنږدې شو. بالکونسکي پر ناستې څوکۍ لږ هغې خوا ته شو او هغه ته یې تر خپل څنګه د ناستې ځای ورکړ او ډګرمن یې تر څنګه کېناست.

د سواره پوځ ډګرمن، له سرداراندرې سره خبرې پیل او وې ویل:

- تاسو هم د ستر قوماندان راتګ ته سترګه په لار یاست؟

وایي چې هغه په ورین تندي ټول مني، شکر د خدای دی، مخکې له دې مو ،له هغه کالباسه (وچه غوښه) خواره سره څه حال لرو ، بې ځایه نه ده چې یورمولوف، غوښتل الماني شي، اوس کېدای شي روسان هم نظر ورکړي او وغږېږي. خدای خپله ښه پوهېږي چې تر دې د مخه، په ستره قوماندانۍ کې څه تېریدل، ټول شاتګ او شاتګ و ، د هغو لوی هنر دا و چې څنګه په جبهو کې شاته تګ وشي. هغه له سرداراندرې نه وپوښتل:

-تاسو خپله په جګړه کې ګډون کړی و ؟

سرداراندرې، ځواب ورکړ:

-په جګړه کې مې د ګډون ویاړ درلود ،نه یوازې دا چې په شاتګ کې مې ګډون درلود ، بلکې هر هغه څه چې په ژوند کې تر ټولو نه راته ګران و ، هغه مې هم په دې جګړه کې له لاسه ورکړل، ځمکې، جایدادونه او به او کور خو څه چې پلار مې هم له غمه مړ شو ، زه په سمولینسک کې وم.

ډګرمن د سرداراندرې لاس په خورا مهربانۍ او لېوالتیا کېښکود ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مینه د بالکونسکي څېرې ته ځیر شو او وې ویل:
-تاسو سردار بالکونسکي یاست؟ ستاسو له پېژندګلوۍ نه خورا خوشاله یم ! زه ډګرمن دینیسوف یم. په پوځ کې مې اندېوالان د وآسکا په نامه یادوي.

هغه تر یوې شېبې چوپتیا وروسته یې په خوا خوږۍ وویل:
-هوکې، ما ستاسو د خورا ستر غم په اړه واورېدل او د زړه له کومې خواشیني څرګندوم. دغه راز د سیکوسکي، د جګړې په هکله مې هم اورېدلي دي. دا ټول سم دي، خو نه د هغو کسانو لپاره چې په ناوړو چارو اخته وي. ښه، ښه نو تاسو سردار بالکونسکي یاستئ؟ سر یې وښوراوه او په یو غم لړلې موسکا یې بیا د هغه لاس کېښکود او زیاته یې کړه:
-ډېر ډېر خوشاله یم. ستاسو له پېژندګلوۍ نه خورا ډېر خوشاله یم.

سردار اندرې، دینیسوف د هغې د خور ناتاشا، د ستاینو له مخې، پېژاند. دینیسوف د هغې د خور لومړۍ غوښتونکی و. دغه یادونه خواږه، خو هممهاله هغه زورونکي او ترخه یادونه چې څو موده د مخه یې دده ذهن په ځان اخته کړی و، خو اوس یې په ګوګل کې ویده و، بېرته راژوندوي کړل. او په دې وروستیو وختونو کې نورو ډېرو پېښو، لکه د روسې پوځونو له خوا د ښمن ته د سمولینسک پرېښودل، د ورانې ویجاړې لیسه ګورې لیدل او د پلار د مرګ خبر هغه داسې مات کړی و، چې نور نو ډېره موده کېدله چې د دغه شان یادونه د هغه په ذهن کې نه راوینښېدل او که راوینښېدل هم، د هغه پر ذهن یې هومره اغېز نه کاوه.. دا اندرې په لیدو دینیسوف ته هغه خاطرې وریادېدې، چې خورا لرې او د هغه د شاعرانه زمانو وې. هغه خاطرې چې یو ماښام یې د ناتاشا د دغږ په اورېدو داسې ځان هېر کړی و چې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځلس کلنې نجلی نه یې د واده غوښتنه کړې وه، د هغه لرې زمانې خاطرې او له ناتاشې سره یې خپله مینه هېره کړه او سمدلاسه هغو خبرو ته راغی، چې اوس دده خیالونه او فکر پرې اخته و. دا د جګړې خبرې وې. دا د جګړې هغه نقشه وه چې ده د لومړۍ کربښې د خدمت او د پوځونو د شاته تګ په وخت کې جوړه کړې وه. دا نقشه ده بارکلي دوتولي ته ښودلې وه، او اوس یې هیله لرله چې هغه کوتوزوف ته وروښیي. دا نقشه په دې ولاړه وه چې د فرانسویانو د جبهې د پراخوالي له امله،له هغو سره د مخامخ کېدو یا د هغو د مخې نیولو پر ځای به ښه دا وي چې د هغو د پوځ د بیلابیلو ډلو تر منځ باید اړیکې پرې شي. هغه د خپلې همدې نقشې په اړه سرداراندرې ته خبرې پیل کړې.. هغه د غلچکي ګزارونو(پارتیزني) په جګړې ټینګار کاوه.

-هغوی نه شي کولای ددې پراخې جبهې ساتنه وکړي. دا له توانه لرې خبره ده، زه وعده کوم چې د هغو ټول اړیکې پرې کړم. پنځه سوه تنه راکړئ، یوازې پنځه سوه تنه. زه پوره ډاډ لرم، تالاوالا به یې کړم، هوکې یوه خبره ده او هغه د غلچکي ګوزارونو جګړه ده..

دینیسوف پاڅېدا او د لاسونو ،سر او ځان په خوځېدا یې خپلې نقشې بالکونسکي ته ښودلې. دوی په خپلو مرکو لګیا ،وو چې.. د پوځیانو مارش او د ترانو غږ، د پریټ د ځای له خوا واورېدل شو.

په دروازه کې ولاړ ځوان غږ وکړ:

- دی خپله دی، را روان دی.

بالکونسکي او دینیسوف پاڅېدل او د دروازې خوا ته چې یو شمېر ساتونکي په یوه کرښه کې هلته په خورا درناوي ولاړ وو، ورښېردې شول. هغوی ولیدل چې کوتوزوف پر برګ آس سپور، دا سې آس چې منځنۍ ونه یې لرله، را روان دی. یو شمېر زیاتو جنرالانو هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدرګه کاوه. بارکلي دوتولي له هغه سره څنګ پر څنګ روان و. يو ډله افسرانو يې شاو خوا تـه منډې وهلې او د ژوندی دې وي، چغې يې وهلې. يو شمېر ياوران د هغه نه مخکې انګړ ته رانـنوتل. کوتوزوف په خورا آرامـۍ پـر خپـل آس سپورو ، د هغـه لـه درنـد والی نـه د آس تـګ لاپسې کرار شوی و. خپل آس به يې کله په خپله و سپنيزه پونده وواهه، پرله پسې يې د سلام په نښه سر ښوراوه او خپـل لاس به يې په سر د سـواره پـوځ سـپيني خـولۍ تـه ورپورتـه کـاوه، خو همـدا چې د ځوانـو زړوروو، سورو ګريناداړو پوځيـانو ګـارډ تـه وررسـېد ، ګـارد درنـاوی وکړ ، دی يو شېبه چپ پاتې شو ، د قوماندان په څېر ځيرو ړمـه غلچـک هغـو تـه ځيـر شو ، ښـه يې وکتـل او مـخ يـې هغـو ګـڼ شمېر جنرالانـو او افسرانو تـه وروا ړاوه چې دده شاوخواته تـاو شـوي وو ، د څېـرې حالـت يې ناڅاپه بدل او ښکلې شوه ، اوږې يې پورتـه واچولې او پـه حيرانـۍ يې وويل:

-لـه دغـه شـان زلميـانو سره سره بيـا شـاته لاړو او بيـا شـاته لاړو او شاته لاړو ! او تر يوې شېبې چوپتيا نه وروسته يې زياته کړه:

-د خدای په امان جنراله !

خپل آس يې وخوځاوه او د هغې دروازې لـه څنګه چې سرداراندرې او دينيسوف ولاړ و ، تېر او انګړ ته ورننوت.

د هغه پسې غږونه پورته شول:

- هورا ! هورا ! هورا !

له هغه وخته چې اندرې، کوتوزوف نه و ليدلی، هغه لاپسې څورب شـوی او څـه وازدې يـې زيـاتې شـوې وې، خـو د هغـه د سـترګو وچـې کاسـې، د شـقيقو حالـت، د بشـرې هميشـنۍ سـتومانې، چـې سرداراندرې لپـاره ښـه اشـنا وو ، هـيڅ بـدل شـوې نـه وو. دريشي يـې پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان او یوه نرۍ ښکلې متروکه یې پر اوږې ځړولې وه. څورب او درونډ، سپور، مټې مټې له خپل ښکلي او زغم لرونکي آس سره انګړ ته راننوت.

د هغه آرام غږ لرونکی غږ مټې اوریدل کېده، په څېره کې یې د هغه چا حالت څرګند و چې د پرېټ له ستومانه کوونکو تشریفاتو نه وروسته، مخکې له مخکې د هوسایۍ په هیله خوشاله وي. خپله چپه پښه یې له رکابه راوویسته او خپل ټول ځان یې پر زین وچورلوه. له دغه کړاوه د پیدا شوې ستونزې نه یې پر ځنګانه زور واچاوه، پښه یې له زین نه راواړوله او په یوه زګیروي یې ځان د قزاقانو او بدرګه کوونکو یاورانو لاسو ته چې دی یې نیولی و، وروسپاره.

ځان یې نیغ کړ، سترګې یې برندې او شاوخوا یې وکتل، سرداراندرې یې ولید، له ورایه ښکاره وه چې هغه یې ونه پېژاند. په درنو درنو ګامونو د زینو خوا ته لاړ، په کراره او آرامه یې شکیلی یې واهه او بیا یې هغه ته وکتل، د سرداراندرې د څېرې یاد، نه سمدلاسه، بلکې څو شېبې وروسته (هغه شان چې د عمر خوړو کسانو له منګ سره برابر وي) دهغه په ذهن کې راژوندی شو، مخ یې وروااړاوه او په داسې یو غږ چې ستوماني په کې څرګنده وه، هغه ته وویل:

-اها ! دا ته یې؟ سلام سرداره ! سلام ګرانه ! درځه چې ځو !

او په درنو درنو ګامونو پر هغو زینو چې دده تر پښو لاندې یې شغهاري کاوه، مخ پورته لاړ. خپلې تنۍ یې خلاصې کړې او پر هغې څوکۍ ګوتې کېناسته چې پر هغه ایښې وه.

-ښه پلار دې څنګه دی؟

سرداراندرې په لنډه وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- پرون شپه يې د مرگ خبر راورسېد.

کوتوزوف له ډاره په ډکو او سره بېرته شويو سترگو، سرداراندرې ته وکتل، خولې يې پورته کړه، پر ځان يې صليب وويست او بيا يې وويل:

-خدای دې جنتونه ځای کړي، دا د خدای اراده ده، پر موږ ټولو راتلونکې ده.

هغه په ټول قوت سره يوه ژوره ساووېسته او چپ شو. هغه ما ته گران و، ما د هغه درناوی لاره او د زړه له کومې تا ته خواشيني ځرگندوم. هغه له سرداراندرې نه غېږ تاو کړه، هغه يې په خپلې ځورب ټټر کېښکود او تر ډېرو پورې يې هغه هم داسې کلک غېږ کې نيولی و. کله چې يې هغه پرېښود، سرداراندرې وليدل چې د کوتوزوف له واکه وتلې شونډې رېږدي او سترگې يې له اوښکو ډکې شوې دي، هغه ژوره ساووېسته، دواړه لاسونه يې پر څوکۍ ددې لپاره تکيه کړل، چې پاځي.

کوتوزوف وويل:

- ښه ده، درځه چې ځو، بايد خبرې وکړو، خو په دې وخت کې دينيسوف په هماغه زړورتيا چې د دښمن په وړاندې يې لرله، پرته له هغه چې له ستر قوماندان نه حيا وکړي. پرته له هغه چې د زينو په پيل کې ولاړو ياورانو چغو ته پام وکړي او هغه يې وړاندې تگ ته نه پرېښود، په سپين سترگۍ او ټينگو گامونو، داسې ټينگو چې د وسپنيزو پوندو غږ يې د زينو په سر انگازې جوړې کړې وې، برنډې ته راوخوت. کوتوزوف لاسونه پر څوکۍ کېښودل او په ناخوښۍ يې دينيسوف ته کتل. دينيسوف ځان وروپېژاند او وې ويل چې د والاحضرت ستر قوماندان لپاره داسې يو خبر لري، چې د هېواد د ژغورنې لپاره خورا مهم دی. کوتوزوف له ستومانۍ نه په ډک غلچک

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ته وکتل او په داسې یوې خوځېدا چې د خواشینۍ څرګندونه یې کوله. لاسونه یې له څوکۍ راپورته، سر پر سر یې په ګېډه یې کېښودل او د دینیسوف خبره یې تکرار کړه:

-د هېواد د ژغونې لپاره؟ ښه وایه، څنګه او څه خبره ده؟

د دینیسوف بشره لکه د یوې پېغلې د بشرې په څېر تکه سره شوه، (پر هغې بریتورې، پخې او تل مستې څېرې، دغه سوروالی خورا عجیبه برېښېده) هغه په ډېرې زړورتیا د سمولینسک او ویازما د ښارونو تر منځ د ځایونو او حالتو په اړه کوتوزوف ته خبرې کولې، دینیسوف په دې سیمو کې ژوند کړی و او له هغو سره یې ښه آشنایي لرله. د هغه نقشې، د هغه د ډاډ او عقیدې له مخې چې هغه درلودې، خورا ښې او پر ځای برېښېدې. کوتوزوف خپلو پښو ته ځېر او کله ناکله به یې د ګاونډ د کور انګړ ته داسې وروکتل، چې ګواکې له هغې خوا کومې بدې پېښې ته سترګه په لاره دی. په رښتیا هم هغه وخت چې دینیسوف غږېده، یو څوک چې یو بکس یې تر تخرګ لاندې نیولی و، له هغه ځایه راووت.

کوتوزوف د دینیسوف د خبرو په منځ کې هغه ته وویل:

-څنګه؟ دې کار ته چمتو یې؟

یو جنرال ځواب ورکړ:

-هو کې ! والاحضرته ! چمتو یم ! کوتوزوف سر وښوراوه او په زړه کې یې وویل: څنګه کېدای شي یو تن دغه چاره ترسره کړي او بیا دینیسوف ته غوږ شو.

دینیسوف وویل:

- د رښتیني روس پوځي په څېر قسم خورم چې د ناپلیون اړیکي له پوځ سره تالا والا کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوتوزوف د هغه خبرې پرې کړه او وې پوښتل:
-دغه کیریل اندریوویچ دینیسوف ستاسو څه کېږي؟
-والا حضرته ! هغه زما تره دی.
کوتوزوف په خوښۍ وویل:
-هغه زما ملګری و، ښه دی، ښه دی، ته به همدلته په قوماندانۍ کې پاتې شئ، بیا به سبا ته سره وګورو. هغه د خدای په امانۍ په ښه سر وښوراوه، مخ یې واړاوه او لاس یې هغه کاغذ ته وراوږد کړ چې کانونیڅین راوړی و.
د امنیت د ساتنې جنرال په ناخوښۍ آواز وویل:
-والاحضرت به مهرباني ونه کړي، چې دفتر ته لاړ شي؟ باید هلته نقشې وګوري او ځینې لیکونه لاسلیک کړي. یو یاور راووت او خبر یې ورکړ چې هر څه په کوټه کې چمتو دي. خو داسې برېښېده چې کوتوزوف غوښتل لومړي هر څه خلاص او بیا کوټې ته ورننوزي.
کوتوزوف تندی تریو کړ او وې ویل:
-نه، ګرانه ! چا ته ووایه چې یو میز دلته راوړي، هر څه به دلته وګورم. بیا یې سرداراندرې ته مخ ورواړاوه او زیاته یې کړه. څه چېرې ته لاړ نه شئ ! سرداراندرې همالته په برنډې کې پاتې شو او د امنیت د ساتنې جنرال ته یې غوږ نیولی و.
د امنیت د جنرال د خبرو په وخت کې سرداراندرې څو ځله یو ښځینه غږ او د وریښمینو کالیو شغهاری د وره له شا نه واورید. څو ځله یې هغې خوا ته وکتل، هلته یې یو څورب، سره سپینه ښکلې ښځه چې ګلابي کمیس او د وریښمینو ځیګري ټیکری یې پر سر و، ولیده، هغې چې یو قاب په منګلو کې نیولی و، داسې برېښېده چې د دروازې تر شا د کوتوزوف راتګ ته سترګې په لاره وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوتوزوف يو ياور په خورا ټيټ غږ، سردار اندرې ته وويل:

-دا ښځه کشيشه او د کوتوزوف کوربنه ده، هغه غواړي په مالګې او ډوډۍ د والاحضرت هرکلي وکړي. مېره يې په کليسا کې د صليب په ښورولو او دا په کور کې د مالګې او ډوډۍ په وړاندې کولو د هغه هرکلي کوي. بيا ياور په خندا وويل:

- خورا ښکلې ښځه ده !

کوتوزوف د دې خبرې په اوريدو مخ واړاوه، د جنرال ګزارش ته (چې د هغه اصله موخه د ټولواک زايميشيچ غندنه وه) يې هماغه شان غوږ نيولی و، لکه څو شېبې مخکې يې چې دينيسوف او اوه کاله مخکې يې په آسترو ليخ کې د جګړې جرګه کې، ته غوږ نيولی و. هغه يوازې له دې کبله د ويناوالو ويناو ته غوږ نيوه چې اوريدونکی غوږونه لري، که څه هم په يوه غوږ کې يې سمندري ريښکۍ ايښې وه. خو هغه اړ و چې واوري. داسې برېښېده چې هر هغه څه چې جنرال وايي نه يوازې د هغه د تعجب وړ نه دي، بلکې دی له پخوا نه په هغو خبر هم دی. هر هغه څه چې دينيسوف ويلي و، ځيرکانه او عاقلانه او هر هغه څه چې جنرال ويلي و تر هغه هم خورا ځيرکانه او خورا عاقلانه و، خو دا له ورايه ښکاريده چې کوتوزوف نه د خبرو منځپانګې او نه د ويناوال ځيرکتيا او پوهې، يوه ته هم پاملرنه نه کوله، هغه دغه دواړو ځانګړتيا غوره نه ګڼلې، ځکه هغه د پېښو د آوارۍ لپاره يو بل څه ته ډېره پاملرنه کوله او هغه، هغه څه دی چې عقل او ځيرکتيا سره يې هېڅ اړه نه لرله. سردار اندرې په خورا پام د ستر قوماندان څېره څارله او هغه يوازيني څه يې چې د هغه په بشره کې ليدل هغه غم او هغه په زړه پورتيا او ځېرکتيا وه چې د دروازې شا ته د ولاړې ښځې د کاليو له شغهارې سره يې لرله او دده پاملرنه چې په کړو وړو کې يې له ټولو سره کوله. دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم ښکاره وه چې کوتوزوف د دینیسوف ځیرکتیا او آن هېواد پالنې ته په بې پروايۍ کتل، خو دا له دې کبله نه وه چې د هغه دغه ځانګړتیاوې یې د خپلو کړو په اندول، بې ارزښته ګڼلې (ځکه هغه هېڅکله د خپلې پوهې، ځیرکتیا او هېواد پالنې ښودنه نه کوله) بلکې د هغه دې بې پروايۍ بل دلیل درلود. هغه ته دا ټول دده د زیات عمر او د پاخه عمر د تجربو د زیاتوالي له کبله و، د خپل جنرال تر خبرو وروسته، د هغه یوازینۍ سپارښتنه د روسي سرتېرو د داړمارۍ په هکله وه. جنرال د خپلو خبرو په پای کې په خپل لاسلیک کوتوزوف ته داسې وړاندیز کړی و، چې هغو سرتېرو ته جزا ورکړ شي چې د یو سړي لخوا عرض او دعوا پرې شوې وه. دا عرض ددې لپاره و، چې د هغه نارسېدلې اوربشې روسي پوځیانو ریبلې دي او په دې کار کې روسي پوځیان ملامت دي.

کوتوزوف شونډې په غاښ کړې، سر یې وښوراوه او په دې اړه یې ټولې خبرې واورېدې او وې ویل:

-دا وړاندیز دې بخارۍ کې اورته واچاوه، یو وار خو د تل لپاره درته وایم، ښه غوږ شه، دا وروستی ځل دی، باید تل دغه شان شکایتونه اور ته وارتېږئ. د ټولو دغو شان پاڼو ځای اور دی. پرېږده چې ځومره غنم او اوربشې ریبي ودې ریبي، لرګي غوځوي،غوځوي دې، سوځي یې، سوځي دې. زه نه غواړم چې هغوی داړې جوړې کړي، خو دا اجازه هم نه ورکوم چې ځوک پوځیانو ته جزا ورکړي، جګړه، جګړه ده،چاره څه ده؟ ځوک چې اور بلوي، سپځنکې هم الوزي او دلوګي زغم هم باید ولري.

یو ځل بیا یې خپلې مخې ته، ایښودل شوي کاغذ ته وکتل، سر یې وښوراوه او وې ویل:

-آه !آه !د المانینو ځیرکتیا !

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲

کوتوزوف چې وروستۍ پاڼه لاسليک کړه، وې ويل:

-نو، او س ترې خلاص شو.

په خورا سختۍ پاڅېد، خپله څوربه سپينه ګونځې ګونځې غاړه يې هسکه کړه، په ورين تندي او خوشاله بڼه د وره پلو ته وخوځېد.

کشيشې ښځې چې څېره يې تکه سره شوې وه، په تلوار قاب راواخېست او د ډېر پخواني چمتووالي سره سره يې ونه شو کولای په هماغه شېبه کې چې ستر قوماندان راننوزي، د هغه مخې ته ونيسي، بيا يې هم بې ساری درناوی وکړ او قاب يې د کوتوزوف مخې ته ونيو.

د کوتوزوف باڼه سره ورغلل او په موسکا موسکا يې د هغې ښځې زنې ته لاس وروړ او وې ويل:

-واه واه، څومره ښکلې ده! ګرانې ډېره مننه!

هغه د پطلانه له جيبه، د سرو زرو څو خښتې راوويستې او د هغې ښځې په قاب کې يې ورکېښودې.

کوتوزوف د هغې کوټې خواته چې ورته جوړه شوې وه، وخوځېد او وې ويل:

- ښه نو، ژوند دې څنګه دی؟

کشيشه ښځه چې خوږې موسکا يې پر سروشويو اننګو کې غوچولې جوړې کړې وو، ده پسې سمدلاسه راننوته. د کوتوزوف ياور،

(c) ketabton.com: The Digital Library

سردار اندرې پسې چې لا په برنډه کې ناست و ، راغی او هغه یې سهارني چای ته وروباله. نیم ساعت وروسته سردار اندرې بیا کوتوزوف ته وربلل شو. کوتوزوف هماغه شان خلاصې تنې پر څوکۍ ډډه لګولې وه، یو فرانسوي کتاب یې په لاس کې و، همدا چې سردار اندرې کوټې ته راننوت، یو چاکو یې دننبې په توګه په کتاب کې کېښود، هغه یې وتاړه او پر میز یې کېښود. سردار اندرې د کتاب نوم ولوست. هغه د مېرمن ژنلیس د (هیلېو شهسواران) نوی رومان و.

کوتوزوف وویل:

-کینه ! دلته کینه ! راځه چې د زړه خواله وکړو. د خواشینۍ ورځ ده، ډېره د خواشینۍ ورځ ده، خو ته باید په یاد ولرئ، ګرانه ! داسې یې وګڼه چې زه دې پلار یم، یو بل پلار.

سردار اندرې، په هر هغه څه چې د پلار او د هغه د مرګ په اړه، دد لیسه ګورې او له هغه ځایه د تېریدو په وخت کې د هغه د سیمې په اړه پوهېده، ټول او ټول کوتوزوف ته وویل.

کوتوزوف چې ګواکې د سردار اندرې له خبرو نه د روسیې حالت ځانته څرګند کړی و ، له ګبنې نه په ډک آواز وویل:

-ته ګوره، ښه وګوره ! چې ژوند مو دوی څنګه کړ؟

څېره یې لا پسې وخوځېده او تکه سره شوه.

-وخت، وخت راکړئ، وخت راکړئ !

داسې برېښېده چې نور هغه نه غوښتل، دغو خواشینو خبرو ته دوام ورکړي، نو وې ویل:

-ما ته ددې لپاره راغوښتی یې، چې ماله سره دلته پاتې شې.

سردار اندرې په داسې یوه موسکا چې له کوتوزوف نه یې پټولی نه شوه، وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-ستاسو والاحضرت له مهربانۍ نه مننه کوم، خو زه په دې ډاريږم چې نور به زه د قوماندانۍ په درد ونه خورم.

کوتوزوف په سترګو کې له هغه وپوښتل.

سرداراندري ځواب ورکړ:

-خو تر هغه لا غوره دا ده چې ما په غونډ کې ،له خدمت سره عادت کړی دی، افسران راته ګران دي، او داسې انګېرم چې زه هم خپلو سرتېرو او افسرانو ته ګران يم. زه به ډېر خواشينی شم که خپل غونډ پريږدم. که ستاسو د خدمت له وياړه تېريږم، علت يې دا دی. ..

ځيرمنې، مهربانې او هم مهاله له ملنډو سره مل يې موسکا د کوتوزوف څېره روښانه کړه، کوتوزوف د بالکونسکي خبره پرې کړه او وې ويل:

-ښښنه غواړم، ته به زما ډېر په کار وای، خو ته برحق يې، برحق يې، د ښو کسانو ځای ستره قوماندانې نه ده. مشاوران تل ډېر دي، خو په پوځ کې د خدمت کسان خورا لږ دي. که دغو ټولو مشاورينو په پوځ کې لکه د تا په شان خدمت کولای، زموږ پوځ به دغه حالت ته نه وای رسېدلای. ما ته خو ته د اوسترليځ (پخوانی جبهه) له وختونو ياد يې، ښه مې ياديږئ، ياد ېږئ مې، ياد ېږئ مې چې لويدلې جنډه دې پورته کړه او مخکې لاړې.

د کوتوزوف له خوا ددغو يادونو رايادول، د سرداراندري څېره له خوښۍ نه تکه سره کړه.

کوتوزوف سرداراندري له لاسه راونيو. خپل غومبوری يې وروړاندې کړ او سرداراندري بيا ددغه بوډا په سترګو کې اوښکې وليدې. که څه هم سرداراندري په دې پوهېده چې کوتوزوف ډېر زړه خوږی او اوښکې يې ژر راتوييږي او دده د پلار د مړينې له امله،له ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره ډېره خوا خوږي ښيي، خو بيا هم هغه په دې ډېر خوشاله شو او وياړيده چې د اوسترليخ په جګړه کې دده مېړانه د هغه په ياد ده. کوتوزوف هغه ته وويل:

-ځه !پر خپله لاره ځه، خدای دې مل شه !زه پوهېږم ستا لاره د وياړ او غرور لاره ده. هغه يوه شېبه چپ پاتې شو او زياته يې کړه:

-په بخارست کې چې وم، څو ځله مې ياد کړې، ته مې يوه ماموريت ته په کار وې. وروسته يې بيا د خبرې د بدلولو لپاره د عثماني امپراتورۍ سره جګړه او د روغې خبره رايادده کړه او وې ويل:

-هغه کسان چې ما ملامتوي کم نه دي، هم مې د جګړې له امله او هم مې د روغې له امله غندي، خو دا دواړه په خپل وخت تر سره شول. هم جګړه او هم روغه. کوتوزوف زياته کړه:

-هغه څوک چې د انتظار هنر لري، هغه ته هر څه په خپل خت رارسېږي. او بيا د مشاورينو خبرو ته چې دده پام يې ډېر ځان ته ورګرځولی و، راستون شو، هغه دوام ورکړ:

-او هلته هم د مشاورينو شمېر تر دې ځايه کم نه و، اوف،اوف، توبه، توبه، ددې مشاورينو له لاسه !توبه !که مې ددغو مشاورينو ټولې خبرې اوريدلې وای، اوس به په ترکيه کې وای. روغه به نه وه او جګړې به دوام درلود. ټول غواړي، چې هر څه په تلوار پای ته ورسوي، خو په تلوار کار ځنډېږي. که کامنسکي مړ شوی نه وای، هغه به دې مشاورينو وژلي وای، هغه دديرش زريز پوځ په مرسته، پر کلا يرغل کاوه، د کلا نيول ګران کار نه دی، ګران کار د جګړې ګټل دي. او د جګړې د ګټلو لپاره يرغل او غلچکی ګوزار په کار نه دی، د جګړې د ګټلو لپاره زغم او وخت په کار دی. کامنسکي د روشچوک لاندې کولو ته پوځ واستاوه، خو ما يوازې دغه دوه (زغم او وخت) وروليږل، تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کامنسکي نه مې زياتې کلاګانې لاندې کړې او ترکان مې دې ته اړ کړل چې د آس غوښه وخوري. هغه سر وښوراوه، خپل ټټر يې وډباوه او په خورا لېوالتيا يې وويل:

-او فرانسويان به هم د خپلو آسونو د غوښې خوړلو ته اړ کړم، ته ډاډه اوسه او زما په خبرو باور وکړه. او بيا يې سترګې له اوښکو ډکې شوې.

سرداراندرې وويل:

-خو له دښمن سره جګړه هم بايد هرومرو وشي.

-بايد وشي ! که ټول دا غواړي بله چاره نه شته، خو ګرانه ! تر دغو دوو سرتېرو زغم او وخت نه، نور زورور سرتېري نه شته. دغه دوه سرتېري له هر کړاو سره سيالي کولی شي، خو دا خبره هېڅ مشاور نه اوري او لويه بدمرغي په همدې کې ده. يو يې غواړي بل يې نه غواړي، سړی څه وکړي؟ هغه داسې غړېده چې ګواکې د ځواب اوريدل غواړي، بيا يې وويل:

-ښه، ته څه په کې وايې؟ او د هغه په سترګو کې د ژورې ځيرکتيا او پوهې ځلا وځلېدله، خو سرداراندرې چې ځواب ورنه کړ، ده وويل:

-اوس به زه درته ووايم چې بايد څه وشي، څه وشي او زه څه کوم، که په څه کې دې شک پيدا کړ، ګرانه، هغه مه کوه. لږ شيبه چپ شو او بيا يې په ټينګه، خو جلا جلا تورو وويل:

- مه يې کوه.

هغه سرداراندرې ته وويل:

-خو ګوره ! دا په ياد لره، چې زه له تا سره د تا په وير کې د زړه له کومې ګډ يم، دا په ياد لره، چې ستا لپاره زه نه والاحضرت يم، نه شهزاده، نه سردار، نه د پوځونو ستر قوماندان، زه ستا پلار يم. که

(c) ketabton.com: The Digital Library

کومه ورځ دې څه اړتیا پیدا شوه، مخامخ به ما ته راځئ، د خدای په امان د زړه سره ! هغه بیا له اندرې نه غبږ تاو کړه، هغه یې کښښکود او ښکل کړ. او سردار اندرې لا له کوټې نه وتلی نه و چې کوتوزوف د زغم یو ژور اسویلی وویست او بیا د مېرمن ژنلیس، د هیلیو شهسواران نومې رومان چې نیمګړی یې پرې ایښی و، را واخیست.

سردار اندرې، خپله هم په دې نه پوهېده چې څنګه او له څه داسې پیښ شول، خو دومره پوهېده، چې له کوتوزوف سره تر دغې کتنې وروسته چې دی خپل غونډ ته راستون شو، د جګړې له بهیر او دا چې واک چاته سپارل شوی دی، آرام شو. هر څومره به چې د دغه بوډا د ځانګړو ځانګړتیاو په نشته والي پوهېده او لیدل به یې چې ځیرکتیا (یعنې د پېښو ډلبندي او د هغو پایلې) خپل ځای د چارو کرار په کرار ځارلې ته پرېښی دی. دی به لاپسې آرامېده او په دې به ډاډمن کېده چې کارونه او چارې به هماغه شان چې ښایي، تر سره کېږي.

سردار اندرې به فکر کاوه:

د هغه په چارو کې به هېڅ شی دده خپله خوښه نه وي، هغه به هېڅ نوښت ونه کړي او هېڅ تکل به ونه لري، خو د ټولو خبرې اوري، د ټولو خیالونه، خیال ته سپاري، هر څه او هر څوک په خپل ځای برابروي، د هېڅ ګټور خیال مخنوی نه کوي او هېڅ زیانمن خیال ته اجازه نه ورکوي. هغه په دې پوهېږي چې دده تر ارادې یو بل قوي او پیاوړی شی شته او هغه د پېښو نه راګرځېدونکی بهیر دی. هغه کولای شي هغه وویني، کولای شي د هغو په معنا پوه شي، د پایلو اټکل وکړي، کولای شي په دې پېښو کې له ګډون نه ځان وژغوري، په دې پېښو کې د خپلې ارادې سرته رسول ونه غواړي او هغه بلې خوا ته وګماري. او دا تر ټولو غوره ځانګړتیا ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرداراندرې له ځانسره دا هم ویل:

-ولې پر هغه باور کېږئ؟ دا له دې کبله چې هغه روس دی. سره له هغه چې هغه د فرانسوي میرمنې دوژنلیس رومان لولي، فرانسوي متلونه په خبرو کې کاروي، خو بیا هم کله چې وایي: ته ګوره چې زموږ پر پوځ یې څه راوستل، د هغه غږ رېږدي او کله چې ژبه کوي: او فرانسویان به هم د خپلو آسونو د غوښو خوړو ته اړ کړم، سترګې یې له اوښکو راډکېږي.

د همدې احساس پر بنسټ څه لږ او زیات په ټټه بڼه، د ټولو داحساساتو، د ولسي یووالي او پیرزوینې له مخې، د دربار د مخالفت سره سره، کوتوزوف د ټولو پوځونو د ستر قوماندان په توګه وټاکل شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷

له مسکوه د تېولواک، تر راستنېدو وروسته، د مسکويانو ژوند خپل پخواني داسې دوديزې بڼې ته ورستون چې په هغو کې د څو ورځو مخکې هېواد پالنې او لوړ روح د پيدا ايښت تصور هم ګران و. هغو ته دا په رښتيا ګرانه وه دا ومني، چې روسيه په رښتيا له ګواښ سره مخامخ او د انګليسي کلوپ غړي هم ددې هېواد زامن دي او د هغې(روسيې) په ويار هر ډول سربښندنې لپاره چمتو دي. هغه څه چې په مسکو کې د تېولواک د استوګنې په وخت کې د ټولو هېوادپالنه رايادوله، هغه له ټولو نه د سربښندنې (د سرو او پيسو ملاتړ) غوښتنه وه، چې متې د تېولواک د يادولو سره يې رسمي، قانوني او سرته رسېدونکې بڼه پيدا کړه.

مسکو ته د دښمن د لا رانېږدې کېدو له امله، د خلکو روحيه لا پياوړې نه شوه بلکې برعکس، لکه هغه شان چې د ګواښ لاندې خلکو حالت وي، هغوی لاپسې بې پروا شول. د ګواښ په رانېږدې کېدو، هم مهاله او په يوه کچه دوه غږه په انساني روح کې انګازې کوي. يو غږ، غږ کوي چې بايد د ګواښ کچه اټکل شي، وپېژندل شي او له هغه نه د ژغورنې تکل وشي، هغه دويم يې چې تر لومړني هغه لاپسې معقول دی، وايي چې، د ګواښ په اړه فکر کول خورا ګران او عذابوونکی او د ګواښ د رامنځ ته کولو د سببونو او له هغو د ژغورنې د لاروچارو لټول، له انساني توانه لوړه ده، نو ځکه ښه به دا وي چې له دغه عذابه مخ واړول شي او د هغه تر تېريدو پورې، د کوم ښه او ښکلي څه يا

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاپه اړه فکر وشي. انسان په يو ازيتوب کې زياتره وخت لومړي غبرګ ته غوږ دی او په ټولنيزو خوځښتونو کې، دويم هغه غبرګ اوري. د مسکو يانو ژوند هم اوس همداسې و. هېڅکله د هغو ژوند داسې له خوښيو او مينو ډک نه و، لکه سږ کال چې و.

د راستوپچين، اعلاميې (د هېواد پالنې په اړه ځانګړې پاڼې چې پر سر يې د ښار د ښه خوړنځای او د هغه د خاوند کاريوشکا چيګيرين تصوير خپور شوی و) او د واسيلي لوديچ پوشکين نظمونه يې لوستل، دغه کاريوشکا چيګيرين د مسکو له کمکيو بډايانو نه و چې په خپله خوښه يې پوځ ته د تګ تکل کړی و، ځان يې په ځکلو مست کړی و، خو همدا چې پر مسکو يې د بناپارت د يرغل اوريدلي و، له ډېره قهره لېونی شوی و او فرانسويانو يې په داسې ژبه، په داسې ښکنځلو کنځل، چې ساري يې نه لاره، هغه له خوړنځی نه د باندې راوتلی او د ګريت، تريو تصوير لاندې چې د پرتم او غرور نښه وه، ولاړ او هلته يې د راټول شويو وګړو لپاره نظمونه لوستل.

د کلوپ غړي د دغې اعلاميې د لوستلو لپاره د کلوپ په يوې کوټې کې راټوليدل او د ځينو دا خوښېدل چې څنګه کاريوشکا، غږيده او پر فرانسويانو يې ملنډې وهلې، هغه ويل چې کله فرانسويان روسي کرم وخوري، بادونه پرې کوي، که روسيې اش وخوري پړسېږی او روسي سوپ يا شوراو هغوی ټنډوي..

... هغوی ويل چې ټولې دولتي ادارې له مسکوه د باندې لېږدوي او دې خبرې پسې يې د شينشين دا ټوکه زياتوله چې ويلي و:

ددې لپاره چې مسکويان د دولتي ادارو له ستونزو و ژغورل شي، هغوی ټول بايد له ناپليونه مننه وکړي.. خو ددې خبرو په لړ کې تر ټولو په زړه پورې دا وه چې بيزاوخوف، تکل لري خپله پوځي جامې

(c) ketabton.com: The Digital Library

واغوندي، پرآس سپور شي، تر ټولو مخکې جګړې ته روان شي او د خپل دې کار په بدل کې له چا ، کومه پیرزوینه هم ونه غواړي. ژولیه دربتڅکایا ، یو ټوکر خپلو ښکلو او له ګناهو نه ډکو منګولو کې مروړلی او ویلي یې و:

-تاسو په هېڅ چا رحم نه کوئ.

ژولي بله ورځ، له مسکوه د وتلو تکل وکړ او په دې ویاړ یې د خدای په امانۍ لپاره، لویه مېلمستیا جوړه کړه.

هغې ویل:

-بیزاوخوف د خندا وړ دی، خو هغه دومره پاک زړی او دومره مهربانه دی چې پر هغه ملنډې هم خپل خوند لري.

هغه ځوان چې د اربکیو جامې یې اغوستې وې،ژولي هغه د خپل شهسوار ساتونکي په نامه یادوه او بله ورځ له هغه سره د نیژني ښار ته تله،وویل:

-جریمه !ناغه !

د ژولي په بنډارونو کې لکه د مسکو د نورو بنډارونو په شان داسې یو دود و چې یوازې په روسي ژبې به خبرې کېدې او که چا له روسي ژبې پرته په بله ژبه خبرې کولای او یا یې په وینا کې په تېروتنې کومه فرانسوي کلمه راشي، باید ناغه ورکړي. د دغې ناغې راټولو ته یوه جرګه ګۍ جوړه شوې وه.

د دوی په ډله کې یو ناست روسي مېلمه چې لیکوال و، وویل:

-او یو بله جریمه د فرانسوي ترکیب (خواخوږۍ لرل) د کارونې له امله..

ژولي، پرته له هغه چې د دغه لیکوال خبرو ته پاملرنه وکړي.. په دې وخت کې په ورین تندي پیېر ته هرکلي ووایه او د بنډاري ښځو په شان

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې په ډېرې سپين سترګۍ زياته کړه:

-همدا اوس مو ستا خبرې کولې، او ويل مو چې ستا غونډه به د ماموټتوف تر هغه خورا ښه وي.

پيير چې د کوربنې لاس ښکلول، د هغې تر څنګ کېناست او وې ويل:

-اخ ! زما د غونډه په اړه به خبرې نه کوئ، د هغه په اړه د فکر کولو نه هم بيزاره يم.

ژولي له دوکې او له ملنډو نه په ډک غلچک اربکي ځوان ته وکتل او له پيېره يې وپوښتل:

-داسې بربښي چې قوماندانې به يې هم خپله کوي؟

اربکي چې نور نو د پخوا په شان د پيېر تر مخې په زړورتيا نه غړېده، د ژولي موسکا او له ملنډو سره مل غلچک حيران کړی و، نه پوهېده چې څه ووايي، ځکه پيېر له خپلې ټولې سادګۍ او بې پروايۍ سره، داسې شخصيت و چې چا نه شو کولای د هغه تر مخې ځانته د ټوکو او ملنډو اجازه ورکړي.

هغه، خپل ځورب او غټ ځان ته يې وکتل، وې خندل او وې ويل:

-په دې غټوالي د فرانسوي ننبه ويشتونکو لپاره، ښه ننبه کېدای شم، له دې نه پرته له دې هم ډارېږم چې پر آس به هم په آسانۍ ورد انګلی نه شم.

د دې او هغه په اړه د خبرو په وخت کې، يو وخت خبرې د رستوف کورنۍ ته ورسېدې، ژولي د هغو په اړه وويل:

-وايي چې کاروبار يې خورا خراب دی، د خپله ګراف هم مزه نه شته، د رزموفسکي کورنۍ غوښتل چې د مسکو په څنډو کې د هغو کور واخلي، خو دا معامله هم همداسې ځنډېږي، ګراف يې بيه لوړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو چا وويل:
-نه، نه، داسې برېښي چې نن سبا به دغه معامله جوړه شي، خو په دې ورځو په مسکو کې د څه شي اخېستل، هسې لېونتوب دی.
ژولي وويل:
- ولې؟ تاسو رښتيا فکر کوئ چې مسکو له ګواښ سره مخامخ دی؟
-نو تاسو ولې له مسکو نه وزئ؟
-زه؟ تاسو عجيبې خبرې کوئ ! زه ځکه.. زه ځکه ځم او وزم، چې ټول روان دي، زه ژاندارکه يم، نه يو آمازوني سپور.
-ښه، ښه همداسې ده، يو بل زوړ ټوکر هم راته راکړئ.
اربکي خبره بيا د رستوفيانو خواته واړوه او وې ويل:
-که هغوی دغه معامله وکړي، کولای شي خپل پورونه پرې کړي.
ژولي وويل:
-هغه يو زړه پاکی بوډا دی خو مزه يې نه شته.
ژولي له دوکې نه په ډکه موسکا پيير ته وکتل او وې پوښتل:
-ولې هغه دومره اوږده موده په مسکو کې پاتې شول، هغو خو لا پخوا غوښتل کلي ته لاړ شي، ښکاري ناتاشا هم اوس روغه شوې ده.
پيير وويل:
- هغوی خپل کمکي زوی ته سترګه په لاره دي. هغه د قزاقانو له پوځ سره يو ځای شوی او سپينې کليسا ته تللی دی. هغه يې اوس زموږ غونډ ته رابدل کړی دی، هره ورځ د هغه راتګ ته سترګه په لاره دي. ګراف لا پخوا غوښتل چې لاړ شي، خو ګرافينې به په هېڅ ډول تر هغه وخته چې زوی يې را نه شي، له مسکو نه ونه وزي.
-ما پرون نه، هماغه بله ورځ د آرفاروف په کور کې هغوی وليدل،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناتاشا بیا ښکلې او خوشاله برېښېده، یوه ښکلې مینه ناکه سندره یې بلله. په ځېنو خلکو هم ژوند څومره ښه تېرېږي.

پېیر په ناخوښۍ وپوښتل: څه شی تېرېږي؟

ژولي له خندا شنه شوه او وې ویل:

-تاسو پوهېږئ ګرافه ! لکه د تاسو په شان مېړنو ځای یوازې د مېرمن سوزا په سندرو کې وي.

پېیر چې تک سور اوښتی و، وپوښتل: کوم مېړني؟ ولې دا سې خبرې کوئ؟

-ښه ده، ګرانه ګرافه ! په دې خبره ټول مسکویان پوهېږي، خو په هر حال زه تا ته حیرانه یم.

اربکي وویل:

- جریمه ! جریمه !

-ښه ده، دا مه وایه، هغه مه وایه، ډېره د خواشینۍ خبره ده.

پېیر پاڅېد او په خواشینۍ یې وویل:

-ټول مسکویان په څه پوهېږي؟

-ښاغلیه ګرافه ! ته خپله ښه پوهېږئ.

پېیر وویل: زه په هېڅ نه پوهېږم.

-زه پوهېږم چې تاسو له ناتالیا سره دوستي لرله او له همدې کبله..

-نه، خو ما ته تل ویرا ګرانه وه، زما مهربانه ویره.

پېیر په هماغه خواشینی غږ دوام ورکړ:

-نه آغلې ! ما هېڅکله د پېغلې رستوفې د خارونکي دنده نه لرله، او زه دا یوه میاشت کېږي چې آن د هغو د کور خوا ته هم نه یم ورغلی، خو زه ستاسو په دغه بدنیت نه پوهېږم.

ژولي وموسېده او په خندا یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ځوک چې ښېنه غواړي، هغه ملامتېږي هم.. هغې خبره بدله کړه او وې ویل: رښتیا خبر یئ؟

هغه خواره شهزادګۍ ماریا پرون ماښام مسکو ته رارسېدلې ده، تاسو اوریدلي، د هغې پلار مړ شوی دی؟

پېیر ځواب ورکړ:

- دا څه وایئ؟ نه، چیرې ده؟ زه یې ډېر د لیدلو هیله لرم.

-زه پرون ماښام ورسره وم، هغه نن یا سبا له خپل وراره سره یو ځای د مسکو څنډو ته روانه ده.

پېیر وپوښتل:

- ښه، نو هغه څنګه ده؟

-هیڅ، یوازې په ماتم کې ډوبه ده، ګوره ! پوهېږئ هغه چا ژغورلې ده.. دا لوی داستان دی، نیکولای رستوف. هغه یې سره ایساره کړې وه، غوښتل یې چې هغه ووژني، سړیان ټپیان شوي وو، نیکولای د هغې مرستې ته وردانګلی او ژغورلې یې ده.

اربکي وویل:

- ډېر ښه، یو بل داستان، رښتیا، رښتیا دغه ټولیزې ښښتې ټول دې ته اړ کړي دي، چې ټولې زړې پېغلې په مېړو شي، لومړۍ یې کاتیا وه او دا ده دویم یې شهزادګۍ بالکونسکایا !

-تاسو پوهېږئ؟ زه په رښتیا تصور کوم چې شهزادګۍ ماریا، څه لږ لږ په دغه ځوان (نیکولای) مینه شوې وي. (دا وروسته خبره یې په فرانسوي وویله)

اربکي غږ کړل:

-جریمه، جریمه، جریمه

-نو دا به په روسي څنګه ووایو؟..

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸

کله چې پيير کور ته راستون شو، هغه ته يې د راستوپچين، د خبرتياوو دوه پاڼې چې په هغه ورځې يې راوړې وې، ورکړې.

د دغو خبرتياوو په لومړۍ هغې کې راغلي و چې د ګراف راستوپچين له خوا له مسکوه د وتلو د بنديز آوازې ريښتيا نه دي، بلکې برعکس ګراف راستوپچين په دې خوشالېږي چې مېرمنې او د سوداګرو ښځې له مسکو نه ووزي. په خبرتيا کې يادونه شوې وه چې څومره ډار کم وي، په هماغه کچه به آوازې کمې وې، زه په خپل ژوند دا ضمانت کوم چې د جال ته به مسکو ته د ننوتلو اجازه ورنه کړل شي.

دغو خبرو د لومړي ځل لپاره پيير ته دا څرګنده کړه چې فرانسويان به مسکو ته راننوزي، په دويمه خبري پاڼه کې يادونه شوې وه چې زموږ ستره قوماندانې په ويازما کې مېشته شوې ده او ګراف ويتګنشتاين، فرانسويانو ته ماته ورکړې ده او دا چې د مسکو زيات اوسېدونکي غواړي وسله وال شي، نو ځکه په وسلتونونو کې زيات شمېر تورې، تومانچې او توپک چمتو شوي چې خلک کولای شي، هغه په خورا ارزانه بيه ترلاسه کړي. د دغو خبرتياوو ژبه د هغو پخوانيو د چيګرين د خبرتياو په شان ټوکيزه او له ملنډو ډکه نه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېير ددغو خبرتياوو په اړه فکر کاوه. داسې بربښېده هغه له تالندونه ډک درېځ چې ده يې د زړه له کومې د رارسېدو هيله لرله او هم مهاله يې د هغه په روح کې ډار او وحشت راپاراوه، هو، هغه درېځ رارسېدونکی و.

د سلم وار لپاره يې له ځانه دا پوښتنه وکړه:

-عسکری ته لاړ شم، له پوځ سره يوځای شم او که صبر وکړم؟.

د هغه مخې ته پر ولاړ ميز، پرتې قطعې يې راواخېستې او د فال په ليدو يې پيل وکړ.

هغه چې قطعې ګډولې، لاس کې يې نيولې، پاس يې چت ته کتل، نيت يې کاوه او له ځانسره يې ويل:

-که دا وار همداسې راشي، که راشي، نو څه؟

ده لا خپلو پوښتنو ته ځواب نه و ويلی، که راشي، څه معنا به لري، چې د دروازې له شا نه د مشرې ګرافې غږ واورېدل شو:

-اجازه ده چې درننوزوو؟

پېير ځان ته وويل:

-که راشي، معنا به يې دا وي چې بايد پوځ ته لاړ شم.

هغه، مشرې ګرافينې ته د ځواب په نښه زياته کړه:

-راځئ !راځئ !

(هغه يوه له خورا مشرو ګرافينو نه وه چې لوړ تټر او د تېرو په څېر بشره يې لرله او لا تر اوسه پورې يې د ګراف په کور کې ژوند کاوه، تر هغې، دروکوچنيو هغو يې واده کړی وه).

په خورا ملامته او له ګبنې نه په ډکه ژبه يې وويل:

- وبښئ کاکازويه !وبښئ چې تاسو ته راغلم، بايد يوه پريکړه وکړو، خدای پوهېږي چې څه به پېښېږي !ټول خلک له مسکوه روان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، ټول یاغي شوي دي، موږ ولې پاتې یو؟

پییر له مشرې ګرافینې سره په خبرو کې له ټوکو نه په ډکه ژبه وویل:

-برعکس د کاکا لورې، هر څه په خیر تېرېږي! په خیر!

ګرافینې په پېغور وویل:

-په خیر، ډېر په خیر! خورا په خیر! نن واروارا ایوانوفنا راته وویل چې زموږ پوځونه څنګه له نورو نه تو پییر لري. اوس څرګندېږي چې ویاړ او مېړانه څه ته وايي! خلک راپاریدلي، چوپړان نور خبره نه اوري، آن زما خپل چوپړ سرغړونه پیل کړې ده او نېږدې ده چې موږ ووهي. په کوڅو کې تګ راتګ ګران شوی دی، او تر ټولو نه لا بده دا چې نن سبا فرانسویان رارسېدونکي دي، نه پوهېږم موږ څه ته سترګه په لاره یو او څه وکړو؟

ګرافینې زیاته کړه:

-د کاکا زویه، زه له تاسو نه یوه هیله لرم، سپارښتنه وکړئ، چې ما پترزبورګ ته ورسوئ. دا دعوا نه لرم چې زه یو څوک یم، خو زه نه شم کولای د بناپارت تر واکمنۍ لاندې ژوند وکړم.

-د کاکا لورې، بس کړئ، بس کړئ، نه پوهېږم دا خبرونه تاسو ته څوک رارسوي؟ هر څه په بل ډول دي، خو..

-زه به ستاسو ناپلیون ته غاړه کېنږدم، نور چې هر څه غواړی، غواړی دې، که تاسو نه غواړئ له ما سره دا مرسته وکړئ..

-ولې نه غواړم، سمدلاسه به زه سپارښتنه وکړم..

داسې برېښېده چې د ګرافینې خواشیني له دې کبله وه چې هغه څوک نه لري، چې خپل زړه ورته تش کړي، هغه وبنګېده او بېرته پر څوکۍ کېناسته..

پییر وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- تاسو ته چا ناسمې خبرې دررسولې دي. په ښار کې کراره کراري او هېڅ ډول ګواښ نه شته، ما همدا اوس خبرتیا لوستله، او پیېر هغې ته خبرتیا وروښوده او وې ویل:

-ګراف تضمین کوي چې که د ژوند په بیه هم وي، اجازه به ورنه کړي، فرانسویان مسکو ته راننوزي.

ګرافینه په قهر شوه او وې ویل:

-اخ څه وکړم، دا ستاسو ګراف ! هغه دوکه مار او هر څه دده له لاسه دي. ده خپله خلک یاغیتوب ته ولمسول. آیا دا هماغه نه دی، چې په خبرتیا کې یې ولیکل، پر هر هغه چا ب چې ګماني شي، له ویښتو به یې راونیسي، پر ځمکه به یې کشکاږي (دا څه حماقت دی) او زندان ته به یې کړي. هر هغه څوک چې دا کار وکړي، هغه به ویاړ ګټي، دا د هغه مینه او هېوادپالنه ده. واروارې ایوانوفنې،وویل چې هغې یو دوه خبرې په فرانسوي کړې وې، نېږدې و چې خلک هغه ووژني. ..

پیېر چې د قطعو پاڼې یې په لاس کې وې، اچول شوې هغه یې راټولې کړې او وې ویل:

-ګوره، داسې نه ده، هر څه ته داسې په سختۍ مه ګورئ !

که څه هم د هغه فال د پوځ تګ ته راووت،خو پیېر پوځ ته لاړ نه شو. هغه له هیلو او ډاره په ډک زړه او هم مهاله د کومې بدې پېښې په تمه، په مسکو کې چې ورځ تر ورځې له خلکو نه تشیده، پاتې شو.

بله ورځ مازدیګر ناوخته،مشره ګرافینه پترزبورګ ته لاړه او پیېر ته د هغه د چارو څارونکی راغی او خبر یې ورکړ چې د هغه پوځي غونډ ته د وسلو او مهماتو د اخېستو لپاره دده د یو څه جایدادونو د خرڅولو پرته پیسې پوره کېدای نه شي. د پیېر د اداري چارو مشر دا ګواښ هم وکړ چې دغه پوځي چارې، د غونډ جوړول او د لښکرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وسلوال کول به دې دیوالي کړي.

پېبیر چې په سختۍ کولی شو خپله موسکا پټه کړي، د خپل اداري چارواکي خبرو ته غوږ و او وې ویل:

-ښه ده، باید همدا سې شي، خرڅ یې کړئ، خپله خبره خو، بېرته اخېستي نه شو.

څو مره به چې د پېبیر چارې، په تېره بیا د هغه مالي چارې خرابېدې، په هماغه اندازه به دی خوشاله برېښېده او په هماغه اندازه دا اټکل کېده هغه بد مرغي چې دی ورته سترګه په لاره دی، رانږدې کېدونکې ده. نور نو د پېبیر یو خپل یا ملګری په ښار کې پاتې نه و. ژولي لاړه، شهزادګۍ ماریا لاړه، د هغه د آشنایانو له ډلې نه، یوازې رستوفیان په مسکو کې پاتې وو، خو پېبیر د هغو کور ته نه ورته.

په دغه ورځ پېبیر د ورنځوف کلي ته لاړ چې پام بدل کړي او د هغې لویې هوايي پوقانې ننداره وکړي چې لیپخ، د دښمن د وژلو لپاره جوړ اوه. د دغې پوقانې آزمایښتي بېړه سبا هوا ته لېږل کېدله. دغه پوقانه لا جوړه شوې نه وه، خو پېبیر په دې خبر شوی و، چې هغه د ټولواک په خوښه جوړېږي. ټولواک راستوپچین ته د دغې پوقانې په اړه لیکلي و:

((همدا چې لیپخ چمتو شو، یو ډله ځیر او د ډاډ وړ خلک د دغې پوقانې یا بالن د سورلۍ لپاره وټاکۍ. د کوتوزوف د خبرتیا لپاره به هم یو استازی ورولېږئ. ما په دې اړه هغه لا د مخه خبر کړی دی. هیله کوم چې لیپخ ته سپارښتنه وشي چې د هغه ځای په ټاکنه کې خورا ځیرک او محتاط اوسي چې د لومړي ځل لپاره هلته راکوزېږي. نه باید تېروتنه وشي او د دښمن منګولو ته ونه لوېږي، ده ته ښایي چې خپل بهیر او خوځېدا د ستر قوماندان له بهیر او خوځېدا سره برابر کړي)).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ورنځوف له کلي نه د راستنېدو په وخت کې، کله چې د بالوتنوي له ډګر نه تېرید، وې لیدل، چې یوه ډله خلک د پانسۍ د سیمې سره راټول دي. له خپلې ګاډۍ نه کوز شو. ده ولیدل چې فرانسوي آشپز یې د جاسوسۍ په تور په متروکو واهه. وهل هماغه شېبه پای ته رسېدلي و، جلاد، یو ځورب، پیاوړی سړی چې خرمایي ږیره یې لرله، آسماني جورابې یې په پښو، شین واسکټ یې په ځان او سخت زګیروي کول، د وهلو له تختې نه راخلاص شوی، یو بل ډنګر او رنګ الوتی جاني هم همالته ولاړ و. له بشرو یې ځرګندیدل چې دواړه فرانسویان دي. پېیر په ډارن او رنځېدلي حالت چې د هغه ډنګر او رنځور فرانسوي حالت ته ورته و، په ګڼه ګوڼه کې خلک دا خوا،هغه خوا پورې وهل، وړاندې لاړ او وې پوښتل:

-څه شوي دي؟ څوک دي؟ ولې؟ خو د ټولو خلکو، مامورینو، سوداګرو، کلیوالو بزګرو یا پوستین پرغاړه ښځو پام داسې د وهلو ځای ته وراوښتی و، چې چا،د هغه ځواب هم ورنه کړ. هغه ځورب فرانسوي پاځېد، تندی یې تریو او اوږې یې ددې لپاره پورته واچولې،چې وښیي په خپل تکل کې ټینګ دی، پرته له هغه چې شاوخوا وګوري، د جامو په اغوستو یې پیل وکړ،خو ناځاپه یې شونډې وربږدېدې،په ځان خپله په قهر شو،د هغه ژړا د پخو خوني کسانو ژړا ته ورته وه. ګڼه ګوڼې په زوره زوره چغې وهلې او خبرې یې کولې، خو پېیر ته داسې برېښېده چې خلک په دغو چغو نارو کې، د خپلې خواخوږۍ احساس آرامه وي.

یو تن وویل:

-دا د یو شهزاده آشپز دی.

یوګونځ مخی منشي چې د پېیر ترڅنګ ولاړ و،د فرانسوي د ژړا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیدو یې وویل:

- ښاغلی (په فرانسوي ژبه ښاغلی) داسې بربنې چې روسي سرکه په فرانسوي خوله کې خورا تروشه ده ! غابنونه یې پڅوي.

منشي ددې خبرو تر ویلو وروسته، شاوخوا ته په دې هیله وکتل، چې د خپلې ټوکې د ستاینې هیله یې لرله، خو چاوخندل او چا په ډار جلاد ته چې له بل فرانسوي نه یې جامې و یستلې، کتل.

پییر پزه سوغ وهله، تندی یې تریو کړ او په چټکۍ راستون او ځان یې خپلې ګاډۍ ته ورساوه، پرله پسې بنګېده او له ځانسره یې څه ویل. د لارې په اوږدو کې څو واره وریږدید او داسې یې چغې کړلې چې ګاډیوان اروت ترې وپوښتې:

-څه مو وفرمایل؟

کله چې ګاډۍ د لوبیانکا ډګر ته ورسېده، پییر پر خپل ګاډیوان غږ کړ:

-چېرې روان یې؟

ګاډیوان ځواب ورکړ:

-تاسو وویل چې سترقوماندان ته ورشم.

پییر چې هېڅکله یې خپل ګاډیوان نه ښکانځه، چغه کړل:

-احمقه ! خره ! ما درته وویل چې کورته لاړ شه. ژر ځه، د کور خواته، احمقه !

او له ځانسره یې زیاته کړه:

-همدا نن باید وخوځېږم.

پییر ددغه فرانسوي د وهلو او د هغه د ننداري لپاره د راټولې شوې ګڼه ګونې په لیدو په غوڅه پریکړه وکړه چې نور نو په مسکو کې پاتې نه شي، په هماغه ورځ باید پوځ ته لاړ شي. هغه داسې انګېرله چې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې اړه يې يا خپل ګاډيوان ته ويلي دي او يا به هغه خپله دده په دې پرېکړه پوره پوه شوی وي.

همدا چې پيېر خپل کورته ورسېد، خپله په هر څه پوه او د هرې چارې کوونکي ته، ګاډيوان ته، يوستانوويچ ته، چې ټول مسکو هغه پېژانده سپارښتنه وکړه څنګه چې دی په همدې شپه د موژآسيک سيمې ته روان دی چې له پوځ سره يوځای شي، نو ژر تر ژره دده ښه آسونه هم بايد هلته ولېږل شي، خو يوستانوويچ، هغه ته څرګنده کړه چې دا د يوې ورځې کار نه دی او پيېر هم دې ته اړوت چې خپل سفر سبا ته وځنډوي، چې آسونه هم په کراره هلته ورسېږي.

د مياشتې په څلورويشتمه نېټه، ترخورا بدې هوا نه وروسته، آسمان لږ څه شين او لمر رابښکاره شو. پيېر هم تر غرمې وروسته له مسکو نه وخوځېد. د پيريخواشکاو په سيمه کې، چې د شپې پيېر هلته د ګاډۍ آسونه بدلول، خبر شو چې په هغه شپه سخته جګړه پېښه شوې ده. پيېر خبر شو چې هغه مابنام سخت اخ و ډب پېښ شوی دی، ده ته وويل شول چې آن دلته د پيريخواشکا په سيمه کې هم د ډزو له زوره او ګړزهاري نه ځمکه ريږديدلې وه، خو د پيېر دې پوښتنې ته چې جګړه چا ګټلې ده، هېڅ چا ځواب پيدا نه شو کړای. (دا هماغه د څلورويشتمې نېټې جګړه وه چې په شواردينو کې شوې وه) بل ورځ په سپېدو کې پيېر موژآسيک ته ورسېد.

د موژآسيک په کور کې، ټول او هره خوا پوځيان مېشت وو. د کور دد برې مخې ته چې آسوان او ګاډيوانان دده هرکلي ته راوتلي و، ټولې کوټې او دالانونه له افسرانو ډک او د پښو ابښودلو ځای هم نه و.

په موژآسيک او د هغه په شاوخوا سيمو کې يا پوځيانو دمه او يا په خوځېدا کې وو. هرې خوا ته به يې چې کتل، يا قزاقان وو يا پلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرتېري يا سواره، يا ګاډۍ او کراچۍ يا توپونه او يا نور پوځي مهمات. پيېر تلوار کاوه چې ژر تر ژره مخکې شي. څومره به چې له مسکو نه لرې کېده او د پوځيانو په دې سيند کې به د ننه ننوت په هماغه اندازه يې په زړه کې ډار او بې پايه خوشالۍ راپاريدلې. دغه احساس، هغه احساس ته ورته و چې د سلابادسکي ماڼۍ ته د ټولواک د راتګ په وخت کې ده ته پيدا شوی و. د يوې پرېکړې د کولو او د يوې قربانۍ او سربښندنې د ورکولو احساس. هغه، هغه ښکلی احساس احساساوه چې ټول هغه څه چې خلکو ته نيکمرغي او آرامي راوړي، يعني شتمنۍ، جايدادونه او آن خپله ژوند ، داسې يو بې معنا شی دی او څومره ښه ده چې دغه له يو بل څه سره پرتله او له يو څه ځار شي. او دا څه شی دی، چې دا ټول ترې ځار شي؟ پيېر نه شو کولای ځانته دغه ځواب پيدا کړي، او هڅه يې هم نه کوله چې دا څرګنده کړي له څه شي او له چا نه دا ټوله ښکلا ځار کړي. هغه په دې خيال کې نه و چې ولې او چا لپاره دا ښښنه او سربښندنه کوي، بلکې په خپله سربښندنې، په هغه کې د خوښۍ يو نوی احساس راپاراوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹

د میاشتې په څلورویشتمه په شوادینسکي کې جګړه وشوه. په پنځه ویشتمه نېټه له یوې خوا ، یو ډز هم ونه شو ،خو په شپږویشتمه د بارادینو جګړه پېښه شوه.

په شواردینو او بارادینو کې د جګړې اوربل څنګه او چا وکړ ؟ولې په بارادینو کې جګړه پېښه شوه؟ دغې جګړې نه فرانسویانو او نه روسانو ،دهیڅ چا لپاره هېڅ ډول ارزښت او معنا نه لرله. د دغې جګړه پایله د روسانو لپاره دا وه او باید همدا سې وای چې دوی د مسکو لویدو ته نږدې شول (هغه څه ته چې په ژوند کې تر هر څه زیات ترې ویریدل) او د فرانسوي لپاره د دغې جګړې پایله دا و چې هغوی د خپل ټول پوځ تالاوالا کېدو او تباهۍ ته نږدې شول (او دا هغه څه و چې هغه هم په ژوند کې تر هر څه زیات ترې ویریدل) دا پایله لا د مخکې څرګنده وه، خو ناپلیون بیا هم د یرغل او کوتوزوف هم د هغه په وړاندې د دریدو فرمان ورکړی و.

که د پوځونو قوماندانانو ،د عقل او منطق پر بنسټ ولاړې پرېکړې کړې وای، باید ناپلیون ته څرګنده شوې وای، که له دوه زره ورست واټن نه وروسته، جګړې پیل کړي، هغه به هرومرو دده د پوځ د څلورمې برخې وژنه وي او د کوتوزوف لپاره دا څرګنده شوې وه چې په دې جګړه کې به نه یوازې دی د خپلو پوځونو څلورمه برخه، بلکې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو به هم له لاسه ورکړي. سره له دې هم باتجربه، ځيرک او هوښيار کوتوزوف په جګړه کې ګډون وکړ. ناپليون هم چې نابغه جګړه مار نومول کېده، هم يرغل پيل کړ او خپل ځلورمه برخه پوځ يې وواژه.. کولای شو ووايو چې هغه داسې انګېرله چې د ويانا په شان،د مسکو پر لاندې کولو سره به هم جګړه ختمه شي،خو د دې خبرې پر ضد ډېر دلايل شته دي. د ناپليون د تاريخ ډېر ليکونکي، خپله څرګندوی چې ناپليون د سمولينسک تر نيولو وروسته تکل درلود چې نور وړاندې لاړ نه شي. هغه د خپل پوځ د تيت و پرک کېدو په ګواښ پوهېده او په دې هم پوهېده چې د مسکو لاندې کول به د جګړې پای نه وي. ځکه هغه لا په سمولينسک کې په دې پوه شو چې روسان خپل ښارونه په کوم حال پرېږدي، هغه په دې هم پوه شو ، چې د دې د روغې او خبرو يو وړانديز هم ځواب ونه موند.

کوتوزوف او ناپليون د برادينو په جګړه کې، دې په دفاع او هغه په يرغل کې، يوه هم په خوښه او هوښيارتيا عمل نه و ، کړی. دواړه بې معنا چارې او بې باکې کړې وه، خو تاريخ ليکونکو وروسته له دغه کاره، متې راونغاړلې او په لسګونه دلايل يې راوړل چې دغه دواړه پوځيان نوميالي، ځنګه ځيرک، هوښيار او بې ساري نابغه دي،او دا څرګنده کړي چې دغه قوماندانان،تر نورو تاريخي پېښو نه د جبر اسير او له خپلواکۍ او ارادې نه بې برخې دي.

زموږ نيکونو موږ ته خورا ډېرې حماسي افسانې پرېښې دي، داسې افسانې چې هلته د تاريخ ټوله مېړانه او وياړ د اتلانو پرغاړه دی. او موږ لا تر اوسه دا زغملی او منلی نه شو چې زموږ په انساني زمانه کې، دغه شان تاريخ بې معنا ښکاري.

د بلې پوښتنې يعنې دا چې د بارادينو تر جګړې نه مخکې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شوارډينو جګړه څنګه پېښه شوه، هم، ځوابونه خورا بشپړ، خو زموږ په ذهن کې ډېر ناسم ځای پر ځای شوي دي.

ټول مورخين په دې اړه داسې ليکي:

((روسي پوځ له سمولينسکه تر شاتګه وروسته، د ښې جګړې لپاره پرله پسې د خورا ښه مورچل د پيدا کولو په لټه کې و، دوی دغه ځای او مورچل په بارادينو کې پيدا کړ.

روسانو دغه ځای له مسکوه، سمولينسکه ته د تلونکې لارې په کينې خوا کې، څه کم له بارادينوا تر اوتيڅا پورې، په هغه ډګر کې چې وروسته جګړه پېښه شوه، پيدا کړ، هلته يې ځان ټينګ او مورچلونه يې جوړ کړل.

د دغه سنګر او مورچل تر مخې ګواکې د دښمن د کړو او خوځېدا د څارنې لپاره د شوارډينو د غونډۍ پر سر سنګرونه او څارځايونه جوړ شول. د مياشتې په څلور ويشتمه ګواکې ناپليون د دغه مورچل په لومړيو کرښو يرغل پيل، هغه يې لاندې او په شپږويشتمه نېټه يې د روسيې پر ټول پوځ چې په بارادينو کې ځای پر ځای شوی و او هلته يې دهغو پر جوړو شويو سنګرونو بريد وکړ)).

دا هغه څه دي چې په تاريخونو کې راغلي او په بشپړه توګه رښتيا نه دي. دغه نه رښتيا والی به هر هغه چاته، په آسانۍ څرګند شي، چې پېښو ته لږ ځير شي.

روسانو د ښو سنګرونو د لاندې کولو خيال نه درلود، بلکې برعکس، هغوی د شاته تګ په وخت کې تر بارادينو، له لا ښه مورچلو نه تېر شوي او په هغو کې نه و پاتې شوي. ځکه لومړی خو کوتوزوف نه غوښتل داسې دريځ او ځای چې دوی نه دی خوښ کړی، هغه غوره کړي يا دا چې لا تر اوسه پورې د ولسي خلکو سربښندنې ته پوره اړتيا نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیدل کېده او بلـه دا چـې لا مـیلارادوویچ لـه خپلـو اربکیـو سـره رارسېدلی نه و او دزیاتو نورو نایادو شویو دلایلو لـه امله. دا ښکاره خبره ده چې د بارادنیو نه مخکې ځایو او مورچلو نـه غـوره او بـارادنیو (هغـه ځـای چې د جګړې لپاره ټاکـل شـوی و) نـه یـوازې تـر نـورو ځـایو غوره نه و بلکې د روسیې په امپراتورۍ کې تر بل هر ځایه چې آن کـه پـه پټو سترګو دې غوره کړای وای، څه ښه والی نه درلود.

روسانو نه یوازې د بارادنیو د دښتې د چپ واټ د مخامخ کنج لاړې لاندې (یعنې په هغه ځای کې چې جګړه پېښـه شـوه) مورچلونـه او ځـان پیاوړی او ټینګ کړي نه و ، بلکې د ۱۸۱۲ کال د اګست د میاشتې تر پنځه ویشتمې پورې یې په دې اړه آن فکر هم نه وکړی چې جګړه به دلتـه پېښېږي. په دې اړه شواهد کم نه دي:

-نه یوازې د میاشتې په ۲۵ مـه نېټـه دلتـه کـوم مورچـل نـه و بلکـې د میاشتې په ۲۵ مه ددغو مورچلونو جوړول پیـل شـوي وو او پـه ۲۲ مـه د هغـو جوړیـدل پـای تـه ورسـېدل. بـل شـهادت د شـواردینو د مورچلونـو حالت و ، دا مورچلونه د هغه ځای تر مخې چې هلتـه جګـړه پېښـه شـوه ، بې معنا و. دا څرګندونه وه چې د دغـه ځایونـه ولـې تـر نـورو هغـو نـه ډېـر تقویه شوي وو؟ ولې د ۲۴ مې نېټې د شپې تر نیمایي پورې د دغـه ځـای د ساتنې لپاره ټول قوتونه هڅول شوي وا و د شپږو زرو تنو پـه شـاوخوا کـې د هغـې پـه دفـاع کـې ووژل شـول؟ حـال دا چـې د دښـمن د کـړو او خوځېدا د څارنې لپاره، یوه قزاقي ډلـه هم بس وه. درېیم دلیـل دا چـې جګړه په هغه ځای کې پېښه شوه چې د جګړې لپاره یې اټکل نـه و شـوی او د شواردینو مورچلونه د جګړې لومړې کربښې نه وې، دا چـې بـارکلي دیتولي او باګراتیون دا ګست په ۲۵ مه نېټه د شواردینو د جګړې کینـې خوا ، لومړې کربښه ګڼلې وه او آن کوتوزوف چې ترجګړې نه وروسـته پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلوار يو ګزارش ليکلى و، د شواردينو کينه خوا يې د جګړې لومړې کرښه ګڼلې وه.

... ناپليون لکه هغه شان چې په تاريخونو کې راغلي دي، د اګست په ۲۴ مه نېټه د والويوو پلو وخوځېد ،خو هغه له او تيڅا نه نيولې، بيا تر برادنيو پورې د روسي پوځونو کوم مورچل او سنګر ونه ليد. (هغه دغه مورچلونه نه شول ليدلى، ځکه هغه نه و)... ځنګه چې زموږ پوځونو د اګست د ۲۴ مې نېټې پر شپه يا ونه شو کولاى يا يې نه غوښتل، لويه جګړه پيل کړي، نو ځکه جګړه د ۲۴ مې نېټې په ورځې پيل شوه. د بارادنيو لومړې او خورا لويه جګړه د اګست په ۲۴ مه نېټه پيل شوه، نو ځکه اوس پوځونو هم په دغې او په هغې جګړه کې چې د اګست په ۲۲ مه وشوه، ماته وخوړله.

کله چې د ۲۵مې نېټې پر سهار شواردينو دفرانسويانو لاس ته ورغله، د جبهې کين اړخ بې ساتنې پاتې شو او موږ دې ته اړوتو، چې له هغه ځايه شاته راووزو او په تلوار سره مو چې هره ځاى کېدل، سنګرونه جوړ کړل،خو د اګست پر ۲۲ مه روسي پوځ نه يوازې ټينګ مورچلونه نه لرل، په ورانو ويجاړو سنګرونو کې جنګېدل، بلکې يوه بله ستونزه هم پر دغو نيمګړتياوو ورزياته شوه او هغه دا چې روسي قوماندان، د يوه بل ترخه حقيقت نه (يعنې د کين اړخ د مورچلونو له لاسه ورکولو او کينې خواته د ښي اړخ د قوتونو له لېږدولونه) هم خبر نه و... نو ځکه، د بارادنيو جګړه لکه هغه شان چې د روسي قوماندانانو د تېروتنو او نيمګړتيا د پټولو او د خلکو د وياړونو د کم ښودلو لپاره انځوريزې، نه وه پېښه شوې، دا جګړه داسې پېښه شوه چې هلته نه مورچل ټاکل شوى و، نه مورچلونه ټينګ شوي وو، نه له دښمنه د کم شمېر پوځيانو د درلودلو له امله، بلکې د شواردينو د مورچلونو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

جګړه او سوله

لاس وتو له امله، په آوارو او نه ساتونکي دښته کې، چې نه یې مورچل درلود او نه یې سنګر، د دښمن د دوبرابرو زیاتو پوځونو په وړاندې پېښه شوه. هغه هم په داسې حال کې چې آن د دې تصور هم نه کېده چې زموږ پوځ دې وکولای شي لس ساعته جګړې ته دوام ورکړي، بلکې د دې تصور چور بې معنا و چې آن زموږ پوځ وکولای شي، په درې ساعتو جګړه کې تالا ، مات او ونه تښتي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰

پـیر د پنځه ویشتمې نېټې پر سهار له موژآسیکه وخوځېد. له ښاره پر لوړو غونډیو کږه وږه وتونکې لارې، د غونډۍ پر ښـۍ خوا د ولاړې کلیسا نه چې زنګونه یې غږېدل او لمانځنه په کې روانه وه، تېر شو. پـیر له ګاډۍ کوز او پلی وخوځېد. هغه پسې یو ډلـه پوځي سواره او د هغو مخکې د موزیک یو ډله پر غونډۍ ورکوزیدل. هغوی تـه مخامخ یـو کتـار کراچـۍ چې د پـرون شـپې د جګـړې ټپیـان یـې راوړل، پورتـه روانه وه. کلیوالو کراچیوانو د متروکو په وهلو او د چغو پـه شروشـور، آسونه د واټ له یوې خوا بلې خواته زغلول. کراچـۍ چې پـه هر یـوه کـې یـې درې یـا څلور ټپیـان ناست یـا پراتـه وو، پـر دغـه وران ویجـاړ واټ کې، پر پرتو شګو او کاڼو کږې وږې مخ تـه روانـې وې. ټپیـان چې خپـل ټپونـه د زړو ټـوکرو پـه ټوټو تړلـي وې، رنـګ الـوتي، وچې چاودیـدلې شونډې، تریو تندي، چې منګولې او لاسونه یې د کراچیو پـه لاستیو او څوکیو کې ټینګ کړي وو، د ورانـې لارې لـه املـه د ټکـانونو نـه دا خـوا آخوا اوښتل، څه کم ټولو، په خورا ځیر او ماشوم وزمه لېوالتیـا د پـیر سپینې خولۍ او شنې واسکټ ډوله کرتۍ ته کتل.

د پـیر ګـاډیوان د ټپیـو وړونکـو کراچیـو پـه کراچیوانـو پـه قهـر او غضب چغې وهلې، چې د واټ په یوې خوا کې وخوځېږي. هغـه سواره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د موزيک ډله يې مخکې روانه وه، د پېير ګاډی ته راوړاندې شول، د هغه مخه يې بنده کړه. پېير ودريد او په دغه واټ کې وهل شوی سنګر ديوال ته تکيه شو.

لمر د غونډۍ د څوکو د مخنوي له امله، لا نه شو کولای پر واټ چې نرۍ سره وړمه په کې چلېده، لمن نه شوه غوړولې. د پېير لپاره د اګست د سهار هوا ښکلې او زړه رابښکوونکې وه. د کليسا د زنګونو آوازونو پر زړه، خورا خوندور اغېز کاوه. د ټپيانو يوه کراچۍ، د لارې په خوا کې د پېير تر څنګ خپله کراچۍ ودروله او دغه څورب په تمبدا تمبدا او تلوار له خپلې کراچۍ نه وچورليد يوه تيره يې د کراچۍ تر وروستې ارابې لاندې کېښوده، او د خپل ولاړ آس دځل او يال په سمولو لګيا شو.

يو بوډا ټپي سرتېری چې يو لاس يې پرغاړه کې پروت و، کراچۍ پسې پلی روان و، جوړ لاس يې په کراچۍ کېښود، پېيرته يې وکتل، وې ويل:

-ګوره ! وطنداره ! موږ همدلته څملوئ او که مسکو ته ځو؟

پېير داسې په خپلو خيالونو کې ډوب و، چې دغه پوښتنه يې وانه وريده، کله به يې هغو سورو ته چې اوس د ټپيانو د کراچيو کتار ته ورسېدلي وو، کتل، کله به يې هغې کراچۍ ته کتل چې اوس يې دی تر څنګه ولاړ، دوه ټپيان په کې ناست او يو په کې ويده و.

په کراچۍ کې له ناستو ټپي سرتېرو نه يو تن، چې پر مخ سخت ټپي و، ککره يې په زړو ټکرو کې مروړلې وه او غومبوري يې داسې پړسېدلي و چې تا به ويل د ماشوم سر دی، پزه او خوله يې يوې خوا ته کاږه شوي وو، د کليسا پلو يې کتل او پرځان يې صليب وبسته. هغه بل ټپي زلمی، نوی سرتېری و چې د وښو په څېر ژېړې زرينې څڼې يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لرلې. مخ يې وچ کلک او لکه د سپوږمۍ هسې تک سپين و. تا به ويل چې يو څاڅکی وينه يې په ځان کې نه شته. هغه په خوږه موسکا پيير ته کتل. د ربيم هغه يې پر مخ پروت او بشره يې نه ليدل کېده. د موزيک سپره ډله، د کراچۍ له څنګه تېريده او دغه سندره يې د نڅا په موسيقۍ کې غږوله:

-اخ، سر يې پرې وښانده، ژوند لا پردي وطن کې دی.

د کليسا د سترو زنګونو وسپينزو انګازو، په شروشور کې د سندرو آواز بل ډول پړواک لاره او د سندرو انګازې يې په خپلو کې ډوبولې. ..

هغه سرتېرې چې د کراچۍ تر څنګ ولاړ و، مخ پيير ته وروا ړاوه او په خواشينۍ موسکا يې وويل:

-سرتېري څه کوئ، چې نن کليوال اربکي هم لږ نه وو، نن د هيڅ چا پروا نه کوي، ټول ټولوي او ليږي يې. دوی غواړي ټول ملت پر دښمن تباه کړي. لنډه به يې درته ووايم، د ټول مسکو د خلکو په اندازه سرتېري راټول شوي دي، دوی غواړي په يو وار کار پای ته ورسوي.

که څه هم د سرتېري خبرې ناڅرګندې وې، خو بيا هم،د پيير پر هغو سر خلاص شو او د تاييد په نښه يې سر وښوراوه.

کله چې لاره خلاصه شوه، پيير د غونډۍ تر لمنې پورې پلی لاړ، بيا پر آس سپور شو او لاړ. هغه په ګاډۍ کې وخوځېد، د لارې دوو خواو ته يې په دې هيله کتل، که کوم آشنا څېره وګوري،خو هغه ته ټول نا آشنا کسان په مخه ورتلل. ټول نا اشنا پوځيان، د بېلابېلو پوځونو،هغه ليدل چې ټول د هغه سپينې خولۍ او شنه کوټ ډوله واسکټ ته په حيرانتيا ګوري، مګر دی څوک نه پېژني. کله چې هغه څلور ورسته وړاندې لاړ، لومړنۍ آشنا څېره يې وليده او هغه ته يې مخ وروا ړاوه. دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

آشنا ښېره يو مشر طبيب و چې په يوه ګاډۍ کې ناست او ده ته مخامخ راروان و. همدا چې پېير يې وپېژاند ، خپل قزاق ته چې د ګاډيوان پر ځای ناست و ، وويل چې کيني.

ډاکتر وپوښتل:

- جنابه ګرافه ! ښاغليه ! دلته څه کوئ؟

-هو ! راغلم چې لږ څه ننداره وکړم.

-هو کې ، هو کې ، د ننداري لپاره هر څه پيدا کېږي.

پېير له ګاډۍ راکوز او له ډاکتر سره يې د زړه خواله پيل کړ ، هغه ډاکتر ته وويل چې غواړي په جګړه کې ګډون وکړي.

ډاکتر ، بيزاو خوف ته خوښه ورکړه چې مخامخ بايد عاليجناب والاحضرت ستر قوماندان ته ورشي. هغه خپل ځوان ملګري ته وکتل راوکتل او وې ويل:

-په دې ډاګونو او غرورغو کې ګرځېدل او راګرځېدل او له هر څه بې خبره پاتې کېدل څه ګټه لري؟ والاحضرت سترقوماندان خو تا پېژني ، تا به په خورا خواخوږۍ ومني. هو کې پلارجانه ! همدا کار وکړه او مخامخ هغه ته ورشه. ډاکتر چې ستړی بربښېده ، تلوار هم درلود.

پېير وويل:

-تاسو داسې فکر کوئ ، ما لا غوښتل چېله تاسو دا پوښتنه هم وکړم چې زموږ پوځونه چېرې پراته دي؟

ډاکتر وويل:

-پوځونه چېرته دي؟ زه هېڅکله له دې نه خبر نه يم. تاسو تاتارينو ته ورشئ ، هلته سنګرونه وهي ، هلته ، هلته د غونډۍ د پاسه ورشئ. له هغه ځايه هر څه له ورايه ښکاري.

-له هغه ځايه هر څه ليدل کېږي؟ که تاسو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو ډاکټر د هغه خبره پرې کړه، کراچۍ ته ورننېږدې شو او وې ویل:

-ما کولای شو تاسو هلته بدرګه کړم، ولې خدای ښه پوهېږي چې (لاس يې په دې ننښه چې په چارو کې ډوب دی، ستوني ته يوړ) همدا اوس باید په منډه قوماندان ته ورشم. ګورئ زموږ کارونه څنګه دي؟ تاسو پوهېږئ ګرافه ! سبا ته جګړه ده، په سلو زرو پوځیانو کې تر سلو زرو هغو پورې يې ټپیان ګڼه. موږ آن د شپږو زرو ټپیانو لپاره نه کراچۍ لرو، نه صحرايي کټونه. نه روغتیا پال او نه ډاکټران. دا رښتیا ده چې لس زره کراچۍ لرو، خو نورې هم په کار دي، اوس دې نو زړه خپل، هر څه چې کوئ، هغه کوه يې.

پېير دغو خیالونو، چې له دغو زرګونو ژوندیو، روغو، ځوانو او زړو خلکو نه، دهغو خلکو له ډلې نه چې په خوښۍ او حیرانۍ يې دده خولۍ ته کتل، شل زره به يې یا وژل کېږي او یا به ټپیان کېږي (هغه کسان دي چې ده ولیدل) سخت حیران کړی و.

هغه په زړه کې ویل:

کېدای شي دغه کسان سبا ته ومري، نو ولې له مرګه پرته د بل څه په اړه فکر کوي؟ او ناڅاپه يې په خیال کې د موژآسیک په غونډیو کې، له ټپیانو نه د ډکو کراچیو تت یادونه، راژوندي او د کلیسا له خوښۍ نه ډکې انګازې، د لمر ځلېدونکې شغلې او د پوځیانو ترانې او سندرې يې پر زړه ورورېدې.

سواره زلمیان جګړې ته ځي، ټپیان په مخه ورځي، خو یوه شېبه هم د هغه څه په اړه فکر نه کوي، چې دوی ته سترګه په لاره دي، د دغو ټپیانو او مړو تر څنګ تېرېږي، په خندا خندا هغو ته سترګه کېښکاږي، د دوی له ډلې نه شل زره تنه به یا وژل کېږي یا به ټپیان کېږي، خو هغوی په حیرانتیا زما خولۍ ته ګوري، د تعجب ځای دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېير په همدې خيالونو کې د تاتارينو لارې ته ځان برابر کړ.

د واټ کينې خوا ته د يوه ارباب د کور مخې ته، زياتې بارورونکې کراچۍ او ګاډۍ ولاړې او بې شمېره ساتونکي او ګمارل شوي کسان راټول شوي وو. والاحضرت ستر قوماندان هم همدلته مېشت و، خو کله چې پېير دلته راورسېد، قوماندان هلته نه و، د هغه د قوماندانۍ هېڅوک هلته نه وو. ټول د لمانځنې لپاره کليسا ته تللي وو. پېير مخ وړاندې، د کورګي پلو وخوځېد. د هغه ګاډۍ پر غونډۍ ورپورته شوه، يو واړه کلي ته ورسېده او د لومړي ځل لپاره يې کليوال اربکي وليدل چې سپين کميسونه يې پرغاړه او پر خوليو يې صليبونه انځور شوي و. هغوی د زړه له کومې، په کړس کړس خنديدل او غړېدل. هغوی په خورا لېوالتيا د شنې پراخې غونډۍ د لارې ښۍ خوا ته په کوم کار اخته وو.

چا په بيلونو غونډۍ کې ځمځې وېستې، چا په کراچيو کې د ابستلو شويو ځايونه خاورې وړې او ځينې هم هسې بېکاره ولاړ وو او هېڅ څه يې نه کول.

دوه تنه افسران پر غونډۍ ولاړ وو، د هغو لارښوونه او څارنه يې کوله. پېير ته د دغو دوو افسرانو په ليدو، چې بربښېده له خپل نوي پوځي دريځ نه خوند اخلي، بيا په موژآسيک کې ټپيان ورياد شول. دی، د هغه سرتېري په خبره اوس پوه شو چې هلته يې ويلي و. دوی غواړي چې ټول ملت پر دښمن تالا کړي. د دغو رېږورو کليوالو ننداره چې د جګړې په ډګر کې په کار لګياوو، هغه کليوال، چې زاړه يا تنګ بوټ يې په پښو و، هغه کليوال چې د چا له اورمېږ او غاړې نه خولې روانې وې او يا د چا تنۍ او يا يې ګريوان شليدلی و، او له څېرې ګريوانه يې لمر وهلي وچ اډوکې ښکاريدل، پر پېير تر هغه څه نه چې ده د دغه شان شېبې د پرتم او وياړ په اړه اوريدلي و، زيات اغېز وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱

پېير له ګاډۍ راکوز شو او د هغو اربکيانو له څنګه چې په کار لګيا و، تېر او هغې غونډۍ ته وروخوت چې د ډاکټر په وينا د جګړې ډګر ترې ليدل کېده.

د سهار يوولس بجې وې، لمر د پېير، کينې خوا ته لږ کوز ځلېده او د سهار په ښکلې او سپېڅلې هوا کې د صحرا لمن چې د پراخې منظرې په څېر د دوی په وړاندې بند بند غوړېدلې وه، روښانوله.

د سمولينسک لويې لارې د دغه صحرا په زړه کې لاره وهله، د هغې کينې خوا ته تاويده، بيا پورته تلله او د بارادنيو له کلي نه چې سپينه کليسا يې لرله او د دغې غونډۍ له لمنې نه يې پنځه سوه ګامه واټن درلود، تېريده.

د کلي لاندې لار، له يوه پله تېريده او د زياتو لوړو ژورو نه وروسته، همداسې پورته او پورته تله او د والويوو کلي ته چې شپږ ورسته لرې ليدله کېده او ناپليون اوس هماته مېشت و، رسېده او په هغه ځنګله کې چې د افق لمن يې ژېړوله، ورکېده. دا ځنګل د چنارونو او نښترو ځنګل و. د لارې په ښۍ خوا کې لرې لرې تر لمر لاندې د کولوڅکا د کليسا زنګونه او صليب په ځلا ځلېده. د دغه شنه ډاګ پر ټوله پراخه غېږه کې، د ځنګل او واټ ښي او کينې خواو ته د خپلو او پردو سرتېرو د بل شويو اورونو د لوګيو او ناڅرګندې تيارې توره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وریځ لیدله کېده. ښی خوا ته د کالوچا او د مسکو د سیند په بهیر کې، ډېرو غونډیو او شیلو دغه دښته نا آواره کړې وه، خو د بژروبووا او زاخارینو کلي د دغو غونډیو په مینځ کې له لرې لیدل کېدل. د دغې دښتې کینه خوا صافه او د غنمو کروندې د دغې دښتې لمن پوښوله او د سمیونوفسکایا له سوځېدلي کلي نه، لا تر او سه هم لوګي پورته کېدل. هر هغه څه چې پېېر لیدل، که ښی خوا ته که کینې خوا ته، ناڅرګنده وه، که هغه د دښتې ښی خوا ته و که کینې خوا ته، له هغه څه سره چې ده یې تصور کاوه، اړخ نه لګاوه. هېڅ ځای د جګړې کوم ډګر چې ده یې د لیدو هیله لرله، نه لیدل کېده. هرې خوا ته ډاګونه، ځنګلونه، په ځنګلونو کې میدانونه، نغري، د نغریو نه پورته کېدونکي لوګي، پوځونه، کلي، غونډۍ، نرۍ نرۍ ویالې او کږې وږې لارې. هر څومره به چې پېیر هڅه کوله، کتل یې کتل یې، خو په دغه ژوندۍ دښته کې یې نه شو کولای، د جګړې د مورچلونو او ډګر نښې پیدا کړي او آن هغه نه شو کولای خپل پوځونه د دښمن له هغو توپیر کړي.

هغه په زړه کې وویل:

- باید له خبرو او پوه کسانو نه وپوښتم.

په دې هیله یې له یو افسر نه چې په ځیر یې د ده څورب ځان، لوړې ونې او غیر پوځي جامو ته کتل، مخ وروا ړاوه او وې پوښتل:

-که اجازه راکړئ وپوښتم، دغه مخامخ کلی څه نومېږئ؟

افسر له خپل ملګري نه وپوښتل:

-څه نومېده؟ باردنیو؟ که څه نومېده؟

بل افسر د خپل ملګري، خبره ورسمه کړه او وې ویل: نه باردینو، بارادنیو !

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا سې ښکاريده چې افسر له دغو خبرو اترو خوند اخلي، هغه پيير ته ورنږدې شو.

پيير وپوښتل:

-هغه زموږ دي؟

افسر ځواب ورکړ:

-هوکې! خو هغه وړاندې فرانسويان دي، هلته وړاندې ګوره! ښکاري، هغه دي.

پيير وپوښتل:

-چېرې؟ چېرې؟

افسر هغه لوګي چې د سيند کينې خوا نه پورته و، د لاس په غځولو وښودل او وې ويل:

-هغه ده، چې لږ ځير شئ، وينې يې.

هغه زړورتيا، لېوالتيا او جديت چې پيير، په هغه ورځ د ډېرو په څېره کې ليدلى و، د دغه افسر په بشره کې يې هم وليد.

پيير د غونډۍ کينې خوا ته چې هلته سرتېري راکوته شوي و، اشاره وکړه او وې پوښتل:

-ښه دا خوا فرانسويان دي او هغه؟

-دا زموږ دي.

-ښه! دا خو موږ يو او هلته؟

پيير د غونډۍ بلې، لرې خوا ته چې لويه ونه په کې ولاړه وه اشاره وکړه. ددې غونډۍ په لمنې کې يو کلى ليدل کېده، او له کلي نه د بل شويو اورونو لوګي پورته روان وو، هغه بيا اشاره وکړه.

افسر وپوښتل:

-دا بيا هغه دي (دا د شواردين مورچلونه دي) پرون دا کلى زموږ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولکه کې و او اوس د هغو جنډه پرې ولاړه ده.
-ښه، ښه، زموږ موضع چېرې ده؟
افسر له خونده ډکه په یوې موسکا وویل:
-زموږ موضع؟ دا هغه څه دي، چې یو ازې زه کولی شم، تاسو ته په ډاګه وو ایم، ځکه ما په خپل لاس څه کم ټول دا مورچلونه جوړ کړي دي، هغو ده، هغه وینئ زموږ د پوځونو زړه، په بارادنیو کې (هغه، د دوی مخې ته هغه کلی چې سپینه کلیسا په کې ولاړه وه، وروښوده) هغه دی، هغه هم د کالوچا د سیند ګودر، هغه وینئ، پر هغه ځای کې چې لا یو کتار ربېل شوي وابښه پراته دي، وینئ؟ هلته نېږدې یو پل دی. دا زموږ د پوځ زړه دی. اوس پوه شوې چې زموږ د پوځ ښی کرښه چېرې ده (په چټکی یې خپل لاس یوې لرې شیلې پلو وراوږد کړ او خپلې ښی خوا ته یې اشاره وکړه) او وې ویل:
-هلته د مسکو سیند دی، او هلته موږ درې ډېر قوي مورچلونه جوړ کړي دي، خو چپه کرښه، (په دې شېبه کې افسر ځنډنی شو)... پوهېږئ د دې خبرې یادونه ګرانه ده... پرون مو کینه کرښه، هغه وینئ، هلته وه. په شواردینو کې، وینئ ! هلته چې د څېړۍ ونه ولاړه ده. او اوس موږ شاته تللي یو، هلته کینې خواته. اوس هلته، هاغلته، وینئ هغه کلی او لوګي، وینئ ! دغه سیمه سیمیونوفسکه نومېږي، هو، هغه (هغه د رایوفسکي غونډۍ ته اشاره وکړه) هغه دلته رارسېږي. خو د جګړې د پېښېدو امکان هلته خورا لږ دی. افسر زیاته کړه:
-هغه خپل پوځیان هلته ځکه لېږلي دي، چې موږ تېر باسي، هغه هرومرو د مسکو له ښی خوا نه راتاوېږي، خو په هر حال، جګړه چې هر ځای پېښه شي، سبا به مرګ ژوبله خورا زیاته وي.
یو بوډا بریدګی چې د خپل قوماندان د خبرو په وخت کې رانېږدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی او په دې هيله چې ولاړ، خبرو ته غوږ و ،چې د قوماندان خبرې پای ته ورسېږي، خو په پای کې يې زړه تنګ شو ، د هغه خبرې يې پرې کړې او په خورا ناراحته ژبه يې وويل:

-د مورچلونو لپاره بايد د ښاخونو او لښتو پسې لاړ شو.

افسر ګواکې لړ خه وشرمېد او ګواکې پوه شو په دې اړه بايد فکر وشي چې سبا ته به مرګ ژوبله خورا لوړه وي، خو په دې اړه بايد په ډاګه يادونه ونه شي، هغه په تلوار وويل:

-ښه، ښه ده، دربيم ټولی بېرته ورپسې ولېږئ.

او مخ يې د پيير خوا ته ورواړاوه او وې پوښتل:

-او تاسو څوک ياستئ؟ ډاکټر ياست؟

پيير ځواب ورکړ:

-نه، نه، زه هسې !

او همداسې، د غونډۍ لمن ته ورښوه او بيا د اربکيو له څنګ تېر شو.

افسر هغه پسې جوخت پر غونډۍ راښوه شو او د اربکيو له څنګه د تېريدو په وخت کې سپږمې ټينګې کړې او وې ويل:

-لعنت دې وي پر تاسو، اخ !اخ !

ناڅاپه له هرې خوا ،د افسرانو، اربکيانو او سرتېرو غږ او شروشور پورته شو، ټول مخ وړاندې وخوځېدل او نارې يې وهلې:

-هغه دي !راپې وړل !هغه دي، اوس راننوزي.

بوډا او کليسايي وګړي و چې د بارادنيو نه راپورته کېدل.

تر ټولو نه د مخې، پلي سرتېري، لوڅ سر، ټوپک مخ ښکته، په خورا منظم ډول، په دوړنه لار او خاورو کې مخ وړاندې را روان وو. د سرتېرو شا ته، د کليسايي نعتونو غږ اوريدل کېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرلوڅي سرتېري او کليوال اربکيان تر پېيره، ځان مخکې کړ او د دغې کليسايي ډلې هر کلي ته يې ورودانګل.
يو تن چغې کړل:
-ادکه يې راوړې ده !(کليسايي شمايلونه او انځورونه) د قيامت شفاعت کوونکې، اينورسکي هغه يې راوړي..
هغه بل يې خبره ورسمه کړه:
-نه، د سمولينسک سپېڅلې مور يې راوړې..
د کلي اربکيو او هغو چې د توپخانې په شاوخوا کې کار کاوه، ټولو، بېلونه وارتيږل او د کليسايي ډلې هر کلي ته يې ورودانګل.
د پلي ټولي پسې، له دوړو خاورو نه په ډکه لاره، کشيشان، يو ډنګر خوار سپين ږيرى چې يوه ځانګړې خولۍ يې پر سر وه، له سندرغاړو سره تر ټولو د مخه رارawan وو. تر هغو وروسته يو ډله سرتېرو او افسرانو يو ستر توربخن شمايل چې په سپين چوکاټ کې اېښودل شوی و، وړ. دا هماغه شمايل وو چې له سمولينسک نه رالېږدول شوی و او له هماغه وخته تر اوسه پورې تل له پوځ سره و. يوې ډلې سرلوڅو پوځيانو د دغه شمايل تر مخې تر شا او دواړو څنګو ته، منډې وهلې، د هغه په وړاندې په ګونډو کېدل، خمېدل او سرونه يې پر ځمکه وهل.. يو شمېر ډېر پېژندل شوي افسران.. د کشيشانو پسې.. ولاړ وو.
... پېير چې د دغو کليوالو په منځ کې ولاړ و، د مخورو کسانو له ډلې نه خپل څو تنه ياران، اندېوالان وپېژندل، خو هغو ته يې نه کتل. د هغه ټول پام د سرتېرو افسرانو او ناپېژندل شوي کسانو جدي څېرو ته وراړول شوی و، چې ټول هم مهاله او په لېوالتيا شمايل ته وركتل. د کشيش مرستيالانو په خورا ستومانۍ دعا(شل واره دعا تکرارولـه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پيل کړه:

-د عيسی سپېڅلې مورې ! خپل بندګان دې له بدمرغۍ نه وژغوره ! پر موږ رحم وکړه.

کشيش له خپلې خوا ورغږ کړل:

-موږ ټول ستا دربار ته پناه دروړو ځکه ته زموږ يوازينۍ ملاتړ او لارښوونکې يې !

پر ټولو بشرو بيا هماغه د پرتم او لوړتيا حالت چې د موژآسيک د غونډۍ په لمنه کې ده ليدلی و، را خپور شو. هغه ځلا بيا د ډېرو په مخونو کې ليدل کېده، ډېر سرونه د عذر په نښه ښکته کېدل، ځينې لا پسې ريږديدې او جړيدې. د عذروزاريو غږ او پر تندي او ټټر د صليبونو انګازې لا پسې زياتېدې.

د شمايل شاو خوا ته راټول شوي خلک ناڅاپه تيت و پرک شول او پېير يې سره پورې واهه. يو څوک چې په تلوار را روان و او شمايل ته ورنږدې کېده او د ټولو له خوا هغه ته د لارې له پرانستلو دا ښکارېده چې خورا مخور سړی دی.

دا سړی کوتوزوف و چې د جګړې سنګرونه يې کتلي او تاتارينوو ته د راستنېدو په لاره، دلته راغلی و. ده غوښتل په دغې لمانځنه کې ګډون وکړي. پېير په هماغه لومړۍ شېبه کې کوتوزوف، د هغه د بشرې د ځانګړتياوو نه چې له نورو يې توپير لاره وپېژاند. هغه چې اوږده دريشي اغوستې، په څورب پياوړی ځان، خمې ملا، لوڅې ککرې، وتلو سپينو سترګو، پړسېدلې بشرې او درنو ګامونو، د شمايل شاو خوا ته راټولې شوې ګڼه ګوڼې منځ ته ورګډ او د کشيش شا ته ودريد. هغه د دود له مخې پر ځان صليب وويست، ملا يې خمه، لاس يې ځمکې پورې ورساوه، ژورې ساه يې وويسته او خپل سپين سر يې ښکته

(c) ketabton.com: The Digital Library

واچاوه. د کوتوزوف پسې بېنيګسين او د هغه ملګري ولاړ وو. که څه هم د کوتوزوف راتګ د ټولو جګ پوړو چارواکو پام ځان ته وروا ړاوه، خو اربکيو او سرتېرو پرته له هغه چې هغه ته پام وکړي، خپلې لمانځنې ته دوام ورکړ.

کله چې لمانځنه او دعا پای ته ورسېده، کوتوزوف شمايل ته ورنېږدې شو، په ګونډو کېناست، په خاورو ولويد او تر ډېرو پورې يې له ډېر درونډوالي او ضعيفوالي ،نه شو کولای پاڅېږي. د هغه سپين سر له ډېره زوره رېږدېده. په پای کې هغه پاڅېد ، او په ماشوم وزمه سادګۍ يې خپلې شونډې شمايل ته ورنېږدې، بيا خم او ګوتې يې ځمکې ته وررسولې. جنرالانو هم د هغه پېښې کولې، بيا نورو افسرانو او بيا هغو پسې اله ګوله اخېستي سرتېري او اربکي چې يو بل يې سره پورې وهل او ګېنۍ اخېستي وو، د شمايل په شاو خوا کې پر ځمکې لويدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۲

په ګڼه ګونه کې راایسار شوی پيير، چې هرې خوا ته پورې وهل کېده، خپل شاو خوا ته کتل.

د چا غږ يې واورېده چې نارې يې کړې:

-پيتر کيريلوويچ! تاسو دلته څه کوئ؟

پيير سر ورواړاوه.

باريس دروبتڅکوی، چې خپل په خاورو ککړ شوی زنګون يې پاکاوه (داسې برېښېده چې هغه هم د شمايل په وړاندې ګونډه شوی وي) په موسکا موسکا پيير ته ورنږدې کېده. باريس ښکلې جامې، چې په پوځي نښانونه ګاڼل شوې وې، اغوستې وې.

هغه اوږده پوځي دريشي اغوستې وه او د کوتوزوف په شان يې خپله متروکه پرغاړه کې ځړولې وه.

په دې لړ کې کوتوزوف يوه کلي ته رسېدلی و او هلته د لومړي کور سيوري ته پر يوه څوکۍ چې يو قزاق په منډه ورته راوړې او بل قزاق قالينه پرې غوړولې وه، ناست و. د هغه د پام وړ بې شمېره چوپړان شاو خوا پرې راټول شوي وو.

شمايل چې ګڼه ګونې بدرګه کاوه، مخ وړاندې وخوځول شو. پيير ديرش ګامه لرې له کوتوزوفه ولاړ او له باريس سره يې د زړه خواله کوله.

پيير په جګړه کې د تکل او د جګړې د لومړيو کړښو د کتنې په اړه خپل نيت باريس ته څرګند کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

باریس وویل:
- پوهېږې څه وکړئ؟ زه به تاسو په جبهه وګرځوم، خو تر بل هر ځایه ښه، ته کولای شئ هر څه له دغه ځایه، چېرې چې ګراف بینیګسین و، ښه ووینئ. زه هم له هغه سره خدمت کوم. زه هغه ته دا وو ایم. که غواړئ مورچلونه وګورئ. څه چې له هغه سره ولاړ شو، موږ د کرښې کینه خوا ګورو بیا به راستانه شو او زه له تا نه هیله کوم چې د شپې به هم له ما سره پاتې شئ. کېدای شي مېلمستیا جوړه کړو. هو رښتیا ! تاسو خو له دیمیتري سرګیوویچ سره پېژند ګلوی لرئ؟ هغه، هلته مېشت دی. هغه په غونډیوکې دربیم کور ته اشاره وکړه.
پېیر وویل:
-ما غوښتل چې ښی کرښه وګورم، وایي چې ښه کلک مورچلونه لري. ما هیله لرله چې د مسکو د سیند له لارې ټول سنګرونه وګورم.
-ولې، دا کار وروسته کولای شئ، خو مهمه یې کینه کرښه ده.
پېیر وپوښتل:
- دا د سردار بالکونسکي قطعه چېرته ده؟ هغه راته ښودلای نه شئ.
-اندرې نیکولایوویچ یادوئ؟ موږ یې له څنګه تېرېږو، زه تاسو هغه ته وررولم.
پېیر بیا وپوښتل:
- ښه، د کینې کرښې په اړه راته ووایئ.
باریس لکه کوم راز چې سپړي، آواز ټیټ کړ او وې ویل:
-که رښتیا تاسو ته ووایم، خبره دې زما او ستاسو تر منځ وي، خدای خپله پوهېږي، چې زموږ کینه کرښه په حال ده. ګراف بینیګسین بل وړاندیز درلود. هغه چور بل وړاندیز درلود او هغه ویل چې باید هغه غونډۍ پیاوړې شي. باریس اوږې پورته واچولې او دوام یې ورکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-خو والاحضرت ونه منله او یا هم چا څه ورته ویلي، له دې خبرې نه يې اړولی دی. ځکه چې. .

هغه خپله خبره ونه شوه کړای، ځکه په دې وخت کې د کوتوزوف یاور قیصروف پېير ته راغی.

باریس د ملګرتیا یوه موسکا وکړه او قیصروف ته يې وویل:

-آه، پایسي سرګیيچ ! ما ښاغلي ګراف ته د کرښې او سنګرونو په اړه خبرې کولې. د حیرانتیا خبره ده چې څنګه او په څه ځیرکتیا والاحضرت د فرانسویانو د تکل او خیال پوره تصور کړی و.

قیصروف وپوښتل:

-تاسو د کینې کرښې په اړه غږېږئ؟

-هو کې، هو کې، کټ مټ د کینې کرښې په اړه، زما او تاسو کینه کرښه اوس خورا پیاوړې ده.

که څه هم کوتوزوف د خپلې قوماندانۍ نه زیات کسان شړلي وو، خو بیا هم باریس په دې بریالی شوی و چې په ستره قوماندانۍ کې پاتې شي. هغه ګراف بینیګسین په دفتر کې ځان ته کار پیدا کړی و.

ګراف بینیګسین د ټولو هغو نورو کسانو په څېر چې باریس له هغو سره کار کړی و، ځوان سردار دروبتځکوی یو ښه او پیاوړی افسر ګاڼه.

په ستره قوماندانۍ کې دوې، خو خورا توپیر لرونکې ډلې وې. یوه د کوتوزوف د سترقوماندان ډله او بله هغه د بینیګسین ډله چې د قوماندانۍ مشر رو. باریس د همدې دویمې ډلې غړی و. هېڅ چا د هغه په شان نه شو کولای کوتوزوف ته د مریيتوب درناوي سره سره، ټولو ته دا څرګنده کړي چې د ستر قوماندان، د زاړه بوډا مزه نه شته او د چارو ټول واک له بینیګسین سره دی. نور نو د جګړې ټاکونکې شېبې رارسېدلې وې. دغې جګړې یا باید ناپلیون وهلی او واک يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېنيګسين ته لېږدولای وای او يا که کوتوزوف جګړه هم ګټلې وای، بايد ټولو داسې فکر کړای وای چې دا برى، د بېنيګسين د پوهې له برکته دى، خو په هر حال، د سبا ورځې پېښو هر څه ټاکل. بايد لويې جايزې، لوړې رتبې او نوي خلک رامخ ته کړي. له همدې کبله د دغې ورځې د رارسېدو په هيله پياوړى، خو ګېنهې اخېستل شوى برېښېده.

تر قيصروف نه وروسته، د پېير نور آشنايان هم راغلل. هغه نه شو کولای د مسکو په اړه د هغو ټولو پوښتنو ته چې په بې شمېره توګه يې له ده نه کولای، ځواب ووايي او يا هغه څه ته چې هغوى يې ده ته وايي ورته غوږ شي. په ټولو بشرو لېوالتيا او هم مهاله ګېنهې او ډار خپور و، خو پېير ته داسې برېښېده چې د ځېنو وګړو پر بشره خوره ګېنهې زياتره د هغو د ځانګړو برياوو له کبله دى. دهغه له خياله دا خبره هم نه لرې کېده چې ده د نورو پر بشرو ليدله. ددغو څېرو حالت د ځانګړو غوښتنو له امله نه، بلکې د مرګ او ژوند او ټوليزو پوښتنو لپاره د ځواب د پيدا کولو له امله وي. کوتوزوف د ګڼه ګونې په منځ کې، د پېير غټ ځان او لوړ ونه وليدله او وې ويل، چې:

-ما ته يې راوغواړئ.

د کوتوزوف ياور د والاحضرت ستر قوماندان غوښتنه پېير ته ورسوله. پېير د کوتوزوف پلو ته چې پر اوږده څوکۍ ناست و، وروخوځېد، خو تر ده مخکې يو اربکى سرتېرى کوتوزوف ته ورنېږدې شو. دا اربکى دولوخوف و.

پېير وپوښتل:

- دا دلته څه کوي؟

هغه يې ځواب ورکړ:

-دا ځيرک دوکمار هر چېرې، منډې وهي. هغه نه رتبه اخېستل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوې وه او اوس غواړي هغه بېرته واخلي. پوهېږئ، خدا چې څه تکل لري، څه لارې يې جوړې کړي او د شپې په تياره کې يې آن د دښمن د کرښو تر شا ځان رسولی و ، پر هغه دې آفرين وي.

پبير له سره خولۍ پورته کړه او په خورا درناوي د کوتوزوف په وړاندې خم شو.

دولوخوف وويل:

-ما داسې پريکړه وکړه، که زه تاسو والاحضرت ته خپل عرض وکړم، يا به ما وشړئ، يا به راته ووايئ چې په خبرو کې مې څه نوي وړانديز نه شته، خو په هر حال، زه څه له لاسه نه ورکوم..

-ښه، ښه.

-خو که زه برحقه يم، خپلې خاورې او هېواد ته به خدمت وکړم، داسې خدمت چې تر هغه نه ځان ځارولو ته هم چمتو يم.

-ښه، ښه..

-نو اوس که د والاحضرت داسې څوک په کار وي، چې له مرګه هم ويره نه لري، نو ښه به دا وي چې ما درياد کړئ.. کېدای شي زه ستاسو والاحضرت په کار شم..

کوتوزوف چې په موسکا او تنګو سترګو پبير ته کتل، بيا وويل:

-ښه،.. ښه، ډېر ښه..

په دې وخت کې باريس له خپل درباري خواخوږوالي سره، د پبير په څنګ کې د ستر قوماندان تر خوا ، په داسې خورا نرمه ژبه چې ګوا کې خبره يې نيمايي کړې وي، پبير ته وويل:

-دا اربکيان يادوم، سر له همدا اوس يې تک سپين کميسونه اغوستي، هغوی مخکې له مخکې ځانونه مرګ ته چمتو کړي دي، آفرين څه مېړني کارونه !

(c) ketabton.com: The Digital Library

باريس دا خبره پېيرته کوله، خو موخه يې دا وه چې هغه والاحضرت ستر قوماندان هم واوري. هغه پوهېده چې کوتوزوف دغو شان خبرو ته پاملرنه کوي او په رښتيا هم والاحضرت باريس ته مخ ورواړاوه او وې پوښتل:

-تا د اربکيو په اړه څه وويل؟

-د والاحضرت حضور ! هغو ځان چمتو کړی دی چې سبا ته ومري، نو له نن يې سپين کالي اغوستي دي.

کوتوزوف وويل:

-آه څه افسانوي ملت دی، ساري نه لري.

کوتوزوف سترګې پټې کړې، سر يې وښوراوه، ساپې وويسه او وويل:

-څه بې ساری ملت دی. هغه پېير ته وويل:

-ښه، غواړئ باروت بوی کړئ؟ هو کې، ښه بوی دی، وياړ لرم چې ستاسو د ښځې له لېوالو نه يو لېواله يم، ښګه ده هغه ؟ زما دا ځايګوټی ستاسو په چوپړ کې دی.

دا يې وويل او لکه ښګه چې تل پوخ عمرو ته ورپېښېږي. سرسام يې، داسې يې دې خوا هغې خوا ته کتل، چې ګواکې هېر کړی يې و، چې څه يې غوښتل وواييي يا يې وکړي.

داسې برېښېده هغه ته وریاد شول چې څه يې لټول، هغه د خپل ياور ورور اندرې سرګييوويچ قيصروف، ځان ته راوباله او وې ويل:

-ښنګه، ښنګه، ښنګه، هغه د مارينا شعرونه ښنګه وو؟ شعرونه ښنګه وو؟ هغه د ګيراکوف په اړه څه ليکلي و؟ ته به په پوځ کې ښوونکی شئ..

داسې تصور کېده چې کوتوزوف د زړه له کومې د خندا تکل لري،

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر هغه يې ټينګار وکړ او وې ويل:

-وايه ! شعرونه وايه !

قيصروف شعرونه لوستل او کوتوزوف شعرونو ته غوږ، او سر يې ښوراوه.

کله چې پيير له کوتوزوف نه راجلا شو، دولوخوف هغه ته ورنږدې شو، د هغه لاس يې راونيو او پرته له هغه چې د پردو خلکو خيال وساتي، په ځانګړي او پرتمين غږ يې ورته وويل:

-ښاغليه ګرافه !د زړه له کومې خوشاله يم چې تاسو مې دلته وليدلئ. د هغې ورځې په درشل کې چې خداى پوهېږي زموږ کوم يو به تقدير ژوندى پرېږدي، خوشاله يم، بخت ياري راسره وکړه، له تاسو نه د هغو تېروتنو له امله بښنه غواړم چې زموږ تر منځ پېښې شوې وې. له تاسو نه مې غوښتل چې له ما نه خوابدى ونه اوسئ او هيله لرم چې ما وبښئ.

پيير موسېده، دولوخوف ته يې کتل، خو نه پوهېده چې هغه ته څه ووايي. دولوخوف چې سترګې يې له اوښکو راډکې شوې وې، له پيير نه غېږ تاو کړ او هغه يې ښکل کړ.

باريس خپل قوماندان ته کوم څه وويل، ګراف بينيګسين پيير ته مخ وروا ړاوه، هغه ته يې وړانديز وکړ چې د جبهې د لومړيو کرښو د کتنې لپاره ،له دوى سره لاړ شي او وې ويل:

-دا به ستاسو لپاره ډېره په زړه پورې وي.

پيير ځواب ورکړ:

- هو کې، ډېره به په زړه پورې وي.

کوتوزوف نيم ساعت وروسته د تاتارينو پلو وخوځېد. بينيګسين له خپلو چوپړانو سره چې پيير هم ،له هغو سره و، د جبهې کتنې ته لاړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۳

بېنيګسين له غونډۍ نه راښوه او د لويې لارې نه، هغه پله ته وروړسېد چې د هماغې غونډۍ له سره يو تن افسر پيير ته وروښودلی او دغه ځای يې د روسي پوځونو زړه ګڼلی و، د دغه مرکز څنګ ته نېږدې، د سيند په خوا کې د نويو رېبل شويو وښو يو کتار، چې بوی يې په هوا کې خپور و، د ځمکې پر مخ ليدل کېده. له پله نه واوښتل او د بارادنيو کلي ته ورسېدل او له هغه ځايه کيڼې خوا ته تاو شول. بيا د بې شمېره سرتېرو او توپونو له منځه پر هغې لوړې غونډۍ وروختل چې اربکيانو هلته مورچلونه جوړول. دا هغه مورچلونه و چې لا تر اوسه يې نوم نه درلود، خو وروسته هغو د رايوفسکي د مورچلونو نوم وګاټه.

پيير دغو مورچلو ته ځانګړې پاملرنه ونه کړه، هغه په دې نه پوهېده چې دغه ځای به د هغه لپاره د بارادنيو د ډګر تر ټولو نه، نه هېريدونکی ځای کېږي. بيا هغوی له يوې شيلې نه تېر شول او سيميونوفسکايا سيمې ته چې سرتېرو د هغو له کورونو او انبارونو نه وروستي لرګي او د ستکونه راوبستل او وړل يې ورسېدل او تر هغه وروسته يې ډېرې لوړې ژورې ووهلې، د کروندو له منځه تېرشول.. او په پای کې نيمه جوړ شويو سنګرونو ته ورسېدل.

بېنيګسين، د مورچلونو پر سر ودريد او د شوارديو مورچلونو ته چې پرون له موږ سره او اوس څو سواره هلته ګرځېدل، کتل. افسرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ويل چې دا د ناپليون او ياميورات، پوځيان دي. ټولو په کرکې او ځير هلته کتل، پيير هم هغو سورو ته کتل او هڅه يې کوله، پوه شي، د هغو سورو نه، چې متې ليدل کېدل، کوم يو ناپليون دی، خو په پای کې سواره له غونډۍ نه ور شېوه او له سترګو پناه شول.

بينيګسين، له هغه جنرال سره چې ده ته ورنږدې شو، خبرې يې پيل او زموږ د سرتېرو په اړه يې هغه ته معلومات ورکول. پيير، په خورا ځير د بينيګسين خبرو ته غوږ غوږ واو ځومره يې چې کولای شول، هڅه کوله، دې خبرې ته پام وکړي چې د پېښېدونکې جګړې پر ماهيت ځان پوه کړي. خو هغه دا ډېره کمه احساسوله چې د هغه ذهني توان د دغو خبرو له پوهېدو نه عاجز دی. د بينيګسين همدا چې پام شو چې پيير د هغه خبرو ته غوږ نيولی دی، لږ ځنډنی شو، هغه ته يې مخ ورواړاوه او ناڅاپه يې وويل:

-دا سې فکر کوم، چې ستاسو لپاره به په زړه پورې نه وي.

پيير چې له خبرو نه يې د نه صداقت غږ راته، وويل:

-اخ ! برعکس، ډېرې په زړه پورې دي.

... هغوی لا پسې وړاندې لاړل.. په ځنګله کې، تر دوو ورستو مزله وروسته، هغې دښتې ته ورسېدل چې د توچکوف قطعه په کې ولاړه وه. دغو پوځيانو د جبهې د کينې خوا د ځارنې او ساتنې دنده لرله.

دلته، د کينې کرښې په وروستې برخه کې، بينيګسين ډېر خو په خورا لېوالتيا وغږېدا او پيير ته داسې وبرېښېد چې له پوځي پلو يې سرتېرو ته خورا اغېزمنې سپارښتنې وکړي. د توچکوف د سرتېرو مخې ته، يوه غونډۍ پرته وه، دغه غونډۍ پوځونو لاندې کړې نه وه، بينيګسين دغه کار تېروتنه بلله او په لوړ آواز يې د هغه غندنه کوله چې ولې، هغه غونډۍ لاندې شوې نه ده، چې د عمليا تو پر سيمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لا سبري ده. هغه د دې غونډۍ نه نیول او د هغې په لمنه کې یې د سرتېرو مېشتول، لېونتوب ګاڼه، څو تنو جنرالانو هم همدا سې فکر کاوه، د هغو یو تن لا په خورا ځیرېه ژبه ویل چې په دې کار سره موږ په لوی لاس سرتېري وژلو ته برابروو. بېنیګسین په خپل مسوولیت سپارښتنه وکړه چې پوځیان دغه غونډۍ لاندې کړي.

پېیر د جبهې په کینې کرښې کې، د دغو چارو په لیدو، د جګړیزو چارو په اړه په خپلې پوهې لاشکمن شو. د بېنیګسین او دهغو جنرالانو دخبرو په اورېدو چې د غونډۍ په لمن کې یې د پوځیانو مېشتېدل حماقت ګاڼه، پوه شو، چې دی هم ددغه نظر پلوي کوي. کله چې په دغې خبرې پوره پوه شو، هک حیران و چې څنګه چا او ولې، دغه شان لویه تېروتنه کړې ده.

پېیر، په دې نه پوهېده چې دغه سرتېري د بېنیګسین د تصور برخلاف نه د دغې غونډۍ د ساتنې، بلکې د هغې غونډۍ تر شا ددې لپاره پټ ساتل شوي وو چې د دښمن د رارسېدو او نږدې کېدو په وخت کې پر هغو ناڅاپي شبخون ووهي. بېنیګسین په دې نه پوهېده او پرته له هغه چې ستر قوماندان د خپل دې کار نه خبر کړي، پوځ یې د خپل ځانګړي نظر له مخې پر غونډۍ ځای پر ځای کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۴

سردار اندرې د اګست د مياشتې پر پنځه ويشتمه ورځ په مانښام د کښنارکووا د کلي، په يوه کنډواله شوي سراى کې، په خپل جوړ شوي مورچل کې غځېدلى او پر خپلې ځنګلې يې ډډه لګولې وه. هغه د سراى د ديوال له سوري نه د ديوال څنګ ته د هغو ولاړو ديرش کلونو چنارونو کتار ته کتل، چې د لاندنى برخې څانګې يې وهل شوې وې، په پراخو کروندو کې د رېبل شويو اوربشو پرتو کودو او هغو ونو ته چې له منځه يې د سرتېرو له خوا د پخولو لپاره د بل شويو اورونو لوګى پورته کېده.

هر څو مره به چې ژوند ورته تريخ او د ټولو لپاره ځان ورته بې ګټې ښکاريده، خو بيا هم د اوو کالو پخوا په څېر، د اوسترليځ د جګړې د وخت په شان به يې زړه په ولولو او له احساسه ډک و.

د سبا ورځې د جګړې د اوربل فرمان يې ترلاسه کړى او خپلو پوځيانو ته يې په دې اړه لازمي سپارښتنې ورکړې وې. هغه نور نو هېڅ کار نه درلود، خو ډېرو ساده خيالونو، روښانه فکرونو او له هغه سره هم مهاله وحشتناکو يادونو هغه په کرار نه پرېښود. هغه په دې پوهېده چې د سبا ورځې جګړه به تر ټولو هغو جګړو نه چې لا تر اوسه ده ګډون په کې کړى دى، زوروره او وحشتناکه وي او د لومړي ځل لپاره و چې د مرګ اند ښښنې دى پسې اخيستى و. دغې اند ښښنې، پرته

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هر ډول اړیکو ، دا خیال چې دغه مرګ به نه یوازې پر نورو څه اغېز ولري، بلکې دده د خپل ځان په وړاندې چې له ده سره به څه پېښېږي، د هغه روح به څنګه کېږي، ژوند به یې څه رنګه وي، په خورا یقیني،خو په ساده ډول دده په ذهن کې خپې وهلې.. ناڅاپه یې.. ټول ژوند لکه یوه کوډېزه شمعه تر پامه ورغلې و او تر ډېرو پورې یې د دغې شمعې رڼا ته د خیالي هینداري له شا نه کتلي و ، ، ، خو اوس یې د ژوند دغه تصاویر له جادویي هینداري پرته ،د ورځې تر رڼایي لاندې لیدل. هغو ته یې کتل.. هغه یې د مرګ د اندېښنو په رڼا کې ځارل او ویل به یې:

-هغه دی، هغه خیال او ذهن ته نه راتلونکي دروغجن تصاویر، هغه تصاویر چې زما زړه یې لمساوه، په ځان یې مینوولم، زه یې زورولم. دا هغه تصاویر و چې ښکلي او له رازونو ډک وو. د ویاړ، ټولنیز دریځ، لوی نوم، له ښځې سره مینه، هېواد، خاوره، څومره ما ته دا تصویرونه ستر او نه هېریدونکي برېښېدل. څومره ماته ګران او پرتمین وو، او د دغه سهار، د دغه سپین سهار په سړه وږمه کې چې زه یې پر ځان راخوریدلې احساسوم، اوس څومره بې رنګه او بې خونده دي.

د ژوند درې سترو غمونو چې په ځانګړي توګه یې دده پر ژوند اغېز کړي و، دده پام ځانته وروا ړاوه.

-له ښځې سره مینه، د پلار مرګ او پر روسیې د فرانسویانو یرغل او د هغې نیمایي لاندې کول. مینه ! دغه نجلۍ چې ما ته د رازمینې جذبې سرچینه برېښېده، څنګه راته ګرانه وه ! ما د مینې په هکله شاعرانه تکلونه کړي و، له هغې سره د نیکمرغۍ تکلونه. هغه په ترخه او لوړ آواز وویل:

-مینه !آه مهربان ماشومه ! څنګه ما په داسې یوې ربښتیني مینې باور درلود، چې زما د یو کال مودې په نشتوالي کې ما ته وفاداره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاتې شي ! ما تصور کاوه چې زما په نه شتوالي کې به هغه د ښکلې سپينې کوترې په شان د بېلتون سندرې وغږوي، خو هر څه ډېر ساده وو... هر څه وحشتناکه ساده او کرکجن وو.

پلار مې په ليسه ګورې کې آبادي کوله او فکر يې کاوه چې دا دده هېواد ، دده جايداد ونه، دده ځمکې، دده مريې، کليوال بزګر دي، خو ناپليون راغی، څوک د هغه شتوالی نه ويني، هر څه لکه د يوې بڼکې په شان تالا والا شول. د هغې ليسه ګوره او ټول ژوند په دې توپان کې لکه د يوې بڼکې په شان ټوټې ټوټې او تالا والا شول. شهزادګۍ ماريا وايي چې دا د لوی خدای اراده ده چې موږ آزمايي، خو دا آزموينه د څه او چا لپاره ؟ چې هغه نور نه شته او هېڅکله به بيا نه وي. نو دا ازمايښت د چا په کار دی؟ د وطن؟ د مسکو خو ولويد... سبا به ما ووژني، هغه هم نه يو فرانسوي، بلکې کوم خپل، لکه هغه شان چې پرون يو سرتېری زموږ له غوږ سره توپک تش کړ. فرانسويان به راشي، له پښو او سر نه به مې ونيسي، کومې کندې ته به مې ورواچوي، چې زما ډډوز بوی يې سپوږمو ته ورنه شي. د ژوند شرايط بدلېږي او د ژوند نوي شرايط به د نورو لپاره همداسې دوديزه او ورځنی شي، لکه اوسني، زه به نور نو له هغو نه خبر نه شم او خپله به هم نه يم. هغه د ن چنارونو د ونو کتارونو، د هغو سپينو ژېړو نا خوځېدونکو تاجونو او د هغود پوټکي سپينوالي ته، چې د لمرتر شغلو لاندې ځلېدل، کتل او له ځان سره يې وويل:

-مرګ، سبا ته به ما ووژني، زه به نور نه يم... دا ټول شيان به وي او زه به نه يم. په څرګنده يې دا ژوند له خپل ژونده پرته تصور کړ. دا د چنار ونې، د هغو دروند سيوري، دا کنډک کنډک سپينې وريځې او دا د سرتېرو د نغريو لوګي، دا ټول د هغه پر شاوخوا کې، دا ټول شيان ده ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وحشتناکه او ګوابښمن وبرېښېدل. سره لرې یې پر ځان را خوره شوه، په چټکۍ پاڅېد، له انباره ووت او په ګرځېدو شو. د انبار له شا د غږیدا آوازونه راتلل، سردار اندرې غږ وکړ:

-څوک دي؟

تیموخین د دولو خوف د ډلې تورن، اوس د افسرانو د کموالي له امله د کنډک قوماندان شوی و، په حیا او ډار راننوت او د کنډک محاسب او یاور هم ورپسې ورننوتل.

سردار اندرې په چټکۍ پاڅېد، او هغه څه یې چې افسرانو د دندې له مخې ده ته وویل، واورېدل. ده هغو ته سپارښتنې وکړې، له هغو سره په خدای په امانۍ کې و، چې د باندې د یو آشنا غږ انګازه واورېدل شوه ،د یو چا غږ چې له کوم شي سره ټکر شوی و، پورته شو !آخ، بلا دې درپسې وي.

سردار اندرې، له انباره د باندې وکتل او وې لیدل چې ده ته پییر راروان دی او پښه یې په څه شي کې بنده او نېږدې و چې ولوېږي. سردار اندرې ته د خپلو آشنایانو په تېره بیا د پییر لیدل ځکه خورا ګران تمامېدل چې هغه ته یې ټولې هغه بدې خاطرې وریادولې، چې ده ته د مسکو په وروستی سفر کې ورپېښې شوې وې. هغه وویل:

-ښه داسې !دلته څه کوئ؟ قسمت خپل کار کوي؟ هېڅ مې دې د لیدو انتظار نه درلود.

کله چې یې دا خبرې کولې، د هغه له سترګو او بشرې نه، نه یوازې بې پروایي بلکې کرکه ورید له. پییر، سمدلاسه په دې خبره پوه شو. پییر به چې هرکله د سردار اندرې دیدن ته راته، طبیعت به یې ښه او مینه ناک و، خو کله چې یې اوس د سردار اندرې څېرې ته وکتل، د هغه خوښۍ او لېوالتیا په خواشینۍ بدل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېير وويل:

-زه راغلم.. پوهېږئ.. راغلم.. ما ته په زړه پورې ده.

پېير، هغـه ورځ، څـو ځلـه، دغـه خبره، چـې ده تـه پـه زړه پـورې ده، تکراره کړه. ما غوښتل چې د جګړې ننداره وکړم.

سرداراندرې له پيغوره په ډکه ژبه وويل:

-ښـه! ښـه! رښـتيا د ماسـون ورونـه ددې جګـړې پـه اړه څـه وايـي؟ څنګه د هغې مخه ونيسي؟ او بيا يې لږ په ځيږه ژبه وويل:

-ښه د مسکو راته ووايه؟ زما خپـل خپلوان څنګـه وو؟ پـه پـای کـې مسکو ته راغلل؟

-هو کې، راغلـل! ژولـيا دروبتځکايـا مـا تـه وويـل چې راغلل. زه د هغو ديدن تـه ورغلـم، خـو ومـې نـه شـو ليـدلای، ځکـه هغـوی، ببرتـه لـه مسکو د باندې کلي ته لاړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۵

افسرانو غوښتل لاړ شي، خو سرداراندرې نه غوښتل چې له خپل ملګري سره یوازې پاتې شي، هغوی ته یې بلنه ورکړه چې کیني او چای وڅښي.

څو څوکۍ او چای یې راوړل. افسرانو په خورا تعجب د پییر څورب او غټ ځان ته کتل، د مسکو او زموږ د پوځونو د ځایونو په اړه یې چې ده خپله لیدلي وو، د هغو کیسو ته غوږ غوږ وو. سرداراندرې چپ و او بشره یې داسې له خواشینۍ ډکه وه چې پییر د هغه پر ځای، د کنډک بل مهربان قوماندان، تیموخین ته مخ ورواړاوه او له هغه سره یې خبرې کولې.

سرداراندرې زیاته کړه:

-څنګه د پوځونو ټول مورچلونه دې وکتل؟

پییر وویل:

- هو کې! خو باید وګورئ چې څنګه؟ د یو غیر پوځي په توګه نه شم کولای ووایم چې هر څه مې وکتل، خو بیا هم د پوځونو په ټولیز موقعیت او ځای پوه شم.

سرداراندرې وویل:

-خو په هرحال، تر بل هر چا نه ته ښه پوهېږې.

پییر د عینکو له شا نه سرداراندرې ته کتل او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-آه ! اوس تاسو دا راته ووايئ چې د کوتوزوف د ټاکنې په اړه څه وايي؟

سرداراندرې وويل:

-زه په دې ټاکنه ډېر خوشاله شوی يم، خو تر دې زيات څه ويلی نه شم.

-ښه ورکه وه يې، ته دا راته ووايه چې ستا نظر د بارکلي ديتولي په اړه څه دی؟ خدای خبر په مسکو کې يې د هغه په اړه څه ويل. تاسو د هغه په اړه څه قضاوت کوئ؟

سرداراندرې افسرانو ته اشاره وکړه او وې ويل:

- له هغو نه وپوښته !

پېير په مهربانه او له درناوی نه ډکې موسکا چې له تيموخين سره يې د خبرو په وخت کې بې ارادې پرشونډو وه، هغه ته وکتل.

تيموخين په درناوي او په داسې حال کې چې د خپل غونډ قوماندان ته يې کتل، وويل:

-که اجازه راکوئ چې ووايم، پر موږ توره شپه وه، خو د والاحضرت په ټاکنې سره شپه سبا شوه.

پېير وپوښتل:

-څنګه، څنګه داسې؟

-څه درته ووايم، لومړی خو دا د لرګيو او وښو خبره درته ووايم، موږ چې کله د سوينځيان له سيمې شاتګ راپيل کړ، هيڅچا دا زړه نه شو کولای آن د ځنګل ونو يا وچو وښو ته وګوري. مخ يې سردار ته وروا ړاوه او وې ويل:

- ښه کله چې پوځ شا ته درومي، ددغو شيانو ګټه هغو (دښمن) ته رسېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا يې سردار ته مخ وروا ړاوه او وې پوښتل:

-داسې نه ده عاليجنابه؟ موږ هېڅ نه شو کولای، زموږ په غونډ کې يې دوه تنه په همدې ډول جرمونو محکمې ته ولېږل، خو اوس چې والاحضرت وتاکل شو دا کارونه خورا آسانه شول. ربنا را خوره شوه...

-ښه ولې يې په دې کارو بنديز لګولی و؟

تيموخين ډېر وشرمېد، دې خواته، هغې خواته يې وکتل. نه پوهېده چې څنګه د دې پوښتنې ځواب وواېي. پېير له سرداراندرې نه همدا پوښتنه وکړه:

سرداراندرې په خواشينۍ او ملنډو وويل:

-د دې لپاره چې تالان شوې او ورانې شوې ځمکې دښمن ته پرې نه ږدو. دا ډېره جدي خبره ده، بايد اجازه ورنه کړو، چې وطن تالان او پوځيان غلا وو ته وهڅوو... د جګړې ګټل هېڅکله، نه مورچل او نه دريځ، نه د وسلو کيفيت او آن نه د سرتېرو د شمېر پورې، هېڅ شي پورې اړه نه لري...

-نو څه پورې اړه لرئ؟

-هغه احساس پورې چې زما او د بل هر يو سرتېري (تيموخين ته اشاره وکړه) په زړه کې راالمسېږي.

سرداراندرې، تيموخين ته چې خپل قوماندان ته يې له حيرته او وحشته په ډکو سترګو کتل ځير و، وروکتل. د پخوانۍ آرامۍ او چوپتيا پر ځای، اوس ګبنۍ اخېستی او ناآرامه و. داسې برېښېده چې هغه نه شو کولای هغه څه ناځاپه چې خيال ته ورځي، ونه وايي:

-جګړه هغه څوک ګټي چې د هغې د ګټلو ټينګه پريکړه يې کړې وي. ولې موږ د اوسترليڅ په څنډو کې جګړه بايلوده؟ موږ چې مرګ ژوبله مو تر فرانسويانو زياته نه وه، خو ډېر ژر او پخوا مو ځان ته وويل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې موږ په جګړه کې ماته خوړلې ده، نو ځکه مو بایلوده. او موږ ځانته ځکه دا سې وویل چې هلته د سرښندنې لپاره ځانته څه نه و غوره کړي، موږ غوره ګڼلې وو چې ژر تر ژره د جګړې له ډګره ووځو. موږ ځانته وویل:

-جګړه مو بایلوده، باید وتښتوو! او موږ وتښتېدو. که په هغه ورځ مو تر ماښامه د تېښتې او ماتې خبره نه وای کړې، خدای خبر دي چې څه به پېښ شوي وای، خو که سبا موږ دغه خبره ونه کړو، او تر یوې شېبې چوپتیا نه وروسته یې وویل:

- ته وایې زموږ د لومړې کرښې کینه خوا ضعیفه او ښی هغه یې پراخه او اوږده ده. دا هسې ملنډې دي، تشې خبرې دي، سبا موږ له څه سره مخامخ کېږو؟ څه مو په انتظار دي؟ سل میلیونه ډولاډول تصادفونه چې په یوه شېبه کې هلته پېښېږي. په دې پورې اړه پیدا کوي، چې هغوی وتښتي یا د تښتې خیال ورشي، یا زموږ سرتېري دي چې د تېښتې خیال ورته پیدا شي. یا د هغوی یا د دوی څوک ووژل شي، خو هغه څه چې اوس تېرېږي، دا ټول یوه لوبه ده. رښتیانی خبره داده، له هغو کسانو سره چې ته د جبهې د لومړیو کرښو د کتنې لپاره لاړې، نه یوازې د جګړې ټولیز بهیر ته ګټه نه شي رسولی، بلکې هغه ته خنډ هم پېښوي. هغوی یوازې د خپلو کوچنیو ګټو په خیال کې دي.

پېیر په کرکجنه ژبه وویل:

-په دغه شان شېبو کې؟

سرداراندرې تکرار کړه:

-هو کې په دغه شان شېبو کې، د هغوی لپاره دغه یوازینی شېبې دي چې د خپل سیال، تر پښو لاندې نقب ووهي او خپله دیو بل نښان یا صلیب یا کوم بل ویاړ تر لاسه کړي. زه تصور کوم سبا ته به هم چارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې وي:

سل زره روسي او سل زره فرانسوي پوځیان به سره لوېږي، دا یو حقیقت دی، چې دوه سوه زره سرتېري به سره وهي. هر هغه څوک چې بې ډاره او په زړورتیا سربښندنه او جګړه کوي، هغه به بری ګټي. غواړې درته وایم، څه به پېښ نه شي. څو مره به هغوی پورته او به خړې نه کړي، سبا ته مو ږ جګړه ګټو. سبا ته چې هر څه کېږي او هر څه پېښېږي، موږ جګړه ګټو.

تیموخین وویل:

-دغه ده ستا حضور والاحضرت ! دغه رښتیا او حقیقت دی. اوس به په ځان ډارېږو ! زما د کنډک سرتېري، باور کوي او کنه، هغوی خپل شراب هم ونه څکل. هغوی وایي چې اوس ددې خبرو وخت نه دی، او ټول چپ شول.

افسران پاڅېدل، سردار اندرې له انباره له هغو سره ووت او د کنډک یاور ته یې وروستې سپارښتنې ورکړې. کله چې افسران لاړل، پېير، سردار اندرې ته ورنږدې شو، همدا چې غوښتل یې سردار اندرې ته څه ووایي، د انبار خواته په لاره کې یې د درې آسونو د پښو غږ واورید. سردار اندرې هغې خواته وکتل، ولځوګین، کلاوزویخ یې چې یو قزاق یې ملګرتیا کوله وپېژندل. هغه رانږدې او غږېدا ته یې دوام ورکړ. سردار اندرې او پېیر بې له ارادې د هغو خبرې چې په الماني غږېدل، واورېدې، یو تن وویل:

-د جګړې ډګر باید لا پسې پراخ شي، په دې اړه چې څومره وغږېږو، لږ مو ویلي دي.

بل غږ ځواب ورکړ:

-همدا سې ده ! اصلي موخه د دښمن ضعیفول دي، نو ځکه د ولسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو وژلو ته هم باید پام ونه شي.

لو مړي غړ د هغه خبره تصدیق کړه:

-هو کې ! همدا سې ده !

همدا چې سواره تېر شول، سردار اندرې له قهره ډک په ملنډیزه موسکا ،د هغو خبرې تکرار کړې:

-هو کې !د جګړې ډګر باید پراخ شي. هو !زما لپاره د جګړې ډګر لیسه ګورې دی او هلته ما ته له پلاره، زویه او خوره پرته بل څوک پاتې نه دي،خو دغه بناغلی دغو کارو ته هېڅ پام نه کوي، هماغه شان چې ما تا ته وویل:

-سبا ته به دا پردي نه وي، چې زموږ د برى خنډ کېږي، دغه دوى دي، چې د چارو د کړکیچنوالي لپاره، څومره یې چې له لاسه کېږي، هڅه کوي، ځکه د دوى الماني تفکر یوازې هغو دلایلو پسې ګرځي، چې هسې دلایل دي. د هغوى زړونو له هغه څه نه تش دي، چې زموږ زړونه یې غواړي او دا هغه څه دي چې د تیموخین، په زړه کې څپې وهي. هغوى، ټوله اروپا په خورا درناوي هغه ته وسپارله او اوس راغلي موږ ته هېوادپالنه رازده کوي. څه بې ساري استادان !

د هغه غږ بیا له قهره تېره شوى و.

پییر وویل:

-نو تاسو فکر کوئ چې موږ د سبا په جګړه کې برى ګټو ؟

سردار اندرې په خورا پریشانۍ وویل:

-هو !هو !خو که پرېکړې ما پورې اړه درلوداى، ما به اسیران نه نیول. اسیر یعنې څوک؟دا د غیرتیانو خبرې دي.

فرانسویانو زموږ کور تالان کړ او اوس به مسکو تالان کړي، ما ته یې سپکاوى وکړ، پر ما یې تېرى وکړ او تر دې وروسته هم چې هره

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپېه وغواړي، کولای شي. هغه زما دښمن دی او زما له نظره هغوی جانیان دي. تیموخین او نور ټول هم همدا اسې فکر کوي. هغوی باید اعدام شي. که هغوی زما دښمنان دي، هغوی زما دوستان کېدای نه شي او هغه خبرې چې هغو یې په تیلیزیت کې کړې وې، هسې تشې اپلتې دي.

پېیر، چې سترګې یې له حیرانتیا ځلېدلې، سردار اندرې ته کتل او وې ویل:

-هو !هو !زه په پوره توګه ستا خبرې منم.

هغه څه چې د موژاسیک په غونډۍ کې ټوله ورځ دی پریشانه کړی و، اوس ټول ورته په ډاګه شوي و، هغه اوس د دغې جګړې په اهمیت او په ټولیزه توګه د سبا ورځې د نښتې په ځانګړتیا ښه پوهېده. د هغو څېرو ځیرړوالی او په سلو ژبو غړېدونکې له معنا نه ډک حالت چې لکه برېښنا دده له سترګو تېر شوي و، اوس ورته روښانېده. دده اوس د جذبې او فزیکپوهانو په وینا نغښتې هېواد پالنې په معنا چې د ټولو خلکو په زړونو کې راخوټېدله، پوره سرخلاصېده او په دې پوهېده چې ولې په داسې ورین تندي، زغم او آرامۍ بې پروایي ته ورته دی، مرګ ته ځان چمتو کوي.

سردار اندرې دوام ورکړ:

- باید څوک اسیر نه کړو. د اسیرانو نیول د جګړې ځانګړتیا بدلوي او د هغې وحشت راکموي. د اسیرانو په نیولو موږ جګړه په لوبه بدلوو، د رحم او ښښنې په یوه لوبه او داسې نور او همدا رحم دی چې کار خرابوي. زموږ د مهربانۍ او رحم دغه احساس د یوې ښځې د مهربانۍ او رحم هغه احساس ته ورته دی، چې د یوه خوسکي په وژلو یې هم زړه خوږېږي. هغه داسې مهربانې او خواخوږې وي چې د وینو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیدو زغم نه لري، خو د همدې خوسکي غوښه بیا له مرچو او مالګې سره په مزه مزه خوري. او موږ د جګړې او جګړه مارو د حق، د ښېښنې او سخاوت، د ریبارانو د ساتنې او له بدمرغیو سره د مرستې لپاره هڅوي. دا ټولې اپلتې دي. ما په ۱۸۰۵ کال کې دا ټول حقوق، ښېښنې او مرستې لیدلي، موږ یې غولولو او موږ هغوی غولول. د ولسي خلکو کورونه غلا او تالانه وي، جعلي پیسې خپروي او له ټولو نه لا لویه بدمرغي دا ده چې زموږ ماشومان وژني، زما پلار وژني او بیا د حقوقو خبرې کوي، د جګړې د حقوقو او پر دښمن د رحم او مهربانۍ. نه، اسیران باید ونه نیول شي. باید ووژل شي او خپله د مرګ هرکلی وکړي. په هرچا چې زما غوندې حال راغلی وای، هماغه شان به زوریدلی و لکه زه چې زوریدلی یم. ..

سردار اندرې، چې فکر یې کاوه، نور یې ددې پروا نه لرله چې فرانسویان به پر مسکو ولکه کوي او که به یې نه کوي. ناڅاپه چپ شو، یوه درانه غم یې ستونی کېښکود. په همدې چوپتیا کې څو واره دا خوا هغه خوا لاړ، خو د هغه تبجنې سترګې ځلېدلې، کله چې یې په خبرو پیل وکړ، شونډو یې رېږدیدې:

-که ستر دروغجن په جګړه کې نه وای، موږ به یوازې هغه وخت او هغه هم د یو څه لپاره جګړې ته تللو چې لکه دنن په شان یې د ځاریدنې ارزښت لرلای. نور به نو نه له دې کبله چې پاول ایوانوویچ، له میخائیل ایوانوویچه خپه شوی، جګړه به پېښېدله. که هغه وخت جګړه داسې جګړه وي، لکه اوسنۍ هغه، بیا به د جګړه مارو سرښندنه هم بې ساري وای. هغه به بیا دغه وستافالڅیان، ګیسنڅیان او المانیان چې اوس ناپلیون پسې روان دی، روسیې ته نه وای راغلي. موږ به هم اتریش او پروس ته نه تلو او په هغې جګړې کې به مو سرښندنې نه کولې چې نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهېږم د چا او د څه لپاره دی. جګړه خواخوږي او مهرباني نه ده، داد ژوند تر ټولو بدمخي او بده چاره ده، باید په دې پوه او له هغې سره لوبه ونه کړو. باید ددې اړتیا باید په تریخ حقیقت په ټینګه او په زغرده پوه شو. ټوله خبره په همدې کې ده، چې دروغ باید له رښتیا نه جلا کړو، په جګړه کې باید داسې واوسي لکه په جګړې کې، نه داسې، لکه په لوبه کې چې وي، حال دا چې اوس جګړه د بیکاره او بې عقلو کسانو په کار بدله شوې ده. پوځیان د ټولنې تر ټولو لوړه او ویاړمنه پاړکه ده. جګړه څه شی ده؟ په جګړېزو چارو کې د بري لپاره څه ته اړتیا شته؟ او د پوځي ټولنې اخلاق څنګه دي؟ د جګړې موخه، انسان وژنه او وسله يې جاسوسي، خيانت او خيانت ته لمسول، د خلکو بدمرغه کول او په هغو تالان ګډول دي، د سرتېرو د مړولو لپاره د هغو د شتمنيو غلا کول، دروغ ويل، او دوکه کول. په دوکې او دروغو د پوځي ځيرکتيا نوم ايښودل دي. د پوځيانو اخلاق يعنې د آزادۍ وژل. دې ته وايي پوځي نظم. ځان پالنه، ناپوهي، بيکاري، ظلم، بداخلاقي، نشه، دې ته وايي پوځي اخلاق، خو سره له هغه هم پوځيان د ټولنې تر ټولو غوره او لوړه طبقه ده، له چينه پرته ټول شاهان پوځي جامې اغوندي او هر هغه څوک چې تر ټولو زيات خلک ووژني، هغه تر ټولو زياتې ډالۍ او جوايز ترلاسه کوي. سبا ته هم د يو بل د وژنې تکل سره سره کوي، د يو بل د وژلو او نابودولو سيالۍ جوړېږي او په سلګونه زره خلک يا له ژونده او يا هم له روغتيا نه بې برخې کوي. او بيا د مننې او لمانځنې مراسم جوړوي، چې خدای دوی ته د زياتو وګړو د وژلو قوت ورکړی دی. (دوی د وژلو شويو شمېر په لاسي لاپسې زياته وي). د بري جنډې او چغې پورته کوي، وياړ غواړي او په دې توګه هر څومره چې يې زياتې وژنې کړې وي، په هماغه کچه خپل خدمت او وياړنه زياته ګڼي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرداراندرې له رنځه په نرۍ خو قهرجنه چغه وویل:

-ځنګه لوی خدای له هغه ځایه دوی ته راګوري، او د هغوی خبرې اوري. آه !د زړه سره ! په دې وروستیو وختونو کې ژوند ډېر راته زورونکی شوی دی. زه وینم چې کرار کرار په ډېرو شیانو پوهېږم. انسان باید د خیر او شر د پېژندنې او پوهې ونې ته ورنږدې نه شي او میوه و نه څکي. هغه زیاته کړه:

-ښه، ډېر ښه، وخت هم ډېر پاتې نه دی. تا ته هم خوب درځي، زه هم باید ویده شم.

ناڅاپه یې وویل:

- ځه، د ګورکي ښارګوټي ته لاړ

پېیر په ډار خو له خواخوږۍ نه په ډکو سترګو هغه ته کتل او ځواب یې ورکړ:

-آه، نه !

سرداراندرې بیا وویل:

-ځه، ځه لاړ شه، تر جګړې مخکې باید خوب پوره شي.

هغه په چټکۍ پېیر ته ورنږدې شو، له هغه یې غېږ تاوه او ښکل یې کړ او چغه یې کړل:

-د خدای په امان، درځه، خو ځېږه ! هېڅ نه پوهېږم چې بیا به سره وګورو او کنه !

په چټکۍ راستون شو او انبار ته ننوت.

هوا تکه تیاره وه او پېیر نه شو کولای د سرداراندرې د مخ حالت ووینې، چې هغه خواشینی، قهرجنه او که خوښ او تاند و.

پېیر یو څو موده هک حیران او چپ ودرید او فکر یې کاوه چې هغه پسې بېرته او که کورته لاړ شي، خو په پای کې یې ځانته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-نه، نه هغه ما ته اړتیا نه لري او زه پوهېږم چې دا زموږ وروستی دیدن و، هغه یو لوړ ژور اسویلی وویست او د ګورکي سیمې ته خپل کورته لاړ.

سرداراندرې، چې انبارته راستون شو، په خپل کټ کې پریوت، خو خوب چېرته و.

هغه سترګې وتړلې، یو خیال په بل بدلیده، خو ده ته خوب نه ورته. په دغو خیالونو کې یوه هغه، دی ډېر په ځان اخته کړ. هغه ته په پترزبورګ کې، خپل یو ماښام داسې وریاد شو لکه پرون. دا هغه ماښام و چې د ناتاشا بشره له خوښۍ او لېوالتیا نه لکه اور داسې ځلېدله او ده ته یې نقل کاوه چې څنګه تېر اوړی دا د مرخېړیو د ټولولو لپاره یوه لوی ځنګله ته تللې او هلته ورکه شوې وه. هغې په ګډوډو خبرو کې، د ځنګل چوپتیا، خپلو احساساتو او له هغه بوډا سره چې د شاتو مچۍ یې ساتلې وې، خپلې خبرې اترې انځورلې. هغې په هره شېبه کې خپلې خبرې پرې کولې او ویل به یې:

-نه، نه شم کولای، زه نه پوهېږم چې تا ته یې سم نقل وکړم. نه شم کولای، ټول هغه څه کټ مټ درته ووایم، لکه څنګه چې و، نه نه ته نه پوهېږې !

سره له هغه چې سرداراندرې هغه آرامولـه چې دی پوهېږي، په ټولو هغو خبرو چې هغه یې وایي، پوهېږي، خو بیا هم ناتاشا له خپلې وینا نه ناراضې وه. هغې غوښتل د خپل ګوګل د هغې ورځې شاعرانه احساسات څرګند کړي، خو هغې نه شو کولای:

- ته نه پوهېږې. هغه بوډا څه ښکلی و او هغه ځنګل څه تت او تیاره. .. د هغه داسې مهربانه .. نه، نه زه نه شم کولای درته وې وایم.

هغه لاپسې سره کېده او لاپسې ګېنۍ اخېسته. سرداراندرې اوس

(c) ketabton.com: The Digital Library

موسېده، هماغه موسکا چې په هماغه ورځ د ناتاشې د نقل کولو په ورځ، د هغې سترګو ته په کتو کتو کې دده پرشونډو راخوره شوې وه، بیا راخوره وه، له ځانسره یې وویل:

-زه د هغې په خبرو پوهېدم، نه یوازې پوهېدم، بلکې هغه احساس چې د هغې ګوګل یې لمساوه، پر هغه صداقت او د هغې د روح پرربښتینتوب او سادګۍ چې په هغې کې نغښتي و، هغه مې هم احساسول او پرې پوهېدم. دا هغه څه و چې ددې روح او ځان یې سره نښلول. دا هغه روح و چې زه پرې مین وم او راته ګران و، څه بې ساري او څه د زړه کومي او لېونۍ مینه، څنګه نیکمرغی وم. او ناڅاپه وریاد شول چې دغه مینه څنګه پای ته ورسېده. هغه، اناتول کوراګین، دغو احساساتو، هو، له دغو احساساتو او خیالونو نه یوه ته هم اړتیا نه لرله، هغه دغه شیان نه لیدل او نه پرې پوهېده، هغه په ناتاشا کې یوازې یوه تانده ښکلې پېغلوټې لیدله، چې آن له هغې سره خپل قسمت یو کړي او زه؟

... او هغه لا تر اوسه ژوندی او خوشاله ګرځي.

سرداراندرې، داسې چې ګواکې چا اور پرې ورواینښی وي، په چټکۍ پاڅېد او دانبارتر مخې بیا په ګرځېدو راګرځېدو شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۶

د اګست په ۲۵ مه نېټه د بارادنیو تر جګړې د مخه، مسیو دوبوسیت، د ټولواک د دربار د تشریفاتو مشر او ډګروال فابویر، لومړی له پاریس او دویم هغه له مادریده له ټولواک ناپلیون سره د کتنې لپاره والویوا، ته راورسېدل.

دوبوسیت، جامې بدلې او درباري کالي یې واغوستل، بیا یې سپارښتنه وکړه، هغه غوټه چې ده له پاریس نه ځانسره ټولواک ناپلیون ته راوړې ده، ده مخکې له مخکې د ټولواک کېږدۍ ته وروړې او خپله د کېږدۍ لومړې برخې ته ورننوت. هلته یې د ناپلیون له یاورانو سره چې په ده راټول شول، خبرې یې پیل کړې او خپلې غوټې په خلاصولو شو.

فابویر، لاکېږدۍ ته تر ننوتلو د مخه، له هغو جنرالانو سره چې پېژندګلوي درلوده، خبرې اترې پیل کړې. که څه هم ټولواک لا د ځان په جوړېدو و او کالي یې اغوستل، خو لا د خپل خوب په کوټې کې و. کله به یې پزه ګروله او کله به یې ستونی خلاصوه، وبه چورلید، را وبه چورلید، او د چوپړ برس ته د برابرۍ لپاره به یې کله خوربه ملا او کله هم غوږ ټېټر هغه ته وربرابر کړ. یو بل ځانګړی چوپړ چې د ادکلن (کلونیا) د بوتل پر خولې ګوته وراینبې او د هغه په نازک بدن یې عطر ورشیندل، داسې یې ښودله چې ګواکې یوازې دی، دی چې پر کوم ځای او څومره عطر پر هغه وروشیندي. د ناپلیون لنډې څڼې لمدې او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه پر تندي راپرتې وې.

د هغه بشره که څه هم پړسېدلې او ژېړه وه، خو د نیکمرغۍ او خوښۍ نښې ترې وریدې. ځان یې رابرابروه، ستوني یې خلاص، آواز یې ډډ او خپل چوپړ ته چې په ده یې برس واهه وویل:

-ټینګ، لږ نور ټینګ.

هغه یاور چې دده کېږدۍ ته راغلی او د پروني شپې د جګړې په لړ کې یې د نیول شویو اسیرانو خبر ورکاوه، دخوب د کوټې تر مخې په دې هیله ولاړ و چې د ننوتلو اجازه واخلي.

ناپلیون تندي تریو کړ، تر سترګو لاندې یې خپل یاور ته وکتل، د هغه خبره یې تکرار کړه او وې ویل:

-اسیران مه ساتئ، هغوی موږ دې ته اړوي چې ویې وژنو. واه د روس د پوځ په حال ! او خپله ملا یې خمه او ځوربې اوږې یې د چوپړ تر برس لاندې وربرابرې کړې او غږ یې پرې وکړ:

-ټینګ، ټینګ، لا ټینګ !

بیا یې وویل:

-بس دی، نور بس دی ! په سر یې یاور ته اشاره وکړه او وې ویل:

-ښاغلیو دوبوسیت او فابویر ته ووایئ چې راشي.

یاور ځواب ورکړ:

- ښه دی ټولواک !

او د خوب د کوټې له دروازې ووت.

دوو چوپړانو اعلیحضرت ټولواک ته دریشي وروا غوسته او ټولواک د ګارد آبي رنګه دریشي پرغاړه په چټکو ګامونو د هرکلو کوټې ته ورووت.

ښاغلي دبوسو، هغه سوغاتونه چې د ملکې له خوا راوړي و، په

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلوار د تولواک د راوتلو د ځای پر مخامخ مېز کېښودل، خو ناپليون په دومره چټکۍ کالي اغوستي او داسې ژر راوتلی و چې دوبوسو، وخت نه و پيدا کړی، کارونه داسې جوړ کړي چې د ناپليون لپاره نوی والی ولري..

ناپليون.. د خپلې څېرې جديتوب څه نرم کړ او وې ويل:

-ښه په پاريس کې څه حال و؟

دوبوسيت، بايد هغه شان چې ښايي ځواب ورکړ:

-معظم تولواک ! پاريس بې له تا نه په غم کې ډوب دی.

که څه هم ناپليون په دې پوهېده چې دوبوسيت، به دغه ډول يو ځواب ورکوي او هغه هم د ښه تفکر په وخت کې په دې پوهېده چې دغه شان ځوابونه ناسم دي، خو بيا هم د دوبوسيت له ژبې نه ددغه شان خبرو په اوريدو خوشاله، له هغه سره يې خوا خوږي وښوده او وې ويل:

-ډېر خواشينی يم، چې تاسو مې تر دې ځايه ځان پسې راوستئ.

-اعليحضرتا ! ما له دغې ورځې پرته، د بل څه انتظار نه درلود چې تاسو د مسکو په دروازو کې وګورم.

ناپليون وموسېد او په پريشانۍ يې سر پورته کړ او ښۍ خوا ته يې وکتل. يو ياور په نرمو او خښېدونکو ګامونو راوړاندې شو او هغه ته يې يوه زرينه تنباکمروړه ورکړه، ناپليون هغه واخېسته.

تنباکمروړه يې پزې ته ونيوه او وې ويل:

-تاسو خو په عذاب نه شوئ، سفر مو خوښېږي، درې ورځې وروسته به، مسکو وګورئ. زه پوهېږم تاسو ددې هيله نه لرله چې دغه آسيايي پلازمينه وګورئ، خوندور سفر به وي..

د ناپليون پام شو چې ټول درباريان د پردې لاندې پټ شوي شي ته ګوري، وې پوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-دا څه شی دی؟

دوبوسیت، له درباري دود سره سم، پرته له هغه چې ټولواک ته شا وروا ړوي، دوه ګامه شاته ولاړ او د پردې د لوړولو په ترخ کې یې وویل:

-د اعلیحضرت ټولواک حضور ته د ملکې ډالۍ !

دا د ناپلیون د هغه ماشوم روڼ او ښکلی، تصویر و، چې د اتریش د امپراتور له لور نه پیدا شوی، هغه د ژوار، نومي نقاش له خوا انځور او خدا زده ولې د روم د پاچا په نامه یادیده، ښکلی ماشوم و چې ګڼې کړې کړې څڼې یې درلودې، د هغه غلچک او کتل د مور په غیږ کې د مسیح کتو ته پاتې کېدل..

ناپلیون په یوې ښکلې شاهانه خوځېدا، تصویر ته اشاره وکړه او وې ویل:

-د روم باچا، خورا ښکلی دی. د ایتالویانو د ښکلا ېز مهارت په ډول یې خپله څېره بدله کړه، په مینه مینه تابلو ته ورنږدې شو او داسې یې وښودله، چې ګواکې په فکرونو کې ډوب دی. هغه داسې احساس کړه، هر هغه څه چې دی وو ایي یا یې وکړي، هغه خپله تاریخ دی. هغه ته داسې وبرېښېده چې تر ټولو ښه کار چې دی کولای شي، خپل پرتم، واک او ځانغوښتنې ته په پام سره، چې د هغه زوی به د هغه له برکته، له نړۍ سره د (بیلبو) لوبه وکړي، هغه ددې لپاره چې ددغه پرتم، واک او ځانغښتنې برخلاف، باید بل څه په ځان کې څرګند کړي او ځان د نړۍ تر ټولو ساده او مهربان پلار وښیي. سترګې یې له اوښکو راډکې شوې، تصویر ته وروړاندې شو، څوکۍ ته یې وکتل (سمدلاسه یې څوکۍ د هغه مخې ته کېښوده) هغه پر څوکۍ مخامخ تصویر ته کېناست. د هغه یو اشاره ددې لپاره بس و چې ټول په پښو پاڅي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ووزي او دغه ستر انسان له خپلو احساساتو سره يو ازې پرېږدي.

ښه ډېره موده چې هغه د تصوير پـه وړاندې پـاتې شـو ، پرتـه لـه هغـه چې خپله پوه شي، پـر هغـه د رڼـا پرتـې شغلو تـه يې ګـوتې وروړې، بيـا پاڅېد ، دوبوسيت او د ځارنې ساتونکي يې راوغوښتل او سپارښـتنه وکړه چې دغه تصوير ددې لپاره د باندې وباسي، چې د کېږدۍ د باندې شاوخوا راټول شوي کسان د روم باچا د تصوير لـه نيکمرغـه کتنـې او د خپل ګران ټولواک او لارښود د زوی او راتلونکي واکمن له ليدو نـه بې برخه نه شي.

له هغه شا ن چې ده هيله لرله، پـه هغـه موده کې چې ده له خپل دولتـي مشاور دوبوسيت، سره سهارنۍ خوړله (هغـه ويـاړ چـې د دوبوسـيت پـه برخه شوی و) د کېږدۍ پـه وړاندې د افسرانو او د زاړه ګارډ د سرتېرو د منډو او شروشـور يـوه هنګامـه چـې د تصـوير د ليـدو هڅـه يې کولـه، پورته شوه.

له هغه سره هم مهاله له لېوالتيا نه ډکې چغې اوريدلې کېدې:

-ژونـدی دې وي ټولـواک !ژونـدی دې وي د روم باچـا !ژونـدی دې وي ټولواک !

تر سهارنۍ نه وروسته، نـاپليون ددوبوسيت، تر مخې خپـل منشـي تـه وويل چې د پوځ پـه نامه دده فرمان وليکي:

خپـل فرمـان يـې يـو ځـل بيـا لـه تېروتنو پرتـه او ښـه ليکـل شـوې ښـه ولوست او وې ويل:

- هوکې !لنډ او هر اړخيز !

په فرمان کې راغلي و:

-جګړه مارو نوميالو !داده هغه جګړه چې مـوږ دومـره ورتـه سـترګه پـه لاره وو ، ددې جګـړې بـری تاسـو پـورې اړه لـري. بـری زمـوږ لپـاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرومرو دی. هغې ته موږ زیاته اړتیا لرو. بری به موږ ته هر څه راکړي. د ژمي لپاره تاوده او آرام کورونه او بېرته خپلې مېنې ته راستنېدل. هغه شان چې په اوسترلیځ، فریدلاند، ویېتکس او سمولینسک کې وجنګېدئ، دلته هم وجنګېږئ. وجنګېږئ چې راتلونکي په خورا غرور او مېړانه ستاسو د سربښندنې یادونه وکړي. هغوی چې ستاسو د هر یو په اړه غږېږي، وایي به چې ده، د مسکو په لویه جګړه کې ګډون کړی و.

ناپلیون د خپل فرمان وروستۍ خبره بیا وویله: هو، د مسکو په جګړې کې!

اوښاغلي دوبوسیت ته یې، چې د سفر خورا لېواله و، بلنه ورکړه چې له هغه سره په ګرځېدا کې ملګرتیا وکړي. بیا له کېږدۍ نه ووت او د زین شویو آسونو خواته وروخوځېد.

دوبوسیت له ټولواک سره د ګرځېدو لپاره، له هغه مننه وکړه او وې ویل:

-ستاسو اعلیحضرت حضور پر ما خورا مهربان یاستئ.

هغه له آسه هم ډاریده، خوب هم ورته، او سورلۍ یې هم زده نه وه.

خو ناپلیون د سفر دغه لېواله ته سروښوراوه او دوبوسیت، اړ و چې باید له هغه سره تللی وای. کله چې ناپلیون له کېږدۍ نه ووت، د کېږدۍ تر مخې دده د زوی د تصویر په وړاندې د ګارډ د راټول شویو پوځیانو چغو او نارو لا پسې قوت واخیست، خو د ناپلیون تندی تریو شو، په یوه شاهانه خوځېدا یې تصویر ته اشاره وکړه او وې ویل:

-یو سئ، له دې ځایه یې یوسئ! لا تر اوسه پورې وخت دی چې هغه د جګړې ډګر ووینې.

دوبوسیت، سترګې وتړلې او سر یې ټیټ کړ او دا دده نښه وه چې تر کومې اندازې پورې د ټولواک خبرې احساسوي او پرې پوهېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۷

لکه هغه شان چې د هغه تاریخ لیکونکي وايي، ناپلیون د اګست په ۲۵ مه نېټه له سهاره تر ماښامه پورې پر خپل آس تېره کړه.

هغه، ځایونه او سیمې کتلې او څارلې، پر هغو سپارښتنو چې د هغه مارشالانو ورته وړاندې کول، خبرې اترې کولې او خپلو جنرالانو ته یې خپل ځانګړي وړاندیزونه سپارل:

-د اګست په ۲۴ مه نېټه، د شواردینو د مورچلونو تر نیولو وروسته، د روس د پوځ لومړۍ کرښې د کالوچا، د سیند د غاړو په اوږدو کې ماتې او یوه برخه، یعنې کینه خوا یې شاته اوښتې وه. په دغې برخه کې نه کوم سنګر او نه کوم څارځای و. سیند هم د دښمن د پوځونو د یرغل په وړاندې کوم خنډ جوړولای نه شو او یوازې همدا برخه وه چې مخې ته یې پراخه ډاګونه پراته وو. هر څارونکی او لیدونکی، پوځي یا غیر پوځي په لومړۍ کتنې او لیدنې کې په دې پوهېده چې د فرانسویانو یرغل به له همدې ځایه پیل کېږي. داسې بربښېده چې ددې خبرې په اړه فکر کول په کار نه دي او د ټولواک او مارشالانو لپاره دا د پریشانۍ او زیات غم خبره نه وه. هغوی په دې اړه نه ځانګړې پلټنې ته اړتیا لرله او نه ځیرکتیا ته، په تېره بیا چې اوس دغه پیاوړتیا د نبوغ نوم ګټلی و او ټولو هڅه کوله هغه د ناپلیون حق وګڼي، خو هغو تاریخ لیکونکو چې وروسته دغه پېښې لیکلې، دغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راز د ناپلیون مل کسانو او یا خپله ده، په دې اړه بل نظر درلود.

ناپلیون، پر دغه ډاګونو وګرځېد، په خورا ځیر یې ټول ځایونه وکتل، خپله یې له خپل ځان سره د ځېنو ځایونو د خوښېدو او یا نه خوښېدو له امله سر ښوراوه، پرته له هغه چې په دغه اړه خپل ژور خیالات چې دده د پریکړو بنسټ یې جوړاوه، خپل مل کسانو یا جنرالانو ته وواییې، ددغو څېړنو وروستې پایله یې د فرمانونو په بڼه هغو ته اوروله. د داوو (چې په ګیرڅوک اکمولسکي پېژندل شوی و) ددغه وړاندیز چې له کیڼې خوا باید د روسي پوځ نه راتاو شو، په اوریدو وویل چې دغه کار باید ونه شي، خو په دې اړه یې چې ولې ونه شي، هېڅ نه ویل. د جنرال کمپان دغه وړاندیز یې چې د هغه له مخې باید په فلیشی یرغل او خپل پوځونه د ځنګل له لارې قومانده کړي، ومانه. که څه هم مارشال نې، چې په ګیرڅوک الخنګینسکی مشهور شوی و او زړه یې وکړی شو وواییې چې په ځنګله کې پرمختګ کېدای شي، د پوځ د تباهۍ سبب شي، له دغه وړاندیز سره یې په ډاګه مخالف کړی و.

د شواردینو د شاوخوا د سیمو تر کتنې وروسته یو څه وخت چپ پاتې شو، په خیالو کې ډوب شو او د توپونو د ډزو لپاره دوه هغه ځایونه چې سبا ته باید د روسیې مورچلونو، تر اور لاندې نیولو لپاره جوړ شي او د هغه تر څنګ هغه ځایونه چې صحرایي توپونه په کې ځای پر ځای شي، په نښه کړي.

وروسته له هغه چې یې دغه او نورې څه سپارښتنې وکړې، بېرته خپلې قوماندانۍ ته راستون او هلته یې د دغې جګړې د نظم کړنلاره د لیکلو لپاره خپل منشي ته واوروله.

دغه کړنلاره چې فرانسوي او ځېنو نورو درناوی وړ تاریخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیکونکو په خورا درښښت د هغه یادونه کړې، داسې وه:

هغه دوه مورچله چې د شپې له خوا د ګیرخوک اکمولسکی له خوا په لاندې شوې د ښته کې جوړ شوي وو. له سهاره د دښمن پر هغو دوو مورچلونو برید پیل کړ، چې مخامخ ورته پراته وو.

له دې سره هم مهاله د لومړۍ توپخانې قوماندان جنرال پیرینتي، له کمپان دیرشو توپونو او د بېسې او فریان له وسایلو سره، یعني په ټولیزه توګه دوه شپېته عرادې (په هغو کې څلورويشت د ګارد توپونه، د برش د کمپان د پوځ زغروال، او اته د بېسې او فریان د پوځ زغروال و) وړاندې ځي او د دښمن مورچلونه او توپخانه تر اور لاندې نیسي.

جنرال سوربیه باید دې ته چمتو وي چې د لومړنۍ قوماندنې په اوریدو، خپل ټول مهمات د دښمن د مورچلونه پلو وروليږي.

شهزاده پنیتوفسکي د همدغو ډزو په لړ کې د ځنګله له لورې، باید کلي ته لاړ او د دښمن پر مورچلونو راتاو شي.

جنرال کمپان باید په ځنګل کې وړاندې لاړ شي، چې لومړي سنګرونه لاندې کړي. په دې توګه جګړه پیل او وروستې قومانده به د ناپلیون له خوا په خپله د دښمن د عملیاتو په لیدو ورکول کیږي.

د ښۍ خوا د توپخانې د ډزو په پیل سره پر کینې خوا باید ډزې پیل شي. د موران د پوځونو وسلوال او د ولیعهد لښکر د ښي اړخ د اوربل په لیدو، باید په چټکۍ برید پیل کړي. د ولیعهد لښکر به کلی (بارادنیو) لاندې کوي او د هغه د درې پلونونه، تر او ښتونه وروسته به، د جنرال موران او جنرال ژی رار، له پوځونو سره چې دده تر قوماندې لاندې دي، د دښمن پر مورچلونو یرغل کوي. وړاندې به ځي او هلته به له نورو پوځونو سره یوځای پاتې کیږي.

دغه ټولې یادونې به په خورا ځیر تر سره کیږي او د هغه تر څنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

باید پوره احتیاط پوځونه هم چمتو وساتل شي.
موژآسیک ته نېږدې
د ټولواک اردو د ۱۸۱۲ کال د سپتمبر ۲ مه

که ځان ته اجازه ورکړو او د ناپلیون دغه کړنلاره د هغه د نبوغ په وړاندې د هر ډول مذهبي ویرې نه لرې، وڅېړو. په ډاګه به څرګنده شي، خورا ناڅرګنده او پېچلې ده. هغې څلور خبرې او څلور سپارښتنې لرلې، خو له هغو نه یوه هم عملي کېدای نه شو او عملي هم نه شو.
په دې کړنلاره کې راغلي وو چې:
-لومړی باید هغه ځایونه چې ناپلیون په نښه کړي، تر برید لاندې راشي..
دویم، جنرال پنیتوفسکي باید د ځنګله له لارې د کلي پلو وخوځېږي..
دریېم دا چې جنرال کمپان له ځنګله نه تر تېرېدو وروسته باید کلی اشغال کړي..
او څلورم دا چې: د ولیعهد لښکر به کلی (بارادنیو) لاندې کوي او درې پلونو ته به اوړي..
دغه کړنلارې لکه د هغه د نورو سپارښتنو او غوښتنو په شان عملي نه شوې او عملي کېدای هم نه شوې. له بارادنیو نه تر تېرېدو وروسته، ولیعهد د کالوچا په سیمه کې په شا وتمبول شو او نور وړاندې تلای نه شو. د موران او فریان لښکرې، نه یوازې کوم مورچلونه لاندې نه شو کړای، بلکې شا تګ ته اړ وتل او د هغو خپل مورچلونو روسانو ولکه کړل (دا هغه څه و چې ناپلیون په هېڅ ډول نه شو کولای د هغو اټکل وکړي او تصوریې هم نه کاوه).. په کړنلاره کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هم راغلي و چې تر دغو سپارښتنو وروسته، نوري قوماندې به ناپليون په خپله د دښمن د عملياتو په ليدو او د هغو د بهير د پرمختګ له مخې ورکوي، خو دا کار هم ځکه ناشونی و چې د دغو جګړيزو پېښو د پېښېدو په ټوله موده کې ناپليون دومره لرې و، چې له هغو نه دده خبريدل خورا ګران و (دا هغه څه و چې وروسته څرګنده شوه) او هغه فرمانونه چې ده په دې اړه ورکول، هم له پېښو نه د ناخبرتيا په حال کې ورکول کېدل، نو ځکه د هغه عملي کېدل ،خورا ګرانه خبره وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۸

ډېر تاريخ ليکونکي داسې وايي چې د بارادنيو جګړه ناپليون ځکه ونه ګټله چې هغه، د هغې په ترڅ کې والګي نيولی و، که هغه والګي نه وای نيولای، تر جګړې مخکې او د هغه په لړ کې به د هغه فرمانونو د لا لوړ نبوغ نه سرچينه اخېستې وای، روسيه به نابوده او د نړۍ نقشه او څېره به بدله شوې وای.

د هغو مورخينو لپاره چې وايي روسيه د يوه سړي، ستر پتر، په خوښه او تکل جوړه شوې، فرانسه د يو تن ناپليون، په امپراتورۍ بدله شوې او د فرانسې پوځونه د يو تن په قوماندې روسيې ته راغلل او جګړه يې پيل کړه او روسيه ځکه ستر او بريالۍ شوه چې ناپليون د اګست په ۲۲ مه نېټه په سخت والګي اخته شوی و، دا د هغو لپاره د منلو وړ ده.

که د بارادنيو د جګړې پيل يا نه پيل، د ناپليون ارادې پورې اړه لرلای، که ددې يا هغه فرمان ورکول د هغه په خوښه يا نه خوښه کېدای، نو په دې توګه دا په ډاګه ده چې د ناپليون والګی د روسيې ژغورونکی وګڼل شي، خو له دې کبله چې د اګست په ۲۴ مه د هغه له يو چوپړ هېر شوي و، چې هغه ته تودې او نه لمدېدونکې موزې ورکړي، بايد دغه چوپړ د روسيې اصلي ژغورونکی وګڼو.. له بله پلوه که دغه دلايل چې روسيه يوازې د يوه تن (ستر پتر) په اراده جوړه شوې امپراتوري ده، د فرانسې د امپراتورۍ جوړېدل او پر روسيې د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېواد د پوځ يرغل، د يوه تن ناپليون په خوښه او اراده تر سره شوې ده، هغه دلايل دي چې يو ازې ناسم او له عقله لرې، بلکې له انساني طبيعت سره هم اړخ نه لګوي، خو د دغې پوښتنې چې د تاريخي پېښو دلايل دا دي چې د نړۍ د چارو بهير له مخکې د لوی خدای په اراده ټاکل شوی او د ټولو هغو انسانانو د ارادې محصول ذی، چې په دغه بهير کې يې ګډون کړی دی او د دغه شان کسانو لکه د ناپليون د ارادې اغېز رښتينی نه برېښي. ..

د بارادنيو په جګړه کې ناپليون نه څوک وويشتل او نه يې څوک ووژل، دا کارونه ټول سرتېرو تر سره کړل او دا هغه څوک نه و چې خلک يې وژل.

فرانسوي سرتېرو د بارادنيو په جګړه کې روسي سرتېري نه له دې کبله چې ناپليون فرمان ورکړی وژل، بلکې هغوی له دې کبله روسي سرتېري وژل چې هغوی هيله لرله هغه ووژني. د فرانسې ټول پوځيان، فرانسويان، ايتالويان، المانيان، هنګريان، ټول او ټول وږي، بې جامو او له جګړو ستړي وو، دوی، د هغه پوځ په وړاندې چې مسکو ته يې د دوی د تګ لاره تړلې وه، ځان دا سې انګېره چې ګواکې د بوتل سر خلاص شوی او بايد مې يې هرومرو وڅکل شي، که هغه وخت ناپليون هغوی له جګړې نه منع کړي وای، هغوی به هغه وژلی وای او خپله به يې د روسانو وژلو ته ورد انګلي وای، ځکه هغو دا کار خپله دنده ګڼله. .. هغوی نارې وهلې: ژوندی دې وي ټولواک ! د هرې اپلتې په اوريدو سره يې بيا هم همدا سې نارې وهلې او چغې يې آسمانو ته رسېدلې. هغوی له دې نه پرته چې چغې ووهي: ژوندی دې وي ټولواک ! او ځان د مسکو تر لاندې کولو وروسته ښه خوړو او کالو ته ورسوي بله لاره نه درلوده. نو ځکه دوی د ځان په شان نور انسانان يو ازې د دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره چې ناپليون يې غوښتونکی و ،نه وژل. په دې جګړه کې دا ناپليون نه و ، چې د جګړې لارښوونه کوي، ځکه د هغه يو فرمان هم عملي نه شو .. که څه هم دې جګړې ته جوړه شوې کړنلاره، په هيڅ ډول تر نورو هغو کړنلارو نه چې پخوا له دې د نورو جګړو لپاره جوړې شوې وې، خرابه نه وه بلکې تر هغو ښه هم وه او د جګړې په موده کې ورکړل شوي فرمانونه هم تر پخوانو هغو خرابه نه وه،خو د بارادنيو د جګړې فرمان له دې کبله دې ته،ورته پخوانيو فرمانونونه تو پير درلود ،چې د بارادنيو جګړه، لومړې جګړه وه چې په هغه کې ناپليون ماته کړې وه. ټولې ښه او غوره بې ساري کړنلارې او فرمانونه، چې کله بری رانه وړي، تل ناوړه او احمقانه برېښي او دهغو پوځي کارپوهانو له خوا غندل کېږي، چې جګړه ونه شي ګټلی او برعکس که څومره ناوړه او بېکاره کړنلاره او فرمان جګړه وګټي، هغه خورا ښه د پام وړ او غوره ګڼي او خورا ښه پوهان د هغو د ښېګڼو او غوره ځانګړتياو د اثباتولو لپاره کتابونه پرې ليکي.

هغه کړنلاره چې (وای روتر) د اوسترليځ د جګړې لپاره جوړه کړې وه، د پوځي کړنلارو په تاريخ کې غوره او بېلګييزه وه، خو هغه يې د زياتې پاملرنې، بشپړتيا او هر اړخيزتوب له امله سره وغندله. ناپليون د بارادنيو په جګړه کې د واک د ستر استازي په توګه په هماغه شان غوره او تر پخوا هغه ښه او لا ښه تر سره کړه، آن د جګړې د بهير لپاره يې کوم ناوړه څه هم ونه کړل. هر غوره وړاند يز يې ومانه، هغه کومه تېروتنه ونه کړه، خپله يې هم متناقض نظريات او ځرګندونې نه لرلې، نه ډار شوی و او نه د جګړې له ډګره وتښتېد . په جګړه کې د خپلې پوهې او تجربې په مرسته يې، په کراره او عزت خپله جګړيزه مشري او غوره دنده په پوره ايمانداری تر سره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۹

کله چې ناپليون د جګړې د کرښو، تر دويمې هر اړخيزې کتنې وروسته راستون شو، وې ويل:

-د شطرنج دانې ابښودل شوې او ټولې شوې دي. لوبه به سباته پيل شي.

هغه هيله وکړه چې تودې جامې ورکړي او دوبوسيت، يې هم ځانته راوغوښت، له هغه سره يې د پاريس په اړه خبرې اترې پيل کړې او د هغو بدلونونو په هکله يې د هغه نظر وغوښت چې د ملکې په کور کې د راوستلو هيله لرله. د تشريفاتو رئيس د ټولو اک د حافظې قدرت ځکه حيران کړی و، چې د ژوند ورځني خورا واړه شيان او د هغوی ځای او بدلول يې هم په ياد و.

له ډېرو وړو او بې معنا شيانو سره يې لېوالتيا ښودله، له سفر سره د دوبوسيت، پر بې پايه مينې ټوکې کولې او د هغه ډاکتر په څېر چې ښه په ځان ډاډمن او په خپل کار ښه پوهېږي، بې پروا غړېږي، خپله چپنه اغوندي او د ناروغ پر سر درېږي او وايي:

-هر څه زما په واک او ذهن کې دي، ما ته هر څه څرګند دي، هر وخت چې وړ وي، پيل کوم او له بل هر چا نه ښه پرې پوهېږم. اوس کولی شم ټوکې هم وکړم، څومره چې په کراره کراره زياته ټوکې کوم، په هماغه اندازه بايد تاسو ډاډمن، آرام واوسئ او زما نبوغ مو حيران کړي.

د خپل دويم جام تر څکلو وروسته، ناپليون لاړ چې دده تر نظره سبا ته د مهم کار د سرته رسولو نه مخکې بايد ويده شي. هغه د خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

راتلونکي کار له امله دومره سودايي و چې خوب يې ترينه تښتولی و. سره له هغه چې د شپې د لمدبل له مخې د هغه والګی لا زيات شو، د شپې تر نيمايي وروسته په درې بجو له خپلې کېږدۍ نه، بلې لويې کېږدۍ ته ورووت. او وې پوښتل:

- روسان شته که لاړل؟

هغه ته يې ځواب ورايه چې د دښمن ډزې له هماغه ځايه روانې دي. او د ښه ده، په نښه يې سر وښوراوه.

د څارنې ياور کېږدۍ ته ورننوت.

ناپليون له هغه نه وپوښتل:

- ښه راپه ! ته څه فکر کوئ، زموږ نننې کارونه به ښه وي؟

راپه ځواب ورکړ:

-بېشکه چې به ښه وي، معظم ټولواکه !

ناپليون هغه ته وکتل.

راپ وويل:

-ستاسو به په يادوي معظم ټولواک چې په سمولينسک کې مو ماته وياړ راوبابښه او راته ومو ويل چې بوتل خلاص شوی دی او بايد وڅکل شي. ناپليون وروځې ګونځې او تندی تريو کړ، سر يې په منګلو کې کېښود، تر يو مودې پورې چپ شو او بيا يې وپوښتل.

-دې خوار پوځ له سمولينسکه، تردې ځايه پورې ډېره مرګ ژوبله ليدلې ده، وګوره ! ما تل ويلي دي راپه ! بخت دوکه ماره کمچنۍ غوندې ده او اوس د غه حال خپله احساسوم. رښتيا پوځ خو لا تر اوسه بشپړ دی؟

راپ ځواب ورکړ:

-هو کې معظم ټولواکه !

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپليون يو تابليت راواخيست، هغه يې په خوله کې کېښود. او خپل ساعت ته يې وکتل. خوب نه ورته او سهار هم لا لرې و. داسې فرمان نه و چې د وخت د تېرولو لپاره وليکل شي، ځکه ټول فرمانونه ورکړ شوي و او اوس يې د عملي کېدو وخت و.

ناپليون په ټينګه او ځېږه وپوښتل:

-پوځ ته ډوډۍ او وريځې ورکړل شوي دی؟

-هو کې، ټولواکه !

-وريځې ځنګه !

راپ ځواب ورکړ چې د وريځو په اړه يې هغه د ټولواک سپارښتنې ټولو ته رسولي دي، خو ناپليون د نه رضايت په نښه سر وښوراوه، ګواکې هغه په دې باور نه لاره چې د هغه سپارښتنې دې تر سره شوي وي. چوپړ جام په لاس راننوت. ناپليون ورته وويل چې راپ ته هم يو جام ورکړئ، کرار چپه خوله کېناست او په خوند خوند يې غړپ غړپ خپل جام څکه.

هغه خپل ګيلاس بوی کړ او وې ويل:

- زه خو نه په مزه پوهېږم او نه په بوی. نور نو، له دې والګی نه ستومانه شوی يم، ټول د ډاکټر خبرې کوي او د يوې والګې دارو نه شي کولی ! کورودېزار، دغه تابليتونه راکړل، خو د ناروغۍ علاج هسې تشه خبره ده.

زموږ ځان د ژوند لپاره د يوه ماشين په څېر دی، هغه د همدې لپاره جوړه شوی دی. هغه بايد په خپل حال پرېږدو. هغه بايد خپله د خپل ځان ساتنه او پالنه وکړي. هغه تر هغه نه چې موږ دارو پرې کوو، کله چې يوازې وي، زيات کار کوي، زموږ ځان لکه ساعت داسې دی چې بايد هماغه خپل ټاکلی وخت ووهي..

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې برېښېده چې ګواکې لاره يې پيدا کړې وه، دا هغه څه و چې ناپليون له هغه سره خورا لېوالتيا لرله، هغه بيا ناڅاپه يوه پوښتنه او تعريف رامنځ ته کړ او وې پوښتل:

-راپه ! تاسو پوهېږئ چې د جګړې هنر څه شی دی؟

او خپله يې ځواب ورکړ:

-د جګړې هنر هغه دی چې په ټاکلي شېبه کې تر دښمن نه پياوړی او قوي واوسې.

او راپه، ځواب ورنه کړ.

ناپليون وويل:

-سبا به موږ له کوتوزوف سره مخامخ کېږو، ګورو به چې څه کېږي، يادېږي مو، هغه پر براونا، کې قوماندانی کوله، خو د درې اونيو په اوږدو کې يو وار هم نه پر آس سپور شو او نه يې د جبهې کرښې وکتلې، ګورو به چې څه کېږي؟

هغه ساعت ته وکتل، د شپې څلور بجې شوې وې، خو خوب نه ورته او جام يې ټول څکلی و. کوم کار يې نه درلود چې وې کړي. پاڅېد، ښکته پورته وګرځېد، يو تود کوټکی يې واغوست، خولۍ يې پر سر کړه او له کېږدۍ نه د باندې ووت. هوا تياره او لړې خورې وې. لړې له آسمان نه په سختۍ راښوه وې. د فرانسوي پوځيانو د قطعاتو مخې ته بل شويو اورونو شغلې نه لرلې، خو هلته لرې لرې د روسي پوځونو، د بل شويو اورونو شغلې د لوګو په منځ کې ځلېدلې. چوپه چوپتيا خوره وه، خو د فرانسوي آسونو د سمونو ټکهاري او ښنهاري وو، چې مورچلونو ته خوځېدلي وو، هغه له ورايه اورېدل کېدل.

ناپليون د کېږدۍ تر مخې ګرځېده راګرځېده، د اور شغلو ته يې کتل، د سرتېرو ګامونو او د آسونو د سمونو غږ ته غوږ و، کله چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږدې، مخې ته د ولاړ ساتونکي له مخې چې د ښکوخولۍ يې پر سر و ، تېرېده ، هغه د ټولواک په ليدو په وچه تېږه بدل شوی و ، د هغه مخې ته ودريد او په هماغه پوځي قهرجن ، خو هم مهاله له خوا خوږي سره مل ، غږ چې تل به سرتېرو سره په دې ژبه غږېده له ساتونکي نه وپوښتل:

-ته له څه وخت راهيسې خدمت کوې؟ همدا چې ځواب يې واوريد ، وې ويل:

-ښه ! پخوانی يې ، په غونډ کې يې تاسو ته وريځې درکړئ؟

-هو ! ټولواک ، رايې کړې.

ناپليون سر وښوراوه او له هغه نه لرې شو.

د سهار پنځه نيمې بجې وې چې ناپليون سپور شو او د شواردينو کلي ته لاړ.

هوا مخ په رڼېدو وه ، آسمان که څه هم تک شين و ، خو يوازې يو کنډک وريځ په ختيځ کې ولاړې وې. پرېښودل شوی نغري د سبايي په رڼايي کې کرار کرار په سرو کېدو و.

ښي اړخ ته د توپ يو درووند غږ انګازې جوړې کړې ، په آسمان کې يې کرښه جوړه او بېرته چوپتيا خوره شوه. يو څو دقيقې وروسته دويم او بيا دريم غږ واوريدل شو. فضا ولړزيده او بيا څلورم او پنځم ډزونه ، نږدې او نږدې چېرته ښۍ خوا ته يې په پرتم انګازې جوړولې.

لا د لومړيو ډزو غږ نه و ورک شوی ، چې نورې ډزې او نورې نورې يو په بل پسې پرله پسې پيل شوې.

ناپليون له مل چوپړانو سره د شواردينو د کلي مورچلونو ته ورغی او هلته له آسه کوز شو ، لوبه پيل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۰

پیېر چې له سرداراندرې نه ګوګي ته راستون شو، خپل څاروان ته یې سپارښتنه وکړه چې سبا سهار د وختهآسونه چمتو او دی هم د وخته راویښ کړي. او سمدلاسه د باریس له خوا به هغه کنج کې ویده شو چې دده لپاره یې جلا کړی و.

کله چې پیېر بله ورځ سهار پوره راویښ شو، هېڅوک د باریس په جونګړو کې نه و، د وړې جونګړې هینداري لړزیدې او دده څاروان ده ته ولاړ او ښوراوه یې.

داسې ښکاریده چې څاروان د هغه له راویښېدو ناهیلی شوی دی، پرته له هغه چې پیېر ته وګوري، هغه یې له اوږې نیولی، په ښوریدو، ښوریدو کې یې ویل:

-تاسو حضور، ستاسو حضور، ستاسو حضور ! د ډزو غږ اورئ..

پیېر چې نور پوره راویښ شوی و، وویل:

-څه وایې، پیل شوه !

د جونګړې مخې ته ناست ساتونکی وایي، ستاسو حضور لکه چې اورئ، ډزې پیل شوې. ټول ښاغلي تللي او په خپله والاحضرت هم پخوا له همدې ځایه تېر شو.

پیېر، په تلوار جامې واغوستې او د جونګړې مخې بړندې ته ورووت. د باندې هوا صافه، تازه شبنم پروت، طبیعت او آسمان د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښې نښې ورولې. لمر چې همدا شېبه د وريځو له پردې نه ځان راژغورلی و، خپلې نيمايي شغلې يې کړې کړې د وريځو له کړې نه راځلولې، د کوځې د بل پلو بامونو له شانه، په لاروکې پر پرتو خاورو د پراته شبنم، پر کورونو او د هغو پر کړکيو او د پېير پر آسونو چې د هغه جونګړې ته نېږدې ولاړ و، د رڼا شغلې شيندلې، د باندې د توپونو غړمبهار، دم په دم ښه اوريدل کېده، يو ياور له خپل قزاق ملګري سره په کوځه کې روان و.

ياور چغې کړل:

-ښاغلی ګرافه ناوخته شوې ده، ناوخته شوې !

پېير، خپل ساروان ته وويل چې آس يې ورپسې ورولي، خپله لاړ او پر هغې غونډۍ وروخوت چې پرون يې له هغې نه د جګړې د ډګر ننداره کوله. پر دغې غونډۍ خورا ګڼ شمېر پوځيان راټول شوي وو، د قوماندانۍ د افسرانو د غږيدا غږ، چې په فرانسوي ژبه غږيدل، اوريدل کېده. د کوتوزوف سپين سر چې سپينه سره پټاره لرونکې خولۍ يې پر سره وه او سپين ښټ يې د اوږو په منځ کې ډوب و، له ورايه ښکاريده. د کوتوزوف لرليد (دوربين) په لاس کې و او تر غونډۍ لاندې لويه لاره يې ځارله.

پېير، پله په پله پر غونډۍ وروخوت. هغه د سترګو په وړاندې منظر ته وکتل او دی د هغه له پرتم هک پک پاتې شو. هماغه پرونۍ دښته او ډاګ و او ښکلا يې د ده زړه وړی و، خو اوس ټوله دښته له سرتېرو ډکه او د توپونو له ډزو نه راولاړ شوی کنډک کنډک لوګي هغه پوښلې وه. د لمر زرينې وړانګې چې د هغه د شا له کينې خوا راپورته کېدې، لکه زرينې ګلابي رنګه نيزې له اوږدو سيوريو سره غبرګې غځولې او د سهار په سپېځلې هوا کې يې د دښتې پر لمنه د رڼا لړې خپرولې .. هلته

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـرې لـرې زريـن فصـلونه او يـو نـيم خـال، شـنه هغـه لـه ورا يـه ځلېـدل. وړاندې، مخکې، ښۍ او کيڼې خوا ته د ښـته کې، د سرتېرو ګڼه ګونه وه. دا او نور ټول هر څه دا سې د ژوند له خونده لېواله وه چې پېـير د دغـه شان يو پرتمين حال هيله نه لرله، خو له هر څه زيات هغه د جګړې ډګر او د هغې دواړه خوا ته د بارادنيو کلي او د کالوچا، ډېرو حيران کړی و.

د کالوچ، پر سر، په بارادنيو کې د هغه په دواړو خواوو کې په تېره بيا د هغه کين څنګ ته د ککړ ساحل په خوا کې ولاړې لرې چې د راڼه لمر په راځلېدو او خوريدو، دغو لړو لمن ټولوله .. د توپونو لوګي بـه د لړو سره ګډ شو، د لوګي او لړو پـه دغـه سيند کې بـه د لمر سهارنيو شغلو کله د اوبو پر څېر، کله د شبنم پر بستر، کله د بارادنيو او د سيند پر سواحلو د خپرو سرتېرو د سرنيزو پـر څوکـو، د ځلاوو رڼـا خورولـه. د دغو لړو په منځ کې به کله سپينه کليسا، يـو نـيم ځـای بـه د بـارادنيو د کلي، ديو نيم کور بامونه او يا د توپونو له شنوبخونو صندوقونو سره دولاړو سرتېرو ډلې ليدل کېدې. دا هر څـه پـه ښوريدا او پـه خوځېدا ښکاريدل. ځکه چې د لوګي او لړو څپې په دغې ټوله بې پا يه سيمه کې په کراره رواني وې ..

که څه هم عجيبه بربښېده، خو د دغـه منظر ښکلا د توپونو همدغـه لوګي او د هغو د ډېرو غړمبهاری وو.

ناڅاپه ګړز شو او لـه هغـه سره هم مهالـه، يو ګرد، پنډ، سپين خړ رنګه لوګی پورته او بيا ګړز !

ګړز، ګړز ! بيا دوه کنډه لوګي په هوا کې راښکاره شول، پـه هـوا کـې سره مخامخ، وړانـدې لاړل او ګـړز ګـړز ! او غړمبهـاری، هغـه څـه رښتيا کول چې سترګو ليدل.

کيڼې خوا ته د کروندې او بوټو پر سر، همدا سې پرله پسې د لوګيو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کندۍ کونه راښکاره او لرې لرې چېرې روان وو. او هلته په ځنګلونو کې د توپکو نريو نريو لوګيو ټوټو، د ګرديدو او وړاندې تګ وخت نه شو پيدا کولای، خو د هغه نرې نرې غړونو خپل آوازونه تر غوږونو پورې رسول..

پيير غوښتل همالته، د همدې لوګو، د همدې سرنيزو په ځلا او شروشور کې او د همدې خوځېدا او منډو په منځ کې پاتې شي. هغه کوتوزوف او له هغه سره مل چوپړانو ته ددې لپاره وروکتل چې له هغو سره له پېښو نه د اخېستل شوي احساس آزموينه وکړي. ټولو کتې مټې لکه دده په شان، يا ده ته داسې وبرېښېدل، په هماغه شان لکه دده احساس مخ وړاندې کتل، مخامخ د جګړې ډګر ته. د هغو ټولو په بشرو کې هماغه پټه او ناڅرګنده توده لېوالتيا راڅلېدله چې ده پرون شپه احساس کړې وه او د سرداراندرې سره تر غږېدا وروسته د هغه په رښتينتوب پوه شوی و.

کوتوزوف، چې هماغه شان ډګر ته کتل او پرته له هغه چې له هغه ځايه بلې خوا ته وګوري، هغه جنرال ته چې تر څنګه يې ولاړ و، وويل:

-درځه ! درځه ګرانه ! خدای دې مل شه.

جنرال د قوماندې په اوريدو، له غونډۍ نه ښوه شوې لارې پلو وخوځېد او د قوماندانۍ د يو افسر ددې پوښتنې په ځواب کې چې چېرې ځي، په خواشينۍ او قهر ځواب ورکړ:

-د سيند آپلو !

پيير چې په خيالو کې زنګيده، د جنرال پسې وخوځېد او په زړه کې وويل:

- او زه؟ زه څه وکړم؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال پر هغه آس سپور شو ، چې قزاق ورکړ. پېیر هم د خپل څاروان پلو چې د آس جلو يې نيولی و ، ورغی. له هغه نه يې و پوښتل چې کوم آس تر نورو آرامه دی. هغه پر آس سپور شو ، د خپل آس يال يې راونيو ، د آس پر ګېډه يې د خپلو پرانستو څنګنو او وسپنيزو پوندو نه احساس کړه ، چې عينکې يې له سترګو لوېږي ، خو نه يې شو کولای ، د آس له يال نه لاس راپورته کړي ، هماغسې يې جنرال پسې آس يرغه کړ او پر غونډۍ د قوماندانۍ د ولاړو افسرانو خندا يې راولمسوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۱

هغه جنرال پسې چې پيير له غونډۍ نه راښکته شوی و، د غونډۍ په لمن کې په خورا چټکۍ کينې خوا ته تاو شوی او پيير هغه ورک کړی او خپله د پلیو سرتېرو کرښو ته چې د هغه مخې ته ور روان و، ورګډ شو.

هغه هڅه کوله چې د هغو له ډلې ځان وباسي، کله به ښۍ او کله به کينې خوا ته تاوراتاو شو، خو هرې خوا ته ګڼ شمېر سرتېري ولاړ وو.. د هغو پر څېرو يو ډول خواشينۍ راخوره وه. هغوی ټول په ناڅرګندو، خو مهمو کارونو لګيا وو. ټولو په ناراضي، خو پوښتنيزه غلچک د غه څورب سواره ته چې سپينه خولۍ يې پر سر وه او هېڅ څرګنده نه و چې ولې او د څه لپاره پر آس سپور و، د دوی کرښو ته ورننوتلی دی، کتل. يو تن چغه کړې:

-دا ولې د کنډک په منځ کې سپور ګرځي؟

-بل تن د توپک په قنداق د هغه آس پورې واهه، پيير ځان پر زين برابر کړ او په خورا ستونزو يې متې ځان ټينګ کړ، د سرتېرو له منځه ووت او ځان يې آزاد او پراخ ډګر ته وو بست.

د هغه مخې ته يو پل ورغی، پله ته نږدې نور سرتېري ولاړ وو او ډزې يې کولې، پيير هغو ته ورنږدې شو. هغه پرته له هغه چې خپله پوه شوی وي، له هغه پله نه چې په کالوچا، کې د بارادنيو او ګورکی تر منځ پروت و ورنږدې شوی و. دا فرانسويان و چې د جګړې په لومړيو شېبو کې يې د بارادنيو د لاندې کولو وروسته، ډزې کولې. پيير تر خپلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخې او د هغه دواړو خوا ووته سرتېري ليدل چې په ريبل شويو پرتو وښو چې ده پرون ليدلي و، د ډېرو سختو لوګو په منځ کې هلې ځلې کوي. سره له هغه چې د هغه شاوخوا او په سرپورې بې ساري ډزې روانې وې، په هېڅ ډول يې دا فکر نه شو کولای چې هغه د جګړې په ډګر کې دی.

هغه نه ډزې اورېدې او نه يې هغه مرمۍ او ګولۍ ليدلې چې له هرې خوا او دده له سره تېرېدې.. دښمن هم چې د رود آپلو او تر ډېرې پورې يې وژل شوي کسان چې په بې شمېره توګه دده شاوخوا پراته وو، نه ليدل. د هغه داسې يوه موسکا وه چې له شونډو يې نه ورکېده، خپل شاوخوا ته يې کتل، يو تن بيا پر ده ورچغه کړل:

-دا د څه لپاره، لومړۍ کرښې ته راغلي دي؟

پر هغه يې غږ وکړ:

-زغله، ښۍ خواته زغله کينې خواته !

پيير کينې خواته تاو شو او بې خبره له ياور جنرال دايوسکی سره چې پخوا يې هم پېژانده، ټکر شو. دغه ياور په کرکه هغه ته وکتل او د خپل طبيعت له مخې يې غوښتل لکه د بل هر چا په شان پر هغه هم وربرګ شي، خو هغه يې وپېژاند، سر يې وښوراوه او وې ويل:

-تاسو دلته څه کوئ؟ او سمدلاسه په منډه له هغه ځايه لاړ.

پيير چې پوه شو، دا په رښتيا هم دده ځای نه دی، هلته کوم کار نه لري، له دې ويرې چې د چا د کارو خنډ نه شي، هماغسې يې دغه ياور پسې ور هه کړل.

هغه ته يې ځان وروررساوه او ترې وې پوښتل:

-دا څه خبره ده؟ اجازه لرم چې له تاسو سره لاړ شم؟

ياور ځواب ورکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-کولای شئ، همدا شپه کولای شئ ! او د هغه ځوړب جنرال خوا ته يې چې هلته د وښو په منځ کې ولاړ، وروډانګل، يو څه شی يې هغه ته ورکړل او تر هغه وروسته يې پيير ته مخ وروااړاوه او په موسکا موسکا يې هغه ته وويل:

-ګرافه ! تاسو څنګه دلته راغلی ياست؟ همدا سې، د ننداري لپاره که څنګه؟

پيير وويل:

-هو، هو ! خو ياور د خپل آس مخ تري وااړاوه او په خپله مخه وخوځېد، هغه ورته وويل:

-د خدای شکر دی، دلته کراري ده. خو د کيڼې خوا په کرښه کې، د باګراتيون په قطعه کې قيامت دی، خدای دې تري ساته !

پيير وپوښتل: دا څه وايي؟ خدای مه کړه، دا چېري؟

ياور وويل:

-له ما سره راځه، د غونډۍ سرته لاړ شه، د موږ له ځايه ،هو زموږ له مورچله هر څه ښه ليدل کېږي، څه کوئ؟ راځئ او کنه؟

پيير خپل شا وخوا ته ددې لپاره وکتل چې وګوري څاروان يې چېرې دی، او ځواب يې ورکړ:

-ښه، درځم درسره.

او په همدې وخت کې يې د لومړي ځل لپاره ټپيان وليدل چې ګوډ او مات روان دي او يا يو نيم چې د تګ نه دي، په بسترو کې وړل کېږي. په هماغه شنيليو کې چې پرون شپه له هغو تېر شوی و او د هغو ريبل شويو وښو د کودو کتارونه په ځمکه ليدل کېدل، چې خوندور عطرجن بوی تري لګېده، پر ځمکه د پرتو وښو پر همدغو عطرجنو ريبل شويو وښو پر کودو يو وژل شوی سرتېری غځېدلی پروت و. سر يې کوږ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویدلې خولۍ تر څنګه معلومېده. پېیر غوښتل و پوښتي چې هغه ولې نه راپورته کوي، خو کله چې یې د یاور برګو سترګو ته چې هماغه خوا ته ځیرو، وکتل. چپ پاتې شو.

پېیر چې ونه شو کولای خپل څاروان پیدا کړي، له یاور سره د تنګې درې د لوړو، ژورو تر شا، د رایوسکی د غونډۍ پلو روان شو. د پېیر آس د یاور د هغه نه ښېرته پاتې کېده او په هر ګام کې ریږدیده.

یاور و پوښتل:

-داسې بریښي چې تاسو له سورلۍ سره رږدي نه یاستئ ګرافه !

پېیر وپوښتل:

- نه، نه، هېڅ خبره نه شته ! خو تر لږې حیرانتیا نه وروسته یې وویل:

-خو ددې آس مزه نه شته، سم نه زغلي.

یاور وویل:

-هو کې، هغه ټپي شوی دی. د مخې ښۍ پښې زنګون یې لګېدلی، کېدای شي مرمۍ پرې لګیدلې وي، مبارکي درته وایم، ګرافه ! دا په لمبو د مبارکۍ اودس دی.

د لوګو په منځ کې د شپږم پوځ د موضع په اوږدو کې، د یوه ښنه ویشتونکی پسې چې پرله پسې ډزې یې کولې وړاندې لاړل او یوه واړه ځنګله ته ورسېدل. په ځنګله کې هوا سړه، آرامه او د مني بوی یې درلود. پېیر او یاور له آسونه راکوز او پلې د غونډۍ پلو وخوځېدل.

یاور چې غونډۍ ته نږدې کېده، وپوښتل: جنرال دلته دی؟

هغه ته یې ښۍ خوا وښودله او وې ویل:

- دغې خوا ته لاړ، تر اوسه پورې همدلته و.

یاور پېیر ته داسې وکتل، چې ګواکې نه پوهېده اوس له هغه سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه وکړي.

پېير وویل:

-هو ، تاسو مه نا آرامه کېږئ، زه ځم، غونډۍ ته ورخېږم ! اجازه ده؟

-څه، لاړشه، له هغه ځایه هر څه ښه ښکاري او هلته ګوابنې هم کم دي، زه هم درپسې درځم.

پېير د مورچل پلو ته وروخوت او یاور مخ ته لاړ. هغوی بیا سره ونه لیدل، خو وروسته بیا پېير خبر شو دد غه یاور لاس د هغه ورځ په ډزو کې پرې شوی و.

هغې غونډۍ ته چې په هغه ورځ پېير ورختلی و ، هغه پېژندل شوی ځای و چې (وروسته روسانو هغه د اوربل مورچل او یا د رایوسکي د مورچل په نامه یادوه او فرانسویانو هغه د ستر یا مرګ مرکزي مورچل په نامه پېژانده) شاو خوا یې په لسګونو زره وژل شوي خلک پراته وو او فرانسویانو هغه د جګړې تر ټولو اغېزمن او غوره مورچل ګاڼه.

دد غه غونډۍ پر سر درې خواوته مورچلونه، کیندل شوي وو او ددغو درې مورچلونو په اوږدو کې لس عرادې توپونه ځښ شوي وو ، چې د هغو مخې نه ولاړو دیوالونو له سیوریو نه یې ډزې کولې. ..

پېير چې د غونډۍ سرته وروخوت، د یوه هغه سنګر په پای کې چې توپونه په کې ځای پر ځای شوي وو ، کېناست او په موسکا موسکا ، له ځان او جهانه ناخبره یې شاو خواته کتل. کله ناکله به هماغه موسکا پرشونډو له خپل ځایه پاڅېد او هڅه یې کوله د هغو سرتېرو خنډ نه شي، چې توپونه یې وړاندې وروسته کول، په هغو کې یې ګولۍ کېښودې او په تلوار تلوار به یې د باورتو کڅوړې ښکته پورته زغلولې او دده له څنګه به تېریدل. دغو توپونو پرله پسې ډزې کولې، داسې غرمباری او شراوشور چې غوږونه یې کڼول او د هغو لوګي ټوله

(c) ketabton.com: The Digital Library

فضا تیاره کړې وه.

برعکس پلې سرتېري چې د مورچلونو د ساتنې دنده یې لرله او ښکاره وه چې له ډاره ناآرامه او ګبنې اخېستې دي د مورچلونو د چارو د سرته رسولو، د چوپړانو په منځ کې چې تل په خپلو چارو لګیا او تل په خپلو مورچلونو کې را ایسار شوي او له نورو جلا وو، یو ډول ګډه ولوله لیدل کېده، داسې یوه ولوله لکه چې د یوې کورنۍ ټول غړي سره نږدې کوي.

د پیېر، راتګ هغه هم په ولسي جامو او سپینه خولۍ پر سر په لومړي سر کې په سر تېري بده اغېزه وکړه، د هغه له څنګه به چې تېرېدل هک حیران او آن په ډار به یې هغه ته کتل. د توپ قوماندان چې یو اوږد لینګی لوړ ونی احمق وزمی افسر و، په دې پلمه چې د وروستي توپ حال ګوري، د پیېر پلو ته ورغی او په ځیر ځیر یې ورته کتل.

یو ځوان ګرد مخی افسر چې لا تنکی ماشوم بریښېده او داسې ښکارېده چې نوی حربي ښوونځي نه فارغ شوی وي او د هغو دوو توپونو په ساتنه پالنه کې یې خورا هڅه کوله چې ده ته سپارل شوي وو، په زغرده پیېر ته وویل:

-اجازه راکړئ تاسو ته ووایم، چې دا لاره پرېږدئ، دلته مه درېږئ، دلته اجازه نه شته.

سرتېرو به په شک او ګمان پیېر ته کتل او سرو نه به یې ښورول، خو کله چې ټول په دې پوه شول چې دغه سپین خولی سړی کوم ناوړه کار نه کوي، بلکې په مینه پر خاورو پلتری وهي. په درناوي ټولو ته موسېږي، د دښمن تر ډزو لاندې داسې ګرځي ګرځي، لکه په باغ کې چې روان وي، د هغوی کرکه او حیرانتیا کرار کرار د هغه په وړاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه د هغو په منځ کې له ګرځېدونکو سپیانو چرګانو او وزو سره په خواخوږۍ او ټوکو بدل شول. د غو سرتېرو سمدلاسه هغه د کورنۍ د غړي په توګه ومانه، هغه یې خپل وګاڼه، هغه ته یې د زموږ ارباب نوم ورکړ، په خپل منځ کې به پر هغه غږېدل او خندیدل. یوه ګولۍ راغله او له پېیره دوه ګامه لرې ولګېده او وچاودیده. هغه، هغه خاورې چې د دغې ګولۍ چاودنۍ دده پر جامو ورشیندلې وې، له جامو پاکې کړې، وې خندل او شاوخوا یې وکتل.

یو سور مخی پنډ سرتېری چې ټینګ او تک سپین غاښونه یې له ورایه څرګند وو، وویل:

-څنګه اربابه! ته په رښتیا نه ډارېږې؟

پېیر وپوښتل:

- ته ډارېږې، که څنګه؟

سرتېری ځواب ورکړ: څنګه و نه ډار شم؟ ګولۍ ده، رنده ده، رحم نه لري، یو وار سړی ټوټې ټوټې کوي، که په چا ولګېږي، نور نو ژوند نه پاتېږي، آیا کېدای شي و نه ډار شو؟

یو څو تنه سرتېري د پېیر له شاوخوا نه راتاو شول، هغوی داسې نه انګېرله چې ګواکې دی دې هم د نورو په شان وغږېږي او له دې چې دوی په دې پوه شوي وو له خپلې دې خبرتیا نه خوشاله و، د هغوی نه یو تن وویل:

- دا عسکري خو زموږ کار دی، دی خو ارباب دی، خو عجب ارباب!

ځوان افسر د پېیر شاوخوا ته پر راټول شویو سرتېرو غږ وکړ او قومانده یې ورکړه:

-خپلو ځایونه ته! له ورایه څرګنده وه، چې دا لومړی یا دویم وار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی، چې ورسپارل شوې چارې ترسره کو ،نو له همدې کبله هر څه یې په خورا ځیر او په خپل وخت کول، له دود سره سم یې سرتېرو ته سپارښتنې او مشرانو ته ګزارش ورکاوه.

د توپونو د ډزو غرمبهاري او د توپکو د ډزو آوازونه، په ټوله دښته په تېره بیا د هغې په کین اړخ کې،چېرې چې د باګراتیون قطعه مېشت او په سنګرونو کې یې سربښندنه کوله، لاپسې زیاتېدل،خو چېرې چې پېیر ولاړ و ، د ګڼ ټینګ لوګي له کبله څه کم هېڅ نه لیدل کېدل. دغه راز د پېیر ټول خیال د توپچي د سنګرونو د چوپړانو د وړې ډلې، یووالی ته چې له نورو نه جلا د یوې کورنۍ د غړو په شان برېښېدل، اخته و ، هغه لومړنۍ لېوالتیا او خوند چې د پوره ناخبرۍ له امله د جګړې د ډګر د لومړي وار له لیدنې او د هغه له ډزونه هغه ته پیدا شوي و ، اوس په شنیلوکې د وژلو شویو سرتېرو مړو په لیدو ، ځای بل احساس ته پرېښی و ، اوس له مورچلونو نه د راابستل شویو خاورو پر سرناست او خپل شاوخوا کې یې د سرتېرو څېرو ته کتل.

څه کم لسو بجو پورې یې شل تنه وژل شوي یا دغونډۍ پر سر ټپیان د توپچي له مورچله لرې یوړل. دوه توپونه هم له منځه تللي وو ، له هر ځایه زیات پر توپونو زیاتې ګولۍ وریدې. د مورچل سرتېري ګواکې دا ډزې او غرمبهاری نه اوريد ، ځکه د هغو د خندا ، ټوکو ټکالو او مستۍ دغږیدا شور له هر پلوه اوریدل کېده.

یوه سرتېري، یوې ګولۍ ته چې په غرمبهاري راروانه و ، اشاره کوله او نارې وهلې:

- ګولۍ !

بل سرتېري چې لیدل، ګولۍ د دوی له سره تېرېږي او د مدافع سرتېرو منځ ته لوېږي، په کړس کړس خندل او نارې یې وهلې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-دې خواته نه راځي، پليو ته ور روانه ده، پليوته !

بل سرتېري وليدل چې يو اربکې د را روانې ګولۍ له امله سر ټيټوي، او کيني، وې خندل او وې ويل:

-څنګه !ورسره آشنايي که څنګه؟

څو تنه نور سرتېري ديوال ته نېږدې راټول شوي او د هغه څه ننداري ته ولاړ وو چې د دوی تر مخې تېرېږي.

هغو له ديوال نه لرې مخامخ اشارې کولې او ويل يې:

-وينئ، کرښه يې ماته شوې، شاته تللي.

يو زوړ بريدګي په دوی غږ وکړ او وې ويل:

- خپل کار ته ګورئ، هغوی څه کوئ، شاته لاړل، نو لاړل، ستاسو به څه، شا کې به کار لري. هغه يو سرتېری له اوږې راټينګ کړ، هغه يې په زنګانه پورې واهه او نور سرتېري له خندا نه شنه شول.

قوماندان له کومې خوا راغږ کړل:

-پنځم توپ راکش کړئ !

د توپ د راکش کوونکي غبرګ مست غږ واوريدل شو او ټولو په ګډه توپ را پر ځای کړ.

سور مخي ټوکمار چې له خندا نه يې غابښونه له ورايه بربښېدل وويل:

-نږدې وه چې د هغه له سره ولوېږي !او په ښکنځلو يې هغې ګولۍ ته چې د توپ څرخ او د يوه سرتېري پښه يې الوزولې و، ښکنځلې کولې:

-نو، ګېډرانو !وويشتل !

يو بل، دغو کليوالو اربکيانو ته چې زړه نازړه راغلي و چې خپل ټپيان پورته کړي، په خندا خندا وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-ای دوکه ماره ! دوکه ماره !

سرتېرو چې ولیدل، اربکیان د هغه چا په پورته کولو کې چې پښه یې الوتې زړه نا زړه دی، ورچغې کړې او وې ویل:

-څه ته ګورئ ! زموږ ورغستلي خوند نه درکوي، که څنګه؟..

پېیر لیدل چې د هرې ګولۍ تر لګېدو او د هر سرتېری د وژل کېدو نه وروسته، تولیزه لېوالتیا لا پسې زیاتېږي.

د سرتېرو په ګوګل کې پټ اورونه، شغلو کېدو ته نږدې وو، داسې لکه د تورو ګڼو وریځو د زړه په تل کې د برېښنا په شان..

پېیر هغه څه ته چې دده تر مخې د جګړې په ډګر کې تېریدل نه کتل او لېوالتیا یې هم نه درلوده چې په هغه خبر شي، د هغه تولیه پاملرنه د سرتېرو په ګوګل کې راپسخېدونکي اور ته چې دم په دم را په بلیدو و، وه. (هغه دا احساسوله). داسې برېښېده چې دده په ګوګل کې هم دا اور رابلیدونکی دی.. نور نو پېیر ته چا نه کتل، یو دوه ځله چا پر هغه چغې کړې چې د لارې خنډ نه شي.. سرتېرو ګولۍ او مهمات وړل راوړل. تلل راتلل. په توپونو کې یې ګولۍ اېښودې، خپلې چارې یې د زړه له کومې او کله ناکله په ځانښودنې تر سره کولې. د هغو تګ راتګ نڅا ته ورته وو او داسې برېښېده چې ګواکې په فنرونو روان وو.

دغه له تندره نه ډکه وریځ رانږدې شوې وه او هغه اور و چې پېیر یې د لګېدو په تمه و، په ځلېدونکو شغلو، د تولو پر څېرو رڼا خپره کړه. هغه د توپچي د قوماندان تر څنګ ولاړ و. په دې وخت کې یو ځوان افسر په سلامۍ راوړاندې شو او وې ویل:

-ویاړمن یم، تاسو ته خبر درکړم ښاغلیه ډګرواله چې د توپ اته ګولۍ پاتې دي، ډزو ته دوام ورکړو که څنګه؟

مشر افسر پرته له هغه چې سترګې له هغه دیواله چې دده په څیر څیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته کتل، راوړاوې چغه کړل:

-ډزې !ډزې !

ناڅاپه کوم څه پېښ شول، ځوان افسر اخ کړل او لکه مرغه چې په هوا کې په غشي لګېدلی وي، تاوراتاو شو او پر ځمکه کېناست. هر څه د پېير تر سترګو عجیب، تیاره او تت شول. ګولۍ یو په بل پسې راوریدلې او په سرتېرو او د هغو په مخ کې په ولاړو دیوالونو او توپونو لګېدلې. پېیر، چې تر دې پورې دد غو غړمبهارو او ډزو آوازونو ته پام نه کاوه، اوس یې پرته له هغه نه بل څه نه اوریدل. د مورچل له ښۍ خوا سرتېرو د هورا ناريوهلې، منډې منډې وې او پېير داسې انګېرله، چې سرتېري نه مخکې بلکې شاته زغلي.

ګولۍ مخامخ هغلته، د دیوال پر څوکې د پېير مخې ته ولګېده او په ده یې خاورې ایرې راوشیندلې. د بربښنا د چټکۍ په شان یې یو تیاره پر سترګو راخوره شوه.. یو بریدګی قوماندان ته په منډه ورغی (او د هغه چوپړ په څېر، په داسې ژبه یې کوربه ته خبر ورکاه چې دده د خوښې شراب پای ته رسېدلي دي) په وير او زګیروی یې وویل:

-ګولۍ خلاصې شوې.

مشر افسر د پېير پلو راتاو شو او چغه یې کړل:

- دا داړه ماران څه کوي؟

د هغه بشره تکه سره اوښتې، خوله خوله و او برندې سترګې یې ځلېدلې. د هغه سترګو او غلچک غوښتل چې د پېير له سترګو سره مخامخ نه شي.

پر سرتېري یې ورچغه کړل:

-منډه کړه، منډه کړه، وسلتون ته ورشه !د ګولیو صندوقونه راوړه.

پېير وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-زه ځم.

افسر پرته له هغه چې هغه ته څه ووايي په چټکو او لوړو ګامونو بلې خوا ته لاړ او چغه يې کړل:

-هغه سرتېری چې ورته ويل شوي و د ګولۍ صندوقونه راوړي، د پيير سره ټکر شو او وې ويل:

-اخ، باداره، دلته څه کوئ؟ دلته خو د تا ځای نه دی.

سرتېری دا وويل او د غونډۍ نه ښکته شپوه شو.

پيير سرتېري پسې رامنډه کړه او له هغه ځايه چې ځوان افسر ناست و لږ ورتاو شو، يو، دوه، درې ګولۍ يې له سره تېره شوې، د هغه تر مخې شاوخوا او شاته ولګېدې، د غونډۍ لمنې ته وروروسېد. کله چې د مهماتو شنه صندوق ته وررسېده، پام يې شو او وې ويل:

-زه چېرې روان يم؟

هغه ځای پر ځای ودريد او نه يې شو کولای ځانته ځواب ورکړي، مخې ته لاړشي او که شاته وګرځي. خو ناڅاپه يو ګړز او د ځمکې درنې ريږديدا هغه شاته وغورځاوه او پر ځمکه ولګېده، خو په همدې شيبه کې د يو ستر اور ځلا، د هغه سترګې وبرېښولې او د يوې چاودنې داسې درانه کنګه ونکی غږ په فضا کې وچورليد، چې غوږونه يې کڼول. پيير چې را په حال شو، پر ځمکه ناست او په لاسونه يې تکيه کړې وه، دمهماتو هغه صندوقونه يې چې تر مخې ايښي وو، نښه يې هم نه وه پاتې، يوازې د شنو اور اخيستو تختو زړې ټوټې پر شنيلو، خورې ورې پرتې وې او لوګی ترې پورته کېده او يو آس چې د بار څه برخې يې ترې ځړېدې، ځان پسې کشکوه او په ځغاسته زغليده. يو بل آس لکه د پيير په شان په ځمکه لګېدلی پروت او زړه زوروونکی زګيروی يې کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۲

پېير، چې له ډاره ځان هېر کړی و، پاڅېد او له ځانه شاخواته د توپ مورچل ته چې هلته، يوازينۍ پناه ځای و، ورمنډه کړل.

پېير، چې کله مورچل ته ورننوت، پوه شو چې نور نو له هغه ځايه ډزې نه کېږي او هلته يې يوازې څو تنه وليدل چې په کوم څه اخته دي.

پېير، ددې لپاره وخت پيدا نه کړ، چې پوه شي دغه خلک څوک دي، هغه د مورچل ډګروال قوماندان وليد چې ديوال ته مخامخ پروت او شا يې ده ته ده، داسې چې ګواکې د غونډۍ په لمن کې څه ته ګوري او يو سرتېری يې ليده چې څو تنو له ځنګلو نيولی، او دی له هغو نه د ژغورنې هڅه کوي، هغه سرتېری چغې وهلې:

-ورونږو !

او کوم نور ډېر عجيب شيان يې وليدل.

خو دی لا په دې پوه شوی نه و چې ډګروال وژل شوی دی او هغه سرتېری چې چغې وهلې، ورونږو ! دهغه اسير شوي د سترګو تر مخې يې د بل د اوږو په منځ کې نيزه ورومنډل شوه، خو لا سنګر ته پوره ننوتلی نه و چې يو ډنګر وچ ژيړ بشرې سړی يې وليد چې له څېرې نه يې خولې راروانې وې، شنه دريشي يې پرغاړه او توره يې په لاس، دده خواته راروان او چغې يې وهلې، پرته له هغه چې يو بل سم ووينې، يو او بل پلو ته يې سره ودانګل. پېير، چې هغه ته ورنږدې شو، پر خپل سر يې له هغه سره د ټکر د مخنوي لپاره خپل لاسونه وروغځول، د ځان او د هغه تر منځ يې خنډ کړل او هغه سړی يې (چې فرانسوي افسر و) راونيو. يو لاس يې پر اوږې او بل يې د ستوني پر بيخ ورکېښود، له هغه سره غېږ په غېږ شو، افسر هم خپله توره وارتېږله او پېير يې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګريوانه راونيو.

يو څو شېبې هغو دواړو، له ډاره په ډکو سترګو د يو بل نا آشنا څېرو ته کتل، دواړه حيران و چې څه کوي او څه بايد وکړي او هر يو له ځانسره ويل:

-زه د هغه اسير يم او که دی زما اسير دی؟ خو فرانسوي افسر څکه زيات ګمان کاوه چې اسير شوی دی، چې د پيير له وحشته ډک زورور لاس پر هغه لاسبری دی او پرله پسې يې د هغه ستونی پسې کېښکود. فرانسوي افسر غوښتل چې څه ووايي، خو ناڅاپه د دوی له سره د يوې تېريدونکې ګولۍ غږ دواړه له ډاره وربېږدول. فرانسوي افسر په داسې يو چټکۍ ولويد چې پيير فکر وکړ د هغه اورمېږ مات او سر يې له ځانه جلا شوی دی.

پيير سر خم کړ او د هغه ګريوان يې پرېښود، پرته له هغه چې فکر وکړي چې څوک د چا اسير دی. فرانسوي د مورچل پلو منډه کړې او پيير د غونډۍ د لمنې پلو راښوه شو. په منډو منډو کې يې په وژل شويو او ټپيانو کې پښې بنديدې او داسې يې انګېرله چې پراته کسان يې له پښو رانيسي، خو پيير لا د غونډۍ لمنې ته رسېدلی نه و چې تصور يې وکړ، د روسي سرتېرو يوه ډله چې مخامخ ده ته په ځغاسته ده، په چغو نارو منډې راوهي، په شروشور اله ګوله او مستۍ کې يو بل کېښکاږي، يو له بله غېږ چاپېروي، يو بل ته پښې ږدي، لوېږي، پاڅېږي او لکه يو نه ايساريدونکی توفان د مورچلونو پلو وردرومي. (دا هماغه يرغل و چې يورمولوف ځان پسې ليکلی دی او دعوا لري چې يوازې د ده د مېړانې او زړورتيا له برکته و چې دغه يرغل ته لاره آواره شوه. ويل کېږي چې په همدې يرغل کې و چې د ګيورکي صليب چې ده په جيب کې درلود، د غونډۍ د لاس ته راوړلو په وياړ ګټلی و)

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه فرانسويانو چې غونډۍ يې لاندې کړې وه، په تښتېدو شول، زموږ پوځيان د هورا، هورا په چغو چغو هغوی داسې پسې واخېستل چې د هغو درول او نيول هم خورا ګران کار و.

له مورچلونو نه يې ټيپيان رابښکته کړل چې د هغو په منځ کې يو فرانسوي جنرال هم و او فرانسويان ترې راتاو شوي و.

ډېر اسيران پېير هغه پېژندل او ډېر هغه يې نه پېژندل، که روسان و او که فرانسويان، بشرې يې خورا رنځېدلې او کړېدلې برېښېدې، ټولو هڅه کوله ځان له مورچلونو نه لرې کړي، ځينې په خپلو پښو روان و، ځينې په ځمکه رغړېدل او ځينې يې پر کراچيو اچولې وو. پېير غونډۍ ته وروخوت او له يو ساعت نه زيات هلته پاتې شو، خو له هغې ډلې نه يې چې د يوې کورنۍ غړي ګڼل کېدل او ده يې هم خپل غړی ګاڼه، هېڅوک پيدا نه کړل. ډېر داسې مړي (وژل شوي) يې وليدل چې ده هغه پېژندل، خو يو څو تنه هغه يې و نه پېژندل. يو ځوان افسر چې د ديوال بيخ ته د وينو په ډنډ کې کړوپ ناست و، سور مخي سرتېري، که څه هم لا ښوريده، خو چا راجګ نه کړ.

پېير مخ ښکته منډه کړه، له خو ځانسره يې ويل:

-نه، نور نو هغوی له دې لاس اخلي، نور به دوی له هغه څه نه چې کړي دي، په وحشت کې شي. او په لالهانده توګه هغو ګڼو کراچيو پسې چې د جګړې له ډګره وتلې، لاړ.

لمر، چې لوګي يې پر مخ پرده غوړولې وه، لا لوړ ولاړ او مخې ته وړاندې په تېره بيا کينې خوا ته سيمونوسکايا ته نېږدې په لوګيو کې يو څه ايشېدل، د توپونو او ټوپکو ډزې نه يوازې کرارې شوې نه وې، بلکې په وار وار لا پسې زياتې شوې وې، داسې بې کچې چې تا به ويل کوم ناهيله مند انسان په خپل وروستي قوت سره چغې او رمباړې وهي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳

د بارادنیو د جگړې اصلي عملیات د زرو ساژینو (۲/۱۳ کیلومتره) په اوږدو کې د بارادنیو او د باګراتیون د پوځونو تر منځ په واټن کې پېښه شوه، له دغه ډګره بهر، د ماسپښین په وخت، یو خوا روسي پوځونه او د اووارو ا، سوروځان وښود او له هغې بلې خوا،له اوتیڅیه نه آپلو، د پنیتوفسکي او توچکوف پوځونه سره ولویدل،خو دا د هغه څه په کچه چې د جگړې د ډګر په منځنۍ برخه کې تېرېدل، دوه واړه او کمزوره عملیات وو. تر ټولو سخت عملیات د بارادنیو او د باګراتیون د مورچلونو تر منځ، ځنګله ته نږدې، په پراخه فضا کې چې دواړو خوا ته پرانستې وه، په خورا ساده او له دوکو او چل ول نه لرې، روان و. جګړه د دواړو خواوو نه په ډزو چې په سلګونو توپونو په کې ګډون درلود، پیل شوه.

وروسته له هغه چې لوګی پر ټولې دښتې وغوړېد، د فرانسویانو له خوا د دیسي او کمپان دوې قطعې له ښي پلوه ،د باګراتیون پلو، او د کینې خوا د ولیعهد غونډ د بارادنیو په لور د لوګیو په غبرګ کې وړاندې وررووان شول.

د شواردینو له سنګرونو نه چې ناپلیون هلته ولاړ و، د باګراتیون مورچلونه یو ورسته او د بارادنیو هغه دوه ورسته (ښي پلو) لرې لیدل کېدل، نو له دې کبله یې هغه څه چې د جګړې د ډګر په منځنۍ برخه کې تېریدل نه شو لیدلای. په تېره بیا چې لوګی او لړو ټوله دښته پوښلې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوسه د پوځ سرتېري چې د باګراتيون د هغو خوا ته وررروان و، تر هغه وخته پورې ليدل کېدا ی شو چې د دوی او مورچلونو تر منځ شيلې ته ورکوز شوي نه وو. همدا چې دوی شيلې ته ورکوز شول، د توپونو او توپکو لوګی دومره ګڼ شوي وو چې د غونډۍ آپلو ته يې د هغو ورختل چور له سترګو پناه کړي و، کله ناکله به توري نښې هرومرو د سرتېرو سيوري، او کله ناکله به هم د سرنيزو د سرونو ځلاوې د لوګو په منځ کې وليدل شوې، خو له شواردينو نه، نه شو کېدا ی په دې پوه شي چې آيا دغه کسان خوځېږي، ولاړ دي، فرانسوي دي او که روسان. ختلی لمر، د هغه شغلې او ځلا مخامخ د ناپليون پر مخ ورځلېده. هغه چې لاس يې سايوان کړی و، په ځير يې د باګراتيون د پوځ ځارنه کوله. لوګی دد غه پوځ په وړاندې پرده شوی و، کله به داسې وبرېښېد چې لوګی خوځېږي او کله به ښکاره شوه چې پوځ روان دی. او کله به هم د توپونو د ډزو د غړمبهارې په منځ کې د خلکو چغې واوريدل شوې، خو دا نه پوهېدونکې وه چې دوی هلته څه کوي. ناپليون د غونډۍ پر سر ولاړ و او په لرليد (دوربين) کې يې کتل. د لرليد په وړه کړۍ کې يې لوګی ليده او د لوګي په منځ کې يې کله خپل او کله هم روسي پوځيان تر سترګو کېدل، خو کله به يې که لرليد له سترګو لرې کړ، په دې به نه پوهېده چې په لر ليد کې ليدلی څه، چېرې و.

هغه له غونډۍ راکوز شو، کله به شا، کله به مخې ته وخوځېد، کله به ودريد، د ډزو غږ ته به غوږ شو او د جګړې د ډګر خوا ته به يې وکتل. نه يوازې له هغه ځايه ښکته چې دی پرې ولاړ و، نه يوازې پر هغه غونډۍ چې اوس دده څو تنه جنرالان پرې ولاړ وو، بلکې په خپله د نيزوالو سرتېرو په سنګرونو کې چې اوس روسي يا فرانسوي پوځيان وژل شوي يا ټپي يا ژوندي، يا له ډاره، له عقله وتلي سرتېري په کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راتوول شوي وو ، نه پوهېدل کېدل چې په دې ځای کې اوس هلته څه تېرېږي او څه کېږي.

د څو ساعتونو په اوږدو کې په دې ځای کې د توپونو او توپکو د نه آرامه کېدونکو ډزو په منځ کې کله روسان او کله هم فرانسويان، کله پلي او کله سواره، پر غونډۍ راښکاره کېدل، لويدل به، پر يو بل به يې ډزې کولې، سره نښتل به او نه پوهېدل به چې څه غواړي او څه کوي، چغې به يې وهلې او بېرته به ستنېدل.

د ناپليون له خوا د جګړې ډګر ته لېږل شوي ياوران او هغه ريباران چې ده خپلو مارشالانو او قوماندانانو ته ورلېږلي وو، راستنېدل او د جګړې د حال او جاج خبرونه يې ورته رارسول، خو دغه خبرونه ټول دروغ او ناسم وو، ځکه د جګړې په اور کې څوک په بشپړه توګه نه شي کولای وواي يې چې په دې شېبه کې اوس څه، چېرې تېرېږي. او هم له دې کبله چې دغه ياوران او ريباران د جګړې تر خونړيو کرښو پورې نه تلل او هغه خبرونه يې چې ناپليون ته راوړل،نه د دوی خپل د سترګو ليدلی حال بلکې له بل چا به يې په بل ځای کې اوريدلي و. بله خبره دا وه چې د جګړې له ډګره تر ناپليون پورې دوه درې ورسته لاره به چې کله دغه استازو وهله، جګړې به د خپل زور له کبله بله بڼه او تګ لاره پيدا کولو ، او ده ته رارسېدلی خبر به نور نو سم نه و. د ساري په توګه، هغه ياور چې له وليعهده دا خبر راوړی و چې بارادنيو لاندې شوې ده، د کالوچا پر سر ولاړو پليو فرانسويانو نيولې ده او له ناپليونه يې پوښتنه کوله، چې آيا دی قومانده ورکوي چې له پله نه واوړي او کنه؟ ناپليون فرمان ورکوي چې له پله واوړي، هلته مېشت او دده بل فرمان ته سترګې په لاره پاتې شي،خو نه يوازې هغه وخت چې ناپليون دغه فرمان ورکړ، بلکې آن هغه وخت چې ددغه خبر ياور ناپليون ته ورروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

و، دغه پل روسي پوځيانو بېرته له فرانسويانو نه نيولى او لا د وخته يې هغه ته اور ورته کړى و. دا د دغې جګړې د هغو لومړيو يرغلونو نه و چې پېښېر هم ګډون په کې کړى و. ياورانو او ريبارانو د نيزوالو پوځونو د مورچلونو نه په خورا ډار او وحشت ناپليون ته راغلل او خبر يې راوړ چې د فرانسويانو يرغل په شا تمبول شوى، کمپان ټپي شوى او داوو، وژل شوى دى، حال دا چې هماغه وخت د نيزوالو مورچل، نورو پوځيانو نيولى و او په هماغه شېبه کې چې ناپليون ته ويل کېده چې داوو وژل شوى، هغه ژوندى او ډېر کم ټپي شوى و. ددغو ناسمو خبرونو له امله و چې ناپليون به دداسې چارو په اړه فرمانونه ورکول چې يا له دغه فرمانه مخکې تر سره شوې وې او يا د سرته رسېدو ور نه وه او يا خو نه سر ته رسېدونکې پاتې کېده. هغه فرانسوي مارشالان او جنرالان چې د جګړې ډګر ته نېږدې، خو هغو هم لکه د ناپليون په څېر خپله په جګړې کې ګډون نه درلود او يوازې به يې کله ناکله تر اور لاندې هلته ورغلل، پرته له هغه چې د ناپليون خوښه او مشوره تر لاسه کوي خپله به يې ځينې فرمانونه ورکول چې څوک او کوم پلو ډزې وکړي، سپاره پوځونه چېرته لاړشي او پلي هغه څه وکړي. نو آن د هغو فرمانو نه کټ مټ لکه د ناپليون د فرمانونو په څېر هغه هم په ناسم او بې پايه توګه ترسره کېدل او زياتره وخت خو به د هغه فرمان د غوښتنو برخلاف کړه کېدل. د سرتېرو زياترې برخې چې د پرمختګ سپارښتنه ورته شوې وه، بېرته راتښتېدل او هغو ته چې د درېدو حکم يې شوى و، د دوى له هيلې نه لرې د روسي پوځيانو په ليدو به يا شا ته تلل، يا به يې په خپل سر يرغل پيل کړ. او يا به سورو پوځو د روسي تښتېدونکو سرتېرو په ليدو په خپل سر هغو پسې منډې وهلې... هغو قوماندانانو چې په جګړه کې و، هم دغه شان ټولې پرېکړې، په خپل سر

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په خپله خوښې کولې. هغوی نه یوازې له ناپلیون نه بلکې له نی، داوو یا مورا ،نه هم پوښتنه نه کوله. هغوی نور نو د خپل سرچارو او پریکړو نه، نه ډاریدل. ځکه په جګړه کې پریکړه د انسان له ټولو نه ګران څیز یعني ژوند پورې اړه لري. کله داسې بریښي چې ژغورنه په تېښته کې ده او یا مخې ته تګ کې، نو ځکه سرتېرو د جګړې په خونړو شېبو کې د وخت او خپلې خوښې له مخې پریکړه کوله،خو رښتیا خبره دا و چې دا شا یا مخې ته خوځېدا ،د سرتېرو حال ته څه ګټه نه رسوله، د هغو پېښې یې نه سپکاوه او د هغو حالت پلې نه شو بدلولای. پر یو بل د سورو یا پلیو یرغل هومره مرګ ژوبله او ژوند ته ګواښ نه پېښاوه ،د مرګ ژوبلې او ټپي کېدو ګواښ، له توپونو او توپکو وو ، دهغو له ګولیو او مرمیو نه، چې له هرې خوا نه په هوا کې چورلیدې.

همدا چې سرتېري به له هغه ځایه چې ګولۍ او مرمۍ وریدلې ځان ووېسته، د قوماندانانو د قوماندې غږ به هغو پسې انګازې جوړولې، او د نظم او ګواښ تر سخت اغېز لاندې به یې په منډه،تر اورلاندې سیمې ته راستانه کړل،خو هغو به بېرته د مرګ د ګواښ له امله د قوماندان ګواښ هېر او د ټولو او ډلیزو کړو تر اغېز لاندې به یې خپله پریکړه کوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۴

د ناپلیون جنرالان، داوو، نی او میورات چې جګړې ته نږدې وو او کله ناکله به هغې ته ورګډېدل، څو واریې د جګړې سیمې ته لویې منظمې قطعې ور استولې وې، خو د هغه څه برخلاف چې پخوا به په ټولو جګړو کې پېښېدل، دښمن د تېښتې پر ځای دا وار له وحشت او ډاره په ډک حالت، په ډله ایزه توګه خپل پوځیان بېرته تېښتې ته هڅول. هغوی به بیا راتلل او منظم کېدل به، خو وار تر وار به یې شمېر په کمېدو و، غرمې ته نږدې میورات خپل استازی ناپلیون ته ورولېږه او د مرستندوی پوځ هیله وکړه.

ناپلیون د غونډۍ په لمن کې ناست و او جام په لاس ،(پونس) یې ښکل چې د میورات استازی ورته راورسېد او په ډاډ یې ووې، که ټولواک دوی ته یوه بله مرستندویه قطعه ورکړي، نو دوی به وکولای شي په ډاډ روس پوځ مات کړي.

ناپلیون په حیرت د میورات ځوان او ښکلي استازي ته چې د میورات په شان یې توري اوږدې کړې کړې ځنې لرلې وکتل او داسې چې ګواکې د هغه په خبره پوه شوی نه وي، په ځیره ژبه د هغه خبره تکرار کړه:

-مرستندویه قطعه ! ناپلیون له ځانسره فکر وکړ او وې ویل:

-کوم مرستندوی پوځونه؟ څنګه هغوی مرستندوی قوتونه غواړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال دا چې نیم پوځ له دوی سره دی او د دوی په وړاندې یوازې د دښمن یوه خواره ضعیفه او بې مورچله خوا ولاړه ده، هغه په خورا ترخه ژبه دغه استازی ته وویل: د ناپل شاه ته وو ایه چې لا غرمه شوی نه ده او زه لا په ښه توګه د شطرنج د تختې پر مخ، دانې ښې لیدلای نه شم. مارش، درځه !

ښکلې، تنکي، ځوان استازي چې لا لاس له خولۍ نه کوز کړی نه و، یوه سوړ ژور اسویلی یې وویست او بیا یې هغې خوا ته ورود انګل چې خلک وژل کېدل. ناپلیون پاڅېد او ځانته یې د کولینکور او بیرتیه په نامه افسران وروغوښتل او له هغو سره یې د هغه څه په اړه د زړه خواله پیل کړه چې جګړې پورې یې اړه نه لرله. د هغو خبرو په نیمایي کې چې د ناپلیون ټول پام یې ځانته وروا اړولی و، بیرتیه ولیدل چې یو سپور جنرال له خپلو یاورانو سره په خولو کې خیشت، په ځغاسته د غونډۍ پلو ورنږدې کېږي. دا سړی جنرال بیلیار و. هغه له آسه راکوز، په چټکو ګامونو ټولواک ته ورنږدې شو او په خورا زړورتیا او لوړ آواز یې د مرستندوی پوځونو اړتیا ثابتوله. هغه په خپل شرف قسم وخوړ که ټولواک دوی ته یوه بله قطعه ورکړي، روسي پوځ به تالا والا کړي. ناپلیون اوږې پورته واچولې او پرته له هغه چې څه وو ایي، خپلې ګرځېدا ته یې دوام ورکړ. بیلیار په لوړ آواز او لېوالتیا هغو جنرالانو ته غږېده چې ترې تاو شوي وو.

ناپلیون بېرته، رارسېدلی جنرال ته راستون شو او وې ویل:

-بلیاره ! تاسو یې ډېره توده خورئ ! د جګړې په لمبو کې سړی په آسانۍ تېر وزي، ځه لاړ شه، هر څه ښه وګوره او بیا بېرته ما ته راشه !

بلیار، لا له سترګو پناه شوی نه و چې د جګړې د یوې بلې خوا، یو بل نوی استازی دوی ته راورسېد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپليون په داسې يوه ژبه چې له ستونزو په تنګ شوی وي، وويل:
-نور څه شوي دي؟
استازی پيل وکړ:
-ټولواک، شهزاده..
ناپليون په داسې يوې خوځښدا چې قهر ترې څرګندیده وويل:
-مرستندوی پوځ غواړئ؟
استازی د هو په نښه سرښکته خواته وښوراوه او د حالاتو په اړه يې خبرې پيل کړې، خو ټولواک مخ ترې واړاوه، څو ګامه لرې شو،ودريد او بيا يې هغه ته مخ راواړاوه، بيرتيه، يې ځانته وروباله. خپل لاسونه يې له خواری نه وښورول او وې ويل:
-بايد له احتياطو نه يو څه مرسته وروليږو ! بيا يې بيرتيه ته(وروسته بيا ناپليون ويل دا هغه هيلې و چې ما باز ترې جوړ کړ) مخ وروا ړاوه او له هغه نه يې وپوښتل:
-څه فکر کوئ، کوم قوتونه ورولېږو؟
بيرتيه ،چې له ټولو قوتونو، کنډکونو او نورو ټولو نه ښه خبرتيا لرله، وويل:
-معظم ټولواک د کلاپاريد ، فرقه ورولېږئ.
ناپليون د تاييد په نښه سر وښوراوه.
استازي د کلاپاريد فرقې پلو ته ورغی، دغه فرقه څو دقيقې وروسته د غونډۍ شا ته ولاړه وه، ناپليون چپه خوله ولاړ او د فرقې د خوځښدو بهير ته يې کتل،خو ناڅاپه يې مخ بيرتيه ،ته وروا ړاوه او وې ويل:
-نه، د کلاپاريد ، فرقه ورلېږلی نه شم، د فريان فرقه ورولېږئ.
که څه هم د کلاپاريد د فرقې پر ځای د فريان د فرقې لېږل، کومه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځانګړې ګټه نه لرله او آن په ډاګه يې دا تاوان لاره چې د کلاپاريد د فرقې د ببرته درولو او د نوې فرقې د خوځېدو ،د پوځيانو په لېږلو کې څه ځنډ راوست،خو بيا هم د ټولواک فرمان کټ مټ ترسره شو. ناپليون دا نه ليدل چې د خپل پوځ په وړاندې اوس د داکتر دنده لري او په خپلو دغو درملو د هغو روغتيا ته تاوان رسوي،خو بيا هم هغه په خپلې دغې دندې ښه پوهېده او هغه يې غندله.

د فريان، فرقه هم د نورو هغو په شان د جګړې د ډګر په تورو لوګو کې ورننوته او هلته د لوګو په غېږ کې ورکه شوه. له هر پلو په منډه منډه د استازو رارسېدل دوام درلود ،تا به ويل چې ګواکې دوی په ګډه سره پريکړه کړې وه. ټولو يوه خبره کوله او هغه د نويو مرستندويو قوتونو غوښتل و. هغوی ټولو په يوه ژبه ويل چې له روسي پوځونه پر خپل ځای، ځای پر ځای ولاړ دي او پر دوی يې د لمبو باران جوړ کړی دی. داسې اور چې د هغه له تودوخې نه فرانسوي پوځ ويلي کېږي.

ناپليون پر يوې ټيټې څوکۍ کېناست او په چرتونو کې ډوب و.

لا له سهاره وږی پاتې شوی ښاغلی دوبوسيت، هماغه څوک چې د ټولواک په وينا د سفر ښه لېواله و، ټولواک ته راغی، زړه نازړه يې زړه وکړ او په خورا درناوي يې ټولواک ته د سهارنۍ د خوړلو وړانديز وکړ او وې ويل:

-زه هيله لرم اوس ددې وخت رارسېدلی دی چې ستاسو حضور ته د برې مبارکي ووايم.

ناپليون په پټه خوله، د نه په نښه سر وښوراوه، ښاغلی دوبوسيت په دې ګمان چې د سر ښورول د برې د مبارکۍ نښه ده، نه د سهارنۍ د نه خوړلو، په خورا درناوی يې د ټوکې په بڼه وويل:

-کله که څوک غواړي سهارنۍ وکړي، په نړۍ کې داسې دليل نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شته چې د هغه د دغې چارې خنډ شي.
ناپليون په ترېو تندی ناڅاپه وويل:
- ځه ورکېږه ! او مخ يې ترې واړاوه.
د ښاغلي دوبوسيت، پرغم لړلې څېرې، ساده خوهم مهاله د خواشينۍ او پښېمانۍ موسکا راخوره شوه او په داسې خوځېدا چې ګواکې د اوبو پر سر روان وي، د نورو جنرالانو پلو ورغی.
ناپليون د هغه جوار ګړ په څېر احساس درلوده چې تل نيکمرغه ګټل لري، تل يې خپلې ناشمېره پيسې په بې پروايۍ پر ميز ارتيږلې، هغه يې ګټلې، خو هغه کله چې په دې تصور بيا هر څه سنجوي، د لوبې ټولې لارې چارې په پام کې لري، داسې انګېري چې هر څومره زيات په دې اړه فکر کوي، په هماغه کچه د هغه بايلود لهرومرو کېږي.
هماغه پوځ و، هماغه جنرالان وو، جګړې ته چمتووالی هماغه شان و، د جګړې تګلاره په هماغه ځيرکتيا شوې وه، هغه هماغه ډول هر اړخيزه او لنډه وه، دی هم هماغه و چې و، هغه په دې پوهېده، هغه پوهېده چې دده تجربې او پوهه تر پخوا زيات شوې دي، آن دښمن هماغه دښمن و، هماغه د اوسترليځ او فريدلاند په څنډو کې دښمن، خو دده پر توان چې فرمانونه يې ورکول، څه کوډې شوې دي.
پخوا به تر دوو، درې فرمانونو او تر دوه درې څېرو نه وروسته مارشالان او د هغو ياوران په خورا خواشينۍ او نيکمرغه څېرو په توپکو او ځغاسته شول، د بريو مبارکۍ به يې ويلې او د سر او مال د نيولو زيرې به يې کول او ويل به يې:
-سرتېري مو اسير کړي، د دښمن بې شمېره جنډې او علمونه يې نيولي او د هغو توپونو او ګاډۍ يې تر لاسه کړي دي. ميورات به اجازه غوښتله چې د دښمن د پوځي کتارونو او مهماتو د نيولو لپاره سواره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوځونه ولېږي .. هر چېرې حال همدغه حال و ، خو اوس څه شوي او پر پوځ څه بلا رالويدلې ده؟
که څه هم هغه ته د نيزوال پوځ د ماتې او دده د پوځ له خوا د لاندې کولو خبر را رسېدلی و ،خو ناپليون ليدل چې د جګړې حالت پخوانی نه و ، هغه وليدل، هغه احساس چې ده احساساوه، دده شاوخوا ټولو نورو هغو کسانو چې په جګړې کې يې تجربه لرله هم احساسوه. ټولې څېرې خواشينې او ټولو سترګو هڅه کولو چې يوله بل سره مخامخ نه شي. يوازې دوبوسيت، په دې نه پوهېده چې څه تېرېږي، ناپليون په جګړه کې د خپلو تجربو له مخې په دې پوهېده چې تر اتو ساعته جګړې وروسته، له ټولو هڅو سره سره د يرغليز پوځ نه بری څه معنا لري، هغه په دې پوهېده چې دغه حال څه کم د ماتې معنا لري، هغه په دې هم پوهېده چې په دې کړکيچن بې انډوله حالت کې يو کمکی تصادف هم کولای شي، دی او دده پوځ نابود کړي.
کله به چې هغه د روسيې دغه عجيبه جګړه له پيل نه تر دې ساعته پورې په خيال کې راڅرګنده کړه، ليدل به يې چې په دې جګړه کې آن يوه نښته هم دوی نه ده ګټلې، دوی،د دوو مياشتو په هلوځلو کې آن يوه جنډه يا کوم توپ هم غنيمت کړی نه دی، يا يې يو تن اسير نيولی نه دی، خو کله به يې چې خپل شاوخوا کسانو ته کتل د هغوی پټ غم به يې ليده، د روسي پوځ په اړه به يې د هغو خبرونه اوريدل، نو له دې ټولو نه به يې داسې ويره په زړه ورننوته لکه چا ته چې په خوب کې په زړه ورننوزي او هغه غمرلې خيالونه به يې پر ذهن ورخوريدل، چې کېدای شي دده د تباهۍ سبب شي. دده په خيال کې ګرځېدل چې روسان کېدای شي، د پوځ له کينې خوا يرغل وکړي، کېدای شي دده د پوځ پر منځنۍ برخه يا زړه وروخېژي او يا په بوې مرمۍ دی خپله نښه او وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژني. ددې ټولو پېښو امکان و. هغه په پخوانيو جګړو کې يوازې د هغو اټکلونو په اړه فکر کاوه چې د بري زيري به يې راوړي، خو اوس ډېرې بې شمېرې ناوړې پېښې خيال ته ورتلې او دی د هغو هر يوې پېښېدو ته سترګه په لاره و، هو کې، هغه د هغه چا احساس لاره چې خوب ويني، کوم جاني غواړي هغه ووژني او ده په ټول توان هڅه کړې ده، په خپل سوک هغه ته داسې ګوزارورکړي چې ډاډه وي، هغه به له منځه يوسي، خو دی احساسوي چې لاس يې نرم او ناتوانه شوی و لکه يو زوړ ټوکر چې د لاندې لوېږي، ځان بيچاره احساسوي او د حتمي مرګ ويره پرده لاسبره کېږي.

دغه خبر چې روسان د فرانسوي پوځ پر کينې خوا بريد کوي، همدغه وحشت د ناپليون په زړه کې راولمساوه، د غونډۍ په لمن کې پر څوکۍ چپ ناست و. سر يې ښکته اچولی و او څنګلې يې پر زنګنو ايښې وې. جنرال بيرتيه، هغه ته راغی او هغه ته يې وړانديز وکړ، چې ټولواک خپله د جګړې لومړۍ کرښې ته لاړ شي او د جګړې جاج خپله واخلي.

ناپليون وويل:

-څه شی؟ څه مو وويل؟ ښه ده، ښه ده، ووايئ چې آس مې راولي. پر آس سپور شو او د سميونوفسکايا خواته لاړ.

ناپليون هغې سيمې ته ورغی چې د باروتو لوګی له هغه ځايه کډه باروله او په ټولو ځايو کې آسونه ،يا يو نيم سرې يا هم ډله ډله په وينو کې لت پت پراته وو. دغه شان وحشتناک منظر او په لنډ تنګ ځای کې دومره زيات وژل شوي کسان، نه ناپليون کله ليدلي و او نه يې کوم يو جنرال.. ناپليون د سميونوفسکايا پر لوړو ورپورته شو او له هغه ځايه يې د لوګو د لړو تر شاو د سرتېرو داسې کتارونه ليدل چې دريشۍ يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته نا آشنا وې، دا روسي پوځيان وو.

د روسي سرتېرو منظم كتار د سيميونوفسكايا د لوړو آپلو ولاړوو، د هغو د توپونو غړمبهاري نه كراريده او له هغو نه پورته كېدونكو لوګيو هغه ټول كتارونه پټول. هغه څه چې ناپليون ليدل، نور نو جګړه نه وه، پرله پسې انسان وژنه وه چې نه يې روسانو ته ګټه لرله او نه يې فرانسويانو خپل ارمان ته نږدې كول. ناپليون خپل آس ودراوه او بيا په هغو خيالونو كې ډوب شو چې جنرال بيرتيه، له هغه راوېستلى و. هغه نه شو كولاى هغه جګړه ودروي چې دده تر مخې دده شاوخوا ته روانه وه، ده يې لارښوونه كوله، ده پورې يې اړه لرله، دا لومړى ځل و چې د دغه جګړه د ناكامۍ له امله دده تر پامه بېهوده او وحشتناكه وبرېښېده.

يوتن جنرال چې هغه ته نږدې شوى و، دا زړه يې وكړ چې هغه ته وو ايي هغه پخوانۍ زړه فرقه، جګړې ته ورمخ ته كړئ. مارشال، نى او بيرتيه چې د ناپليون تر څنګ ولاړ وو، يو بل ته وكتل، او د هغه جنرال پر بې معنا وړانديز يې له سپكاوي نه ډكه يوه خندا وكړه. ناپليون سر ښكته واچاوه، يوه شېبه چپ پاتې شو، او بيا يې وويل:

-د فرانسې د پولو نه درې زره او دوه سوه ورستې لرې، نه شم كولاى خپل پخوانۍ زړه فرقه تباه كړم.

هغه د خپل آس مخه راواړوله او بېرته شواردينو پلو ته ستون شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۵

کوتوزوف، خپل سپين سر ښکته اچولی او په درانه او څورب ځان پر هغې اوږدې څوکۍ چې قالينه پرې پرته وه او د هغې ورځې پر سهار يې پيير هلته ليدلی و ،ناست و. هغه هېڅ ډول سپارښتنې نه کولې او يوازې يې هغه وړانديزونه چې ورته کېدل، يا منل او يا يې نه منل.

د بيلابيلو وړانديزونو په ځواب کې چې ده ته کېدل، ويل به يې:

-هو، هو، همداسې وکړئ ! خپله به يې دې يا هغه چوپړ ته ويل:

-هوکې د زړه سره لاړ شه، پام کوه !بيا به يې ويل:

-نه، دا مه کوه، ښه به دا وي چې صبر وکړو !

هغو خبرونو ته به يې په خورا ځيرتيا غوږ نيو چې دلته ويل کېدل او هر کله به چې له ده نه،د څه غوښتنه کېده ده به سپارښتنې کولې،خود خبرونو د اوريدو په لړ کې به داسې برېښېده چې د دغو خبرونو کلماتو او جملو ته چې ده ته ويل کېږي، پام نه کوي، ډېرو نورو شيانو لکه دويناوال د څېرې يا د وينا حالت او ډول دده پاملرنه ځانته وراړوه.

د پوځي اوږد ژوند له تجربو نه دی پوهېده او د پاخه عمر د عقل په مرسته ده کولای شول دا درک کړي چې د سلګونو زرو هغو وګړو مشري او لارښوونه چې د جګړې په ډګر کې له مرګ سره جنګېږي، بايد يو تن ونه کړي، هغه په دې پوهېده چې د جګړې بهير او برخليک ،نه د ستر قوماندان پريکړو او سپارښتنو ،نه د پوځيانو د ځای پر ځای کېدو د ځای، نه د توپونو شمېر، يا د مرګ ژوبلې کچې پورې،يو څه پورې، هم اړه نه لري،بلکې د جګړې بهير هغه نه ليدونکی او نه لاس ته راوړونکی قوت ته اکي چې د وګړو روحيه نومېږي. هغه همدا قوت

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثاره، پسې کتل یې او تر هغه ځایه پورې چې دده په واک کې و، د هغه لارښوونه یې کوله.

د کوتوزوف، د بشري تولیز حالت آرامه، ځیرکه او د هڅې هاند څرګندونه کوله چې په سختۍ یې د هغه د پاخه عمر او درانه ځان نه په پیدا شوي ستومانۍ لاسبرى کاوه.

د سهار پر یوولسو بجو یې هغه زیرى راوړ چې د نیزوالو پوځونو هغه سنګرونه چې فرانسویانو نیولي و، بېرته روسي پوځونو لاندې کړې دي، خو د هغو قوماندان شهزاده باګراتیون ټپي شوى دى، کوتوزوف سوړ اسویلى وویست او سر یې وښوراوه.

خپل یوه یاور ته یې وویل:

-ځه لاړ شه، پیوتر ایوانوویچ (باګراتیون) ته ورشه، ځان ښه پوه کړه چې هغه څنګه دى، تر هغه وروسته یې مخ شهزاده ویرتمبرګسک، ته چې دده تر شا ولاړ و، ورواړاوه او ورته وې ویل:

-والاحضرت ! دا به ښه نه وي که تاسو د لومړۍ فرقې قوماندانی وکړئ؟

د شهزاده تر خوځېدا نه ډېر ژر وروسته د هغه استازى، سیمیونوفسکایا ته راغي او وې ویل چې شهزاده د مرستندویو قوتونو غوښتنه کوي.

کوتوزوف تندى تریو کړ او دوختورف، ته یې فرمان ورکړ چې د لومړۍ فرقې قومانده واخلي او شهزاده ته یې خبر ورکړ چې په دغه شان مهمو شېبو کې به ښه دا وي چې دى یوازې پرې نه ږدي او بېرته دده څنګ ته ورستون شي. کله چې یې د فرانسوي جنرال میورات د اسیرولو خبر ورته راوړ، د سترې قوماندانۍ افسرانو هغه ته مبارکي وویله، دى وموسېد او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-صبر وکړئ ښاغلو ! جګړه ګټل شوې ده او د میورات اسیرید ل، کوم غوره او لویه پېښه نه ده، ښه به دا وي چې له وخته مخکې خوشالي ونه کړو ،خو له دې سره سره یې خپل یاور وګماره چې لاړ شي او په ټولو مورچلونو کې مېشتو پوځیانو ته دغه خبر ورورسوي.

کله چې له کینې خوا شیربینین، په چټکۍ راغی او د فرانسویانو له خوا یې د مورچلونو او سیمیونوفسکایا د لاندې کولو خبر راوړ، کوتوزوف د جګړې د ډګر له شروشوره او د شیربینین د بشرې له حالت نه دا اټکل کړی و چې ښه خبریې نه دی راوړی. هغه له ځایه پاڅېد او د پښو د شخۍ د ایستلو په پلمه لږ وړاندې لاړ، شیربینین، یې له څنګلې ونیو، هغه یې لږ څنګ ته کړ او یرمولوف ته یې وویل:

-لاړ شه د زړه سره، وګوره څه کولی شو او کنه؟

کوتوزوف،د ګورکي په ښارګوټي، د روسي پوځ په زړه کې و، زموږ د پوځ پر کینو کرښو دناپلیون یرغل، څو واره په شا تمبول شوي و. په منځنۍ برخه کې فرانسویانو ونه شو کولای، له بارادنیو نه وړاندې د کینې خوا په پای کې د اوراروف سواره پوځ وکولای شو، فرانسویان پسې واخلي.

تر دوبجو نه وروسته، د فرانسوي پوځ یرغلونه بند شول. کوتوزوف د ټولو هغو کسانو چې له جبهې نه راستنېدل او دغه راز دهغو کسانو په څېرو کې چې دده په شاوخوا کې وو، یو ډول ګبنهۍ او تلوار لیده، دی د هغه ورځې له بري نه خورا خوشاله و،خو ددغه بوډا ځانی توان نورنو پای ته رسېدلی و، څو واریې سرښکته راولوید، تا به ویل چې خوب وړی دی. هغه ته یې غرمنۍ راوړه.

جنرال یاور ولځوګین، هماغه جنرال چې د سرداراندرې له څنګه د تېریدو په وخت کې یې په الماني ویلي و:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-جګړه باید آوارډګر ته وبستل شي، هماغه چې باګراتیون د هغه له لیدو کرکه لرله، هماغه جنرال د غرمنۍ په وخت کې کوتوزوف ته راغی. ولڅوګین، له بارکلي نه راغلی و. له دویتو بارکلی نه. او د جګړې د کینې کرښو په اړه یې ګزارش راوړی و. منطقي بارکلي دویتولي، چې هر څه د عقل په تله تلل، د ډلو ډلو تښتېدونکو او تېپي سرتېرو د پوځ تر شا اله ګولې په لیدو او دجګړې د ټولو شرایطو په پام کې نیولو سره دې پایلې ته رسېدلی و چې جګړه روسانو بایللې ده، نو ځکه یې خپل ګران یاور، ستر قوماندان ته ورلېږلی و، چې دغه خبر هغه ته ورسوي. کوتوزوف چې په سختۍ الول شوی چرګ ژووه، له خوښۍ نه په ډکو سترګو ولڅوګین ته کتل. ولڅوګین په احتیاط پښې خښولې او په داسې یوې موسکا چې د سپکاوی نښې په کې څرګندې وې، وړاندې ورغی او په نرمۍ یې د درناوي په نښه لاس خولۍ ته ورپورته کړ.

ولڅوګین،له والاحضرت ستر قوماندان سره په یو ډول بې پروایۍ مخامخ شو او غوښتل یې داسې څرګنده کړي،دغه جنرال چې زده کړې یې کړې او په جګړېزو پوهې کې د نظر خاوند دی، روسانو آزاده پرېښې دی چې دغه زوړ بې ګټې او ناتوان بوډا ته د یو لاربښود بت په توګه، د لمانځنې ترکچې درناوی وکړي. دی خپل هم پوهېده چې له چا سره مخامخ دی، هغه له ځانسره ویل:

-دغه بوډا (المانیانو په خپل منځ کې کوتوزوف داسې یاداوه) دغه ښاغلی بوډا ځانته ښه ژوند جوړ کړی دی.

د کوتوزوف مخې ته ایښی قاب ته یې وکتل او د جبهې د کین اړخ د حالاتو (هغه شان چې بارکلي سپارښتنه کړې وه) په اړه یې خبرې پیل کړې. کوتوزوف ته هغه شان چې ده انګېرله، دغه عمر خوړلي قوماندان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته:

-زما ټولې کربښې دښمن لاندې کړې او د هغو شاته وهل ناشونې دي، ځکه موږ نور نو پوره سرتېري نه لرو، پوځيان تښتي او د هغو د تښتې د مخنوي وړتيا نه لرو. کوتوزوف له ژولو پاتې شو، داسې حيران شو چې ګواکې په دې نه دی پوه شوی چې هغه ته څه ويل شوي هغه ولڅوګين ته هک حيران کتل، ولڅوګين چې د بوډا حيرت ته وکتل، وموسېد او وې ويل:

-ما ځانته دا حق نه شو ورکولی، هغه څه له تاسو والاحضرته پټ کړم، چې په خپلو سترګو مې ليدلي دي. زموږ د سرتېرو کربښې چور ماتې شوي دي..

کوتوزوف تندی تريو کړ، په چټکۍ پاڅېد، د ولڅوګين خواته ورغی او چغه يې کړل:

-تاسو وليدل؟ تاسو خپله وليدل؟ د ګوابښ په ښه يې خپل ريږديدونکی لاس د هغه پلو ورپورته کړ، په چغو چغو يې وويل:

-څنګه؟ تاسو څنګه؟ دا زړه کولای شی ما ته داسې خبره وکړئ؟ تاسو په هېڅ شی نه پوهېږئ، ځه، وزه ! زما له خوا جنرال بارکلي ته ووايه چې ستا ټول معلومات ناسم دي او تر تاسو نه ستر قوماندان د جګړې له بهير نه ښه خبر دی.

ولڅوګين غوښتل چې د هغه برخلاف څه ووايي، خو کوتوزوف د هغه خبره پرې کړه او وې ويل:

-دښمن په کيڼې خوا کې شاته تمبول شوی او ښۍ خوا کې يې ما ته خوړلې ده. تاسو ښاغلی ! که سم ليدلای نه شئ، بايد ځانته اجازه ورنه کړئ، هغه څه ووايئ چې نه پرې پوهېږئ. هغه په خورا ترخې ژبې دوام ورکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-لاړ شئ او جنرال برکلي ته ورشئ او پر دښمن د سبا د يرغل فرمان ورته ووايئ.

ټول هک پک او د بوډا ، ستر قوماندان له ژورې ستمهارې نه پرته، بل غبرګ نه اوريدل کېده. کوتوزوف چې پر ځان يې صليب انځوراوه دوام ورکړ:

-د جګړې په ټولو کړښو کې دښمن په شا تمبول شوی دی، زه له دې کبله د لوی خدای او بيا د خپل پوځ من منت باره يم. دښمن ماته خوړلې ده او سبا به يې د روسيې له سپېڅلې ځمکې نه باسو. او ناڅاپه يې ساندو ستونی ونيو او په سترګو کې يې اوښکې راشېوه شوې. ولڅوګين اوږې پورته واچولې، خولې يې کږه او په پټه خوله د هغه بوډا ځانستاينې او غرور ته هک حيران او ځان يې له هغه نه يو پلو کړ.

کوتوزوف، په دې وخت کې ښوروب ښکلي تور ځښي جنرال ته چې د غونډۍ له خوا راروان و، اشاره وکړه او وې ويل:

-هغه دی، هغه دی، زما اتل !

دغه سړی جنرال رايوفسکي و چې ټوله ورځ يې د بارادنيو د جګړې په ډګر کې تېره کړې وه.

رايوفسکي خبر راوړی و چې د دوی پوځيان په خپلو ځايو او په مورچلو کې په ټينګه ولاړ دي او نور نو فرانسويان له يرغله پاتې دي.

کوتوزوف د هغه خبرې واورېدې او په فرانسوي ژبه يې وپوښتل:

-نو تاسو د ځينو نورو په شان داسې فکر نه کوی، چې موږ بايد شاته لاړ شو؟

رايوفسکي ځواب ورکړ:

-نه، والاحضرته ! په هغو چارو کې چې لاپای ته نه دي رسېدلي، بری د هغه چا په برخه وي چې ټينګار کوي او زما په اند....

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو کوتوزوف د هغې خبرې پرې کړې، خپل یاور ته یې ورغږ کړ:
-قیصروف !راشه او کینه !د سبا ورځې فرمان ولیکه !او بل یاور ته یې وویل:
-او ته لاړ شه، ټولو جبهاتو او کرښو ته خبر ورکړه چې سبا ته یرغل کوو. د کوتوزوف او رایوفسکي خبرو لا دوام درلود او فرمان لا پوره لیکل شوی نه و چې ولځوګین بېرته له بارکلي نه راستون شو او وې ویل چې بارکلي دویتولي هیله لري چې د سبا د یرغل فرمان په لیکلي بڼه تر لاسه کړي، خو کوتوزوف پرته له هغه چې ولځوګین وګوري سپارښتنه وکړه چې پخوانی ستر قوماندان په رښتیا له ځان نه د مسوولیت د پېټي د لرې کولو لپاره له هغه غوښتنه کوله، نو فرمان دې ولیکل شي. هغه ناڅرګند او مرموز اړیکي چې په ټول پوځ کې یې یو ګډوالی او خواخوږي رامنځ ته کړي وو او د سرتېرو د روحیې نوم یې ګټلی و د جګړې زړه بلل کېده. د جګړې په اړه د کوتوزوف خبرې یو ورځ وروسته په خورا لنډه موده کې په ټول پوځ کې انګازې جوړې کړې وې. هغه څه چې د کوتوزوف د خبرو په نامه د پوځ وروستیو کړیو ته ورسېدلي وې، په هېڅ ډول د هغه د فرمان ویناو ته ورته نه وې، آن د هغو خبرو معنا یې هم نه لرله چې کوتوزوف ویلي او اوس سرتېرو یو بل ته اورول، خو سره له دې هم د هغه موخه، د هر سرتېری او پوځي زړه ته ځکه ځان ورساوه چې هر څه کوتوزوف ویلی، هغه نه د دلایلو بلکې له هغه احساسه سر چینه اخیستې چې د سترقوماندان له زړه نه راپاڅېدلي و، هغه احساس چې دده او د روسي د هروګړي په زړه کې و.
هغه سرتېري او پوځیان چې لا تر اوسه په شک او تردید کې و،له پوځي مشرانو نه، پر دښمن د سبا ورځې د یرغل د خبرتیا د رښتیاوالي په اورېدو، خوشاله او لا پسې زړور شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۶

د سردار اندرې، غونډ، په هغو احتياطي غونډونو کې و چې د شپې تر دوو بجو پورې د سيمينوفسکايا تر شا وزګاره د دښمن د توپونو تر سختو ګوزارونو لاندې انتظار ولاړ و. دغه غونډ چې په دوو بجو لا جګړې ته ورګډ شوی نه و او له دوو سوو نه زيات وژلي يې لرل، د مختګ امر تر لاسه کړ. د اوربشو تر پښو لاندې شويو کروندو او د سيميونوفسکايا او د مورچلونو د غونډۍ ترمنځ يې چې په دې ورځ په زرګونو کسان هلته وژل شوي وو او اوس هلته د دښمن په سلګونه اور وروونکي توپونه ځای پر ځای شوي و، سنګر ونيو.

پرته له هغه چې غونډ له دغه ځايه وخوځېږي يا يو ډز وشي، دريېمه برخه سرې يې دلته ووژل شول. هلته وړاندې په تېره بيا ښۍ خواته چې نه خوريدونکی لوګی ولاړ و، د توپونو غرمبهاري همداسې روان و او د لوګي له رازه ډکې پردې له منځه تر مخې ټول منظر يې له سترګو پناه کړی و. له توپونو ګولۍ په چټکۍ او له شر او شوره ډک غړونه او لاسي بمونه، دې پلو راالوتل. کله به تا ويل لس پنځلس دقيقې دمه ورکوي، دغه ګولۍ او ګوزارونه خطا وتل او کله به يې د څو دقيقو په اوږدو کې څو تنه د غونډ پر سرسرې له پښو وغورځول او مړي او ټپيان به د جګړې له ډګره راټول شول. له هر نوي ګوزار سره د هغه چا لپاره چې په تصادفي توګه، ژوندي پاتې وو، د ژوندي پاتې کېدو هيله کمېده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کمېده..

په هر حال د غونډ د ټولو پوځیانو طبیعت یو ډول وو. ټول خلک په یو ډول چپ او په یو ډول خواشیني وو. کله ناکله به د کتارونو تر منځ د غږیدا غږ اوریدل کېده، خو د غږیدا دغه شروشور به هر وار د ګولۍ تر لګېدو وروسته په دې غږ چې کراچۍ راوړئ! چپ شو. بل ځل یوه ناڅاپه ګولۍ یو سپي ته نږدې ولګېده، وچاودیده، سپي خپله لکۍ تر ګیډې لاندې ورټوله کړه، په وحشت او زګیروي ډوله غپا یوې خوا ته وتښتېد. پر ټول غونډ د خنداو دکړسهاري څپه خوره شوه، خو د ټوکو او خندا دغه شان شېبې زیاتې نه اوږدیدې، ځکه دوی ټول داده، اته ساعته کېدل چې بې خوړو او اوبو د مرګ ترنه بشپړیدونکي ډار لاندې ولاړ وو او د هغو لـه ورېږ او ډاره سـپیني تښتـتېدلې څېرې لاپسې سپینېدلې او ګونځېدلې.

سرداراندرې، هم د خپل غونډ د نورو وګړو په څېر خواشینی او رنګ الوتی، لاس ترشا سر ښکته د اوربشو د کروندې تر څنګ په شنیلیو کې ښکته پورته ګرځېده. نه یې د سرته رسولو او نه یې د سپارښتنې لپاره څه درلودل. هر څه په خپل سر تر سره کېدل. وژل شوي یې وړل، ټپیان یې وېستل او کرښې بیا سمېدلې او ډکېدلې. هغه سرتېري چې له کوم کبله له خپل ځای لرې کېدل، ډېر ژر به بېرته په خپل ځای ولاړ وو. په لومړیو وختونو کې سرداراندرې خپله دنده ګڼله چې په سرتېرو کې مېړانه راولمسوي او خپله د هغو لپاره بېلګه واوسي، له دې کبله به د هغو په کتارو کې ګرځېده راګرځېده، خو وروسته دی په دې ډاډه شو، دې ته اړتیا نه شته چې هغو ته مېړانه وروښودل شي. د هغه ټوله روحي پیاوړتیا لکه د بل هر یو سرتېرې د روحي پیاوړتیا په شان، د دوی له ارادې پرته، پر دې ولاړه وه چې د خپل وحشتناک حالت

(c) ketabton.com: The Digital Library

له لیدو نه سترګې پټې کړای شي. د هېڅ شي په اړه یې فکر نه کاوه، ستومانه غوږونه به یې هماغه آوازونو ته، هماغه شان چې و، غوږ غوږ کړل. هغه یې کوله د ګولیو غږ د توپونو له آوازونو توپیر کړي. کله به یې د لومړي غونډ خورا زیاتو آشنا څېرو ته وکتل او انتظار به پاتې شو. هغه د ګولۍ غږ ته، چې د لوګیو تر شا له کوم لري ځایه را روانه وه، غوږ نیو او له ځانسره یې وویل:

-هغه ده، هغه بیا زموږ پلو راروانه ده. دا وار زموږ لپاره ده،،، یوه بله، بله ! دا وار بې ځایه نه لګېږي. و درید ،لږ شېبه یې د خپلو سرتېرو کرښو ته وکتل، له موږ ه واوښته، خو دا بله خطا کېږي نه... او بیا په ګرځېدو شو، هغه هڅه کوله چټک او لوړ ګامونه اوچت کړي، چې په شپاړلسو ګامونو کې د دوو پوځونو جلا کېدونکې پولې ته ور ورسېږي.

ګرز او ګروز !

تر ده نه پنځه ګامه وړاندې ګولۍ ولګېده، خاورې یې وشیندلې او همالته ورکه شوه. سرړلې یې پر شا راخوره شوه، بیا یې د سرتېرو کرښو ته وکتل، دا ښکاره وه چې مرګ ژوبله ډېره شوې وه.، په دویم کنډک کې اله ګوله پیل شوې وه.

سرداراندرې چغه کړل:

-ښاغلیه یاوره ! سپارښتنه وکړئ چې سره ټول نه شي !

یاور د دغې سپارښتنې د سرته رسولو وروسته بېرته سرداراندرې ته راستون شو او له بلې خوا د سواره کنډک قوماندان چې پر آس سپور و راورسېد.

د یو سرتېري له ډاره ډکه چغه پورته شوه:

- پام کوه !

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګولۍ په غړمبهاري لکه الوتونکې مرغۍ چې ناڅاپه پرځمکه ولوېږي، له سرداراندرې نه دوه ګامه وړاندې، د سواره کنډک د قوماندان څنګ ته بې له کومې درنې چاودنې پر ځمکه ولګېده. آس تر ټولو د مخه، پرته له هغه چې پروا یې وکړي چې د ډار ښکارول ښه دي او که بد، په لوړه وشنېده، پښې یې لوړې کړې، او څه پاتې نه و چې جګړن وغورځوي او یوې خوا ته وتښتېد.

د یاورچغه پورته شوه: ځان واچوه !

او خپله پرځمکه وغځېد ، سرداراندرې په شک او ګمان کې ولاړ و ، ګولۍ د سرداراندرې او پر ځمکه غځېدلي یاور او د کولبه شوي پټې او شنیلیو تر منځ لکه څرخېدونکې لاټو د لوګو په لړه کې پر ځمکې ولګېده.

سرداراندرې له رخې نه په ډک غلچک ، چې دده لپاره یې ساري نه لاره، شنیلیو بوټو او څرخېدونکي لوګي ته چې لکه تور توپ داسې برېښېده وکتل او له ځانسره یې ویل:

-ربښتیا مرګ راغی که څنګه؟ زه نه شم کولای، زه نه غواړم ومرم. ما ته ژوند ګران دی، ما ته دغه شنیلیې ګران دي، دغه ځمکه او دغه هوا. .. هغه په دغو خیالو کې ډوب و او دا یې هم نه هېروله چې ټول هغه ته ګوري.

هغه یاور ته وویل:

-شرم دی ښاغلیه افسره.

هغه دا وویل ولې ونه یې ویل چې له څه شي یا له چا شرم.

هم مهاله د څو چاودنو ، د ګولیو د لګېدو ، د هینداړو د ماتېدو شرنګهاری او د خفه کوونکي دود لړې پورته شوې. سرداراندرې یوې خوا ته ولوید ، لاس یې پورته کړ او پر ټټر په ځمکه ولګېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو تنو افسرانو هغه ته ورمنډه کړې، د هغه ښی خواته پر شنیلیو د وینو لوی څاڅکي لیدل کېدل. راغونښتل شوي اربکیان له کراچیو او بسترو سره د افسرانو تر شا ولاړ وو. سرداراندرې چې پر ټټر پروت و، مخ یې په شنو شوی و، په سختی یې سا وښسته او خرهاری یې کاوه.

-نو څه ته ګورئ راوړاندې شئ !

کلیوال اربکیان راوړاندې شول. سرداراندرې چا له لاسه، چا له پښو او چا له تخرګه راونیو او راپورته یې کړ، خو هغه سخت زګیروی کاوه. کلیوالو یو بل ته وکتل او هغه یې بېرته پر ځمکه کېښود.

کوم چا غږ کړل:

- د رپورته یې کړئ، پر کراچی یې کېږدئ، چاره څه ده؟

هغه یې بېرته راپورته کړ او پر بستره یې واچاوه، افسرانو په خپل منځ کې سره ویل:

-لویه خدایه !لویه خدایه !دا لا څه وشول؟ګیډه یې، خلاص دی ! اخ اخ خدایه !یو یاور وویل: ګولی زما د غوږ له څنګه تېره شوه.

کلیوالو اربکیانو بستره راپورته او اوږو ته یې کړه او په چټکی په شنیلیو کې پر هغې جوړه شوې لاره چې راغلي وو، بېرته، د صحرایي روغتیاوو مرستنځای خواته وخوځېدل.

یو تن افسر د هغو اربکي کلیوالو نه، دیوه تن اوږه راټینګه کړه چې په خورا چټکی او بې احتیاطی روان وو، او ورته وې ویل:

-پام کوه !ګامونه څه کاږه واږه ږدې، سم ځه، چې ونه غورځې.

هغه چې تر ټولو مخکې روان و، خپل اندیوال ته یې وویل:

-ربښتیا وایي پام کوه، وا دې وریدل، څه یې وویل.

او هغه چې وروستی روان و، خپل ګامونه یې له مخکې هغه سره برابر کړل او په خندا خندا یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-هو کې، رښتيا هم، همداسې ښه ده.

تيمو خين چې په منډه يې ځان راورسوه، هغه بسترې ته چې اندرې په کې پروت و وکتل او په لړزيدلي آواز يې وويل:

-عاليجناب سرداره !

سردار اندرې سترګې پرانستې، له هغه بسترې نه چې دی پرې اچول شوی و او سرېې ښکته لويدلی و، هغه چا ته چې غږ يې پرې کړی و، وکتل او بېرته يې سترګې وتړلې.

کليوالو اربکيو سردار اندرې هغه ځنګل ته چې ځو مرستندويه کراچۍ په کې ولاړې او د روغتيايي مرستو مرکز ترې جوړ شوی و، ورساوه. د روغتيا مرستو مرکز، هغه درې وړې کېږدۍ وې، چې د ځنګله په يوه کنج کې د بلوطو لرګيو په مرسته دريدلې وې. د کېږديو پردې پورته شوې وې. څو ګاډۍ او آسونه هم هلته ولاړ وو. د آسونو توبرۍ پرغاړه او وربشې يې خوړې. مرغۍ، تر توبرو لاندې د شنيدل شويو اوربشو په ټولولو لګيا وې. کارغان چې د وينو بوی دې خواته راځولي وو په خورا بې صبرۍ له دې ونې نه هغې ته او له هغې نه ،هغې بلې ته الوتل. تر شلو زيات په وينو لړلي ټپيان چې رنګارنګه جامې يې اغوستې وې، د دغو کېږديو شاوخواته، څوک پراته، څوک ناست او څوک ولاړ وو. بستر کشوونکي سرتېري د ټپيانو شاوخوا ته په خورا غم لړلو ځېرو، مګر پوره پاملرنه ولاړ وو. د نظم ځارونکو افسرانو هڅه کوله چې هغه خپلو چارو ته ولېږي، خو هغوی هو مره د دوی خبرو او سپارښتنو ته پام نه کاوه. هغوی په خپلو بسترو ډډې لګولې وې او په خورا ځير يې هغه څه ته کتل چې د دوی په شاوخوا کې تېريدل. ګواکې دوی هڅه کوله د دغه منظر په معنا ځان پوه کړي، خو داسې بربښېده چې د هغو سر نه پرې خلاصېږي. له کېږديو، کله له

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرکې نه ډکې چغې او کله هم د عذرو زارۍ زګيروي اوريدل کېدل. کله ناکله به کوم روغتيا پال له کېږدۍ نه د باندې اوبو پسې راووت او پر هغه چا به يې ورچغه کړې چې بايد اوبه يې راوړې وای. ټپيان له کېږديو نه د باندې په زګيرو زګيرو خپل وار ته سترګه په لاره وو، چا ژړل، چا زارۍ او چا چغې وهلې. چا ښکنځلې کولې او چا هم ودکا غوښته. چا هم چټيات ويل، ځينې هم هسې سرګردانه وو. سردار اندرې يې د غونډ د قوماندان په توګه د هغو ټپيانو له منځه چې لا تر اوسه يې ټپونه تړل شوي نه وو، راتېر کړ، د يوې کېږدۍ مخې ته يې ورساوه او هلته سپارښتنې ته سترګې په لاره شول. سردار اندرې سترګې پرانستې، خو تر ډېرې پورې په دې نه پوهېده چې شاوخوا يې څه تېرېږي. شنيلي، کولبه شوي پټي، لکه څرخېدونکی لاټو د لوګيو تور توپ او له ژوند سره بې پايه لېونۍ مينه، ټول او ټول ورياد شول. تر ده دوه ګامه لرې، ښکلی، لوړ، تور څښی افسر چې سريې په ټوکر تړلی و، ونې ته ډډه لګولې وه او د لوړې غږېدا له امله يې د خلکو پام ځانته واړاوه، هغه سر تر پښو د مرميو له لاسه ټپي ټپي و. له هغه نه زيات شمېر ټپيان او بستره وړونکي راټول شوي وو او د هغه خبرې يې په خورا تلوسې اورېدې.

د هغه تورې ځلېدونکې سترګې له شوقه لاپسې ځلېدلې، شاو خوا ته يې کتل او چغې يې وهلې:

-کله چې موږ د هغو مخه ونيوله، هر څه يې پرېښودل او وتښتېدل، او هغوی مې پسې واخېستل، که احتياطي قوتونه په خپل وخت رارسېدلي وای، هو کې ورونو! د هغو تخم به مو تباه کړی وای. که رښتيا راباندې وايې ورونو...

سردار اندرې هم د کيسه کوونکي شاوخوا ته د نورو ولاړو کسانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خبره، په ځلېدونکو سترګو هغو ته ورکتل، خبرو ته یې غوږ غوږ، د آرامۍ او خوند احساس یې کاوه او له ځانسره یې ویل:

-آیا نوره نو بې تفاوته نه ده؟ هلته به څه وي او دلته څه و؟ ولې زه داسې له مرګه ویریدلم؟ په دې ژوند کې کوم څه و چې زه نه پرې پوهېدم او نه پرې پوهېږم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۷

يو ډاکتر چې په وينو لړلې چپن او ښکلو په وينو ککړ لاسونه، چې په يوه لاس کې يې د لويې او وړې ګوتو په منځ کې سګرت نيولی و (ددې لپاره چې په وينو نه شي) له کېږدۍ نه راووت. ډاکتر سر پورته کړ او له ټپيانو نه آ پلو لږ لوړ يې وکتل. داسې بربښېده چې غواړي لږ استراحت وکړي. يو څو موده يې خپلې ښي او کيڼې خواته وکتل، يو سوړ اسويلی يې وويست او سر يې ښکته واچاوه.

د يوه روغتيا پال د پوښتنې په ځواب کې يې څه وويل، بيا يې سردار اندرې ته اشاره وکړه او وې ويل:

-همدا اوس ! او سپارښتنه يې وکړه چې کېږدۍ ته يې راوړئ.

د انتظار ولاړو ناروغانو په منځ کې يو شروشور پاڅېد او د هغو يو تن وويل:

-داسې ښکاري چې په هغه دنيا کې هم باداران دي.

سردار اندرې يې پر هغه ميز چې هماغه شېبه وزګار شوی و او يوه روغتيا پال له هغه نه څه لرې کول، څملاوه. سردار اندرې نه شو کولای پر هغه پوه شي او په ځانګړې توګه پر هغه څه يې سر خلاص شي، چې په کېږدۍ کې و. له هرې خوا زګيروي او ريدل کېدل، خو د هغه د ورانه په لوړه برخه، په ګېډه او په ملا کې يې بې ساري دردونو پام په ځان اخته کاوه. ټول هغه څه چې هغه شاوخوا کې ليدل، هغه ته، د هغه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیال کې د یوه بربنډ په وینو لړلي انسان دځان په شان بربښېده چې، تر ټیټې کېږدۍ لاندې ټوله فضا یې ډکوله، دا هماغه اندامونه وو چې څو اونۍ د مخه یې د اګست د میاشتې په همدا سې یوې تودې ورځې کې د سمولینسک په لارو کې یوه ګډه چینه ډکوله. هو کې، دا هماغه بدن و، هماغه د توپ د خولې غوښه، چې لا هماغه وخت یې د ده په زړه کې ویره او وحشت راوېښ کړی و، نن یې بیا په هغه کې دغه احساس راپاروللی و.

په کېږدۍ کې درې میزونه وو، له هغو نه پر دوو نورو، نورټپیان پراته وو او پر درېیم هغه یې سرداراندرې څملاوه. د یو څو دقیقو لپاره یې هغه یوازې پرېښود، هغه په دې وخت کې بې ارادې لیدل چې پر هغو دوو نور میزونو څه کېږي. د هغه میز پر سر چې ده ته نږدې و، یو تاتاري ناست و. له هغې دریشي نه چې د هغه تر څنګ پرمیز پرته وه، ښکارېده چې قزاق دی. څلور سرتېرو هغه نیولی و او یو عینکي ډاکتر د هغه له قوي او څوربې ملا نه څه پرې کول.

تاتاري سړي لکه د خنځیر په شان رمباړې وهلې: اخ، اخ، اخ ! ناڅاپه یې خپله توره او غټ غومبورې بشره له هغه لنډې سرپورته پزې سره لوړه کړه، خوله یې پرانسته، سپین غاښونه یې ښکاره شول، پاڅېد، تاوراتاو شو، دا سې چغې او رمباړې یې وهلې، چې غوږونه یې کڼول .. هغه عینکي ډاکتر چې له تاتاري سړي نه وزګار شو، د هغه کوټ یې پرې وروا چوه، په دا سې حال کې چې لاسونه یې پاکول، سرداراندرې ته ورنږدې شو، د هغه بشرې ته یې وکتل او سمدلاسه یې ېېرته مخ واړاوه، په روغتیا پالو یې ورچغه کړل او وې ویل:

-څه ته ګورئ، کالي ترې وباسئ !

کله چې روغتیا پال په چټکۍ د هغه تنۍ خلاصولې او کمیس یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې وو ښست سرداراندرې ته ،دهغه د خورا وړکتوب او ماشومتوب خاطرې وريادې شوې. داکتر پر هغه ورخم شو ، د هغه پر تپ يې لاس ورکښښود ، يو ژور اسويلی يې وو ښست او بيا يې چا ته اشاره وکړه ، د ګېډې مرګني درد سرداراندرې بېسده کړ. کله چې را په حال شو ، پوه شو چې د هغه له ورانه نه يې مات شوي اډوکي راو ښستلي دي. د هغه تپ يې ورګنډلی او وينې يې ورپاکې کړې وې. پر مخ يې اوبه ورشيندلې وې. همدا چې سرداراندرې سترګې پرانستې، داکتر پرې ورټيټ شو ، چپه خوله يې د هغه شونډې ښکل کړې او په چټکۍ ترې لرې شو.

سرداراندرې، تر دغه شان زوريدنې وروسته ځان داسې ښه احساساوه چې ډېره موده يې دغه شان احساس نه و ليدلی. د ژوند خورا ښې شېبې په تېره بيا د هغه د هماغه لرې ماشومتوب نه، چې کله به مينځې له ده نه جامې وېستلې، هغه به يې په واړه کټ کې څملاوه، هغه به يې په للو للو ويده کاوه.. دا ټول او ټول دده په خيال کې نه د پخواني او تېر ژوند بلکې د اوسني ژوند په څېر انځوريدل. د هغه ټپي پر شاو خوا چې سره يې سرداراندرې ته آشنا برېښېده، داکتران راټول شوي وو ، د هغه پالنه يې کوله، رالوړاويې اوخواخوږي ورسره کوله.

د هغه د ژړا او زاريو غږ اوريدل کېده: هـ هـ هـ هغه روحيات بايللي او د هغه دژړا او زګيروي‌و غږ پورته و او ويل يې:

-واى واى، ما ته يې راوښيئ.

سرداراندرې، ددغه زورونکې ژړا او زاريو په اوريدو نېږدې و چې خپله په ژړا شي. آيا دا حال له دې کبله و چې هغه بې وياړه مرګ ورپه برخه کېده؟آيا دا له دې کبله و چې هغه له ژوند بېليده؟ يا د ماشومتوب،هغه يادونه چې ده راستنولی نه شو ؟ يا له دې کبله چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د نورو په زوريدو ، زوريده؟ او يا له دې کبله چې دده تر ځنګ دغه سړي زګيروی دده زړه سوری سوری کاوه؟ هر څه چې و ،و ،خو هغه غوښتل په ماشوم وزمه سادګۍ ، مهربانۍ او خواخوږۍ د زړه له کومې وژاړي.

هغه تيپي سړي،خپله پړې شوې پښه چې لا په وينو ککړه موزه کې وه ، هغه ته وروښوده. دغه ناروغ لکه ښځې داسې هې هې ژړل او ساندې يې وهلې. داکټر چې د هغه مخې ته ولاړ و او د هغه خبره يې پناه کوله ولاړ او لرې شو. سرداراندرې د هغه په ليدو وويل:

-لويه خدايه ! دا څه وينم؟ هغه دلته څه کوئ؟

دغه بدمرغه، ژړيدونکی او بيچاره انسان چې همدا اوس يې پښه ترې پريکړه.. ده وپيژاند. هغه اناتولي کوراګين و. د کوراګين ملا ته يې لاسونه تکيه کړي وو ، هغه ته يې په ګيلاس کې اوبه ورکولې. هو د هغه ريږديدونکو ،خو پړسېدلو شونډو نه شو کولي د ګيلاس څنډه خولې ته کړي. د هغه زګيروي او ساندې سختې زورونکې وې.

سردار په چرت کې لاړ او لا تر اوسه هم په هغه څه چې دده تر مخې تېريده نه پوهېده ، وې ويل:

-هو ، دا هغه دی، دا سړی له ما سره څه نېږدې او دردونکي اړيکې نيږدې کوي. دا څه دي چې دغه سړی زما له ماشومتوب او زما له ژوند سره نېږدې کوي؟

سرداراندرې له ځان نه دا پوښتنې کولې،خو هغه ته يې ځواب پيدا کولای نه شو. ناڅاپه سرداراندرې ته نوې او دده له انتظار لرې سپېڅلی د مينې او صفا د نړۍ او ماشومتوب خاطره وريادده شوه. هغه ته ناتاشا هغه شان وريادده شوه چې ده د لومړي ځل لپاره په ۱۸۱۰ کال ،د نڅا په يوه بنډار کې ليدلې وه، نرۍ غاړه ، ښکلي تاند لاسونه، له

(c) ketabton.com: The Digital Library

لېوالتیا مسته، ویریدلې خو نیکمرغه بشره، هو همدا اسې همدا حال له پخوانه لا ژوره، لا ژوندۍ او هڅوونکې مینه د هغې په وړاندې دده په ګوګل کې راویښه کړه. اوس ده ته هغه څه وریاد شول، چې دی یې دغه سرې سره نېږدې کاوه، د هغې پردې له شا نه چې اوښکو دده په پړسېدلو سترګو کې راځړولې وه، په تتته ده هغه ته کتل. سردارانډرې ته هر څه ورپه یاد شول. ټول هغه څه چې دغه دوه کسان یې سره نږدې کول. له دغه سړي سره یې د زړه خواخوږي او له مینې ډکه لېوالتیا او نیکمرغي په زړه کې راولمسېدل.

سردارانډرې، نور نو ونه شوه زغملای، هغه وژړل. هغه په مینه مینه او د زړه له کومې د ټولو او ځان په حال د هغو او پر خپل بې لاریو او تېروتنو ژړل.

ترحم، له ورونو سره مینه، له هغو سره چې موږ ورته ګران یو، له هغو سره چې له موږه کرکه کوي، له دښمن سره مینه، هو کې، مینه، هغه مینه چې خدای موږ ته په دې دنیا کې د هغه لارښوونه کوله. هماغه مینه چې شهزادګۍ ماریا زه په هغې روزلم. هغه مینه چې زه نه پرې پوهېدم. اوس پوه شوم چې ولې ما نه شو کولای له ژونده لاس واخلم. دا دی هغه څه چې په ما کې پاتې دي. که زه ژوندی پاتې وای، ما به هغه ته پنا وروړې وای، خو نو اوس وخت له وخته تېر دی. پوهېږم زه په دې پوهېږم چې ناوخته شوې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۸

د جګړې د ډګر وحشتناک منظر له مړو او ټپيانو نه ډک له سرسامتيا سره مل د شلو پېړندل شويو جنرالانو تپي او وژل کېدو خبر او د خپل پخواني قوي مټ په ناتوانۍ پوهېدل، په هغه ناپليون کې چې تل يې د مړو او ټپيانو له ليدو خوند اخيست، او په هغو کې (هسې چې ده فکر کاوه) ده خپله روحي پياوړتيا موندله، يو نا آشنا احساس راژوندی کړی و په هغه ورځ د جګړې د ډګر وحشتناک او ډارونکی منظر د هغه پر هغه واک لاسبری شوی و چې ده د خپلې پياوړتيا او لوړتيا نښه ګڼله. هغه په چټکۍ د جګړې له ډګره لرې د شواردينو غونډۍ ته ورستون شو. بشره يې تکه ژيړه، پړسېدلې، خړېدلې، سترګې يې تتې او پزه يې سره شوې وه، آواز يې ځير، جړ او پر خپلې اوږدې څوکۍ کېناست او پرته له هغه چې وغواړي، په داسې حال کې چې سر يې ځوړند و، د ټوپونو او ټوپکو غړمبهاري او آوازونو ته غوږ شو. هغه په خورا زورونکې خواشينۍ د دغې جګړې د پای ته رسېدو په تمه و چې دی په کې را ايسار شوی و او د هغې مخه يې نه شوه نيولې. د هغه ځانګړی انساني احساس د يوې لنډې شېبې لپاره د هغه د ژوند پر هغه لاسي او ناڅرګند تصوير لاسبری شو چې هغه ډېره موده د هغه په خدمت کې و. هغه د زورېدنې کړېدنې او مرګ هغه پېښې د زړه له کومې احساس کړې چې د جګړې په ډګر کې يې ليدلې و. د سرسامتوب او د سينې درد، هغه ته ور په ياد کړل چې مرګ او دغه زوريدنه له ده نه هم لرې نه دي. په هغه شېبه کې ده، نه مسکو غوښت نه بری او نه ويار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(نور نو د هغه څه ویاړ په کار و) هغه یوازینی شی چې ده اوس غوښت، استراحت، آرامي او آزادي وو ، خو کله چې دی د سیمیونوفسکایا په غونډیو کې و ، د توپونو د قوماندان هغه وړاندیز یې ومانه چې دغو لوړو ته دې څو توپونه ددې لپاره ولېږدول شي چې د کنیازکوا ، په څنډو کې پر روسي قواوو ګوزارونو لا پسې زیات شي. ناپلیون نه یوازې دغه وړاندیز ومانه، بلکې سپارښتنه یې وکړه چې د هغو اغېزو خبرونه ده ته رواړي چې دغه ګوزارونه یې کوي.

یو یاور راغی او وې ویل چې دوسوه توپونه د روسانو په وړاندې جګړې ته ورلېږل شوي، خو بیا هم روسان په ټینګه د خپلو پولو او مورچلونو ساتنه کوي، دغه یاور زیاته کړه:

-زموږ توپونو مخامخ د هغو په کرښو ډزې کوي، پر هغو لګېږي، هغو ته مرګ ژوبله رسوي، خو هغوی هماغه شان د خپلو ځایونو ساتنه کوي، ناپلیون په ډډ غږ وویل:-نور غواړي، ورزیاته یې کړئ. یاور چې د ټولواک خبره سمه نه اوریدلې، وویل:

-معظم ټولواک څه وفرمایل؟

ناپلیون چې تندی یې تریو کړی و په ډډ آواز یې وویل: -نور غواړي، ورې کړئ.

که څه هم د ناپلیون له دې سپارښتنې نه پرته هم هغه څه تر سره کېدل چې ده یې غوښتنه کوله، خو بیا هم ده دغه سپارښتنه ځکه ورکړه چې فکر یې کاوه له ده نه ددغه فرمان غوښتنه کېږي او بیاد خپلې ځان غوښتنې هغې خیالي موهومي نړۍ ته راستون شو او بیا یې (هغه آس چې په کوم څرخېدونکي ځای کې ګرد چاپېر ګرځي، لکه په درمندو کې چې ګرد ګرځي او فکر کوي چې د ځان لپاره څه کوي او آزاد دی) لکه مطیع بنده هغه بې رحمه غمرلي ،غیر انساني او زورونکي کار ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې بر خليک وړپه برخه کړي و ، دوام ورکړ.

يـو ازې پـه دې ساعت او پـه دې ورځ نه و چـې د دغـه سړي د وجدان رڼا ، چې د دغې جګړې تر ټولو نه زيات پيټی تر نورو نـه زيات دده پر اوږو بار دی، تته شوه ، بلکې د ژوند تر پايه پورې يې ونه شو کولای، نه د رحم، نه د رښتيا او نه د ښېګڼې حقيقت او ښکلا او نه د خپلو کړو په معنا پوه شي ،ځکه د هغه کړه دومره له رښتيا او ښو سره په ضد کې او د هر انساني تکل بر خلاف و چې هغه و کولای شي، د هغه په معنا پوه شي. هغه نه شو کولای په خپلو کړو ځکه سترګې پټې کړي چې نيمې نړۍ د هغو ستاينه کوله،نو له دې کبله دی اړ و چې له رښتينتوب، حقيقت او ښکلا نه مخ واړوي.

يو ازې نن نه و چې د جګړې د ډګر د کتنې په لړ کې او په هغه ډګر کې يې د پرتو وژل شويو او ټپيانو (هغـه تصور کاوه چې دده په فرمان وژل شوي دي) شمېر ددې لپاره کاوه ،چې څو روسي وژل شـويو مړي د يوه فرانسوي ارزښت لري. هغـه ځان پـه دې غـولاوه او دا يې د خوښـۍ سبب هم کېده چې د يو فرانسوي مړی تر څنګ پنځه روسان کېږدي. يو ازې هغه ورځ نه و چې هغه فرانسې ته ليکل:

تر جګړې وروسته ډګر ځکه خورا پرتمين و چې په هغه کې پنځوس زره جنازې پرتې وې، بلکې هغـه د سنت هلن پـه وچه کې پـه کـرارۍ، آرامۍ او يوازيتوب کې هم ويل چې تکل لري، خپـل وزګـاره وختونو د هغو سترو چارو پلټنې او شننې تـه وروښـيي چې ده خپلـه ترسره کړي دي، هغه په دې اړه ليکل:

د روسيې جګړه بايد د نوې زمانې تر ټولو ستره او نـه هېريدونکې جګړه وای، دا جګړه د رښتينو ګټو لپاره د عقل جګړه وه، د آرامۍ او د ټولو د ژغورنې جګړه او هغه د سولې او ساتنې جګړه وه.

دده يو ستر ارمان، د تصادفونو د پای او د آرامۍ د پيل جګړه وه. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نويو چارو او نوښتونو د لارو چارو لپاره د ښه نيت جګړه وه. د اروپايي نظام جوړښت او د هغه عملي کېدل به پيل شوی وای.

د دغو اصولو په رڼا کې د لاس ته راغلي رضايت له برکته به هر چېرې آرامي او سوله خوره وای، ما به هم ځانته يوه جرګه ګۍ جوړه کړې وای او خپله سپېڅلې تلواله به مې لرلای. زما اند ښنې وې چې را نه غلا شوي دي. مور به د سترو هېوادنو د تلوالې په دغې جرګه کې خپلې ګټې، د خپلې کورنۍ د چارو په څېر څېړلای او له ملتونو سره به مو اړيکي لکه د بادار او منشي اړيکي وای.

اروپا به ډېر ژر په رښتيا د يوه ملت په څېر وای او هر چا به کولای شول هر چېرې سفر وکړي او هر ځای به ځان لکه په خپل وطن کې وانګېري.

ما به هيله کړې وای چې ټولو، په ټولو سيندونو کې د بېړۍ د چلولو حق لرلای، ټول سمندرونه د ټولو وای. او دايمي لوی پوځونه د شاهانو د ګاردونو په کچه کم شمېره شوي وای او نور...

کله چې فرانسې ته خپلې مېنې ته، سترې، پياوړې، ښکلې، آرامې او ويارمنې خاورې ته ستون شوی وای، د هغې بريدونه به مې ټاکلي او نه بدليدونکي ګڼلي وای. راتلونکې جګړې به يوازې د ساتنې او دفاع لپاره وای او هر ډول نوې پراخ پالنه او د نورو پر خاورو يرغل به ضد ملي ګڼل شوی وای. خپل زوی به مې د ټولواک چوپړ ته ګمارلی وای. زما مطلقه واک به پای ته رسېدلای وای او مشروطه ټولواکي به پيل شوې وای... پاريس به د ټولې نړۍ پلازمېنه وای او له فرانسويانو سره به ټولو قامونو او مليتونو رخه کولای.

بيا به زموږ ټول وخت او زما د ژوند وروستۍ ورځې د ملکې په مرسته، زما د زوی د شاهانه روزنې په چوپړکې ددې لپاره وای، چې لږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر لږه د کليوالي کورنۍ په شان په خپلو آسونو ، د هېواد په ټولو سيمو کې ګرځېدای، د خلکو شکايتونه به مې اورېدلای، د ظلم مخه به مې نيولای، هر چېری به مې ودانۍ کولې او خيريه کارونه به مې سرته رسولای.

له هغو څلور سوه زره تنو نه چې د ويسلا له سيند نه واوښتل، نيمايي اتريشي پروسي، ساکساني، پولندي، باويري،... اسپانوي، ايتالوي او يا ناپلي و. د پوځ دريمه برخه هالندي، بلژيکي او د راين او پيه موتي د غاړو سويسي، ژينوي، ، ،رومي.. او نور وو. په دې پوځ کې فرانسوي ژبې ،په سختۍ يو سلو څلويښت زرو پورې رسېدل. پر روسيې يرغل فرانسوي پوځ ته څه کم د پنځوس زرو په مرګ تمام شو، روسي پوځ او له ويلنا نه مسکو پلو ته شا تګ او نورو بېلابېلو جګړو کې د فرانسويانو د مرګ ژوبلې په کچه څلور برابره زيات پوځيان له لاسه ورکړل. د مسکو سوځېدل روسي پوځ ته د سلو زرو کسانو په مرګ تمام شو او له لوږې او سړو نه هم په ځنګلونو کې مړه شول. په پای کې روسي پوځ له مسکو نه د اودر پلو ته د خوځېدو په وخت کې، د سختيو سړو او لوږو له امله بې مرګ ژوبلې پاتې نه شو، د روسي پوځ چې په ويلنا کې يې شمېر پنځوس زرو تنو ته رسېده، کله چې کاليش ته ورسېد له هغو نه اتلس زره پاتې وو.

بناپارت داسې تصور کاوه چې په روسيه کې جګړه دده په ارادې پيل شوې وه ،خو دغه وحشت دده روح نه آزاراوه، هغه په زړورتيا د دغې جګړه مسووليت ځکه پرغاړه واخېست چې د هغه ناقص عقل داسې انګېرله چې په هغې کې د سلګونو وژل شويو کسانو په منځ کې د فرانسوي وژل شويو کسانو شمېر تر ليسنيانو او باواريانو نه کم وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۹

په لسګونو زره تنه وژل شوي کسان په بېلا بېلو بڼو او په ډولا ډولو دریشیو کې د جګړې په ډګر ښاغلي داوو یوف پورې اړوندو ځمکو، غونډو او شنیلیو کې پراته وو. بزګرو او مالدارانو پر هماغه ځمکو د بارادنیو، ګورکي، شواردینو او سیمیونوفسکایا په کلیو کې په سلګونو کلونو کرکېله او مالداري کړې وه او فصلونه یې په کې کرل رېبل.

د یوه د سیاتین (۹.۱ هکتاره) په واټن شنو کې ټوله ځمکه په وینو لړل شوې وه. ټپي او نه ټپي سرتېري ډله ډله وحشته په وېریدلو څېرو، ګوډمات، په تګ او منډه یا په ځنبېدو له یوې خوا موژاسیک او له بلې خوا والویف ته ستنېدل. نورې ستړې ستومانې او وږې ډلې، د قوماندانانو په امر وړاندې روانې وې، د رېیمه برخه پوځ پرخپل ځای پاتې او ډزو ته یې دوام ورکاوه.

په ټول هغه ډګر کې چې څو ساعته وړاندې د سهارني ژېړ لمر تر شغلو لاندې د نیزو څوکې ځلېدلې او د توپو د ډزو لوګي ولاړ و او هره خوا خوښۍ خپرې وې، اوس د لوګو تور څادر غوړیدلی او دوینو خوسا بوی ترې راته.

باراني وریځې راغوړیدلې او نری نری باران پیل شوی و، دغه اوربښت، پر وژل شویو، پر ټپیانو، پر ډار شویو، پرستومانه شویو او شک لړونکو وریده، تا به ویل دغه باران ګواکې وایي:

-بس دی، بس دی، اې خلکو بس دی، نور نو وژل پرېږدئ، لږ په حال

(c) ketabton.com: The Digital Library

شئ. تاسو څه کوئ.

دې او هغې خوا عذاب ليدلو ، وړو ستړو ستومانو وګړو ته يو ډول شک پيدا شو او فکر به يې کاوه چې آيا دا ښايي چې نور هم پر يو بل ډزې وکړي.

په ټولو څېرو کې دغه شک ځرګند و او په هر زړه کې دې پوښتنې آواز پورته کاوه چې زه ولې او د چا لپاره څوک ووژنم او ولې ووژل شم؟

تر ماز ديګره پورې دغه شان خيالونو د هر چا په خيال او ګوګل کې ځای ونيو ، هغو به ويل:

-ولې؟ زه ولې او د چا لپاره څوک ووژنم او ولې ووژل شم؟ هر څوک چې غواړي چې څوک ووژني، وژني دې. هر څوک چې هر څه غواړي، کوي دې، خو زه يې نور نه کوم. دغو خيالو هره شېبه دوی ټول دې ته هڅول چې له هغه څه په وحشت کې شي چې تر اوسه پورې يې کړي دي، دا ټول پرېږدي او هرې خوا ته چې کولای شي وتښتي.

که څه هم ټول خلک د جګړې په پای کې د خپلو کړو په ټول وحشت پوه شوي وو ، که څه هم هغوی په دې خوشاله و چې کولای يې شول د وژلو له وحشت نه لاس واخلي، خو لا تر اوسه هم يوه ناپېژندل شوی او مرموز قوت د هغو لارښوونه کوله، که څه هم د توپچيانو له دريو نه دوه برخې لګېدلي وو ، خو بيا هم په خولو لامده خيشته، سر تر پښو په وينو ککړ، له پښو لويدلي ستړي ستومانو ، په ټول قوت مهمات راوړل، ګولۍ يې په توپونو کې کېښودې او دواړو خواوو په شيطاني چټکتيا او خورا بې رحمۍ د پخوا په شان پر يو بل ډزې رواني کړې وې. انسانان په وينو کې لمبېدل او هغه وحشتناکه کار چې نه د انسانانو په خوښې او ارادې بلکې د هغه چا په غوښتنه چې د انسانانو او د نړۍ لارښوونه يې کوله، تر سره کېده او دوام درلود. که چا د روسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اردو د کرښو ترشا اله ګوله او خوړو ورو پوځیانو ته کتلي وای، ویل به یې چې که فرانسویان خپلې هلې ځلې او قوت لږ زیات کړي، نو د روسي پوځ نښبه به هم نوره پاتې نه شي.

خو نه فرانسویانو خپلې هلې ځلې او قوت لږ زیات کړ او نه روسانو.

روسانو له دغه شان قوته ځکه کار وانه خیست چې دا دوی نه وو چې پر فرانسویانو یې یرغل کړی و. د جګړې په پیل کې هغوی یوازې مسکو ته په تلونکو لارو کې د دې لپاره ولاړ و چې دغه ښار ته د فرانسویانو د تګ لار بنده کړي. دوی د جګړې په پای کې هم کټ مټ په هماغه حالت، چې ولاړ وو، خپلې دریدا ته دوام ورکړ. آن که روسانو دغه تکل هم لرلای، چې فرانسوي پوځ په شا وتمبوي او مات یې کړي، هغوی به په خپل ټول او وروستي توان سره هم دا نه شو کولای، ځکه چې د روسي پوځ ټول قطعات مات شوي، مرګ ژوبله یې لیدلې او یوه داسې قطعه هم نه وه چې روغه رمټه وای او د جګړې تاوان یې نه وای لیدلای. روسان که څه هم ځای پر ځای ولاړ وو، خو بیا هم هغوی خپل نیمایي پوځیان له لاسه ورکړي وو.

خو فرانسویانو چې د تېرو پنځلسو کالو د بریاوو یادونه ورسره وو، د ناپلیون په نه ماتېدونکي دریځ یې باور درلود، په دې پوهېدل چې د جګړې ډګر پریوې برخې یې ولکه درلوده، په دې چې دوی د خپل پوځ لا څلورمه برخه پوځیان له لاسه ورکړي نه و او په دې هیله چې دوی لا شل زره داسې احتیاطي پوځیان لري، چې هېڅ کارول شوي نه دي په آسانۍ کولای شو، دغه شان یو زیاتي خوځون پیل کړي.

په روسانو د فرانسویانو د یرغل موخه او هدف دا و چې باید روسان مسکو ته د تلونکو مورچلونو نه چې لا هماغه شان په کې ولاړ و وباسي، دوی باید دغه شان خوځون ځکه کړی وای چې دوی خپلې دغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

موخې ته نه وو رسېدلي او د دوی دومره مرګ ژوبله هسې خړو او بو وړې وه، خو فرانسویانو دغه وروستۍ هڅه ونه کړه. ځېنې تاریخ لیکونکي په دې باور دي، چې د دغې جګړې د ګټلو لپاره دا هم بس و، چې ناپلیون خپل شل زریزه د ګارد پخوانۍ قطعه جګړې ته ولېږي. کله چې وایو څه به شوي وای که ناپلیون خپل ګارد لېږلی وای، په هر حال دا معنا لري چې وو ایو څه به شوي وای، که منی، پسرلی شوی وای. دا کارناشونی و. ناپلیون خپل ګارد ځکه جګړې ته ونه لېږه. چې نه یې غوښتل، بلکې دا کار یې ځکه ونه شو کړای چې ناشونې وه. د فرانسوي پوځ ټول جنرالان او سرتېري په دې پوهېدل چې دا کار ناشونی دی، ځکه د فرانسوي پوځ تښتېدل او خرابه روحیه د دې کار اجازه نه ورکوله. نه یوازې ناپلیون ته هغه خوب وریادوه چې د وژنې ګوزار ته اوچت شوی وحشتناک لاس، په ناتوانۍ ببرته رالوېږي بلکې ټول جنرالان، په جګړه کې ورګډو او نه ورګډو سرتېرو، له ټولو پخوانیو تجربو نه چې په جګړو کې یې (چې تر دې نه په لس وار کم قوت یې ټول تښتول) لرلې، ټولو له دښمن نه د ویرې یو ډول داسې احساس درلود چې دښمن د خپل پوځ د نیمایي وګړو د وژلو کېدو سره سره بیا هم د جګړې په پای کې د هغې د پیل په شان پر خپل ځای او دریځ کلک او ګواښمن پاتې دی.

د فرانسوي یرغل کوونکي پوځ روحیه خورا ضعیفه شوې وه. روسي پوځ د بارادنیو په ډاګونو کې بری ګټلی ،خو دا بری هغه بری نه و چې غنیمت اخیستل شوې جنډه چې بیرق نومول کېږي په نیزې یا لکړې پورته کوله، یا د هغې پراخې ځمکې د لاس ته راوړلو له امله چې پوځ پرې ولاړ و یا ولاړ دی، وټاکل شي، بلکې دا بری روحي او رواني بری و. دا هغه ډول بری و چې پوځ د دښمن د روحیې په لوړوالی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې روحيې په ناتوانۍ باور پيدا کوي. فرانسوي يرغلګر پوځ لکه ترهېدلي ځناور چې د بريد په وخت کې تېښې شوی وي، خپله رارسېدونکې تباهي ليدله، خو نه يې شو کولای ودرېږي. لکه هغه شان چې روسي پوځ سره له بې ساري مرګ ژوبلې د هغو له مخې لرې شي. فرانسوي پوځ تر دې خوځون نه لا وروسته هم کولای شو مسکو پورې ورسېږي. خو هلته د روسي پوځ د نوې پياوړتيا نه پرته هم، په مرګ محکوم و. هغه بايد ځکه تباه کېدلی چې د بارادنيو په جګړه کې د ټپي کېدو له امله د مرګونيو ټپونو نه وينې بهېدلې.

د بارادنيو د جګړې پايله او اغېز نه يوازې له مسکو نه د ناپليون د بې علتې تېښتې مخامخ پايله وه بلکې د سموليسنک د پخوانۍ لارې نه شا ته تګ او بېرته ستنېدل، د پنځه سوه زريزه يرغليز پوځ ماته او د ناپليوني فرانسې تباهي هغه څه و چې د لومړي ځل لپاره فرانسويانو له روحي پلوه د دښمن د پياوړې لاس د ګوزار نه احساس کړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریيم کتاب

دریيمه برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱

د انساني عقل لپاره د خوځون مطلق پرله پسې والی نه پوهېدونکی دی.

د انسان لپاره د هر خوځون قانون، يوازې هغه وخت د پوهېدو وړ دی، چې ذهن وکولای شي دغه پرله پسې خوځون پر هر هغه چې دی يې غواړي وتلي او وڅېړي، خو د خوځون دغه په خپل سر او تصادفي ويش او د هغه ارزونه، پرله پسې د انساني ذهن د بې لاريتوب بنسټيزې سرچينې دي.

که څه هم د لرغونو صوفيانو (په روسي متن کې صوفي راغلی دی) ويونکو دا خبره چې دعوا لري، د باد په څېر الوتونکی اخيلوس چې تر کيشپ (سنګ پشت) نه لس برابر چټک خوځېږي، هېڅکله به کيشپ پسې ونه رسېږي، ځکه تر هغه پورې چې آخيلوس د ځان او کيشپ تر منځ واټن وهي، کيشپ بيا ددغه واټن يو په لسمه برخه وړاندې تللی وي او چې آخيلوس بيا دغه واټن ووهي، کيشپ بيا هم ددغه واټن يو په سلم لاره وهلي وي او آخيلوس به هېڅکله سنګ پشت ته ورونه رسېږي.. دغه معما به هېڅکله حل نه شي، دغه هم چې اخيلوس به هېڅکله کيشپ ته ورونه رسېږي په دې کې ده، چې د آخيلوس او کيشپ د خوځون د کچې د اندازې لپاره د خپلې خوښې تلې چې دواړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تل په خوځون کې دي کارول شوي دي.

د هغو تلو (ترازو) تاکنه چې پرله پسې وړېږي او وړېږي، مو بږ یو ازي حل ته ورنږدې کوي، خو هېڅکله هغه پوره حل کولای نه شو، د مسالې حل یو ازې هغه وخت کېدای شي چې د سنجش خورا کوچنۍ اندازه د اندازه کولو لپاره وټاکو.. د ریاضیاتو په نویو سنجشونو کې چې د سنجولو د خورا کوچنیو معیارونو له مخې اندازې کېږي، د خورا پیچلي خوځون مسایل چې پخوا نه حل کېدونکي بلل کېدل، حل کېږي..

د ریاضي نوې څانګه چې پخوانیو خلکو له هغه سره پېژند ګلوي نه لرله، د اندازه کولو د خوراکوچنیو هنري معیارونو او نورو پېچلو مسالو په مرسته د خوځون مطلق پرله پسې والی راڅېړي او هغه تېروتنه چې بشري ذهن د خوځون مطلق پرله پسې والی په جلا جلا معیارونو څېړې نه تکراروي.

د تاریخ د خوځون د قوانینو په څېړنه کې هم کټ مټ همدغه تېروتنه تکرارېږي، د تاریخ تګلوری او د بشریت خوځون چې د بې شمېره وګړو د پریکړو محصول دی، په بشپړه توګه پرله پسې دی. د دغه خوځون د قوانینو پېژندنه د تاریخ موخه ده. خو بشري ذهن د تاریخ د پرله پسې خوځون د قوانینو د پېژندنې، یعنې د ټولو انسانانو د ټولو پریکړو لپاره د خپلې خوښې د سنجولو معیار ټاکي. د تاریخ پېژندونکو لومړنۍ کړنلاره دا وه چې د خپلې خوښې یو لړ پرله پسې پېښې خوښوي او هغه له نورو پېښو نه جلا څېړي، خو دوی له دې نه ناخبره وي چې هېڅ پېښه نه شته چې مطلق پیل ولري، ځکه هره پېښه په پرله پسې او نه جلا کېدونکې بڼه له بلې هغې نه رازېږي. هغه دویم کار چې تاریخپوهان کوي دا دی چې د یو چا، ټولواک یا پوځي سردار کړه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملت او خلکو د ارادې نښه ګڼي، حال دا چې د خلکو یا ملت د آزادې ارادې کړه او پریکړه، هېڅکله د یو تاریخي شخصیت په پریکړو کې نه ځرګندېږي..

د نولسمې پېړۍ په لومړیو پنځلسو کالو کې په بې سارې بڼه د میلیونونو وګړو خوځون پیل شو. خلک خپل دود یز ورځني کارونه پرېږدي او په تلوار د اروپا له یوې څنډې نه بلې او له بلې نه بلې ته درومي، تالانونه کوي، او یو بل وژني. څوک پر بری ویاړي او څوک ناهیله کېږي او د ژوند بڼه د څو کلونو په موده کې چوربدلېږي. د غه خپله د تاریخ د چټک خوځون نښه ده چې په پیل کې خورا زیات او وروسته په کرار بېږي. انساني عقل پوښتي:

د دغه خوځون علتونه څه وو او د کومو قوانینو پر بنسټ رامنځ ته شول؟

تاریخ لیکونکي د دې پوښتنو په ځواب کې د هغو څو لسګونو خلکو خبرې او چارې چې د پاریس په کومه ودانۍ کې راټول شوي، مونږ ته رایادوي او د هغو خبرو او کړو ته د انقلاب نوم ورکوي. بیا د ناپلیون او د هغو د څو تنو پلویانو د ژوند بېلابېل اړخونه او کړه وړه راسپړي او د هغو پر هغه اغېز چې کوم تن یې پر نور درلو ،د خبرې کوي او پایله داسې راسپړي:

دا دې هغه څه چې له هغه نه د غه غورځنګ رامنځ ته شوی او دا دي د هغه قوانین.

خو انساني تفکر نه یوازې په دغو ډول سپړنو باور نه لري، بلکې په ډاګه وایي چې دا ډول سپړنې سمې نه دي، ځکه خورا وړې پېښې د خورا لویو چارو سرچینه ګڼل کېږي.

د خلکو ګډې ارادې انقلاب او ناپلیون رامنځ ته کړل. او یوازې

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدغې ګڼې اراده هغه وزغمل او بیا یې نابود کړل.

تاریخ وایي:

هر وار چې یو بری او فتح وه، یو فاتح هم و او هر وار چې کوم انقلاب کېده لوی خلک هم رامنځ ته کېدل.

انساني ذهن ځواب ورکوي:

ربښتیا هم هر وار چې فاتحان راپیدا شوي دي، جګړه هم پېښه شوې ده، خو دا ثابتولی نه شي چې دغه فاتحان د جګړې عاملین وو او یا د جګړې قوانین د یو تن په ځانګړو چارواکي پیدا کړې. هر وار چې زه خپل ساعت ته ګورم او وینم چې د ساعت ستنې لس بجې ښیي، زه اورم چې د ګاونډې کلیسا زنګونه خلکو ته د لمانځنې بلنه ورکوي، خو له دې کبله چې هر وار د ساعت ستنې لس بجې ښیي په کلیسا کې لمانځنه پیل کېږي، زه حق نه لرم وو وایم چې زما په ساعت کې د ستنو لس بجې ښودل، د کلیسا د زنګونو د شرنګهارې علت دی..

کلیوال بزګر په دې باور دي چې د پسرلي په وروستیو ورځو کې د سړې ورږمې لګېدلې، د ځېړې د ونو د غوټیو ګل کېدل. په ربښتیا هم هر کال د پسرلی په وروستیو وختونو کې چې کله د ځېړې د ونو غوټۍ کېدو لامل دی، سړه ورږمه لګېږي. که څه هم د پسرلي په وروستیو وختونو کې د ځېړې غوټیو د ګل کېدو په وخت کې د سړې ورږمې د لګېدو په علت نه پوهېږم، خو نه شم کولای د کلیوالو دا خبره هم و منم چې د پسرلي په وروستیو وختونو کې د سړې ورږمې لګېدل د ځېړې د غوټیو غوړېدل وګڼم، دا ځکه چې د ورږمې لګېدل د غوټیو له اغېز نه وتلې خبره ده.. د دغو علتونو د پوهېدنې لپاره باید زه چور خپل نظر او د ځېړنې ډول بدل کړم، او د... زنګونو د شرنګهار او باد قوانینتو ته ځیر شم. د تاریخ په اړه هم همداسې ده او په دې برخه کې هڅې هم شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي.

پر تاریخ د څارونکو قوانینو د پېژندني لپاره مونږ باید چور خپل نظر بدل کړو، پادشاهان، جنرالان او وزیران په کراره پرېږدو او یو رنګه، بې ساري واړه عوامل چې د پرګنو لارښوونه کوي، وڅېړو، هېڅوک نه شي کولای دا ووایي چې انسان تر کومې اندازې کولای شي له دغې لارې د تاریخ په قوانینو پوه شي، خو دا ښکاره ده چې پر دغو قوانینو پوهېدنه، له دې لارې پرته ناشوني ده او دا هم څرګنده ده چې په دې لارو کې، لا د انساني تفکر د هغو میلیون میلیون هڅو نه چې تاریخ لیکونکو د پادشاهانو، پوځي سردارانو او وزیرانو د چارو په ستاینو او د هغو د چارو او اندېښنو په سپړنه کې یې کړي دي، لا یوه هم کارولې نه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲

هغه پوځي قوتونو چې په دولسو اروپايي ژبو خبرې کولې، پر روسيې يرغل راوکړ، روسي پوځ او خلک شاتګ او تښتې ته اړوتل او هغوی د روسيې له پولونه نيولې، تر سمولينسکه، له سمولينسکه تر بارادنيو پورې له دغو پوځونو سره له نښتې مخ اړاوه. دفرانسوي پوځ د يرغل قوت لاپسې زياتېده او د مسکو يعنې د خپلې موخې په لور يې تلوار کاوه. ددغه يرغلګر پوځ قوت لکه د رالويدونکي جسم د قوت په شان څومره چې ځمکې ته رانږدې کېږي، لا درنېږي، خپل هدف ته په نږدې کېدو لا پسې زياتېده. د قحطي وهلې هېواد په زرګونه ورسته لاره ووهل شوه ،دهغه له کرکه ډک وګړي شاته پاتې شوه،او څو ورست لاره لا هدف ته پاتې نه ده. دا د ناپليون د پوځ د هرسرتېری احساس دی او هغه پرمختګ او لاندې کول چې په کومې چټکۍ شوي و، په خپل سر روان و. د روسيې په پوځ کې د پرمختګ په اندول چې څومره شاته تمبول کېږي، په هماغه کچه د دښمن په وړاندې کرکه زياتېږي. څومره چې شاته تلل په هماغه اندازه دوی لا ځيرکه کېدل. د بارادنيو په څنډو کې نښتې پيل کېږي. بل هېڅ يو پوځ له نښتې سره سم داسې نه تالا والا کېږي لکه روسي پوځ، چې د نښتې سره سم سمدلاسه شاتګ ته اړه کېږي، داسې لکه يوه پوقانه چې له بلې هغه سره د لګېدو سره سمدلاسه چټکتيا زياتوي او له خپلې بې ارادې چټکتيا نه شاته لوېږي..

روسي پوځ د مسکو تر سلو شل ورسته پورې په شا ځي. فرانسويان

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر مسکوه رارسېږي او هلته دربږي. تر دغه پنځه ورسته د پنځو اونیو په اوږدو کې یوه نښته هم نه کېږي. فرانسوي پوځ وړاندې نه راځي. د هغه ځناور په څېر چې مرګنی ټپي شوی وي، له ټپو یې وینې څڅېږي، خپل ټپونه څټي، فرانسوي پوځ هم پنځه اونۍ په مسکو کې ولاړ پاتېږي. هېڅ تکل او کړه نه لري او ناڅاپه له هر نوي لامله پرته، بېرته زغلي او تښتي. فرانسوي پوځ د کالوژسکایا لارې ته وردانګي (ځکه تر بري نه وروسته ،مالایاروسلاوسکایا ، کې د جګړې ډګر د دوی تر ولکې لاندې پاتېږي) او پرته له هغه چې په یوې نښتې کې هم ونښلي، په زیاتېدونکې چټکتیا تر سمولینسکه او بیا له سمولینسکه تر ویلنا او له هغه ځایه تر برزینا پورې او بیا شاته تښتي.

د اګست د ۲۶ مې ورځې په ماښام کوتوزوف او د روس ټول پوځ په دې ډاډه کېږي چې جګړه ګټل شوې ده. کوتوزوف ټولواک ته په همدې توګه ولیکل. کوتوزوف امر وکړ چې ټول د دښمن د بشپړې ماتې لپاره یوې جګړې ته چمتو شي، خو نه له دې کبله چې دی څوک وغولوي، بلکې دی د جګړې د نورو ټولو ګډونکوونکو په شان پوهېده چې دښمن مات شوی، خو هغه باید په بشپړه توګه مات شي.

نو د هغې ورځې په ماښام او بله ورځ یو په بل پسې د زیاتې مرګ ژوبلې خبرونه رارسېدل. نیم پوځ نابود شوی او د نوې جګړې دوام د انساني قوت له مخې ناشونی و.

څنګه دې خبرې امکان لاره چې د اطلاعاتو د نه لرلو، د ټپیانو د نه راټولولو، د وسلو او مهماتو د نه برابرولو، د وژلو شویو د شمېر د نه معلومولو او د وژلو شویو قوماندانانو پر ځای د نویو هغو له ټاکنو نه پرته او مخکې له هغه چې سرتېري ماړه، ویده او هوسا شي، بیا د اوربل فرمان ورکړ شي؟ خو ددې پر ځای، د بلې ورځې پر سهار

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرانسوي پوځونو په هماغه پخواني قوت او چټکتيا... په خپل سر پر روسي پوځ ورودانګل. کوتوزوف هم غوښتل بله ورځ يرغل وکړي او نور ټول پوځ هم همداسې غوښتل، خو د يرغل لپاره يوازې هيله او غوښتنه پوره نه دي، بلکې د يرغل لپاره بايد امکانات چمتوشي، خو دغه امکانات نه و. پوځ په داسې حال و چې بايد يو مزل شاته تللی وای، بيا بل سهار هم کټ مټ د همداسې يو بل مزل، شاته تګه پرته نه کېده او بل وار بيا دربيم مزل ته شاته تګ. په پای کې د سپتمبر په لومړۍ ورځې، چې کله پوځ مسکو ته ورسېد، سره له هغه چې د ټولو په زړه کې لېوالتيا او د سرښندنې مينه هڅېدله، يو نه ايليدونکی قوت، پوځ شاته، د مسکو بلې خواته تګ ته اړ کړ. او پوځ يو بل مزل چې وروستی مزل و، شاته لاړ او مسکو يې دښمن ته پرېښود.

دهغو کسانو لپاره چې د عادت له مخې ګمان کوي، قوماندان د نښتو او په ټوليزه توګه د جګړې نقشه، هماغه زموږ د هر يو په شان طرحه کوي، يعنې په خپل دفتر کې د نقشې په وړاندې کيني، خريطې جوړوي، چې څنګه او چېرې به دا يا هغه بريد کوي او يا څنګه به دا يا هغه جګړه پيل کېږي. او دا پوښتنې کوي چې ولې کوتوزوف د شاتګ وخت داسې يا هسې ونه ټاکه؟ يا ولې هغه د فيلي له سيمې مخکې دريځ او سنګر، ونه نيو؟ يا ولې هغه د مسکو د پرېښودو نه سمدلاسه وروسته د کالوژسکايا لارې ته ورودانګل، او نورې نورې پوښتنې، هغه کسان چې په دغه راز فکر کولو عادت شوي دي، دا هېروي او يا په دې نه پوهېږي چې قوماندان يا ستر قوماندان په څه جبري شرايطو کې دندې ترسره کوي، د قوماندانانو کار او پريکړې د هغه څه سره هيڅ ورته نه دي، چې موږ يې فکر کوو او يا په خپلو کوټو کې ناست يو او په هغه يا دغه ډګر کې ددې يا هغه شمېر پوځيانو په ګډون په

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاکلي، وخت کې د جګړې تصویر باسو. هېڅ کله، هېڅ ستر قوماندان د جګړې په پیل کې په هغه حالت کې نه وي، چې موږ ولسي خلک یې تصور کوو، هغه تل د یو شمېر پرله پسې وده په حال پېښو په منځ کې راګیر وي، چې آن یوه شېبه هم نه شي کولای د پېښو اهمیت او ارزښت ومونډلی شي او هغو ته ځیر شي. پېښې په نامحسوسه بڼه، شېبه په شېبه راڅرګندېږي او اهمیت پیداکوي. او ستر قوماندان د دغې پرله پسې ودې په هرې یوې شېبه کې د کړکیچونو جړولوبو، دوکو، خیالونو، ناوړه اړیکو تراغېزو لاندې، وړاندیزونو، لاربښوونو، ګواښونو او د سیمو ناپېژندنې په منځ کې راګیر وي او تل دې ته اړ وي چې بې شمېره متضادو او یو له بل سره بې اړوندو بې شمېره پوښتنو ته، بې شمېره ځوابونه ووایي.

پوهان او پوځي څېړونکي په خورا زغرده وایي چې کوتوزوف باید ډېر پخوا پوځ د کالوژسکایا د لارې پلو ته خوځولای وای، او ویل کېږي چې آن چا داسې وړاندیز هم ورته کړی و، خو قوماندان په تېره بیا په سختو شېبو کې نه یوه، بلکې هم مهاله لسګونې طرحې لري، دغه طرحې چې ټولې یو له بله توپیر هم لري، قوماندان، د دغو طرحو هر یوه د تاکتیکي او ستراتیژیکي څېړنو په رڼا کې سنجوي او د ستر قوماندان دنده داده چې د دغو طرحونه یوه وټاکي، خو هغه دا کار نه شي کولای. وخت او پېښې د چا انتظار نه کوي، د ساري په توګه هغه ته وړاندیز کوي چې د میاشتې په اته ویشتمه نېټه د کالوژسکایا د واټ پلو خوځېږي، خو په دې وخت کې د میلارادوویچ له خوا ناڅاپه او په چټکۍ یو استازی راځي او پوښتنه کوي چې آیا سمدلاسه پر فرانسویانو ورودانګي او یا شاته لاړ شي؟ هغه باید په همدې شېبه کې پریکړه وکړي او ځواب ووایي. که د شاتګ قومانده ورکړي، له هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

واته به لرې شي، چې دوی یې د ورنبړدې کېدو وړاندیز کړی و، بیا سر یاور پوښتنه کوي خواړه او کالي چېرې یوسي؟ او بل ډاکي استازی د ټولواک یو لیک راوړي او په هغه کې د مسکو په نه تسلیمېدو ټینګار کوي، او د صحرایي روغتون مشر بیا پوښتي چې ټپیان چېرې ولېږدوي؟ له بله پلوه د هغه سیال د کالوژسکایا د لارې په اړه نوي وړاندیز کوي چې په دې اړه د لومړي هغه سره چور تو پیر لري. د ستر قوماندان ستوماني او ستړیا داسې ده چې خوب او آرامۍ ته اړتیا لري. په دې وخت کې یو زوړ او د درناوی وړ جنرال راځي وایي چې د هغه حق خوړل شوی، هغه نښان او سوغات یې چې باید اخیستی وای، چا نه دي ورکړي.. هغه افسر چې د سبمې ځار ته لېږل شوی و، راځي او د هغه څه برخلاف خبرونه راوړي، چې همدې ځارنې ته پخواني ګمارل شوی افسر راوړي وو..

او داسې کسان هم شته چې عادت شوي، د ستر قوماندان د کار په دغو شرایطو یا نه پوهېږي او یا هغه هېروي. د ساري په توګه هغوی د فیلي په سیمه کې د پوځ حال څېړي او تصور کوي چې ستر قوماندان د سپتمبر په لومړۍ نېټه کولای شو په لوی لاس او آزاده توګه د مسکو د ساتنې یا تسلیمي په اړه پریکړه وکړي، حال دا چې کله روسي پوځ د مسکو په پنځه ورستۍ کې و، اصلا دغه شان پوښتنه چا یادوله هم نه. نو ویل کېږي چې دغه پریکړه څه وخت شوې ده؟ دا دریسا په څنډه کې، هم د سمولینسک په شاوخوا کې او له ټولو نه د پام وړ د اګست په ۲۴ مه نېټه په شواردینو کې او د اګست په ۲۶ مه نېټه په بارادنیو کې، او د بارادنیو نه د فیلي پلو ته د شاتګ په هره ورځ هر ساعت او هره دقیقه کې شوې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

روسي پوځونو د بارادنيو تر پرېښودو وروسته په فيلي کې ودرېدل. يورمولوف چې د ځايونو او سيمې د کتنې او څارنې لپاره تللی و، راستون شو. فيلډ مارشال ته ورغی او وې ويل:

-په دې موضع او ځای کې جنګېدل ناشوني دي.

کوتوزوف، په خورا تعجب هغه ته وکتل او له هغه يې وغوښتل چې خپله خبره تکرار کړي. کله چې هغه خپله خبره وکړه، کوتوزوف هغه ته لاس وروړاندې کړ او وې ويل:

-لاس دې راکړه !

د هغه لاس يې داسې واړاوه چې نبض يې وګوري او ورته وې ويل:

-ته خو جوړ يې ګرانه ! پام دې ده، چې څه وايې ؟

کوتوزوف،د پاکلونايا له غونډۍ سره د دارګاميليوفسکي له تم ځايه شپږ ورسته لرې،له خپلې ګاډۍ نه کوز او د واټ څنګ ته پر يوې اوږدې څوکۍ کېناست. د جنرالانو يوه لويه بې شمېره ډله يې شاوخوا ته راټول شول. ګراف راستوپچين له مسکوه راورسېد او له دوی سره يو ځای شو. د مشرانو ټوله دغه غوره ټولنه چې په څو ډلو ويشل شوې وه، په خپل منځ کې د دغې پوځي موضع د ګټې او تاوان، د پوځونو د دريځ او موقعيت، د يادوشويو وړانديزونو، د مسکو د حالاتو او په ټولې ډول د جګړې په اړه غږېدل. که څه هم ټول په دې پوهېدل چې په پوځي شورا کې د ګډون لپاره رابلل شوي نه دي، که څه هم غونډه يې د شورا په نامه نه يادېده، خو په حقيقت کې د دوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

راټولېدل پوځي شورا ته ورته و. ټولې خبرې اترې د عمومي حالاتو په اړه وې. که چا د خپل ژوند یا کومه بله ځانګړې خبره کوله، هغه به یې په پټه پټه او په کراره کوله او سمدلاسه به بېرته ټولیزو خبرو اترو ته راستنېدل. ددغو ټولو خلکو په منځ کې نه کومه ټوکه، نه خندا او نه آن کومه موسکا لیدله کېدای شوه. داسې برېښېده چې ټول هڅه کوي، له حالاتو سره سم ځان برابر کړي. ټولو ډلو د غږېدا او خبرو اترو په لړ کې هڅه کوله، ځان ستر قوماندان ته نېږدې وساتي. (هغه او ږده څوکۍ چې دی پرې ناست و، ددغو ډلو په منځنۍ برخه کې اېښودل شوې وه). دوی داسې غږېدل چې هغه کولای شول، د دوی خبرې واوري. ستر قوماندان د هغوی خبرې اورېدې، که څه هم کله به یې د هغه څه په اړه چې دده په شاوخوا کې غږېدل، پوښتنې کولې، خو خپله به یې په هغو کې نه ګډون کاوه او نه یې خپل نظر په کې څرګنداوه. کله به یې چې ډېر وخت د یوې ډلې خبرې واورېدې، په ناخوښۍ به یې له هغې نه داسې مخ واړاوه چې ګواکې هغوی اصلاً د هغه څه په اړه چې دی یې غوښتونکی دی، نه غږېږي. که کوم چا به، د غوره شوي دریځ او موضع په اړه، هغه هم نه ددغه دریځ د پوځي ځانګړتیاوو، بلکې د هغه چا فکري توانایي ته ګوته نیوله، چې دغه دریځ یې غوره او ټاکلی دی. بلې ډلې هڅه کوله دا په ډاګه کړي چې تېروتنه لا د مخه شوې ده، ځکه د جګړې د پیل پرېکړه باید درې ورځې د مخه شوې وای. . په بله ډله کې ګراف راستوپچین په دې اړه غږېده چې دی چمتو دی د مسکو له اربکیانو سره د پلازمینې د ساتنې لپاره ددغه ښار په کوڅو کې ځان ځار کړي، خو دی به خپله هغه خوابدي هېره نه کړي چې دده د نه خبرتیا له امله ده ته پیدا شوې وه او زیاته یې کړه، که دی په هر څه پوره خبر وای، نن به حالات بل ډول وای. . یوې بلې ډلې هسې اپلتې غږولې. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوتوزوف پر څېرې دم په دم د خواشینۍ او پریشانۍ نښې زیاتېدې، له دغو ټولو خبرو اترو نه یو څه کوتوزوف ته څرګند یدل:

د مسکو ساتنه په هېڅ ډول امکان نه لري. ..

افسران څه چې آن سرتېرو هم په دې اړه خبرې کولې او د پوځ دریځ یې خورا ژوبل او خراب او داسې ګڼه چې د دفاع کولو نه دی، نو له همدې کبله دوی نه شي کولای هغه ځای کې و جنګېږي چې هلته ماته هرومرو ګڼي. که څه هم چې بینیګسین پر دغه نظر ټینګار کاوه او نورو هم لا په دې اړه خبرې کولې، خو دې خبرې په اصل کې هېڅ معنا نه لرله، دا یوازې د خبرو اترو لپاره یوه پلمه او د لوبې دوکې لپاره یوه وسیله وه. او کوتوزوف په دې ښه پوهېده.

بینیګسین ددې دریځ په غوره کېدو، په ټینګه د خپلې روسي هېواد پالنې یادونه کوله (دا هغه څه و چې نه یې شو کولای د کوتوزوف تندي تریو نه کړي) او له مسکوه یې د دفاع په دریځ سخت ټینګار کاوه. کوتوزوف ته لکه د لمر په شان د بینیګسین نظر څرګند او په دې پوهېده چې که دا جګړه بایلود ل شي، د ماتې ګناه به د کوتوزوف پر غاړه وراچوي. ځکه چې پوځ یې پرته له هغه چې کومه نښته کړې وي، د وربیووې (مرغیو غرونو) پورې رسولې دی. او که جګړه وګټل شي ټول ویاړ به یې ځکه دده وي چې خریطه دده وه او که چور دده وړاندیز منل شوای نه وای، د مسکو د تسلیمۍ ددوکې له پړې به یې ځان خلاص کړی و، خو بوډا قوماندان اوس د یوې دوکې خیال هم نه ساته، هغه د یوې وحشتناکې پوښتنې په اړه فکر کاوه او ددغې پوښتنې ځواب ده له هېڅ چا نه اوریده، د هغه لپاره اوس دې پوښتنې ځواب نه شو پیدا کولی چې:

- آیا دا زه وم چې پرې مې ښودل، ناپلیون تر مسکو پورې راشي؟ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه وخت مې دا کار وکړ؟ پرون شپه مې چې پلاتونوف ته د شاتګ قومانده ورکړه؟ یا درې ورځې مخکې چې یوه شپه وېده شوم او قومانده مې بېنیګسین ته وسپارله؟ او یا لا له هغه نه مخکې؟ نو څه وخت؟ څه وخت دغه وحشتناک کار شوی دی؟ په هر حال مسکو باید پرېښودل شي، پوځ باید شاته لاړ شي او دا قومانده باید ورکړل شي، ددغه شان قوماندې ورکول او له سترې قوماندانۍ نه لاس اخېستل هغه ته یو شان وبرېښېدل. ددې ترخنګ هغه د واک لېواله او له هغه سره رږدی شوی و. (هغه درناوی چې په ترکیه کې شهزاده پرازروفسکي چې ده خدمت ورسره کاوه، کېده، دده رخه راپاروله) هغه په دې ډاډمن و چې د روسیې د ژغورنې برخلیک ځکه دده په نامه لیکل شوی دی چې دی سترې قوماندانۍ ته د ټولواک د خوښې برخلاف، ولس ګمارلی دی. هغه په دې ډاډمن و چې دی دی، چې په او سنیو سختو شرایطو کې کولای شي د پوځ د مشر په توګه پاتې شي، هغه په دې ډاډه و چې هغه په نړۍ کې یو له هغو یوازینو کسانو نه دی چې توان لري، نه ماتېدونکی ناپلیون خپل دښمن وګڼي، نو له دې کبله د هغو قوماندو له خیاله به په ویره کې شو چې ده باید ورکړې وای.

نو باید کومه پرېکړه شوې وای، باید هغه خبرې اترې چې دده په شاوخوا کې روانې وې او کرار کرار یې د واده د جرګو مرکو بڼه غوره کوله، پای ته رسېدلی وای.

هغه مشر جنرالان ځانته وروبلل، له خپلې او رږدې څوکۍ نه پاڅېد او د فیلي خواته چې ګاډۍ یې هلته ولاړه وه ورغی او وې ویل:

-دا زما ککره بڼه ده او که خرابه ده، هر څه چې ده، ده. په بل هېڅ چا باور نه شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴

د ورځې په دوو بجو د کليوال اندرې سوآستيانوف په کور کې چې د کلي تر ټولو لوی او غوره کور و، جرګه راټوله شوې وه.

بزګر کليوال، ښځې او ماشومان د ساده کليوالو بزګرو لويه کورنۍ، په لوګي وهلې توره کوټه کې، له دالانه آپلو راغونډ وو. يوازې د اندرې شپږ کلنه لمسۍ، کمکۍ مالاشا، چې والاحضرت (کوتوزوف) پر هغې لاس تېر کړی و او د چای څکلو په وخت کې يې يوه ټوټه قند ورکړی و، د لويې کوټې د بخارۍ ښۍ خواته ناستې پاتې وه. کمکۍ مالاشا، دبخارۍ له څنګه، په حيا خو خوشالۍ د هغو جنرالانو دريشېو، نښانونو او صليبونو ته کتل، چې يو په بل پسې کوټې ته راننول او د کوټې په کنج کې د سپېڅلي شمايل تر لاندې پر ولاړې اوږدې څوکۍ کېناستل. مشر بابا (مالاشا په زړه کې کوتوزوف په دې نامه ياداوه) له نورو نه جلا، د بخارۍ شاته، په يوه تياره کنج کې پر يوې ټيټې څوکۍ ناست و. پرله پسې يې غاړې تازه کولې او د خپلې دريشۍ غاړه يې سره له هغه چې تنۍ يې خلاصې وې، او ګواکې غاړه يې تخنوله، پرله پسې لا پسې خلاصوله. رارسېدونکي کسان يو په بل پسې فيلډمارشال ته ورنېږدې کېدل. کوتوزوف به د يونيم تن لاس کېښکوده او يونيم تن ته يې يوازې سر ښوراوه. دده ياور قيصروف غوښتل د کوتوزوف تر مخې د کړکۍ پرده لرې کړي، خو کوتوزوف په خواشينۍ د هغه خواته لاس وښوراوه او قيصروف پوه شو، چې والاحضرت نه غواړي چې څوک يې څېره ووينې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښښتر دلرګي نه د جوړ شوي ميز شا او خواته، چې خريطې، نقشې، پنسلونه او کاغذونه پرې پراته وو، دومره خلک راټول شوي وو، چې ګمارل شوي لاړل او نورې څوکۍ يې راوړې او ميز ته يې کېښودې. پر دغو اوړدو څوکيو د راغلو کسانو نه، يورمولوف، قيصروف او تول کېناستل. بارکلي دوتولي، چې رنګ يې الوتی، ناروغو ته ورته، سپين تندی، چې د شنه سر له امله ډېر اوږد بربښېده، او د ګيورګي نښان يې په غاړه کې پروت و، تر شمايل لاندې د غونډې تر ټولو نه په بر سر کې ناست و. دا دويمه ورځ و چې تبې په عذاب کړی و او د هغه له بدمرغۍ نه همدا اوس ريږديدا پسې اخېستی و او ځان يې سخت خوږېده. اوواروف، يې تر څنګه ناست و. د تل په شان په چندان نه لوړ آواز يې (د ټولو په شان) په داسې حال کې چې لاسونه يې يو ډول ښورول، له هغه سره غږېده. ګردی دختوروف چې لنډ وني او خورب و، وروځې پورته وړې، لاسونه يې پر ګېډه ايښي وو او په خورا پام يې غوږ نيولی و. بلې خواته يې ګراف آسترمان تولستوی ناست و، خپل ځېږسر يې چې غبرګې ځيرکې سترګې يې ځلېدلې، په لاس تکيه کړی او په خپلو خيالونو کې ډوب و. رايوفسکي، چې د عادت له مخې يې خپلې ځړوندې څڼې تر غوږو تاوولې په تلوار سره کله کوتوزوف او کله ناکله د کوټې دروازې ته کتل. د کونوفينځينه، زغرده، ښکلې او مهربانه څېره تانده ځلېدله او ځيرکه موسکا يې پر شونډو خوره وه، سترګې يې د مالاشا له سترګو سره ولګېدې، هغې ته يې سترګه کېښکودې او هغه يې په خندا کړه، ټول بينيګسين ته چې د جبهې د کتلو په پلمه يې خپله خوږه غرمنۍ پای ته رسوله، سترګه په لاره وو. له څلورو نه تر شپږو بجو پورې د هغه د راتګ په هيله غونډه پيل نه شوه او په هسې خبرو چې جګړې پورې يې هېڅ اړه نه لرله، وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېر شو.

همدا چې بېنيګسين کوټې ته راننوت، کوتوزوف له ناست کنج نه راووت او ميز ته په دې اندازه ورنېږدې شو چې دده پر مخ، پر ميز د لګېدلو شمعونو رڼا نه لګېده. بېنيګسين جرګه په دې پوښتنې پيل کړه:

-آيا د روسيې سپېڅلې پخوانۍ پلازمېنه بې جګړې تسليم شي او يا له هغې نه دفاع وشي؟ پر ټولو يوه اوږده او درنه چوپتيا خوره شوه، پر ټولو څېرو خواشيني راپرېوته او په دې چوپتيا کې د کوتوزوف د خريدو او ټوخېدو کرار جړ او خواشينی غږ اوريدل کېده. ټولو سترګو هغه ته کتل. مالاشا هم بابا ته ځير وه. هغه تر ټولو نه هغه ته نېږدې ناسته او وې ليدل چې څنګه يې مخ ګونځې ګونځې او تکل يې کړی و چې وژاړي، خو ناڅاپه يې په خورا قهر په دې تمه چې د هغه دوکه والی راڅرګند کړي، د بېنيګسين خبره تکرار کړه:

-د روسيې سپېڅلې او لرغونې پلازمېنه ! جلالتمابه اجازه راکړئ درته وو ايم چې د يوه روسي لپاره دا پوښتنه چور بې معنا ده. (خپل درون ځان يې لږ راوړاندې کړ). دا پوښتنه بايد داسې ونه شي او دا پوښتنه بې معنا پوښتنه ده. هغه پوښتنه چې تاسو ما د هغې په اړه خبرو ته دلته رابللي ياستئ، هغه د جګړې خبره ده. پوښتنه يا خبره داسې ده: روسيه يوازې د هغې پوځ ژغورلی شي، ښه به دا وي چې جګړه پيل شي؟آيا دا به مو په ګټه وي چې ګوابش ومنو، پوځ او مسکو له لاسه ورکړو او يا مسکو بې له جګړې پرته تسليم کړو؟ هو، د دغې پوښتنې په اړه مې غوښتل ستاسو نظر واورم. (او هغه بېرته په خپله څوکۍ کې شاته تکيه وکړه)

خبرې اترې تودې شوې. بېنيګسين لا لوبه بايللې نه وه ګڼلې. که څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم د فیلي له سیمې نه د باندې یې د دفاعي جګړې د ناشوني والي په اړه، د بارکلي او ځینو نورو نظر ومانه، هغه د روسي هېواد پالنې او د مسکو په مینه کې تر لېونتوبه ډوبتیا په ښودنۍ، دا وړاندیز وکړ چې د شپې له خوا نه پوځونه د جبهې له ښۍ خوانه کینې خواته ولېږدوي او سباته د فرانسوي کرښو په کینې خوا یرغل وکړي. دلته نظرونو، خورا تو پیر درلود، ځوک ددې نظر په پلوي او ځوک هم له هغه سره په مخالفت کې ودریدل. یورمولوف، دوختورف او رایوفسکي د بینیګسین ملاتړ وکړ. د مسکو د تسلیمۍ نه مخکې، د سرښندنې د احساس یا د ځینو ځانګړو خبرو له مخې ددغو جنرالانو په دې سر نه خلاصېده چې دغه جرګه ددې واک نه لري، چې د روانې جګړې بهیر بدل کړای شي او په دې نه پوهېدل چې مسکو لا وخته تسلیم شوی دی. نور جنرالان په دې پوهېدل او د مسکو په اړه له خبرو نه په ډډه کولو سره یې غوښتل په دې اړه پریکړه وشي. چې پوځونه تر شاتګ نه وروسته څه وکړي. مالاشا چې دا ټول یې تر مخې تېریدل، دې جرګې او د هغو مرکو او خبرو ته په بله سترګه کتل. هغې داسې تصور کاوه چې ټوله خبره د لوی بابا (کوتوزوف) او د اوږد لمنې (دې په زړه کې یې بینیګسین په دې نامه نومولی و) بینیګسین تر منځ روانه ده. هغې لیدل چې خبرو د ناندریو بڼه پیدا کړې او دې په زړه کې د بابا ملاتړ کاوه. د خبرو اترو په منځ کې یې د بابا یو ځیر خو له ملنډو سره مل غلچک ته پام شو، چې بینیګسین ته کوري او تر هغه نه وروسته یې پام او په دې خوشاله هم شوه چې بابا اوږدلمني ته څه وویل، د بابا تردې خبرې وروسته، بینیګسین تک سور شو، پاڅېد او دې خوا هغې خوا په ګرځېدو شو. هغې خبرې چې په بینیګسین دومره اغېز کړی و، د کوتوزوف هغه یادونې وې چې د بینیګسین د هغه وړاندیز په اړه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ته کړې وې، چې ده ویلي و:

-د شپې له خوا به د جبهې د ښي خوا پوځونه کیڼې خوا ته ولېږدول شي او سبا به بیا د فرانسویانو د جبهې په ښي خوا یرغل وشي.

کوتوزوف وویل:

-زه نه شم کولای د ګراف وړاندیز ومنم. دښمن ته نېږدې د پوځونو ځای پر ځای کول، تل ګواښمن کار او د جګړو تاریخ ددې خبرې خورا ښه شاهد دی. د ساري په توګه.. (کوتوزوف ګواکې چې په فکر کې ډوب او د خپلو خبرو د تایید د لټولو لپاره په ساده غلچک بینیګسین ته وکتل) هوکې ! د ساري په توګه دا به ښه بېلګه وي چې د فریدلانډ جګړې ته وګورو. زه داسې تصور کوم چې د ګراف به ښه په یاد وي چې په دغې جګړې کې زموږ د ماتې یوازینی علت دا و چې زموږ پوځونه دښمن ته خورا نېږدې پراته او خپل دریځ یې بدل کړی و. تر دې وروسته یوه چوپتیا چې ټولو ته خورا اوږده وبرېښېده، راخوره شوه.

خبرې اترې بیا پیل شوې، خو لېوالتیا یې ځکه نه درلوده، چې ټولو داسې احساسوله چې نور نو د غږېدو لپاره څه پاتې نه دي.

ددغو پرله پسې چوپتیاوو نه د یوې په اوږدو کې، کوتوزوف یو ژور سوړ اسویلی ووېست، داسې برېښېده چې هغه غواړي څه ووایي، ټولو هغه ته وروکتل، هغه وویل: ښاغلو !

-لاس چې مات شي غاړې ته راځي، اوس د هر شي تاوان باید زه ورکړم.

هغه په کراره پاڅېد، د میز خوا ته ورغی او وې ویل:

-ښاغلو ! ما ستاسو خبرې واورېدې، کېدای شي ستاسو ځېنې له ما سره دا ومنی چې (لږ ځنډنی شو او بیا یې وویل) د هغه واک له مخې چې ټولواک او ولس راکړی د شاتګ قومانده ورکوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوتوزوف تر دغې خبرې وروسته، جنرالان په داسې، رسمي، چوپې چوپيا او احتياط خواره واره شول، لکه په اديرې کې چې د مړې تر خښېدو وروسته خلک خورېږي.

ځينې جنرالان په ټيټ او داسې ژبه له هغه سره غږېدل چې له هميشني حالت نه يې زيات توپير لاره.

مالاشا (له پخوا نه ورته سترګه په لاره وه، چې ماښامنۍ وخوري) چې پښې يې په تبۍ تبلې او شا يې ديواله ته لګولې وه، له تبۍ نه راکوزه شوه د جنرالانو له منځه راتېره او په تلوار له دروازې نه ووته، له هغه وروسته چې جنرالان ووتل، کوتوزوف تر ډېرې پورې هلته پاتې شو، څنګلې يې پر مېز لګولې وې او په پرله پسې ډول په خيال کې له هماغې وحشتناکې پوښتنې سره لاس و ګريوان و: څه وخت؟ څه وخت د مسکو تسليمېدو ته اړ شوو؟ هغه څنګه پرېښودل شو؟ په هغه کې د چا ګناه وه؟ په تلوار يې خپل شنايدر، نومي ياور ته چې د شپې ناوخته ده ته راننوتلی و، وويل:

-ما ددې هيله نه لرله، نه ما ددې هيله نه لرله ! ما اصلا په دې اړه فکر هم نه کاوه.

شنايدر ده ته وويل: والاحضرت، تاسو بايد استراحت وکړئ.

پرته له هغه چې د هغه ځواب ورکړي، ميز يې په پړسېدلي سوک وواهه او چغه يې کړل:

-نه، نه، د آسونو غوښه به يې خواړه شي، لکه هماغه شان چې ترکان يې خوړو ته اړ وتل، هوکې، دوی به يې هم وخوري، ای کاشکې !

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵

هماغه وخت، د مسکو د پرېښودو او هغه ته د اور د ورته کېدو سره هممهاله چې له جګړې پرته د پوځ شاته تګ لا ډېر ګوا ښمن و، راستوپچين چې زموږ په اند د دې ټولو پېښو لا رښوونکی ګڼل کېده، چور نور څه کول.

د مسکو پرېښودل او هغه ته اور ورته کول، همداسې ضروري و لکه د بارادنيو تر جګړې وروسته پرته له جګړې نه پوځ ته د شاتګ قومانده ورکول.

هر روسي د منطقي دليل له مخې، بلکې د هغه احساس له مخې چې موږ هر يو يې لرو، زموږ پلرونو درلود، کېدای شول دا احساس او اټکل کړی وای، چې څه کېدونکي دي.

له هماغه سميلينسکه رانيولې، د روسيې د خاورې په ټولو ښارونو او کليو کې د راستوپچين له ګډون او د هغه له خپرونه پرته، هماغه څه پېښ شول چې په مسکو کې پېښ شول. خلک بې پروا د ښمن ته سترګې په لاره وو، نه ياغي شول، نه چا څوک ودا ړل، په کراره يې د خپل قسمت انتظار درلود او داسې يې انګېرله چې په خورا سختو شېبو کې به هغه څه پيدا کړي چې بايد وې کړي. او همدا چې د ښمن رارسېده، بډايانو به چې څه درلودل، هغه يې پرېښودل، او تلل، بې وزلي او خواران پاتې کېدل او هغه څه چې به پاتې و، هغو ته يې اور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته کاوه او نابودول یې.

دغه انګېرنه، چې دا به داسې کېږي او تل به همداسې کېږي، د روسي انسان په خټه کې نغښتې ده او وروسته له دې به هم نغښتې وي. او دغه احساس او له هغه نه لا غوره دا چې دغه اټکل چې مسکو به دښمن ته تسلیمېږي، د مسکو د روسي ټولنې په زړونو کې لا په ۱۸۱۲ کال کې څرګند و. هغه کسان چې د جولای او د اګست په پای کې له مسکوه وتل پیل کړل. دا وښودله چې هغوی دې ورځې ته سترګې په لاره وو. هغو دا وښودله چې هغوی هر څه کولای شول، څه له ځانسره واخلي، څه یې چې غوښتل، هغه یې واخېستل، مسکو یې پرېښود، خپل کورونه او نیمایي شتمني یې پرېښوده، هغوی په ځان کې د نغښتې هېوادپالنې له مخې داسې وکړل. هغو دا کار نه د هېواد د ژغورنې، د ځان او ماشومانو د قربانولو او ځېنو نورو د لوړو چغو سورو په بڼه، بلکې بې له چغو او نارو او په ساده توګه دا څرګنده کړه، نو له همدې کبله دهغو کړو ښه پایله لرله. هغوی ته ویل کېدل:

-له ګوانښه ځان ژغورل او تېښتېدل شرم دی، یوازې ډارن له مسکوه تښتي، راستوپچین به په خپلو خبري پاڼو کې هغو ته ویل چې له مسکوه وتل، رسوایي او بې ننګي ده. هغوی ته له مسکوه وتل او تېښته ننګ و، شرم و، هغوی نه غوښتل د ډارن او بې ننګه نوم وګټي، خو بیا هم هغوی وتښتېدل، له مسکوه ووتل، ځکه هغوی پوهېدل، چې باید همداسې وشي. ولې هغوی لاړل؟ نه شو کولای تصور وکړو چې دراستوپچین او ناپلیون له خوا په لاندې شویو سیموکې د پیدا شوي وحشت بیان وکولای شي، د اوسیدونکو په زړه کې د تېښتې ویره راوسپړي. هغوی تښتېدل او له هر چا نه د مخه، عمرخوړلي او د لوړو زده کړو خاوندان وتښتېدل او لاړل. دوی ښه پوهېدل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرانسويانو، ويانا او برلين وران کړي نه دي، هغه سم پاتې دي، هغوی پوهېدل چې د ناپليون له خوا د دغو ښارونو دلاندې کولو په وخت کې خلکو له ښکلو فرانسويانو سره چې د روسانو په تېره بيا د هغو د ښځو خوښېدل، وخت په خوښۍ او کرارۍ تېر کړی و. هغوی تلل، هغوی له دې کبله تلل چې د روسي وګړو لپاره دا مهمه نه وه چې د فرانسوي پوځ تر واک لاندې په مسکو کې ژوند ښه تېرېږي او که بد؟ هغه تلل او تښتېدل، ځکه تر فرانسوي واک لاندې ژوند د هغو لپاره د زغم وړ نه و. دغه ژوند تر بل هر څه نه دوی ته سپک برېښېده، هغوی د بارادنيو تر جګړې مخکې تښتېدلي او تر دغې جګړې وروسته، سره له هغه چې د مسکو مشر قوماندان هغوی له مسکوه دفاع ته راهځول، لا زيات او په تلوار تلل او تښتېدل. د مسکو ستر قوماندان ويلي و چې دی تکل لري په ايفيرسکايا (خورا د قدر وړ شمايل) شمايل لوړ او ورپوي او د هغه تر سيورې لاندې به د دښمن جګړې ته ورځي. هغه ويلي و چې بالونونه به هوا ته الوزوي او فرانسويان به نابود وي، مسکويانو د راستو پچين هغو خبري پانو ته چې دغه راز ملنډې يې خپرولې، پاملرنه نه کوله او تښتېدل. هغوی پوهېدل چې جګړه او ساتنه د پوځ کار دی، پوځ بايد وجنګېږي او هلته چې پوځ نه شي جنګېدلی، دوی به له خپلو ښځينه او چوپړانو سره پاڅېږي، د مسکو درې غونډېو ته به وخېژي او د ناپليون په وړاندې به ودرېږي. هغوی پوهېدل چې بايد وتښتي، سره له هغه چې د خپلو شتمنيو په پرېښودو او د هغو پر تالان والان کېدو يې سخت زړه خوږيده. هغوی تښتېدل او په دې اړه يې فکر نه کاوه چې د هغوی د لوړو معناوو شاهانه، پرتمينه، لويه، بډايه پلازمېنه په اور کې ايره کېږي (ځکه دغه لوی ښار چې له لرګيو جوړ شوی او اوسېدونکي يې هغه پرېږدي، خود به

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوځي) هغه وتښتېدل، هغوی لاړل، هر يو په خپل سر لاړل، خو يوازې همدغه لېږديدل، کوچېدل ستره پېښه وه چې تر ابده پورې به د روسي ملت د وياړ شمله شي. هغه بدا يه مېرمن چې لا د جون په مياشت کې پاڅېده، له خپلو تورو مرييانو او چوپړانو سره يې مسکو پرېښود او د خپلو جايدادونو په تکل د سراتوف د ولايت په لور وخوځېدله، همدا پټ احساس يې په زړه کې نغښتی و چې د ناپليون واک ته به غاړه نه ږدي، خو له دې ډاريده چې دراستوپچين په سپارښتنه د هغه تګ ته خنډ پېښ نه شي، په خورا سادګۍ او رښتينتوب يې په هغه لوړه چاره کې ګډون وکړ چې روسيه يې وژغورله، خو ګراف راستوپچين چې له يو پلوه مسکوه تېښته بې ننګي بلله له بله پلوه يې خپلې دولتي څانګې له مسکوه لېږدولې، هغه، هغه وسلې چې له کاره لويدلې وې، نشيانو او لوچکانو ته ويشلې، کله به يې خپله شمايل لوړول او ډلې به يې جوړولې او بيا يې خپله د پاپ اګوستين له خوا له ښاره د شمايلو او د هغه د سپېڅلو شيانو د لېږدولو مخنوی کاوه، کله به يې په ملنډو ويل چې مسکو ته اور ورته کوي او خندل به يې چې خپل کور يې خپله سوځولی دی، بيا يې په يوه پاڼه کې ليکل چې دده روزنتون ته فرانسويانو اور ورته کړی دی.. کله به يې مسکويانو ته حکم وکړ چې، که په هر چا د جاسوس ګمان وشي، هغه دې ونسي او ده ته دې وسپاري او کله به يې ددغه شان چارو سرته رسوونکي په خپلو کړو ملامتول. کله به يې ټول فرانسويان له مسکوه شړل او کله به يې بيا مېرمن اوبرشالمي، ته چې د فرانسويانو مرکز يې په مسکو کې جوړ کړی و، اجازه ورکوله په دې ښار کې پاتې شي. يا به يې په زغرده سپارښتنه وکړه چې د پوستې د ادارې سپين ږيری مشر کلوچاروف چې د درناوی وړ بوډا و، پرته له هغه چې ګناه يې معلومه وي، ونيسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او له ښار یې وشړي، کله به یې د ښار خلک د دري غونډیو (یو ځای نوم دی) ته له ناپلیون سره د جګړې لپاره وروبلل او کله به یې بیا کوم ځوان فرانسوي یوازې پرېښود. هغه به ووژل شو او دی به د کور د شا دروازې له لارې وتښتېد، کله به یې ویل چې د مسکو تر سقوط وروسته به ژوندی پاتې نه شي او کله به یې د فرانسوي شعرونو په کتابګوټي کې په دې جګړه کې د خپل ګډون په اړه شعرونه لیکل. د غه سړي، د دغه شان پېښو په اغېز او اهمیت نه پوهېده، هغه غوښتل یوازې دا سې یو څه وکړي چې دده له خوا شوي وي، دی په کې څرګند شي او دی په کې د پام وړ وي. هغه غوښتل دا سې یوه چاره تره سره کړي چې هېوادپالنه او اتلواله وګڼل شي او لکه د ماشومانو په څېر دېوې سترې هېوادپالنې او اتلوالۍ لپاره، لکه له خلکو نه د مسکو تشېدو ته خوښي وکړي، وخاندي او د هغه د سوځېدو او رته وګډېږي. هغه هڅه کوله په خپلو وړو لاسونو د ولس د هغه سیلاو مخه ونیسي، لړ یې وځنډوي، هغه سیلاو چې دی یې هم لکه نیزه ولی له ځانسره وړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶

ایلین ،له درباریانو سره مل،له ویلنا نه پترزبورګ ته راستنه شوه،خو د حال مزه یې نه وه.

هغه، په پترزبورګ کې د یوه داسې لوړ پوړي چارواکې تر ځانګړې ملاتړ او پاملرنې لاندې وه چې په دولت کې یې خورا لوړ دریځ درلود. هغې په ویلنا کې له یوه بهرنی شهزاده سره هم پېژندګلوی پیدا کړې او ډېر سره خواږه شوي وو. کله چې ایلین پترزبورګ ته راستنه شوه،شهزاده او دغه بډای مخور دواړه په پترزبورګ کې وو، دواړو له هغې سره د دوستۍ خبرې کولې، ایلین ته په ژوند کې د لومړي ځل لپاره داسې ستونزه چې دې ته یې نوی والی لاره راپیدا شوه، دې غوښتل له دواړو سره خپلې نېږدې اړیکې وساتي او یو هم له ځانه خفه نه کړي.

دغه شان ستونزه چې بلې هرې ښځې ته ګرانه برېښېده، یو ځل هم ګرافینه بیزاوخوفا (ایلین) پریشانه نه کړه، هغې هسې د خورا ځیرکې او هوښیارې ښځې نوم، نه و ګټلی. که هغې غوښتای هر څه پټ کړي او په دوکو دوکو له دغه کړکیچن دریځه ځان وژغوري او ځان ملامت وګڼي، هر څه به خراب شوي وای، خو ایلین ددې برخلاف، لکه د رښتینی لوړ انسان په توګه چې هر څه کولای شي، ځان په بشپړه توګه یو په یو هغه رښتینتوب ته چې دې باور پرې لاره وسپاره او ټوله ګناه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې په نورو وروا چوله.

لومړۍ ځل چې ځوان شهزاده، زړه وکړ او هغه ته يې د هغې د کړو له امله د ملامتۍ په نښه څه وويل، هغې خپل ښکلی سر راوچت او نيم پلو يې هغه ته وروکتل او په زغرده يې وويل:

-دا هم د نارينو بې رحمه ځانغوښتنه ده، البته ما هم تر دې نه ښه هيله نه لرله. ښځه له تاسو نه ځان ځاروي، زوروېږي او دا يې هم پالنه او آفرين، تاسو والاحضرت ته وايم ! تاسو څنګه ځان ته دا حق ورکوئ، چې نور زما د دوستۍ او پېژند ګلوئ په اړه وپوښتئ ؟ دا سړی پر ما تر پلاره هم زيات حق لري.

بهرني شهزاده غوښتل څه ووايي، خو ايلين د هغه خبره پرې کړه او وې ويل:

-نو ،ښه ده، کېدای شي. زما په وړاندې د هغه احساسات د پلار احساساتو ته ورته نه دي، خو دا ددې دليل نه دی چې زه د خپل کور دروازه د هغه په وړاندې وتړم، زه نارينه نه يم چې د ښو ځواب په ناشکرۍ ادا کړم. خپل لاس يې پر خپل ښکلي او وتلي ټټر کېښود ، سترګې يې آسمان پلو ته وغړولې او زياته يې کړه:

-تاسو والاحضرت بايد پوه شئ، چې زه د خپلو ژورو احساساتو حساب يوازې خدای او خپل وجدان ته ورکوم.

-نه، نه د خدای لپاره، زما خبرو ته لږ غوږ شئ.

-ښه ده، له ما سره واده وکړئ، ستاسو مينځه به شم.

-آغلې ! دا خو ناشونې خبره ده.

ايلين په ژړا شوه او وې ويل:

-تاسو ځانته دا حق نه ورکوئ چې ما سره د واده کولو تر کچې راټيټ شئ، تاسو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزاده هڅه کوله هغه آرامه کړي، ایلین چې او ښکې یې راتویيدې (هغې ګواکې ځان هېر کړی و) ویل چې هېڅ څوک نه شي کولای د هغې د مېړه کولو خنډ شي، ځکه د څو وار واده کولو ډېرې بېلګې شته (که څه هم په هغه وخت کې د څو ښځو درلودل، خورا کم و، خو هغې د ناپلیون او څو نورو لوړ پوړو چارواکو نوم واخېست) هغې زیاته کړه، چې هغې هېڅکله داسې رښتیني مېړه نه درلود او دا تل د نارینو قرباني شوې ده.

بهرني شهزاده چې تسلیمۍ ته چمتو و، وویل:

-خو قوانین څنګه کېږي، مذهب..

ایلین ځواب ورکړ:

-قوانین، مذهب.. که قوانین او مذهب ونه شو کولای دا ستونزې حل کړي، نو د څه لپاره دي.

ځوان شهزاده هک حیران و چې څنګه یې دغه ساده دلیل ته، تر هغه وخته پورې پام شوی نه و، نو له دې کبله په دې اړه د مشورې لپاره یوې روحاني ټولنې ته چې ده له هغې سره نېږدې اړیکې لرل، ورغی.

تر دغې پېښې څو ورځې وروسته په یوې هغې پرتمینې مېلمستیا کې چې ایلین د کامنې په وچه کې په خپل یوه کلیواله باغچه کې جوړه کړې وه، هغې ته یو سړی چې لنډ روحاني کمیس اغوستی و، سره وروپېژاند. هغه ښاغلی، ژوبر نومېده. ښاغلی دوژبر ژوزوییت په عمر پوخ او څنې یې سپینې وې.. تورې ځلېدونکې سترګې درلودې او د هر چا پر زړه یې سخت اغېز کاوه.

هغه د څراغونو تر ځلېدونکې رڼا او د موسیقۍ په شروشور کې تر ډېرې مودې پورې په باغ کې له ایلین سره د زړه خواله وکړه. دوی له خدای او مسیح او مریم سره د لېوالتیا او هغو لذتونو په اړه چې په دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او هغې دنیا کې د مومنانو په برخه کېږي، وغږېدل او د هغه یوازیني رښتینتوب په اړه یې چې د کاتولیک په دین کې دی، خبرې وکړې. دغو خبرو په ایلین خورا بې سارې اغېز وکړ او څو واره د دواړو په سترګو کې اوښکې راڅرګندې او آوازونه یې وربړېدېدل. نڅا دوام درلود او یو ځوان راغی ایلین ته یې د نڅا بلنه ورکړه او له دغه روحاني او د وجدان له وېښوونکی سره یې د هغې خبرې وشلولې. خو بله ورځ ماښام دغه ښاغلی ژوبر یوازې د ایلین کورته راغی او دغه راتګ یې وروسته په وار وار تکرار شو. دغه روحاني مشر یوه ورځ، ایلین یوې کاتولیکې کلیسا ته بوتله، ګرافینه یې د لمانځنې ځای ته بدرګه کړه، هغه د لمانځنې ځای کې په ګونډو شوه. زړه راښکوونکی بوډا فرانسوي، د هغې پر سر لاس، ورکېښکود ، ایلین خپله وروسته ویل:

-دې په ګوګل کې داسې یوه خوږه پسرلنۍ وږمه احساس کړه چې د هغې د زړه تر تله پورې یې لاره وموندله او هغې ته یې وښوده چې دا د خیر او ثواب نښه ده. بیا وروسته یو اوږد کشیش چې اوږد کمیس اغوستی و، راغی، ایلین هغه ته په خپلو ټولو ګناهونو اعتراف وکړ او ټول ګناهو نه یې وبښل شول.

ټول هغه څه چې په دې اوږده موده کې د هغې په شاوخوا کې تېرېدل، هغه پام چې دې پوه او ځیرکو خلکو دې ته کاوه او په دې خوږو ژبو او بې سارې ادا تر سره کېدل او هغه معصومانه سپېڅلتیا چې دې خپله شاوخوا کې احساسوله (په ټوله دې موده کې د هغې په سپینو پتارو سپین کمیس پرغاړه و) خورا خوند یې ترې اخېسته. خو دغه خوندونه هغه څه نه و چې له خپلې موخې ددې پام بلې خواته واړوي. لکه هغه شان چې تل څرګنده ده، د چالاکۍ په چارو کې، احمق، تل پوه او ځیرک خلک غولوي. ایلین چې پوه شوه چې ددې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولو خبرو او زړه راښکوونکو چارو موخه دا ده چې له دې نه کاتولیکي ټولنو ته مرسته تر لاسه کړي (هغوی په دې اړه څه یادونې کړې وې) خو هغې مخکې له هغه چې مرسته وکړي، په دې ټینګار کاوه چې داسې دلایل دې پیدا شي، چې دا وکولای شي، له مېړه طلاق تر لاسه کړي. (پخوا په روسیه کې طلاق اخېستل خورا ګران کار و). هغې له روحاني سره په خپلې یوې مرکې کې ټینګار وکړ چې دوی، به دې پوښتنې ته ځواب وواېي چې نکاح تر کومې اندازې مېړه پر دې واکمنه وي.

هغوی ماښام مهال په مېلمستون کې کړکۍ ته ناست وو، تیاره په خوریدو وه، له کړکۍ نه د ګلو بوی راته. ایلین سپین نازک کمیس اغوستی و او تر هغه لاندې د هغې سپینې اوږې او ټټر له ورایه ښکاریدل. روحاني چې ډېر ځلېدونکي غومبوري یې د ښه خوړو ښه وه، ږیره یې ښه رخیېلې، غاښونه یې ښکلي، خوله او شونډې یې زړه راښکوونکې وې، خپل سپین لاسونه یې په زنګونو ایښي وو، ایلین ته نږدې ناست و. په داسې حال کې چې خوږه موسکا یې پر شونډو خوره وه، په مینه ناک غلچک یې کله کله هغې ته کتل او د هغې موضوع په اړه یې خپل نظر څرګندو، چې دوی خبرې پرې کولې. ایلین چې نازکه موسکا یې پرشونډو نښېدله، د هغه خورو پرانستو کړۍ کړۍ راځړېدلو ځڼو، څوربو غومبورو او ښې خریېلې ږیرې مخ ته کتل او هره شېبه یې ددې هیله لرله چې خبرې بل پلو واړوي، خو کشیش چې په څرګنده د خپلې مرکچۍ له خبرو او ښکلا نه خوند اخېست، په دې هڅه کې و چې خبرې په استادي مهارت هغه شان چې دده هیله ده پای ته ورسوي. . . .

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷

ایلین پوهېده چې له روحاني پلوه کار خورا ساده او آسانه دی، خو روحاني مشرانو په داسې ډول کړکیچن او ستونزمن کړی دی، چې غیر روحاني ټولنې او ولسي مشران د هغې په اړه څه فکر کاوه.

ددې خبرو پایله ته په پام کې ایلین پریکړه وکړه، لومړی ددې کار د منلو لپاره ټولنیز افکار چمتو کړي، هغه د مخور بډای چارواکي رخه راپاروله او هغه ته یې هماغه څه وویل، چې دې، خپل لومړي سیال بهرني شهزاده ته ویلي و. هغې دا خبره داسې یاده کړه چې که هر څوک غواړي، ددې شتمنۍ وګټي یوازینۍ لاره یې دا ده چې له دې سره واده وکړي. بوډا مخور چارواک بډای هم د بهرني شهزاده په څېر ددې خبرې چې له داسې ښځې سره، چې مېړه یې جوړ او ژوندی دی، واده وکړي، لومړی له حیرته هک پک شو، خو د ایلین ډاډ چې دا هم کولای شي، د یوې پېغلې په څېر واده وکړي، پرده هم هغه شان اغېز وکړ لکه پر شهزاده یې چې کړی و. که ایلین په خپلو کړو کې کوم د پام وړ شرم او پټ پټوني کړای وای، ټولې چارې به یې هسې هدر تللې وای، خو خبره نه په شرم کې وه نه په ټګۍ او دوکو کې. او د ایلین په چارو کې نه یوازې د شرم او حیا نښې نه لیدل کېدل، بلکې په خورا سادګۍ او بې پروایۍ یې خپلو ټولو دوستانو او آشنایانو ته(د پترزبورګ ټول مخور) ویل چې شهزاده او بوډا مخور چارواکي دې ته ریباران

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورلېږلي او غواړي له دې سره واده وکړي. هغې دا هم ویلي و چې دغه دواړه دې ته ګران دي او نه غواړي چې یو هم له ځانه خپه کړي.

په پترزبورګ کې د ایلین په اړه آوازې خورا په چټکۍ او په لنډه موده خپرې شوې، خو دا آوازې په دې اړه نه وې چې ایلین له خپل مېړه نه جلا کېږي (که دا آوازه خوره شوې وای، دا به ډېرو ناقانونه ګڼلی وای او دا به یې ملامته کړې وای) خو آوازې دا وې چې بدمرغه زړه راښکوونکې ایلین هکه حیرانه ده او دا پریکړه نه شي کولای چې د خپلو ریبارانو نه،له کوم یو سره واده وکړي. نو رنو خبره په دې کې نه وه چې دا کار څومره کېدونکی دی او کنه؟ بلکې خبره په دې کې ده، چې ددغو کوم یو ددې په ګټه دی او دربار هغه ته څنګه ګوري؟ څوک په دې اړه نه غرېدل، چې مېړونښه ښځه د واده اجازه لري او کنه؟ ښه دی او که بد؟..

یوازې ماریا دیمیتریوفنا اخروسیمووا ، وه چې سږ کال اوړی، د خپل زوی ددیدن لپاره پترزبورګ ته راغلې وه، هغې زړه وکړ چې په ډاګه د ټولنیز نظر پر ضد ودرېږي، د نڅا په یوه بنډار کې هغه له ایلین سره مخامخ شوه، هغه یې ځای پر ځای ودروله او همدا چې ټول چپ شول، په قهر سره یې وویل:

-ستا مېړه ژوندی دی او تا د بل واده تکل کړی دی. دا سې تصور کوې چې نوښت دې کړی دی؟ تاسو نه پخوا هم دا کارونه شوي دي، دا نوښت تر تا نه مخکې شوی دی. په هرحال.. دا کار کوي.

ماریا دیمتریوفنا دا وویل او په خپل ځانګړې ګواښمنې خوځېدا یې، خپل لستوني پورته وهل، برند برند یې شا وخوا ته وکتل او د بل تالار خوا ته لاړه..

سردار واسیلي چې په دې وروستیو وختو کې هر څه ویل هغه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېرول او په دې ډول يې هره خبره سل وار تکراروله، هر وار به يې چې خپله لور (ايلين) ليدله، هغه به يې ګوښه کړه، لاس به يې راونيو، ښکته به يې کېښکود او ويل به يې:

-ايلين، غواړم له تاسره وغږېږم او څه درته ووايم. ستا د ځېنو پريکړو په اړه خبرې مې اوريدلې دي، هوکې ګرانې ! ته پوهېږې زما زړه له پلارنۍ مينه ډک دی. پوهېږم چې تا په ژوند کې ډېر زغم لرلای دی،خو پوهېږې د زړه سره ! ته په ژوند کې يوازې د زړه آواز ته غوږ اوسه، دا هغه څه دی، چې زه يې تا ته ويلی شم.

هغه د تل په شان د خپل يوازيتوب ګبنهۍ پته کړه، خپل غومبوري يې د لور په غومبوري ورکېښکود او لاړ.

بيلبين چې لا تر اوسه هم د خورا ځيرک او هوښيار سړي نوم ساتلی و، له پخوا نه د ايلين نېږدې او بېغرضه ملګری و، دا سې يو ملګری چې ښکلې مخورې ښځې يې لرې او د هغو اړيکې هېڅکله له ملګرتوبه، مينتوب ته نه لوړېږې. بيلبين يوه ورځ په يوې کوچنۍ ډله او دوستانه فضا کې خپلې دغې ښکلې ملګرې ايلين ته ددغو پېښو په اړه خپل نظر څرګند کړ. ايلين خپل سپين او په ډېرو ښکلو ګوتو ګاڼل شوی لاس، د هغه د جمپر په لستوڼي ورکېښود او وې ويل:

-بيلبين (هغې خپل دغه شان ملګري لکه بيلبين تل د هغو د کورني نوم په نامه نومول) ګوره ! راته ووايه، تا به دې خور ته څه ويلي وای، زه څه وکړم؟ په دغو دوو کې کوم يو ؟

بيلبين تندی ورين او موسکا يې پرشونډو خپره کړه، په چرت کې لاړ او بيا يې وويل:

-تاسو ما په دې پوښتنو مه سرسامه کوئ،تاسو پوهېږئ،زه د يوه رښتيني دوست په توګه تاسو ته وايم،مخکې له هغه چې تاسو له ما نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وپوښتئ ،ما ستاسو ددې ستونزې په اړه ډېر فکر کړی دی، ګوره ! که تاسو له دغه ځوان شهزاده سره واده وکړئ (هغه چې دا خبره کوله، یوه ګوته یې قات کړه) له هغه بل سره د واده کولو بخت د تل لپاره لـه لاسه ورکوي او دا خبره بـه د دربـار خوابـدي هـم راوپـاروي، دلتـه یـو ډول خپلوي هم شته، او که له دغه بوډا بډای مخور سره واده وکړی، د هغه د ژوند وروستي ورځې به نیکمرغه شي،خو بیا به دغه ځوان شهزاده د بډای سړي له کونډې سره واده کول ځانته سپکاوی ګڼي.

ددغو خبرو په اوریدو دایلین ښېره وغوړیده او بیایې خپل لاس،د بیلبین پر لستوڼي ورکېښود او وې ویل:

-دې ته رښتیني دوست وایي. خو ګورئ ! ما ته هم دا ګران دی او هم هغه بل، او نه غواړم چې یو هم خپه کړم. او چمتو یم چې خپل ژوند د دواړو له نیکمرغۍ نه ځار کړم..

بیلبین په زړه کې وویل:

-آفرین دې په دې ښځه وي ! دغه ته زغردې او په ډاګ خبرې وایي ! هغه غواړي هم مهاله د ټولو درې واړو ښځه واوسي.

هغه چې د خپل ښه نامه لـه برکتـه، لـه دې نه ویریـده چې پـه دا سې ساده پوښتنو به یې ځوک وغندي، وپوښتل:

-دا راته ووایه چې مېړه دې په دې اړه څه وایي؟ هغـه دا بـه ومني او کنه؟

ایلین چې ښکاره نه وه، ولې پـه دې ډاډه وه چې مېـړه (پېیـر) تـه هـم ګرانه ده، ځواب ورکړ:

-اخ ! څه ووایم، هغه ته خو زه دا سې ګرانه یم چې هر څه زه غـواړم هغه یې مني.

د بیلبین ښېره بیا وغوړیده او دا ددې نښـه وه چې غـواړي پـه ټوکـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه وواييي او وې پوښتل:

-آن طلاق به هم و مني؟

ايلين کړس کړس وخندل.

د هغو کسانو په ډله کې چې کولی شي په دې اړه څه وواييي او د غه واده په روا والي(قانوني والي) کې يې شک درلود ، يوه هم شهزادګۍ کوراګين، د ايلين مور وه. هغې نه يوازې تل د لور له کړو په عذاب وه، بلکې له خپلې لور سره يې رخه هم کوله. او اوس چې د هغې رخه د دې زړه ته د غه شان يوه نبږدې ستونزمنه خبره وه، چپه پاتې کېدا ای نه شوه، هغې له روسي کشيش سره په دې اړه مشوره وکړه او وې پوښتل چې دا څنګه شونې ده، چې له ژوندي مېړه نه دې څوک طلاق واخېستلی شي او له بل سره دې واده وشي، کشيش هغې ته وويل چې دا خبره هېڅ امکان نه لري او روا ، نه ده. کشيش د خپلې خبرې د ښه تاييد لپاره د انجيل هغه څو ټکي وښودل چې دده په ګمان، له ژوندي مېړه نه جلا کېدل او له بل سره واده کول يې چور ناروا ګڼل. د کشيش دې خبرې، شهزادګۍ کوراګينا ډېره خوشاله کړه.

شهزادګۍ د کشيش له دغو دلايلونه په ملاتړ، څکه سهار د وخته د خپلې لور کوټې ورغله، چې وکولی شي، هغه يوازې وګوري.

ايلين چې د خپلې مور خبرې واورېدې او له خپل تکل سره يې د هغې مخالف نظر واورېد ، له ملنډو ډکه موسکا يې پرشونډو خوره شوه.

مشرې شهزادګۍ وويل: ګوره دلته په زغرده او په لنډه ويل شوي دي چې هر هغه څوک چې مېړوښې ښځې سره واده وکړي..

ايلين په غرېدا کې له روسي ژبې نه فرانسوي ته څکه واوښته چې هغې ته روسي ژبه د خپلو خيالونو د څرګندولو لپاره، بشپړه نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بربښېده، نو په فرانسوي ژبه يې وويل:

-اخ ادکې !اپلتې مه غږوه !تاسو په هېڅ شی نه پوهېږئ،زه په دې حالت کې خپلې دندې لرم.

-نو زما ګرانې !...

-آه مورجانې !تـه ولـې پـه دې نـه پـوهېږې، چـې د سـپېڅلی واک خاوندان کشيشان حق لري د هر ناروا کار اجازه...

او په دې وخت کې له ايلين سره او سېدونکې ښځه کوټې ته راننوته او هغې دې ته خبر ورکړ چې والاحضرت په صالون کې دې ته سترګې په لاره او ددې د ليدو هيله لري.

-نه، نه هغه ته ووايه، چې زه نه غواړم هغه ووينم. زه د هغه له لاسه ډېره په عذاب شوې يم، ځکه هغه په خپله خبره ونه درېد.

په دې وخت کې يو ژيړخنی، چې اوږد مخ او پزه يې لاره، راننوت او وې ويل:

-ګرافينې !داسې ګناه نه شته چې د ښښنې وړ نه وي.

مشره ګرافينه د درناوی په نښـه پاځېده او بېرتـه کېناسته،راغلی ځوان هغې ته هېڅ پاملرنه ونه کړه. شهزادګۍ لـور تـه سر وښوراوه او د دروازې پلو وخوځېدله. د والاحضرت په ليدلو يې ټول باور او عقيدې ريږدلـې او پرزيـدلې وې. مشـره ګرافينـه چې کلـه پـه خپلـه ګـاډۍ کـې کېناسته وې ويل:

-هوکې، هغـه برحقـه ده !خو مـوږ ولـې پـه خپلـه نـه راسـتنېدونکې ځوانۍ کې په دې نه پوهېدو؟

د اګسـت د مياشـتې پـه پيـل کـې چـې پـه پـوره توګـه د ايلـين چـارې ښکاره شوې، هغې خپـل مېـړه تـه (چـې تصـور يـې کـاوه ډېـره هغـه تـه ګرانه ده) وليکل چې پريکړه يې کړې ده، له ن. ن. سره واده وکړي. هغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هم ویلي و چې هغه یو ازیني رښتیني مذهب کاتولیک منلی دی. او هغه ته یې دا خبر لیکلی و چې غواړي له ده نه جلا شي او دا هیله لري چې د طلاق لپاره د ټولو لازمو آسنادو په راټولولو کې له دې سره مرسته وکړي، دې (ایلین) د لیک په پای کې مېړه (پېیر) ته لیکلي و:

په پای کې له خدایه هیله کوم چې تاسو د خپل سپېڅلي دربار په پناه کې له هر ډول غم او درد نه په امان وساتي.

ستاسو دوست

ایلین

دا لیک د پېیر کورته هغه وخت وروړل شو چې دی د بارادنیو د جګړې په ډګر کې و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸

پېير، د بارادنيو د جګړې په وروستيو وختونو کې د دويم ځل لپاره د رايوفسکي له مورچله وتښتېد. هغه له يوه ډله سرتېرو سره يو ځای د غونډ يو له لمن نه د کنيازووا پلو ته ور روان شو. د مرستو يوې ځانګې تــه وررورســېد او هلتــه يــې وينــې وليــدې، د ســلګونو ټپيــانو چغــې او زګيروي يې واوريدل، په چټکۍ وړاندې لاړ او د سرتېرو په ډله کې يې ځان ورک کړ.

يوازينی څه چې اوس پېير په ټول قوت او د زړه لـه کـومي غوښـتل، دا و چې څومره ژر کېږي، لـه هغـه وحشـتناک حالـت نـه راووزي چې پـه هغه ورځ دی په کې راګير و. هغه هيله لرله چې هر څنګه کېږي هغه خپـل ورځني ژوند ته راستون او په خپله کوټه کې، په خپـل کـټ او بسـتر کـې په کراره او آرام ويده شي. هغه احسا سوله چې يـوازې پـه دودېـز ورځنـي ژوند کې کولای شي، پر ځان، پر خپل روان او ټول هغه څه پـوه شـي چې ده په هغه ورځ وليدل او ويې زغمـل، خـو د ژونـد هغـه دوديـز حالـت نـه چېرې و او نه پيدا کېده.

که څه هم په دې لارو کې چې دی روان و، نه ډزې وې او نه ګولۍ، نـه چاودنې او نه د هغو شروشور خو هرې خواته هغه څه ليـدل کېـدل لکـه د جګړې پـه ډګـر کـې چـې ليـدل کېږي، هماغـه لـه رنځـه او درده زوربـدلې څېرې، لـه تعجبـه ډکـه بـې دردي، هماغـه هـر چېرې ټـوپې شـوې وينـې، هماغه د سرتېروشلېدلي پراته کوټونه، آن کله ناکله هماغه شـان پـه زړه کــې ببــره اچــوونکي ډزې او ددې تــر څنــګ دوړې، درنــه او ولاړ ســاه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنګوونکې هوا.

پییر چې درې ورسته د موژایسک په ښارګوټي کې وړاندې لاړ، د واټ څنګ ته کېناست.

د تیارو لمن خوره او د توپونو ډزې ویدې شوې. پییر څنګله ولګوله، وغځېد او تر ډېرې پورې همداسې پروت او هغه تیارو ته ځیر و چې په تتـه تیاره کې دده لـه څنګـه تېریـدې. پرلـه پسـې یـې داسـې انګېرله چې مرګنۍ ګولۍ یې پر سر راوریږي. هغه به وریږدید او ټکان به یې وخوړ. د هغه هېڅ په یاد نه و چې څومره وخت هلته پاتې شو. شپه چې نیمایي شوه، درې سرتېرې چې وچې لښتې یې ځان پسې راکشولې، راغلل او ده ته نېږدې یې اور ولګاوه.

سرتېرو به کله ناکله پییر ته مخ وروا ړاوه او خپل اور کې به یې اور لړونی وواهه. دیګ یې پر اور کېښود. په هغه کې یې وچه ډوډۍ وره کړه او لږ د لم وازده یې هم ورواچوله. د خوړو ښه او زړه راښکوونکی بوی له لوګي سره یو ځای شو. پییر سر را هسک کړ او سوړ اسویلی یې ووېست. سرتېرو (هغوی درې تنو) پرته له هغه چې پییر ته پام وکړي، خپله ډوډۍ خوړه او خبرې یې کولې.

له سرتېرو نه یو تن ناڅاپه پییر ته مخ وروا ړاوه او وې پوښتل: تـه، د کومې ډلې نه یې؟ پییر فکر وکړ چې له دې پوښتنې نه د سرتېرو موخه دا ده چې ډوډۍ غواړې او کنه؟ که غواړې یې، وو ایه ته ښه سړی یې او یا څوک یې؟

پییر وویل: زه، زه،

هغـه داسـې انګېرلـه چـې خپـل دریـځ ددې لپـاره ټیـټ وښـیي، چې سرتېرو ته ورنېږدې او هغو ته د پام وړ و اوسي. هغه وویل:

-که ربښتیا غواړئ، زه یو اربکي افسر یم، خو زما پوځي ډله دلته نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شته، زه په جګړه کې وم او خپل کسان مې ورک کړل.

يوه سرتېري وويل:

- ګوره !ته خو !

بل سرتېري سر وښوراوه.

لومړي سرتېرى پيېر ته وويل: كه زموږ آش خورې، مهرباني وكړه، هغه خپله لرګينه كاچوغه وښله او هغه ته يې وركړه.

پيېر، نغري ته نږدې كېناست او د آش په خوړو شو. دغه خواړه ده ته په ټول عمر كې د خوړو شويو خوړو په منځ كې تر ټولو خوازه خواړه و. په هغه وخت كې چې دى پر ديګ ور خم و، په اشتهايي آش خوړ، كاچوغه يې ډكوله او پرله پسې خولې ته رسوله، د هغه څېره د اور د شغلو په رڼا كې ښه څرګنده وه، سرتېرو په چوپه خوله هغه ته كتل.

له هغو نه بيا يو تن وپوښتل:-ته وو ايه، ته چېرې روان يې؟

-زه موژايسك ته ځم.

-ښه، ښه ته ارباب يې؟

-هو كې !

-نوم دې څه دى؟

-پيوتر كيريلوويچ

-ښه پيوتر كيريلوويچ !درځئ چې ځو، موږ به تا موژايسک ته وررسوو.

په تپه تياره كې سرتېري له پيېر سره مل د موژايسک پلو وخوځېدل. سپېدې او چرګ بانګ و چې هغوى موژايسک ته ورسېدل. پر هغو لارو چې ښار پروت و، ورختل. پيېر له سرتېرو سره ګډ روان و او چور يې هېره شوې وه چې د ده انګړ ډوله مېلمستون د دغو لوړو په لمنه كې دى او دوى له هغه ځايه تېر شوي دي. د هغه چرت داسې خرابه

(c) ketabton.com: The Digital Library

و ، که دده چوپړ چې دده په لټه پسې ښار ته تللی او اوس بېرته انګړ ډوله مېلمستون ته راستنېده ، د غونډې په نيمايي کې ده ته پر مخ نه وای ورغلی، دده به نه و په ياد شوی، چې چېرې روان دی. دی به همداسې وړاندې تللی وای. د هغه چوپړ، پيير د هغه له ځانګړې سپينې خولۍ نه چې تل به يې پر سر وه ، د شپې په تياره کې وپېژاند. او غږ يې پرې وکړ:

-والاحضرته ! موږ نو ناهيله شوي وو ، تاسو ولې پلي روان ياستئ؟ چېرې ځئ مهرباني وکړئ !

پيير وويل: اخ، رښتيا هم، چېرې روان يم؟

سرتېري ودريدل.

له هغو نه يو تن وويل: -نو څنګه؟ تاسو خپل سړي پيدا کړل؟

د يو بل سرتېري غږ پورته شو:

-د خدای په امان پيوتر کيريلېوويچ ! په مخه ښه پيوتر کيريلوويچ !

پيير وويل: د خدای په امان. او له خپل چوپړ سره د کور پلو وخوځېد.

پيير لاس جيب ته کړ او ځانسره يې وويل: يو څه بايد هغو ته ورکړم، خو کوم غږ، غږ پرې وکړ:-نه، مې يې ورکوئ !

په دغه انګړ ډوله مېلمستون کې ځای پاتې نه و ، ټولې کوټې ډکې وې. پيير انګړ ته ننوت، خپلې ګاډۍ ته وخوت او وغځېد. سر يې ومروړه او ويده شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹

پېغلې سر پر بالښت ايښی و، په ويده کېدو و چې ناڅاپه يې د ټوپونو د ډزو غړمبهاري، بوم، ډز، ډوز، د ټوپيانو د زګيرو نه ډکې زارۍ او چغې د لګېدو نه مخکې د ګولۍ وحشتناکو آوازونو يې په غوږو کې شرنګهاري جوړ کړ، د باروتو او وينو بوی يې تر سپږمو شو، په زړه يې د مرګ وحشت او ګبنې ورننوته او د مرګ ويرې وويراوه. سر يې له مروړل شوي کوټ نه راوويست او غاړه يې هسکه کړه. د مېلمستون ډوله کور په انګړ کې آرامه آرامي وه. يوازې د مېلمستون د دروازې ساتونکی ګرځېده راګرځېده او په خټه کې د هغو د ګامونو آواز او د لويې دروازې له ساتونکو سره د غږيدا غږ راته. په ګراج کې چې د پېغلې سر پورې دده ګاډی ولاړ وه، د کوترو په جاله کې، دده د سر پورته کېدو سره کوترې وډارې شوې. په تپه تياره کې يې وزرونه وپړکول. په ټول انګړ کې د تازه ريبل شويو وښو بوی، چې د سوله ايز وخت زيری يې درلود او د پېغلې ډېر خوښېده، ولاړ و. د دوو تر څنګ ولاړو انبارونو، تر منځ. له ستورو ډک شين آسمان ځلېده.

پېغلې په زړه کې وويل: د خدای شکر دی، چې دا هر څه پای ته ورسېدل او بېرته يې سر په کوټ کې ومروړه. بيا په زړه کې وويل:

-دا ډار څومره وحشتناکه دی او څومره شرم دی، چې زه وډار شوم. او هغوی.. هغوی تر پايه ټينګ ودريدل، آرام ودريدل.

له هغوی نه د پېغلې موخه سرتېري وو. هغه سرتېري چې په مورچلونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې ولاړ وو او هغه سرتېري چې ده ته يې ډوډۍ ورکړه او هغه سرتېرى چې د شمايلو پـه وړانـدې ګونډه او د خداى دربار تـه يې دعـا کولـه. هغوى، هغه عجيب کسان چې تر هغې ورځې پورې ده نه وو ليدلي، ده نه پېژندل، هغوى، پـه ډاګه او برالا دده پـه خيال کې د نورو نـه تـوپير پيدا کړ.

پيير چې بيا د ويدو کېدو هڅه کوله، په زړه کې يې ويل:

-څومره ښه دى چې سړى سرتېرى وي. ساده سرتېرى. د زړه له کومې د هغو دنيا ته ورننوتل او هغه څه چې دوى يې دا سې زړور کړي دي، پـه ځـان کـې روزل او نغښــتل ! خـو دا څنګــه کېــږي چــې، دا شــيطاني ناولتوب، اوپر انساني اوړو دا اضافي پېټي له ځانه لرې کړاى شو؟ يو وخت و چې مـا کـولاى شـول، د دوى پـه شـان واوسم. کولاى مې شول، هغه شان چې مې کولاى شول، د پلار لـه کـوره وتښـتم. آن لـه دولوخـوف سره تر دوئيل نه وروسته کېداى شي چې ما جبرا پوځ ته ولېږي. هغـه تـه د هغـه ورځ غرمنۍ وريـاده شـوه چـې پـه هغـې کې يې دولوخـوف تـه د دوئيل بلنه ورکړه او هم يې پـه تـاوژک کـې لـه خپـل روحـاني مشـر سـره کتنه لکه بريښنا داسې په خيال کې وروځلېدلـه. د لـوژ پرتمينـه غـرمنۍ وريـاده شـوه. دغـه غرمنۍ پـه انګريـزي کلـوب کـې جـوړه، هغـه ده، يـو څوک آشنا نېږدې ګران سړى د ميز سرته ناست دى. هو کې دا ، دى دى. دا روحاني مشر دى. پيير له ځانسره وويـل: ګوره ! هغـه مـړ شـوى نـه و، هو کې مړ شو، خو زه خبر نه وم چې هغه ژوندى دى. او زه څـومره غمجـن وم چـې هغـه مـړ شـو او اوس څومره خوشالـه يـم چـې هغـه بېرتـه ژونـدى شــوى دى ! د ميــز يــوې خوا تــه انــاتول، دولوخــوف، نيفيڅکــي او دينيسوف او څو تنه نور ناست وو او ددغه ډلې خلک پيير تـه پـه خـوب کـې هماغـه شـان څرګنـده ښـکاريده لکـه هغـه بلـه ډلـه چـې ده (هغـوى)

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو مول. دغه خلک اناتول، دولوخوف، لوړ لوړ غږېدل، سندرې يې ويلې، خو د روحاني مشر غږ تر هغو نه هم لوړ و. پرله پسې غږېده او د هغه د غږ انګازې هماغه هيبت او غرمبهاري درلود، لکه د جګړې په ډګر کې د توپونو اواز. خو د روحاني آواز له دې ځانګړتياوو سره سره، خوږ او آرامونکی و، پيير په دې نه پوهېده چې روحاني مشر څه وايي، خو په دې پوهېده (ځکه د هغه خبرې هم په خوب کې خورا څرګندې وې) ځکه هغه دنيکۍ په اړه او په دې اړه چې کېدای شي د هغوی په شان شي، غږېده.. که څه هم هغوی مهربانه وو، خو پيير ته يې نه کتل، هغوی پيير نه پېژانده. پيير غوښتل د هغو پام ځانته راواړوي،له هغوی سره وغږېږي، غواړي ودرېږي، خو په همدې شېبه کې يې پښې لوڅې شوې او يخې شوې.

وشرمېد او په رښتيا يې پښې ځکه لوڅې شوې وې، چې کوټ ترې ښوييدلی و او ده بېرته په لاس راپټې کړې. په يوه شېبه کې پيير کوټ راسم کړ. سترګې يې وغړولې، هماغه انبار، هماغه په انبار کې ولاړې ستنې، او هماغه انګړ يې وليدل، خو اوس هر څه په تورتم کې ډوب نه و، لړه رڼا شوې وه، او پر هر څه شبنم او لړې ليدل کېدل او د يخنۍ احساس کېده.

پيير فکر وکړ: سپېدې شوې دي ! خو پروانه لري، زه بايد د روحاني مشر خبرې تر پايه واورم، بيا يې سر په کوټ کې ومروړه، خو نه هغه غرمنۍ او نه روحاني مشر يو هم نه و، يوازې خيالونه پاتې وو، هغه خيالونه چې په څرګنده ويل شوي، هغه خيالونو چې چا ويل او يا په خپله پيير په خپل ذهن کې تصورول.

پيير، وروسته دغه خيالونه ورياد ول، که څه هم دغه خيالونه دده د هغې ورځې د سترګو ليدلی حال، خبرې وې، خو دی په دې ډاډه و چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ته، دا دده له خياله بهر چا ويلي دي. هغه داسې انګېرله چې هغه هېڅ کله دا توان نه درلود چې په ذهن کې د دغه شان خيالونو تصور او داسې يې څرګنده بيان کړای شي.

دغه غږ هغه ته ويل:

-جګړه د خدای د قانون په وړاندې، د انساني آزادۍ د تسليمي تر ټولو خورا ګرانه بڼه ده. سادګي د خدای اطاعت دی، له هغه تېښتنه نه شته، او هغوی ساده دي. هغوی غږېږي نه، هغوی کړه کوي. ويل شوې خبره سپين زر دي. او ناويل شوي وينا سره زر. تر هغه پورې چې انسان ډارېږي پر هېڅ څه لاسبری کېدای نه شي او هغه څوک چې نه ډارېږي هر څه د هغه دي. که زوريدل، نه وای، انسان به نه خپلې پولې، نه به يې خپل ځان، يو هم نه پېژاند. تر ټولو نه ګرانه خبره (هغه لا په خوب کې ليدل يا اوريدل) داده چې وکولای شو د ټولو اند ښنو معنوي يووالی په روح کې ونغاړو. پېير په روحي تلوسې يې تکرار کړه: د ټولو شيانو يووالی، نه، يووالی نه، اند ښنې نه شو کولای سره يو ځای او يو کړو، هغه بايد سره پيوند کړو. هوکې، بايد پيوند شي، هوکې بايد پيوند شي، بايد پيوند شي ! پېير هغه داسې انګېرله، چې يوازې په دغو، کټ مټ په دغو کلمو او تورو ،يوازې او يوازې په دغو کلماتو ، هغه څه چې دی يې ويل غواړي، انځوريدای شي. او هغه زوريدنه چې دی يې زغمي، پای ته نه رسېږي. هغه زياته کړه:

-هوکې اند ښنې بايد سره پيوند شي، نورنو بايد پيوند شي.

يو غيبي اواز تکراروله:

-ښاغلی والاحضرت !بايد پيوند شي !نورنو بايد پيوند شي ! والاحضرت !بايد پيوند شي !نورنو ددې وخت راغلی چې سره وتړل شي.. والاحضرت.. بايد وتړل شي..

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د پېير د څاروان غږ و چې هغه يې کوله، پېير راويښ کړې. لمر مخامخ د پېير په مخ ورلګېده. هغه ناولي او له دوړو خاورو ډک مېلمستون ته وکتل. د مېلمستون د انګړ د څاه په شاوخوا کې سرتېرو ډنګرو آسونو ته اوبه ورکولې. او ګاډۍ د مېلمستون له دروازې وتلې، پېير په کړکۍ کې ددې ټولو ترليدلو، مخ واړاوه، سترګې يې وترلې، په تلوار يې د ګاډۍ پرڅوکۍ کې بيا ځان وارتيږه او وې ويل:

-نه، نه زه دا نه غواړم، زه نه غواړم دا ووينم او نه غواړم پرې پوه شم. زه غواړم په هغه څه پوه شم، چې په خوب کې راته څرګند شوی دی. که يوه شېبه نور نه وای راويښ شوی، په ټولو به پوه شوی وای، اوس نو څه وکړم؟ پېير په وحشت دا احساسوله، هغه څه چې ده په خوب کې ليدلي او دی پرې پوه شوی ټول رژيدلي او پرزيدلي دي.

څاروان او څوکېدار پېير ته ويل چې يو افسر راغلی او خبر يې راوړی دی، چې فرانسويان موژايسک ته نږدې کېږي او روسان شاتګ ته اړ شوي دي. پېير پاڅېد او سپاربښتنه يې وکړه، ځان جوړ، آسونه چمتو او ده پسې راشي او خپله پلی د ښار پلو وخوځېد.

پوځ له ښاره په وتو و او د لس زرو په شاوخوا کې ټپيان يې په ښار کې پرېښودل، دغه ټپيان په انګړو کې، د کورونو په کړکيو کې او ډلو ډلو په کوڅو کې ګڼه ګوڼه جوړه کړې وه. په کوڅه کې د هغه ګاډۍ تر څنګ چې بايد ټپيان يې وړي وای، چغې، ښکنځلې او د وهلو ټکولو غږ اوريدل کېده. پېير ده پسې خپله رارسېدونکې ګاډۍ خپل ټپي شوي آشنا جنرال ته ورکړه او دی هم له هغه سره په ګډه مسکو ته لاړ، هغه د لارې په اوږدو کې د خپل اوښي او د سردار اندرې له مرګه خبر شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰

پییر د اګست په ۳۰ مه نېټه مسکو ته راستون شو. د مسکو رسېدونکي تم ځای ته نېږدې، د راستوپچین یاور دی ولید.

یاور وویل:

-موږ هره خوا تاسو لټوو، ګراف غواړي هرومرو له تاسو سره وګوري. ښه به دا وي چې همدا اوس هغه ته ورشئ، ځکه هغه هیله لري،له تاسو سره د یو مهم کار په اړه وغږېږي.

پییر پرته له هغه چې خپل کور ته لاړ شي، یوه ګاډۍ یې ونیوله او مخامخ د مشر قوماندان کورته ورغي.

ګراف راستوپچین د همدې ورځې پر سهار د سکولنیکي په سیمه کې له خپل کلیوال کور نه ښار ته راغلی و. د مشر قوماندان کور له هغو بې شمېره مامورینو نه چې د سپارښتنو او آوامرو داخېستو لپاره راغلي وو، ډک و. هغو د انتظار په خونه او د هلیز کې راټول شوي وو. وآسیلچیکوف او ګراف پلاتوف لا د مخه له مشر قوماندان سره کتلي و او هغه ته یې ویلي و چې د مسکو ساتنه ناشوني ده او هغه به تسلیم شي. که څه هم دغه خبرونه له ولس نه پټ ساتل کېدل،خو د بېلابېلو ادارو چارواکي او مامورین هم د ګراف راستوپچین په څېر پوهېدل چې مسکو به د دښمن لاس ته لوېږي. هغوی ټول راغلي وو چې له خپلو دندو استعفا وکړي او له مشر قوماندان نه وپوښتي چې د هغوی تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

واک لاندې ادارو سره څه وکړي.

کله چې پییر د ګراف د هرکلي کوټې ته ورننوت په دې وخت کې له پوځه راغلی استازی له هغه ځایه راووت.

دغه استازي، د هغو پوښتنو په ځواب کې چې له هغه نه کېدې، په خورا ناهیلۍ لاسونه وښورول او له تالاره ووت.

پییر د انتظار په کوټه کې پاتې شو، په ستومانه او ستړو سترګو یې په هغه ځای کې ناستو بېلابېلو کسانو، زړو، ځوانانو، پوځیانو ولسي او نورو خلکو ته کتل. د ټولو په څېرو کې د ناآرامۍ او ناخوښۍ نښې ښکارېدې وې. پییر د مامورینو یوې ډلې ته چې یو تن یې په کې پېژانده ورنږدې شو. هغوی،له پییر سره تر ستړې مشې وروسته خپلو خبرو اترو ته دوام ورکړ.

-هماغه شان یې چې لېږلي دي، هماغه شان دې راستانه کړي. څه ټکه خو نه رالوېږي، خو خبره په دې کې دی چې اوس هېڅوک د هېڅ شي ځواب نه وايي.

یو بل تن،هغې چاپ شوې پاڼې ته چې په لاس کې یې وه، اشاره کوله او ویل یې:

-ګورئ ! دلته لیکل شوي دي کنه؟

هغه لومړي تن وویل:

-دا بیا بله خبره ده، دوی اړ دي چې دا د خلکو لپاره ولیکي.

پییر وپوښتل: دا څه شی دي؟

-نوې اعلامیه ده.

پییر هغه راواخېسته او په لوستو یې پیل وکړ:

« د دې لپاره چې والاحضرت دې خواته له راتلونکو پوځونو سره ژر تر ژره یوځای شي، له موژایسک نه اوښتی او په یوه ټینګ او ډاډمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای کې یې مورچل نیولی دی، په داسې ځای کې چې دښمن پر هغه ناڅاپي برید ونه شي کولای. هغه ته له دې ځایه اته څلوېښت عرادې توپونه او څه نور مهمات ورلېږل شوي دي. والاحضرت وایي چې د وینې تر وروستي څاڅکي پورې د مسکو ساتنه کوي او آن چمتو دی چې کوڅه په کوڅه وجنګېږي. ورونو ! تاسو دې ته هم پام کوئ چې دولتي اداري تړل شوي دي، موږ باید هغه منظمې کړو، ډاډمنو ځایونه ته یې واستوو او یا به ظالمانو او شر اندازو سره ګورو، خو ددې لپاره چې خبرې دې ته ورسېږي، زه ښاري او کلیوالو زړو او ځوانانو ته اړتیا لرم. ددې لپاره به مو دوه ورځې مخکې خبر کړم، خو اوس دې ته اړتیا نه شته، نو ځکه څه نه وایم. تبرونه راواخلئ، نېزې هم بدې نه دي، خو شاخې تر ټولو بیا ښې دي. یو فرانسوي خو د جودرو تر یوې بوجۍ درونډ نه دی. سبا تر غرمنۍ وروسته یو(ا فیرسکانومی) شمایل را اخلم او د ټپیانو د دیدن لپاره د ایکاترین روغتون ته ورځم. هلته به اوبه مبارکې کړو او هغوی به ژر روغ شي. زه اوس روغ یم،زما سترګې خوږېدې اوس مې دواړه سترګېویني.»

پېیر وویل: خو ما ته پوځیانو ویلي و چې په ښار کې جګړه ناشونې ده او مورچلونه هم..

هغه لومړني چاروا کي وویل:

-موږ هم په همدې اړه غږېدلو.

پېیر وویل: دا بیا څه معنا لري چې لیکلي یې دي، زما سترګې خوږېدې او اوس دواړه ویني.

یاور په موسکا وویل: د ګراف پر سترګو بخار راختلی دی،کله چې ما هغه ته وویل خلک راغلي چې تا وګوري، هغه خورا نا آرامه شو. او ناڅاپه یې هماغه موسکا پرشونډو خپله پېیر ته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-رښتیا ښاغلی ګراف موږ اوریدلي چې تاسو هم له کورنیو ستونزو سره لاس ګریوان یاست؟ داسې ویل کېږي چې ستاسو مېرمن ګرافینه. ..

پېیر بې پروا وویل: ما خو څه نه دي اوریدلي، ښه وایه، تاسو څه اوریدلي دي.

یاور چې هماغه موسکا یې پر شونډو خوره وه، وویل:

-نه، نه، پوهېږئ ! خلک هسې آوازې هم خپروي، خو زه وایم ما هسې اوریدلي دي.

-وایه څه دې اوریدلي؟

یاور بیا په هماغې موسکا وویل: هوکې، داسې ویل کېږي، چې ګرافینه ستاسو میرمن تکل کړی دی، بهر ته لاړه شي، کېدای شي، دا هسې آوازه وي. ..

پېیر په ګېنې خپلې شاوخوا ته وکتل او وې ویل:

-کېدای شي ! هغه، هغه لنډ ونی زاړه سړي ته چې پاکې جامې یې اغوستې، تکه سره بشره یې لرله، لوړه ږیره، او ګڼ بانه یې لکه واوره تک سپین و، اشاره وکړه و پوښتل:

-دا بوډا څوک دی؟

-دا یو سوداګر دی، هوتلي، هغه ویریشیاګین نومېږي. تاسو به د هغې خبرپاڼې کیسه اوریدلې وي؟

پېیر د بوډا آرامې، ټینګې څېرې ته وکتل او په داسې حال کې چې په هغې کې یې د خیانت نښې لیدې وویل:

-ښه ویریشیاګین همدا دی !

یاور وویل: نه دا خپله هغه نه دی، دا یې پلار دی، دا هماغه څوک دی چې خبرپاڼه یې لیکلې ده، هغه ځوان دی، هغه نیول شوی دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې ښکاري چې تور يې دروند دی.

يو بوډا چې يو ستورى يې پر ټټر ځړېده او يو بل په ختمه الماني مامور، چې صليب يې په غاړه کې پروت و ، له دغې ډلې سره يو ځاى شول.

ياور کيسه کوله: ګورئ !دا جړه کيسه ده، دا خبر پاڼه دوه مياشتې مخکې راپيدا شوه دا پاڼه چا ګراف ته راوړه او هغه سپارښتنه وکړه چې دا دې وخپرل شي. هماغه و چې ګاوريل ايوانوويچ د خپرنې لپاره وګمارل شو، تر هغه پورې دغه خبرپاڼه د درې شپېتو تنو لاس په لاس ګرځېدلې وه. ګاوريل ايوانوويچ يو ته ورځې او پوښتنه ترې کوي: دا پاڼه مو له کومه کړه؟ هغه ورته وايي: پلانې راکړه. بيا هغه پلانې ته ورځي او ورنه پوښتي چې دا پاڼه تاسو له چا نه اخېستې ده؟ همداسې خوله په خوله، تر هغه چې خبره او وار ويريشياګين ته رسېږي. دلته ياور وخندل او وې ويل: پوهېږئ، يو چا چې ښوونځى هم پاى ته نه دى رسولى، يو سوداګر ګوټى، له هغه نه پوښتي: تاسو دا خبر پاڼه له کومه کړه؟ خو غوره خبره دا وه چې موږ پوهېدو چې هغه خبرپاڼه يې له چا اخېستې وه، هغه د پستې له مديره پرته له بل چا نه اخېستى نه شوه. خو هغو ،په خپل منځ کې جوړه کړې وه، نو ځکه وايي:

-له هېڅ چا مې نه ده اخېستې، ما خپله ليکلې ده. که هر څومره يې وپوښتو، هر څومره يې وګواښوه،هغه په خپلې خبرې ټينګار کاوه او ويل يې:

- خپله مې ليکلې ده. خبره يې په همدې ډول ګراف ته سره ورسوله. ګراف هغه وروغوښت. دا پاڼه تا له کومه ځايه راوړې ده؟

-خپله مې ليکلې ده.

د ياور پرشونډو له غروره ډکه د خوښۍ موسکا خوره شوه او وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ويل:

-ګوره ته خو ګراف پېژنې، هغه خورا په قهر شو او وې ويل:

-دا سپين سترګى ګوره، دروغ او تېښګار د څه لپاره !

پيير وويل:

-ښه ښه پوه شوم !ګراف غوښتل چې هغه د کلوچارف په لاس ورکړي او د هغه نوم ياد کړي.

ياور په ډار سره وويل: نه، هېڅکله نه !د کلوچارف له توره پرته،نور تورونه هم ډېر وو، دې تورونو ته هېڅ اړتيا نه وه. هغه لا پخوا شړل شوی و. خو خبره په دې کې وه چې ګراف سخت په قهر شوی و او وې ويل:

-تا څنګه کولی شول هغه وليکي !هغه له ميز نه، د هامبورګ ورځپاڼه راواخېسته، او وې ويل: وګوره !دلته خپره شوې ده. تا هغه ليکلې نه ده، تا هغه ژباړلې ده، هغه هم ناسمه ژباړه، ځکه ته احمق خو په فرانسوي هم نه پوهېږې. تاسو څه فکر کوئ ؟

هغه ځواب ورکړ: نه، هېڅکله نه، ما هېڅ کومه ورځپاڼه لوستې نه ده، دا پاڼه ما خپله ليکلې ده.

-ښه چې داسې ده، ته خايين يې، تا محکمې ته سپارو چې ځړوند دې کړي. ګوره !وو ايه خبر پاڼه دې له چا اخېستې ده؟ خو ځوان ويل:

-ما هېڅ کومه ورځپاڼه ليدلې نه ده، ما هغه خپله ليکلې ده. څېړنه او پلټنه ځای پر ځای ولاړه او تر دې نه مخکې لاړه نه. ګراف د هغه پلار راوغوښت، خو هېڅ ګټه يې ونه کړه. محکمې ته يې سپاره، تورن يې کړ او شاقه کار ته يې ولېږه. اوس يې پلار راغلی او د هغه د بښنې شفاعت کوي. خو لچک ځوان، هسې يو باغي ياغي د سوداګر زوی، د نجونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

او غوړو جامو لېوال اوس داسې کبرجن شوی چې له شیطان نه ځان زیات ګڼي. ګورئ ! داسې زلمی دی ! پلار یې د کامن پله ته نېږدې یوه کافي لري، په دې کافي کې یې د حضرت مسیح یو شمایل.. ځړولی دی چې په یو لاس کې یې یوه سپېڅلې لکړه او په بل لاس کې نړۍ نیولې ده. هغه دغه انځور کورته وړی دی، څو ورځې یې هلته ساتلی دی او یو احمق انځورګر یې پیدا کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱

د دغـې نـوې کیسـې پـه مـنځ کـې و چـې پـېیـر یـې مشـر قـومـانـدان تـه وروغوښت. پېیر د ګراف راستوپچین دفتر ته ورننوت. راستوپچین د پېیر ورننوتلو سره په داسې حال کې چې سترګې او تندی یې مښل، سترګې برندې او تندی یې تریو کړ. لنډ ونې سړي چې هغه ته څه ویل د پېیر د ننوتلو سره سم چپ شو.

همدا چې هغه لنډ ونی سړی ووت، راستوپچین وویل:

-سلام علیکم ستر جنګیاله ! ستاسو د سترو سرښندنو پـه اړه مې اوریدلي دي، خو اوس نه ددې په اړه ،خبره دې زما او ستا ترمنځ یي ګرانه.

ګراف راستوپچین وپوښتل:

- دا راته ووایه چې ته ماسون (یو مذهبي ډله) یې؟

د راستوپچین خبرې له داسې یوې ملنډې نه ډکې وې، چې تا به ویـل ماسـون والـی کـومـه ګنـاه ده او دی غـواړي، هغـه وبښـي. ګـراف راستوپچین وویل:

-ما ته په پوره توګه څرګنده ده، ګرانه ! چې ماسون تر ماسونه پورې دی، زه هیله لرم تاسو له هغو ماسونانونه، نه یاستی، چې د بشر د ژغورنې په نامه غواړي روسیه ووژني.

پېیر ځواب ورکړ: هو زه ماسون یم.

-دغه ده، ګورې ګرانه ! تاسو به هرومرو خبر یاستي چې ښاغلي سپرانسکي، ماګنبڅکي هغه ځای ته چې لېږل شوي وای، ولېږل شول،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه راز ښاغلی کلوچاروف سره هم همداسې وشول او له نورو هغو کسانو سره چې د سلیمان د معبد د جوړولو تر نامه لاندې یې هڅه کوله د خپل هېواد معبد وران کړي. تاسو باید پوه شوي وای چې له هغوی سره د دغه راز کړو لپاره کلک دلایل و، که د دې ځای د پست مدیر ناوړه ګواښمن سړی نه وای، ما هسې بې دلیله تبعید ولی نه شو. اوس دا هم راته ښکاره ده چې تا له ښاره د هغه د لېږدلو لپاره خپله ګاډي هم هغه ته ورلېږلې او د هغه ځینې کاغذونه دې هم د ساتنې لپاره له هغه اخیستي دي. تاسو ما ته ګران یاست، زه نه غواړم تا ته کومه ستونزه پیدا کړم، زه تر تاسو دوه برابره مشر یم او تاسو ته د پلار په څېر لارښوونه کوم چې له دغه راز خلکو سره خپلې اړیکې بند کړئ او خپله هم ژر تر ژره له دې ځایه لاړ شي.

پېیر وپوښتل: ښه ښاغلیه ګرافه، د کلوچاروف ګناه څه ده؟

راستوپچین چغه کړل:

-د هغه په ګناه زه پوهېږم، دا ستاسو په صلاحیت کې نه دی، چې په دې اړه له مانه پوښتنې وکړئ.

پېیر پرته له هغه چې راستوپچین ته وګوري، وویل:

- که هغه مو د ناپلیون د خبر پاڼو، په خپرولو تورن کړی دی، ښه ده، نو دوی څنګه دا ثابتولی شي؟

راستوپچین له پخوانه لا په لوړ آواز، د پېیر خبرې پرې کړې او وې ویل:

-دا همداسې ده، هغه لا په قهرجن آواز چې د سپکاوي ښنې یې یادولې، وویل:

-ویریشیاګین خائین دی او وطن پلورونکی دی او په حق سر یې خپله جزا لیدلې ده. خو ته ما دلته د دې لپاره نه یې راغوښتلی چې زما د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کارونو په اړه وغږېږو، بلکې ددې لپاره مې راغوښتلی یې چې تا ته مشوره درکړم او یا سپارښتنه درته وکړم چې ته دې له دغو شان کسانو لکه کلوچاروف سره خپل اړیکي وشلوې او بیا ژر تر ژره له دې ځایه لاړ شې. د هر چا په سر کې چې داسې لېونتوب وي، زه به یې ترې خلاص کړم، خو ناڅاپه یې دې ته پام شو چې بېزار او خوف سره له هغه چې هېڅ ګناه یې نه ده کړې، غږېږي او پر هغه چغې وهي. په مینه یې د هغه لاس راونیو او وې ویل:

- مورې د یوې سترې بدمرغۍ په درشل کې یو، زه د ټولو هغو کسانو د نازولو او پاللو وخت نه لرم چې زما دیدن ته راځي، ما به وبښي، اوس ستاسو خوښه چې هر څه کوئ ګرانه ! تاسو اوس څه کوئ؟ زما موخه داده چې تاسو خپله څه کوئ؟ تاسو خپله؟

پیېر پرته له هغه چې سر پورته او د بشرې حالت بدل کړي، وویل:

-هېڅ، هېڅ څه نه کوم.

ګراف تندی تریو کړ او وې ویل:

-د یو دوست مشوره واوره، ځنډېږه مه، ژر تر ژره له دې ځایه ځان باسه، څه خومره ژر چې کولای شئ، له مسکوه ووزه، روغ او نیکمرغه به هغه څوک وي چې خبره اوري او غوږ ورته نیسي، د خدای په امان ګرانه ! کله چې پیېر له کوټې نه وت، هغه له دروازې نه ورپسې غږ کړ:

-هو، ربښتیا له یاده مې ووتل، له تاسو نه وپوښتم، دا ربښتیا ده چې ګرافینه (د هغه مېرمن – ایلین) د مسیحي کاتولیک کشیشانو منګلو ته ورلویدلې ده؟

پیېر هېڅ ونه ویل، تندی یې تریو او خوا یې داسې شنه شوه چې هېڅکله هغه چا په دې ډول نه و لیدلی او همداسې لاړ او ووت.

کله چې کورته راورسېد، هوا تیاره شوې وه. په هغه ماښام

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګارنګ کسان دده دیدن ته راغلي وو. د کمیټې سکرتر، د هغه د کنډک ډګروال، د اداري مشر، دوه چوپړان او یو څو تنه ګدایان. هغو ټولو هر یو خپله هیله لرله او داسې غوښتنې یې کولې چې د هغو د ستونزو لپاره پيير باید پریکړه کړې وای، پيير په دې خبرو هېڅ نه پوهېده، پروایې نه لرله او پوښتنو ته یې یوازې ددې لپاره ځوابونه ورکول چې د هغو له غمه ځان وژغوري، خو وروسته له هغه چې پيير، د هغو ارباب یوازې پاتې شو، هغه د خپلې ښځې لیک پرانست او هغه یې ولوست.

هغوی – په مورچلونو کې سرتېري، سرداراندرې ووژل شو... بوډا...

سادګي د خدای تابعیت دی، باید وزوربرو... ټولې معناوې باید سره پیوند شي... ښځه غواړي مېړه وکړي... باید هېر کړو او پوه شو...

هغه د کټ پلو ته ورغی. پرته له هغه چې کالي وباسي، ځان یې پر کټ ورواچاوه او سمدلاسه خوب یوړ.

کله چې بل ورځ سهار راویښ شو، د هغه د چوپړانو مشر راغی او ده ته یې خبر ورکړ چې د ګراف راستوپچین نه یو مشر پولیس راغلی او غواړي پوه شي آیا ګراف بېزاوخوف له مسکو نه وتلی دی او کنه؟

تر لسو پورې بېلابېل کسان چې د پيير دیدن ته راغلي وو، د هرکلو په تالار کې هغه ته سترګه په لاره وو. پيير په تلوار کالي بدل کړل او ددې پر ځای چې هغو ته ورشي، د ودانۍ د شا د لارې له زینو ښکته شو او له دروازې ووت.

له هغه ورځې، بیا د مسکو د تالان او ورانولو تر پایه پورې، د بېزاوخوف د کورنۍ له غړو نه یو هم، سره له ټولو هڅو او لټولو نه، هېڅ چا نور هغه ونه لید او په دې نه پوهېدل چې هغه چېرې دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲

د رستوف کورنۍ د سپټمبر تر لومړۍ نېټې یعنې پر مسکو د دښمن د یرغل تر درشله پورې په دې ښار کې پاتې شوه.

وروسته له هغه چې پېتیا د قزاقانو په ابالنسکي نومې غونډ کې دنده واخیسته او بیا (د بیلایا څرکوف) کلیسا ته چې هلته دغه غونډ په کې جوړېده دده تګ، د ګرافینې په زړه کې تلوسه راوپاروله. دې خیال چې د هغه دواړه زامن، جګړې ته تللي، دواړه دده له پامه لرې شوي، نن یا سبا کېدای شي یو یو یا دواړه یو ځای ددې د یوې خورلنډې د درې زامنو په شان ووژل شي، دا ډېره زوروله او سږ کال په اوړي کې دا د لومړي ځل لپاره و چې دې تصور د هغه خیالونه په خورا عذابوونکې ډول په ځان اخته کړي وو. دې غوښتل او هڅه یې کوله نیکولای له جګړې راوغواړي، دې هیله لرله چې خپله پېتیا ته ورشي او هغه یو ښه ځای لکه پترزبورګ ته واستوي، خو نه دا کار وشو او نه هغه.. هېڅ معلوم نه و چې نیکولای چېرې دی او تر خپل وروستي لیکه چې په هغه کې یې له شهزادګۍ ماریا سره د خپلې کتنې یادونه کړې وه، هېڅ حال معلوم نه و.

مشرې ګرافینې هېڅ خوب نه درلود او که به ویده شوه خوب به یې لیده، چې دواړه زامن یې وژل شوي دي. ګراف تر ډېرو مشورو او خبرواترو نه وروسته په پای کې د ګرافینې د کرارولو لپاره لاره پیدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړه. هغه پیتیا د ابالنسکي له غونډه د پېير بېزاو خوف غونډ تـه چـې د مسکو په ښځو کې مېشت و رابدل کړ. که څه هم پیتیا بیا هم په پوځ کې پاتې کېده، خو د خدمت د ځای په دغه بدلون کې، ګرافینه څکه لږ آرامه شوه چې لږ تر لږه د هغـه یو زوی دې تـه نېږدې او ددې تـر څارنې لاندې وي. او هیله يې لرله داسې یو چاره وکړي چې پیتیا داسې پـه یـوه ځای کې وګماري چې نور لـه هغې لرې نه شي. او هغـه پـه داسې یـوه قطعې کې وساتي چې هغه هېڅکله په جګړه کې ګډون ونه کړي. تر هغـه پورې چې نیکولای تر ګواښ لاندې و، ګرافینې داسې انګېرلـه چـې د هغه مشر زوی دې ته د هغې تر نورو ټولو اولادونو ګران دی. دې بـه لـه دې امله ځان ډېر ملامتـاوه، خو کله چې بـه پیتیـا وریاد شو، د هغـې کمکی زوی، هغه شیطان پیتیا چې سبقونه يې نه ویل، پـه کـور کـې یـې هر څه ماتول، ټول يې له ځانه ستومانه کړي وو، هغـه پیتیـا چـې تـورې سترګې، خندنی څېره او لوړه پزه يې درلوده او پـر اننګو یـې سوروالی ناست و، ددغو پخو، بې رحمو او قهرجنو خلکو لاس تـه ورلویدلی و، هېڅ څرګنده نه وه چې د څه لپاره جنګېږي، خـو بیـا هـم لـه هغـه خونـد اخلي، هوکې هغې ته خپل پیتیا وریاد شو، نو داسې به يې انګېرله چـې هغه تر ټولو اولادونو نه زيات ورته ګران دی. هر څومره به چې مسکو تـه د پیتیـا د راستنېدو مـوده لنډېـده، پـه هماغـه انـدازه بـه د ګرافینـې نـاآرامی لا زیاتېـده او زیاتېـده. هغـې داسـې تصـور کـاوه چـې دغـه نیکمرغه ورځ به هېڅکله راونه رسېږي. هغه نه یوازې د سونیا بلکـې د ګرانې ناتاشې او آن د خپل مېړه تر مخې به بې صبري او نـاآرامي کولـه. هغې به په زړه کې ویل:

-دا ټول څه کومه، زما له پیتیا پرته بل یو هم په کار نه دی.

د اګست په وروستیو ورځو کې د نیکولای بل لیک راورسېد. هغـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه لیک له ورونژ نه رالیږلی و. هلته یې دی، د آسونو پلورلو پسې استولی و. دغه لیک ګرافینه آرامه نه کړه. وروسته له هغه چې پوه شوه چې یو زوی یې له ګوابښ نه لرې شوی دی، د بل زوی، پیتیا د ژوند په اړه یې زوریدنه لا پسې زیاته شوه.

سره له هغه چې لا د اګست په شلمه د رستوف ټول نږدې خپل خپلوان او پېژندګلوي له مسکو نه وتلي وو، سره له هغه چې ټولو پر مشرې ګرافینې ټینګار کاوه چې څومره ژر کېدای شي دوی هم له مسکو نه ووزي، خو هغې تر هغه پورې چې ددې د ژوند پانګه، دهغې کمکی زوی پیتیا له مسکوه را ونه رسېږي، اصلاً له مسکوه د وتلو په اړه د چا خبره هم نه اوریده. د اګست په ۲۸ مه نېټه پیتیا مسکو ته راورسېد. د مور له خواخوږۍ، ناز او اند ښښنې نه ډک هرکلی، د ځوان شپاړلس کلن افسر خوښ نه شو. که څه هم مور خپل دغه تکل چې زوی، نور له ځانه، نه لرې کوي، له هغه نه پټ ساته، خو پیتیا د مور په دغه خیال پوه شو او د مورني احساس او غریزې له مخې په دې پوهېده چې د مور نازول او پالل به دی له کاروباسي او نور به یې هم نازولی کړي. (دده په وینا) دده د مېړنتوب اور به آرامه کړي. هغه مسکو ته د راتګ په وخت کې له مور سره خورا سوړ تګ راتګ کاوه او له هغې سره د مخامخ کتنې نه یې ډډه کوله. او تل یې له خپل خور، له ناتاشا سره چې پر دده ډېره مهربانه وه او د ورورګلوۍ مینه یې ورسره کوله، خپل وخت تېراوه.

ګراف د خپل همیشني دریځ له مخې د اګست تر ۲۸ مې پورې له مسکوه د وتلو لپاره هېڅ ډول چمتووالی نه درلود، خو د اګست په ۳۰ مه د ریزان له ولایت او د مسکو له څنډو نه د دوی لېږدولو ته ګاډۍ راورسېدې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اګست له ۲۸ مه تر ۳۰ مې پورې ټول مسکو په شروشور او خوځېدا کې و. د ګاډیو کتارونو هر ورځ د بارادنیو د جګړې په زرګونو ټپیان، د دراګاميلووا له دروازې نه مسکو ته راوړل، په ښار کې دې خوا هغې خوا رسول. د مسکو په زرګونو او سپدو نکي او د هغو کډې يې د ښار د نورو دروازو له لارې له ښاره وو بستل. د راستوپچين د خبر پاڼو سره سره، يا له هغو پرته، يا د هغو د اغېز له مخې ډولاډول ضدو نقيض او عجيبې غريبې آوازې به په ښار کې خورېدې. يوه، به ويل چې څوک له ښاره وتلو ته نه پرېږدي، بل به برعکس ويل چې ټول شمايل يې د ښار له کليساوو نه راټول او ټول خلک په زوره له ښاره باسي. چا به ويل چې د بارادنيو تر جګړې وروسته روسي پوځ د پخوا په شان جګړې ته دوام ورکړي او فرانسويانو ماته کړې ده، کوم تن به بيا د هغه ضد خبره کوله او ويل به يې چې روسي پوځ تالا شوی دی. بل به ويل چې د مسکو اربکيان، له روحانيونو تر مخې شوي دي او ځان درې غونډيو ته رسوي، چا بيا په پټه پټه ويل چې کشيش اګوستين ته له مسکو نه د وتلو اجازه نه ده ورکړ شوې، د وطن خايينان نيول شوي کليوالو پاڅون کړی او هغو کسانو چې کډه کړې ده، په کورونو يې تالان ګډ کړی دی، داسې او داسې نورې آوازې، خو دا ټولې آوازې وې، په اصل کې ټول هغه چې کډه شوي وو او هغه څوک چې پاتې شوي وو (او هغه جرګه چې په هغه کې د مسکو د تسليمي پريکړه کېده، لا په فيلي کې جوړه شوې نه وه) ټولو داسې احساسوله (او خپل احساس يې پټاوه) چې مسکو به هرومرو تسليمېږي. هر څوک بايد ژر تر ژره وتښتي او خپلې شتمنۍ خوندي ځای ته ورسوي. خلکو داسې ګڼله چې او سني هر څه بايد راوپرزېږي او د هغه پر ځای بل دولت جوړ شي، خو د سپتمبر تر لومړۍ نېټې پورې هېڅ شی بدل شوی نه و، هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شان چې يو جاني د پانسۍ رسۍ ته بدرګه کېږي او هغه په دې پوهېږي چې اوس بايد هر څه بدل او دی اعدام شي، خو بيا هم شا وخوا ګوري او خپله کړه خولۍ راجوړولي، د غه شان مسکو هم سره له هغه چې انګېرل کېده، ژر به سقوط وکړي او ټول هغه اړيکي چې خلکو د هغو له مخې ژوند کاوه او ورسره رږدی و، وشلېږي خو بيا يې هم بې ارادې خپل ورځني ژوند ته دوام ورکاوه.

د مسکو تر سقوطه د درې ورځو په اوږدو کې د رستوف د کورنۍ ټول غړي هر يو د خپل ژوند په بېلابېلو غمونو کې ډوب وو، ګراف اليا اندريوويچ د کورنۍ مشر پرله پسې د ښار بېلابېلو سيمو ته تګ راتګ کاوه، هلته به يې رنګارنګ آوازې اورېدې، بېرته به کورته راستنېده او په تلوار سره به يې له ښاره وتلو ته د چمتووالی سپارښتنې کولې.

ګرافينه د کالو او د کېړو د ټولولو څارنه کوله، له ټولو نه خپه و او پرله پسې پيتيا پسې، چې له هغې نه تښتېده، دې خواته او هغې خوا ته تلله راتلله. ناتاشې سره به يې ځکه رخه کوله چې پيتيا به ټول وخت له هغې سره و. يوازې سونيا وه چې په رښتيا يې کارونه کول، کالي يې ټولول، خو هغه هم په دې ورو ستيو وختو کې ټول وخت ځکه خوا شينې وه. چې د نيکولای هغه ليک يې ددې په مخ کې لوستې و، چې په هغه کې له شهزادګۍ ماريا سره د هغه د کتنې يادونه شوې وه. ګرافينه، د ليک تر لوستلو ډېره خوشاله شوې وه او ويل يې و چې د نيکولای او شهزادګۍ په دغه کتنه کې د خدای اراده وينې.

ګرافينې ويلي و:

- زه هېڅکله په دې نه وم خوشاله چې سرداراندرې بالکونسکي (د ماريا ورور) له ناتاشې سره کوژده وکړه، تل مې داهيله لرله، چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیکولای له شهزادګۍ ماریا سره واده وکړي.
سونیا داسې احساسوله چې د ګرافینې دا خبره ربښتیا هم ده، ځکه د رستوف د کورنۍ د دیوالي کېدو د مخنوي یوازینۍ لاره دا وه چې نیکولای له یوې بډایې نجلۍ سره واده وکړي، له شهزادګۍ ماریا پرته، بله ښه ناوې نه پیدا کېده، خو د سونیا لپاره دا ستره بدمرغي وه، ددغې خواشینۍ او د غم له لوی پېټي سره سره بیا هم هغې په ځان کې دا توان پیدا کړ چې د چوپړانو لارښوونه وکړي، د پړو او پېټیو په تړلو او راټولولو کې ونډه واخلي، نو ځکه ټوله ورځ همداسې اخته وه.
ګراف او ګرافینې به چې کله غوښتل کومه سپارښتنه او غوښتنه وکړي، هغې ته به یې ورغږ کړ. پیتیا او ناتاشا نه یوازې له خپلې مور او پلار سره مرسته نه کوله، بلکې په خپلو نازونو او کړو وړو به د نورو خندا کېدل. ټوله ورځ د هغو د خندا کړسهاری شروشور او خپل منځ کې د هغو د ناندریو غږ او چغې پورته وې. خوشاله به وو، خندل به یې، خو دې خندا کوم ځانګړې علت نه درلود.. پیتیا وروسته له هغه چې پوځ ته تللی و، نور نو هغه وړوکی هلک نه و (لکه هغه شان ټولو ورته ویل) بلکې پوه تکړه او زړور زلمی و. هغه له دې کبله خوشاله و چې له (بیلې څرکوې) له سیمې نه چې هلته نن سبا جګړه پیل کېده، مسکو ته را بدل شوی دی، خو دا ځای هم ژر د جګړې ډګر کېدونکی و، خو دی له ټولو نه زیات په دې خوشاله و چې ناتاشا هغه څوک چې ددې ساعت به ورسره ښه تېروه خوشاله و. ځکه ناتاشا له دې امله خوشاله وه چې تر اوږدو غمونو وروسته اوس، بې غمه شوې وه، او داسې څه نه و، چې هغه ته څه غم ورپه یاد کړي او خوا یې شنه کړي. د هغې روغتیا هم ښه شوې وه، ددې تر څنګ هغه په دې خوشاله وه چې یو څوک یې تر څنګ و چې ددې ستاینه یې کوله.. پیتیا سر تر پایه ددې په ستاینو لګیا و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جګړه او سوله

د پیتیا د خوشالۍ بل غوره علت دا و چې جګړه د مسکو دروازو ته رارسېدلې وه، ډېر ژر دد غو دروازو تر شا ډزې پیل کېدونکې او د خلکو تر منځ به وسلې ویشل کېدونکې وې، خلک تښتېدل، کومې خواته تلل او کوم عجیب غیر معمول څه پېښېدل. دا ټول د هر چا په تېره د ځوانانو لپاره یو عجیب څه برېښېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳

د اګست په یوديرشمه د سه شنبې په ورځ، د رستوف په کور کې هر څه لاندې باندې او ګډوډ وو. ټولې دروازې پرانيستې، ټوکۍ او ميزونه يې راټول کړي او يا يې د باندې رايستلي وو او يا يې همالته ځای پر ځای کړي وو. هينداري او تابلو ګانې يې له ديوالونو نه ښکته کړې وې. هرې خواته صندوقونه ايښي و او دې خوا هغې خوا وانښه ،د پوښولو کاغذونه او رسۍ پرتې وې. هغو کليوالو او چوپړانو چې دا ټول شيان او کيږې ځای پر ځای کول، په درنو درنو قدمونو په لرګين غولي، دې خوا هغې خواته تلل راتلل. د کور په انګړ کې بې شمېره کليوالي ګاډۍ او کراچۍ چې ځينې يې بار شوې او ځينې لا تشې ولاړې وې.

د کور او انګړ فضا د هغو چوپړانو او کليوالو له غږيدا ، نارو او شروشور نه چې له خپلو ګاډيو او کراچيو سره له کلي نه راغلي وو ، ډکه وه. هغوی يو بل ته نارې وهلې او پر يو بل به يې غږ کاوه. دا ښکاره نه وه چې ګراف لا سهار د وخته چېرې تللی و. ګرافينه چې له شروشور نه يې سر په درد شوی و او په لامده شوي دستمال يې تړلی و، په واړه تالار کې ويده وه. پيتيا په کور کې نه و او هغه د خپل هغه ملګري کورته چې دواړو غوښتل د اربکي پوځ نه ځان رسمي پوځ ته بدل کړي، تللی و. سونيا په تالار کې وه، د چينو او کربستالو د کپړو د تړلو شويو پيټو ساتنه يې کوله. ناتاشا په خپله کوټه کې چې تالان شوې هغې ته پاتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدله، د خپلو کميسونو او د غاړې د دستمالونو په منځ کې ناسته وه. .. هغې خپل ځېنې کالي چوپړانو تـه وروبښـل، خو کله چې خبره دې تـه ورسېده چې يو څه بايد ټول کړي، هغه ښه او بد جلا کړي، حوصله يې په تنګه شوه او دونياشا ته يې وويل:

-ته، ګرانې دونياشا ، ته به يې راته ټول کړې، هـ؟

همدا چې دونياشا ژبـه وکـړه چې پـه مينـه بـه دا کـار ورتـه وکـړي، ناتاشا پر غولي کېناسته او د نڅا هغه پخوانی کميس يې راواخېست او په خيالونو کې ډوب شوه. .. بيا بېرته له ځايه پاڅېده، له کړکۍ نه يې د باندې وکتل. په کوڅه کې، له ټپيانو نه ډکه يوه کراچۍ ولاړه وه.

مينځې، چوپړان، آشـــپزان، ګاډيوانان، تحويلداران، دګاډيوانانو ملګري د آشپزانو شاګردان، ټول او ټول د دروازې خواته ولاړ او ټپيانو ته يې کتل.

ناتاشې سپين دستمال پر سر واچاوه، دد ستمال دوه څوکې يې پـه لاس ټينګې ونيولې او لاړه کوڅې ته ووتله.

بـوډۍ ماوراکوزمينيشـنا ،پخوانۍ تحويلـداره د دروازې پـه شـا و خوا کې له ګڼه ګونې راجلا او هغـې ګـاډۍ تـه چې پـه پـړو تـړل شوې او کېږدۍ ډوله وه، ورنږدې شوه. هغې په ګاډۍ کې لـه ځوان پراتـه افسـر سره چې رنګ يـې الـوتی و، خبـرې پيـل کـړې. ناتاشا څـو ګـامـه وړانـدې لاړه په داسې حال کې چې خپل د سر دستمال يې، هماغه شان پـه دواړو لاسونو کلک نيولی و، په حيا ودريده او د ځوان افسر هغو خبرو ته يـې غوږ ونيو چې هغې زړې کلي دارې ته يې کولې.

ماورا کوزمينيشنا وويل:

-ښه، ته نو په مسکو کې هېڅوک نه لرئ؟ ښه به داوي چې پـه کـوم کور کې آرام وکړئ، بلکه بل ځای نه وي، له موږ سره واوسه، زموږ خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بادارن هسې هم روان دي.

افسر په خورا ناتوانه غږ وويل:

-نه پوهېږم ما به څوک پرېږدي او کنه؟ دغه زموږ قوماندان دی، له هغه نه وپوښتئ. هغه یو څورب جگړن ته چې په کوڅې کې د ولاړو کراچیو له کتاره راستنېده اشاره وکړه.

ناتاشې چې له وحشته یې سترگې وتلې وې. د ټپي افسر مخ ته یې کتل، په هماغه شېبه کې د جگړن خواته ورغله او وې ویل:

-کولی شي دغه ټپیان زموږ په کور کې پاتې شي؟

افسر چې موسېده، لاس یې خولۍ ته ورپورته کړ. سترگې یې له خندا نه تنگې شوې او وې پوښتل:

-دا پېغله څه هیله لري؟

ناتاشا خپله پوښتنه په آرامۍ تکرار کړه، که څه هم د سر دستمال یې په دواړو لاسونو کلک نیولی و، څېره یې داسې ځیره وه چې د جگړن له شونډو موسکا ورکه شوه، په فکر کې لاړ، گواکې په دې اړه یې فکر کاوه چې آیا دا کار شونی دی او کنه. هغه وویل:

-آه، هو کې، څه وایي، هو، اجازه ده.

ناتاشا په کراره سروښوراوه، په چټکۍ د ماوراکوزمینیشنې خواته چې د افسر تر څنگ ولاړه او په خواخوږۍ یې هغه ته کتل، ورغله. هغې په کرار او نرۍ آواز د ماوراکوزمینیشنې په غوږ کې وویل:

-کېدای شي، اجازه ده، هغه وویل اجازه ده.

په گاډۍ کې پروت افسر د رستوف دوی انگړ ته ورننوت. او له ټپیانو نه ډکې په لسگونه گاډۍ او کراچۍ د خلکو په غوښتنه، د پاورسکایا کوڅې (هلته د رستوف کورو) پلو ته ور روانې او د کلا د دروازې خواته ورنېږدې شوې. د ناتاشا دغه غیر معمول کړه خوښېدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

او له دغو ناپېژندلو شویو وګړو سره اړیکو خوند ورکاوه. هغې هڅه کوله چې د ماوراکوزمینیشني په مرسته، لا زیات شمېر ټپیان د خپل کور انګړ ته بدرګه کړي.

ماوراکوزمینیشنا وویل:

-هر څه چې وي، ښه به دا وي چې پلار دې خبر کړې.

-نه، نه هېڅ پروا نه لري ! مورې کولي شو یوه ورځ په مېلمستون کې تېره کړو. کولي شو ، خپل نیمايي کور هغو ته ورکړو.

-دا ته څه وايې؟ لږ فکر وکړه ! که دې خواته، هلته د چوپړانو په کوټو کې یا د مینځو په کوټو کې. هر چېرې چې ځای ورکوې، باید له پلاره اجازه واخلې.

-ښه ده، اجازه به واخلم.

ناتاشا په چټکۍ خو د پنجو پر سر، د هغه تالار له لارې چې دروازه یې نیمه خلاصه او د سرکې اوکوفمان د ځاځکو بوی ترې راته، تالار ته ورننوتله او وې پوښتل:

-مورجانې ته ویده یې؟

ګرافینه چې هماغه شېبه یې سترګې پټې شوې وې، راویښه او وې ویل:

-څه بد خوب.

ناتاشا د هغې مخې ته ګونډه ووهله، مخ یې د هغې مخ ته ورنږدې کړ، پر له پسې، پرته له هغه چې ساه بدله کړې، وې ویل:

-مورې ګرانې ! وبښې چې راویښه مې کړې، ډېره بښنه غواړم، ډېره ملامته یم، بیا به دا کار نه کوم. زه ماوراکوزمینیشني راولېږلم. پوهېږې ټپیان یې راوستلي دي، ټپي افسران، اجازه راکوې؟ هغوی هېڅ ځای نه لري، پوهېږم چې اجازه ورکوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرافينې وويل: کوم افسران؟ چا راوستي يې؟ زه خو په دې هېڅ نه پوهېږم !

ناتاشا وموسېده او ګرافينې هم وخندل.

-پوهېدم چې هغوی پرېږدئ، زه به همدا اسې ورته وو ايم. ناتاشا خپله مور ښکل کړه، پاڅېده او په منډه د دروازې پلو لاړه. په تالار کې له خپل پلار سره چې د بدو پېښو خبرونه يې درلودل، مخامخ شوه. ګراف په خورا تريو تندي او قهر اوبې له ارادې وويل:

-مورږ ډېر ځنډيدلي يو ، دلته هسې تر اوسه پورې پاتې يو ، کلوپ تړل شوی او پوليس وزي.

ناتاشې هغې ته وويل:

-پلارجانه ! پروا خو نه لري چې ما ټپي افسران کورته راوستل؟

ګراف په خواشينۍ هغې ته وويل:

- نه، نه هېڅ پروا نه لري، خو اوس ددې وخت نه دی، تر دې نه لا مهم کارونه ترمخې دی. هيله ده چې ته دغه کارونه پرېږدې او بارونو په تړلو او بارولو کې مرسته وکړې، ځکه ژر تر ژره بايد له دې ځايه لاړ شو ، لاړ شو ، لاړ شو. هغه چوپړانو او د کور ساتونکو ته هم دغه سپارښتنه وکړه. پيټيا چې غرمنۍ ته راستون شوی و ، هم نوي خبرونه درلودل.

هغه ويل چې خلک کرملين ته تللي او وسلې يې اخېستې دي. که څه هم راستوپچين په خپلو خبرپاڼو کې ويلي دي چې خلکو ته به دوه ورځې مخکې خبر ورکوي، خو له همدې اوس يې سپارښتنه کړې ده چې خلک دې سره له وسلو دښار درې ګونو غونډيو ته لاړ شي. ځکه ويل کېږي چې هلته به سخته جګړه پېښه شي.

ګرافينې په حيرانتيا او وحشت د خپل زوی خبرې ته چې په خورا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لېوالتيا يې خبرې کولې او د خبرو په وخت کې لا پسې ځلېدله، کټل. هغې انګېرله او غوښتل يې له زړه هيله وکړي چې دې جګړې ته لاړ نه شي، (هغه پوهېده چې زوی يې په دې جګړه کې د ګډون له شوق په جامو کې نه ځايېږي) هغه د مېړنتوب، ويار، خاورې او داسې نورو په اړه خبرې پيل کړې. لنډه دا چې هغه پوهېده چې هغه اوس دې ته دسيالۍ، تربورګلوۍ او هسې د نارينوب، بې ګټې او بې معنا خبرې چې ځواب هم نه لري، وايي. ګرافينې هڅه کوله، داسې يو کار وکړي چې مخکې تر بل هر کاره دوی له دې ځايه لاړ شي او پيتيا د خپل ساتونکي په نامه له ځانسره بوزي. هغې پيتيا ته هېڅ ونه ويل او تر غرمنۍ نه وروسته يې ګراف يوې خواته کړ، په ژړا او عذروزاريو يې له هغه هيله وکړه چې که کېدای شي بايد همدا نن شپه هغه له دې ځايه بوزي. ګرافينې چې تر هغه پورې د ګوابښ په وړاندې بې اعتنا وه، په ښځينه دوکې چې د مينې زيږنده وه، وې ويل:

-که هغوی نن شپه لاړ نه شي، دا به له ډاره ومري. هغې ټګي نه کوله، هغه په رښتيا اوس له هر څه ډاريده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۴

مېرمن شوس چې د خپلې لور ديدن ته تللې وه، همدا چې کور ته راستنه شوه، د ميانسکايا په کوڅه کې، د چيني خرڅولو د مغازې تر مخې د ليدلي پېښې په اړه خبروېې، ګرافينه لا په وحشت کې واچوله. هغې نه شو کولای کورته د راستنېدو په وخت کې د چيني خرڅولو د مغازې په وړاندې د نشيانو د مستۍ او ګڼه ګوڼې له امله، ځان کورته ورسوي، هغې کورته د رسېدو لپاره، يوه ګاډۍ کرايه کړې وه، او د کوڅو، وړو کوڅو او نا آشنا کوڅو له لارو يې ځان کورته رسولی و. ګاډيوان هغه ته کيسې کولې، چې څنګه وګړو د څکلو ګيلاسونه او خمونه ماتول او سپاربنتنه ورته شوې وه چې پاڅون وکړي.

تر غرمنۍ نه وروسته، د رستوف د کورنۍ ټولو غړو په خورا تلوار او چټکۍ د کالو او کپړو په ټولو او د سفر د چمتووالی لپاره، منډې وهلې. بوډا ګراف چې تر غرمنۍ وروسته بنه په ولولو راغلی و، کله به انګړ ته ووت او کله به بېرته راغی. هسې به يې نارې سورې وهلې او هغه چوپړان به چې د دروازې خواته تلل لا چټکۍ ته هڅول. پيتيا په انګړ کې ولاړ و او چوپړانو ته به يې سپاربنتنې کولې. سونيا نه پوهېده چې د ګراف له ډېرو سپاربنتنو سره سره څه وکړي، ډېره ستړې ستومانه بربنېده. د کور چوپړانو نارې سورې جوړې کړې وې، يو له بل سره په ناندرۍ وو، شروشور يې کاوه او په ټولو کوټو او انګړ کې يې منډې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وهلې . ..

هر څومره چې ټولو چوپړانو هڅه کوله، خو د شپې تر ناوختـه پـورې د کاليو ټوليدل او پـه ګاډيو کې د هغـو ځـای پـر ځـای کېـدل خلاص نـه شول. ګرافینه ويده شوه، ګراف هم خوځېدل سبا ته وځنډول او خپلـه هـم کټ ته لاړ.

سونيا او ناتاشا پرته له هغه چې جامې بدلې کړي، پـه کـوچني تـالار کې ويدې شوې.

په هغه شپه يې بل ټپي د پاورسکايا له کوڅې نه چېرتـه وړ او مـاورا کوزمينيشنا چې د دروازې پـه خولې کې ولاړه وه، هغـه يـې لـه ځانسـره رستوفيانو ته راوست. دغـه ټپـي د ماوراکوزمينيشـنا پـه خيـال، خـورا مخور سړی و. هغه يې په داسې يوې ګاډۍ کې چې ښه پوښـل شـوې وه، وړ. هغه څوک چې د ګاډيو ان تـر څنـګ ناست و، يـو خـورا د درنـاوی وړ چوپړ و. يو ډاکټر او دوه سرتېري هم د ګاډۍ د شا پـه څـوکۍ کې ناسـت وو.

ماورا کوزمينيشنا بوډا سړی ته مخ ورواړاوه او وې ويل:

-راځئ، راځئ، زمـوږ بـاداران هسې هـم روان دي. کـور تـش دی، مهرباني وکړئ، هيله کوم راځئ.

بوډا يو سوړ اسويلی وکړ او وې ويل:

-هوکې، څه ووايم. رسولی يې نه شو، زموږ تر کوره پـه مسـکو کې لاره لرې ده، هېڅوک هلته ژوند نه کوي.

ماورا کوزمينيشنا وويل:

-راځئ، راځئ،له موږ سره راشئ، زمـوږ د بادارانو هـر څـه پريمانـه دي.

هغې زياته کړه: حال يې ډېر خرابه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګاډیوان لاس وښوراوه او وې ویل:
- د رسولو هیله یې نه شته، ښه به دا وي چې ډاکټر وپوښتي.
ګاډیوان له ګاډۍ نه راکوز شو، کراچۍ ته ورنږدې او څه یې وویل:
ډاکټر وویل: ډېر ښه..
ګاډیوان بیا د کراچۍ خواته ورغی، د هغې منځ ته یې وروکتل. سر یې وښوراوه او کراچیوان ته یې وویل چې انګړ ته راننوزي او خپله د ماورا کوزمینیشنا تر څنګ ودریده.
ماورا کوزمینیشنا وویل:
-یا حضرت مسیح مرسته راسره وکړي.
هغې هیله وکړه چې ټپي کورته ولېږدوی او وې ویل:
-بادار ان به هېڅ ونه وایي.
خو له زینو نه د ټپي پورته کول، څه آسانه کار نه و، نو ځکه دې ته اړ شول چې هغه د څنګ کوټې ته چې پخوا هلته مېرمن شونس اوسېده ورسوي. دا ټپي سردار اندرې بالکونکسي و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۵

په مسکو کې د او سېدو وروستۍ ورځ راورسېده. د مني صافه او له خوښۍ نه ډکه هوا وه، د يکشنبې ورځ وه. د هرې يکشنبې په څېر د کليسا زنګونو خلک لمانځنې ته وربلل. داسې برېښېده چې ګواکې لا تر اوسه پورې هم په دې نه پوهېدل چې پر مسکو څه راتلونکي دي.

يوازې دوه ځانګړتياوې وې چې د مسکو د حالت ښه ځرګندونه يې کوله. د کوڅې او بازار يعنې د بې وزلو خلکو حالت او بل د خوړو او کالو لوړه بيه.

د فابريکو کارګران، چوپړان او هسې کليوال بزګر. د بې شمېره ډلو په شان چې د ښوونځو زده کوونکي د ديني علومو د مدرسو طلاب او آن مخور خلک هم ورسره مل شوي وو، د مسکو د درې ګونو غونډېو پلو روان وو. هلته يو څه موده ودريدل، خو دا چې د راستوپچين پته ونه لګېده، په دې ډاډه شول چې مسکو به تسليم شي. هغوی بېرته مسکو ته راستانه او د ښار په هوتلونو او سماوارونو کې خواره شول. د مسکو دغه حالت په دې ورځ په قيمتونو هم خپل اغېز کړی و. د وسلو، زرو، ګاډيو او آسونو قيمتونه آسمان ته رسېدلي و او د پيسو، ښاري اړتياوو او نورو شيانو قيمت سخت لويدلی و. د ساري په توګه د غرمې په شاوخوا کې د قيمتي ټوکرو بيه له نيمايي راولويده او د ګاډيو او آسونو بيه ډېره لوړ او آن پنځه سوه روبله ته لوړه شوه، حال دا چې ميز، څوکۍ، هينداري او نور د ښکلا وسپنيز يا برنجي شيان آن

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړیا ورکول کېدل.

د رستوف په پخواني او پرتمین کور کې د ژوند کچه هومره د پام وړ نه و. د خلکو په اړه دغه حالت داسې څرګند شو، چې د رستوف د کورنۍ د بې شمېره چوپړانو له ډلې نه هم درې تنه په دې شپې ورک شول. یا لاړل، خو هېڅ شی نه غلا شوي او نه ورک شوي و او د شیانو د بیې په اړه خبرې داسې وې چې هغه دیرش ګاډۍ او کراچۍ چې له کلي نه راغلې وې، خورا د سترو شتمنو کسانو کېړي بلل کېده. ډېرو خلکو د هغو د لرلو ارمان لاره، ډېرو د رستوف پر کورنۍ رخه کوله او د هر څه په بدل کې یې ښې بیې ورته وړاندې کولې. دغه راز د پرون شپې او د سپتمبر د لومړۍ نېټې د سهار راهیسې چې کله ټپیان د رستوف او د هغه په ګاونډیو کورونو کې مېشت شول. هر یوه دا هیله لرله چې کوم یوه ګاډۍ ده ته ورکړل شي، چې ځان له مسکوه د باندې چېرې ورسوي. هر چوپړ ته چې به دغه وړاندیز کېده، که څه هم پر ټپي به یې زړه خوږېده، خو دهغه خبره او هیله به یې ځکه نه منله چې خپل بادار ته یې آن د دغه شان وړاندیز د ویلو زړه هم نه شو کولای. که څه هم د دغو ټپیانو حال خوار د زړه سوی و، خو دا ښکاره خبره وه که یوه کراچۍ یا ګاډۍ یې کوم یوه ته ورکړې وای، باید نور نو دویم، درېیم او بیا ټولو ته ګاډۍ ورکړل شوې وای.. خو دغه دیرش ګاډۍ د ټولو ټپیانو د وړلو لپاره پوره نه وې. له بله پلوه دا هغه ورځ نه وه چې د ځان او خپلې کورنۍ بد مرغۍ ورځې ته ونه کتل شي، چوپړانو هم د خپلو بادارانو په اړه دغه شان فکر کاوه.

د سپتمبر په لومړۍ ګراف ایلیا اندریوویچ د راویښېدو سره سم ځکه په خورا کراره د خوب کوټې نه ووت چې متې د سهار پلو ته ویده شوې ګرافینه له خوبه راویښه نه کړي، دهغه سپین وریښمین د خوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

کميس پرغاړه برنډې ته ووت. بار شوې کراچۍ په انګړ کې او سورلو ته سترګه په لارې ګاډۍ يې د برنډې مخې ته ولاړې وې. يو چوپړ تر زينو لاندې ولاړ له بوډا ګاډيوان او رنګ الوتي افسر سره چې لاس ترلی و، غږيدل.

چوپړ د خپل بادار ګراف په ليدو، هغه ته زغرده اشاره وکړه چې له دې ځايه لرې شي.

ګراف په خپل تک شين سر لاس تېر کړ، په خورا لېوالتيا يې ګاډيوان او افسر ته وکتل، هغوی ته يې سر وښوراوه (ګراف د نويو څېرو په ليدو خوشاليده) او وې ويل:

-ښه واسيليچه! څنګه؟ هر څه چمتو دي؟

-هو کې، جلالتمابه! تاسو امر وکړئ، همدا اوس آسونه تړل کېږي.

-ښه ده، ډېره ښه ده! همدا چې ګرافينه راويښه شي، توکل په خدای، بيا نو خوځېږو! هغه افسر ته مخ وروااړاوه.

-ښه ښاغلو! تاسو زما کور ته راغلي ياستئ؟

افسر ور وړاندې شو، په رنګ بايللې څېرې کې يې ناڅاپه وينه وچلېده او وې ويل:

-جلالتماب ګراف! که مهرباني وکړئ او اجازه راکړئ.. په خپله يوه ګاډۍ کې ځای راکړئ. د خدای لپاره! دلته زه هېڅ شی له ځانسره نه لرم. هر ځای چې وي، آن که د بارونو پر سر، بل هر ځای..

هغه لا خپله خبره پای ته نه وه رسولې، چې ګاډيوان هم همدغه شان غوښتنه ترينه وکړه.

ګراف ګېنې پسې واخېست او په تلوار يې وويل:

-هو، هو، ولې نه.. زه به په دې کار ډېر ډېر خوشاله شم. واسيليچه ته وګوره، جوړه يې کړه، يوه يا دوې کراچۍ به له مالونو نه تشې کړې..

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه نو.. تشې یې کړه.. ښه نو، څنګه یې کوئ؟
ګراف په یو ناځرګنده ډول دغه سپارښتنه وکړه، خو افسر په هماغه شیبه کې د تودې مننې په توګه دغه خبره پسې ټینګه کړه. ګراف خپلې شاوخوا ته وکتل او په هره خوا کې یې ټپي افسران، د هغو اردلیان (چوپړان) ولیدل. په انګړ کې، د دروازې په خوله کې، د ګاونډۍ ودانۍ د کړکیو مخې ته، هرې خوا ته به یې چې کتل، دغه شان کسان ټول د ګراف او برنډې پلو ته ور روان و.
چوپړ ګراف ته وویل:
-جلالتمابه! د دالان د تابلو ګانو په اړه څه سپارښتنه کوئ؟
ګراف هغه له ځانسره کورته را دننه کړ، خپله سپارښتنه یې هغه ته تکرار کړه او وې ویل:
- هغه ټپیان چې له دوی سره د تګ غوښتونکي دي، باید دلته پاتې نه شي. ګراف خپل غبرګ راټیټ او ګواکې کوم پټ څه ویل غواړي، ډاریده چې آواز یې څوک وانه اوري، وویل:
-کېدای شي څه صندوقونه یا شیان له کومې ګاډۍ راکوز کړئ؟
نهې بجې وې چې ګرافینه راویښه شوه او ماترینه تیموفییونووا چې پخوا یې ددې اشپزه وه، اوس یې ددې د پټې خبرلوڅې دنده هم پیدا کړې وه، خپلې باداري ته خبر ورکړ چې ماریا کارلونا، سخته خوابدې شوې ده او وایي چې د نجونو اوړني کالي باید دلته پاتې نه شي. د ګرافینې تر پوښتنو او پلټنو وروسته څرګنده شوه چې مېرمن شوس، له دې کبله خوابدې ده چې د هغې صندوق یې له کراچۍ نه راښکته کړی دی، نورو کراچیو نه هم پنډونه راښکته کوي او هغو ټپیانو ته ځای پیداکوي، چې ګراف د زړه خوږي له مخې له ځانسره د هغو د اخېستلو سپارښتنه کړې ده. ګرافینې وویل چې ژر تر ژره ګراف

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ورغږ کړئ. هغې خپل خاوند ته وویل:

-ښه ګرانه ملګریه ! دا څه پېښه ده، ما واورېدل چې بیا بارونه راښکته کېږي؟

-ګرانې ما غوښتل تا ته ووایم.. زما ګرانې ګرافینې جانې ! یو تن افسر راغی او له ما یې هیله وکړه چې یو څو ارابې کراچۍ د ټپیانو د وړلو لپاره جلا کړم. ګوره ! ګرانې دا شیان، شیان دي، خو هغه ژوندي کسان، ټپیان څنګه دلته پرېږدو، لږ فکر وکړه. رښتیا خبره خو دا وه چې خپل انګړ ته مو ږ هغوی خپله رابللي دي، د هغوی په منځ کې افسران هم شته.. پوهېږې ګرانې ! ښه به دا وي چې هغوی سپاره کړو، موږ سره لاړ شي، څه ته تلواره کوو؟ ګراف دا خبرې په ویره او حیا کولې، داسې ډار او حیا چې دی به کله د پیسو په اړه غږیده، دی هم داسې کېده. ګرافینې د مېړه له دغه حالت او ژبې سره چې دده د ماشومانو د ژوند د خرابیدو سبب کېده ښه آشنا وه. ګرافینې له دې سره عادت کړی و چې تر دغه شان حالت وروسته به یا کوم ننداړتون جوړیده یا به د کومې نوې باغچګۍ خبرې وې یا به د کومې نڅا او موسیقۍ او یا د کوم لوی بنډار مېلمستیا وه. نو ځکه یې دا خپله دنده ګڼله چې د ګراف ددغه شان کړو په وړاندې ودرېږي.

هغې خپله آرامه ښه غوره کړه او په ژړغوني اواز یې وویل:

-ګوره ګرافه ! تا زموږ ژوند دې ته راورسوه چې اوس زموږ کور څوک په یوه ټنګه هم نه اخلي او دغه څو کالي او شیان هم چې زموږ ماشومانو ته پاتې دي، ته داړه مارانو ته پرېږدې. ته خپله وایې چې په دې کور کې د سلو زرو په شاوخوا کې کالي او کېږې شته دي. ګوره ګرانه ! زه دا ستا خبرې نه منم او نه منم، نور نو خپله پوهېږې، د ټپیانو ساتنه د دولت کار دی، چاروا کې پوهېږي چې له هغو سره څه وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته وګوره، زموږ مخامخ کورته، د لاپوخین، کورته وګوره، لا درې ورځې د مخه یې چې هر څه درلودل، باریې کړل او لاړل. ښه ګوره چې خلک څه کوي او موږ څه کوو؟ نور خلک څه کوي او موږ لکه باڅاري او داسې یو او خدای خبر په څه لګیا یو... هیله کوم که په ما رحم نه کوې لږ خو په ماشومانو رحم وکړه.

ګراف لاسونه وښورل، پرته له هغه چې څه ووایي له کوټې نه ووت.

ناتاشا چې پلار پسې د مور کوټې ته راننوتلې وه، پلار پسې یې غږ کړ:

-پلار جانه ! دا څه خبره ده؟

پلار په ترخه ژبه ځواب ورکړ:

-هېڅ خبره نه شته، ستا یې څه؟

ناتاشا وویل: نه، ما هر څه واوریدل، ولې مور نه غواړي؟

ګراف چغه کړل: تا پورې څه اړه لري؟

ناتاشا د کړکۍ خواته لاړه، په خیالو کې ډوبه شوه، د باندې یې کتل او غږ یې کړ:

-پلار جانه ! بیرګ زموږ کره راغی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲

د رستوفیانو زوم بیرګ اوس ډګروال شوی و، هغه د ولادیمیر او انا نښانونه ګټلي او د پوځ د درستیزوال د مرستیال آرام دریځ او د دویم پوځ د مشرۍ دنده یې لرله. هغه د سپتمبر په لومړۍ نېټه له پوځ نه مسکو ته راغلی و.

ده په دې ښار کې کوم ځانګړی کار نه درلود، خو خپله یې دې ته پام شوی و چې ټول له پوځ نه رخصت اخلي، مسکو ته ځي او هلته کوم څه شی کوي. هغه هم د ځېنو کورنیو چارو لپاره مسکو ته تللی و. هغه په خپلې ښکلې پاکې ګاډۍ کې چې د شهزادګانو د آسونو په څېر دوو یرغه آسونه کشوله، راغلي و. هغه په انګړ کې دریدلو کراچیو او ګاډیو ته په ځیر ځیر وکتل. پورته خواته پر زینو د ختلو په وخت کې یې یو سپین دستمال له جیبه راوویسته او د دستمال ځنډه یې غوټه کړه.

بیرګ په نرمو چټکو ګامونو له دالانه تالار ته راننوت، له ګراف سره یې سترې مشې وکړه، هغه سره یې ښکل کړل، د ناتاشا او سونیا لاسونه یې مچ کړل او د ګرافینې د روغتیا جاج یې واخیست.

ګراف وویل:

-کومه روغتیا؟ ښه به دا وي چې راته ووایې، پوځ څه حال لري؟ پوځ شاته راځي، که به جګړې ته دوام ورکړي؟

بیرګ وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-پلار جانه ! یوازې لوی خدای پوهېږي، چې زموږ د وطن بر خلیک وټاکي. پوځ د اتلوالۍ په اور کې سوځي او مشران ګواکې اوس په خورا لېوالتیا جرګې کوي. دا چې را تلونکې کې به څه کېږي نه پوهېږم، خو غواړم تاسو ته ووایم پلار جانه ! د روسي پوځ د دغه شان کلیوالي مېړنتوب او لېوالتیا روح، هغه مېړنتوب او لوړ روح چې هغوی د اګست په ۲۶ مه نېټه ښودلی دی، هغه ربښتني سربښندنه او مېړانه ده چې له پخوا راهیسې روسي مېړني او زړورو سرتیرو ښودله، هغه سربښندنه او مېړانه ده چې په هېڅ ډول تورو او کلمو کې انځورېدای نه شي. غواړم تاسو ته ووایم پلار جانه ! خپل ټټر یې وډباوه، هغه ټټر باید د ((روسي زړور پوځ)) د کلمې د ویلو په وخت کې ډبولی وای،.. ناتاشا په خورا ځیر هغه ته کتل. هغه، د هغې همدې کتلو ناآرامه کاوه، خو دا ښکاره نه وه چې په دې کتلو کې هغې له ده نه د کومې پوښتنې ځواب غوښت.

بیرګ به کله ناکله ناتاشې ته داسې وروکتل چې ګواکې غواړي هغه لږ نرمه او د ځان خواخوږې کړي. دی چې د هغې له تندو او پرله پسې کتو نه موسېده او وې ویل:

-هغه مېړانه او سربښندنه چې روسي پوځیانو ښودلې، په آسانۍ انځورېدای نه شي، هغه د روسي پوځیانو دغه کړه، هغه شان چې ښایي ښه وستایل. هغه ګراف ته مخ وروا ړاوه او وې ویل:

-روسیه په مسکو کې نه ده، هغه د هغې د زامنو په زړه کې نغښتې ده، داسې نه ده پلار جانه !

په دې وخت کې ګرافینه چې خورا ستړې او ستومانه بر ښېبده، له کمکي تالاره راووته، بیرګ په چټکۍ له ځایه پاڅېد ، د هغې لاسونه یې ښکل کړل، د هغه د روغتیا او حال پوښتنه یې وکړه. له هغې سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوا خوږې څرګنده، سر يې ورته وښوراوه او په ځنګ کې يې ودريده، هغه وويل:

-هوکې !ادې جانې !غواړم د زړه خبره درته ووايم،د هر روس لپاره، خورا کرکيچن او له غمه ډک وختونه دي، تاسو ولې داسې ناکراره ياستئ؟ تر اوسه لا وخت ډېر دی، لاړ به شئ.

ګرافينې خپل مېړه ته مخ وروا ړاوه او وې ويل:

-زه نه پوهېږم دا خلک څه کوي؟ما ته يې همدا اوس سره وويل چې هېڅ شی چمتو نه دی. کوره !يو څوک بايد پر هغو څارنه وکړي..

ګراف غوښتل څه ووايي، خو داسې برېښېده چې خوله يې پټه کړه. هغه له خپلې څوکۍ پاڅېد او د دروازې پلو لاړ.

بيرګ په دې وخت کې خپل دستمال، ددې لپاره چې خپله پزه پرې پاکه کړي له جيبه راوويست. د دستمال غوټې ته يې وکتل، په چرت کې لاړ، په خواشينۍ او چرت چرت کې يې سر وښوراوه. هغه وويل:

-پلار جانه !زه له تاسو نه يوه لويه هيله لرم.

ګراف ودريد او وې پوښتل: څه... پو..؟

بيرګ وخندل او وې ويل:

-همدا اوس د يوسوپوف د کور له مخې تېريدم، د هغه د چارو مشر زما آشنا دی، هغه له کوره رامنډه کړل. او وې ويل:

-تاسو کوم شی نه اخلئ؟

زه د ننه ورغلم،هسې د زړه تلوسه مې وه، هلته مې يوه د کالو او د سينګار الماری وليده، هغه شان چې د ويروچکا (ويره جانې) هغه خوښېږي. (په هغه شېبه کې چې د دغې الماری په اړه غږيده،ژبه يې لا خوږه کړه) نه پوهېږې څومره ښکلې وه، څه ښې دړې يې درلودې، انګريزي قفلونه، پوهېږئ !له ډېرې مودې راهيسې ويروچکا داسې يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي پسې ګرځېده، زړه مې غواړي چې دغه ورنه واخلم. دا به هغې ته یوه ناڅاپې ډالۍ وي. یو نابېره زیرى، ماولیدل په انګړ کې مو کلیوال بزګر خورا ډېر دي، یو تن به له ما سره ملګرى کړې، مهرباني وکړئ، ورته ووایئ چې راسره لاړ شي، زه به یو څه مزد هم ورکړم او... ګراف تندى تریو کړ او ژور ژور وټوخېد او وې ویل:

-ګرافینې ته ووایئ، زه ددې چارو واک نه لرم.

بیرګ وویل: که څه ستونزه پیدا کوي، پروا نه لري، زه یوازې د ویروچکا لپاره دا غواړم.

بوډا ګراف چغه کړل: ووزئ، ټولو پسې مو بلا، بلا درپسې، بلا درپسې، بلا درپسې. سرسام مو کړم. دا یې وویل او له کوټې نه ووت.

ګرافینه په ژړا شوه.

بیرګ وویل: هو کې ادکې، ډېره سختې ورځې دي.

ناتاشا له پلار سره غبرګه ووته. هغه هم سخته پریشانه وه، هغه له خپل پلار سره ووته، بیا بېرته راستنه شوه او بیا ښکته لاړه.

پیتیا په برنډې کې ولاړ او هغو کسانو ته یې وسلې وېشلې چې له مسکوه وتل. په کالو، جامو او کپړو ډکې بار ګاډۍ او کراچۍ هماغه شان په انګړ کې ولاړې وې. له دوو ګاډیو نه پړي خلاص شوي و او یو افسر چې ګاډیوان یې له تخرګه نیولى و، ددغو ګاډیو نه یوې ته وروخوت.

پیتیا له ناتاشې نه وپوښتل: ته پوهېږې څه خبره ده؟

ناتاشا پوه شوه چې له دې پوښتنې نه د پیتیا مقصد د مور او پلار ناندرۍ او خوابدي ده، نو ځکه یې هېڅ ځواب ورنه کړ.

پیتیا وویل: او که له دې کبله په قهر شوه، چې پلار غوښتل ټولې ګاډۍ ټپیانو ته ورکړي. واسیلیچ راته وویل زما په اند...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناتاشا له قهره تکه سره شوه، ناڅاپه يې مخ ورور ته وروا ړاوه او په داسې غږ لکه چغې چې وهي، وويل:
- زه فکر کوم، زه فکر کوم، دغه شان رذالت او دغه شان سپکاوی..
زه نه پوهېږم ! موږ خو څه المانيان نه يو؟
ستونی يې له سلګيو نه ريږدېده، هغه ډاريده چې کېدای شي ډار او قهر يې هسې تش تېر شي، بېرته ستنه شوه او مخ پورته پر زينو يې منډه کړه. بيرګ د ګرافينې څنګ ته ناست و او د يوه خپل په توګه يې په درناوی له هغه سره خواخوږي کوله او آراموله يې. ګراف چې پيپ يې په لاس کې و، په کوټه کې ګرځېده، په دې وخت کې ناتاشا له قهره تکه سره اوښتې، کوټې ته راننوته. په چټکو ګامونو د مور خواته ورغله، په لوړه يې چغه کړل:
-دا رذالت او سپکاوی دی، دا امکان نه لري چې چا دغه شان سپارښتنه کړې وای.
بيرګ او ګرافينې په وحشت او حيرانتيا هغې ته کتل. ګراف د کړکۍ تر څنګ ولاړ او غوږ يې نيولی و.
هغې چغې وهلې: مورجانې ! دا ناشونې خبره ده، ته يو وار انګړ ته وګوره، هغه دلته پرېږدي.
-دا په تا څه شوي دي؟ هغه يعنې څوک؟ ته څه غواړې؟
-ټپيان يعنې څوک؟ مورجانې ! داسې مه کوئ ! دا ستاسو کړو ښو خلکو ته ورته نه دی. ته ګرانې مورې ! ما به وبښئ دا کارونه چې تاسې کوئ، د نه منلو دی، مورجانې ! ته دا راته ووايه چې دغه شيان چې موږ بار کړي او وړو يې. دا زموږ څه په کار دي؟ ته يو وار انګړ ته وګوره، مورجانې ! دا امکان نه لري چې دلته يې پرېږدو.
ګراف مخ کړکۍ ته ولاړ و، پرته له هغه چې مخ راواړوي، د ناتاشې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبرو ته غوږ و، ناڅاپه يې پزه و سوغوله او سر يې کړکۍ ته ورنېږدې کړ.

ګرافينې لورته وکتل. د هغې خبرې ته چې د مور له لاسه شرمېدلې بربښېده، له قهره تکه سره شوې وه، په دې پوه شوه چې ولې يې مېږه ده ته نه ګوري. هغې په پريشانۍ او خوارۍ خپل شاوخوا ته کتل. پر ته له هغه چې د هغو خبرو ته پوره غاړه کېږدي، وويل:

-ښه ده، ښه ده، هر څه چې کوئ، کوې يې، آيا زه د چا د کړو خنډ شوی يم؟

-مورجانې! ګرانې! ماوبښه!

ګرافينې لور پورې وهله، ګراف ته ورنېږدې شوه، د ملامتۍ په ښه يې سرښکته واچاوه، او وې ويل:

-ګرانه! خپله هر کار چې کوې، کوه يې. زه خو ګوره په دې خبرو نه پوهېږم. ګراف چې له خوښۍ نه اوښکې نه شوې ټينګولې، د خپلې ښځې شرمېدله څېره چې دده پر ټټر يې ور ايښې وه، کېښکوده او وې ويل:

-اوس هګکۍ چرګوړو ته زده کړې ورزده کوي. (کشران مشرانو ته لار ښيي)

ناتاشا وپوښتل:

-پلار جانه! مورجانې! اجازه راکوئ چې دا ټولې چارې زه وکړم؟

-اجازه ده؟ بې غمه اوسئ زه هغه شيان اخلم چې ډېر ه اړتيا ورته لرو.

ګراف د سر په ښورولو، هغې ته هو کړل او ناتاشا په هماغې چټکۍ چې کله يې د ماشومتوب په لوبو کې منډې وهلې، له تالاره واوښته.. او له زينو نه انګړ ته ورښکته شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چوپړان د ناتاشا شاوخوا ته ورټول شول، خو هغوی چې تر هغو په خپله د ګراف نه وانه وریدل چې ټپیانو ته کراچۍ پرېږدئ او صندوقونو تحویلخانو ته یوسئ. د ناتاشا سپارښتنو ته په شک کتل.

د کور ټولو غړو ددې لپاره چې تر اوسه پورې یې د ټپیانو پوره غم نه دی خوړلی، په خورا لېوالتیا په دې کار لګیا شول. ټپیان له هرې خوا، په څنبېدو، پاڅېدو او لویدو له کوټو نه راوتل او په الوتو بڼو او هیله د کراچیو خواته ورتلل. دغه خبر چې د رستوف په کور کې د ټپیانو د لېږدولو لپاره کراچۍ او ګاډۍ ولاړې دي، ګاونډو کورونو ته ورسېد او ټپیانو له هرې خوانه هغه پلو مخه کړه. د هغو ډېرو نه غوښتل چې له کراچیو نه بارونه راښکته شي، بلکې یوازې دوی ته اجازه ورکړل شي چې که کېږي د کالیو پر سر هم کیني، خو د کالیو راښکته کول پیل شوي و او مخه یې چا نه شوه نیولې..

ګرافینې وویل:

-هغه کراچۍ چې زما کالي په کې بار دي هغه هم واخلئ، دونیاشان دې له ما سره کیني.

د ګرافینې د کالیو صندوقونه یې راښکته کړل او لاړل، له ګاونډو کورونو نه یې څو تنه ټپیان راوستل او په هغې کې یې ځای پر ځای کړل. د کورنۍ غړي او ټول چوپړان په لېوالتیا او مینه لګیا وو. ناتاشا په داسې خوښۍ او مینې سره چې له ډېره وخته یې داسې لېوالتیا نه درلوده، بیا هلې ځلې کولې. چوپړانو چې د یو کراچۍ شاته په یوې نرۍ څوکۍ ایښې یو صندوق ایښی و، پوښتل یې هغه چېرته کېږدي؟ کاشکې یې یوه کراچۍ ورته پریښې وای.

ناتاشا وپوښتل:

-په دې صندوق کې څه شی دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

-د ګراف کتابونه دي.
-پرېږدئ، واسيليچ به يې پوره کړي.
کراچۍ له خلکو ډکې شوې وې، هېڅوک نه پوهېدل چې پيوتر کيريلېوويچ چېرې کينې.
ناتاشا وويل:
-د ګاډيوان تر څنګ ! پيتيا داسې نه ده؟ ته د ګاډيوان تر څنګه کينې !
سونيا هم هلې ځلې کولې او لګيا و، خو د هغې د هلو ځلو هدف د ناتاشا برخلاف بل هدف و. هغې هيله لرله هغه شيان چې پاتې کېږي راټول کړي او د ګرافينې د سپارښتنې له مخې ټول پاتې شوي شيان يې ليکل، هغه يې حسابول او هڅه يې کوله، څومره چې کېږي، په هماغه اندازه زيات شيان له ځانسره واخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷

یوه بجه او څو دقیقې وې چې د رستوف د کورنۍ څلور بار ګاډۍ د دروازې خواته ولاړې وې، له ټپیانو نه ډکې ګاډۍ او کراچۍ یو په بل پسې له انګړ نه وتلې.

هغه ګاډۍ چې سرداراندرې په کې اچول شوی و او د برنډې تر مخې تېریده، د سونیا پام هغه وخت ځانته وروا ړاوه چې دې په هغې ښکلې او پرتمینې ګاډۍ کې د ګرافینې د ناستې ځای جوړاوه.

سونیا سر له ګاډۍ نه وویست او وې پوښتل:

-دا د چا ګاډۍ ده؟

یو چوپړ ځواب ورکړ: څنګه یې نه پېژنې؟ د سردار ګاډۍ ده. هغه ټپي شوی دی. پرون شپه له موږ سره و او اوس هم له موږ سره روان دی.

-کوم سردار؟ نوم یې څه دی؟

یوې مینځې سوړ آسویلی وویست او ځواب یې ورکړ:

-زما او ستا پخوانی زوم، سردار بالکونسکي.

سونیا له ګاډۍ نه ودانګل او د ګرافینې خواته یې ورمنډه کړل. ګرافینې د سفر جامې اغوستې وې، شال یې په اوږو او خولۍ یې پر سر وه، ستړې ستومانه په تالار کې ګرځېده راګرځېده. دې ته سترګه په لاره وه چې د کورنۍ ټول غړي سره راټول شي، دروازې وتړي، کیني (روسان هر سفر نه مخکې یو وار کیني) د سفر دعا وکړي، ناتاشا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوټه کې نه وه. ..

سونیا وویل: آغلې ګرافینې ! سردار اندرې دلته دی، ټپي شوی دی، د مرګ په حال دی، هغه له موږ سره روان دی.

د ګرافینې سترګې له وحشته ووتې، د سونیا لاس یې راونیو او شاوخوا یې وکتل. هغې وویل:

-ناتاشا؟

د ګرافینې او سونیا لپاره دې خبر یو ډول اغېز درلود. هغو ناتاشا ښه پېژندله او له دې نه ویریدل که هغه دا خبر واوري څه به وشي. هغوی په دې حیرت کې پر هغه چا چې ورته ګران و، د خواخوږۍ احساس هېر کړ.

سونیا وویل:

-ناتاشا لا تراوسه خبره نه ده، خو سردار اندرې له موږ سره روان دی.

-تا وویل چې مرګنی حال لري؟

سونیا د هو په نښه سر وښوراوه.

ګرافینې له سونیا نه غېږ تاو کړه، وې ژړل او وې ویل:

-د خدای حکمت زموږ لپاره د پوهېدو وړ نه دی.

هغې احساس کړه، هر هغه څه چې اوس تر سره کېږي، په هغه کې د خدای نغښتې اراده، کرار کرار رابرالا کېږي.

ناتاشا په لېوالتیا او شوق په منډه کوټې ته راننوته او وې ویل:

- مورې ! هر څه چمتو دي، خو تاسې ولې؟

ګرافینې وویل:

- هېڅ، هېڅ چې چمتو دی، درځئ چې ځو، هغې سر پر خپلې لاسې کڅوړې د دې لپاره ورکېښود چې خپله تښتېدلې بشره پټه کړي، سونیا له ناتاشې نه غېږ تاو او ښکل یې کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناتاشا په پوښتنيز غلچک هغې ته وکتل او وې پوښتل:
-څه درشوي؟ څه پېښ شوي دي؟
-نه، نه هېڅ څه نه دي پېښ شوي.
ځيرکې ناتاشې وپوښتل:
-ما ته کوم بد څه پېښ شوی دی که څنګه؟ راته ووايه څه شوي دي؟
سونيا سوړ اسويلی وويست او ځواب يې ورنه کړ. ګراف، پيتيا، مېرمن شوس، ماروا کوزمينيشنا او واسيليچ تالار ته راننوتل. دروازې قفل شوې، ټول چپ کېناستل او پرته له هغه چې يو بل ته وګوري، يو څو شيبې چوپه چوپتيا خوره شوه.
ګراف تر ټولو نه د مخه پاڅېد، د شمايل په وړاندې ودرېد او پر ټټر او تندي يې صليب وويست. نورو ټولو هم دا کار وکړ. تر هغه وروسته ګراف تر ماوراکوزمينيشنا او واسيليچ نه،له هر يو نه جلا جلا غېږ تاو کړه، هغوی په مسکو کې پاتېدونکي وو، هغه يې ښکل کړل او ددې په لړ کې چې د هغوی لاسونه يې کېښکودل، پر اوږو يې مچول، په کرار کرار يې هغوی پر اوږو ډبول او د هغو د آرامۍ لپاره يې د خواخوږۍ څه داسې خبرې ورته کولې چې د پوهېدو وړ نه وې. ګرافينه د لمانځنې کوټې ته ورننوتله. سونيا هغې پسې ورغله، وې ليدل چې هغه د لمانځنې په کوټه کې د بيلابيلو شمايلو په وړاندې چې پر ديوالونو ځړېدلي پاتې وو، ګونډه وهي (هغوی يوازې هغه شمايل چې خورا قيمتي و او يا هم د نيکه او غور نيکه نه ورته پاتې وو،له ځان سره اخېستی و).
هغو، چوپړانو چې له پيتيا نه توري او چړې تر لاسه کړې وې په برنډې او انګړ کې ولاړ وو. هغوی پايڅې په موزو کې منډلې او ملا يې تړلې وې. ټول روان وو او له هغو کسانو سره چې پاتې کېدل، مخه ښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوله..

ګرافینې وویل:

-هېڅ وخت مو کار زده نه شو. ولې ته نه پوهېږې چې زه داسې کېناسئ نه شم؟ دونیاشا، غاښونه کېښکودل او د ملامتۍ نښې یې په بشره کې څرګندې وې. ځواب یې ونه ویل او په چټکۍ ګاډۍ ته وروختله او په هغې کې یې هغه ځای چې ګرافینه باید په کې کیني هغه شان جوړکړ چې هغې یې غوښتنه کوله.

ګراف سرښوراوه او ویل یې:

-آه، عجیب خلک دي.

زوړ ګاډیوان ایفیم، یوازینی څوک و چې ګرافینې پر هغه د خپلې ګاډیوانۍ باور کاوه، پر خپل لوړ ځای ناست و. او هغه څه ته چې دده تر شا تېریدل، آن ورکتل هم نه. په ګاډیوانۍ کې تر دیرش کاله تجربې نه وروسته هغه په دې پوهېده ډېر ژر پر هغه د وروستي ځل لپاره (د خدای په امان) غږ ونه شي. او که دا غږ هم وشي بیا به هغه ودرول شي، بیا به یې څوک هېر شوي شیانو پسې ولېږي، بیا به هغه ته یو دوه واره د (صبر وکړه) غږ نه کېږي او بیا به یې څوک هېر شوي شیانو پسې ولېږي، تر دې نه وروسته به متې ګرافینه له ګاډۍ نه سر وباسي، هغو ته به له خدای نه د پناه غوښتنه او دا سپارښتنه وکړي چې په سختیو ،لوړو او ژورو کې احتیاط وکړي، نو له دې کبله دی تر خپلو آسونو نه هم (په تېره بیا د کین سره بخوند هغه نه چې شهباز نومېده چې سم شخوند یې واهه) زیات ځیرک و.. بالاخره ټول ځای پر ځای شول.. یو څوک یې بیا هېر شوی صندوقچې پسې ولېږل. ګرافینې سر راهسک او وروستې سپارښتنه یې وکړه، هغه وخت و چې بوډا ایفیم خولۍ له سره پورته کړه، پرځان یې صلیب وویسته، دهغه شاګرد او نور ټولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه کار وکړ.

ایفیم خولۍ ببرته پر سر کېښوده او وې ویل:

-د خدای په امان !.. د ګاډیو کتار وتړل شو او کتار پورته خوا ته وخوځېد. کله چې هغوی د کور له مخې کلیسا نه تېریدل، په ګاډیو او کراچیو کې ناستو ټولو کسانو په ځان صلیبونه وو ښستل. هغه چوپړان چې په مسکو کې پاتې کېدل، د ګاډیو دواړو خواو ته روان وو او مسافر یې بدرګه کول.

دېره کمه داسې پېښېده چې ناتاشا داسې د خوښۍ احساس وکړي لکه د هغې ورځې په شان چې په ګاډۍ کې د ګرافینې تر څنګ ناسته وه. هغې د مسکو د کورونو دیوالونو ته چې کرار کرار ددې تر مخې تېریدل، کتل. کله ناکله به یې د ګاډۍ له کړکۍ نه سر وو ښست، تر دوی شاته او تر دوی مخې ته له ټپیانو نه ډکو کراچیو اوږده کتار ته به یې وکتل، څه کم تر ټولو نه د مخه د سرداراندرې ګاډۍ چې چور له هر پلو تړل شوي او دریچې یې هم پورې شوې وې او پردې یې ښکته وې، روانه وه. ناتاشا نه پوهېده چې په هغې ګاډۍ کې څوک سپاره دي. هغې به چې هر وار د کتار د اوږدوالي اندازه معلوموله، همدا ګاډۍ به یې لټوله، هغه یوازې په دې پوهېده چې هغه لومړنۍ ګاډۍ ده.

د کودرین په ډګر کې د نیکیتسکایا، پرسنیا او پادنووینسکي له کوڅو نه هم د دوی ګاډیو ته ورته ګاډۍ د دوی له کتار سره یوځای شوې. ګاډۍ داسې ډېرې شوې چې د سادوویا په واټ کې نورنو ګاډۍ او کراچۍ په دوو کتارونو کې روانې وې.

کله چې کتار د سوخاروف له برجه راتاویده، ناتاشا په خورا لېوالتیا او ځیرکو سترګو ټولو خلکو سورو او پلېو ته کتل، خو ناڅاپه یې په حیرانتیا چغې کړل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-وای مورجانې !سونیا !وګورئ، هغه دی، په خپله هغه.
-څوک؟ څوک دی؟
ناتاشا چې د ګاډۍ له وړې کړکۍ نه سر ایستلی و، هغه لوړ ونی او شډل سړي ته چې ګاډیوانانو ته ورته کالي یې اغوستي، خو کړه وړه یې بادارانو ته ورته و، کتل. هغه له یوه زړه مخې بوډا سره چې کوسه ږیره یې او وریښمینې جامې یې اغوستې وې، د سوخاروف د برج لاندې د دوی خواته را روان وو.
ناتاشا چغه کړه:
-بیزاوخوف دی (پېیر) په خدای قسم دی چې بیزاوخوف دی. هغه د ګاډیوانانو په جامو کې دی. دا هلک، له هغه سره دا بوډا څوک دی،له هغه سره؟ تاسو او خدای ورته وګورئ.
-نه، دا امکان نه لري، دا بیزاوخوف نه دی، دا کړه وړه یې هغه ته ورته نه دي.
ناتاشا چغه کړې: موري !مورجانې !زما دې په خپل سر قسم وي، که به دروغ وایم، خپله دی دی. زه تاسو ته ډاډ درکوم چې هغه دی. او پر ګاډیوان یې غږ وکړ:
-ودرېږه !ودرېږه !
خو ګاډیوان ځکه درید ای نه شو چې د میشانسکایا له کوڅې نه د ګاډیو بل کتار د دوی خواته را راون و او د رستوفیانو پر ګاډیوانانو یې چغې وهلې چې خوځېږه !لاره مه بندوه.
په ریښتیا هم د رستوف د کورنۍ غړي که څه هم اوس لږ وړاندې تللي وو، ټولو، پېیر یا هغه ته،خوراورته سړی چې د ګاډیوانانو جامې اغوستې وې، ولید. دهغه بشره ځیږه او سر یې ښکته اچولای و. هغه چې چوپړانو ته ورته و، په واټ کې د ټیټ ونې او کوسه سړي تر څنګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

روان و. د بوډا هغه سر ته چې د ګاډۍ له کړکۍ نه راوتلی و، پام شو، په درناوی یې پېير په ځنګه وواهه، څه یې هغه ته وویل او ګاډۍ یې هغه ته وروښوده. پېير داسې په خپلو خيالونو کې ډوب و چې تر ډېرې پورې د هغه په خبره پوه نه شو، خو په پای کې چې کله هغه پوه شو، هغې خوا ته چې بوډا ورښودلی و وکتل، ناتاشا يې وپېژندله، د ليدنې لومړنی اغېز يې احساس کړ او د ګاډۍ پلو خواته ورغی. هغه لس ګام لا نه و تللي چې کوم شی ورياد شول او ودريد. له ګاډۍ نه د ناتاشا راوتلې بشرې، په مينې، خوا خوږۍ چې له ملنډو سره مل وه وځلېدله. خپل لاس يې د هغه خوا ته وروغځاوه او چغه يې کړل:

-پيتر کيريلېوويچ ! راځه کنه، ولې نه راځې؟ موږ تاسو وپېژندلئ ! دا عجيبه ده ! دا څه حال دی؟ دا څه شی مو اغوستي دي؟

پېير په تګ تګ کې د ګاډۍ نه راوتلې لاس راونيو (ځکه چې ګاډۍ همداسې روانه وه) او هغه يې بې ارادې ښکل کړ.

ګرافينې په مينه ناک خو حيرانې غږ وپوښتل:

-څه درشوي دي، ګرافه !

پېير وويل: څه شوي دي؟ څه شوي؟ ما نه پوښتنې مه کوئ. او ناتاشې ته چې ځلېدونکې زړه راښکونکې ښکلا او سترګو يې (هغه پرته له هغه چې هغې ته وګوري) دی يې لېونی کړی و، وکتل.

هغې وپوښتل: څه کوئ؟ تاسو په مسکو کې پاتې کېږئ که څنګه؟

پېير هېڅ ونه ويل، خو يوه شېبه وروسته يې په پوښتنيزه بڼه ځواب ورکړ:

-په مسکو کې؟ هو کې په مسکو کې، د خدای په امان !

ناتاشې وويل:

-اخ، که زه نارينه وای، زه به هرومرو له تا سره پاتې شوې وای. اخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخ چې څومره به ښه وای ! ناتاشې زياته کړه:

-مورجانې ! اجازه راکړئ چې زه هم پاتې شم.

پېير په حيرت ناتاشې ته کتل او غوښتل يې چې څه ووايي خو ګرافينې د هغه خبره پرېکړه او وې ويل:

-مور. اوريدلي چې تاسو په جګړه کې وې؟

پېير ځواب ورکړ: هو ومه، سبا ته بيا جګړه پيل کېږي او... خو ناتاشې د هغه په خبرو کې ورولويده: ښاغليه ګرافه ! څه درشوي دي؟ ته هېڅ آن ځانته ورته نه يې...

هغه وويل: اخ ! مه پوښتئ، ما مه پوښتئ، زه خپله هم په هېڅ نه پوهېږم. سباته... هو کې... نه، نه ! د خدای په امان... د خدای په امان، څه بده زمانه ده.

هغه له ګاډۍ نه لرې او بېرته يې د پليو لار ته ځان ورساوه.

ناتاشې تر ډېرې پورې خپل سر د ګاډۍ له دريڅې راوېستلی و او خپله مينه ناکه له خوښۍ او خواخوږۍ نه ډکه موسکا يې د هغه پلو ورخوروله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸

پـيير لـه خپل کوره تر تري تم کېدو نه وروسـتـه، دا دويـم ورځ و چې د خدای ښنلي بيزاو خوف په تش شوي کور کې اوسېده. دا هر څه داسې پېښ شوي و.

پـيير، مسـکو تـه تـر راسـتنېدو او لـه راسـتوپـچين سـره تـر کتنـې وروسـتـه بـل ورځ سـهار وختـي چې کلـه لـه خوبـه راويښ شـو، تـر ډېرو پورې په دې سـر نـه خلاصـېده چې دی چېرې دی او لـه هغـه نـه دوی څـه غوښتل.

کله چې ده، د هغـو خلکـو د نومونـو پـه منـځ کـې چې لـه ده سـره يـې د ليدو هيله لرله، د هغـه يـو فرانسـوي نـوم وليـد چې ده تـه يـې د ګرافينـې ايلين وآسيلوفنا (دده ښځه) ليـک راوړی دی، هسـې يـوه پريشـاني او ناهيلي پرې راخوره شوه، چې کلـه ناکلـه يـې دی لـه پښـو اچـاوه. ناڅاپـه يـې داسـې وانګېرلـه چې نـورنـو هـر څـه پـای تـه رسـېدلي دي، هـر څـه پرزيدلي دي، هر څـه تـالا والا شـوي دي. نورنو نـه حق معنـا لـري او نـه ګناه، پـه راتلونکې کې بـه هـم هېڅ حق او ناحق نـه وي او لـه دې کـړکيچ نـه وتل به خورا ګرانه خبره وي. يـوه روسـي موسـکا يـې پـر شـونډو راخـوره شوه، ترشونډو لاندې به يې څه وويل او په خورا حيرانۍ او خوارۍ کې به کلـه پـر اوږدې څوکۍ کېناست او کلـه بـه پاڅېد د دروازې خواتـه بـه ورغی، د دروازې له سورې نه بـه يـې د ننـه د انتظـار کوټـې تـه وروکتـل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله به یې لاسونه وغورځول، بیا به راستون شو، او کوم کتاب به یې راواخیست. دده چوپړ بیا راغی او ده ته یې خبر ورکړ، هغه فرانسوي چې له ګرافیني نه یې لیک راوړی دی ډېره زیاته هیله لري چې که څه هم د یوې دقیقې لپاره وي ورسره وګوري. د ا. بازدییوف د کونډې له خوا هم یو څوک راغلي او غواړي چې تاسې یې ومنئ او هغه کتابونه چې راغلي هغه واخلئ. هغه ویل چې مېرمن بازدییوفه خپله کلي ته تللې ده.

پېیر چوپړ ته وویل:

-هوکې، هوکې ! یوه شېبه صبر وکړه ! ځه ورشه ! ورته ووایه چې اوس راځي.

خو همدا چې چوپړ له کوټې نه ووت، پېیر پر میز خپله پرته خولۍ راواخیسته او د کوټې د شا دروازې له خوا ووت. په دهلیز کې هېڅ څوک نه و. پېیر ددغه اوږده دهلیز لاره ووهله، زینو ته ورسېد، تندی یې تریو کړ، په داسې حال کې چې په دواړو لاسونو یې تندی سولاوه، په زینو کې د لومړي پوړ تر دالانه پورې ښکته شو. د دروازې مخې ته یو ساتونکی ولاړ و. له دغه دالانه چې پېیر ورښکته شوی و، د ودانۍ د شا دروازې پورې زینې ورښکته شوې وې. پېیر پر همدې زینو ورښکته او انګړ ته ورسېد. هېڅ چا هغه ونه لید، خو همدا چې له ګرځنۍ نه تاو شو، هلته ولاړ ګاډیوان او څوکېدار خپل بادار (پېیر) ولید او د هغه په درناوي یې خپلې خولۍ له سره پورته کړه. کله چې پېیر ددغو کسانو د کتو اغېز احساس کړ، هغه، لکه فیل مرغ چې له خلکو نه د پټېدو په وخت کې سر په بوټو کې منډي، سرښکته واچاوه، ګامونه یې چټک کړل او همداسې په کوڅه کې وخوځېد.

له ټولو هغو چارو او کارونو نه چې باید هغه ورځ پېیر سرته رسولي وای، د یوسف الکسي یوویچ د کتابونو او پاڼو سمول او ځای پر ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولو تر پامه غوره ورغلل.

پيير مخ ته ورغلې په لومړۍ ګاډۍ کې سپور شو او ورته وې ويل چې د پاترياشي د چينو د واټ پلو ته چې هلته د بازدييوف کونډه اوسېده لاړه شي.

پرله پسې به يې شا ته مخ اړاوه، چې له مسکوه، د هرو راتلونکو او وتونکو ګاډيو او کراچيو د کتارونو ننداره وکړي. هغه دې ته هم پام و چې د هغې زړې ګاډۍ، ته چې د زوړوالي نه يې له هر پلو نه چغې پورته وې، دده څورب او شډل بدن ونه غورځېږي او يا ونه ښوييږي. د ښونځي نه لکه د تښتېدلی ماشوم په شان خوښ او خوشاله و او له ګاډيوان سره يې مرکه پيل کړه.

ګاډيوان ورته وويل چې نن په کرملين کې وسلې ويشل کېږي او سبا به ټول د درې غونډيو تم ځای ته مرش کړي او هلته به لويه جګړه پيل شي.

پيير چې د پاترياشي د چينو کوڅې ته ورسېد، هلته يې د بازدييوف کورځکه ډېر ولټاوه، چې ډېره موده کېده چې دی هغې خواته نه و ورغلی. کله چې د هغوی د کور دروازې ته ورورسېد ګراسيم هماغه ژېړمخی کوسه بوډا چې پنځه کاله مخکې پيير هغه له الکساندر يو سيفوو يچ سره په تاوژک کې ليدلی و، د دروازې ټکولو نه وروسته راووت.

پيير وپوښتل: په کور کې ده؟

-جلالتمابه ! په دې بده ورځ، تاسو هرومرو پوهېږي چې حال څنګه دی. سوفيا دانيلوفنا له ماشومانو سره کلي ته لاړل. تاوژک ته.

پيير وويل:

-په هر حال، زه کورته ورننوزم. زه بايد کتابونه وګورم او سره جلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې کړم.

بوډا چوپړ ووېل:

-مهرباني، هرکله راشئ ! جنتونه دې ځای شي، د هغه خدای بښلي پلار ماکار الکسیوویچ په کور کې دی، خو هغه شان چې تاسو پوهېږئ لږ ژوبل او ناتوانه غوندې دی.

پېیر په دې پوهېده چې ماکار الکسیوویچ د یوسیف الکسیوویچ ورور لږ څه باڅاری او نشه یې غوندې دی.

پېیر ووېل: هو، هو پوهېږم ! درځه، درځه چې ځو.. او کورته ورننوت. تک شین سر، یو لوړ ونی سور پزیی بوډا چې کمیس یې پرغاړه و، جورابې یې نه درلودې او کلوشې یې په پښو وې د کور په بر سر کې ولاړ و. د پېیر په لیدو یې طبیعت تریخ شو، وبنګېده او وړاندې دهلیز ته ورننوت.

ګراسیم ووېل:

-خورا هوښیار سړی و، خو اوس لکه هغه شان چې ګورئ، اعصاب یې نا آرامه دي، مهرباني وکړئ دفتر ته ! پېیر سر وښوراوه، خو بوډا دوام ورکړ:

-د دفتر کوټه مهرلاک شوې او هماغه شان پاتې ده. سوفیا دانیلوفنا ویلي و که ستاسو له خوا څوک راشي، کتابونه ورته وسپارو.

پېیر هماغې غملړلې کوټې ته ورغی چې لا د خپل استاد د ژوند په وخت کې په به په ویرې او رېږدیدا ورننوت. دغه دفتر ته چې د یوسیف الکسیوویچ تر مرګه وروسته څوک ورننوتلي نه و، له دوړو ډک او له پخوا نه لا غمرلی بربښېده.

ګراسیم د یوې کړکۍ نه پرده لرې کړه او خپله له کوټې نه ووت. پېیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کوټه کې وګرځېد ، يوې الماری ته ورنږدې شو چې هلته خطي نسخې په کې ايښودل شوې وې او له دغو خطي نسخو نه يې ، يو هغه ، چې يو وخت د ماسون د ډلې يو له پخوانيو او غورو اسنادو نه يو سند ګڼل کېده ، راواخېسته. دغه سند د ماسون د ډلې د آسکاتلندي تګ لارې او د اسنادو له اصلي نسخو نه يوه نسخه وه ، چې د بازدييوف سپړنې او شننې په کې راغلې وې. د ليکنې د دوړو لړلي ميز تر شا کېناست ، هغه خطي نسخه يې تر مخې کېښوده ، خلاصه يې کړه ، بېرته يې وتړله او په پای کې يې هغه له مخې پورې وهله ، سر يې په لاسونو کې کېښود او په خيالونو کې ډوب شو.

ګراسيم څو واره په احتياط سره دفتر ته وروکتل او هر وار به يې چې ورکتل ، هغه به ، په هماغه فکرونو کې ډوب و. دوه ساعته په همدې حال تېر شو. ګراسيم يو زړه سل زړونه کړل ، دروازې يې ددې لپاره خلاصه کړه چې د هغه پام راواړوي ، خو پېير د هېڅ شي او هېڅ چا غږ نه اوريده ، ګراسيم وپوښتل:

-که اجازه وي ، ګاډيوان رخصت کړم؟

د پېير پام بدل شو ، په چټکۍ پاڅېد او وې ويل:

-اخ ، ګوره ! واوره ! ګراسيم يې له ګريوان نه راونيو ، په داسې حال کې چې سترګې يې له اوښکو ډکې وې او په ګېڼۍ يې بوډا ته کتل وې ويل:

-اورې ، ته اورې او پوهېږې ، سبا به دلته جګړه پيل شي.

ګراسيم ځواب ورکړ: هو ، ويل کېږي.

-زه له تا نه هيله کوم چې هېڅ چا ته مه وايه چې زه څوک يم ، ته به هغه څه کوې چې زه درته وايم.

ګراسيم وويل: ډوډۍ ته مو خوښه کېږي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېير چې ناڅاپه يې رنګ تک سور شو، وې ويل:

-نه، خو زما يو بل څه په کار دي، زما کليوالي کالي او يوه تومانچه په کار دي.

ګراسيم فکر وکړ او وې ويل: وا مې وريدل.

پېير د دغې ورځې پاتې ټول وخت يوازې د خپل مشر په دغه کوټه کې تېر کړ، په خورا ناآرامۍ د کوټې له يوې خوا نه بلې او له بلې خوا نه بلې خواته، ته او راته او ګراسيم يې د ګامونو غږ اوريده. هغه له ځانسره غږېده. هغه د شپې هم په هماغه کوټه کې په هغه کټ ويده شو چې ګراسيم همالته ورته جوړ کړ.

ګراسيم چې په خپل ژوند کې خورا عجيبې پېښې ليدلې وې، د ژوند له خوږو ترخو سره عادت و، په هغه ځای او کوټه کې نه يوازې د پېير مېشته کېدو حيران نه کړ، بلکې ډېر خوشاله و چې يو بادار يې پيدا کړ چې چوپړ يې وکړي. ګراسيم په هماغه شپه پرته له هغ چې په دې اړه فکر يا له ځانه پوښتنه وکړي، د پېير لپاره کليوال کالي او خولۍ راوړل او ژبه يې وکړه چې سبا به تومانچه هم ورته پيدا کړي. ماکار الکسيوويچ چې کلوشې يې په پښو وې او ګامونه يې ځان پسې کشول، په هغه شپه دوه واره د دفتر دروازې ته نږدې شو، ودريد او په غوره ماليۍ يې پېير ته وکتل، خو همدا چې پېير مخ ورواړاوه وشرمېد، خپل کميس يې راټول کړ او په خورا قهر او چټکۍ له هغه ځايه لرې شو.

په هغه ورځې چې پېير د ګاډيوان هغه جامې چې ګراسيم ورته راوړي وه، واغوستلې او له هغه سره ګډ د سوخاروف د برج خواته د تومانچې د اخيستلو لپاره تللي و، د رستوف له کورنۍ سره مخامخ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹

کوتوزوف، د سپتمبر په لومړي نېټې فرمان ورکړ چې روسي پوځ له مسکو نه د تېرېدو وروسته د ریزان د واټ پلو ته، په شا لاړ شي.

د پوځ لومړۍ ډلې د شپې وخوځېدلې..

د سپتمبر په دویمه نېټه په لسو بجو د داراګامیلوفسکي په سیمه کې یوازې د شا ډلې د استراحت په حال کې وې، د پوځ نورې ټولې ډلې د مسکو له سیند نه اوښتې او د دې ښار بلې خنډې ته رسېدلې وې. کټ مټ په همدې وخت کې یعنې د سپتمبر په لسمه د سهار په لسو بجو ناپلیون د پاکلونیا د غونډۍ پر سر د خپل پوځ په منځ کې ولاړ او خپلې مخې ته د پراته ښکلي پرانستي منظر ننداره کوله. د اګست له ۲۲ مې نه د سپتمبر تر ۲ مې پورې آن د بارادنیو د جګړې له پیله تر هغه وخته پورې چې دښمن مسکو ته راننوت، په ټولو دغو له ګڼېیو نه ډکو ورځو او نه هېرېدونکې اونۍ کې، داسې ښکلې غیر معمولي هوا وه چې هر څوک ورته حیران پاتې کېده. لمرد پسرلي تر لمره کوز او تود و، هر څه په پاکه هوا کې داسې ځلېدل چې سترګې یې سوځولې، ګوګل د مني پاکه هوا وبستله او له دې کبله انسان د خوښۍ او توان احساس کاوه، آن د شپې له خوا هم هوا توده وه، او پرله پسې په تورو تیارو شپو کې له آسمان نه زرین ستوري راوریدل. د سپتمبر د دویمې نېټې د سهار پر لسو بجو همداسې هوا وه. د سهار ځلا کوډې کولې. د پاکلونیا د غونډیو نه به دې چې ښکته کتل، مسکو له خپل سین، باغونو او کلیساوو سره لمن غوړولې وه او داسې برېښېده چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل ورځني ژوند کې ژوند کوي. د کلیساوو ګنبدې یې د لمر تر شغلو لاندې داسې ځلېدې لکه ژوندي ژوي.

ناپلیون د دغه غیر معمولي ښار د هغه د نالیدونکو غیر معمولي زړه راښکوونکی و دانیو په لیدو، په زړه کې رخه او یوه ناآرامه تلوسه احساس کړه. دا هغه احساس او تلوسه وه چې خلک یې د ژوندیو ناپېژندل شویو شیانو، په لیدو چې خپل لیدونکو ته هېڅ پام نه کوي په زړه کې احساسوي. داسې برېښېده چې ښار په خپل ټول قوت سره خپل ژوند ته دوام ورکوي. ناپلیون د هغو نه بیانېدونکو نښو له مخې چې آن له لرې یې کولی شو ژوندي له مړو توپیر کړي، د هماغې پاکلونیا له غونډۍ نه د دغه ښار د ژوند تلوسه لیدله او داسې برېښېده چې د دغه ستر او ښکلي ژوندي بدن ساه و بستل احساسوي.

روسانو د مسکو په لیدو هلته خپله مور لیدله، خو پردي چې له مورنۍ عاطفي نه بې خبره وو، په هغه کې یوازې د ښځتوب ځانګړتیاوې موندلې. او ناپلیون هم یوازې همدا ځانګړتیا په کې لیدله.

ناپلیون وویل:

-دا آسیایي ښار سره له خپلو بې شمېرو کلیساوو سره، مسکو سپېځلی مسکو ! هغه دی ! هغه ! بالاخره هغه پېژندل شوی ښار. نور نو راورسېد !

هغه له آسه راکوز شو او سپارښتنه یې وکړه چې د دغه ښار، د مسکو نقشه د ده تر مخې وغوړوي. هغه خپل ژباړونکی لیلورګین دلیدیفیلی، ځانته راوباله. هغه په زړه کې وویل:

-هغه ښار چې د دښمن لاس ته ورولېږي، هغې نجلۍ ته ورته دی چې پېغلتوب یې بایللي وي. (هغه دغه خبره په سمولینسک کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

توچکوف ته هم کړې وه) او اوس يې دده په وړاندې د پراته، نالیدونکي ښکلي ختيځ شمايل ته هم په دې سترګه کتل. هغه ته د نه منلو وړ وه چې بالاخره دده خورا پخواني او لاس ته نه راتلونکی ارمان تر سره شوی و. پر سهارنۍ صافې او سپېڅلې هوا کې يې کله ښار او کله نقشې ته کتل. ددې ښار ټولې خواوې، لاندې باندې يې ښارل، ددغه ښار پر لاندې کولو يې باور نه راته او له دې کبله يې وحشت کاوه.

هغه له ځانسره وويل:

- خو آيا پرته له دې بل ډول هم کېدای شو؟ هغه ده، دغه پلازمېنه، دا دی زما تر ګامونو لاندې خپل برخليک ته سترګې په لاره ده. چېرې دی اوس الکساندر؟ چېرې دی او څه فکر کوي؟ دغه عجيب، ښکلی او پرتمين ښار! هغه اوس په دې شېبه کې هم عجيب او پرتمين دی. هغه ته خپل پوځيان او سرتېري ورياد شول او وې ويل:

- اوس به، زه هغو ته څنګه خيال ته ورځم؟

هغه خپلو هغو سرتېرو ته چې رانږدې شوي وو، هغوته چې رارسېدونکي وو، هغو ته چې کتارونه يې جوړول، ټولو ته کتل او له ځانسره يې ويل:

-هغه ده، ددغو ټولو سست ايمانو لپاره ډالۍ! زما يوه خبره او زما د لاس يو خوځېدا ددې لپاره بس دی چې د ښارانو(شاهانو) دغه لرغونې پلازمېنه تالا والا شي، خو زما د ښننې او رحم ښاپيرۍ په خورا چټکۍ پر پرزيدلو نازلېږي. زه بايد با رحمه او په رښتيا لوړ او ستر واوسم. ناڅاپه يې په خيال کې تېر شول چې:

-نه، نه، دا رښتيا نه ده، دا زه په مسکو کې يم؟ مګر هغه ده، مسکو زما تر پښو لاندې پروت دی. مسکو له خپلو زرينو ګنبدو او د هغو له صليبونو سره د لمر تر شغلو لاندې راپرزېږي او ريږدي، خو نه، زه هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

له خپلې مهربانۍ او زړه سوي نه، نه بې برخې کوم، د ظلمت، بربریت او وحشت په یادګارونو به د عدالت او ښښنې رانه تورې انځور کړم. الکساندر له ټولو په زوریدلي احساس ما احساسوي او پوهېږي زه هغه پېژنم، هغه مې په خبره پوهېږي (ناپلیون داسې انګېرله چې د دغو پېښو تر ټولو نه غوره اغېز له الکساندر سره دده په سیالۍ کې ده) د کرملین له څوکو، هو، د دغه کرملین، هو کې د دغه کرملین له څوکو به زه د عدالت قوانین نافذ کړم، زه به هغوی ته د رښتیني تمدن معنا وښیم. زه به د روس سپېڅلی نسل دې ته اړ کړم چې د خپل فاتح او ایلوونکي نوم په درناوی او مینې سره په یاد ولري. د خلکو استازو ته به ووایم چې ما جګړه نه غوښته او نه یې غواړم. زه به هغوی ته ووایم چې ما یوازې د هغوی د دربار له رښتیا او حقیقت نه لرې سیاست سره جګړه پیل کړې ده، زه به هغو ته ووایم چې الکساندر ماته ګران دی او درناوی یې کوم. زه به په مسکو کې داسې سوله ټینګه کړم چې زما او زما د خلکو وړ وي. زه نه غواړم د جګړې نیکمرغي، د درناوي وړ ټولواک د سپکاوی لپاره وکاروم. زه به ووایم چې د روس نومیالیو !زه د جګړې غوښتونکی نه یم، زه د خپل ټول رعیت لپاره سوله او نیکمرغي غواړم. تر دې سر بېره د هغوی شته والی به ما لا پسې لېوالـه کړي او زه به له هغوی سره لکه هغه شان چې زما دود دی، په ډاګه، په پرتم او په لوړتیا وغږېږم، خو آیا دا رښتیا دی چې ما مسکو لاندې کړی او زه په مسکو کې یم؟ هو کې، هغه دی. هغه دی مسکو !

هغه خپلو یاورانو ته مخ ورواړاوه او وې ویل:

-لاړ شئ او د مسکو مخور راولئ.

جنرال له یوې ډلې غوره افسرانو سره د مسکو د مخورو د راوستلو لپاره لاړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه ساعته تېر شول. ناپلیون سهارنۍ وخوړه، بېرته خپل پخواني ځای د پاکلونایا غونډۍ ته راستون شو او د مسکو مخورو ته سترګه په لاره پاتې شو. د مسکو مخورو ته یې خپله وینا په خیال کې جوړوله. دغه وینا د هغه پرتم او ځانستاینې انځور وه چې ناپلیون احساسوله. هغه مېړنې بڼه چې ده یې په مسکو کې د ځان لپاره د سرته رسولو تکل کړی و، په خپله دی په ځان مین کړی و. هغه په خیال کې هغه ورځ ته‌اکلې وه چې د روس د ټولواک په ماڼۍ کې به د روسي مخورو او نومیالي د فرانسې د امپراطورۍ له مخورو سره ګوري. په خپل ذهن کې یې مسکو ته داسې یو والي وټاکه چې خلک پرې راټول شي. کله چې پوه شو چې په مسکو کې خورا ډېرې خیریه موسسې د خلکو په چوپړ کې دي، هغه په تصور کې دا پریکړه وکړه دغه ټولې ټولنې به په بې سارو مرستو سره له ځانسره ملګرتیا ته وهڅوي. هغه تصور کاوه هماغه شان چې ده په افریقا کې اوږد کمیس اغوستی او جومات ته تللی و، په مسکو کې هم باید د ځار په شان سخاوت وبښي. د دې لپاره چې په بشپړه توګه د هر روس زړه ته لاره پیدا کړي، د ټولو فرانسویانو په څېر چې نه شي کولای هېڅ ښکلی احساس زما د ګرانې، مهربانې او خوارې مور له یادونې پرته تصور کړي. پریکړه یې وکړه چې امر وکړي د دغو ټولو خیریه ټولنو د دروازو پر سر په زرینو تورو ولیکي:

-زما د ګرانې مهربانې مور په ویاړ ! زما د مور خونه ! د هغه په خیال کې همداسې ګرځېده:

-آیا په رښتیا زه په مسکو کې یم؟ هو ! هغه دی، مسکو زما تر مخې دی، خو دغو د خلکو مخورو استازو او نومیالو ولې دومره ځنډ وکړ؟ ولې رانغلل؟

خو په همدې لړ کې دده د پوځ جنرالانو او مارشالانو په ګونګسې او

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټه پټه دا خوا هغه خوا مشورې رواني کړې وې. د مسکو مخورو پسې لېږل شوي استازي راستانه شول او خبر يې راوړ چې له مسکوه ټول خلک او په تيره بيا مخور و تلي او دغه ښار تش شوی دی. د جرګمارو رنګونه الوتي او ګېنځي اخېستي وو. د هغو ډار نه له دې کبله چې د مسکو او سپدونکو ښار پرېښی (که څه هم دا خبره ډېره زورونکې وه) بلکې دوی له دې ډېر ډارېده چې معظم ټولواک ته دغه خبر څنګه وو ايي. په څه ډول پرته له هغه چې د ستر ټولواک خاطر له هغه وحشت سره مخامخ کړي، چې فرانسويان يې د ملنډو وړ بولي او هغه ته وو ايي چې هسې دومره ډېر ځنډ د مسکو مخورو ته سترګه په لاره پاتې شوی دی. هغه ته څنګه خبر ورکړي چې په مسکو کې له يو څو ډلو نشيانو نه پرته بل هېڅوک پاتې نه دي. يوې ډلې به ويل هر څنګه چې کېږي په کوم ډول نه کوم ډول، څو تنه د مسکو د مخورو د استازو په نامه ټولواک ته راټول کړي، بلې ډلې به بيا ويل چې نه، ښه به دا وي چې ټولواک په خورا احتياط د رښتيا اوريدو ته چمتو شي. دغه ځانګړې حالت له دې کبله کړکيچن و چې ټولواک د خپلو سترو تګلارو د څېړلو په لړ کې، د خپلې کېږدۍ په وړاندې ګرځېده راګرځېده، کله به يې لاس لمر ته سايوان کړ، مسکو ته تلونکي واټ ته به يې وکتل او د کبر موسکا به يې پر شونډو خوره شوه.

دله هغه سره مل مشاورينو اوږې پورته واچولې، هغوی چې نه شو کولای څه سپکه سپوره خبره وکړي، يوازې دا يې ويل:

-د شرم خبره ده، دا ناشونې ده، څنګه دا سې شول؟

په دې وخت کې ټولواک له ځنډنۍ انتظار او چوپتيا نه ستومانه شو او د خپل احساس له احساسه يې داسې انګېرله چې د دغې پرتمينې شېبې رارسېدل، دومره ځنډنۍ شوې، چې کرار کرار خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرتم له لاسه ورکوي، نو ځکه یې لاس وښوراوه. د توپ د ډزیو غږ واوریدل شو. دغه ډزې د خوځېدو نښه وه. فرانسوي پوځ چې مسکو له درې خوا وو کلابند کړی و، د مسکو پلو وخوځېد. دغه پوځ د توریسکایا، کالوژسکایا او دروګامیلوسکایا د دروازو له لارو، مسکو ته ورننوت. د سورو او پلو ډلو یو بل نه دوړاندې تنګ سیالي کوله، ژر ژر یو له بل نه مخ ته کېدل، هغه دوړې چې د دوی له خوا ځېدا نه پورته کېدې، فضا تته کړې او د دوی شروشور او چغو، غوږونه کڼول.

ناپلیون له خپلو مشاورینو سره چې د پوځ خوځېدا او پرمختګ لېواله کړی و، له هغو سره د دروګامیلوسکایا تر تم ځایه پورې وړاندې لاړ. هلته بیا ودرید، له آسه راکوز شو. تر ډېرو پورې د کامرکلوژسکي په نری کوڅې کې ګرځېده راګرځېده او د مسکو د مخورو راتګ ته یې شېبې شمېرلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰

خو مسکو تش و، په دې ښار کې لا د پخوانیو او سېډونکو پنځو سمه برخه خلک پاتې وو، هغه تش و، د انګبینو د هغه کندو په شان تش و چې ملکه یې تری کډه شوې وي او کرار کرار لا پسې تشېږي.

بې ملکې کندو، د ژوند له نښو بې برخې وي، که څه هم په لومړي نظر د غه کندو، د نورو کندوانو په څېر له ژونده ډک بریښي، خو بیا هم هغه له ژونده تش وي. د شاتو مچۍ د غرمې د لمر تر زرینو او تودو شغلو لاندې د بې ملکې، کندو په شاوخوا کې د هماغه ژوندیو کندوانو د مچیو په شان، په هماغه شروشرنګ الوزي را الوزي. له هغه نه هماغه شان د شاتو د خوند بوی راځي او هماغه شان مچۍ په کې وزي، ننوزي، خو د ډاډ لپاره باید په ځیر د غه کندو ته وکتل شي چې پوه شو چې په دغه کندو کې نور نو ژوند نه شته. د دغه کندو ژوند یو کندو ته ورته نه دی، د دې کندو د مچیو الوتل، د نورو کندوانو د مچیو الوتو ته ورته نه دی، نه یې د شاتو بوی هسې دی او نه یې د مچیو شروشور هغه ته ورته وي. پر دغه کندو کې د مچیو خاوند د پخوا په شان د خواخوږي او د ډله ایز غږ پر ځای، د لسګونو زرو مچیو د آوازو پر ځای او د دې پر ځای چې خپلې لکۍ یې په ګوانښمنه توګه پر ځان خښولې، وزرونه یې رپول او د ژوند له ولولو ډک غږونه یې جوړول. د دې ټولو پر ځای د کندو د بیلابیلو ځایونو نه ساړه او بې خونده آوازونه اوریدل کیږي. د کندو د وتلو او الوتو له دریچې نه، نورد پخوا په شان مستونکی او پالونکی بوی چې لږ په زهرو هم لړلی وي، نه اوریدل کیږي. نور نو له خونده ډک بوی له هغه نه راځي بلکې د داسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګبينو بوی ترې راځي چې ورستېدو ته نېږدې شوی وي. د دريڅې په شاوخوا کې نور سربښندونکي ساتونکي چې لکۍ يې ځېږي کړې وي او د چغو غږونکو استازو په څېر د خوښۍ چغې پورته کوي، نه ليدل کېږي. ..

دلته غلې تور اندامې مچۍ د کندو د تالانولو لپاره پټې پټې راځي او په شاتو کې په لړو شوي ځان په چټکۍ بېرته له هغه ځايه راوزي. هغوی نور چيچل نه کوي، هغوی خپله له ګوابنه تښتي. پخوا به مچۍ له شاتو ډکې درنې کندو ته راتلې او د بار له ښکته کېدو نه وروسته به تشې بېرته وتلې. اوس خالي راځي او له انګبينو ډکې بېرته وزي. د مچيو خاوند د کندو سر خلاصوي، د هغه لاندنۍ برخې ته ورګوري، توري له شاتو ډکې مچۍ چې د هڅوله شوقه به مستې وې او يو له بل به سره تښتېدلې او لکه کړۍ به سره ځړوندې وې او تل به يې په بنګېدو بنګېدو کې دزبېښلو په شان له ځانه انګبين نښتيځل، خو اوس د هغو مچيو پر ځای ستومانه له ژوند پاتې او خوبولې کارګران ليدل کېږي چې د کندو په غولي هرې خواته بې هدفه روان دي او لکه د مستو نشه يي سرسامو په څېر د کندو له يوه ديواله په بل او له بله په بل لګېږي.

د کندو غولی چې يو وخت په خورا ځير او ښکلا ،د مچيو له خوا ګاڼل شوی او دهغو په وزرونو به جارو شوي و او د موم شويو او بويناکو شاتو ،هغه سريښناک شات چې نيم ځانه مچيی ،هغه د مرګ په حال مچۍ چې په خورا ستونزو لاس او پښې وهي او هغه مړې مچې يې چې اوس يې څوک خيال نه ساتي هلته پرې پرتې دي. ..

مچۍ پالونکی د کندو لوړ پوړ ،پورته کوي او د هغه ښکتنۍ برخه ګوري، خو د مچيو د کتارونو پر ځای، چې د شاتو د ږمنځو واټنونه يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هګیو د تودولو لپاره ډکول او س د ښه کار او استادۍ په لاس جوړې شوې ړمنځې وینې، نور هغه د پېغلتوب ډوله پخوانۍ سپېڅلتیا کومه ننښه نه لیدل کېږي، هر څه ګډوډ او لړلي دي. تالانګرې غلې مچۍ بې شروشوره په چټکۍ هر پلو الوزي، خپل تالان کوي خو کورېني وچې ډنګرې بې حسه او بې حاله لکه د زړو او عمروهلو په شان متې متې خوځېږي، نه چاته ګواښ پېښوي او نه له چا نه هیله کوي، د مرګ په سرسامۍ کې شپې ورځې تېروي. ډولاډول مچۍ سرې، تورې وړې او غټې په ناخونده او ګډوډو الوتو کې د کندو په دیوالونو لګېږي، کله ناکله خو له دې یا له هغې خوا نه د شاتو له ړمنځو، او یا نویو زوکړ، خو مړو شویو مچیو له مینځه کوم قهرجن آواز راپورته کېږي. یو چېرې خو دوه کارګرې مچۍ د پخوانیو یادونو په یاد کندو پاکوي او په ټول قوت سره د مړو شویو مچیو مړي د باندې باسي، هغوی دا کار کوي، خو په دې نه پوهېږي چې دا ټولې هلې ځلې د څه لپاره دي. د کندو په بلې خوا کې دوه زړې مچۍ په خورا تربګنۍ یا یو بل سره وهي یا یو بل پاکوي او یا ډودۍ خوري، خو په دې نه پوهېږي چې دا کار له خواخوږۍ کوي او یا له تربګنۍ. او د کندو په بله خوا کې دربیمه ډله پر یو بل وارونه کوي او بیا ټول په ګډه یوه بله بدمرغه ترمرګه وهي، هغه خپه کوي او دغه د مرګ په حال کې مچۍ لکه کراره الوتونکې ښاپیرۍ د نورو مړو په سر رالوېږي. د مچیو خاوند دوه منځنۍ ړمنځې لرې کوي. چې د کندو یا ځالې منځ وګوري، د پخوانیو زرګونو مچیو پر ځای چې پخوا یې یوې سترې تورې کړۍ دیوه رازمن او ستر ارمان لپاره کار او څارنه کوله، څو سوه غمړلې او خواشینۍ مچې وینې. هغوی ټولې پرته له هغه چې خپله پوه شي، وږې شوي دي. هغوی د خپلې سپېڅلې خزانې د ساتنې په لاره کې ژوند بایللی او نور خزانه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

کار نه ده. له هغوی نه د مرګ او خوساوالي بوی لګېږي. د هغو څو داني خوځېږي، پاڅېږي، الوزي د دښمن په لاسو نه کیني او پر ته له هغه چې د مرګ توان ولري، نېښتو نه وهي. نوري ټولې مړې شوې دي او لکه د کبانو د پوټکي په شان سولېږي او تويږي. د مچيو خاوند د کندو سر ترې د غه کندو د ګچ په انځور سره ددې لپاره په نښه کوي چې وروسته يې مات کړي.

کله چې ناپليون ستړی ستومانه ناآرامه وړاندې وروسته د کامروکالوژسکي په کوڅه کې ګرځېده او د مسکو مخورو ته ستړګې په لاره و او لږ تر لږه د ورځني درناوي له مخې بايد هغوی دده هر کلي ته راوتلي وای. مسکو تش تش و.

د مسکو په بېلابېلو څنډو کې يوازې هغه خلک چې هسې يې موخه او د ورځني عادت له مخې چکرې وهلې، ګرځېدل را ګرځېدل. لا تر اوسه هم په ښار کې ګڼه ګوڼه جوړه کړې وه.

کله چې يې په ډېر احتياط ناپليون ته خبر ورکړ چې مسکو له خلکو تش شوی دی، هغه په تند غلچک خبر لوڅ ته وکتل. بيا يې له هغه مخ واړاوه او په پټه خوله يې ګرځېدو ته دوام ورکړ او وې ويل:

-ګاډی مې راولئ.

هغه په ګاډي کې د خپل نوکريوال ياور تر څنګ کېناست او د لومړې کرښې پلو وخوځېد او له ځانسره يې ويل:

-مسکو تش شوی دی، د نه منلو وړ خبره ده.

هغه ښار ته نه لاړ او دروګوميلوفسکي د تم ځای په يوه مېلمستون کې پاتې شو.

هغه تياتري ننداره چې هغه جوړل غوښتل ،جوړه نه شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱

روسي پوځ د شپې له دوو بجو نه د ورځې تر دوو بجو پورې له مسکو نه تېر او له ښار يې وروستي تلونکي او سپډونکي او ټپيان هم له ځانسره واخېستل.

د پوځ د تېرېدو په وخت کې د خلکو تر ټولو زياته ګڼه ګوڼه د کامن مسکواريځکي او يوزوفسکي د پلونو پر سر وه.

کله چې پوځ له کرملين نه د راتاويدو لپاره دوه ډلې شو، ډېرو سرتېرو د مسکواريځکي او کامني پر پلونو ګڼه ګوڼه جوړه کړې وه، يو زيات شمېر سرتېرو له تمبډو او ګڼه ګوڼې نه ګټه واخېسته، په کرار او په پټه د واسيلي بلژانسکوا او باراويځکي د دروازې له لارې پورته غونډيو ته وروختل، ځان يې سره ميدان ته ورساوه او هلته يې دوی داسې وانګېرله او ځانته يې اجازه ورکړه، چې هر پردی شی چې پر مخه ورځي، اخېستی يې شي. د خلکو داسې ډلې او ګڼې ګوڼې لکه د بازار د ورځو په شان د ګاستني دفور (د مېلمستونو مانۍ) ټول دالانونه او لارې ډکې کړې وې. خو نه د پلورونکو د غولوونکو آوازو شروشور، نه د ګرځندو سوالګرو غږ او نه د ښځو بېلابېلې ډلې، يو هم نه ليدل کېدل. يوازې بې وسلې دريشي لرونکي سرتېري چې پوځي کوټونه يې پرغاړه وو، تش لاس راننوتل او له درنو پېټيو سره وتل.

دوکانداران او د هغوی شاګردان (شمېر يې هومره زيات نه و) هک حيران پاتې او د سرتېرو او پوځيانو په ګڼه ګوڼه کې ګرځېدل، کله به يې دوکانونه تړل او کله به يې هغه ددې لپاره خلاصول چې له خپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاګردانو سره خپل کالي او سودا کوم خوندي ځای ته ورسوي. د ګستيني دفور (د مسکو لوی بازار) په لوی ډګر کې سازيانو ډولونه غږول، خو د ډول غږ د دود برخلاف سرتېري، په تېره بيا تالانګر هغه د پخوا په شان نه د ساز او په کتار کې دريدو ته، بلکې له هغه ځايه لرې کېدو ته هڅول. په دوکانونو او د بازار په دالانونو کې د سرتېرو په منځ کې ځېنې کليوال چې خړ کالي يې اغوستي او سرونه يې خريلي و، هم ليدل کېدل. دوه تنه افسر چې ديوه يې د غاړې دستمال پر اوږه او ټټر پروت و، پر خړ ډنګر آس سپور و او بل يې کوټ اغوستی، خو پلی و، د ايلينکا د واټ څنډې ته ولاړل او سره غږيدل. درېيم افسر هغو ته په ځغاسته راغی او ورته وې ويل:

-جنرال امر وکړ چې هر څنګه کېږي، بايد ټول سمدلاسه له بازاره ووېستل شي. دا څه حال دی؟ دا کړه، د چا کړو ته ورته دي، نيمايي سرتېري تښتېدلي دي.

هغه، پر هغو درې بې وسلو سرتېرو چې د کوټونو لمنې يې په منګلو کې رانيولې وې، او په چټکی د هغو له څنګه د بازار دالان ته ورننوتل غږ وکړ:

-چېرې روان ياستئ؟ تاسو ته وايم چېرې؟

بل افسر ځواب ورکړ:

-هو کې، اجازه راکړئ هغوی سره راټول کړو، دا د راټوليدو نه دي، ژر تر ژره بايد لاړ شو، ټولی وتښتېدل، چې دا نورې يې هم ونه تښتي.

-څنګه لاړ شو؟ د پله پر سر لاره بنده شوې ده، څوک مخکې تلای نه شي. څه وکړو؟ او س خځير ترې کړی کړو، چې ونه تښتي.

مشر افسر غږ وکړ:

-هلته ورشئ! ټول، له هغه ځايه، له بازاره وباسئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه افسر چې د غاړې دستمال يې پر اوږې او ټټر غوړولی و، له آسه راکوز شو، ډولچي ته يې ورغږ کړ او له هغه سره يو ځای د بازار د لويې دروازې خواته ورغی. يو شمېر سرتېري په ډله ايزه توګه وتښتېدل. يو سوداګر چې د پزې ځنګ ته يې پر مخ سره بخارونه راوتلي وو، د هغه له مرې ځېرې نه آرامي او تکل کېده کړې وه، د ځانښودنې لپاره يې تند تند لاسونه ښورول، افسر ته ورنږدې شو او وې ويل:
-جلالتمابه! پر موږ رحم وکړئ، موږ وساتئ. زموږ په دوکان کې څه نه شته، خو هر څه چې شته، هغه له تاسو نه ځار. که غواړئ تاسو عاليجناب ته به همدا اوس، وريښميني جامې راوړم، موږ په حق او حق پالنه پوهېږو، خو هغه څه چې دوی کوي، دا خو غلا ده، تالان دی. مهرباني وکړئ موږ له دغو وساتي، لږ تر لږه دومره وخت راکړئ چې دوکانونه وتړلای شو.
څو تنه سوداګر پر دغه افسر راټول شوي وو.
د هغو له ډلې نه يو تن چې ډنګر و او قهر يې له ځېرې وريده، وويل:
- بس کړه، اپلتې مه غږوه، سر يې ور پرې کړه او ته د وېښتو غم کوې. پرېږده هر څوک چې هر څه وړي شي، وړي دې. هغه په ډېر قوت لاس وخوځاوه او له افسر نه يې مخ واړاوه.
لومړی سوداګر په خواشينۍ وويل:
-ايوان سېدوريوويچ! تا ته هسې خبرې آسانې دي، تاسو جلالتمابه مهرباني وکړئ!
ډنګر سړي چغه کړل:
- کومې خبرې آسانې دي؟ د څه شي خبرې؟ زما په درې دوکانونو کې د سلو زرو روبلونو مال پروت دي، که پوځونه لاړ شي، بيا دا ساتلی شئ؟ هی هی، څه خلک يو؟ دا به د خدای اراده وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی سوداګر په درناوی وویل:

-مهرباني وکړئ، جلالتمابه!

افسر هک پک ولاړ و، په څېره کې یې د شک او تردید حالت څرګند و، خو ناڅاپه یې چغه کړل:

-زما یې څه؟ او په چټکو ګامونو د دوکانو د کتار خوا ته وړاندې روان شو.

د یوه خلاص دوکان نه د وهلو او ښکنځلو غږونه اوریدل کېدل، کله چې افسر د هغه مخې ته ورورسېد یو سړی چې خړ کلیوال کالي یې اغوستي او سر یې خریلی و، له هغه نه د باندې راودانګل، سر یې ټیټ او ځان یې خم خم کړ، د سوداګرو او افسر له څنګه تېر شو. افسر هغو سرتېرو ته چې په دوکان کې و، ورودانګل، خو په دې وخت کې د مسکو اریځکې د پله له خوا د بې پایه ډلې د شروشور یو وحشتناک غږ واوریدل شو او افسر په چټکۍ څلور لارې ته راستون شو. هغه پر له پسې په لوړ آواز وپوښتل:

-څه شوي دي؟ څه خبره ده؟ خو د هغه ملګری د واسیلي بلاژنسکي د کلیسا له څنګه هغه پلو ته چې چغې ترې راتلې ځغاستل. افسر پر آس سپور شو او هغه پسې وروخوځېد. پل ته چې ورورسېد، وې لیدل چې دده توپونه له توپ کشونو نه جلا شوي وو. سرتېري پلي پر پله روان او څو کراچۍ او ښتې پرتې وې. څو تنه یې ولیدل چې ګېډۍ اخېستي او ورخطا وو، خو څو تنو سرتېرو په کړس کړس خندل. د توپونو تر څنګ یوه ګاډۍ ولاړه وه. دوه آسونه پورې تړلي وو، د ګاډۍ ارابو پورې څلور پټاره لرونکي آسونه هم تړلي وو. پر کراچۍ ډېر شیان بار وو، د بار پر سر د ماشومانو د څوکۍ څنګ ته چې پښې یې پورته وې، یوه ښځه ناسته وه. هغې له خواشینۍ او ناهیلۍ نه زګیروی کاوه. افسر ته د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ملګرو افسرانو وویل چې د خلکو د چغو او د دغې ښځې د زګیروی علت دا دی چې جنرال یورمولوف دغه ګڼه ګوڼې ته په رسېدو سره پوه شو چې سرتېري په بازار کې خواره شوي، تالان یې ګډ کړی دی، نو ځکه خلکو د ښار پر پله پاټک اچولی او هغه یې تړلی دی. نو له دې امله هغه سپارښتنه کړې ده چې توپونه را خلاص کړي او داسې ځرګنده کړي چې غواړي پر پله ډزې وکړي، د خلکو د ګڼه ګوڼې له ډاره، کراچۍ او ګاډۍ اړوي، یو بل سره ناندرۍ کوي او وهي، له ناهیلۍ نه یې چغې سورې ګډې کړې، د پله لاره یې آزاده کړې او سرتېري بریالي شوي دي چې خپل پر مختګ پیل کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۲

په دې وخت کې ښار چور تش و، په کوڅو کې هېڅ څوک نه لیدل کېدل، د دوکانونو او کورونو دروازې تړلې وې، یو نیم ځای په یو نیم سماوار(کافی) کې یو نیم غږ یا د مستانو له مستۍ نه پوهېدونکې سندرې اورېدل کېدې. په واټونو کې هېڅ ګاډۍ یا کراچۍ نه لیدل کېده، خو کله ناکله به د کوم پلي د ګامونو غږ واورېدل شو. د پاورسکایا کوڅه چور تشه او چوپه چوپتیا په کې خوره وه. د رستوف د کور د سترې ماڼۍ په انګړ کې، د ګاډیو او کراچیو آسونو واښه او خوشایې پاتې وو، خو هېڅ څوک هلته نه لیدل کېدل. له رستوفیانو نه د پاتې شوي کور په مېلمستون کې دوه تنه لیدل کېدل، یو ایګنات، چې څوکېدار و او بل د واسیلي لمسی میشکا چې په مسکو کې له خپل نیکه سره پاتې شوی و. میشکا د پیانو دړه پورته کړې وه او په یوې ګوتې یې غږوله. ساتونکي څوکېدار لاسونه تر ملا نیولي وو، د هینداري تر وړاندې ولاړ و او په خوښۍ خوښۍ موسېده.

هلک ناڅاپه په دوو لاسو د پیانو په وهلو پیل وکړ او وې ویل:

-ګوره ! کاکا ایګنات، څومره ښه پیانو وهم.

ایګنات له دې چې خپله څېره یې په هینداره کې لیده،لا پسې خوښېده،موسېده، هغه ته په تعجب ځواب ورکړ:

-راته ګوره ! راته ګوره !

ماوراکوزمینیشنا چې په کراره کورته راننوتې وه، د هغو له شانه په ټیټ آواز پرې غږ وکړ:

-بې وجدانو، رښتیا وایم بې وجدانو ! ته یې اوربوز ته ګوره، خولۍ ته یې ګوره ! دی څنګه خاندي، یوازې همدې کارونو ته خدای

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیدا کړي یاست. هلته هر څه ګډوډ پراته دي، واسیلي له پښو ولوید، اوس به زه درسره ګورم !

ایګنات مړاوستی (کمربند) ټینګ کړ، موسکا یې له شونډو وتښتېده، سر یې په اطاعت ښکته واچاوه، له کوټې ووت، زلمي وویل:

- تروري ! زه ښه پیانو وهم.

ماورا کوزمینیشنا پر هغه لاس پورته او چغه کړل:

-زه به اوس ښه پیانو وهل درو ښیېم، څه، پاڅېږه بابا ته دې سماوار ولګوه.

ماوراکوزمینیشنا له پیانو نه دوړې پاکې کړې، هغه یې وتړله، یو سوړ آسویلی وویست له مېلمستون نه ووته او دروازه یې پورې کړه.

انګړ تـه چې ووتـه پـه دې فکـر کـې شـوه چـې اوس څـه وکـړي، لـه واسیلېوویچ سره د څنګ پـه مـانۍ کـې چـای وڅکـي او یـا انبـار تـه لاړه شي او هلته ګډوډ پراته شیان سره ټول کړي.

د آرامې کوڅې نه د چټکو ګامونو غږ واوریدل شو، دغه ګامونه له کوره د چاپېرې وسپنیزې کټارې دروازې تـه ورسـېدل، ودریـدل، د لاسونو د هغو هڅو غږ تر غوږه شو، چې د دروازې د خلاصول تکل یې درلود.

ماوراکوزمینیشـنا د کټـارې دروازې تـه ورنږدې شـوه او وې پوښتل:

-څوک مو په کار دي؟

-ګراف، ګراف الیه اندریووېچ رستوف.

-تاسو څوک یاستئ؟

یو روسي بادار وزمي خواړه غږ وویل:

-زه افسر یم، باید هغه ووینم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماوراکوزمینیشنا د کتارې دروازه خلاصه کړه او یو اتلس کلن افسر چې ګرده بشره یې رستوفیانو ته ورته وه، انګړ ته راننوت.

ماوراکوزمینیشنا په مهربانۍ وویل:

-هغوی لاړل پلار جانه ! پرون ماښام یې کډه بار کړه او لاړل.

ځوان افسر د وسپنیزې دروازې مخې ته ودرید، زړه نازړه شو چې راننوزي یا رانه ننوزي، وبنګېده او وې ویل:

-وي دې، افسوس دی، کاشکې پرون راغلی وای، بد کار و شو.

ماوراکوزمینیشنا په دې لړ کې خورا ځیر او خواخوږۍ دد غه ځوان څېرې ته چې دې ته یې د رستوفیانو د آشنا څېرې څرګندوله کوله، کتل او د هغه څېري کوټ او شلیدلي موزې یې څارلې، هغې وپوښتل:

-له ګراف سره مو څه کار و؟

افسر دروازې ته داسې لاس وروړ، چې ګواکې غواړي لاړ شي او په خواشینۍ یې وویل:

-افسوس دی، نه پوهېږم څه وکړم.

بیا زړه نازړه شو، خو ناڅاپه یې وویل:

-پوهېږئ زه د هغو خپلوان یم، هغه تل له ما سره ډېره خواخوږۍ کوله، خو اوس ګورئ چې (هغه په موسکا او مهربانۍ خپل شلیدلی کوټ او موزې ته کتل) کالي مې شلیدلي، پیسې هم نه لرم، ما غوښتل چې له ګرافه..

ماوراکوزمینیشنا د هغه خبره پرېکړه او وې ویل:

-یوه دقیقه به مو صبر کړی وای پلار جانه ! یوازې یوه دقیقه !

همدا چې افسر لاس له دروازې پورته کړ، ماوراکوزمینیشنا راستنه او په چټکو ګامونو، د شا انګړ ته خپل کورته لاړه. کله چې ماوراکوزمینیشنا خپل کورپلو روانه وه، افسر سربښکته اچولی، په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځیر او موسکا یې خپلو شلیدلو موزو ته کتل، په انګړ کې یې قدم واهه او په زړه کې یې ویل:

-ډېره بده شوه او افسوس دی چې له کاکاجان سره مې دیدن ونه شو، خو خیر، ډېره مهربانه بوډۍ ده. خو دا مهربانه بوډۍ اوس چېرې لاړه؟ خیر، خو نه پوهېږم. د کومو کوڅو له لارو به زه ژر خپل غونډ ته ورسېږم. اوس به غونډ روګوژسکایا ته رسېدلی وي.

ماوراکوزمینیشنا له ډاره په ډکې خو زغردې څېرې چې یو چارخانه مروړل شوی دستمال یې په لاس کې له ګرځنې بېرته راتاو شوه. لا څو ګامه افسر ته پاتې و چې د دستمال غوټه یې خلاصه کړه یو سپین پنځه ویشت روبلی لوټ یې ترې راووېست او په چټکۍ یې افسر ته ورکړ.

-که جلالتماب خپله په کور کې وای، دا ښکاره ده چې هغه به هرومرو د خپلوان په توګه کولای شول.. خو خیر سمدلاسه خو همدغه...

ماوراکوزمینیشنا شرمېده او ګبنۍ اخېستې وه، خو افسر هېڅ نه او نو ونه کړ. پرته له تلوار یې لوټ واخېست او ماوراکوزمینیشنا نه یې مننه وکړه. هغې پرله پسې ښېننه غوښته، عذرا یې کاوه او ویل یې:

-که خپله ګراف په کور کې وای.. حضرت مسیح مو مل شه پلارجانه ! خدای دې له بدې ورځې وساته !

هغې په درناوی درناوی افسر بدرګه کړ، افسر موسېده او داسې بربښېده چې خپل ځان او حال پورې خاندي. هغه خپل سر ښوراوه او لاړ، له چوپتیا نه په ډکو کوڅو کې په دې هیله چټک روان و چې د یااوزرسکي له پله سره ځان خپل غونډ ته ورسوي.

ماوراکوزمینیشنا تر ډېرو پورې په لمدو سترګو د تړلې دروازې مخې سره ولاړه پاتې، په فکر کې وه، سر یې ښوراوه او له دغه ناآشنا افسر سره یې غیر منتظره مورنۍ خواخوږۍ او زړه خوږي احساساوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۳

د واورکا د کوڅې تر یوې ودانۍ لاندې چې لا پوره جوړه شوې نه وه، په یوه سماوار کې د مستو نشیانو د مستۍ او سندرو ویلو غږ اوریدل کېده. په یوه هومره نه لویې مردارې کوټې کې د میزونو شاوخوا کې پر څوکیو تر لسو پورې کارګران ناست وو. هغه ټول مست او نشه وو. بشرې یې له خولو نه لمدې، سترګې خړې خړې، په زور یې خولې ښورولې، په خورا زحمت، بې پروایۍ او بې سُره یې کومه سندره ویله.

هغوی هر یو جلا او د زړه په زور سندرې ویلې، خو هغوی نه ددې لپاره سندرې ویلې چې زړه یې غوښت ،بلکې دوی ددې لپاره سندرې ویلې چې غواړې وښیي چې نشه دي او تفریح کوي. له هغو نه یو لوړ ونی، ژیړ څنی چې ښکلې شین بخونې ښایسته جامې یې اغوستې وې، پر هغو ولاړ و. که د هغه نازکې سره نښتې پرله پسې خوځېدونکې شونډې او تتې ناځلېدونکې او ناخوځېدونکې سترګې نه وای د هغه څېره به د هغه په دې نرۍ او وتلې پزې سره خورا ښکلې وای. هغه د هغو کسانو پر سر ولاړ و چې سندرې یې ویلې. داسې بریښېده چې په خپلو سپینو لاسونو چې لستوڼې یې تر څنګلو پورې بډ وهلې، خپلې ناولې ګوتې یې په زور سره جلا کړې، په خورا زغرده او لاسې خوځېدا او کړېدو وړېدو ددغو سندرغاړو لارښوونه کوي. دغه لستوڼي پرله پسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رانښکته کېدل او هغه هر وار او په ډېر ټینګار په خپل کین لاس هغه بېرته بېړه وهل، داسې چې ګواکې تصور یې کاوه دده دغه سپین او په هغو کې له ورایه د لیدونکو مراندو او خوځېدونکو لاسونه بربنډه والي ځانګړې ځانګړتیا لري.

سندره لا نیمایي ته رسېدلې نه وه چې د کور د زینو د سر په دالان کې د اخ و ډب او وهلو شروشور واوریدل شو.

لوړ وني ځوان لاسونه وارتېږل او په مشر وزمه بڼه یې چغه کړل:

-هلکانو ناندرۍ بس دي !

هغه چې هماغه شان لستوڼي بېړه وهل، د زینو د سر دالان ته ووت، کارګران هم ورپسې ووو. دغو کارګرانو چې هغه سهار ددغه ځوان په مشرۍ په هغه سماوار کې مستي او څکل کول، له فابریکې نه د سماوار د خاوند لپاره یوه ټوټه چرم راوړی او د هغه په بدل کې یې څکل اخېستي و. د سماوار په ګاونډ کې د پښن (آهنګر) په دوکان کې ناستو کارګرانو په دې ګمان چې پر سماوار تالان ګډ شوی، هڅه کوله په زور، سماوار ته ورننوزي او دوی هم برخه وکړي.

د سماوار خاوند له پښن سره لاس و ګریوان و، خو همدا چې کارګران له سماوار نه ووتل، پښن ځان له سماوارچي، نه وژغوره، خو پر مخ پر غولي ولوید. یو بل پښن د دروازې پلو ورودانګل، سماوارچي یې راونیو او پر خپل ټټر یې هغه ته ګوزار ورکړ.

لستوڼي بډه وهلي ځوان له سماوار نه د راوتلو په شېبه کې هغه پښن ته چې له دروازې نه یې رادانګلي و، پر مخ څپېړه ورکړه او چغه یې کړل:

-هلکانو زموږ اندېوالان وهي !

په دې وخت کې لومړي پښن له غولي راپورته شو، خپل ژوبل شوی مخ یې نور هم وشکاره، مخ یې وینې وینې شو او په زړغوني آواز یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چغه کړل:

-پیره داره ! وې واژه ! سرې یې وواژه ! ورونو مرسته وکړئ !

یوه ښځه چې له ګاونډي ګرځني نه، راوتلې وه چغې وهلې:

-اې پلارکه ! په مرګ یې وهلی، وژلی دی، سړی یې وژلی !

پر وینو لړلی پښ د خلکو ګڼه ګوڼه راجوړه شوه، یو تن ،سماوارچي یې ته مخ ورواړاوه او وې ویل:

-نه یوازې دا چې په خلکو یې تالان جوړ کړی، اوس آن جامې هم ترې باسي، دا دې څه وکړل سړی دې وواژه داړه ماره !

هغه لوړ وني ځوان پر برنډه ولاړ و، په تتو سترګو یې کله سماوارچي او کله پښ ته کتل، زړه نازړه و چې له چا سره لاس و ګریوان شي، خو ناڅاپه یې پر سماوارچي غږ وکړ:

-قاتله ! اوس سړي وژنې، هلکانو ! وې تړئ !

سماوارچي چغې کړې:

-څه شی، څو مو داسې تړلي؟ ځان یې پر ده د یرغل راوړونکو خلکو نه وژغوره، هغوی یې پورې وهل، خپله خولۍ یې له سره پورته او کلکه یې پر ځمکه ووهله. دده دغو کړو، ګواکې کوم له رازه ډکه ښه درلوده چې سمدلاسه پر ده راولویدلي کارګران، په خپلو کړو کې زړه نازړه شول.

سماوارچي خپله خولۍ، له ځمکې راپورته کړه او چغې یې کړې:

-قانون، ورونو، زه په قانون ښه پوهېږم. اوس د پولیسو ماموریت ته ورځم، تاسو فکر کوئ، نه ورځم؟ نن هېڅ څوک نه شي کولای د چا په شتمنۍ تالان ګډ کړي.

لوړ وني ځوان او سماوراچي دواړه په ګډه په کوڅې کې وخوځېدل او یو بل ته یې تکرارول:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-درځه چې ځو ! اوس به وګورو ، درځه، درځه چې ځو !

هغه په وينو لړلی پښې هم د دوی تر څنګه روان و. کارګران او هغه نور کسان چې په اخ و ډب کې ورګډ شوي نه وو ، هغوی پسې وررو ان وو.

د ماروسيکا د کوڅې په يوه کنج کې، د يوې لويې ودانۍ تر مخې چې کړکۍ يې تړلې او يوه لويه لوحه چې موچي پرې ليکل شوي ولاړه وه، د شلو په شاوخوا کې موچيان ولاړ وو. ټول ډنګر ډنګر خواشيني، وچ کلک، جامې يې شليدلې، او زړې وې.

يو موچي چې نرۍ ږيره او وتلې وروځې يې لرلې، وويل:

-هغه شان چې ښايي خلک يې تالان کړل. څه ووايم، هغه،زموږ وينې وزبېښلې، او اوس حسابونه پوره ګڼي. پوره يوه اونۍ يې کار راباندې وکړ، وې زورولو ، وې زورولو ، موږ يې خوارۍ ته کينولو ، او خپله لاړ.

غړيدونکی موچي چې په وينو لړلی سړی وليد ، چپ شو او ټول شل تنه موچيان په خورا پاملرنې له دغې راتلونکې ډلې سره يو ځای شول، هغوی ويل:

-دا خلک چيرې روان دي؟

-ښکاره ده چېرې ځي، ماموريت ته ورځي !

-دا څه وايې، دا رښتيا ده چې زموږ د انډيوالانو زور نه دی پرې رسېدلی؟

-نو تا څه فکر کاوه؟ ته راشه چې خلک څه وايي؟

هر پلو نه پوښتنې او ځوابونه اوريدل کېدل. سماوارچې له دغې ګڼه ګوڼې نه ګټه واخيسته، له خلکو وروسته پاتې شو او په کراره خپل سماوار ته راستون شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوړ وني ځوان پرته له هغه چې د خپل سيال سما وارچي ورکېدو ته پام شي، خپل بربنډ لاس ښنداوه او ځانته يې د خلکو د پام را اړولو لپاره پرله پسې همدا اسې غږېده. او خلک د خپلو ستونزو د آوارۍ او خپلو ټولو پوښتنو ته د ځوابونو د اوريدو په هيله پر هغه ورټول شوي وو.

د لوړ وني ځوان پرشونډو چې د پام وړ موسکا خوره وه، ويل:

-قانون بايد راوښودل شي، نظم بايد وښودل شي، دا چاروا کي د همدې لپاره چاروا کي دي او ورونو تاسو وو ايئ زه برحقه يم او کنه؟

هغه دا سې فکر کاوه چې چاروا کي نه شته که څه بلا؟ که چاروا کي نه وي، هر څه به تالا والا شي، غلا او داړه ماران خوډېر دي.

يو چا د ګڼه ګونې له منځه غږ وکړ:

-دا څه اپلتې غږوي؟ څنګه؟ څنګه کېدا ی شي مسکو پرېښودل شي؟ تا ته يې په ټوکه وويل او تا ومنله، پرېږدئ چې پوځيان لاړ شي، ځي دې، ته دا منې چې هغو پرېږدي چې دښمن رانن‌وزي؟

هغه چې لوړ وني ځوان ته اشاره کوله،او ويل يې:

-وګوره ! خلک څه وايي؟

د چينايي ديوال خواته يوه بله ډله پر يوه سړي چې شين بخون کوټ يې اغوستی او يو کاغذ يې په لاس کې و، ورټول و.

د ګڼه ګونې نه يو چا غږ وکړ:

-فرمان، فرمان لولي ! فرمان سره لولي !

شين کوټي سړي د اګست د ۳۱ مې نېټې خبرتيا ولوستله. خلک ښه پرې ورټول شول، لږ ګڼې وا خېست، خو کله چې لوړ وني ځوان د خلکو له ګڼه ګونې نه ځان هغه ته ورورساوه، له هغه نه يې هيله وکړه چې خبرتيا بيا ولولي، ببرته لږ ډاډمن او غږېږي، نور نه ريږديده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبرتیا یې بیا ولوستله.

-زه سبا ته د جلالتماب شهزاده حضور ته ورځم.

لوړ ونی ځوان چې موسکا یې پر شونډو خوره وه، خو تندی یې تریو و، ورپسې یې تکرار کړه:

-جلالتماب !

لوستونکي دوام ورکړ:

-چې له هغه سره خبرې وکړم، مور باید له پوځیانو سره مرسته وکړو، مرسته وکړو چې د ظلمت او شیطنت جرړې وباسو. هغه لوړ ونی ځوان د بري له خوند په ډکه ژبه چغه کړې، ودې لیدل؟ اوس به د ټولو غم درته وخوري.

لوستونکي دوام ورکړ:

ددې مېلمنو جرړې باید وویستل شي او بلا پسې ولېږل شي. زه به د غرمنۍ په وخت کې بېرته راستنېږم، کار به پیل کړو، کار به پای ته ورسوو او دغه شر به خاورو ته وسپارو.

کله چې لوستونکي وروستې خبرې ولوستلې، ټول چپ شول، هغه لوړ وني ځوان په خواشینۍ سر ښکته واچاوه. داسې بربښېده چې په دې وروستیو خبرو په تېره بیا ددې خبرې –زه سبا ته د غرمنۍ په وخت کې راستنېږم، په معنا هېڅوک پوه نه شول. په ډاګه څرګنده وه ټول د خبرتیا په اورېدو خواشیني وو. هم د خبرتیا لوستونکي او هم د هغې اورېدونکي. د خلکو د احساساتو کچه خورا لوړه، خو دا خبرتیا ډېره ساده او د نه پوهېدو وړ وه، داسې ساده چې د هغو هر یو کولای شول داسې ووایي او دوی له واکمنو نه د داسې فرمان د اورېدو تمه نه لرله.

ټول خورا خواشیني او چپ وو. لوړ وني ځوان شونډې ژوولې او خوځېده راخوځېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلکو د ګڼې ګوڼې په وروستیو کتارونو کې ناڅاپه څه غږونه واوریدل شول:

-له هغه باید پوښتنه وشي !.. مهرباني وکړئ، دا هم دی په خپله ! څنګه پوښتنه ترې وشي؟ ښکاره ده چې پوښتنو ته به یې.. خپله بیا هر څه ووایي، د ټولو پام د پولیسو د سر مامور ګاډي ته چې په ډګر کې راروان او دوو دراګونو سورو بدرګه کوله، ورواوښت.

د پولیس سرمامور د ګراف په سپارښتنه نن سهار د سیند پرغاړه څو بېړیو ته اور ورته کړی او ښې پیسې هم ترلاسه شوې وې. دغه پیسې همدا اوس دده په جیب کې وې. کله چې هغه ولیده چې ګڼه ګوڼه ټوله دده خواته ورروانه ده. خپل ګاډیوان ته یې د دریدو امر وکړ.

د پولیسو مشر دغو خلکو ته چې په حیا او زړه نازړه د ګاډي پلو ورنږدې کېدل ورغږ کړ:

-دا خلک څوک دي؟

کله چې هغه ځواب وانه ورید، بیا یې وپوښتل:

-زه تاسو ته وایم، څوک یاستئ؟

هغه افسر چې کوټ یې پرغاړه و، وویل:

-جلالتمابه !دا ستاسو خدمتګاران دي.. جلالتمابه هغوی د ښاغلي ګراف د اعلامیې ترلوستلو وروسته، ستاسو له اطاعته پرته د بل څه هیله نه لري، دا څه یاغیان نه دي، هغه څه به کوي چې جلالتماب ګراف ویلي دي.

د پولیسو مشر وویل:

- ګراف دلته دی، هغه چېرې تللی نه دی، د تاسو په اړه یې به هم پریکړه وشي. او خپل ګاډیوان ته یې وویل درځه خوځېږه !

ګڼه ګوڼه ځای پر ځای ودریده. هغوی د هغو څو تنو شاوخوا ته چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه چاروا کي خبرې يې اوريدلې وې، ورتــول شــول او لــه دوی نــه خوځېدونکې ګاډی پسې يې ورو کتل.

يو ځوان غږ واوريدل شو:

-هلکانو دوکه يې کړئ ! مې پرېږدئ ! هماغه غږ لا پسې زورور شو: پرېږدئ حساب ورکړئ ! راونيسئ ! او ګڼه ګوڼه ګاډی پسې ورو خوځېده.

دغه ګڼه ګوڼه چې په شور او چغو سورو سره غږېدل، د پوليسو د مشر د تګ پلو، د لوبيانکا د کوڅې خواته ورروانه شوه.

په ګڼه ګوڼه کې پرله پسې غږونه پورته وو:

-څه بنه کار، سوداګر او باداران وتښتېدل او موږ دلته پاتې شو، موږ سپيانو که څه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۴

د سپتمبر د لومړۍ نېټې په ماښام ګراف راستوپچین له کوتوزوف سره تر کتنې وروسته، له دې کبله چې دی یې د جګړې جرګې ته نه و وربللی، خواشینی او ځان یې سپک شوی ګاڼه، له دې کبله چې کوتوزوف دده دې وړاندیز ته چې د مسکو د ساتنې په چارو کې دی ګډون وکړي، هېڅ پاملرنه نه وه کړې، او دې خبرې هم حیران کړی و چې د پلازمېنې د آرامۍ موضوع او د هېوادپالنې روحیه دده غونډې لپاره نه یوازې لومړی دریځ نه درلود ، بلکې چور د نه اړتیا وړ او بابېزه ګڼل شوی و. لنډه دا چې ګراف راستوپچین خواشینی، سپک شوی او هک پک مسکو ته راستون شوی و. هغه ماښامنۍ وخوړه او پرته له هغه چې دریشي بدله کړي، همداسې په ناسته او پرهماغې اوږده څوکۍ غځېدلی او ویده شوی و. د شپې له دولسو بجو نه اوښتې وې چې له کوتوزوف نه راغلي یو استازي راوېښ کړ او هغه ته یې یو لیک وسپاره. په لیک کې غوښتنه شوې وه: له دې کبله چې پوځ د مسکو نه آپلو د ریزان د واټ پلو ته په شا کېږي، باید د پوځ د لارښودنې لپاره هغو ته د پولیس قوتونه ورواستول شي. دې خبر د راستوپچین لپاره نوی والی نه لاره. ګراف راستوپچین نه یوازې له کوتوزوف سره د پاکلونیا په غونډۍ کې تر کتنې بلکې د بارادنیو تر جګړې وروسته چې مسکو ته ټولو راتلونکو جنرالانو په یو آواز ویل چې له دښمن سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

لا تر او سه مخامخ کېدل امکان نه لري، او اجازه ورکړې چې دولتي اداري دې د شپې له خوا له مسکو نه کرار کرار ووزي او د مسکو تر نیمايي نه زیات اوسېدونکي له پلا زمېنه وتلي وو ، په دې پوهېده چې مسکو به تسلیمېږي. خو ددې ټولو خبرو سره سره ده ته د پام وړ ټکی دا و چې دغه خبره ده ته د کوتوزوف له خوا د یوه ساده یاددښت په توګه هغه هم د سپارښتنې په ډول بیا د شپې له خوا هغه وخت چې دی کلک ویده دی، رسېږي. دی سخت حیران او خوا یې ورشنه کړې وه.

وروسته بیا ګراف راستوپچین ددې مودې په اوږدو کې د خپلو کړو وړو په اړه ځو ځله لیکلي و چې ده هغه وخت دوه غوره هدفه لرل: په مسکو کې د آرامتیا ساتنه او له دې ښاره په کراره د خلکو بدرګه کول. که د راستوپچین ددغو دوو هدفونو په اړه خبرې وشي، د هغه پر هېڅ کړو نه شو کولای نیوکې وکړو. ولې د مسکو د سپېڅلو معابدو قیمتي شمایل، وسلې، کارتوس، باروت، د غنمو زېرمې، نه وې لېږدول شوې؟ او ولې ددې ښار زرګونه اوسېدونکي دوکه شوي وو؟ ولې هغوی ته ډاډ ورکول شوی و چې مسکو نه تسلیمېږي او نه به دوی قحطۍ او خوارۍ ته سپارل کېږي..

خو ۱۸۱۲ کال په مسکو کې د خلکو له پاڅون او ناآرامۍ نه د ګراف راستوپچین د ډار علتونه څه وو؟ د خلکو پاڅون د پیل لپاره کوم علتونه ښودل کېدل؟ خلک له مسکوه وتل او پوځ له مسکوه په تېریدو د هغو ځایونه ډکول. ،نو ولې خلک ددغه چارو په نتیجه کې پاڅون وکړي؟

نه یوازې په مسکو کې بلکې په بل هېڅ ځای کې د دښمن ولکه پاڅون ته ورته کومه پېښه نه وه رامنځ ته کړې. د سپتمبر په لومړۍ او دویمه له لسو زرو نه زیات وګړي په مسکو کې پاتې شول، خو که د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستر قوماندان د قوماندانۍ په وړاندې له ګڼه ګوڼې نه سترګې پټې کړو (هغه خلک هم ده په خپله هغې خوا ته هڅولي و) بل کوم څه د پام وړ پېښه نه وه پېښه شوې. دا ښکاره خبره ده چې که د بارادنیو تر جګړې وروسته چې د مسکو د تسلیمېدو امکان زیات شوی و، په خلکو کې یې د وسلو په ویشلو او د خبر پاڼو په خپرولو ډار لا پسې نه وای لمسولای، د کلیساوو ټول سپېڅلي شمایل، نورې وسلې، باروت، مهمات او پیسې په کراره له ښاره لېږدول شوي وای او په ربښتیني او زغرده توګه خلکو ته ویل شوي وای چې ښار پرېښودل کېږي، نو د خلکو د پاڅېدو امکان به لا پسې کم شوی وای.

راستوپچین چې خورا تندمزاجه او احساساتي سړی و، خپل ټول ژوند د لوړو اعیانو، اشرافو او مخورو سره تېر کړی و، که څه هم د هېواد پالنې له احساساتو بې برخې و، خو د هغو خلکو له ژوند سره چې ده یې د مشرۍ او لارښوونې دعوا لرله هېڅ ډول آشنایي نه لرله. له هماغه پیله، له هماغه شېبې نه چې د ښمن سمولینسک لاندې کړ، راستوپچین ځان لپاره د خلکو د ملي احساساتو د لارښوونې مشري یعنې د روسیې د زړه مشري وټاکله. هغه ته داسې برېښېده (داسې چې بل هر مشر ته برېښي) چې نه یوازې دی د مسکو د خلکو د مادي او ورځنی ژوند مشري کوي، بلکې داسې یې انګېرله چې په خپلو خبرپاڼو او لارښوونو کې چې هسې په بازاري ژبه لیکل کېدې، د هغوی د روحیاتو او ولولو لارښوونه هم کوي. په داسې ژبې چې خلک یې هر ورځ په ورځني ژوند کې په سپکاوی اوري، خو کله که هغه د کوم مشر له خولې اوري، بیا یې سمې نه اوري او نه یې منې. د خلکو د احساساتو د مشرۍ ښکلې دنده داسې د راستوپچین خوښه او داسې ورسره روږدی شوی و چې د دغې دندې پرېښودل او بې له هر ډول

(c) ketabton.com: The Digital Library

سربښندنې د مسکو تسلیمېدل، هغه ته د تصور وړ نه و. هغه په دې توګه ناڅاپه ځان د پاڼ پرغاړه احساس کړ او هېڅ په دې نه پوهېده چې څه وکړي. هغه که څه هم په دې پوهېده، خو تر پایه یې په دې باور نه لاره چې مسکو به تسلیمیږي، نو ځکه یې د دې لپاره هېڅ ډول هڅه او هاند هم نه کاوه. خلک د ده د ارادې برخلاف له ښاره وتل. دولتي ادارې ځکه له ښاره ولېږدول شوې، چې مامورینو هغه غوښتل او دی اړ شو په درناوي دې غوښتنې ته غاړه کېږدي. هغه خپله ځان په هغې ونډې او دریغ اخته کړی و چې خپله یې په خپل خیال کې ځانته جوړ کړې و. داسې خیال او چاره چې زیاتره هغو کسانو ته پېښېږي چې تند مزاجه او دژور خیال خاونده وي..

د هغه ټوله هڅه او هاند ددې لپاره و چې په خورا لېوالتیا او پیاوړتیا (دا چې دا هڅه څومره د خلکو په ګټه او د هغو د زړه غوښتنه وه، دا بله خبره وه) په خپل زړه کې د هېواد پالنې او په ځان باور او د فرانسویانو په وړاندې د کرکې احساس نورو ته ورولېږدوي، خو کله چې پېښو رښتینی تاریخي بڼه پیدا کړه، خو کله چې فرانسویانو سره کرکه یوازې په وینا کې بس نه وه، خو کله چې نور د دغې کرکې د ښکندولو جګړه هم بسنه دلیل نه و، خو کله چې نور په ځان باور او مېړانې مسکو ژغورلی نه شو، خو کله چې د مسکو ټولو اوسېدونکو لکه د یو تن په شان خپله شتمنی پرېښوده او ښار یې پرېښود او په دې توګه یې خپل ناوړه کړه څرګند او ملي احساساتو ته شا کړه، نو هغه وخت و چې د راستوپچین ځانته غوره کړی دریځ چور بې معنا شو. ناڅاپه یې ځان بې کسه یوازې او د خندا وړ احساس کړ، داسې ناتوانه چې تا به ویل له پښو لاندې یې ځمکه تللې وي. کله چې راستوپچین له خوبه راویښ کړل شو او هغه ته د کوتوزوف یادښت او ترخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپارښتنه وسپارل شوه، هغه ځان د قهر په اور کې ډوب ولید، نه یوازې د قهر په اور کې بلکې ځان یې ګنهکار هم احساس کړ. هر هغه څه او ادارې چې دده تر لارښوونې لاندې وې، ټولې په مسکو کې پاتې او ژغورل او لېږدول یې هم نور نو ناشوني و، هغه فکر کاوه:

-څوک ملامته دي؟ چا خبره تر دې ځایه راورسوله؟ خو دا ښکاره خبره ده چې نه ما، زما هر څه چمتو و. ما مسکو لکه د سترګو تور داسې ساته ! خو ته ګوره چې هغو څه وکړل او په موږ یې څه راوستل ! دا سپک !دا خائینان !

هغه فکر کاوه، خو دا یې نه شو ویلای چې دغه سپک او دا خائینان څوک دي. هغه یوازې دا انګېرله او تصور یې کاوه چې له دغو خائینانو سره کرکه لري. هغه خائینان چې په دې پېښه کې ملامته او دی د هغو د کړو له کبله اوس دغې بدمرغۍ ته رارسېدلی دی.

ګراف راستوپچین ټوله دغه شپه په هغو سپارښتنو او لارښوونو تېره کړه چې د مسکو د ټولو برخو سیمه ایز مشران د هغو د اخېستو لپاره ده ته راتلل. هغه ته نږدې کسانو ګراف هېڅکله داسې خواشینی او قهریدلی نه و لیدلی.

ټوله شپه به یې هغه ته خبر ورکاوه چې: جلالتماب !د املاکو له څانګې نه راغلي، د سپارښتنې غوښتنه کوي.. د ښاروالي نه راغلي او د کتنې هیله لري.. د روحانیونو له ټولنې راغلي او پوښتنه کوي. له مشرانو جرګې.. له پوهنتون نه.. له ورکتون نه... راغلي او پوښتنې کوي. له اطفایې نه. جلالتماب تاسو څه امر کوي؟ له زندان نه، له روغتون نه.. ټولو دغو پوښتنو ته ګراف لنډ او په خوابدۍ ځوابونه ویل. دده ځوابونه ددې څرګندونه کوله چې نور نه دده لارښوونو او سپارښتنو ته، هېڅ څه ته، اړتیا نه لیدل کېږي. هغه داسې انګېرله،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څه چې ده په پاملرنه او مینې چمتو کړي و ، کوم بل چا بل ډول خراب کړي او اوس باید د غه نور د د غو پېښېدونکو ناوړه بد مرغه پېښو مسوولیت ومني.

هغه د املاکو د ادارې د مشر د غوښتنې په اړه وویل:

-دې احمق ته ووایئ چې هغه دې پاتې شي او د خپلو دفترو او کاغذونو پیره او ساتنه دې وکړي. او د اطفايې ډله بیا ولې پوښتنې کوي؟ هغوی خو آسونه لري، لاړ دې شي، ولادیمیر (د مسکو د څنډو یو ښارګوټی) ته دې لاړ شي، فرانسویانو ته خو به یې نه پرېږدي.

د لېونتون د روغتون د مشر په ځواب کې یې وویل:

-څه سپارښتنه، سپارښتنه دا ده چې ټول دې لاړ شي او لېونیان دې په ښار کې خوشې کړي،ولې؟ولې،دا چې زموږ د پوځ مشري لېونیان کوي، خدای دوی ته هم ورکړې ده.

د هغو زندانیانو په اړه یې چې په کوټه قفلیو کې زنځیر او زولانه ناست دي، په خورا قهر او چغې وویل:

-څه وکړم، اوس د هغو د ساتنې لپاره دوه کنډکه درکړم؟ زه سرتېري نه لرم، پرېږدئ پرېږدئ چې لاړ شي.

-جلالتماب د زندانیانو په منځ کې سیاسي زندانیان هم شته، مکشوف او ویریشیاګین؟

راستوپچین چغه کړه:

-څه وایئ؟ ویریشیاګین لا ځړول شوی نه دی؟ هغه ما ته راولئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۵

د سهار تر اتو بجو وروسته چې پوځونو نورنو له مسکو نه تېريدونکي وو، نورنو هېڅ‌څوک ګراف راستوپچين ته د لاربښوونو او سپارښتنو د اخېستو لپاره نه ورتلل. ټولو هغو کسانو چې کولای شول له مسکو ه لاړ شي، خپله تلل. هغه څوک چې پاتې و، هغوی خپله د پاتې کېدو او دا چې څه وکړي، پريکړه کړې وه.

ګراف سپارښتنه کړې وه چې آسونه چمتو شي، هغه غوښتل د سکولنيک سيمې ته لاړ شي. هغه تريو تندی، رنګ الوتی، چپه خوله، يو لاس يې په بل ايښی د خپل کار په کوټه کې ناست و.

په سوله ايز او آرام وخت کې هر چارواکي ته داسې بريښي چې د خلکو د ژوند ټوله اداره، خوځون او واک ده ته سپارل شوي دي، يوازې دده په قوت چورلېږي او په دغه بهير کې دده د اړتيا تصور، دده د ټولو کړو او هڅو لپاره تر ټولو نه غوره پالنه او ډالۍ ده. دا څرګنده ده چې تر هغه پورې چې د تاريخ سمندر آرامه دی، مشران او چارواکي آن خپل بيکاره بېړۍ د ولس له بېړۍ سره نښلوي او په مخ روانه وي، خو کله چې توفان راولوزي، د سمندر لېونۍ څپې غاړې وغړوي، بېړۍ د هغو په څپو کې راګيره شي، نورنو دغه انګېرنې او تصور ناشونی کېږي. بېړۍ په خپل ناپېيلي واک روانه وي، واکمن او لارښود پر هغه واک له لاسه ورکوي او په يوه شېبه کې د واک دغه چينه ړنده او په خپله هم د يوه واکمن له دريځه، په يوه ساده، ناتوانه او چا ته ګټه نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسوونکي سړي بد لېږي.

راستوپچين دغه حالت احساساوه او سخت يې عصبي کاوه.

د پوليسو مشر چې د خلکو ګڼه ګوڼې درولې و، د ګراف راستوپچين له ياور سره په ګډه راغلی و ياور ددې لپاره راغلی و چې هغه ته خبر ورکړي چې آسونه خوځېدا ته چمتو دي. د دواړو رنګ الوتی و. د پوليسو مشر خبر ورکړ چې ده ته سپارل شوې دنده يې سرته رسولې ده او دا يې هم ورته وويل چې زيات شمېر خلک د ودانۍ انګړ ته راغلي او غواړي چې ګراف ووينې.

راستوپچين يوه کلمه هم ونه ويله، پاڅېد او په چټکو ګامونو د خپل پرتمين مېلمستون پلو ته وخوځېد، د مېلمستون د برنډې دروازه يې خلاصه کړه، ورتېر شو، د هغې کړکۍ شاته ودريد چې له هغې نه د خلکو دغه ګڼه ګوڼه ليدل کېده. هغه لوړ ونی ځوان په لومړي کتار کې ولاړ و، له څېره يې قهر وريده، لاسونه يې ښورول او څه يې ويل. په وينو لړلی پښ چې غم لړلی او خواشينی بريښېده، د هغه څنګ ته ولاړ و. د تړلي کړکۍ له شا نه د غې ګڼه ګوڼې شروشور اوريدل کېده.

راستوپچين له کړکۍ نه را لرې شو او وې ويل:

- ګاډی چمتو ده؟

ياور يې ځواب ورکړ:

-هو جلالتمابه ! چمتو ده.

راستوپچين بيا د برنډې د دروازې خواته ورغی او د پوليسو له مشر نه يې وپوښتل:

-دغه خلک څه غواړي؟

-جلالتمابه ! دوی وايي چې راټول شوي او ستاسو په قوماندې به له فرانسويانو سره جګړې ته ورشي. هېڅ څرګنده نه وه خو دا ښکاره نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وه چې هغه د کوم خيانت پر ضد يې ناري وهلې، خو جلالتمابه ! خورا باغي ګڼه ګوڼه ده. ما په سختۍ خوارۍ ځان ترې راوژغوره. ما به وبښې چې ځان ته اجازه ورکوم او وړانديز کومه چې..

راستوپچين په خواشينۍ چغه کړل:

-مهرباني وکړئ، ووزئ، ووزئ، زه ستاسو لارښوونو ته اړتيا نه لرم.

هغه د برنډې د دروازې تر خنګ ودريد او ګڼه ګوڼې ته يې کتل. داسې يې انګېرله چې د هغه چاپه وړاندې يې نه ايليدونکې کرکه په زړه کې رالمسېږي چې ددې ټولو بدمرغيو پړه پرې وروا چوي، هغه له ځانسره ويل:

-وګورئ، هغوی له روسيې سره څه وکړل ! وګورئ، هغوی له ما سره څه وکړل !

لکه هغه شان چې زياتره د تند مزاجه او عصبي وګړو ځانګړتيا وي، تر هغه نه هم د عصبيت لمبې چاپيرې شوې وې، مګر دی د هغو د څرګندولو لپاره د پلمو په لټولو لګياو. هغه ګڼه ګوڼې ته کتل او فکر يې کاوه:

-ښه ورته وګورئ ! دا سپک داړه مار ! د ټولنې ناولتيا، څه ناولې او ډاړه مار چې دوی رالمسولي او هغوی هم له دوی سره راپاڅېدلي دي.

هغه لوړ ونی ځوان ته يې وکتل، چې لاسونه يې ښورول او په خيال کې يې تېره شوه:

-سرښندنه او قرباني غواړي !

دغه خيال يې ځکه ذهن ته ورغی، چې ده خپله قربانۍ ته اړتيا لرله، هغه د خپلې کرکې د څرګندولو لپاره پلمه لټوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بيا يې وپوښتل: ګاډی چمتو دی؟
ياور ځواب ورکړ:
-جلالتمابه ! چمتو دی، خو تاسو به د ويريشياګين په اړه څه سپارښتنه کوئ، هغه د برنډې څنګ ته ولاړ دی.
راستوپچين په داسې حيرانتيا چې ګواکې ناڅاپه يې څه شی ورپه ياد شوي وي، نابېره چغه کړل:
-آه !
هغه په تلوار دروازه بېرته کړه او په چټکو او غوځوګامونو د مېلمستون برنډې ته ورووت. د ګڼه ګوڼې شروشور ناڅاپه خاموشه شو، ټولو خولې له سره پورته او سترګې يې په برنډې کې راښکار شوي ګراف پلو ورپورته کړې.
هغه په لوړه او چټکې وويل:
-سلام هلکانو !له تاسو مننه چې دلته راغلي. زه اوس تاسو ته دروزم، خو تر هرڅه نه د مخې بايد موږ ځان له جانيانو او خائينانو وژغورو، موږ بايد هغه شر اچوونکي او خائينينو ته جزا ورکړو چې مسکو د هغه له لاسه تباه او تالان شو. تاسو يوه شېبه تم شئ.
او ګراف په هماغې چټکې دروازه پورې وهله، وې تړله او راستون شه.
د خلکو د ګڼه ګوڼې په منځ کې د منني او قناعت ځپه خوره شوه، هغوی ويل:
-وينئ، د ټولو ظالمانو غم به وخورئ !او تا ويل چې فرانسويانو ته کار کوي.. هغه به اوس هر څه راځرګند کړي، تجربه لري، ګڼه ګوڼه داسې سره غږېدل چې ګواکې يو بل سره ملامتوي.
يو څو دقيقې وروسته له تشريفاتي دروازې نه يو افسر راووت،

(c) ketabton.com: The Digital Library

قومانده یې ورکړه او د تشریفاتو پوځیان تیارسئ شول. ګڼه ګوڼه د برنډې له مخې نه د زینو پلو وروخوځېده، راستوپچین چې په چټکو او ټینګو ګامونو د زینو سر ته راوتلی و، په تلوار یې خپل شاوخوا ته داسې کتل، چې ګواکې څوک ګوري، هغه وویل:

-هغه چېرې دی؟ دده د پوښتنې سره سم د ودانۍ له یوه کنجه یو لوړ نرۍ غاړی ځوان چې دوو تشریفاتي سرتېرو بدرګه کاوه راښکاره شو، د ځنو په منځ کې یې د ککرې خریل شوي وېښتان، بیا څه رالوړشوي وو. دغه ځوان د ګېدړې شغال ډوله پوست، پوستین اغوستی و او د پوستین مخ یې شین بخوند، بل ټوکر درلود. داسې ښکاریده چې یو وخت به ښه ښایسته و،خو اوس له کاره لویدلی و. ناولی د زندانیانو ځانګړی دخمتا پرتوګ چې پایڅې یې، په پونده سولیدلو موزوکې ورننېستلي وې، اغوستی و، نریو او ضعیفو پښو ته ،وراچول شویو درنو کړیو او زولنو یې تګ ګران او بې نظمه کاوه.

راستوپچین د ګېډړ له پوسته جوړ شوی پوستین خاوند ځوان ته غلچک راواړاوه او د خپلې مخې زینې لومړې زینې ته یې اشاره وکړه او وې ویل:

-دلته یې راولې !

ځوان د زنځیرو زولنو له دروندوالي د عذاب له امله په سختۍ دده ته ښودل شوې زینې ته وروخوت. د پوستین تنګه غاړه یې چې دده ستونی په عذاباوه په ګوتو لږ څه پراخه کړه او خپله اوږه او اورمېږ یې دوه واره وخوځاوه، سوړ آسویلی یې وویست، په خورا اطاعت یې خپل نري او کار نه کړل شوي لاسونه په خپله ګېډه کېښودل.

یوه څو شېبې تر هغه پورې چې دغه ځوان دده ته پر ښودل شوې زینې ته، ځان برابراوه چوپه چوپتیا خوره شوه. یوازې دګڼه ګوڼې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروستيو کتارونو کې چې ټولو يو ځای ته زور واهه، بنګهاري، توخهاري او د پښو د ښهاري غږونه اوريدل کېدل.

راستوپچين دې ته سترګې په لاره و چې ځوان هغه ته په ښودل شوي ځای کې ځای پر ځای شي، وروځې يې برندې او لاس يې پر مخ وښه.

راستوپچين په رسا او کلک وسپنيز غږ وويل:

-دا سړی ويريشياګين نومېږي. دا هغه بد مخی سپک انسان دی چې د هغه له لاسه مسکو تسليمېږي.

ځوان چې د ګېډړې پوستين يې پر غاړه و، د اطاعت په نښه سرښکته اچولی، نري خوار لاسونه يې يو پر بل پر ګېډه ايښي و. له ملنډو نيم خريل شوی سر يې ښکته ځوړند او په ناهيلۍ سرښکته ولاړ و. د ګراف د لومړيو خبرو په اوريدو يې په کرار سر راجګ او له ښکته يې پورته ګراف ته وروکتل. داسې چې ګواکې غواړي يو څه شی ګراف ته ووايي او يا لږ تر لږه له هغه سره سترګې په سترګو شي، خو راستوپچين هغه ته نه کتل. د ځوان په اوږده نرۍ غاړه کې، يوه مرانده (رګ) لکه رشمه تر ختېه پورې پړسېدلې وه او ناڅاپه يې بشره تکه سره شوه.

ټولې سترګې هغه ته وراوښتې وې، هغه ګڼه ګونې ته کتل، ګواکې د هغو د څېرو په کتلو کې دی يوه هيله ويني، پر شونډو يې يوه غم لړلې، خو له حيا ډکه موسکا راخوره شوه، بېرته يې سرښکته وځړاوه او پښې يې په زينه کې برابرې کړې.

راستوپچين په يورنګې، خو تند غږ وويل:

- هغه خپل ځار (شاه) او وطن ته خيانت کړی دی. هغه پر بناپارت ځان پلورلی دی. هغه په ټولو روسانو کې يوازينی څوک دی چې د روس

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوم يې شرمولی او د هغه له لاسه مسکو سقوط کوي.

خو ناڅاپه يې په تلوار ښکته وکتل او وې ليدل يې چې ويريشياګين سر ځوړند په اطاعت او نرمه غاړه ولاړ دی. داسې وبرېښېده چې دغو کتو راستوپچين ته اور ورته کړی وي، لاس يې پورته کړ، خلکو ته يې مخ ورواړاوه او چغه يې کړل:

-د هغه محکمه ستاسو پرغاړه ده، زه هغه تاسو ته درتسليموم!

خلک ټول خاموشه وو او يو ازې لاپسې سره نږدې کېدل. دومره سره نږدې او کېښکودل شوي وو چې په هغه لړ ې او خفه هوا کې سا ایستل او ښوريدل ورته ګران و. د کوم ناڅرګند، ناپوهېدونکي او وحشتناک څه پېښېدو انتظار، نور نو د زغم نه و...

راستوپچين چغه کړه:

-وهی يې! پرېږدئ دا خائينين ومري. ومري چې بيا د روس نوم ونه شرموي! وژنه يې! زه امر کوم!

خلکو د راستوپچين خبرې نه اوريدې، هغوی د هغه د خبرو د قهر شور اوريده، خلکو زګيروی وويست لږ وړاندې وخښېدل او بيا ودريدل.

ويريشياګين د ګراف پلو سرور اوچت کړ او بيا يې د نرمې غاړې پړسېدلی رګ لا وپړسېد، مخ يې تک سور شو او په هغه لنډه چوپتيا کې چې بيا پر ټولو راخوره شوې وه، د هغه ريږديدونکی غږ چې نندا ريزه ژبه يې لرله واوريدل شو، چې وايې:

-ګرافه، يوازې خدای مو پر سر ولاړ دی... او هغه څه يې چې غوښتل ووايې، نيمګړی پاتې شول او بيا يې رنګ تک سپين شو.

د راستوپچين د بشرې رنګ هم چې ناڅاپه د ويريشياګين د رنګ په شان تک سپين شوی و، چغې کړې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-وهئ يې ! ټوټه ټوټه يې کړئ، تاسو ته امر کوم !

يو افسر چې خپله يې هم خپله توره راوويستله، خپلو درګونو ځانګړو سرتېرو ته قومانده ورکړه:

-په توره يې ووهئ !

يو بل خو تر پخوا قوي څپه پر خلکو راخوره شوه، دغه څپه تر لومړيو کتارو وروروسېده، هغو ته يې ټکان ورکړ، څپڅپانده شول او هغوی يې تر زينو پورې پورې وهل. هغه لوړ ونی ځوان چې لوړ کړي لاس يې ځای پر ځای پاتې شوئ و او بنه يې لکه تيره وچه شوې وه، د ويريشيا ګين تر څنګه ولاړ و.

افسر په ټيټ ږغيروی ډول آواز خپلو سرتېرو ته وويل:

-ټوټه ټوټه يې کړئ !

او يو تن سرتېري په تريو تندي او غضب لړلې څېرې، ناڅاپه په توره د ويريشيا ګين ککرې ته ګوزار ورکړ.

لنډه، خو له حيرته ډکه چغه د ويريشيا ګين له ستوني پورته شوه:

-اخ !

له وحشت او ډاره په ډک غلچک يې مخ واړاوه او ګواکې غواړي ووايي، نه پوهېږي ولې ،له ده سره داسې کوئ. د وحشت او ډار هماغه څپه پر ټولو ورخوره شوه.

د يو چا غمرلي آواز له کومې خوا واوريدل شو: يا خدايه !

د ويريشيا ګين له حيرت او ډکې چغې نه وروسته، يو وږونکی درد د هغه ګوګل لکه چاړه داسې وڅېره او همدغه درد د هغه چاره وکړه. د انساني احساس هغه ولوله چې ترپايه يې د وحشت او شرارت نه ددغو خلکو مخنوی کاوه، په يوه شېبه کې ولويده. پيل شوی جنايت چې پيل شوی و، بايد بشپړ شوی وای. د ياغيتوب او شکايت چغه د ګوابن او

(c) ketabton.com: The Digital Library

غضب په څپو کې ډوبه شوه.. هغه سرتېري چې ویریشیاګین ته د توري ګوزار ورکړی و، غوښتل یې بل ګوزار ورکړي. ویریشیاګین له ډار او وحشته چغې کړې، لاسونه یې د ساتنې لپاره تر سر تاو کړل او ګڼه ګوڼې ته یې ځان ورواراتېره. هغه لوړ ځوان سره له هغه چې لګېدلی و، د ویریشیاګین نرۍ غاړې ته لاس وروا چاوه، چغې سورې ګډې شوې، او ویریشیاګین له یو ډول چغیو او سورو سره په ګډه د هغو خلکو تر پښو لاندې ورولوید چې دده خوا ته یې یرغل کړی و.

چا ویریشیاګین واهه او چا یې کالي څېرول، خو چا هغه لوړ ونی ځوان، د هغو کسانو چغې او سورې چې د خلکو تر پښو لاندې وو او هغو کسانو چې د لوړ ونې ځوان د ژغورنې لپاره یې هلې ځلې کولې، د خلکو قهر لا پسې زیاتوه.

جلادو سرتېرو تر ډېرو پورې نه شو کولای په وینو لړلی تر مرګه ژوبل کارګر د خلکو له پښو لاندې راوباسي. خلکو تر ډېرو پورې ونه شو کولای هغه په وینو لړلی کارګر چې تر وهلو لاندې تر مرګه پورې رسېدلای و، سره له هغو ټولې کرکې او تربګنۍ نه ونه شو کولای ویریشیاګین مړ کړي.. یو تن وویل:

- په تبر یې ووهو که څنګه؟ خپه کړل شوی دی! خائین، ده مسیح ته خیانت کړی دی! لا ژوندی دی؟ اوه ساګانې لري. خپل حق یې تر لاسه کړ، ژوندی دی، که مړ شو؟

دوی تر هغه وهل کول، چې ویریشیاګین له زاریو ولوید، د هغې دفاع او زارۍ په یو رنګ او پرله پسې خرهارۍ بدل شو، خلک په تلوار پر ځمکه د لویدلی په وینو لړلی مړي له څنګه لرې شول. هر څوک راتلل کتل یې چې څه پېښ شوي دي او په وحشت ملامتۍ او تعجب یې د لرې کولو هڅه کوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګڼه ګوڼې غږونه راتلل:

-لویه خدایه ! خلک د ځناور په شان دي، څنګه به ژوندي پاتې شوي وي؟ څوان و، خوار په ختهٔ سوداګر و، وایي دا دده کار نه و، د چا کار و؟ خدای دې مورږ ترې وساتي ! یو بل یې سره وواژه، چا ویل چې لا ژوندی دی...

یو غیرتي پولیس چې د جلالتماب په انګړ کې پروت مړی، د هغه د دریغ سپکاوی ګاڼه، خپلو سرتېرو ته سپارښتنه وکړه چې هغه له انګړه د باندې لارې ته وباسي. دوو سرتېرو، مړی له ماتو پښو راونیو او هغه یې د باندې یوور. کله چې ویریشیا ګین پر ځمکه ولوید او د خلکو ډلې په وحشت او اله ګولې د هغه خواته یرغل راوړ، ناڅاپه د راستوپچین له بشرې رنګ وتښتېد، هغه ددې پر ځای چې د ماڼۍ مخې ته دده ته انتظار ګاډی ته ورشي، سرښکته واچاوه او پرته له هغه چې پوه شي، چېرته او د څه لپاره روان دی، په چټکو ګامونو هغې لارې ته ځان برابر کړ چې د کور لاندنې پوړ ته رسېدلې وه، د هغه رنګ الوتی و او نه یې شو کولای د خپلې لاندنې زنې رېږدېدا ودروي.

یو رېږدېدونکی او له وحشته ډک غږ یې له شانه واورېدل شو:

-جلالتمابه ! دې خواته، چېرې ځئ؟ دې خواته راشئ !

ګراف راستوپچین ددې توان نه درلود، چې ځواب ورکړي، هغه د خبرو په اورېدو په اطاعت سره راوګرځېد او هغې خواته لاړ چې ده ته ښودل شوې وه. ګاډی د ماڼۍ د شا د زینو مخې ته ولاړه وه، د خلکو ګڼه ګوڼه او شروشور له لرې اورېدل کېده، راستوپچین په ګاډي کې کېناست، خپل ګاډیوان ته یې امر وکړ چې د دوی کلیوال کور، سکولنیکي خواته لاړ شي. کله چې د میانیڅکایا واټ ته ورسېد، نور یې د خلکو د ګڼه ګوڼې غږ وانه اورید. ګراف د پښېمانۍ احساس وکړ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ته په خورا ناآرامۍ هغه تلوار، ډار او ګبنهیتوب وریاد شو چې د خپلو لاس لاندې مامورینو تر مخې یې احساس کړی و. په فرانسوي ژبه یې له ځانسره وویل:

-د خلکو پاڅون خورا وحشتناکه دی، هغه کرکجن دی، هغه لکه دلېوانو په څېر دی، تر هغه چې غوښه وروانه چوي، نه آرامېږي. ناڅاپه هغه ته د ویریشیاګین خبره وریاده شوه:

-ګرافه !یوازې خدای دی چې زموږ په سر ولاړ دی. او یوه نا آرامه او خواشینی احساس یې پر ځان راخپور ش، خو دغه احساس ډېر اوږد نه و او پرشونډو یې پر ځان له ملنډو نه ډکه موسکا راخوره شوه. هغه له ځانسره وویل:

- زما دنده دا وه چې باید خلک آرامه کړم، زیات شمېر خلک د ولسي ګټو له پاره قرباني شوي دي او باید نور هم قرباني شي ! هغه د خپلو هغو مسوولیتونو په فکر کې شو ،چې د خپلې کورنۍ، د خپلې پلازمېنې (چې د ساتنې واک یې، ده ته سپارل شوی و) او د خپل ځان په اړه یې لرل، خو د ځان په اړه یعنې نه د فیودرواسیلوویچ راستوپچین (له ځانسره به یې ویل چې فیودرواسیلوویچ جان ځان د ولس او ملت تر ګټو خاورې) هوکې، د ځان په وړاندې مسوولیت یعنې د پلازمېنې د ستر قوماندان د واکمن واک او د ښار د ستر استازي په توګه:

- که زه یوازې فیودر واسیلوویچ وای، زما کړه وړه به بل ډول وای،خو زه باید د سترقوماندان د دریغ نوم او ژوند ساتنه او درناوی وکړم.

د ګاډۍ پر پستې شوکۍ، نرمې خوځېدا ، د خلکو او ګڼه ګوڼې د شروشور نه اوریدل، دی جسما آرامه کړ. راستوپچین جسما آرامه شو ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه هغه شان چې تل همدا سې وي، جسمي آرامتیا هم مهاله د روحي آرامتیا سبب شي. هغه څه چې راستوپچین د روحي آرامۍ سبب و ، څه نوې خبره نه وه ، له هغه ورځې چې دنیا پیدا شوې ده ، هېڅکله داسې نه دی شوي چې کوم انسان څوک وژلی وي او ځان یې ملامت ګڼلی وي. هغوی تل په دې خیال ځان آرامه او تسلا کوي چې دا کار د ولسي ګټو لپاره کوي، هو کې د نورو د ګټو لپاره.

هر هغه انسان چې پر انساني هوسونو لاسبری پیدا نه کړي، هغه پر دغو ګټو نه پوهېږي، خو هر هغه څوک چې کوم جنایت کوي، تل ښه په دې پوهېږي چې انساني خیر او ګټې په څه کې دي. او راستوپچین اوس په دې پوهېده.

هغه نه یوازې په خپلو دلایلو کې، دده له خوا د سرته رسولو شویو چارو له امله ځان نه غانده، بلکې په هغو کې یې د ځان ستاینې او ډالۍ دلایل هم پیدا کول او دا یې ویل چې ددې ټولو نه یې د چارو د بریالي سرته رسولو لپاره ګټه هم اخېستې ده. ده د یوه جاني ته په جزا ورکولو دغه ګڼه ګونه آراموله.

راستوپچین له ځانسره ویل:

-ویریشیاګین محکمه او په مرګ محکوم شوی و (حال دا چې هغه یوازې په اجباري کار محکوم شوی و) هغه خائین او هېواد پلورونکی و. ما نه شو کولای هغه ته جزا ور نه کړم، نو له دې کبله مې په یوه غشي دوه ښکې وویشتې. هم مې یو خائین مجرم ته جزا ورکړه هم مې خلک آرام کړل.

راستوپچین چې کله خپل کلیوالي کورته ورسېد او په خپلو کورنیو چارو اخته شو ، خپله بشپړه هوسایي او آرامي یې پیدا کړه.

نیم ساعته وروسته ګراف، په خپله ګاډۍ کې چې یرغه آسونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځغلوله د سکولنیکي له دښتې تېریده، تېرې پېښې یې چور هېرې کړې وې، هغه یوازې د راتلونکې په اړه فکر کاوه. اوس د هغه پله خواته چې ده ته ویل شوي و کوتوزوف هلته دی، روان و. ګراف راستوپچین په خپل تصور کې هغه کرکجنې او د ملامتیٰ خبرې را جوړولې چې دی به یې کوتوزوف ته دده د غولولو له امله وایي. هغه غوښتل د غه عمر خوړلې درباري ګېډړې ته داسې خبرې ووایي چې هغه، هغه مسوولیت احساس کړي چې د مسکو د تسلیمېدو (او د هغه په اند) او د روسیې د تباهیٰ نه وروسته په خلکو راغلی دی. دا مسوولیت ټول دده پرغاړه دی. د هغه چا پرغاړه، چې د ډېر زړښت نه یې خپل عقل له لاسه ورکړی دی. راستوپچین هغه څه چې کوتوزوف ته یې ویل غوښتل، په تصور کې یې لاندې باندې کړل، په قهر یې په ګاډیٰ کې ډډه واړوله او په خواشینیٰ یې شا وخواته وکتل.

د سکولنیکي دښته خالي وه، یوازې د دښتې په پای کې د مرستون او روغتون سره یو څو تنه چې سپینې جامې یې اغوستې وې، راټول شوي وو او ددغو سپین جامو څو تنه هغه هم جلا جلا په دښته کې روان وو ،نارې سورې یې وهلې او لاسونه یې ښورول. د هغو یو تن مخامخ دګراف د ګاډيٰ پلو منډې راوهلې. ګراف راستوپچین د هغه ګاډیوان او ساتونکو ټولو ،د وحشت، حیرت او ځیرتیا په احساس هغو لېونیانو ته چې له لېونتون نه راخوشې شوي و ، په تېره بیا هغو ته چې د دوی خواته په ځغاسته وو ، کتل.

یو لېونی چې ډنګرې وچې پښې وې، کالي یې باد تر ده نه تاوول، مخامخ دوی ته په چټکیٰ منډې راوهلې. هغه مخامخ ګراف ته کتل، په جړ او شدېل آواز یې چغې وهلې، څه یې ویل او لاسونه یې ښورول چې ګاډیٰ ودروي. ژیړ ډنګر مخ چې ببره خو ناجوړه شوې ږیره یې لرله،

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېښانه خو خورا عصبي ښکارېده. د سترګو تور او ځلېدونکو ګاټو يې ښکته کتل .. هغه په زوره او زړه رېږدېدونکې غږ چغه کړل:

-ودرېږئ ! تاسو ته وايم ودروئ ! زه درته وايم ! غږ يې ټيټ شو ،خو بېرته يې په ټينګ او دچاروا کي په شان غږ وکړ.

هغه ګاډۍ ته وررسېد ، د هغې تر څنګ يې منډې وهلې او ويل يې:

- زه يې درې ځله ووژلم، درې ځله بېرته له مرګه راژوندی شوم، سنګسار يې کړم، په دار يې وځړوم، خو زه بېرته را ژوندی کېږم .. بېرته به ژوندی شم. . بيا به راژوندی شم. زه يې ټوټه کړم، د خدای جنت به ونړېږي، درې ځله به هغه ړنګ او درې ځله به هغه ودان کړو ، همدا خبرې يې کولې او غږ يې لا پسې کرکجن او زورونکی کېده. د راستوپچين رنګ ناڅاپه تک سپين شو ، لکه هغه وخت چې ګڼه ګوڼې پر ويريشيا ګين يرغل کړی و ، هغه مخ راواړاوه.

هغه په لړزېدلي آواز پر ګاډيوان چغه وکړه:

-ځه، ځه ژر ځه !

آسونو په ټول قوت سره ګاډۍ کشوله، خو ګراف راستوپچين تر ډېرو پورې د هغه لېوني ناهيلې چغې او بې معنا وينا وې له شانه اورېدې. هغه کرار کرار لرې کېده، خو د هغه خائين ځوان په وينو لړلې او حيرت وهلې بشره او د هغه د ګېډړو له پوسته جوړ شوی پوستين يې تر سترګو ګرځېده راګرځېده.

که څه هم دغه خاطرې خورا تاندې وې، خو په راستوپچين د هغه اغېز دومره ژور و چې د هغه په زړه انځور شوې او له هغه يې وينې څڅولې وې. هغه په ډاګه دا احساسوله چې ددغو وينو ياد او انځور به هېڅکله د هغه له ياده ونه وزي. او برعکس د دغې غمړلې او وحشتناکې پېښې ياد چې هر څومره زړېږي د هغه عذاب او زورېدنه به

(c) ketabton.com: The Digital Library

لا پسې زياتېږي او دی به هېڅکله په کرار پرې نه ږدي. هغه داسې انګېرله چې د خپلو خبرو غږ اوري:

-وژنه يې، ځواب يې زه ورکوم ! څنګه ما دا خبره کولای شوه؟ هسې نابېره ! ما کولای شو، هغه ونه کړم، اوس به هېڅ پېښه نه وای، هغه په خيال کې هغه سرتېري ته کتل چې ويريشياګين يې وهلی و. هغه ډار اخېستی او ځناور ډوله شوی و. هغه ته د هغه ځوان د سترګو غلچک وريادشو چې د ګېدړې د پوست نه جوړ شوی پوستين يې اغوستی و. د هغه غلچک وريادشو او له ځانسره يې وويل:

-خو ما دا کار نه د ځان لپاره، دا زما ولسي دنده وه چې بايد هغه مې کړای وای. داړه مار، وطن پلورونکی، ولسي ګټې..

د يااوزا ،د پله شاوخواته بې شمېره سرتېري راټول شوي وو. هوا ډېره توده وه. کوتوزوف د پله څنګ ته پر يوې اوږدې څوکۍ خواشينی او شين زړه ناست و. هغه د خپلې متروکې په څوکه له شګو سره لوبې کولې چې په دې وخت کې په يرغه آس ده ته په شرنګ و شرونګ يوه ګاډۍ راورسېده. يو سړی چې جنرالي دريشي يې اغوستې وه، په خولۍ کې يې بنې ټمبلې، سترګې له غضبه ډکې، خو هم مهاله له ډاره وارخطا په چټکو ګامونو ده ته رانېږدې او په فرانسوي ژبه يې له هغه سره غږېدا پيل کړه. دا سړی راستوپچين و. هغه کوتوزوف ته وويل:

-هغه ځکه دلته راغلی چې نور نه مسکو شته او نه پلازمېنه. يوازې پوځ پاتې دی. هغه زياته کړه:

-اوس به حال بل ډول وای، که جلالتماب ماته ويلي وای چې مسکو پرته له جګړې نه تسليموي، دا پېښې به اوس چور بل ډول وای.

کوتوزوف راستوپچين ته داسې کتل چې ګواکې د هغه په هغه خبرو نه پوهېږي چې هغه يې ده ته وايي. هغه هڅه کوله ده ته د

(c) ketabton.com: The Digital Library

غړېدونکي سرې په ځبره کې ځانګړې ځه ولولي. راستوپچين چې ګېنۍ اخېستې و، همداسې چپ پاتې شو. کوتوزوف لږ شانته سر وښوراوه او پرته له هغه چې خپلې پوښتېدونکې سترګې د هغه له ځبرې واړوي، په کراره وويل:

-هو کې ! زه مسکو نه تسليوم ،زه به له جګړې پرته هغه تسليم نه کړم.

آيا ددې خبرو د ويلو په وخت کې کوتوزوف چور د بل شي په اړه فکر کاوه يا يې قصدي دا خبره ځکه وکړه چې د هغو په بې معنا والی پوهېده، خو ګراف راستوپچين پرته له هغه چې څه ووايي، په تلوار له کوتوزوف نه لرې شو. عجيبه خبره ده، د مسکو ستر قوماندان، مغرور ګراف راستوپچين خپله متروکه راواخېسته، د پله خوا ته ورننېږدې شو او په چغو چغو او د متروکو په ګوزارونو يې له هغه ځايه راکوټه شوې کراچۍ لرې کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۶

د ماسپښين درې بجې او څو دقيقې وې چې د ميورات په قوماندانۍ پوځونه مسکو ته راننوتل. د ورتيمبيرګسيکي د سورو ډله تر ټولو نه مخکې روانه وه. او تر هغه وروسته خپله ټولواک نا پليون پر آس سپور، سره له خپلو ساتونکو او ملګرو سره روان و.

د ارباټ (د مسکو يوه تاريخي کوڅه) د کوڅې په منځنۍ برخه کې، د نيکولاى کليسا ته نېږدې ميورات ودريد او دې ته سترګې په لاره شو چې د لومړيو کرښو نه خبرونه راورسېږي چې د ښار کلا، کرملين په څه دريځ او حالت کې ده.

په مسکو کې له پاتې کسانو نه يوه کمکۍ ډله خلک د ميورات شاوخوا ورټول شوي وو. ټولو له شرمه په ډک حالت او حيرانتيا دغه اوږد څني عجيب قوماندان ته چې په خولۍ کې يې بڼکې وهلې وې او ځان يې په زرو او ګاڼو ګاڼلى و، کتل.

په کرار يې يو له بله پوښتل:

-دا څوک دى؟ دا د هغوى خپل ټولواک (ځار) دى که څنګه؟

ژباړونکي دغو خلکو ته راغى.

خلکو يو بل ته ويل:

-خولۍ خو دې پورته کړه، خولۍ دې..

ژباړونکي يوه بوډا څوکېدار ته مخ وروااړاوه او وې پوښتل:

-کرملين لرې دى که نېږدې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډا ځوکېدار چې د ژباړن پولندي لهجه ورته پردۍ برېښېده، ښه ورته غوږ شو، خو همدا چې د هغه وينا ورته روسي ونه برېښېده، په دې پوه نه شو چې هغه څه وايي، ځان يې د نورو تر شا وواهه.

ميورات خپله د ژباړونکي خواته وروړاندې شو او هغه ته يې وويل چې له خلکو وپوښتي چې روسي پوځ چېرې دی؟ يو روس په دې پوه شو چې له هغو نه څه پوښتي او ناڅاپه څو آوازونو ژباړن ته ځواب ورکړ، يو فرانسوي افسر د لومړيو کرښو نه راستون شو او خبر يې راوړ چې د کرملين دروازې تړل شوي او کېدای شي د هغو شاته برېد نيول شوی وي.

ميورات وويل:

- ډېر ښه !

او سمدلاسه يې د خپلو مشاورينو يوه ته سپارښتنه وکړه چې څلور عرادې توپونه هلته ورولي او پر دروازو اور بل کړي. د ميورات له شا نه د توپونو د ولاړ کاروان نه توپونه جلا او د اربات په واټ کې په چټکۍ وړاندې وخوځېدل او د وزدويژنکي د واټ تر پايه لاړل او هلته ودريدل. په مېدان کې ځای پر ځای او مورچلونه يې جوړ کړل، خو فرانسوي افسرانو توپچيانو ته د توپونو د پوره ځای پر ځای کېدو او ډزو ته د چمتووالي قومانده ورکړه. دغو افسرانو په لرليد (دوربين) کې د هدف يعنې کرملين ليدنه او څارنه پيل کړه.

په دې وخت کې د کرملين د کليساوو زنګونه وجرنګېدل او خلکو ته يې د ماښام د لمانځنې بلنه ورکړه. فرانسويان د دغو جرنګونو د آوازونو په اوريدو ځکه وډارشول چې فکر يې وکړ د زنګونو دغه جرنګهاری خلکو ته د ولسي پاڅون د پيل کېدو ننبه ده. د پلي پوځ څو تنو سرتېرو مخ پورته د کوتافيوفسکي د لويې دروازې پلو منډه کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه دروازې د لرګیو او تمبو په اچولو ، بندې شوې وې. د دروازې پلو د افسرانو لـه خوځېدو سـره هـم مهالـه د دروازې لـه شـانه د توپـک دوه ډزې وشوې. د توپ تر څنګ ولاړ جنرال چغه کړې ،پر افسر یې غږ وکړ او هغه له سرتیرو سره بېرته راستون شو.

د دروازې له شا ،د توپک درې نورې ډزې هم واورېدل شوې. یو ډز د یوه فرانسوی په پښه ولګېد او له هغه سره د دروازې لـه شـانه د څو تنو نورو سرتېرو غږ واورېدل شو. د فرانسوي جنرال، افسـرانو او سـرتېرو پـه څېـرو کـې د پخـوانۍ آرامـۍ او خوشـالۍ ځای،تـا بـه ویـل پـه قوماندې،ناڅاپه ژورې ځیرتیا ،سیالۍ ته چمتووالی او زوریدا ونیو. د هغو ټولو لپاره له مارشاله نیولې بیا تر وروستي سرتېري پورې دغه ځایونــه نــور نــو د وزدویژنکا ،میخواوایا ،دکوتــایوا او تریــوڅکي دروازې نه وې، دا دهغو لپاره په نویو ځایو کې د جګړې نوي ډګرونه وو ، د نوې تو ییدونکې وینې ،جګړې ډګرونه. ټول دد غې جګړې لپاره چمتو شوي وو. د دروازو لـه شـانه چغـې آرامې شـوې، توپونه وړاندې وخوځول شول،توپچیان اور بل ته چمتو وو ، افسر قومانده ورکړه:

-اور بل !

دوه انګازه لرونکو ډزو یو پـه بـل پسې پـه فضـا کې انګـازې خورې کړې او څو شېبې وروسته پر هغـو دروازو چې دد سـتک لرګـي او تمبـو بندې کړې وې، د توپونو ګولۍ ولګېدلې. او له هغه سره سم په ډګر کې د لوګیو دوه کرښې پورته شوې.

څـو شـېبې وروسـته چې د ډزو غړمبهـار او انګـازې د کـرملین د دیوالو تر منځ په کراره شوې، پر فرانسویانو یو لـه شوره ډکه غوغـا جوړه شوه. د کرملین په دیوالونو په زرګونه کارغان راوالوتل، پـه فضـا کې یې الوتنې کولې، دکارغانو د کیغیدو او وزرونو شور یو بله غوغـا

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړه کړه. د دوی د دې غوغا سره هم مهاله د دروازې نه د ننه یوه چغه واوریدل شوه او یو سړی چې نری کوټ یې اغوستی و او سر یې تک شین و ، له هغه ځایه راووت. د هغه توپک په لاس کې و او فرانسویان یې په نښه کړي و. توپچي افسر بیا د اوربل قومانده ورکړه او هم مهاله د توپک یو وزری او د توپ دوه غبرګ ډزونه واوریدل شول. او دروازه بیا په لوګیو کې ورکه شوه، په هغه دروازه کې چې د توپونو ډزې شوې وې،نور هېڅ څوک او هېڅ شی نه ښوریدل. فرانسوي پلي سرتېري له خپلو افسرانو سره یو ځای دروازې ته ورننوتل، هلته یې درې تنه ټپي او څلورتنه وژل شوي ولیدل، دوو تنو نورو هم چې کلیوالي جامې اغوستې وې، د دیوال له بیخ نه د زنانسکا د دروازې پلو په منډه مخه وکړه.

افسر وژل شویو او د تمبو لرګیو ته اشاره وکړه او وې ویل:

-دا ټول کړئ !ګورو به !

فرانسویانو ټپیان په ډزو له درده بې غمه کړل او د هغو مړي یې ،له دیواله، لاندې وارتیړل.

دا د کرملین ساتونکي څوک وو؟ هېڅوک په دې پوه نه شو ،خو یوازینۍ خبره چې د هغو تر مرګه وروسته هغوی پسې واوریدل شوه، هغه دا وه چې وویل شو:

-دا ټول کړئ، بیا به ګورو !هغوی یې له دیوال نه د باندې واچول.

هغه یې لرې وارتیړل چې د هغو له بویه ځان وژغوري. یوازې (تېیر) و چې په رښتیا یې د خپلې وینا څو خوږې کرښې دهغه په ویاړ ولیکلې:

دغو بدمرغو ،دغه سپېڅلې ودانۍ لاندې کړه، توپک او وسلې یې واخېستل او په فرانسویانو یې ډزې کولې. او بیا ددغو بدمرغو څوتنو ،فرانسویان په تورو ووهل او کرملین یې ترې پاک کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میورات ته خبر ورکړ شو چې لاره پاکه شوې ده. فرانسویان له دروازې نه کرملین ته ورننوتل او د سنا په ډګر کې ځای پر ځای شول. سرتېرو له کړکیو نه څوکۍ ددې لپاره ارتیړلې چې ځانته اور بل کړي.

د فرانسویانو بله ډله د کرملین له لارې تېر شول او د ماروسکایا، لوبیانکا او پکروفسکایا په کوڅو کې ځای پر ځای شول. دریمه ډله فرانسویان د وزدویژنکا، زنامینکا او نیکولسکایا او تفریسکایا په سیمو کې موضع ونیوله. هرې خواته چې فرانسویان لاړل، هېڅوک یې په ښار کې ونه لیدل، داسې بربښېده چې دوی نه په ښار، نه د هغو په کورونو بلکې په ښار کې جوړ شویو کمپونو کې ځای پر ځای شوي وي.

فرانسوي سرتېري که څه هم وږي تږي، جامې یې زړې او څېرې و، ستړي او ستومانه وو، خپل دریمه برخه ملګري یې له لاسه ورکړي وو، خو بیا هم هغوی په ډېره منظمه بڼه مسکو ته راننوتل. دغه پوځ که څه هم ستړی ستومانه او جګړه ځپلي و خو بیا هم جنګیالی او مېړنی بربښېده. دغه پوځ تر هغه وخته پورې کېدای شو پوځ وبلل شي چې سرتېري یې د مسکو کورونو ته خواره واره شوي نه وو. همدا چې دوی دمه شول او د ښار تش او پرتمین کورونه یې لاندې کړل، د پوځي دود له مخې نور هغوی ته پوځیتوب ورپاتې نه شو. هغوی هغو کسانو ته ورته شول چې نه پوځي و نه ولسي. هغوی د همدې دوو ډلو پوځي او ولسي خلکو تر منځ یو څوک و: غله او تالانګر. دغه ډله: غله او تالانګر په مسکو کې تر پنځو اونیو پاتې کېدو وروسته چې کله له دغه ښاره وتل، هغوی سرتېرو ته ورته نه وو، هغوی یوه ډله غله وو چې هر یو پلې او سورو د خپل توان او واک په کچه هغه شیان چې دوی ته قیمتي او اړتیا وړ بربښېدل له ځانسره اخېستي وو. له مسکو نه د وتلو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخت، نور نو هغوی د پخوا په شان پر ښار د ولکې او برې هيله نه لرله، د هغوی يوازينۍ هيله دا وه چې تالان او غلا کړي شيان خنګه وساتي. هغوی هغې بيزو ته ورته و چې په يوه خم يا منګي کې يې لاس ننو ايستلی، له هغه يې يو موټی مندکې را اخيستې، خو موټی له خمه راو ايستی نه شي، که موټی خلاص کړي را اخيستل شوې مندکې نه شي راو ايستي او که خلاص يې کړي، لاس ته راغلي شی يې لا لاسه ځي.

فرانسويانو هم له مسکوه د وتلو په وخت کې همدا ستونزه لرله، هغوی بايد له هغه لامله تباه شي چې له مسکو نه يې د تالان په وخت کې ځان پسې ترلې وو. هغوی د بيزو په شان تالان شوي شيان نه وړی شول او نه يې د پرېښودلو امکان و. مسکو ته تر ننوتلو وروسته د فرانسي د پوځ، يو پوځي هم پوځي پاتې نه و. د کورونو له کړکيو دا سې کسان له ورايه ښکاريدل چې کوټونه يې اغوستي، موزې يې په پښو او په خورا خوشالۍ او خندا کور په کور او کوټه په کوټه ګرځېدل. دې ته ورته کسانو په زيرخانو او ګدامونو کې د کاليو او خوړو په تالان لګيا و، هغو د ترلو کورونو، انګړونو، دروازې ماتولې، اور يې ورته اچاوه، وره يې لمدل، ډوډۍ يې پخوله، بنډارونه يې کول، ماشومان يې ډارول، ښځې يې نازولې، دغه شان وګړي هرې خوا ته پريمانه وو، په دوکانونو کې وو، په کورونو کې وو، هر هر چېرې وو، خو نور نو هغوی، پوځيان نه وو.

مسکو ته د فرانسويانو د ننوتلو د لومړې ورځې نه، فرانسوي قوماندانانو پرله پسې فرمانونه ورکول چې ښار ته د سرتېرو د تګ مخنوی وکړي، ښار کې تالان او وهل ټکول ونه کړي. د خلکو شتمني ته درناوی ولري. هغوی فرمان ورکړ چې نن شپه به عمومي حاضري وي، خو سره له دې ټوله پريکړو او سپارښتنو هغه وګړي چې تر هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخته پورې با نظمه او فرمان ته غوږ سرتېري وو ، اوس په بدهای خو له او سپدونکو نه په تش ښار کې چې د خوړو او څکلو پریمانه زېرمې يې لرلې، خواره واره ګرځېدل. هغوی هغې وړې ګلې ته پاتې کېدل چې په ګډه په وچه او له ونبو نه په تشه دښته کې خوځېدل، خو کله چې به شنه څرځای ته ورسېدل، ددې ګلې مخنوی به ګرانه وه او خوره وره به شوه. فرانسوي پوځونه هم چې کله بدهای ښار ته ورننوتل، ټول له واکه ووتل، او مخنوی يې ګران و.

مسکو له خپلو او سپدونکو نه تش شوی و. سرتېري لکه او به چې په شګه کې ننوزي، داسې په دې ښار کې ورکېدل. دوی له کرملین نه چې لومړی ورننوتلي و ، لکه د ستورو پلوشې هرې خواته خوریدل. سواره پوځیان به بې خاونده کورنو ته چې له کېړو او قیمتي کالو نه ډک پاتې و ، ورننوتل. که څه هم دوی به له خپلو اړتیا او هوس نه زیات شیان هلته موندل، خو بیا به يې هم که بل کور تر سترګو ښکلی او بدهای ورغی، هغه به يې هم لاندې کاوه. زیاترو خو بیا څو کورونه لاندې کول، پر یو نیم کور خو به يې په تباشیر د ځان لپاره کومه نښه هم وویسته او له نورو ډلو سره به يې پرې وهل کول. لا سم به په کور کې ځای پر ځای شوي نه و ، کوڅو ته به يې منډې کړې او د ښار په ننداره به شول څکه هغو اوریدلي و چې د مسکو او سپدونکي کورونه پرېښي او تښتېدلي دي. دوی به په دې تمه چې کوم قیمتي شی یا ګاڼې تر لاسه کړي هر پلو ته یرغل کاوه. قوماندانان به هرې خوا ته ددې لپاره تلل چې د خپلو سرتېرو مخنوی وکړي، خو خپله به بې ارادې په چور او تالان ورګډ شول.

په کریتني ریدو (د کریت ګذر=کوڅه) کې اوس هم یو شمېر ګاډي او کراچۍ ولاړې وې، جنرالانو هغه پلو ګڼه ګوڼه جوړه کړې او ورتلل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی هر يو ځان لپاره ګاډۍ او کراچۍ خوښولې. په مسکو کې ځينې پاتې ښاريانو به ځينې فرانسوي قوماندانان په دې هيله خپلو کورونو ته وربلل چې د دوی په کور کې د دغه فرانسوي، په ليدو به د دوی کور له تالان نه وژغورل شي. شتمني دومره ډېره وه چې پای يې نه ليدل کېده. هغه ځايونه چې فرانسويانو لاندې کړي وو، شاوخوا ته يې لا ډېر داسې ناولکه شوي کورونه او ځايونه پيدا کېدل چې دوی تصور کاوه هلته به شتمني تر ولکه شوي هغو نه زياته وي. مسکو دم په دم او لاپسې دوی په ځان کې رانغښتل. کله چې اوبه پر وچه ځمکه تويېږي، سمدلاسه ورکېږي، هم اوبه او هم وچه ځمکه دواړه ورکېږي. دغه شان اوس کله چې د وږيو سرتېرو يوه ډاړه ماره ډله، بډای ښار ته ننوتل، نه سرتېري پاتې شول او نه بډای ښار. هغه څه چې پاتې شول هغه مرداري وه، غلا وه ،تالان و او سوځېدل.

فرانسويانو د مسکو سوځېدل د راستوپچين د وحشت نه ډکې هېوادپالنې پايله ګڼله او روسانو هغه د فرانسوي تعصب ښنه. ،خو که د مسکو سوځېدل په رښتيا داسې وګڼو چې ملامتي يې د يوه يا څو تنو پر غاړه وراچوو، بېشکه چې دغه شان لامل نه شته او نه شي کولای واوسي. مسکو له دې کبله وسو چې د بل هر ښار په شان چې له لرګيو جوړ او په دې حال پاتې شوی وای، او سره له هغه چې د اور وژنې ښې يا بدې ۱۳۰ ځانګې يې لرلای يا يې نه لرلای، سوځېدلای به وای. مسکو ځکه بايد سوځېدلای چې د هغه اوسېدونکو هغه پرېښي وو، هغه بايد د هغو لرګيو د ټوټو (پرخچې) په شان ځکه بايد سوځېدلې وای چې د څو ورځني اور ترسپخنکو لاندې پاتې شوی و.

هغه لرګين ښار چې اوسېدونکي يې په کې اوسېدل، پوليسو په کې څارنه کوله، په اوړي کې داسې ورځ نه و چې په هغه کې اور ونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لګېږي،نو څنګه کېداى شي په کې اور ونه لګېږي چې او سېدونکي يې تللي، پرديو هغه لاندې کړي، دغه پردي په کې پيپونه څښوي. پوځونه يې آن د هغه د سنا په ډګر کې د سنا د دفترونو د څوکيو په سوځېدلو، نغري تودوي. که يو پوځ په يوه کلي کې يا بل هر چېرى چې وي مېشت شي، دا به آن په سوله ايز وخت کې د دې لپاره بس وي چې په هغه کې د اورلګېدل څو برابره زيات شي،نو ځکه په هغه لرګين ښار کې چې بې څښتنه پاتې او پردي پوځيان په کې ديره شوي، هرومرو د اورلګېدل زياتېږي. نو ځکه د مسکو اور اخېستنې نه د راستو پچين وحشيانه هېوادپالنې پورې اړه لرله. نه د فرانسويانو تعصب پورې، مسکو د فرانسويان د پيپ څښولو، په پخلنځيو کې د اورونو د بلولو، په هر ځاى کې د نغريو د لګېدلو، د دښمن د پوځيانو د بې احتياطۍ، د هغو پوځيانو د بې احتياطۍ چې د کورونو خاوندان يې نه وو او پردي په کې مېشت وو، سوځېده او ايره کېده. کېداى شي چې څوک ووايي، مسکو د لاسي اور اچونې له امله سوځېدلاى وي (خو دا خبره ځکه په شک کې ده چې هېڅ چا لاسي اور اچونې ته لامل نه درلود. ځکه هر څنګه چې وي ښارونو ته لاسي اور اچونه خورا کړکيچن او ستونزمن کار دى) نو ځکه د مسکو سوځېدل، د لاسي اور اچونې پايله نه شو ګڼلى، ځکه له لاسي اور اچونې نه پرته هم هغه سوځېده.

هر څومره چې فرانسويان د راستو پچين وحشي وزمه هېوادپالنه د مسکو د سوځېدو لامل خپل وياړ وګڼي، په هر کچه چې روسان د بناپارت ظلمت او وحشت د دې ښار د ايره کېدو دليل وګڼي او د دې عواملو له امله هر يو ځان او خپل ولس وياړمن وبولي، نه شو کولاى په رښتينې لامل سترګې پټې کړو، نه شو کولاى ووايو چې د دغه سوځېدلو لپاره کوم په ډاګه علتونه په کار وو، ځکه مسکو هرومرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

باید سوځېدلي وای، هره کلی، هره فابریکه او هر کور چې د هغه ښمنانو له خوا لوټ شوی ...

څښتنان،له هغه کډه کېږي، هر هغه څوک چې خپل نغري بل چا ته پرېږدي، پر هغه کې به بل څوک خپل دیګ باره وي. رښتیاني خبره داده چې مسکو ته،نه د هغه او سېدونکو اور ورته کړ، خو نه هغو او سېدونکو چې په کې پاتې شول، بلکې هغه او سېدونکو چې تري وتښتېدل، تري لاړل او تري ووتل. مسکو د برلین، ویانا او نورو ښارونو په شان د دښمن تر ولکې وروسته ځکه آباد پاتې نه شو چې د هغه او سېدونکو ډوډۍ او مالګه (روسانو مېلمنو ته د هر کلي په وخت کې هغه وړاندې کوي) په لاس، فرانسویانو ته وړاندې نه کړه. د مسکو ښاریان له هغه لاړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۷

له کرملین نه د فرانسویانو خوریدل چې لکه د ستورو د پلوشو په شان د مسکو شاوخوا ته خوریدل، د سپتمبر په دویمه نېټه ماښام مهال د دغه ښار هغې سیمې ته ورسېدل چې اوس پیېر په کې اوسېده.

پیېر ،دغه دوه وروستې ورځې په داسې یوازیتوب تېرې کړې وې چې دی ورسره رږدی نه و ، نو ځکه نېږدې و چې لېونی شي. د هغه ټوله هستي په یوه سودایي حالت کې راګیره وه. خپله دی هم په دې نه پوهېده چې څنګه او کله، خو دغه حالت اوس په ده داسې لاسبری و چې د هغه نه پخواني څه په یاد و ، نه یې په اوسنیو پېښو سر خلاصېده او هغه څه یې چې لیدل، یا یې اوریدل، لکه د خوب لیدل داسې و.

پیېر، یوازې د دې لپاره له خپل کوره ووت چې ځان د ژوند د اړتیاوو له دغه نه پوهېدونکی کړکیچن حالت نه راوباسي، هغه حالت نه چې دی په کې راګیر او ژغورل له هغه نه ده ته ګران و. هغه د یوسف الکسیوویچ کورته د هغه خدای بښلي د کتابونو او کاغذونو د جوړولو په پلمه د دې لپاره لاړ چې خپله یوازینۍ هیله پوره کړي او هغه دا وه چې د ژوند له ناآرامو نه پریشانو نه په هلته خپله آرامۍ ولټوي.

د یوسف الکسیوویچ، له یادونو سره د هغه روحي حالت غوټه و ، د هغه آرام او ښکلي یادونه، د هغو پریشانه او نا آرامه یادونو ضد چې ده اوس ځان په کې راګیر احساساوه. هغه یو آرام ځای لټاوه او هغه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رښتيا د يوسف الکسيوويچ په کوټه کې وموند. کله چې هغه د دغې کوټې په مرکزنۍ آرامتيا کې د هغه خداى بښلي د دړو لړي ميز ترشا کېناست، په لاسونو يې تکيه وکړه، هغه په خيالونو کې په آرامه، خو په ښکاره يو په بل پسې د څو وروستيو ورځو په تېره بيا د بارادنيو د جګړې او د هغه ډلې د صفا او رښتينتوب په وړاندې چې ده به په ذهن کې "هغوى "بللې، خپل هغه ناڅرګند ياغي او له سپکاوي ډک احساسات يو په بل پسې ورياد او په ګوګل کې راژوندي کړل. کله چې ګراسيم دى له دغو خيالونو نه راوويست، پېير تکل وکړ چې دى به په هغې ټاکل شوې ولسي جګړه کې ګډون کوي چې د مسکو خلک يې د خپلې ساتنې لپاره پيل کوي. په همدې هيله يې سمدلاسه له ګراسيم نه غوښتنه وکړه چې دده لپاره يو جوړه کليوالي کالي او يوه تومانچه پيدا کړي. هغه ته يې خپل دغه نيت هم ووايه چې غواړي همدا سې په ناآشنا نوم د يوسف الکسيوويچ په کور کې پاتې شي. بيا يې ددغه يو ازيتوب او بيکارۍ ورځې د تېريدو نه وروسته (پېير څو ځله هڅه وکړه خو ونه يې شو کولاى خپل پام د ماسوني خطي نسخو نه وروا ړوي) څو ځله يې په تتنه بڼه د خپل او ناپليون د نومونو تر منځ مرموزه اړيکي ورياد کړل. د مخه هم څو ځله دغه خيال، خيال ته ورغلى و، خو دغه هيله چې تقدير د زمانې د انسان خوړونکي ځناور واک پاى ته رسولى، ده (اوس بېزا وخوف) هېره کړې ده. دغه هيله يوازې او يوازې په يوه خيال بدله شوې چې هسې يې په خيال کې ګرځي او پايله نه لري.

کله چې پېير کليوالي کالي واخېستل (يوازې له مسکوه په ولسي دفاع کې د ګډون لپاره) او په هغو کې دى د رستوف د کورنۍ له غړو سره مخامخ شو، ناتاشې هغه ته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-تاسو پاتېږئ؟ ځو مره ښه !

د هغه په خيال کې راتېر شو ، په رښتيا به دا ښه خبره وای چې دښمن پر مسکو ولکه وکړي، دی به پر ښار د دښمن د ولکې پر وخت هلته پاتې شي او هغه پور به ادا کړي چې دده پر غاړه ايښودل شوی دی.

بله ورځ دهغه يوازينی خيال دا و چې پر ځان يې زړه خوږ نه شي له هغو نه هم بېرته پاتې نه شي ، ځان يې خلکو پسې د مسکو د ښار د درې غونډيو سيمې ته ورساوه ، خو کله چې بېرته کورته راستون شو ، دی په دې ډاډه شو چې له مسکو ه دفاع کېدای نه شي. هغه ناڅاپه دا احساس کړه ، هر هغه څه چې تر اوسه ده ته يوازې کېدونکي ،ههمهاله او يوه اړتيا بريښېدل اوس بايد هرومرو تر سره شي. هغه بايد خپل نوم پټ وساتي او په مسکو کې پاتې شي ،له ناپليون سره مخامخ شي او هغه ووژني ، يا خپله ووژل شي او يا هم ټوله اروپا له دغې بدمرغۍ نه چې د پېير په خيال د يوه سړي ، ناپليون له لاسه دی وژغوري.

پېير ته ، د هغه الماني محصل ټولې هڅې معلومې وې چې پر ۱۸۰۹ کال په ويانا کې دناپليون د وژلو لپاره تر سره کړې وه. هغه له دې نه خبر و چې هغه محصل چانواري شو ، هغه ګوابښ چې دی به د خپل دغه تکل د سرته رسېدو نه وروسته ورسره مخامخ شي ، دی لا پسې لمساوه.

دوو ژورو او يو رنګه قوي احساساتو پرله پسې پېير خپل دغو کړو ته هڅاوه. لومړی احساس د سربښندنې د اړتيا او د رنځ د زغملو احساس و چې د بدمرغۍ د راتګ په وخت کې يې هرڅوک احساسوي. دا هماغه احساس و چې د اګست په ۲۵ مه نېټه يې دی د موژايسک سيمې او د بارادنيو د جګړې ډګر ته ، تګ ته وهڅاوه. اوس همدغه احساس دی له کوره تېښتې ته هڅولی او ده خپل ورځني پرتمين او ارام ژوند ته شا کړې وه. پرته له هغه چې جامې بدلې کړي ، پر وچه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلکه څوکۍ ويده کېده او ده هم هغه ډوډۍ خوړله چې ګراسيم خوړله. دويم احساس هغه احساس و چې د روسانو ځانګړتيا ده، او هغه دا چې دوی ټول هغه لاسي شرايط او قواعد چې دنړۍ نور خلک، هغه د نړۍ تر ټولو غوره ښېګڼه ګڼي، په سپکه کتلي و. پيير دغه عجيب او له ادا نه ډک احساس، د لومړي ځل لپاره د سلبودسکي په ماڼۍ کې احساس کړ. ده هلته ناڅاپه احساس کړه چې دغه بدهايتوب، واک، ژوند او هر هغه چې خلک د هغو د ساتلو لپاره بې پايه هڅې کوي، ټول دا که کوم خوند او ارزښت ولري، هغه په دې کې دی چې له هغو نه سترګې پټې کړي.

دا هماغه احساس دی چې اربکي (داوطلب سرتېری) خپله وروستۍ ټنګه (کپيک) تر شرابو ځاروي، نشه سړی سره له هغه چې پوهېږي دی به خپلې وروستې پيسې د هغه په تاوان کې ورکوي، خو بيا هم پرته له هر دليله، هينداري او آيينې ماتوي. دا هماغه احساس دی چې هغه په چور لېونتوب (د هغې په بدې معنا) سرته رسوي..

که څه هم له هماغې ورځې چې پيير د سلبودسکي په ماڼۍ کې د لومړي ځل لپاره، دغه احساس احساس کړ، هغه پرله پسې د دغه احساس تر اغېز لاندې و، خو يوازې اوس په دې پوه شو چې ده په هغه کې خپل پوره قناعت موندلی دی. ددې تر څنګ پيير په اوسني وخت کې هغه څه چې ده په دې لاره کې ترسره کړي و، دی لاپسې ډاډه کاوه، او په دې لاره کې يې لا پرمختګ ته هڅاوه، له خپل کوره د پيير تېښته، د هغه کليوالي جامې اغوستل، تومانچه پيدا کول، د رستوف کورنۍ ته په ماسکو کې د پاتې کېدو يادونه، دا ټول به هسې ده ته د سپکاوی او خندا وړ شوي وای، که دی هم د نورو په شان له مسکوه د وتلو تکل کړی وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پيير جسمي او روحي حالت،د تل په شان، يو له بل سره پوره اړخ لګاوه، غيرعادي سخت خواره ،هغه ودکا چې ده په دې ورځو کې څکله، د واين (نرمو شرابو) او سيګارو نشتوالی، ناولې او نه بدليدونکې بستره، دوه بې خوبه شوګيرې شپې، بې له توشکې او بړستنې پر وچې څوکۍ ويديدل، دې ټولو پيير د ګبهۍ او عصبيت په حالت کې ساته او تر لېونتوبه پورې يې رساوه.

د غرمنۍ نه وروسته د يوې بجې نه اوښتی وخت و چې فرانسويان مسکو ته ننوتل. پيير له دې کاره خبر و ،خو ددې پر ځای چې څه وکړي، هغه د خپل تکل د پوره سرته رسېدو په تړاو فکر کاوه. پيير په خپل خيال او هيله کې نه د ځان د ژوندي پاتې کېدو ، نه پر ناپليون د ګوزار او ډزو او نه د ناپليون د وژل کېدو تصور کاوه، خو په بې ساري څرګند ډول او غمرلي لذت يې د ځان د وژل کېدو ، او خپلې اتلوالې او مېړانې تصور کاوه.

هغه له ځانسره فکر کاوه:

-هوکې ! يو له ټولو ځار !زه بايد يا دا کار وکړم او يا ووژل شم ! هوکې، زه ځم..

خو وروسته يې بيا فکر وکړ:

-په تومانچه که په توره؟ په هر حال پروا نه لري او هغه خبرې يې چې د ناپليون د وژل کېدو (ده تکل کړی و ناپليون ووژنی) په وخت ويل غوښتل،له ځانسره وويلې:

-دا زه نه يم، چې تا وژني، دا تقدير دی چې تا ته جزا درکوي !

بيا يې د ناپليون تر وژلو کېدو وروسته د وخت تصور وکړ، په ترېو تندي، غمرلې خبرې خو ټېنګې ارادې يې سرښکته واچاوه، خپله يې ځانته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- نو څه ته ګورئ؟ واخلئ اعدام مې کړئ !

کله چې پيير د کوټې په منځ کې ولاړ و، په خپلو خيالونو کې ډوب و، د کوټې دروازه راخلاصه شوه او ماکار الکسيوويچ چې تل به حياناکه او خواشينی بربنبېده، چور په بل بدل حالت راننوت. د هغه د کميس تنۍ خلاصې او داسې بربنبېده چې ښه نشه دی. مخ يې تک سور او له حاله وتلی و. د پيير په ليدو د څو شېبو لپاره وشرمېد، خو همدا چې د پيير په څېره کې يې ناآرامي او ګډېتوب وليد لږ څه زړور شو او په ناسمو ناسمو ګامونو د کوټې تر نيمايي پورې وړاندې راغی، په ټيټ خو هيلمند آواز يې وويل:

- وډار شول، زه وايم چې زه خو نه تسليميږم، زه وايم ! داسې نه ده ښاغليه ! هغه په چرت کې لاړ، پر ميز پرتې تومانچې ته يې پام شو، ناڅاپه او په چټکۍ يې هغه راواخېسته او د هليز ته يې منډه کړه.

ګراسيم او ساتونکی چې ماکارالکسيوويچ پسې ورغلل هغه يې ودراوه او له هغه نه يې د تومانچې د اخېستو هڅه کوله.

پيير د هليز ته راووت، په زړه سوی او کرکه يې لېونتوب ته رسېدلی، دغه بوډا ته کتل. ماکارالکسيوويچ چې له زوره يې مخ ګونځې ګونځې شوی و، تومانچه يې کلکه نيولې وه، په خرپهاری يې چغې وهلې او ځان ورته برحق او غوره بربنبېده

- وسله واخلئ، بېډۍ ولګه کړئ، دا ومنئ، اخېستی يې نه شی !

ګراسيم په احتياط ماکارالکسيوويچ له څنګلې راونيولی و، هڅه يې کوله هغه د دروازې خواته پورې وهي او ويل يې:

- ښه ده، ښه ده مهرباني وکړه، هيله لرم چې دا پرېږدئ، مهرباني وکړئ، باداره، پرېږده، هيله کوم !..

ماکارالکسيوويچ چغې وهلې: ته څوک يې؟ بناپارت يې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

-ګوره دا ښه کار نه دی باداره ! مهرباني وکړئ، تاسو کوټې ته راشئ. تاسو استراحت وکړئ، هیله کوم تومانچګۍ راکړئ.

ماکارالکسیوویچ تومانچه ښوروله او چغې یې وهلې:

-لرې شه، سپکه مریيه ! ما ته لاس رانه وړې. دا دې نه ده لیدلې (تومانچې ته یې اشاره کوله) ببړدی ولکه کړئ.

ساتونکي په کرار ګراسیم ته وویل:

-وې نیسه !

ماکارالکسیوویچ یې له لاسه راونیو او د دروازې پلو یې بوت.

په کوټه کې د مست نشه سړي، د ډډ آواز چغې سورې اوریدل کېدې.

ناڅاپه له دهلیز نه د یوې ښځې زړه زورونکې چغې واوریدل شوې او د کور آشپزې ورمنډه کړه.

هغې چغې وهلې: هغوی، پلارجانه ! راغلل ! د خدای لپاره، هغوی څلورتنه سواره دي.

ګراسیم او ساتونکي ماکارالکسیوویچ پرېښود او په آرام دهلیز کې له ورایه پر دروازې د څو لاسونو د وهلو ټکهاری واوریدل شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۸

پیېر چې له ځانسره یې پریکړه کړې وه، د خپل تکل د سرته رسېدو پورې، هم خپل نوم پټ وساتي او هم په دې باید ځوک پوه نه شي چې دی په فرانسوي ژبه پوهېږي،دد هلیز د دروازې یوه پټ شانته ځای کې ولاړ و، تکل یې وکړ د فرانسویانو له راننوتلو سره همهاله ځان څرګند کړي. فرانسویان راننوتل، خو پیېر د دروازې له شان نه رادې خواته نه شو، یوې ناپېژندلې تلوسې هغه له ځایه راوتلو ته نه پرېښود.

راننوتي فرانسویان دوه تنه وو، یو تن افسر، لوړ زړور ښکلی سړی و او بل تن ښایي یا سرتېری او یا هم د افسر ساتونکی و. هغه ټیټ ونی ډنګر لمر وهلی سړی چې غومبوري یې لویدلي او ساده څېره یې لرله. افسر چې لکړه یې لګوله او ګوډ ګوډ کېده لومړی راننوت. هغه څو ګامه وړاندې راغی، ګواکې خپله یې له ځانسره پریکړه وکړه چې کور ښه کور دی، ودرید، ببرته هغه سرتېرو ته چې د کلا له دروازې سره ولاړ و، ورستون شو. په آمرانه لوړ آواز یې هغو ته ورغږ کړل چې آسونه انګړ ته راننباسي. تر دغې سپارښتنې نه وروسته یې،په یوې ځانښودنې خوځبدا خپلې څنګلې لوړې کړې، خپل بریتونه یې تاو کړل، او لاس یې تر خولۍ پورې وروړساوه، وموسېد، شاوخوا یې وکتل او په خوښۍ یې وویل:

-پرټولو سلام !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېڅ چا ، هېڅ ځواب ورنه کړ.
افسر له ګراسیمه وپوښتل:
-د کور خاوند تاسو یاست؟
ګراسیم په ډار او پوښتنیز غلچک افسر ته وکتل. .
افسر له خوښۍ او خواخوږۍ نه په ډکې موسکا له پاسه ښکته دغه واړه سړي ته وکتل او وې ویل:
-کور ! دا کور ! دا فرانسویان ښه هلکان دي، بیا یې له ډاره چپ ګراسیم پر اوږو ووا هه او وې ویل:
- بلا وریسې، هر څه چې شوي شوي، ناندرۍ ماندرۍ به نه کوو بابا جانه !
تر هغه وروسته یې دې خوا هغې خوا ته وکتل، په پېیر یې سترګې ولګېدې، پېیر د دروازې له شا راووت. فرانسوي وویل:
-څه کوئ، رښتیا دلته داسې څوک نه شته چې په فرانسوي ژبه پوه شي او بیا یې ګراسیم ته مخ ورواړاوه. هغه له ګراسیم نه غوښتنه وکړه چې هغه ته د کور کوټې وروښیي.
ګراسیم په دې هیله چې دغه فرانسوي سړی په خبره پوه کړي شي، خپلې روسي خبرې یې داسې ادا کولې چې ناسمې او جلا جلا وې:
-د کور.. خاوند.. نه... شته.. نه پوهېږ... ی... زما.. ستا...
فرانسوي افسر چې موسکا یې پرشونډو خوره وه، لاسونه د ګراسیم تر مخې خلاص او غوښتل یې هغه پوه شي چې دی یې هم په خبرو نه پوهېږي. ګوډ ګوډ د هغې دروازې خواته ورنږدې شو چې پېیر یې تر شا ولاړ و. پېیر غوښتل دباندې ووزي، له هغه نه ځان پټ کړي، خو وې لیدل چې له پرانستې دروازې تومانچه په لاس ماکارالکسیوویچ رانوت. په ځیر خو باڅاري ډول یې فرانسوي افسر

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخاره. تمانچه يې د هغه پلو ورپورته او هغه يې په نښه کړ. دغه بوډا چې ښه نشه و غوښتل د تومانچې ماشه کېښکاږي، چغه کړل:

-ښځې لاندې کړئ !

فرانسوي افسر د چغې په اوريدو مخ راواړاوه او په همدې شېبه کې پيير پر هغه مست سړي ځان وروارتيره. هغه وخت چې پيير تومانچه ټينګه او راپورته کړه، ماکار الکسيوويچ ګوته ماشې ته برابره، د ډز کنګونکی غږ پورته او د ډز له باروتو پيدا شوی دود هره خوا خور شو. د فرانسوي رنګ تک سپين واوښت او د دروازې خواته يې ودانګل.

پيير چې په فرانسوي د پوهېدو د پټولو تکل يې هېر کړی و ،تومانچه واخېسته اولرې يې واچوله. پيير د فرانسوي پلو ورمنډه کړل او په فرانسوي ژبه يې له هغه وپوښتل:

-تاسو ټپي شوي ياست؟

فرانسوي افسر په ځان لاس تېر کړ او وې ويل:

-ښکاري چې نه ! هغه د ديوال هغه ځای چې مرمۍ پرې لګېدلې وه، وروښود ، او وې ويل:

-خو دا وار نېږدې و چې ټپي شم. هغه تندی تريو کړ او په قهر يې پيير ته وکتل او وې ويل:

-دا څوک دی؟

پيير چې د ځان په اړه هر څه هېر کړي وو ، وويل:

-اخ، په رښتيا هم د زړه له کومې په دې خواشيني يم، دا بدمرغه لېونی په دې نه پوهېږي چې څه وکړي.

افسر د ماکار الکسيوويچ خواته ورنېږدې شو ، هغه يې له ګرېوان نه راونيو ، خوله يې وازه پاتې شوه، داسې چې ګواکې خوب يې وړی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوړ وړ کېده او دیوال ته یې ډډه ولګوله.

فرانسوي افسر د هغه ګریوان پرېښود او وې ویل:

-حرمونیه ! اوس به درسره وګورو !

وروسته یې په تریو تندي، خو لږ ځیرې مګر ښې څېرې، په خورا چټک او ښکلي انداز و ویل:

-موږ فرانسویان تر بري وروسته ډېر خواخوږي یو، خو خائین نه شو بښلی.

پېیر په فرانسوي ژبه هماغه شان هڅه کوله فرانسوي افسر په دې قانع کړي چې د غه نشه بد مرغه باخاري سړي ته جزا ورنه کړي، فرانسوي همداسې چوپه خوله غوږ غوږ و، خو اشینه بڼه یې نه بدلیده، خو ناڅاپه وموسېد او پېیر ته یې مخ وروا ړاوه. پرته له هغه چې څه ووایي، څو شیبې یې، هغه ته کتل. د هغه ښکلي څېرې، خواشینې خو خواخوږې بڼه غوره کړه، خپل لاس یې پېیر ته ور اوږد کړ او وې ویل:

-تاسو زما ژوند وژغوره ! تاسو فرانسوي یاستئ؟ د غه شان تصور د فرانسوي لپاره یوه عادي خبره وه، ځکه د هر کار ښه سرته رسول یې د فرانسویانو ځانګړتیا ګڼله، د هغه د ژوند ژغورنه، د ښاغلي رامبال د فرانسوي د ۱۳ غونډ د تورن، ژغورنه د هغه لپاره یو له غورو نه غوره چاره وه.

که څه هم د فرانسوي افسر د غه خیال د شک وړ نه و، خو پېیر دا ښه وګڼله چې د غه زورونکی ربښتیا هغه ته په ډاګه کړي او په ترخه ژبه ورته ووایي:

-زه روس یم !

فرانسوي چې خپله ګوته د خپلې پزې په وړاندې ښوروله، وموسېد او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-دا کیسې دې نورو ته کوه، اوس به رښتیا خبره راته وکړئ، ډېر خوشاله یم چې خپل وطندار وینم !

فرانسوي بیا مخ پېیر ته ورواړاوه، داسې چې ګواکې له خپل ورور سره غړېږي او زیاته یې کړه:

-نو له دې سړي سره اوس څه وکړو؟

فرانسوي د څېرې په څرګندونې او د ځانګړي فرانسوي افسر په ادا ویل که پېیر فرانسوي هم نه وي، خو آن که یو وار هم دغه د نړۍ تر ټولو نه غوره او ویاړمن ویاړ(فرانسوي ګڼل) هغه ته وروبښل شو، بیا نو ده ته نه ښایي چې ځان ترې خلاص کړي.

پېیر د فرانسوي افسر د وروستې پوښتنې په ځواب کې وویل چې ماکارالکسیوویچ څوک دی، هغه یو لېونی نشیي دی او آن د هغوی، تر راتک نه مخکې دده تومانچه چې چوپړ سمه ځای پټه کړې نه وه، د هغه په لاس ورغلې وه.

فرانسوي ټټر وړاندې کړ، په شاهانه خوځېدا یې لاس وښوراوه، په درانه خو تند غږ یې وویل:

-تاسو زما ژوند وژغوره، تاسو فرانسوي یاستئ او تاسو غواړئ چې زه هغه وبښم؟ زه هغه ببښم، دا سړی بوزئ.

فرانسوي افسر پېیر چې ده خپل ژغورونکی باله، له تخرګ لاندې راونیو او په ګډه کورته ننوتل.

هغه سرتېرو چې د ډزو غږ په انګړ کې اوریدلي و، دهلیز ته ننوتل او پوښتل یې چې څه پېښه ده. هغوی دې ته چمتووالی ښوده چې ګنهکار ته جزا ورکړي، خو افسر په خورا مهربانه د هغو مخه ونیوله، آرام یې کړل او وې ویل:

-هرکله چې تاسو ته اړتیا پیدا شوه، درغږ به کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرتېري ووتل، چوپړ چې له دې وخت نه په کټې اخېستو بیا پخلنځي ته ننوتلی و، بېرته راستون، فرانسوي ته ورنېږدې شو او وې ویل:

-تورن صاحب ! د هغو په پخلنځی کې سوپ او د پسه سره شوې غوښه شته، امر کوئ چې راېې وړو؟

تورن وویل: هو کې، له شرابو سره !

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۹

کله چې فرانسوي افسر او پيير په ګډه کورته ننوتل، پيير غوره وګڼله چې يو ځل بيا فرانسوي افسر ته ډاډ ورکړي چې دی فرانسوي نه دی او غوښتل يې چې لاړ شي، خو هغه نه غوښتل چې د پيير خبرې واوري. هغه تر هغې کچې خواخوږی، مهربانه، زړه سواند او د خپلې ژغورنې له کبله منت باره و چې پيير نه شو کولای د هغه په خبره ستر ګې پټې کړي او له هغه سره. په هغه لومړنۍ کوټه کې چې دوی ورننوتلي و، کيننې...

فرانسوي چې د پيير ککړو خو نازک جامو او د هغه په ګوتې ګوتمۍ ته کتل، وويل:

-فرانسوي يې يا روسي شهزاده، هرڅه چې يې زه د خپل ژوند د ژغورنې له امله ستا پوروړی يم او تا ته د دوستۍ لاس درغځوم. يو رښتيني فرانسوی نه د چا سپکاوی هېروي، نه د هغه خدمت. هيله لرم چې زما درغځېدلی لاس کېښکاږې او نور نو څه ونه وايې.

د فرانسوي په غږ او د بشرې په حالت کې دومره خواخوږي او مهرباني نغښتې وه (د هغه په فرانسوي معنا سره) چې پيير د هغه خندا ته په خندا ځواب ورکړ او بې ارادې يې د هغه ورغځېدلی لاس کېښکود.

فرانسوي افسر چې کبرجنه موسکا يې د بريتو لاندې شونډې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګونځې کولې، ځان پيير ته ور وپېژاند:

-تورن رامبال، د ديارلسم خفيفه غونډ پوځي، د سپتمبر د اوومې نېټې د جګړې په وياړ د مډال ګټونکی. (د روسي د پښتوانۍ جنتري له مخې د بارادنيو د جګړې ورځ) زه ډېره خوشاله يم هر څه چې و، که تاسو نه وای زه به د هغه لېوني د مرمۍ ښکار شوی وای، تاسو مهرباني وکړئ اوس راته ويلی شی چې له چا سره د خبرو وياړ لرم؟

پيير ځواب ورکړ چې نه شي کولای خپل نوم ووايي. تک سور واوښت. او ځانته د يوه نامه او يوې کيسې د جوړولو په فکر کې شو چې د نوم د ويلو علت په کې پټ کړي، خو فرانسوي سړي ژر د هغه خبره پريکړه او وې ويل:

-تاسو ناآرامه کېږي مه ! زه ستا په خبرو ښه پوهېږم، تاسو افسر ياست، کېدای شي لوړپوړی افسر، تاسو زموږ په وړاندې جنګېدلي ياست، زه ستا منت داره يم، تاسو زما ژوند ژغورلی دی، زه له همدې امله له تاسو نه خورا خوشاله او ټول ستاسو په چوپړ کې يم، تاسو د کومې مخورې کورنۍ ياست، کنه؟

پيير سرښکته خواته وښوراوه.

تاسو خپل نوم ووایاست، نور نو زه بله پوښتنه نه لرم، تاسو څه وويل، ښاغلي پيير؟ ډېر ښه، همدا زما په کار واو بس.

کله چې د پسه د غوښې کباب، پخې شوې هګۍ، سماوار، ودکا، واين او هغه شراب چې فرانسويانو د روسي کورونو له زېرمځايو نه راخېستي و، ټول د سترخوان ته راوړل شول، رامبال پيير ته بلنه او ست وکړ چې دی دې په دې غرمنۍ کې له دوی سره ګډون وکړي. فرانسوي ځوان په خپله، هماغه شېبه کې، په وږسترګۍ او تلوار لکه د بل وږي ځوان په شان په خوړلو پيل وکړ. هغه هره مړۍ تر خپلو پياوړو غاښونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې په مزه مزه ژوووله، خوله یې شړپېدله او پرله پسې یې ویل:
-خورا ښه ده، ښه ده، به بې ساري تو ګه ښه ده !
د هغه بشره تکه سره او وروسته هم خولې خولې شوه. پېير هم چې ورېږو، په خورا لېوالتیا یې له هغو سره ډوډۍ وخوړله..
د فرانسوي تورن ګېډه مړه شوې وه، شراب هغه زړور کړی و، هغه چې د ډوډۍ په ټوله موده کې یې خپلې غړېدا ته دوام ورکړ، وویل:
-هو کې زما مهربانه ښاغلیه پېيره ! زه باید د تا په ویاړ له دې کبله یوم شمع ولګوم چې تاسو زه دد غه لېوني نه وژغورلم. پوهېږئ، زما بدن ډېرې ګولۍ خوړلي دي، دا وینی (ځانته یې اشاره وکړه) دغه ګولۍ مې د واګرم د جګړې ټپ دی. دا بل ټپ بیا د سمولینسک د جګړې دی، دا پښه مې ګوره ! نه غواړي وخوځېږي. دا د مسکو په څنډو کې د سپتمبر په اوومه د بارادنیو د لویې جګړې سوغات دی. واه، واه، څه پرتمینه وه ! دا دې باید لیدلای وای، یو اورنی باران و. لوی کار ته مو وهڅولو، باید تاسو په ځان وویاړئ.. زه چمتو یم، یو ځل بیا دا ټول راپیل کړم چې دا جګړه یې نه ده لیدلې، هغوی اصلاً جګړه نه ده لیدلې.. هرچا..
پېير وویل:
-زه خپله په دې جګړه کې وم.
افسر وویل:
-ښه ! رښتیا وایې؟ ډېره ښه ده کنه؟ باید اعتراف وکړو چې تاسو مېړني دښمنان یاستئ ! سخت مورچلونه مو جوړ کړي وو او په هغو کې څه جانانه جنګېدئ. بلا پسې، ورکه وه یې. موږ مو اړ کړو چې ډېره قیمته راته تمامه شي. هغه شان چې ګورئ زه هلته درې واره وم، درې واره، تر توپونو پورې ورسېدلو او درې واره یې لکه دلرګیونه د جوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي سرتېري په شا وتمبولو. خداى دې ساتي، ستاسو ګرناديران سيال نه لري. ما خپله په خپلو سترګو وليدل چې شپږ ځله کرښې ماتې شوې، خو بېرته يې سره جوړې او داسې منظم شول لکه د پريټ لپاره. مېړني خلک دي. زموږ د ناپل ټولواک چې په دې چارو کې بې سارې تجربې لري، د هغو په ليدو چغې وهلې: ها !ها !تاسو زموږ ورونه ياست ئ سرتېرو !

هغه وخندل او تر يوې لنډې چوپتيا نه وروسته يې وويل:

-خورا ښه !خورا ښه !ښاغليه پېيره !فرانسويان په جګړه کې بې رحمه او له ښکلو سره خورا مهربانه دي، همداسې نه ده ښاغليه پېيره !

د فرانسوي تورن خوښې تر هغې کچې له ساده والي او رښتينتوب سره ملګرتيا لرله او له ځان راضيتوب يې دومره بې اندازې و چې پېير له خندا نه نېږدې و چې سترګګ ته اړ وزي. پېير په خوشالۍ هغه ته کتل. کېداى شي د ښکلو د زړونو لاس ته راوړل، دغه فرانسوي تورن ته د مسکو حالات ورياد کړل، هغه وويل:

-او، مهرباني وکړه، دا رښتيا ده چې له مسکو نه ټولې ښځې وتلې دي؟ عجيبه ده، دوى له څه شي ډارېږي؟

پېير وخندل او وې ويل:

-که روسان پاريس ته ننوتي واى، فرانسوي ښځې به له هغه ښاره نه واى وتلې؟

فرانسوي چې په لمسوونکې شهواني بڼې خندل، پېير يې په اوږه وواهه او وې ويل:

-ها، ها، ها، ته هم خبره کوه !پاريس؟ نو پاريس.. پاريس..

او پېير د هغه خبره وربشپړه کړه:

-او پاريس د نړۍ پلازمېنه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورن، پېير ته وکتل. هغه دا عادت لاره چې د خبرو په منځ کې چپ شي او په خوشالۍ او مينه ناک غلچک هغه چا ته چې ورسره غږېږي وګوري.

هغه وويل:

-که تاسو ما ته ويلي نه وای چې روس ياست، زه به چمتو وای چې شرط وواهم چې تاسو پاريسي ياستئ، خو په هر حال په دې کې کومه خبره نه شته.

تر دغو ستاينو نه وروسته بيا چپ او هغه ته ځير شو.

پېير وويل:

-زه په پاريس کې وم او ځو کاله مې هلته ژوند کړی دی.

-آه، دا ځرګنده خبره ده، پاريس ! هر سړی چې پاريس ليدلی نه وي، هغه وحشي دی. پاريسي له دوه ميله لرې پېژندل کېږي، پاريس يعنې تالما، دوشنوا، پوتيه، سورين او باغي کوځې...

د هغه دې ته پام شو چې وروستې خبرې يې تر لومړنيو هغو کمزورې وبرېښېدې، په تلوار يې زيا ته کړه:

-په ټوله نړۍ کې يو پاريس دی. تاسو په پاريس کې ژوند کړی دی، خو بيا هم روس پاتې شوي ياستئ، خو زما لپاره ستاسو درناوی هماغه دی، چې دی.

پېير د شراب ځکلو او له دې امله چې په دې ځو ورځو کې زورونکو او غمړلو خيالونو کې را ايسار کړی و، بې ارادې يې د دغه خوشاله او نيک زړي سړي له خبرو خوند اخېست.

فرانسوي وويل: ښه اوس به، بېرته د روسي ښځو په هکله خبرو ته، راوګرځو ،وايي چې هغوی خورا ښکلې دي. دا به څه حماقت وي چې فرانسوي پوځ په مسکو کې وي او ځوک لاړ شي په دښتو کې ځان خښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي. هغوی داسې نیکمرغه بخت له لاسه ورکړ. ستاسو کلیوال بزګر خو خیر، خو تاسو پوه کسان باید موږ درک کړئ ! موږ ویانا ، برلین، مادرید ، ناپل، روم، وارسا ، د نړۍ ټولې پلازمېنې مو لاندې کړې، له موږه خلک ډارېږي خو بیا هم ورته ګران یو. زموږ ښه پېژند نه هېڅ تاوان نه لري. او بیا ټولواک خو...

د پېیر پر بشرې د غم څپه راخوره شوه، د افسر خبره یې پرې کړه او وې ویل:

-ټولواک، په ټولواک څه شوي دي؟

-ټولواک، یعنې رحم، مهرباني، عدالت، نظم او نبوغ، هوکې ټولواک دغه شان دی. دا زه رامبال درته وایم. دغه شان چې کټ مټ مې وینې، زه اته کاله د مخه د هغه دښمن وم ! زما پلار یو کډوال ګراف و، خو دغه سړي زه د ځان تابع کړم، داسې تابع لکه یو اسیر چې څوک تابع کوي. زه د هغه ویاړ او پرتم په وړاندې ونه شم دریدی چې ده فرانسې ته وبانښه، کله چې ما هغه څه غوښتل، کله چې ما ولیدل هغه څه وایي او موږ ته د بري لارې آواروي، ما ځانته وویل: دغه ته ټولواک وایي او د هغه تسلیم شوم. هوکې، همداسې ده ! هوکې ګرانه !دا د اوسنۍ او راتلونکو پېړیو تر ټولو ستر انسان دی.

پېیر له ګناه نه په ډکې ادا وویل: څه وایې، هغه په مسکو کې دی؟

فرانسوي د پېیر د ګناه نه ډک مخ ته کتل، وموسېد او وې ویل:

-نه، سبا ته یې د راتلو تکل کړی دی.

هغه خپلو خبرو ته دوام ورکړ.

د هغو مرکه، هغه شروشور ماته کړه چې له دروازې نه د څو غږونو په اوریدو و اوریدل شول. مورل کوټې ته راننوت او تورن ته یې خبر ورکړ چې د ورتمبرګسکي سواره راغلي او غواړي خپل آسونه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

هماغه انګړ کې ودروي چې هلته د تورن آسونه ولاړ دي. خو اصلي ستونزه په دې کې ده چې هغه په ژبه نه پوهېږي.

تورن، لومړی برید من را وغوښت او په قهرجن آواز یې له هغه نه وپوښتل چې څوک دی؟ کوم غونډ پورې اړه لري؟ قوماندان یې څوک دی، او څنګه یې ځان ته دا اجازه ورکړې هغه ځای لاندې کړي چې لا د وخته بل چا لاندې کړی دی؟

لومړیو دوه پوښتنو ته الماني افسر چې په فرانسوي ښه نه پوهېده، ځوابونه وویل، خپل غونډ یې یاد او د قوماندان نوم یې وو ایه، خو په وروستي پوښتنې پوه شوی نه و. ماتې ګوډې فرانسوي او الماني کلمې یې سره ګډې وډې کړې، ځواب یې ورکړ او وې ویل چې د خپل غونډ د جایدادونو د چارو مسوول دی او قوماندان یې ورته ویلي دي چې ټولې ودانۍ له یوې مخې لاندې کړي. پییر چې په الماني ژبه پوهېده.. تورن ته د الماني خبرې وژباړلې او هغه الماني افسر ته یې هغه څه وویل چې تورن ویلي و. الماني افسر په خبره پوه شو، اطاعت یې وکړ او خپل کسان یې له انګړ نه وویستل. تورن له کوټې راووت، د زینو پر سر ودرید او په لوړ آواز یې څه سپارښتنې ورکړې.

کله چې هغه بېرته کوټې ته راستون شو، پییر په هماغه ځای کې چې مخکې ناست و، همالته ناست او خپل سر یې په لاسونو کې کلک نیولی و. د هغه پر بشرې د غم څپې خورې وې. هغه په رښتیا په دې شېبو کې زوریده. کله چې تورن ووت او پییر یوازې پاتې شو، هغه ته ناڅاپه خپل دریځ وریاد شو او په خپل هغه حالت پوه شو چې اوس دی په کې راګیر و. نه دا چې مسکو دښمن ولکه کړی و، نه دا چې د غو نیکمرغو فاتحانو پر هغه واکمني کوله او آن پر ده یې هم حکم چلاوه، ددې ټولو لیدل او احساسول د پییر لپاره خورا عذابوونکي وو، خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا هم دده اصلي درد... دا و چې ځنګه خپل ارمان ته ورسېږي او خپل تکل تر سره کړي. د هغه تومانچه، توره او کلیوالي کالي چمتو و او ناپلیون هم سبا ته مسکو ته را رسېده. پیېر اوس هم دد غه جاني وژل ګټوراو ښه کار ګاڼه، خو داسې یې انګېرله چې دغه کار به اوس نه کوي، ولې؟ هغه نه پوهېده، خو دا یې احساسوله چې ګواکې خپل تکل نه ترسره کوي. هغه د خپلې دغې ناتوانۍ په وړاندې جنګېده، خو په تته ښه ورته بربښېده چې د نفس په وړاندې به په دغې جګړه کې بریالی نه شي.

د وژنې، غچ او سربښندنې په اړه د هغه پخواني غم لړلي او خواشیني خیالونه د لومړي سړي په لیدو لکه د باد وړیو ایرو او دوړو په شان تري تم شوي وو.

فرانسوي تورن چې ګوډ ګوډ کېده او کومه سندره یې تر شونډو لاندې ویله کوټې ته راننوت. هغه فرانسوي چې د مخه یې خبرو خوند ورکاوه، اوس ورته کرکجن وبربښېد. د هغه سندره، د هغه ګوډ ګوډ تګ، د هغه د بریتو تاوول، ټول او ټول پیېر ته سپکاوی بربښېده. پیېر ځانته وویل:

زه اوس تر ې ځم، نور به له هغه سره یوه خبره هم ونه کړم.

هغه په همدې خیالونو کې ډوب و او همالته چې ناست و، ناست و.

د ناتوانۍ کوم عجیب احساس په خپل ځای کې کلک کینولی و.

هغه غوښتل چې پاڅي او لاړ شي، خو نه یې شو کولای.

تورن د پیېر برخلاف خورا خوشاله بربښېده او دوه ځله په کوټه کې ښکته پورته وګرځېد. سترګې یې ځلېدلې، بریتونه یې نرم نرم ښورول. داسې بربښېده چې ګواکې دی خپله له ځانسره پر کوم څه خاندي.

ناڅاپه یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-دا د ورتمبرګسکیانو ډګروال یادوم ! سره له هغه چې الماني دی، بیا هم بد سړی نه دی ! هو کې، هغه الماني دی.

راغی او پییر ته مخامخ کېناست.

-رښتیا دا سې ښکاره شوه چې تاسو په الماني هم پوهېږئ؟

پییر پر ته له هغه چې څه ووایي، هغه ته کتل.

-د پټېدو ځای ته په الماني څه وایي؟

پییر د هغه پوښتنه تکرار کړه: د پټېدو ځای؟ د پټېدو ځای ته په الماني یونترکونفت وایي.

تورن په نه ډاډمن آواز او تلوار وویل:

-څنګه؟ یو وار بیا یې ووایه !

پییر تکرار کړه: یونتیرکونفت.

تورن وویل: یونتیرکونفت. او څو شېبې یې په موسکا موسکا پییر ته کتل، خو په پای کې یې وویل:

-دا المانیان هم عجیب څناور دي، رښتیا نه وایم ښاغلیه پییره؟

هغه وویل:

-اوس به یو بل بوتل مسکوي بوردو شراب راوړي، څنګه؟ مورل به مو به یو بل بوتل راته تاوده کړي او چغه یې کړل:

-مورل !

مورل یو بل بوتل شراب او یوه شمعه راوړل. تورن د شمعې تر رڼا لاندې، پییر ته کتل او دا سې بربښېده چې له هغه سره د ده د مرکچي غم لړلې څېرې او خواشینی دی حیرانه وي، د رامبال په څېره کې هم د رښتینې خواخوږۍ او غم نښې راڅرګندې شولې، پییر ته ورنږدې شو، سر یې ورټیټ کړ، د هغه مړوند یې راونیو او پوښتنې یې ترې پیل کړې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-دا څه شی دي، خواشيني يو؟ کېدای شي، ما خپه کړی يې؟ نه، نه، رښتيا ووايه، کېدای شي له ما نه څه تېروتنه شوې وي؟ يا کېدای شي د جګړې له غمه وي؟

پيير که څه هم هغه ته ځواب ونه وايه، خو په مينه يې د فرانسوي سترګو ته کتل، دده لپاره د فرانسوي د خبرې دغه حالت ښه پوهېدو وړ و.

تورن وويل:

-که رښتيا درته ووايم، زه ستا د منت پوروړی يم، زه ستا سره د دوستۍ احساس کوم. دا راته ووايه چې آيا تاسو ته زه کوم خدمت کولای شم؟ زه ستاسو په چوپړ کې يم. د مرګ او ژوند ، هره خبره چې وي. لاس يې پر زړه کېښود او زياته يې کړه:

-زه دا خبره د زړه له کومې کوم.

پيير وويل:

-مننه کوم !

تورن ،پيير ته هماغه شان کتل، لکه هغه وخت چې هغه د پټېدو د کلمې په معنا په الماني پوه شوی، د هغه څېره ناڅاپه وغوړېدله.

فرانسوي دوه پيالې له شرابو ډکې کړې او په خوښۍ يې چغې کړې:

-چې داسې ده، نو زه يې د خپلې دوستۍ په وياړ څکم.

پيير جام پورته کړ او پر سر يې واړاوه. رامبال هم خپله پياله تشه کړه، بيا يې د پيير لاس کېښکوده، په خواشينۍ او په نشه يې ډول يې پر مېز څنګل ووهله او وې ويل:

-هوکې ګرانه ! ژوند هم څه لوبې لري. چا کولای شو دا تصور وکړي چې زه به سرتېری شم او د ناپليون په چوپړ کې پوځي و اوسم؟.. وينئ؟ د هغه په چوپړ کې مسکو ته راغلی يم. هغه په خواشينۍ خو زغرده ژبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه چا په شان چې غوا ړي لويه کيسه وواييي، خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

-زه بايد تاسو ته ووايم چې زموږ کورنۍ د فرانسي يو خورا مخوره لرغونې کورنۍ ده.

هغه د زړه له کومې او فرانسوي سادګۍ د خپلو نيکونو، د خپل ماشومتوب، د زلميتوب، روغتيا، خپلو خپلوانو، شتمنيو او کورنيو اړيکو په هکله کيسې ورته وويلې. هغه زياته کړه چې په دې ټولو خبرو کې کې يې د خداى ښنلې مور ونډه تر ټولو زياته اغېزمنه وه.

هغه زياته کړه:

-خو دا ټولې خبرې، يوازې ژوند ته د ننوتلو درشل دی، خو د ژوند جوهر بل شی دی، هغه مينه ده ! مينه، داسې نه ده، ښاغليه پيېره !

هغه خپل آواز لاپسې لوړ کړ او وې ويل:

-يو بل جام !

پيېر هغه جام پر سر واړاوه او ځانته يې بل جام ډک کړ.

-آه، څه ووايم، ښځې، دا ښځې !

فرانسوي لکه چې په کوچو کې يې سترګې غوړې او ځلېدلې وي، پيېر ته په کتو کتو کې د مينې او د خپلې مينې داستانونه پيل کړې. دا کيسې ډېرې او په آسانۍ د باور وړ وې. د هغه ښکلې خبرې، ځانستاينې د ښځو په اړه د هغه د خبرو ولولو او تلوسو په پام سره داسې په آسانۍ د باور وړ وې. که څه هم د رامبال د مينې ټولې کيسې داسې وې چې فرانسويان په هغه کې د مينې ښکلا او شعر وينې. تورن خپلې کيسې داسې د زړه له کومې او ګروهمنه ښه ويلې چې ګواکې يوازې دی، دی چې د مينې داسې له خونده ډک خوند يې څکلی دی. هغه ښځې داسې ستايلې او انځورولې، چې پيېر په خورا ځير هغه ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوږ نيولی و.

داسې ښکاريده هغه مينه چې دغه فرانسوي يې لېوالـه و، نـه هغـه تېته او مهرباني نه لرې. هغه، مينه چې هغه، هو هغه چې يو وخت پېيـر له خپلې ښځې سره لرلـه او نـه هغـه لوړه شـاعرانه مينـه ده چې ده پـه زړه کې له ناتاشې سره کوله (رامبال دغـو دواړو مينـو تـه پـه يـوه او هغـه هم سپکه سترګه کتـل، يـوه يـې د ګاډيوانـانو او بلـه يـې د سـادګانو مينـه ګڼله) هغه مينه چې فرانسوي هغه غوره ګڼله، زيات لـه ښځو سره غيـر طبيعي اړيکي او دوکې وې چې خورا ښه احساسات يې رامنځ تـه کـول. د هغـه د مينـې پـه داسـتانو کـې يـو هـم لـه زړه راښـکوونکی ۳۵ کلنـې مارکيز او هـم مهالـه د هغـې لـه ۱۷ کلنـې زړه راښکوونکې لـور سـره دده مينه وه. له ده سره د مـور او لـور د مينـې سيالي پـه دې پـای تـه ورسېده چې مور ځان ځار کړ، په خپلې مينې يې سترګې پټې کړې او خپلـه لـور يې خپل لونډ تـه ورکړه. لور يې ددې له لونډ سره واده وکړ. که څه هم دغه داستان خورا پخوا تېر شوی و، خو تورن هغه په خورا خوند وايـه او پـه ويلو يې لا تر اوسه هم احساساتي کېده...

وروستی داستان يې په پولند کې تېر شوی و. دا کيسـه لا تـازه وه او ده تـه ښـه پـه يـاد وه. هغه، دغـه کيسـه پـه چټکـې خوځېدا او اورنـی مخ کوله. کيسه داسې وه چې هغه د يـوه پولنډي ژوند ژغورلی و. (په تـوليزه توګه د دغه فرانسوي تـورن پـه کيسـو کـې د يـو چـا ژونـد ژغـورل کېـده) دغه پولنډي چې دغه تورن د هغه ژوند ژغورلی و، کله چې د فرانسـې پـه پوځ کې خدمت پيل کړی و، خپله زړه وړونکې ښـځه يـې ده تـه سپارلې وه. تورن ځکه ځان نيکمرغه ګاڼه چې دغې زړه وړونکې او ښکلې ښځې غوښتل چې له ده سره وتښتي... خو دا چې دی د لـوی زړه او پـت خاونـد وه، ده، دغـه ښـځه ببرتـه خپـل پولـنډي مېـړه تـه ورسـپارلې وه. تـورن

(c) ketabton.com: The Digital Library

پولنډي ته ويلي و:

-ما يو وار ستا ځان ژغورلی او دا وار دې عزت ژغورم. کله چې تورن دغه خبرې کولې، خپلې سترګې يې مښلې او سر يې ښوراوه ګواکې هغه غوښتل هغه ناتواني له ځانه لرې کړي، چې د دغو خبرو د ويلو په وخت کې پر ده راخوريده.

پيير د تورن د کيسې تر اوريدو وروسته، لکه هغه شان، په تېره بيا چې ماښام ناوخته چې د شراب تر څکلو وروسته کېږي، د تورن خبرو ته ښه غوږ او په هر څه ښه پوهېده، خو له دې سره هم مهاله ده ته ناڅاپه ولې خپل ځينې يادونه هم ورياد شول. کله چې هغه د مينې دغه کيسې اورېدې، ده ته ناتاشا او له هغې سره خپله مينه وريادده او په خيال کې يې دغه مينه د رامبال له هغه سره پرتله کړه. له مينې سره د سيالۍ دندې ته په پام، ده ته د سوخاروف برج ته نږدې له ناتاشې سره خپل وروستی ديدن او د هغه ټول يادونه ورياد شول. دغه ديدن هغه وخت پر ده کوم اغېز نه و کړی، هغه هېڅکله هغه آن يو وار هم رايادکړی نه و، خو اوس هغه ته داسې برېښېده چې هغه ديدن خورا اغېزمن او شاعرانه و.

پيير ته داسې برېښېده چې د ناتاشا خبرې چې ده ته يې ويلي و، اوس يې اوري:

-پيوتر کيريلېوويچ ! دلته راشئ، ما تاسو وپېژندئ. هغه د خپلو سترګو په وړاندې، د هغې سترګې د هغې موسکا، سفري خولۍ او له هغې نه د هغې د ويښتو راوتلي کوڅۍ ليدل...

او په دې ټولو کې هغه ته څه زړه راښکوونکي او مينه ناک څه راڅرګنديدل. فرانسوي تورن چې کله د پولنډي زړه وړونکې ښځې داستان پای ته ورساوه، له پيير نه يې وپوښتل چې هغه هم کله د خپلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

معشوقې د مېړه په وړاندې د رخې او سربښندنې دغه شان احساس احساس کړی دی او کنه؟

دغې پوښتنې پيېر يوې آزموينې ته رابللی و. هغه سر پورته کړ او داسې يې احساس کړه، هغه څه وو ايي چې دده خيالونه او زړه يې خپل کړي وو، نو هماغه و چې هغه په خبرو پيل وکړ او وې ويل چې له ښځې سره مينې کول دده لپاره بله معنا لري. هغه وويل چې هغه ته په ټول ژوند کې يوه ښځه ګرانه وه او ګرانه به وي او دا ښځه به هېڅکله دده نه شي.

تورن وويل: دا څه وايې؟ عجيبه ده !

وروسته پيېر وويل چې هغه ته دا ښځه له تنکۍ زلميتوبه ګرانه وه، خو ده ځکه نه شو کولای د هغې په اړه فکر وکړي چې هغه خورا ځوانه او دی هم حرموني، بې نومه زوی و. او بيا وروسته چې دی د نوم او شتمنۍ خاوند شو، بيا يې هم د هغې په اړه فکر نه شو کولای دا ځکه چې هغه ډېره ورته ګرانه وه، دا ځکه چې هغه يې په نړۍ کې تر هر څه نه لوړه ګڼله، په تېره بيا هغه يې تر ځانه هم غوره او لوړه ګڼله. کله چې پيېر خپل نقل دې ځای ته راورسوه، هغه مخ تورن ته وروااړاوه او وې پوښتل چې دی په دې پوهېږي او کنه؟

تورن داسې وخوځېد چې ګواکې آن که نه پوهېږم هم دی هيله لري چې بايد پيېر خپل نقل ته دوام ورکړي.

پيېر وبنګېد او ترشونډو لاندې يې وويل:

-معنوي غير شهواني مينه، پر وريځو ګرځېدل.

اوس د شراب تراغېز لاندې و، يا يې غوښتل زړه تش کړي يا ددې تصور له امله چې دغه سړی به هېڅکله دده د مينې د داستان يو لوبغاړی هم ونه پېژني، يا دې ټولو په ګډه د پيېر ژبه جاري کړې وه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په پرانسته خولې او ځیرمنو سترګو کوم ځای ته ځیر و. کتل یې او خپله تولـه کیسـه یـې ویلـه، د خپـل واده راز یـې راسـپړه او دده لـه خـورا نېږدې ملګري سره د ناتاشا مینه دده له دوست سره د ناتاشا خیانت او له هغې سره د خپلې خواخوږۍ او مینې په اړه یې خبرې کولې.

د رامبال پوښتنو دې دې تـه وهڅوه چې ټول هغـه څـه، خپـل ټـولنیز دریځ، آن خپل نوم چې ده په پیل کې پټ کړی و، هغـه تـه پـه ډاګـه کـړي، خو تر ټولو نه زیات فرانسوي تورن د پېیر په خبرو کې دې ټکي حیـران کړی و چې پېیر خورا بډای او په مسکو کې دوې ماڼۍ لري هغه دا ټـول پرېښي، خو هغه له مسکوه وتلی نه دی او خپل نوم او دریځ یې هم پټ کړي دي.

د شپې ناوخته هغوی دواړه په ګډه کوڅې ته ووتل، شپه رڼه او توده او د واټ په چپه خوا کې د پتروفسکا پـه کوڅـه کې پـه مسـکو کـې د لومړني اورلګېدو لمبو آسمان رڼا کړی و. ښۍ خوا تـه د نوې میاشتې فولادي لور ولاړ و او سپوږمۍ ته مخامخ هغه روڼ ستوری چې د پېیـر په زړه کې یې د مینې خیالونه راوښـول، ولاړ و. ګراسیم، آشپز او دوه فرانسویان، د دروازې مخې ته ولاړ وو. د هغود خندا او یو بـل تـه پـه نـه پوهېدونکي ژبې د غږېدا غـږ لـه ورایـه اورېـدل کېـده. هغـوی هـم د هغـه اور لمبو ته چې ښارېې رڼا کړی و، کتل. پـه دې لوی ښـار کـې دوی دغـه نه چندان لرې لوی اور ګواښمن کړي نه و.

پېیرلـه سـتورو لـوړ ډک آسـمان، سـپوږمۍ، راڼـه لکـۍ لرونکـي ستوری او پـه ښـار کـې لګېـدلي اورتـه پـه کتلـو سـره پـه ګـوګـل کـې د خوښۍ او مینې احساس کاوه، هغه په زړه کې ویل:

-ګوره ! څومره ښه ده، نور نو څه غواړئ؟

خو ناڅاپه هغه ته خپل تکل وریاد شو، سر یې وګرځېد، حال یـې بـل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډول شـو ، داسـې بـل ډول چـې اړوت دیـوال تـه ډډه ولګـوي، چـې ونـه لوېږي.

پرتـه لـه هغـه چـې لـه خپـل نـوی آشـنا سـره مخـه ښـه وکـړي، پـیـر پـه ربړدبدونکو ګامونو لـه دروازې ووت، خپلـې کـوټې تـه سـتون شـو ، پـه کټ کې ولويد او سمدلاسه خوب یوو ړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۰

له بېلا بېلو لارو نه د مسکو نه تښتېدونکو او سېدونکو او شاته تلونکو پوځيانو، د سپتمبر په دويمه په دې ښار کې د لومړي لګېدلې اور لمبو ته کتل.

د رستوف د کورنۍ ريل په هغه شپه د مسکو د شمال ختيځ په شل ورستۍ (K ۲۰.۱) کې د ميتيشي په سيمه کې ولاړ و. د سپتمبر په لومړۍ نېټه لږ څه په ځنډ ځکه وخوځېدل، چې نورو کاروانونو، پوځي ډلو لارې بندې کړې وې هېر شوي کالي او کېړي هومره زيات وو چې هغه پسې دلېږل شوي کسانو د رارسېدو په تمه، دوی اړوتل هغه شپه د مسکو د ځنډو په **۵** ورستی واټن کې تېره کړي. بل سهار ريل ډېر ناوخته وخوځېد او تم ځايونه دومره بې شمېره وو چې دوی مته‌پې تر لويې ميتيشي پورې ورسېدل. په لسو بجو د رستوف د کورنۍ ښاغلي غړي او هغه ټپيان چې له دوی سره ملګري وو، د يوه نه لري کلي په ماڼيو او کورونو کې مېشت شول. چوپړانو، د رستوف د کورنۍ څاروانيانو د ټپيو وړونکو ګاډيو ګاډيوانانو، وروسته له هغه چې اربابانو او افسرانو ته يې ډوډۍ ورکړه، نوره اړتيا يې نه لرله، دوی هم ډوډۍ وخوړله، آسونو ته يې وابښه واچول او لاړل برنډې ته ووتل.

د رايوفسکي ټپي يار په ګاونډه کوټه کې پروت و، د هغه لاس مات شوی و، لېونی درد او خوږو هغه زګيروی ته هڅاوه او دغو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زګیرویو د شپې په تیاره کې زورونکې او ډارونکې بڼه درلوده. دغه یاور لومړی د شپه په هماغه کور کې ویده شو چې رستوفیان ځای پر ځای او ویده وو. ګرافینې وویل چې ددغه سړي له زګیروی نه یې سترګې نه شوي پټولې او د میتیشي یوه تر ټولو خراب کورته هغه ځکه راغله چې له دغه ټپي نه لرې واوسي.

یو تن چوپړ چې ددهلیز د دروازې د زینو تر څنګ د ګاډۍ تر شا ولاړ و، د یو بل لګېدلي اور رڼا یې ولیدله. هغه بل اور له پخوا نه لیدل کېده او ټول په دې پوهېدل چې په کمکۍ میتیشه کې اور لګېدلی دی. اور هلته مامونفسکي قزاقانو لګولی وو.

د افسر چوپړ وویل:

-ورونو ! دا هم یو بل اور !

ټولو د اور شغلو ته وکتل.

-هو کې، وینئ ! کمکۍ میتیشه ته مامونفسکي قزاقو اور ورته کړی دی.

-نه، نه دا میتیشه نه ده، لرې ده.

-وګورئ ! په مسکو کې دی.

دوه ته چوپړان له زینو نه راکوز، له ګاډۍ نه تاو او د ګاډۍ پر زینو کېناستل...

یو تن وویل:

-ګوره ! عجب سوځي ! نه ښاغلو ! دا باید مسکو وي؟ دا د سوشوفسکایا پلو ته دی. او یا په روګوژشکایا کې دی؟

چا دغو پوښتنو ته ځواب ورنه کړ، دغه خلک تر ډېرو پورې خاموشه پاتې شول او هغه نوي اورته یې کتل چې شغلې یې دم په دم زیاتېدلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډا دانیلو تیرینتیچ چې د ګراف ځانګړې چوپړ و او ټولو هغه په همدې نامه یاداوه، دغې ډلې ته رانږدې شو او میشکا ته یې ورغږ کړ:
-تا ونه لیدل، احمقه ! ګراف پوښتنه کوي، ځه لاړ شه کالي ټول کړه.
میشکا وویل: هو ! زه یو ازې اوبو پسې ووتم.
یو تن له چوپړانو نه وویل:
-دانیلو تیرینتیچ تا سو څه فکر کوئ؟ دا اور په مسکو کې دی؟
دانیلو تیرینتیچ هیڅ ونه ویل او تر ډېرو پورې همداسې چپ پاتې شو.
د اور شغلې شېبه په شېبه خوریدې او لوړېدې.
یو غږ بیا و اوریدل شو: خدای دې رحم وکړي، هر څه وچ او باد هم لګېږي.
-ګورئ ! څه حال دی او خدایه ! اور له ورایه ښکاري، لویه خدایه پر موږ ګنهکارانو رحم وکړه !
-مړ به یې کړي، فکر مه کوئ !
دانیلو تیرینتیچ چې تر هغه پورې خاموشه پاتې و، آواز پورته کړ او وې ویل:
-څوک به یې مړ کړي؟ د هغه غږ آرام او کرار و:
-مسکو دی، ورونو ! زموږ سپین مخې ادکه ! د هغه غږ پرې پرې شو او د بوډا په شان ژړا زګیروی یې پیل کړ. داسې بریښېده چې دوی ټول دې ته سترګه په لاره وو، د هغه څه په معنا پوه شي چې دغه لرې لګېدلی اور ددوی لپاره لاره. د ګراف د بوډا چوپړ د زړه له کومې زارۍ او ددعا آوازونه، د هغه د ژړا او نارو سورو سره مل شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۱

چوپړ چې راستون شو، ګراف ته يې وويل چې مسکو اور اخيستی دی. ګراف خپل کميس واغوست او د باندې ووت چې خپله يې وګوري. له هغه سره مل سونيا چې لا جامې يې نه وې بدلې کړې او مېرمن شوس هم د باندې ووتل. ناتاشا او ګرافينې په کوټه کې يوازې پاتې شول. (پيتيا نور نو له کورنۍ سره نه و، هغه له خپل غونډ سره ورانديې، تر ترپوخي ته تللی و).

ګرافينې چې د مسکو د سوځېدو خبر واورېد، وې ژړل. ناتاشا چې رنګ يې الوتی او سترګې يې لويدلې وې، تر شمايل لاندې پر څوکۍ (هماغه ځای کې چې د رانتوتلو په وخت کې ناسته وه) پاتې وه. هغې د پلار خبرې ته هېڅ ډول پاملرنه ونه کړه او د چوپړ زاريو او ژړاوو ته چې درې کورونو نه لرې اورېدل کېدې، غوږ نيولی و.

سونيا چې وېرې او يخنۍ پسې اخيستې وه، له انګړنه بېرته راستنه شوه، وې ويل:

-وای وای چې څومره وحشتناکه ده ! فکر کوم ټول مسکو سوځي، هغې زياته کړه:

- ناتاشا راشه وګوره ! اوس له دې کړکۍ نه هم ښکاري، خو د ناتاشې سترګې داسې وې چې ګواکې نه پوهېږي هغې ته څه وايي او بيا يې د بخارۍ پلو، کوم ځای ته کتل. ناتاشا له هماغه سهار راهيسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې معلومه نه وه ولې سونیا د ګرافینې د مخالفت سره سره دا ورځ ګڼلې وه چې د سرداراندرې د تپې کېدو او دا چې هغه له دوی سره، په همدې کاروان کې دی، ورته وو ایه، هکه پکه وه او نور هر څه ترې هېر شوي وو. داسې ډېره کمه برېښېده چې ګرافینه دې په سونیا داسې سخته په قاره شي. سونیا ژړلې و ، ښښنه یې غوښتې وه او اوس د خپلې ګناه او تېروتنې د جبران لپاره د ناتاشا ، شاوخواته ګرځېده او د هغې څارنه یې کوله، هغې ناتاشا ته وویل:

-ناتاشا وګوره ! څه وحشتناکه سوځي !

ناتاشې ځواب ورکړ:

-څه شی سوځي؟ اخ، هو کې، مسکو.

ددې لپاره چې نه په خپل ځواب سونیا خفه کړي او یا هم له هغې نه لرې شي، سر یې د کړکۍ خواته وروا ړاوه، هغې خواته یې داسې وکتل چې ګواکې هېڅ شی لیدای نه شي او بېرته په خپل پخوانی حالت کېناسته.

-ښه تا ونه لیدل؟

هغې په زارۍ وزمه او آرامه بڼه وویل:

-نه، رښتیا وایم، ومې لیدل.

ګرافینه او سونیا دواړه پوهېدل چې مسکو، د مسکو سوځېدل او نور بل هر څه چې وای، البته د هغو لپاره ارزښت نه لاره.

ګراف بیا شا پلو لاړ او هلته وغځېد. ګرافینه ناتاشې ته ورنېږدې شوه، د لاس په شا یې هغه پر سر ونازوله هو کې ! ده به هروخت چې لور به یې ناروغه وه، نازوله. بیا یې خپلې شونډې په کراره د هغې پر تندي ځکه ورکېښودې چې وګوري هغه تبه لري او کنه؟ او بیا یې مچ کړه.

هغې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-ستا ساړه شوي دي، ته ټوله رېږدې، ښه به دا وي چې ویده شوې وای.

ناتاشې وویل: ویده شم؟ ښه ده، زه به ویده شم، زه به اوس ویده شم.

له هغې شپې چې نن سهار یې ناتاشې ته وویل، چې سردار اندرې سخت ټپي او په همدې کاروان کې له دوی سره روان دی، لومړی یې دا پوښتنې ګروېږنې کولې چې چېرې، څنګه، آیا ټپ یې ګواښمن دی؟ آیا کولای شي هغه ووینې؟ خو کله چې یې هغې ته سره وویل چې د ټپي د ټپ د سختۍ له امله، هغه ځوک لیدلای نه شي، خو ښه خبره دا ده چې ژوند ته یې ګواښ نه شته، هغې په دې خبره باور ونه کړ، ځکه هغه ډاډمنه شوه وه چې هره پوښتنه چې دایې وکړي، له دې پرته به بل کوم ځواب وانه اوري. ،چې ورته وواییي ،هغه ښه دی،نور یې نه کومه پوښتنه وکړه او نه کومه خبره. د ټولې لارې په اوږدو کې په شکمنو غلچکو او هغو کتلو چې د ګرافینې لپاره خورا آشنا و او دا د هغې له دغه شان حالته ډېره ډاریده، د هغه شپې د حالت په شان چې آرامه او بې خوځېدا به د شمایل په وړاندې ناسته وه، د ګاډۍ په کنج کې ناسته وه. تل په چرت کې وه، داسې تصور کېده چې کوم تکل وکړي او یا کېدای شو چې وخته به یې لا دا تکل کړی وي. ګرافینه په دې پوهېده، خو په دې نه پوهېده چې هغې به له ځانسره څه پریکړه کړې وي او همدې خبرې نه دا ډاریده او زوروله یې.

ګرافینې هغې ته ویل:

-ناتاشا ! جامې دې بدلې کړه د زړه سره ! راشه زما پر کټ ویده شه ! یوازې د ګرافینې لپاره کټ جوړ شوی و، مېرمن شوس او دواړه نجونې پر ځمکه د وچو وښو پر سر ویدې کېدې.

ناتاشې په خواشینۍ سره وویل: نه مورې ! زه غواړم همدلته په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاګ ویده شم. د کړکۍ خواته ورغله، او هغه یې راخلاصه کړه، د خلاصې کړکۍ نه د چوپړ د زګیروي غږ له ورایه اوریدل کېده. ناتاشې سر له کړکۍ نه وو بست، هوا خړه پړه وه، ګرافینې لیدل چې د لور نرۍ غاړه یې ځنګه له سلګیو او ژړا نه رېږدي او د کړکۍ په چوکاټ لګېږي. ناتاشا په دې پوهېده چې دا زګیروي د سرداراندرې نه دی. هغه په دې پوهېده چې سرداراندرې د دوی د کور په خوا کوټې کې چې د یوه دالان له لارې د دوی کور سره نښتی پروت دی.

خو دغو وحشتناکو نه آرامه کېدونکو زګیرویو ،د هغې ژړا او سلګۍ لا پسې زیاتولې. ګرافینه به له سونیا سره ستر ګو په ستر ګو شوه.

ګرافینې د ناتاشې اوږو ته لاس ور وړ او وې ویل:

-ویده شه ګرانې !زما د زړه سره ویده شه !تا ته وایم نو ویده شه !

ناتاشې په تلوار جامې بدلولې، د خپلې لمنې تنۍ یې په چټکۍ خلاصولې، کمیس یې له غاړې وارتیره او د خوب کالي یې واغوستل. پښې یې راټولې کړې او په ډاګ هغې ته په جوړ شوي بستر کېناسته. هغې له اوږو نه، خپلې نه چندان اوږدې نرۍ کوڅۍ مخې ته راواړولې او هغه یې بیا واوبدلې. د هغې نریو اوږدو او معمولي ګوتو په چټکۍ او مهارت کوڅۍ راټولولې او اوبدلې. د ناتاشا سر په عادي بڼه کله یوې او کله بلې خواته خوځېده، خو د هغې له تلواره تبې اخېستو، نه خوځېدونکو سترګو مخامخ چېرته کتل. کله چې د شپې سینګار پای ته ورسېد ناتاشا په آرامۍ پر هغه بستر چې پر ډاګ، پر وچو وښو د انګړ په کنج کې دې ته جوړ شوی و، وغځېده.

سونیا وویل: ناتاشې ته په منځ کې څمله.

ناتاشا وویل: نه، نه، زه همدلته څملم. هغې په خواشینۍ زیاته کړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ځملې، او هغې مخ په بالښت پټ کړ.

ګرافینې، مېرمن شوس او سونیا په چټکۍ جامې بدلې او ځملاستې، په کوټه کې یوه شمعه پاتې شوه، خو د باندې د هغه اور د لمبو نه چې کمکۍ میتیشي کې د دوو ورستو په واټن لګېدلی و، هوا رڼا کړې وه، د واټ آ پلو میکدې نه چې ماموڼفسکي قزاقانو ورانه کړې وه، د نشیانو شروشور د خلکو شورماشور او د چوپړ د زګیروی غږونه راتلل.

ناتاشا تر ډېرو پورې هغو غږونو ته چې له انګړ نه د باندې او دننه راتلل غوږ وه. ،له ځایه نه ښوریده، هغې لومړی د خپلې مور د دعا او زاریو او د هغې لاندې د کټ د شرقېدو شروشور واورید. بیا یې د مېرمن شوس د خرپهاري غږ چې له اور سره آشنا وه او وروسته تر هغه د سونیا د نرمې ساه وېستلو آوازونه واوریدل. ګرافینې پر ناتاشې غږ وکړ، خو هغې یې ځواب ورنه کړ.

سونیا په آرامۍ ځواب ورکړ: مورې داسې ښکاري چې ویده ده.

ګرافینه څو شېبې خاموشه وه، بیا یې غږ وکړ، خو دا وار یې هېڅ چا ځواب ورنه کړ.

لا څو شېبې تېرې نه وې چې د مور د ساه اېستلو پرله پسې منظم غږونه واوریدل شول، که څه هم د ناتاشې وړې پښې د بړستنې لاندې راوتلې او پر ساړه ډاګ پرتې او یخې شوې وې، خو دا هېڅ نه ښوریده.

د دیوال له سوري نه د چرچوړي اواز پورته شو، داسې بریښېده چې ګواکې پر نورو یې د خپل بري سندرې پیل کړې. چېرته لرې کوم چرګ اذان وکړ او دلته نږدې بل هغه د هغه ځواب ورکړ. په میخانه کې د نشیانو شروشور آرام شو، خود چوپړ د زګیروي غږ هماغه شان انګازه کوله. ناتاشا په بستره کې کېناسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بنګهاري يې وپوښتل:

-سونيا ته ويده يې؟ موري؟ هېڅ چا ځواب ورنه کړ. ناتاشا په کرار او خورا احتياط پاڅېدله، پر ځان يې صليب وکېښ، لوڅې نازکې او بربنډې پښې يې پر ساړه او ناولي ډاګ کېښودې. په ډاګ د فرش شويو تختو شغهاری پورته شو. څوګامه يې د پيشو په شان يې منډې کړې او د دروازې سره کړی، راونيوه. هغې ته داسې برېښېده چې يو کوم درونند او سندريز او يو رنګه شی پر ټولو ديوالونو لګېږي. دا ددې رپيدونکی زړه و چې له مينې او وحشت نه درزيده.

دروازه يې خلاصه کړه، له هغې واوښته او پر ساړه او لامده دهليز يې قدم ورکېښود. سړو هغه راتازه کړه. بربنډه پښه يې په ويده سړي کې ونښته، له هغه واوښته د هغې کوټې دروازه يې پرانسته چې سرداراندرې هلته پروت و. په کوټه کې تپه تياره وه. د کوټې په کنج کې يو کټ ولاړ و چې کوم شی پرې پروت و او د هغه څنګ ته پر ولاړې اوږدې څوکۍ يو لويه شمع لګېده. شمعه دډېرو سوځېدو او ويليدو له امله لکه مرخړی داسې برېښېده.

ناتاشا چې له هماغه سهاره د سرداراندرې د ټپي کېدو او د دوی په کاروان کې د هغه د تګ خبر اوريدلی و، غوښتل يې هغه ووينې. هغه په دې نه پوهېده چې دغه ديدن ته څه اړتيا ده، خو په دې پوهېده چې هغه به ډېر زوروونکی وی. په تېره بيا چې هغه په دې باور وه چې دغه ديدن خورا ضروري دی.

هغه ټوله ورځ دې ته سترګې په لاره وه، چې د شپې به هغه ووينې، خو اوس چې دغه شپه رارسېدلې وه، دې له هغه څه نه وحشت درلوده چې دې ته ترمخې وه. هغې ويل:

-هغه به اوس څنګه بدرنګه شوی وی؟ له هغه نه به څه پاتې وي؟ آيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغه زګيروی، به د هغه چوپړ نه آرامه کېدونکو زګيرويو ته ورته وي؟ هو کې،هو هغه همدا اسې و. هو کې،د هغه په خيالونو کې اوس سرداراندرې، د دغو وحشتناکو زګيرويو حالت ته ورته و. کله چې هغې په کنج کې يو تت بدن وليد او د څادر لاندې يې لوړ شويو ځنګنو باندې د اوږو ګمان وکړ. ويرونکې څېره يې ترخياله ورغله. له ډاره وډريده،خو د هغه نه ايليدونکی تکل هغه تګ ته هڅوله، هغه په احتياط يو قدم وړاندې اخېست او بيا بل او چې کتل يې يوې خاموشې کوټې ته چې د خوځېدا ځای په کې نه و، ورسېده. په دې کوټه کې يو بل څوک د شمايل په وړاندې پر اوږدې څوکۍ ويده و. (دا تيموخين و) په ډاګ يو دوه تنه نور هم پراته وو. (دا ډاکتر او د هغه چوپړ و).

چوپړ سر راجګ کړ او وبنګېد. تيموخين ته چې د پښې له ټپ او د هغې له سخت درده خوب نه و ورغلی، په دې شپه کې د دوی په کوټه کې د سپين جامې نجلۍ ګرځېدا چې د خوب کميس او جامې يې اغوستې وې، حيران کړې و. د داکتر چوپړ په ډار او خوبولي آواز وويل:

-څه غواړئ، څه لپاره دلته راغلې ياست؟ خو د دوی دغو پوښتنو ناتاشې دې ته اړ کړه چې ژر تر ژره په کنج کې ناست اېښودل شوی کټ ته پراته شي ته ورننږدې شي، که څه هم پرکټ پراته اندام ډارونکی و او انساني بدن ته يې ورته والی نه درلود، هغې په دې ټينګار کاوه چې هغه وګوري. ناتاشا له چوپړ نه تېره شوه، د شمعې څاڅکې چې د شمعې شاوخوا کنډک کنډک روان و، ښکته وڅڅېدل او هغې د هغې تر رڼايي لاندې سرداراندرې چې لاسونه يې پر بړستنې پراته و، هغه شان وليد چې تل يې ليدلی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هماغه شان و لکه تل چې و، خو د هغې تبې اخېستی تـک سـور مخ او ځلېدونکې سترګې، چې بې له کومې لېوالتیا دې تـه ځیـر وې. پـه تېره بیا د هغـه نازکـه، ماشـوم وزمـه غـاړه چې د کمیس لـه پرانسـتې او اوښـتې غـاړې د بانـدې راوتلـې وې. هغـه تـه داسـې ماشـوم وزمـه ښـه ورکړې وه چې ناتاشا پـه ژوند کې هېڅکلـه سـرداراندرې هغـه شـان نـه و لیدلی. ناتاشا پـه چټکو ټینګو ګامونو اود ځوانۍ پـه خوځېدا د هغـه خواته ورغله او تر مخې یې ګونډه شوه.

هغه وموسېد او هغې ته یې لاس وراوږد کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۲

له هغې ورځې چې د بارادنيو په ډاګ کې سردار اندرې په روغتيايي څانګې کې له بېسدۍ نه را په حال شوی و، اوه ورځې تېرې شوې وې. هغه په دې ټوله موده کې تل بېسده و. هغه داکتر چې له دوی سره په سفر کې ملګرتيا کوله، ويل يې چې سختې تبې او د کولمو پړسوب بايد هغه تر مرګه رسولی وای، خو په اوومه ورځ هغه په لېوالتيا يوه ټوټه ډوډۍ له چايو سره وخوړه او دداکتر دې ته پام شو چې د هغه تبه ماته شوې ده. د سهار پلو و چې سردار اندرې په سد شو. له مسکو نه تر وتلو وروسته، لومړۍ شپه هوا په پوره اندازه توده وه او سردار اندرې يې په خپله هماغه کراچۍ کې پرېښود، خو د ميتيشي په سيمه کې ټپي خپله وغوښتل چې له کراچۍ نه يې يوسي او چای ورته راوړي. له کراچۍ نه د هغه لېږدول هغه ته دومره سخت او دردمند و چې چغې يې وختې او بېرته بېسده شو. هغه وخت چې يې هغه په ګرځنده کټ کې څملاوه، تر ډېرو پورې يې سترګې پټې او ناخوځنده پاتې شوې. کله چې يې سترګې پرانستې، په بنګهاری يې وويل:

-او چای څه شو؟

د ژوند وړ خبرو ته د هغه هر اړخيز پام داکتر هک پک کړی و. داکتر د هغه نبض ونيو په تعجب او ناخوښۍ يې وليدل چې د نبض ټکان يې ښه دی. د هغه ناخوښي له دې کبله وه چې دی د خپلې تجربې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخې ډاډه و چې سردار اندرې به ژوندی پاتې نه شي او که اوس ونه مري، لږ وروسته به و مري، خو د هغه د مرګ عذاب او زورېدنه به بیا زیاته وي. د وړې خو سرې پزې خاوند جګړن تیموخین چې د بارادنیو په جګړې کې یې پښه لګېدلې وه او په مسکو کې له دوی سره یوځای او هم په دې کاروان کې له ده سره روان و. یو تن ډاکتر، د سردار چوپړ، د هغه ګاډیوان او یاوران هم له دوی سره مل وو.

سردار اندرې ته یې چای ورکړ. هغه په تلوسې چای څکه، او تبجنې سترګې یې داسې دروازې ته نیولې وې، چې ګواکې هڅه کوي کوم شی ولټوي او یا غواړي څه شی وریاد کړي. هغه و پوښتل:

-نور مې بس دی، تیموخین دلته دی؟

تیموخین د اوږدې څوکۍ له سره د هغه خواته ورو خوځېد.

-زه دلته یم جلالتمابه !

-ټپونه دې څنګه دي؟

-زما ټپ؟ دی نو، ښه دی او ستا؟

سردار اندرې بیا په خیال کې ډوب شو، داسې ډوب چې ګواکې کوم څه وریادوی، هغه و ویل:

-کوم یو کتاب به پیدا نه شي؟

-کوم کتاب؟

-انجیل، زه انجیل نه لرم.

ډاکتر ژبه وکړه چې انجیل ورته پیدا کړي او بیا یې له سردار اندرې نه پوښتنې ګرویږنې پیل کړې. سردار اندرې په ناخوښۍ خو د ډاکتر ټولو پوښتنو ته عاقلانه ځوابونه ورکول. بیا یې وویل چې د هغه شا ته بالښت کېږدئ، ځکه هغه ناآرامه او ټپ یې خورا خوږېده. ډاکتر او د هغه یاور له هغه نه، هغه کوټ چې پر ده پروت و، جګ کړ، د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېوزونه يې چې د تبې له خوسا کېدو نه پورته کېدې، سپړمې برندې کړې او د هغه وحشتناک تبې ته يې وکتل. داکتر کوم شي خورا ناراضه کړ، د تبې، تبپې يې بدله کړه، ناروغ يې په اړخ واړاوه، خو سردارانډرې د دغو اړولو راړولو زغم نه درلود، بيايې له درده زګيروی او زارۍ پورته او بېسده شو. هغه په بېسدۍ کې اپلتې غړولې. هغه پرله پسې ويل چې څومره ژر کېږي، هغه کتاب ورته راوړي او دده تر سر لاندې يې ورته کېږدي.

هغه ويل: تاسو ته د کتاب راوړل ګران دي؟

هغه په داسې آواز چې خورا د زړه سوي و، ويل:

-زه د غه کتاب نه لرم، مهرباني وکړئ، هغه راته پيدا کړئ او شپه مې هغه تر سر لاندې راته کېږدئ.

داکتر له کوټې ووت چې لاس پرېمنځي. هغه، هغه چوپړ ته چې اوبه يې پر لاس وراچولې، وويل:

-اخ، تاسو په رښتيا وجدان نه لرئ، يوه شپه مې پام بلې خوا ته شو او تاسو مخامخ د تبې په خوا څملولی و، ته خو ګوره ! دا داسې درد او خوږ دي چې نه پوهېږم څنګه يې زغمي.

چوپړ وويل: مسيح دې رحم پرې وکړي، موږ تصور وکړ چې هغه بالښت يې چې غوښت ترې لاندې مو کړ.

دا لومړی ځل و چې سردارانډرې پوه شوی و چې چېرې دی او څه ورپېښ شوي دي. هغه ته ورياد شول چې ټپي شوی دی او هماغه شېبه چې دوی په ميتيشي کې ودريدل، هيله يې کړې وه چې کوټې ته يې بوزي. هلته له درده بيا څه بېسده شوی و، خو په کوټه کې بېرته په سد شو. کله چې يې چای څکه، ټول هغه څه يې ورياد کړل چې پرې تېر شوي وو، تر ټولو نه هغه څه ښه ورياد شول چې د روغتيايي مرستو په مرکز

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې و او هغه دا چې هغه ته، د هغه سړي د عذاب په لیدو چې دده نه خوښېده، داسې خیال ذهن ته ورغی چې ده ته یې د نیکمرغي زیری درلود. د غه خیالونه که څه هم ناڅرګند او جړ و، خو هغه بیا پر ده راخواره شوي وو. هغه ته وریاد شول چې هغه نوی روحاني نیکمرغي لري او دا هغه نیکمرغي ده چې له انجیل سره یې څه ګډه ځانګړتیا لرله. له همدې امله هغه وغوښتل چې انجیل ورته راوړي، خو د هغه حالت خورا ژوبل و. کله چې یې هغه په اړخ واړاوه، د هغه د تپ درد دومره زیات و چې بیا بېسده شو. دریېم وار هغه وخت په سد شو چې تیاره خوره او په کوټه کې چوپه چوپیا وه. ..

هغه فکر کاوه:

-ما ته داسې نوې نیکمرغي را په برخه شوې چې له انسان نه، نه جلا کېدونکې ده. دا له مادي او دنیایي شتو نه لرې نیکمرغي ده، داسې نیکمرغي چې پر انسان له مادي بهرني اغېز نه خپلواکه ده، دا د روح او مینې نیکمرغي ده، په دې نیکمرغۍ هر څوک پوهېدای شي، خو د هغه درک او فهم یوازې له خدای سره ده. خو دا قانون خدای څنګه انشا کړ؟ ولې مسیح؟.. او ناڅاپه دد غو خیالونو لړلۍ وشلیده، ناڅاپه (پرته له هغه چې اندرې پوه شي چې هغه په ربښتیني یا د اپلتو او باڅارتوب په دنیا کې دی) هغه یو څه واورېدل. هغه آرامه او زګیروی ډولی غږ واورید، پرله پسې او تکرارېدونکی غږ: پیتي، پیتي، پیتي او بیا پیتي، پیتي، پیتي او بیا پیتي، پیتي، پیتي او سرداراندرې داسې وانګېرله چې د هغه پر بشرې مخامخ د هغه د بشرې په منځنۍ برخه کې د همدې غږونو تر انګازو لاندې د نریو ستنو او ښکلو توتو یوه حیرانوونکې ودانۍ جوړېږي. هغه داسې احساسوله چې باید (که څه هم ګرانه وه) خپل انډول ددې لپاره وساتي چې دغه ودانۍ را ونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نړېږي، خو دده د ټولو هڅو سره سره دغه وداني رانړېده او بيا بېرته د هماغه انګازو د سندريز او نرم غږلاندې له سره جوړېده. سرداراندرې ځان ته ویل:

-زنګېږي، اوږدېږي، زنګېږي، اوږدېږي بېرته رازنګېږي او اوږدېږي.

سره له هغه چې هغه د زړه له کومې او په ټول قوت، دغه خوارږه آواز ته غوږ او خپل ټول پام يې د ستنو دغې ښکلې وداني جوړېدو او رالويدو ته وراړولی و، هغه له شمعې نه چاپېره شوې سره رڼا هم ليدله. د مادرکيک خوځېدا او د مچانو د الوتو بزيدل چې کله ناکله به دده پر مخ کېناستل اوريدل. هر وار به يې چې کوم مچ پر مخ کېناست، پر هغه به يې سوځنده اغېز وکړ، خو دی دې ته حيران و چې مچان که څه هم دده پر بشرې پر جوړېدونکې وداني لګېدل خو هغه يې نه ړنګوله. ددې تر څنګ يو بله د پام وړ خبره هم وه او هغه د دروازې تر څنګ يوه سپينه لکه او داغ و چې د وهم د يوې مجسمې په توګه پر هغه پېښې شوې وه.

سرداراندرې له ځانسره ویل:

-دا ناشونې ده، زما کميس پر ميز پروت دی؟ نه. دا زما پښې دي، دا دروازه ده، دا ولې هر څه زنګېږي او کشېږي، هغه هم په دې انګاز چې پيتي، پيتي، پيتي. هغه له چا نه، هغه هم معلومه نه وه، له چا نه په درانه آواز هيله وکړه: بس دی، نور يې ودروئ. او ناڅاپه د هغه فکر او احساس بيا، په لا قوت سره وخوځېدل.

هغه بيا په ژورو څرګندو خيالو کې ډوب شو:

-هو کې، مينه، خو دا هغه مينه نه وه چې، د څه شي لپاره د چا لپاره يا ولې لپاره وي په زړه کې احساسوي، بلکې دا هغه مينه وه چې ما په رښتينه توګه د لومړي ځل لپاره دد ښمن په ليدو په زړه کې احساسوله،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما د مينې هغه احساس، احساس کړ چې د انساني روح جوهر دی، هغه مينه چې کومه پلمه او موضوع نه غواړي. زه همدا اوس، دد غو احساساتو نېږدېوالی احساسوم، د دوستانو ګرانښت، د دښمنانو ګرانښت، د ټولو ګرانښت، له خدای سره باید د هغه په هره بڼه مينه ولرو. انسان کولای شي ځان ته له ګران څا سره انساني مينه ولري، خو له دښمن سره کولای شو يوازې خدايي مينه ولرو، نو له دې کبله ما د هغې خوښۍ احساس وکړ چې ما احساس کړه چې له هغه سړي سره مينه لرم، چې په هغه څه شوي دي؟ آيا هغه ژوندی دی؟ کله چې څوک موږ ته په انساني مينه ګران وي، کېدای شي مينه په کرکه بدله شي، خو خدايي مينه، نه بدليدونکې ده. هېڅ شی، آن مرګ هم نه شي کولای د غه مينه له منځه يوسي. هغه د ځان جوهر دی. څومره خلک وو چې ما په ژوند کې له هغو سره کرکه لرله.)) په ټولو خلکو کې داسې څوک نه و چې ما دې له هغه سره داسې مينه او داسې کرکه لرلې وای. لکه له هغې سره چې ما مينه او کرکه لرله. هغه په خورا ځرګنده ناتاشا تصور کړه، خو نه هغه شان چې پخوا هغه تصورو له. هغه، د ځان لپاره هغه د هغې له ښکلاوو او خوشالۍ سره تصور کړه، د لومړي ځل لپاره يې د هغې روح د ځان لپاره تصور کړ. هغه د هغې احساسات درک کړل، د هغې زغم، د هغې شرم او د هغې پښيماني يې درک کړه. هغه اوس د لومړي ځل لپاره له هغې سره د خپلو اړيکو د انکار په بې رحمۍ پوه شو. هغه له هغې سره د جلا کېدو بې رحمي احساس کړه. ای کاش که يوازې يو وار هم وای چې هغه مې ليدلې وای. يوازې يو وار د هغې سترګې وګورم او ووايم...

ای، پيتي، پيتي، پيتي، پيتي ای، تي، تي ای، پيتي، پيتي، بوم، مچ يې پر مخ ولګېده او ناڅاپه يې پام هغې بلې دنياګۍ ته، هغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیاګۍ ته چې رښتیا او اېلتې سره ګډې وډې وې او ځانګړي څه هلته پېښېدل، وروا وښت. په هغې دنیاګۍ کې چې هر څه لوړېدل، خو هېڅ شی نه راپرزیدل، پر هغې یو څه کشیدل، شمعه هماغه شان کړۍ کړۍ، تکه سره سوځېده، هماغه کمیس د دروازې په خوله کې د انسان په څېر د زمري په پرتې مجسمې پروت و، خو سره له دې هم د غولي د تختو زګیروی وا وریدل شو، سرړه وړمه وچلېده، او هماغه شان یوه نوې سپینه مجسمه په دروازې کې راڅرګنده شوه، او د دغې مجسمې په سر یې، د هماغې ناتاشې رنګ الوتې څېره او ځلېدونکې سترګې چې همدا اوس دده په خیالونو کې راتاویده، ولیده.

سرداراندرې هڅه وکړه چې دغه څېره له خپله خیاله وشړي، نو ځکه یې له ځانسره وویل:

-دا نه پرېښودونکی باڅاروالی څومره ګران دی؟ خو دغه بشره د هغه په وړاندې ولاړه او د یوه رښتیني واقعیت په بڼه دده ته ورنږدې کېده. سرداراندرې غوښتل د خپلو سپېڅلو خیالونو دنیاګۍ ته ورستون شي، خو هغه نه شو کولای، هغه باڅارتوب ،هغه هم هغه خپلې کړۍ ته ورکشاوه. آرام بنګهاری وزمي آواز خپل بنګهاري ته دوام ورکاوه، کوم شي پر هغه فشار راوړ او هغه عجیبه بشره دده په وړاندې ولاړه وه. سرداراندرې خپل ټول قوت راټول کړ چې را په حال شي، ځان ته یې ټکان ورکړ، ناڅاپه یې په غوږونو کې شرنګهاری شو، سترګې یې تتې شوې او دهغه چا په شان چې په اوبه کې ډوب شوی وي، بېسده شو. کله چې هغه په سد شو، ناتاشا نه د خیالونو، هغه ژوندی ناتاشا، چې دده د نړۍ د ټولو خلکو په منځ کې، تر ټوله زیات غوښتل په نوې پاکې خدایي مینې ورته ګرانه وي، هغه مینه چې په دده نازله شوې وه، دده تر مخې په ګونډو ولاړه وه. هغه پوه شو چې دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوندۍ او رښتينې ناتاشا ده. هغه نه يوازې حيرانه نه شو، بلکې مينه او خوښي يې پر زړه خواره شول. ناتاشا په ګېډۍ او ډار اخېستې توګه، ځای پر ځای ګونډې وهلې ولاړه وه (هغې نه شو کولای وخوځېږي) هغه ته يې کتل او هڅه يې کوله د خپلو سلګيو مخه ونيسي، رنګ يې تک سپين اوښتی او مخ يې وچ کلک او ناخوځنده و، خو يوازې د هغې د بشرې يوې لاندنې برخه کې يو ځای الوته.

سرداراندرې يوه آرامه بېنوونکې سا ووېستله، وموسېد، لاس يې وړاندې کړ او وې ويل:

-تاسو؟ څومره نېکمرغه يم!

ناتاشا په چټکۍ خو احتياط نه ډکې خوځېدا، په ګونډو ګونډو هغه ته ورنږدې شوه په احتياط يې د هغه لاس راونيو، د هغه پر مخ ورټيټه شوه او هغه يې ښکل کړ، داسې ښکلول چې مټې شونډې هغه يې د هغه پر مخ لګېدلې.

هغې سر راپورته کړ، هغه ته يې وکتل او په کراره يې وويل: وبښه! ما وبښه!

سرداراندرې وويل: تاسو ما ته ګران ياست.

-وبښه!

سرداراندرې وپوښتل: څنګه دې وبښم؟

ناتاشا په ټيټ، مټې اوريدونکی غږ چې پرې پرې کېده، وبنګېده او وې ويل:

-ما به د هغه څه له امله چې کړي مې دي..

او بيا يې پرله پسې او په کراره د هغه لاسونه ښکلول.

سرداراندرې په خپل لاس د هغې سر، ددې لپاره راپورته کړ چې د هغې سترګې ووينې او وې ويل: ته ما ته له پخوا لا زياته ګرانه يې!

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د نيکمرغۍ او ښکو نه په ډکو سترګو په حيا ، په زوريدونکې خو د مينې په خوښۍ هغې ته کتل. د ناتاشا رنګ الوتی، ډنګرې څېرې او پړسېدلو شونډو هغه بدرنګه کړې نه وه، هغه چور وحشتناکه بربښېده. سرداراندرې دغه څېره نه ليدله. هغه يوازې ځلېدونکې سترګې ليدلې، چې خورا ښکلې وې. په دې وخت کې له شا نه يو غږ وا وريدل شو.

د سردار ځانګړي چوپړ چې لا د مخه له خوبه راويښ شوی و، داکتر يې راويښ کړ، تيموخين چې د پښې له درده هېڅ ويده شوی نه و، له پيل نه ټول هغه څه وليدل چې دلته تېر شوي وو او پر څوکۍ يې خپل بربنډ ځان چې په څادر کې مروړلی و، لا پسې مروړه.

ډاکتر چې په خپل بستر کې راکښناست، وويل: دا څه کوئ؟ آغلې مېرمنې، هيله کوم مهرباني وکړئ، لاړه شيئ.

په دې وخت کې د کوټې دروازه وټکېده. دا د ګرافينې مينځه وه چې هغه يې د خپلې لور په لټولو پسې لېږلې وه.

ناتاشا لکه د خوب ليدونکې په څېر چې په خوب کې په لاره روانه وي، خو د خوب په نيمايي کې يې راويښه کړې وی، له کوټې ووته، خپلې کوټې ته ورستنه شوه او په ژړا ژړا په خپل بستر کې ولويده.

له هغه ورځې وروسته د ټول سفر په اوږدو کې هرځله به چې کاروان چېرې دريده او يا به يې شپه کوله، ناتاشا د ټپي بالکونسکي، نه لرې کېده او داکتر دې ته اړ شو په دې اعتراف وکړي چې دا انتظار يې نه درلود چې دغه پېغله دې داسې په ټينګه د ټپي خواخوږي او په داسې هنر دې د هغه پالنه وکړي.

د تعجب وړ وه چې د ګرافينې لپاره دا خيال پيدا شو، چې کېدای شي د لارې په اوږدو کې سرداراندرې مړ شي (د داکترانو په خبره) خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا یې هم نه شو کولای د خپلې لور د دغو کړو مخه ونیسي. که څه هم د ټپي سردار اندرې او ناتاشې د اوسني دیدن او د هغو بیا نېږدې والی، هر څوک په دې فکر کې اچول که ناروغ جوړ شي، د دوی ترمنځ به پخواني اړیکي بیا تازه شي، خو په دې اړه هېڅ چا آن ناتاشا او سردار اندرې هم هېڅ ډول خبره نه کوله. د ژوند نه آوارېدونکې پوښتنې نه یوازې پر بالکونسکي بلکې پر ټولې روسیې لمن غوړولې وه او نورې ټولې چارې او اټکلونه یې له پامه لرې کړي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳

د سپتمبر په دریمه پیېر څه ناوخته له خوبه راویښ شو، سر یې خوږېده، پرته له هغه چې خپل کوټ وباسي، په کې ویده و، کوټ دده بدن کېښکوده، په ګوګل کې یې یو تت خیال د هغو ناځرګندو او شرم وړ چارونه چې پرون شپه،له ده نه ترسره شوې وې، د هغه روح زوراوه. دا د شرم کار، له فرانسوي تورن رامبال سره د هغه خبرې اترې وې.

ساعت د ورځې یوولس بجې ښودلې، خو د باندې هوا تر یو اندازې پورې تیاره وه. پیېر پاڅېد، سترګې یې ومښلې، هغه تمانچه یې ولیدله چې لاستی یې کنده کاري شوی و او ګراسیم بېرته هغه د لیک پر میز ایښې وه، هغه ته وریاده شوه، دی او هغه څه یې ټول تصور کړل چې نن یې باید سرته رسولي وای.

پیېر،له ځانسره فکر وکړ:

-آیا پرما ناوخته شوی نه ده؟ نه، امکان نه لري، چې ناوخته شوې وي، مسکو ته د هغه راتګ له دولسو بجو نه مخکې امکان نه لري. پیېر ځانته دا اجازه نه ورکوله د هغه څه په اړه فکر وکړي چې هغه ته ترمخې و، نو ځکه هغه تلوار درلوده چې خپل کار پیل کړي.

خپل کمیس یې جوړ کړ،تومانچه یې په لاس کې راواخېسته او د خوځېدو تکل یې وکړ،خو د لومړي ځل لپاره یې دا په زړه کې وګرځېد چې څنګه هغه هم په لاس کې، د ښار په کوڅو کې دغه وسله وګرځوي. آن د لوی او پراخ کمیس لاندې هم په دغه اندازه د لویې تومانچې پټول ګران کار و. نه یې په ملا کې پټولی شوه او نه ترتخرګ لاندې، تر ټولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه مهمه لا دا چې تومانچه تشه وه، پییر د دې وخت پیدا نه کړ چې هغه ډکه کړي. هغه له ځانسره وویل:

-په هر حال، توره خو شته !

که څه هم د ناپلیون د وژلو د لاروچارو د موندلو په لړ کې هغه دې پایلې ته رسېدلی و چې په ۱۸۰۹ کال کې د ناپلیون د وژلو لپاره د یوه محصل د برید اصلي تېروتنه دا وه چې هغه محصل غوښتل ناپلیون په توره ووژني، خو بیا هم د هغه اصلي موخه دا نه وه چې خپل تکل تر سره کړي، بلکې د هغه اصلي موخه دا وه، ځان په دې ډاډه کړي چې دی له خپل تکله نه تېرېږي او د هغه د سرته رسولو لپاره به هر څه، که څه هم خورا ګران وي، ترسره کوي. هغه په تلوار په شنه غلاف کې پټه توره او تومانچه را واخېستل او د خپل واسکټ لاندې یې پټ کړل. خپل اوږد کمیس یې جوړ او خولۍ یې پر سر سمه کړه. پییر هڅه کوله بې شروشوره داسې ووزي چې له فرانسوي تورن سره هم مخامخ نه شي. دهلیز ته لاړ او کوڅې ته ووت. هغه اور چې تېر ماښام ده په بې پروایۍ هغه ته کتل، د شپې په اوږدو کې لاپسې زورور شوی و. مسکو اوس له څو خواوو نه اور اخېستی و.

د سیند آپلو، د سوداګرۍ سرای.. د پاورسکایا کوڅې او د داراګامیلو پله تـه نېږدې، د لرګیو د خرڅولو بازار ټول او ټول سوځېدل. د پییر لاره د وړوکو څو له لارې، پاورسکایا او له هغه ځایه اربات ته رسېده او له هغه ځایه باید نیکولي کلیسا ته چې ده لا ډېره موده پخوا پر ناپلیون د برید لپاره په خیال کې خوښه کړې وه، تللی وای. د زیاترو کورونو کړکۍ او دروازې تړلې وې. کوڅې او وړې کوڅې له خلکو تشې وې. د لوګي او سوځېدو بوی په هوا کې خپور و. کله ناکله به کوم روسي چې ډارنی او ګښې اخېستې څېرې به یې لرلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او یا فرانسویان چې د کوڅو په منځ کې به د کلیوالو په شان روان وو، لیدل کېدل. دې او هغو په حیرانۍ پییر ته کتل. روسانو پییر ته نه یوازې د هغه د لوړې ونې او څورب ځان له امله کتل، نه یوازې هغوی د هغه په څېرې کې د تعجب خواشینی پاملرنې او زوربدنې د ځرګندېدو له امله کتل چې هغوی نه پوهېدل، بلکې هغوی غوښتل په دې پوه شي چې هغه په روسي ټولنه کې کوم دریځ لري. فرانسویانو بیا په کتو کتو کې په تعجب ځکه هغه بدرګه کاوه چې پییر د نورو روسانو بر خلاف چې په ډار او ځار دوی ته کتل، هغوی ته هېڅ ډول پاملرنه نه کوله. د یوه کور د دروازې په خوله کې درې تنه فرانسویانو چې له روسانو سره یې خبرې کولې، پییر ودراوه او له هغه نه یې وپوښتل، په فرانسوي به نه پوهېږي؟

پییر د نه په نښه سر وښوراوه او وړاندې لاړ. په یوې بلې وړې کوڅې کې یوه ساتونکي چې د یو شین لرګي څنګ ته په خپله پوسته کې ولاړ و، پر هغه غږ وکړ، خو پییر چې کله د توپک په لاس ساتونکي ګواښمنه تکراري چغه واوریدله، پوه شو چې دی باید د کوڅې آپلو ته واوړي. هغه په خپله شاوخوا کې نه څه لیدل او نه یې اوریدل. په ویرې او تلوار روان و او خپل راز یې په خپل ګوګل کې د یوه ګواښمن او پردي څیز په شان ساته. هغه، پرونۍ شپې ته په خیال سره له دې نه ډاریده چې څوک په کوم ډول پرې پوه نه شي، خو دا قسمت نه و چې پییر خپل دغه راز تر هغه ځایه پورې چې ور روان دی و، په بشپړه وررورسوي. له دې پرته آن که هغه ته په لاره کې څه خنډونه نه وای پېښ شوي، د هغه تکل ځکه تر سره کېدای نه شو چې ناپلیون لا څلور ساعته د مخې د داراګامیلووا له سیمې خوځېدلی او د اربات د کوڅې له لارې د کرملین ماڼۍ ته تللی و. اوس ناپلیون په خورا بد طبیعت د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرملین د ماڼۍ د ټولواک په کوټه کې ناست و. او په ښار کې د اورونو د وژلو، د غلا او تالان د مخنوي او د خلکو د آرامولو لپاره یې هر اړخیزه او د پام وړ سپارښتنې ورکولې، خو پيير په دغو ټولو خبرو نه پوهېده، هغه ټول د هغه کار په خیالونو کې ډوب و چې ده ته تر مخې و، هغه ډېر زوریده. دا زوریدنه د هغو خلکو زوریدنې ته ورته وه، چې د کوم ناشوني کار د سرته رسېدلو تکل یې کړی وي. د هغه زوریدنه او د کار ناشونیتوب له دې امله نه و چې کار ناشونی دی، بلکې له دې امله و چې دغه کار دده له وجدان او طبیعت سره اړخ نه لګاوه او په دې ویریده چې کېدای شي د کار د سرته رسېدو په کومه ټاکونکې شېبه کې سست نه شي او ځان ته درناوی له لاسه ورنه کړي. که څه هم د ځان شاوخوا ته یې، نه څه لیدل او نه یې اوریدل، خو د غریزې له مخې یې لاره وپستله او د پاورسکایا کوڅې ته په تلونکو تنګو کوڅو کې یې لاره نه ورکوله. په هماغه کچه چې پيير د پاورسکایا کوڅې ته نږدې کېده، په هماغه کچه لوګی دم په دم زیاتېده او آن د اورونو د شغلو له امله د هوا تودخه زیاتېده. کله ناکله خو به د اور لمبې د کورونو تر چتونو لاندې یو بل پلو سر هسک کړ. ددې وړاندې تنګ سره په کوڅو کې د خلکو ګڼه ګوڼه هم زیاتېده، خو ټول وارخطا او ګڼې اخېستې برېښېدل. پيير که څه هم دا احساسوله چې څه نادوده او غیر معمولي څه یې په شاوخوا کې تېرېږي، خو په دې نه پوهېده چې اورته ورنږدې کېږي. هغه چې کله د پاورسکایا د کوڅې او د ګرجي شهزاده د کور تر منځ په شاړه ځمکه کې په یوې نرۍ لاره تېرېده، ناڅاپه یې له ځانه یو څه لرې د یوې ښځې د ژړا ناهیلې چغې واورېدې. هغه ودرید، تا به ویل لکه له خوبه چې راپاڅېدلی وي او سر یې پورته کړ.

د دغې نرۍ لارې څنګ ته په وچو او دوړو وهلو شنیلو د کور بې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمېره کېږي، له توشکو، بړستنو، سماوار او صندوقونه نيولې، بيا تر سپېڅلو شمايلو او نورو شيانو پورې کوټه شوي وو. د صندوقونو تر شنګ په ډاګ يوه زړه ډنګره بوډۍ چې پاسنۍ اوږدې دارې يې له ورايه ښکارېدې، تورې جامې يې په ځان او خولۍ يې پر سر وه، د صندوقونو نه لږ لرې پر ډاګ ناسته وه. بوډۍ کږه وږه کېده، په ناستې آواز يې کومه خبره تکراروله. دوې نجونې له لسونه تر دولسو کلونو پورې چې لنډې خرين کميسونه يې اغوستي وو، په ډاريدلو رنګ الوتو څېرو کې يې له ورايه وحشت برېښېده، مورته کتل. يو کمکی د اوو کلونو په منګ هلک چې کليوالي کميس يې په ځان او پردۍ خولۍ يې پر سر وه، د يوې ښځې غېږ کې ژړل. يوه چوپړه نجلۍ، چې پښې بربنډې او ناولې وې د صندوق پر سر ناسته وه، خپلې ژېړې کوڅۍ يې راخوشې کړې، له خپلو کوڅيو نه يې سوځېدلي وېښته رابېلول، هغه يې پزې ته رسول او بويول يې. د ښځې مېړه ټيټ ونی، کږوپ چې دولتي دريشي يې اغوستې وه، له بشرې نه يې نرۍ ږيره تاوه شوې وه او پر سر باندې اېښې جګې خولۍ لاندې يې پاکې شقيقې له ورايه معلومېدې، که څه هم څېره يې وچه کلکه او ناخوځېدونکې وه، خو د درد نښې نه په کې ليدل کېدې، هغه کوټه شوي صندوقونه لاندې باندې کول او له هغو لاندې نه يې څه جامې راوېستې.

دغې ښځې همدا چې پېير وليد، د هغه پښوته يې ځان وروارتېره او د سلګو او ژړا په منځ کې يې ويل:

-پلرونو، خپلو، با ايمانه ارتودوکسه مسيحيانو، ومو ژغورئ! مرسته وکړئ! قربان مو شم، د خدای لپاره يو څوک مرسته وکړئ. لور مې، ماشوم مې، هلته د اور په منځ کې پاتې دی، وی وی، اور يې اخيستی... اور، لمبې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې ښکاريده چې د ښځې مېړه يوازې ددې لپاره چې ددغه پردې سرې په وړاندې ځان برحقه وښيي، خپلې ښځې ته مخ وروانړاوه او په کرار آواز يې وويل:

-ماريا نيکولايفنا ! هرومرو به دې خور هغه پورته کړې وي، هغه زياته کړه:

-کنه چېرې به وي؟

ښځې ناڅاپه ژړا بنده او په خورا قهر او غضب يې پر مېړه چغه کړل:

-بې رحمه، ظالمه ! زړه نه لرې، په خپل ماشوم دې زړه نه خوږېږي، لکه بت داسې ولاړ دی، هر بل څوک چې وای ماشوم به يې د اور له لمبو نه را ايستلای وای، دا بت دی، نه انسان، دا پلار نه دی.

هغې ژړل، سلګۍ يې وهلې او په ژړا انګولايې پيېر ته ويل:

-داسې ښکاري چې تاسو مهربانه او خوږ زړی سړی ياستئ، د ګاونډې کور اور اخيستی او اوس اور زموږ کورته رارسېدلی دی.

ښځې دوام ورکړ:

-ټولو منډې کړې، دچا چې څه په ځان و، په هماغه کې يې ودانګل، دغه مو وژغورل، دغه يو سپېڅلی شمايل او دغه پالنګ چې ماته د پلار کورنۍ په واده کې رابښلې و،را واخيستل او نوره ټوله شتمني مو د اور په لمبو کې ايرې شول. اوس مې چې ماشومان راټول کړل، کمکۍ کاتيا نه شته، او بيا په ژړا شوه:

-زما ماشومې ! د زړه سرې ! اور يې واخيست ! وسوځېده !

پيېر وويل:

-چېرې؟ هغه چېرته پاتې شوه؟

د پيېر د خبرې له بدليدو او ډار نه ښځه په دې پوه شوې وه چې کېدای شي مرسته ورسره وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې د هغه پښو ته ځان وروارتیږه او چغه یې کړل:
-پلارکیه ! پلار جانه ! مهربانه، لږ تر لږه زړه مې آرام کړه.
هغې له قهره خوله پرانسته او په دې توګه یې خپلې اوږدې داړې بیا ښکاره کړې او پر مینځې یې ورچغه کړل:
-تا ته وایم، انیسکا ! بدمرغې، لاړه شه ! بدرګه یې کړه، ځای ورته وښییه !
پییر چې سا یې بنده بنده کېده، په تلوار وویل:
-بدرګه کړه، بدرګه کړه، زه، زه یې راباسم. ..
دناولو جامو نجلۍ د صندوق له شا راووته، خپلې کوڅۍ یې ورټولې کړې، ژوره سا یې وویسته، په بربنډو پلنو پښو په نرۍ لارې وړاندې لاړه. پییر چې تا به ویل ناڅاپه له ژورې بېسدۍ نه را په سد شوی وی، سر یې پورته کړ، سترګې یې د ژوند له رڼا نه وځلېدې، په چټکو ګامونو نجلۍ پسې وخوځېد ،تر هغې نه مخکې شو او دپاورسکایا واټ ته ورسېد. په ټوله کوڅه کې د ګڼو لوګیو څپې خورې وې. یو نیم ځای د لوګیو د وریځو او تیارو له منځه د اورلمبو شغلې پورته کولې. د اورونو تر مخې د خلکو سخته ګڼه ګوڼه جوړه وه. د کوڅې په منځ کې یو فرانسوي جنرال ولاړ و او شاوخوا ته ولاړو کسانو ته یې څه ویل. پییر چې هغه نجلۍ بدرګه کاوه، غوښتل هماغه ځای ته چې فرانسوي جنرال ولاړ دی ورشي، خو فرانسوي سرتېرو د هغه مخنوی وکړ او وې دراوه.
یو آواز پرې چغه کړه:
-وړاندې تلای نه شئ !
نجلۍ وویل: کاکاجانه ! دې خواته راشه ! ددې کوڅې نه، د نیکولین د کور له مخې به لاړ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پيير راستون شو، نجلۍ پسې وخوځېد، کله ناکله به يې يو نيم ګام هم ځکه واچوه، چې هغې پسې ځان ورسوي، نجلۍ د کوڅې بل پلو واوښته، کينې خواته تنګې کوڅې ته ورتاوه شوه، د درې کورونو له مخې نه تېره شوه، ښي خواته د يوې دروازې پلو وروګرځېده، هغې وويل:

-دغه دی، راورسېدو ! يوه انګړ ته ورننوته، وړاندې لاړه، په يو لرګين ديوال کې يې يوه دروازه راخلاصه کړه، ودرېد، يوه لرګينه ودانۍ چې سخت اور يې اخېستی او شاوخوا يې رڼا او تودله، سوځېده، د اور لمبې د کور له کړکيو او ترچتونو لاندې راوتلې.

پيير چې له لرګيني پنجرې نه تېر شو، د اور د لمبو تودخې هغه داسې په عذاب کړ چې بې واکه ودرېد.

هغه وپوښتل: ستاسو کور، ستاسو کور کوم يو دی؟

نجلۍ په زاريو او سلګيو په داسې حال کې چې لرګين کورته يې اشاره کوله وويل:

-اوخ، هغه. همدا زموږ کورو.

انيسکا داسې احساسوله چې د اور په ليدو خپل احساسات ثرګند کړي، هغې وويل:

-وای کاتيا جانې ! زما ګرانې نازولې ! اور دې واخېست، وای، وای !

پيير د اور اخېستي کور خواته ورنېږدې شو، خو تودوخه دومره زياته وه چې اړ وت له کوره راتاو شي، د يوې داسې لويې ودانۍ مخې ته وروا وښت، چې د يوې خوا چت يې لا سوځېده او فرانسوي پوځيانو يې څنګ ته ګڼه ګوڼه جوړه کړې وه. پيير لومړی پوه نه شو چې دغه فرانسويان چې هر يو له کوره يو څه راباسي، په څه اخته دي، خو کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې يې وليدل، چې يو فرانسوي سرتېري، يو کليوال سړی په توره وواهه او د هغه د ګېډې له پوسته جوړ، پوستين يې ترې وويست، پوه شو چې فرانسويان په تالان اخته دي. ،خو هغه وخت نه درلود چې ودرېږي او په دې اړه کې فکر وکړي.

د ديوالونو چاودېدل، د چتونو د رالويدو غړمبهاري، د اور د شغلو شغهاري، د ګېڼې اخېستو خلکو شور، چغو او شروشور، د لوګيو د کنډک کنډک وريځو ننداره چې وړاندې وروسته خوځېدل، کله به تک تور، کله به سپين او ګواښمن شول، پورته به لاړل او د ويرې شغلې به يې د آسمان پلو ته ولېږلې. لمبې به کله ګڼې شوې، سرو سرو شغلو به غاړې غړولې، او کله به زرينو کاغذو ته چې ديوالونه يې پوښول ورته شوې.. تودخې او د لوګي د تند بوی چټک خوځون پر پيير خپل ځانګړی اغېز وکړ او ددې اور او شغلو په ليدو يې ناڅاپه داسې احساس کړه چې له هغو خيالونو نه آزاده شوی، چې تر اوسه پورې په کې ډوب و. هغه ځان ځوان، خوشاله، مست او ډاډمن احساس کړ. د هغې لويې ودانۍ له خوا د لرګين کور خواته راتاو شو، همدا چې غوښتل يې د کور هغې برخې ته چې لا ولاړه وه، ورننوزي چې ناڅاپه يې سر پورې شروشور واوريدل شو او تر هغه وروسته يې د کوم درانه شي د ماتېدو او خپل ځنګ ته د لويدلو غږ واوريد.

د اوريدل شوي غږ خواته يې وروکتل او څو فرانسوي سرتېري يې وليدل چې له يوې کړکۍ نه يو صندوق چې له کپړو او وسپنيزو شيانو ډک دی، را ارتېرلی دی. لاندې نور ولاړ فرانسوي سرتېري، صندوق ته ورنږدې شول.

د فرانسوي سرتېرو نه يو تن پر پيير غږ وکړ:

-دا لا پسې څه غواړي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېير وويل:

-يو ماشوم په دې کور کې پاتې دی، آيا تاسو کوم ماشوم نه دی ليدلی؟

څو غږونو غبرګ وويل:

-اوهو، دا لا څه وايي؟ څه بلا درپسې، ورکېږه !

يو تن له سرتېرو نه په دې خيال چې په صندوق کې د سپينو زرو او برنجي شيانو نه کوم شی، پېير ترې وانخلي، په ګوابښ ګوابښ هغه ته ورننېږدې شو.

يو فرانسوي له پاسه ورغږ کړل:

-ماشوم؟ ما دباغ له خوا يو غږ واورېد، کېدای شي، دا د هغه ماشوم واوسي، څه وايې، هر څه بايد انساني وي، موږ ټول د خدای بندګان يو.

پېير وپوښتل:

-چېرې و، چېرې و؟

فرانسوي د ودانۍ شا ته، باغ پلو اشاره وکړه، او د هماغې لوري کړکۍ نه يې چغه کړل:

-دې خواته، دې خواته ! يوه دقيقه صبر وکړه، زه اوس درځم.

او رښتيا هم، يوه دقيقه وروسته يو فرانسوي تور سترګی، مهربان سرتېری چې په غومبوري يې يو داغ هم لاره، په يوه کميس کې د لومړي پوړ له يوې کړکۍ نه راودانګل. پېير يې په اوږه وواهه او له هغه سره يو ځای يې د باغ پلو منډه کړل. هغه پر خپلو ملګرو غږ وکړ:

-تاسې هم ژر کوئ، کار خلاص کړئ. اور دم په دم لا خپرېږي.

فرانسوي د هغې لاره نه چې شګه پرې آواره وه، له پېير سره يو ځای د کور شاته ورمنډې کړې، هلته يې پېير له لاسه راونيو او يو دايره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډوله ځای يې ورونښود.

تريوې څوکۍ لاندې يوه درې کلنه نجلۍ چې ګلابي کميس يې اغوستی و، پرته وه.

فرانسوي وويل:

-دا هم ستاسو ماشوم، اوهو، دا خو نجلۍ ده، دا لا ښه، د خدای په امان ځوربه ! نو څه پروا لري، هر څه بايد انساني وي، آخر موږ ټول د خدای بندګان يو.

فرانسوي چې غومبورو يې داغ لاره، تر دې خبرې نه وروسته بېرته د خپلو ملګرو پلو ورمنډې کړې.

پېير له خوښۍ نه ژوره ژوره سا اېسته، نجلۍ ته يې ورمنډه کړې او غوښتل يې هغه راپورته کړي،خو نجلۍ چې بدرنګې يې مورته ورته وه او ژيړې وهلې وه، د پردي سړي په ليدو يې چغې او منډه کړل. په هر حال پېير هغه راونيوله او راپورته يې کړه. هغې له قهره په ډک آواز چغې وهلې،وړې منګولې يې اچولې،او له لاړو نه په ډکه خولې يې پېير په غاښاوه. او هڅه يې کوله چې ځان ترې خلاص کړي. که څه هم پر پېير يو ډول وحشت او وېره، هغه شان چې له کوم واړه ځناور سره د مخامخ کېدو په وخت کې پرې راخورشوی و، راخور شو، خو هغه ټوله هڅه وکړه چې ماشوم پرې نه ږدي او له هغه سره يو ځای د هغې لويې ودانۍ خواته ستون شو. خو له هغې لارې نه چې راغلی و، بېرته ستنېدل ناشوني و، انيسکا هم نور هلته نه وه، او پېير هم مهاله د رحم او کرکې له احساس سره‌هغه نجلۍ چې ژړل يې، سلګۍ يې وهلې او ځان يې لوند کړی و، په لا مهربانۍ په غېږ کې کېښکوده او د باغ پلو يې د دې لپاره منډه کړل، چې د وتلو نوې لاره پيدا کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۴

کله چې پېير په انګړونو، وړو او لويو کوڅو کې تر منډو وروسته بېرته د ګرزوفسکي باغ ته ورستون او ځان يې د پاورسکايا د کوڅې هغه څنډې ته ورساوه، چې له هغه ځايه دی د نجلۍ په لټه پسې خوځېدلی و، په لومړۍ شېبه کې هغه، هغه ځای ځکه ونه پېژاند، چې هلته د خلکو بې ساري ګڼه ګوڼه جوړه شوې وه او له کورونو نه د مالونو او کپړو د راوېستلو له امله لوی لوی داسې انبارونه جوړ و، چې د قدم د ايښودو ځای هم پاتې نه و. له روسي کورنيو نه پرته چې د اور له ډاره راتښتېدلې وې او دلته يې خپلو کالو او کپړو سره پناه اخيستې وه، څو فرانسوي سرتېري چې رنګارنګ کالي يې اغوستي وو، هم دلته و. پېير هغو ته ځکه پاملرنه ونه کړه چې د هغه مامور د کورنۍ د پيدا کولو لپاره يې تلوار کاوه او غوښتل يې چې کمکۍ لور يې مورته ورکړي. او بېرته د کوم بل چا د ژغورنې لپاره ورستون شي. پېير داسې انګېرل چې دی بايد نورې ډېرې چارې ژر تر ژره ترسره کړي، د تودخې او منډو له زوره يې سخته ګرمي شوې وه. پېير د ماشوم د ژغورنې په وخت کې تر پخوا نه لا، د ځوانۍ تاند توب او پريکړون احساساوه. نجلکۍ اوس نو، آرامه شوې وه او د پېير د کليوالي کميس لستوڼي يې کلک نيولي وه. هغه د هغه په غېږ کې ناسته او کله يې لکه ځنګلي کمکي ځناور په شان خپلې شاوخوا ته کتل. پېير به کله ناکله هغې ته وکتل او نرۍ موسکا به يې پر شونډو خوره شوه. هغه داسې احساسوله

(c) ketabton.com: The Digital Library

جگړه او سوله

چې په دې له ډاره اخېستې او ښاپېرۍ وزمه څېره کې کوم اغېزمن او ساده څه ويني. په پخواني ځای کې نه هغه مامور و او نه يې ښځه. پېير په چټکۍ د خلکو په منځ کې روان و ، د هغو خلکو بېلابېلو څېروته يې کتل چې په مخه ورتلل. بې ارادې به يې هغو ګرجي يا ارمني کورنيو ته چې ښکلې ختيځ بڼه څېرې درلودې پام شو. لومړۍ يې يو ډېر بوډا سړی چې نوی اوږد پوستين او نوې موزې يې په پښو وې وليد ،تر هغه وروسته، دې ته ورته يو بوډۍ او يوه ځوانه ښځه،دغه خورا ځوانه ښځه وه، هغې له تورو زړه راښکوونکو اوږدو ، کږو وږو لکه په قلم انځور شوي انځور، تورو وروځو او ګل ته ورته ښکلې څېره، چې پاسته غير معمولي تاند او مينه ناک اننګی يې لرل، د ختيځ د بې سارې ښکلې ښېلګه وه. خو هغه د کوم حالت څرګندونه نه کوله. دغه ښځه د خلکو د شيانو او په ډاګ کې د ګڼه ګوڼې په منځ کې په خپل غاړه تړلې قيمتي اطلسي کوټ او خړ روښانه دستمال کې چې سر يې په کې مروړی و ، په تودې ګلخانه کې ورته ګل ته پاتې کېده چې پر واورو ارتيږل شوی وي. هغه لږ لرې د بوډۍ شاته، په يوه کنج کې د کاليو پر يوې ګېډۍ ناسته وه، سر يې ښکته اچولی و ،تورو برندو سترګو يې، چې نه خوځېدونکې، لوړ تور اوږده باڼه يې لرل، ځمکې ته کتل. دا سې بربښېده چې هغه په خپلې ښکلا پوهېده او په هغې ويريده. دغې بشرۍ پېير ګوته په غاښ کړی و او له خپل ټول تلوارتوبه سره چې دد ېوال خواته روان و ،څو ځله يې اورمېږ واړاوه او هغې ته يې وروکتل. د ديوال پای ته د رسېدو سره يې هغه کسان چې لټول پيدا نه کړل. پېير ودرېد ، دا خوا هغه خوا يې وکتل.

د پېير څورب غټ ځان، ماشوم په غېږ کې، اوس له پخوانه لا د پام وړ و او څو تنه روسي ښځې او نارينه پرې راټول شوي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هغه نه پوښتنې کېدې:

- څوک مو ورک کړي دي؟ مهربانه ! تاسو خپله له مخورو کورنيو نه ياستئ که څنګه؟ دا ماشوم د چا دی؟

پيير ځواب ورکړ چې دا ماشوم د يوه ښځې دی چې تور کوټ يې په ځان و او له نور ماشومانو سره دلته ناسته وه او بيا يې وپوښتل:

-آيا څوک هغه نه پېژني او نه پوهېږي چې چېرې لاړه؟

د پاپ يو بوډا لاسمل يوې بدرنګې ښځې ته مخ وروا ړاوه او وې ويل:

-دا ماشوم بايد د انفيروف د کورنۍ وي !

هغه وروسته په عادي ټيټ غږ وويل:

-خدايه رحم وکړې ! خدايه رحم وکړې !

ښځې وويل:

-د انفيروف کورنۍ چېرې ده؟ انفيروفيان لا سهار د وختـه لاړل. نه، نه، دا ماشوم يا د ماريا نيکولايفنا دی او يا هم د ايوانوف د کورنۍ.

يوه چوپړ وويل:

-دغه ماشوم د يوې ښځې دی، نه د ماريا ايوانوفنا چې خپله يوه محترمه مېرمنه ده، هغه خپله اربابه ده.

پيير وويل: هوکې تاسې يې پېژنی، اوږدې داړې او ډنګره.

ښځې وويل:

-هو، هو، هماغه ماريا نيکولايفنا ده، هغې چې فرانسوي سرتېرو ته اشاره کوله وويل:

-کله چې دغه لېوان راتويې شول، هغوی باغ ته لاړل.

د پاپ لاسمل وويل:

-اوه لويه خدايه رحم وکړې !

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځې بيا وويل:

-تاسو هغې خواته ورشئ، هغوی هلته دي. هماغه دي.

هغې پرله پسې بدې ورځې کولې او ژړل يې: هماغه ده، همالته ده !

خو پيير د هغې ښځې خبرې نه اوريدې، هغه له څو شيبو راهيسې هغه څه ته کتل چې څو ګامه لرې له ده نه پېښېدل. هغه، ارمنی کورنۍ او هغو دوو تنو فرانسوي سرتېرو ته کتل چې دغه ارمني کورنۍ ته ورغلل. ددغو سرتېرو نه يو يې لنډ ونی، چالاکه سړی و، چې شين بخون کوټ يې اغوستی او نری رشمه يې تر ملا تاو کړې وه، خولۍ يې پر سر او پښې يې بربنډې وې. هغه بل سرتېری چې لوړ ونی، لړ ملاکړوپی، روڼ څنې، ډېر ډنګر، په کراره خوځېده او احمقانه څېره يې لرله، هغه لنډونی و، پښې بربنډې او شين بخون کوت يې اغوستی و. سرتېری چې ارمنيانو ته وروړسېد، سمدلاسه يې څه وويل، بوډا يې له پښو راونيو او بوډا هم سمدلاسه او په چټکۍ له پښو نه د موزو په راوېستلو پيل وکړ. هغه بل سرتېری د ښکلې ارمنۍ مخې ته ودريد، له خوځېدا او غږېدا نه پرته يې، لاسونه په جيب کې هغې ته کتل.

پيير په داسې حال کې چې ماشوم ښځې ته ورکاوه، په تلوار او ترخه ژبه هغې ته وويل:

-واخله، درواخله ! ته يې هغو ته ورکړه، هغه چې هغه نجلکۍ پر ځمکه کېښوله، پر ښځې تقريبا چغه ووهله او وې ويل:

-هغوی ته يې ورکړه.

او بيا يې فرانسويانو او ارمنۍ کورنۍ ته وکتل. بوډا چې نورموزې ترې اخېستل شوې وې، بربنډې پښې ناست و. ټيټ ونی فرانسوي چې له هغه نه وروستۍ موزه راووېسته، هغه موزې يې يو پر بل ووهلې. بوډا بنګېده او څه يې وويل، خو پيير هغه ته يوازې يو لنډ غلچک

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروا ړاوه او ټول پام یې هغه سرتېري ته و چې کمیس یې اغوستی و او اوس په کراره، خو ټینګو ګامونو د هغې ځواني ښځې خواته ورنېږدې شو، لاسونه یې له جیبه راوو یستل او هغه یې له غاړې راونیوه.

ښکلې ارمنۍ کراره بې خوځېدا په خپل ځای ناسته وه، اوږده بانه یې ښکته لوېدلي وو او داسې بریښېده چې د دغه سرتېری کړه چې له دې سره یې کوي، نه ویني او آن نه یې احساسوي. تر هغه پورې چې پېیر دځان او سرتېرو تر منځ څو ګامه لاره ووهي، جګ ونی داړه مار چې کلیوال کمیس یې اغوستی و، د ارمنۍ له غاړې نه یې غاړکۍ راشلولې وه، او ځوانې ښځې لاسونه تر غاړې، کړۍ کړې سوې سوې ساندې کولې او ژړل یې.

پېیر چې آواز یې له قهره او خواشینۍ نه په چغو بدل شوی و، چغه کړې:

-پرېږدئ، دا ښځه پرېږدئ!

جګ ونی په ملا کړوپ سرتېری یې له اوږې راونیو، هغې خواته یې وارتېره، سرتېری پرڅمکه ولوېد، بېرته پاڅېد او وتښتېد. د هغه ملګري موزې وارتېرې لې، توره یې راوو یسته، په ګوانښ ګوانښ د پېیر خواته ور وړاندې شو او چغه یې کړل:

-ښه، اوس به ګورو، حماقت به نه کوې!

پېیر د قهر او غضب په هغه لېونتوب کې و چې په هېڅ شی نه پوهېده او قوت یې په لسګونه وار زیاته شوی و، په لوڅ پښې فرانسوي یې برید وکړ او مخکې له هغه چې هغه د توري د ګوزار وخت پیدا کړي، هغه یې راځملاوه او د سوکانو تر ګوزار لاندې و نیو. د شاوخوا له ګڼې ګوڼې نه یې د ستاینې او آفرین نارې واورېدې او له دې سره هم مهاله د کوڅې له کنجه، د فرانسوي سورو پوځونیوه ډله

(c) ketabton.com: The Digital Library

رابښکاره شوه. فرانسوي پوځيان په چټکۍ د پېير خواته ورغلل او هغه نه راتاوو شول. د پېير تر دې نه وروسته هېڅ په ياد نه وو، خو يوازې دومره يې په ياد و چې د ه ځوک وهلي او نورو دی واهه. په پای کې هغه احساس کړه چې لاسونه يې تړل شوي او فرانسوي پوځيانو ترې تاو راتا او دده د کوټ جيبونه يې لټول.

پېير په هغو لومړيو خبرو چې پوه شو، د يوه سرتېري خبرې وې چې ويل يې:

-ښاغلی لومړی بريدمن ! يوه چاړه لري.

افسر وويل:

-ښه، وسله وال دی ! او هغه سرتېري ته يې چې له پېير سره نيول شوی و، مخ ورواړاوه، وويل:

-ښه ده، ښه ده، نورې خبرې به په محکمه کې وکړې. بيا يې مخ پېير ته ورواړاوه او وې ويل:

-تاسو په فرانسوي خبرې کولای شئ؟

پېير چې خپل شاوخواته کتل، په سترګو کې يې وينې راخوټېدې، او ځواب يې نه وايه، داسې بربښېده چې څېره يې خورا وحشتناکه شوې ده چې افسر په بنګهاری څه وويل. څلور فرانسويانو له نورو جلا او د پېير تر څنګه دواړو خواته ودريدل.

افسر چې له پېير نه څه شانته لرې ولاړ و، وويل:

-تاسو په فرانسوي پوهېږئ؟ ژباړونکې ته ورغږ کړئ؟

يو لنډ ونی فرانسوي چې روسي جامې يې په ځان وې، له کتاره راووت. پېير د هغه له جامو او غږيدا نه سمدلاسه په دې پوه شو چې هغه د هغو فرانسويانو له ډلې نه دي چې د مسکو په مغازو کې کار کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړونکي چې پيير ته وکتل وې ویل:
-داسې بريښي چې هغه له مخورو نه وي.
افسر وويل:
- هغه اوراچونکو ته ډېر ورته دی، ترې وپوښتئ، هغه څوک دی.
ژباړونکي وپوښتل:
-ته څوک يې؟ ته بايد د مشر پوښتنو ته ځواب ورکړې.
پيير ناڅاپه په فرانسوي ژبه ځواب ورکړ:
-زه به تاسو ته ونه وايم، چې څوک يم، زه ستاسو اسير يم، ځئ ما هم درسره بوزئ.
افسر تندی تريو کړ او وې ويل: آها، آها ! مخ وړاندې !
خلک له فرانسوي پوځيانو راتاوو شول. تر ټولو نږدې پيير ته هغه بدرنگه ښځه چې نجلکۍ يې په غېږ کې وه، ولاړه وه. کله چې د پوځيانو ډله وخوځېده، هغه ښځه وړاندې راغله.
هغې وويل: د زړه سره چېرې دې بيايي؟ هغې زياته کړه:
-که دا نجلۍ د هغوی نه وي، په هغې څه وکړم؟
افسر وپوښتل:
-دا ښځه څه غواړي؟
پيير لکه نشه داسې سرسامه و، د هغه خوښي، د هغې نجلۍ په ليدو چې ده ژغورلې وه، دوه چنده شوه او وې ويل:
-څه غواړئ؟ زما لور چې ما له اوره ژغورلې ده، بيا له خدای په امانۍ پرته، خپله په دې پوه شي، چې څنگه يې دغه بې موخې دروغ ولې ويلي دي، په درنو او وياړمنو گامونو د فرانسويانو منځ ته ورتېر شو.
د فرانسويانو دغه ډله، هغه پوځي ډله وه چې د ((ديورونيل)) په

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپاربښتنه، د ښار د واټونو ساتلو ته لېږل شوې وه، هغوی له ښارنې سره هم مهاله باید د خلکو د شتمنیو د تالان مخه هم نیولې وای او په تېره بیا د اورلګوونکو په نیولو کې یې مرسته کړې وای. دا ځکه چې په هغه ورځ فرانسوي لوړپوړو افسرانو تصور کاوه چې مسکو ته په خپله د هغه او سېدونکي اور اچوي.

دغه پوځیان په ځو کوڅو کې تر ګرځېدو او ښارنې وروسته یو پنځه تنه روسان د اور اچولو په تور ونیول، په هغو کې یو تن دوکاندار، دوه تنه د کلیسا طالبان، یو کلیوال او یو څوکېدار وو، خو د ټولو مظنونانو په منځ کې پیېر تر ټولو مظنون و، کله چې یې ټول نیول شوي کسان د زوبوفسکي د کوڅې یو لوی کورته چې په زندان بدل شوی و، د شپې تېرولو لپاره راوستل، پیېر یې د نورو نه جلا تر سختې ښارنې لاندې ونیو.

د دریېیم ټوک پای

(c) ketabton.com: The Digital Library

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library